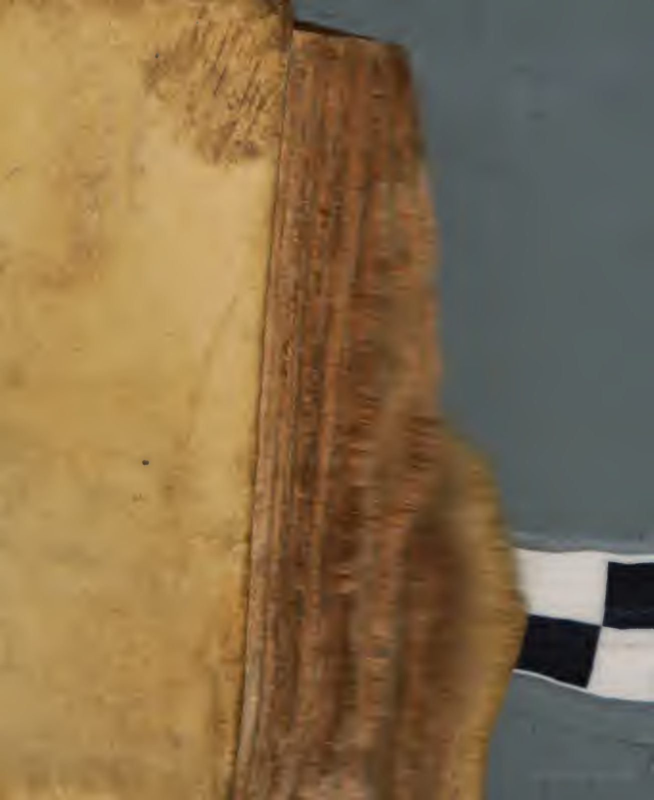
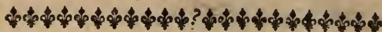

LOIOLA

Scena est Amsterodami:

à vesperâ ad vesperam peraguntur omnia.

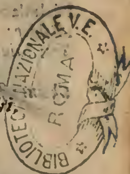

LONDINI,

Typis *R. C.* sumptibus *Andr. Crooke*, & vœneunt sub Insigni *viridis Draconis* in Cœmeterio Paulino, 1648.

RICHARD BRIDGEMAN.

Dramatis Personæ.

Gaudentius.	*Senex, pater Philandri.*
Philander.	*Adolescens.*
Dromo.	*Servus Gaudentii.*
Martinus.	*Senex, pater Musonii.*
Musonius.	*Adolescens, amator Cœliæ.*
Nebbia.	*Puer.*
Mutus, *seu* Faustina, *seu* Lydia.	*Servus Musonii, filia Gaudentii.*
Acheron.	*Leno.*
Laverna.	*Lena.*
Scarabæus.	*Lenonis servus.*
Cœlia.	*Filia Martini, ancilla Lavernæ.*
Loiola.	*Jesuita.*
Iodocus.	*Frater Franciscanus.*
Mounsier Michael.	*Mercator Gallicus.*
Capitano Vander Pons.	*Tribunus Militum.*

Κωφὰ πρόσωπα.

Nicholaus Matchiavellus.

Æthiops.

Tres baiuli.

Chorus Jesuitarum.
- Loiola.
- Xaverius.
- Mariana.
- Aquaviva.
- Personius.
- Campianus.

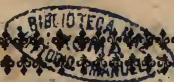
Chorus virtutum Jesuiticarum.
- Cæca obedientia.
- Pseudo-miraculum.
- Regicidium.
- Index expurgatorius.
- Æquivocatio.
- Arrogantia.

Chorus Monachorum.

Quorum fuit mentio.

Baucia vidua, & cauponatrix.

Rogerus, Diaconus, & Coriarius.

Prologus coram Academicis, cum primò ageretur hæc comœdia, Feb. 28. 1622.

COmœdiam quisquis speculum vitæ dixerat,
Vitream fortunam subinnuebat, & fragilem
Cum splendet, & ornatur sumptibus, & studiis fabula,
Severiori facile censurâ frangitur, aut
Quamvis undequaque illustris sit, & pellucida,
Obscura redditur auditorum inadvertentiâ.
Viri celeberrimi, florentes Academici,
Spectatorem cupimus cordatum, & benevolum;
Aliud agentes nolumus, amolimur invidos.
Illum amplectamur lepidum, quisquis domi
Ridere multum cupit, & foras sapere.

Prologus & præludium coram Serenis^mo^ Aug^mo^ Rege JACOBO, *Martii* 12. *Anno Dom.* 1622.

MARTINVS, 2 LICTORES, PROLOGVS.

Mar. Lictores præcedite, imo potius sequimini me,
Hoc enim præcedere ponit ordinem, quem susque deque habet
Amsterodamum. O civitas optime incomposita, quæ
Nunquam teipsam passa es theatrum fieri histrionibus.
Lic. Quid autem pepulit hosce ludiones, nequam homines,
Ut in hac civitate promulgarent fabulam?
Mar. At ego apparatum scenicum, & hæc omnia conculcari jubeo.
Surgite vos omnes, qui convenistis, & abite ocyssimè.

Lacerato

Lacerato aliquis scedulam, quæ literis majuscu-
lis pingitur.
Cui ego dico, quod non statim hæc exequimini?
Extinguite lucernas,& faces;audite me populares,
Annon præstat fœminarum florem,& Virgines
In tenebris osculari,quam in luce spectare comœ-
diam?
List. Eheu, nunc animis opus est Martine, nunc
tuo imperio,
Exiit nequam homo, qui à profanis vocatur Pro-
logus.
Mar. Prologus? quid hoc significat, theatri, opi-
nor, anteambulo.
Redi, redi stolide, cum facundiâ tuâ, noli apud
Nos captare benevolentiam, qui odimus histo-
riam,
Pro. Parce maledictis,tetrice nugarum censor:
Hominem è mundo tollit, qui risum tollit & face-
tias.
Mar. Etiam philosopharis impudens? philoso-
phia lamia est
Et histrionia meretrix. in qua civitate tandem vos
esse cogitas?
Pro. Amsterodami hac nocte, cras Academiam in-
colimus.
Mar. Meministin' autem, quis te alloquitur?
Pro. Martinus scilicet
Amsterodamensis Decurio. *Mar.* Quid igitur, cum
me noras, & hanc urbem
Ejusque synceritatem, & anticomicum superculi-
um,

Instituistis cum odio nostro hanc evomere fabulam?

Pro. Nam ubi potius terrarum varia personarum colluvies

Quàm in hac farragine multarum gentium se ostentare potuit ?

Verùm obsecro te,ut ne sis in gregem nostrum intemperantior,

Vide quem affiximus titulum, fortasse tu ipse risu indulgebis tibi

Quando Jesuita pungitur leporibus ingenii.

Mar. Histrio,jubeo, ut ne nescias posthac mores meos.

Nunquam edoctus fui legendi, aut scribendi disciplinam ethnicam.

Pro. At doce me, quid à vobis meruit *Loiola,* quod non illum vapulare finitis?

Lic. Jesuitis non licet pedem intra hanc urbem ponere.

Pro. Nos illa repræsentamus tempora,quando olim licuit.

Mar. Bone vir,alium me remittis,quàm accesseram,

Pande mihi Jesuitum nudum, & exutum astutiis,

Et prosequetur vos *Amsterodamum* favore, & studiis spondeo.

Lic. Phy,phy,cui credas jam?aut ubi te ab inquinamento

Segreges ? Ego & familia mea commigrabimus *Americam.*

Prol. Valete fœliciter. *Mar.* Vah,Lictor,tu tam es indocilis.

Pro. Circumspice *Martine*; viden' hoc sacrum, & venerandum caput?
Ecquis tam barbarus est, ut non quidvis sustineret pati,
Ne quicquam advorsum fieret tam clementi Principi?
Mar. Oh in illius gratiam nos multa facimus simulato sæpius.
Atque assentabimur in zeli publici commodum.
Histrio fœliciter incipe. Signum ipse dedero,
Quam gnaviter huicscinori faveo,
Martinus vestri Dramatis pars, & particeps fuerit.
Pro. Agedum
Advorsa simul posita ferocius pugnant, sed lucent clarius.

Prologus.

Exultant Musæ plurimùm & tripudiant literæ,
Omnis eruditio gestit se verti hodie in Comœdiam,
Ut blandis compellaret, & lepidissimis alloquiis
Olivæ, & Minervæ pariter fautorem maximum.
Emerge fabula, inops quæ fuisti prius;
Jàm te spectator nobilem, & cultam faciet.
Coram tam sagaci, & literato Principe
Non audet disputare, sed ridebit *Loiola.*

Actus Primus: Scena Prima.

Gaudentius, Philander, Dromo.

Gau. Hilaritati imprimis sacrificium feci, ac valetudini meæ.
Vini Gallici, & Rhenani duo magna coemi dolia.
Dromo, cura reponantur statim in cella vinariâ.
Ibi sunt minæ quindecim. pish! abeunto, sic oportuit.
Senectus est secunda infantia, & vinum est lac senis.
Ago tibi gratias *Gaudenti* quòd *Gaudentio* prospicis.
Phil. Redit pater, advorsum ibo ut rescisçam, quid lepidus senex
Novi secum apportet domum. Salve mi pater.
Gau. *Philander*, deliciæ meæ, ubi tu à meridie egisti obsecro?
Ecquid sobrie apud nos; quod cupio maximè?
Vel aliovorsum in urbe uspiam? *Phil.* Ego extra limen hoc,
Nisi modò, non promovebam pedem. *Gau.* Facis quod te decet.
Perge ætatem meam ut oblectet tua virilis modestia.

Tu

Tu enim tantillus tonsis fratribus, & austeris clericis
Assuescis indies. *Ph.* Ah vulpes, lambit ubi lædit pessimè.
Gau. Ego, *Philander*, Comitiis hodie hujus urbis consiliis interfui:
Nescio an arriserit tibi, quod optimates sanciunt.
Phil. Ausculto, ut rem gestam narres pater. *Gau.* Sentinam exhausimus,
Jesuitarum ordini hanc urbem interdiximus.
Phil. In perpetuum, si placet? *Gau.* In perpetuum, quod magis perplacet.
Phil. Insulsus ille Asinus *Martinus* hujus rei author, & caput est,
Aut ego moriar. *Gau.* Quid tuâ refert, quis caput, aut inceptor siet?
Ah *Philander* teneo te, detexi pectoris tui penetralia.
Ego hæc fingebam tentandi gratiâ.
Tu quam primum recensita sunt, cōmotus es illico.
Phil. Veterator quò tendit? *Gau.* Ut quid sit res clarè eloquar.
Heri, nudiustertius, nullo intermisso die, ne noctè etiam,
Apud *Loiolam* fuisti Jesuitam, & fratrem *Iodocum*.
Irretitum te plane sentio horum tendiculis, atque illum expecto diem
Quando relicto patre, pallio te adornes Jesuitico:
Pish! fruere tuâ insaniâ, ego adoptabo barbiton
Aut citharam in hæredem mihi, potius quam orbus siem.

Alpha togatorum, reverentia vestra nunquam exentiet

Mihi lachrymam. *Ph.* Dic sodes pater, ita me desipuisse animi

Seriò impingis mihi? *Gau.* Fateris insipientiam?

Nam quot, & quanta te inidoneum reddunt huic ordini

Incommoda; opulentia patria, in qua lautus vivis;

Bonarum literarum nemo minus conscius est, Deo gratias;

Et hercle dulcem conjugem ejurare non potes, si te genuit *Gaudentius*.

Huc recurres scio: Generalis vester indulgebit tibi Monacham.

Quin mi Prælate, immerge te *Ignatii* Barathro,

Valere est vivere, non est Dæmon nisi tristitia.

Phil. Hanc ego si committerem stultitiam, quicquid in stipitem

Aut in fungum dici poterit, mihi cõpetere et fateor.

Gau. Purga te mi festive carnifex, purga has suspiciones,

Et egomet obsannabo sapientiam meam.

Phil. Erectus sum in spem favoris tui; auscultes igitur.

Sodalitatem *Loiolæ*, *Jodoci*que semper palam habui:

Opimitates me allexerunt primulum, quas in ædibus

Baucia cujusdam viduæ epulones isti instruxerunt mihi.

Gau. Ha, hæc non sunt crimina, opimitates, & vidua

vidua *Baucia*,
Humana sunt. *Ph.* Rectè pater, tum cepit ad oriri *Loiola*
Blanditiis & indole, ut Jesuitarum ordinem
Mihi charum faceret. *Gau.* Nonne prædixit? risurcifer abstinere
Non potuit milvinos ungues ab hac præda divite.
Tuas age nunc partes, quibus verbis repulisti hominem.
Phil. Mecum ego seriò statuo. citius *Galilæus* in Paparum orbis
Lunarici eum transferet, quàm me novitium in illo grege
Quisquam viderit. Scurræ, regicidæ, barbari.
Sed simulo me esse dubium animi, atque hærere in bivio.
Inepta fortasse ratio est, sed tu si placet uno verbo corriges.
Gau. Tune *Loiolam* simulando circumducere, Jesuitam Tyrunculus?
Jocularium facinus. expedi rationes tuas. *Phi.* Pudet, pater.
Gau. Immodeste hæsitas, quin audacter impero.
Phil. Prout incalescit ætas nostra, virgini adjeci animum.
Gau. Nomen obsecro. *Ph.* vah, non perinde unam expeto, quam amicam quamlibet,
Pænè dixissem Cæliam, ego imperitus eram conciliandæ pellicis,
Quid socii narrarent? *Loiola* cum fratre *Jodoco*.
Nemo celerius Veneri sternit viam;

Utpo-

Utpote confessores ambo sunt, ut vappæ nequissimi,
Nec tam expiscantur, quàm in instillant mulierculis libidinem.
Quid plura? sine disceptandi scrupulo horum scelere
Et vafritie utor commodissime. Amare dulce est,
Sed dulcius potirier. *Gau.* Wha hi, gloriaris *Philander* quasi
Hæc essent ludicra? quis reprimat se, quin baculo
Percusserit pavimentum? *Ph.* Ego nihil flagitii video.
Dulcis pater mi, tuum modo hoc erat oraculum,
Pulchram ejurare conjugem non potest, quem genuit *Gaudentius.*
Gau. Ain' vero? adesdum ocelle mi, amo te *Philander*, fruere
Paulisper nequitiis levioribus, sed cautè, cautè, mi carnifex,
Et ad bonam frugem redi cum primâ Quadragesimâ.
Phil. Disperеam hercle, si non tibi pater obsequi prius habeo
Quàm reginâ frui, aut universo puellarum genere.
Gau. Benignè, si fabricabis mihi hunc *Loiolam* doctis dolis,
Neque histrio, neque cantilena grandiorem risum concitabit mihi.
Ha, ha, ô lumbi mei & latera! non est Dæmon nisi Tristitia.

Actus I. Scena II.

Philander, Loiola, Jodoco,

Phil. VAle mi festive graculc, nunquam hæres procuraverit
Funus tibi, cui tam familiaris est lætitia.
Sed quos video? *Loi.* Ego sum tuus sospitalis *Jupiter.*
Jod. Et ego ex omnibus animantibus sum tuus *Iodocus.*
Phil. Salvete jucundissimi, at *Cælia* quid agit mea?
Diruite ædes, *Loiola,* provolvite lenonem luto,
Liberemus tenellam *Cæliam* ex hac inhonestâ domo.
Loi. Hæc oportet fieri non entitativè perfringendo fores,
Sed surripiendo virginem modaliter, ut loquuntur Scholastici.
Pax igitur: indicasti mihi non ita nuper amare te
Hujus *Acherontis Cæliam. Phi.* Amare? *Loi.* Quin ejus pulchritudine
Incalescere, at non secundum literam, sed Allegoricè.
Iod. Quæso *Loiola,* quid significat Allegoricè? *Loi.* Abi
Illiteratum pecus, hæc neque dilexerit te, neque si diligeret

Frui

Frui liceret per *Gaudentium* patrem, ancilla
Neglecta serva, Acherontis lupanari enutrita.
Sexcenta sunt, quæ impediunt. *Phi.* Noli inclemen-er loqui.
Formosa est, casta, mitissima, ter sexcenta sunt,
Quæ insigunt totam pharetram Cupidinis in hoc pectusculo.
Loi. Quisquis igitur obtinebit tibi hanc amasiam,
Quod præmium auferet? *Phil.* Meritò te amo *Loiola.*
Nihil recuso præmii, ita me juvet cœlitum pater,
Modo effectum dederis. *Loi.* Ego teipsum in mercedem postulo.
Nisi juraveris prius Iesuitam te futurum, si hanc adeptus
Sis meâ operâ. *Io.* Imo nisi juraveris futurum te Monachum
Franciscanum, lenam conjurationis vestræ participem faciam.
Phil. Diffindor inter vestra studia, dividite
Philandrum amici, utinam diffectus sim in vestram gratiam.
Loi. Apage verò, Franciscanus, & fatuus sunt termini
Convertibiles, ludit tecum hæc verberea statua,
Pollicitus est mihi operam suam; quin sine te nosterappellari,
Et propter *Cæliam* hâc nocte dormies. *Phil.* Hac nocte obsecro;
Et nunc est crespusculum? *Loi.* Tanto fiet facilius.
Phi. Id si præstiteris, superasti me penissime, ut sim
totus tuus. *Loi.*

Loi Nunquam quenquam pœnituit nostri pallii, vin' majores blanditias?
Concentui iavi in choragio grandes virtutes Iesuiticas.
Expecto, ut nox ingravescat, & præstò erimus hoc ipso in loco.
Coram te universæ se ostentabunt non realiter,
Ut profundè loquar, sed objectivè, et secundum speciem.
Iod. Nam virtutes ipsas profitentur non realiter, sed secundum speciem.
Phil. *Loiola* silicem subigeres, ut te amaret: sed pone me
Iesuitam, quod perinde ac tu ipse facis, desidero.
Ego tum a mea *Cælia* sum mortaliū exclusissimus.
Loi. Tune inaniloque? carnaliter hanc cognosces, licet non uxoriè.
Et hæc est Logica nostra, nectere subjectum & prædicatum
Sine copula. *Phil.* Hoc est, non interdicor concubinâ, sed conjuge.
Iod. Neque conjuge prohiberis, modò aliena sit caveas.
Loi. Et fortasse *Cælia* monialis olim fuit, à lenone clanculum
Surrepta, monstrum hoc esset, si tu ignarus monialem duceres.
Porro magnæ sunt ambages in matrimonio.
Et frustra fit per plura, quod fieri possit per pauciora, ut loq Schol.
Phil. Elegans mehercle suasor es, ego sat habeo mihi,
Si

Si pro concubinâ potiar. *Loi.* Iurabis. *Phil.* Per amorem *Cæliæ.*
Loi. Sine omni æquivocatione. *Ph.* Sine pectoris fallacia.
Loi. Imò ubi plane Iesuita sis, erit æquivocandi occasio
Inposterum, obsignatum est solis patribus mentiri
Per invisibile diploma de *Beelzebub.* *Io.* ha, ha, ha!
Loi. quid rides?
Iod. Quid rideo? id nempe cogito, *Acheronta* lenonem quo modo,
Et *Lavernam*, & *Scarabæum* propter peccata peregrinatum misimus.
Loi. Dolus iste fuit palmarius, & hoc ipso temporis articulo
Philandrum conjunget *Cæliæ.* *Ph.* Ellum, quam confidenter!
Loi. Tace; *Acheron*, & *Laverna* hujus lupanari sævissima
Proserpina ad confitendum clandestinas nequitias,
Mihi, & huic *Iodoco* accesserunt modo, ansam arripimus.
Iod. Et utrumque ultra quintum ab urbe lapidem amandavimus.
Loi. Ut reliquias nescio quas satisfactionis ergô adorarent.
Iod. Tum *Scarabæum* eorum servum, & latrunculum adjunximus.
Phil. Si nemo quisquam domi est extra unam *Cæliam*,
Quid stamus ante ostium? *Loi.* Quia fores obsignantur. Viden'

Viden' verò hanc scalam *Philander*? hic me magnifice effero :
Ego conscendam *Pergama*, & diripiam *Helenam*.
Phil. Nimium est in scala periculum, ego supponam hos humeros
Pedibus tuis. at, at ego invenustus sum, & inelegans,
Nisi *Musonium* hic illam præstolari dixeris,
Nunquam egredietur *Cælia*. *Loi.* Quin tu bono animo sis,
Facile est hoc & in udo mendacium. ubi sunt mei manipuli?
Iodoce, tu prospectabis in hoc diverticulum, ne de improviso
Quispiam obrepat advena: *Philander*, conscendam super
Tuas scapulas, quasi super Imperatorem summus Pontifex.
Iod. Ha, ha! quanto cum sudore nugas agunt? *Acheron* leno mihi
Ingenuè sub sigillo hoc secretum aperui, *Cæliam* esse masculum.
Scande, scande asine. *Cælia* potest esse Papa, & habet testiculos.
Utinam lumbifragium faceret fastidiosus ille *Loiola*,
Qui me despecto Princeps est in omni scelere.
O Diabole, videóne *Scarabæum* in proximo lenonis servulum?
Ipsus est, perimus. Descende, aut periisti *Loiola*.
Phil. Quid, malùm, hunc deturbas scelus? *Io.* quid statis ante has ædes?

Maturate

Maturate fugam, obsecro. *Loi.* Fugiant illi qui habent pedes.

Ego confregi crus categorice vel simpliciter.

Iod. Abi igitur super hujus scapulas, quasi summus Pontifex,

Aut *Scarabæus* vos opprimet. *Loi.* Ubinam? *Io.* Est ad ostium

Loi. Nonne mitius, & modestius hæc monere potuisti, furcifer?

Iod. Ego ejus adventu attonitus, quid egi nescio.

Loi. Tu hic manebis trunce. ô meam tibiam! & huic scelerato

Minitare, qui rediit contra Prælati imperium.

Nos *Philander* ad *Bauciam* interea, ut instruam choragium.

Phil. Imo potius occidam hunc *Scarabæum* malum genium,

Quàm removebor ab hâc fenestrâ. *Loi.* Obsequere, inquam, mihi.

Hæc non successit, aliam tentabo machinam.

Fallaciæ sunt primæ, vel à primis ortæ, ut loquuntur Scholastii.

ACTVS I. SCENA III.

Scarabæus, Iodocus.

Scar. Complicandæ mihi sunt posthac à tergo manus,

Si

Si lævam hanc furtificam porrigo, ſtatim aliquid rapit,
Tetigi hunc cuniculum modo ſummis digitis,
Atque ultro me ſequutus eſt, ô cœna lautiſſima!
Sed quid ſi *Iodocus* ſacerdos noſter me prehenderet?
Iod. *Iodocus* te vocaret furem. *Sca.* Quid dicis conſcientia?
Iod. Et ſervum rapaciſſimum. *Sca.* ſervum! herus meus non eſt domi,
Sede vacante ego ſum dominus hujus familiæ, poſt autem
Tres menſes oportet herum meum mori, tres poſt inde dies
Ego cum herâ mea *Laverna* committam matrimonium
Iod. Primò procumbe ante pedes confeſſoris tui.
Sca. Oh ſubita pertinacia in hoc genu decidit, non poſſum genu flectere.
Iod. Siccine meum imperium pro vili æſtimas? interdico tibi
Ne lingas butyrum. *Sca.* ô grave ſupplicium! *Iod.* ne mordeas allium,
Ne guſtes porcinam, aut vini ſorbitiunculam.
Eloquere, quare cùm nocturni, & prolixi lateris
Supplicium inflixi, pro peculatibus occultaſti te in angulo?
Neque extra urbem protuliſti pedem? *Sca.* Peregrinatio,
Mi pater, ſolet itinerantibus inſtillare prudentiam.
Ego in itinere meo unum hoc ſapienter didici,
Quando

Quando incertus eram viæ,obrepentibus tenebris
redire domum.

Tu tam illiteratus es facrificulus fcio,ut ingenio
Meo non poffis refpondere, quantumvis fim
Laicus.

Iod. O miferrime fili,excuffifti mihi lachrymas.im-
probe,

Unde fuffuratus es hunc pinguem, & recentem
cuniculum?

Sca. Quid tu appellas cuniculum? *Iod.* Imo pin-
guem cuniculum.

Sca. Non eft cuniculus,egregie Magifter,ergo fal-
leris.

Iod. Nonne oculis utor, & naribus? *Sca.*Ego inte-
grum tibi dedero

Si fit cuniculus. *Io.*.dabis *Scarabae* ; pactum per-
placet.

Sca. Tuus hercle fit; mi pater, primulum verò
cautum facio

Ut allium,& butyrum indulgeas mihi; *Io.*fpondeo.

Sca. Neque bullis,& cenfuris confcientiam meam
Teneram offendas in pofterum. *Io.*Spondeo. *Sca.*
Cape fis.

Io. Abftine paulifper, tu hunc cuniculum malis
artibus

Comparâfti. *Sca.*Quid tum poftea? *Io.* Ingens hoc
effet piaculum,

Si facer Monachus rem pollutam tangeret. *Sca.*
Quanti profecto emitur

Bene emitur fapientia; mitte hoc inquinamentum
Iodoce,

Et

Et frige famelicus. *Io.* Nihil minus, impone in cucullo meo
Et nunquam polluet. *Sca.* O ſceleſte, ſi me præficeres
Confeſſionibus tuis centum mille patefáceres flagitia.
Verùm ut benignitatem meam lingas opiparè,
Introibo petitum duos panes, cuniculum involvam linteo:
Sic neque manum, neq; cucullum tuum hæc nequitia polluet.
Iod. Doctè admodum: ſed vide, ut ne hirundo magis pernix ſit.
Ego ſingulas partes, quæ quidem erant lautiſſimæ,
Carpam, & cyathos ſorbillans ridebo uſque ad ſtellam craſtinam.
O mi Lar familiaris! *Sca.* Para jam cucullum tuum.
Cuniculum reſervavi, felem rancidam ejus loco ſubſtitui.
Hem verò, proſit tibi *Iodoce*, proſit, memor ſis mei
Inter epulas, præſertim bonâ fide mappam redde mihi:
Et hera *Laverna* quando nubet mihi, tu eris ſacellanus domeſticus.
Io. O *Scarabæe* ſuaviſſime. *Sca.* ô doctè fratercule.
Io. O mi patrone. *Sca.* ô mi ſacellane. *Io.* Valeto plurimùm.
Sca. Certè *Iodoce* nunc non eſt cuniculus, ſi ſit ego integrum dedero,
Sed quoddam ferox animalculum ad abigendos ſorices.

Actus

Surreptam è cœnobio. hâc strophâ muscam carnivoram

Abigebam à *Caliâ*. *Ach.* Mea motacilla sapis pleno pectore.

Sca. Sane suspicor me quandoque Abbatem fuisse, aut Monachum.

Ach. Herclè verò ad eundem modum ego os sublevi *Iodoco*.

Nam ne dolos, & vim attentarent pudicitiæ *Caliæ*,

Insusurravi sub sigillo nihil in eâ esse fœminæ.

Præter vestitum, cætera esse masculum. *Sca.* Masculum?

Ach. Pulchellam esse imaginem ad invitandos hospites.

Proh! jam fungi sine aceto dimissis auriculis ambulant.

At mea passercula *Laverna* quando, aut cui traditura es,

Hanc in nuptias, ut lucrum facias. *Lav.* Ecastor *Acheron*,

Ausonius amat hanc, sed ille plumbum est, & mare mortuum,

Nihil dat præter lachrymas, & suspiria.

Ach. Suspiret, & expiret, quando ad rem ejus auxilium est mortuum.

. Tum *Philander* comptus est, & elegans amator.

Gaudentius pater ejus dotem expectat centio.

Dotem? Capistrum potius. *La.* Sed *Marcus* senex

Princeps *Amsterodamensis* Presbyterii, ille instar
Potens cum multo munere, ille *Cæliam* auferet.

Ach. *Martinus* Hugonota? hunc mihi nominas venefica?

Lav. Quid tu nunc effundis intemperiem? hanc inquam desponsabit.

Ach. An lingua tua paralytica semper movebitur, Impudica?

Lau. Perjure. *Ach.* Prostibulum. *La.* Cornute. *Sc.* Jam tempestas ingruit.

Ach. Fidem hominum, si *Martinum* mussites, præsecabo tibi gulam.

Lav. Pish, quasi nescirem, te amare hanc mereticulam, veternosa scabies:
Sed ego illam custodiam, ne dubites.

Ach. Pol te discerpam membratim cariosa bestia, nisi mox eam.

Lav. Scarabæe, audin' hæc? *Sc.* Here, est profecto quod tibi succenseam.

Ach. Ha, tum cavendum est mihi abs te irato! *Sc.* Noli hanc digito
Lædere, nisi caput vis comminui hisce pugnis stratioticis.

Ach. Istud tu mihi pecus hero tuo? *Sc.* Abstine ab hoc diverbio pecus,
Nisi otium sit tibi, ut probè vapules. *Ach.* Vicistis, jam desino:
Tu regnum hic possides, & *Scarabæus* est Tribunus ædium.

Sc. Tribunus? et pecus? *Ach.* Hush, uxor quæso appone in cœnam mihi

Aliquid

Aliquid de penu tuo, & ego abeo. *Lav.* Oh, si sis morigerus.
Manta, *Scarabae* mensam strue, prolue pateras.
Ego statim adero, si *Martino* convicium facias iterum,
Faxo incippum, aut in carcerem te conjecerit.
Sed ipsus opportune egreditur.

Actus I. Scena V.

Martinus. Laverna. Acheron. Scarabaeus.

Mar. SOmniabam sane, (faxit salus ut res ipsa consequatur somnium)
Sed somniabam revera *Lavernam* hanc in proximo
Pullos habuisse altiles, gallinam præcipue albam, & delicatulam,
Quæ ovum exclusit in meâ carbonariâ, ex quo
Revelatas sane sentio mihi nuptias *Celiæ.* ha, ha!
Ach. Dæmon dæmonum haud illam auferet, nedum Carbonarius.
Lav. Satius erit comprimere os tuum, quin potius me vide,
Ego assentabor huic sicco, & sobrio seni, quasi soror
Ex ejus colluvie prodiissem. *Martine* salveto plurimum.
Mar. *Laverna* tune sola es cum marito, ac si optio

Mihi daretur? hoc non somniabam sane, sed solens suo more
Me adjuvat fœlicitas. *La.* Certe pallor, & macies tua
Morbum præsagiunt. Valuistin' per hos aliquot dies?
Mar. Ah nequam puer Nebbia! ego tres conciones heri recitavi
Nepoti modo, donec sudor deflueret. *La.* Hem insignem constantiam!
Mar. Ex quo contraxi frigus. Hem! *La.* Prosit sanitati tuæ precor.
Mar. Ah caput dolet: chera! *La.* Iterum prosit tibi. *Mar.* Heu ineptias!
Ach. Imò obsit tibi, & occidat, hoc dictum rectius.
Mar. Meus atavus *Martinus* ortus in *Britannia* hoc dogma tradidit
Æquè frivolum esse inter sternutandum bene cupere cuiquam,
Ac si oppederet. *Ac.* Salvâ reverentiâ. *Ma.* Ego homines non revereor,
Extra unam *Cæliam*. O mea columba! *La.* O tua rosa!
Mar. Meum suavium! *La.* Tuus festus dies. *Ma.* Mulier, quid ais?
Ego festos dies odio habeo. *Ac.* Et ego profestos dies,
Atque ærumnosa jejunia. *Ma.* *Laverna*, sunt nonnulla, quæ te volo
Percontari de tua *Cælia*, distribuetur oratio mea
In partes octodecim, & primum membrum est quintuplex. *Ach.*

Ach. Nemini otium est auscultandi, cœna oblatrat in sartagine,
Illa ne corrumpatur cautio est, eamus.
Lav. *Martine* compendi faciam, tu illam amas.
Mar. Nullo sane pruritu carnis, sed ut multi *Martinuli*
Propagentur *Amsterodami.* *Ach.* Credat Judæus Apella.
Lav. Venusta est, & pudica, nemo vim, aut vitium ei
Attulit hercle. *Mar.* Hercle! cōminuis caput mihi
Hoc juramento. *La.* Improvisum hoc erat, fateor.
Mar. Parentes qui fuerunt? *La.* Occubuerunt olim. Ipsa in Helvetiis
Prognata est. *Mar.* Apud celebrem religionis Metropolim.
Lav. Si quidem argentum potius haberem, quàm civem optimum,
Ducentas tam facile ferrem minas, quàm vinum biberem.
Centum ubi tu dederis, *Cæliam* sumes in lectulum;
Ego argentum in marsupium. *Mar.* Grandis quidem est pecunia.
Ach. Quam fortasse rectius insumas in pios usus, despectâ *Cælia.*
Mar. Sane fratres sanctæ reparationis diruunt potius, quàm ædificant,
Neq; agnoscunt pios usus præter usuram fœnoris.
Lav. Sane virgo est, qualem vides, neq; vilependenda sub minori precio.
Potest canere, condire, saltare, pingere. *Ma.* Quid

malum

malùm pingère?
Omnes imagines sunt illicitæ; vidi profanas virgines
Puppas adornare è linteis, & sericis. ô Profanum!
Est ars expedita ad exornandas imagines, responde,
Potest subtegmen nere? *La.* Affabre. *Ma.* Et assare porculum?
Lav. Lautè. *Mar.* Et lectum sternere? *Lav.* Et lecto procumbere.
Mar. Abunde placet revera, incalescit jecur, ha, incenditur,
Quasi fervor procreandi causâ, *Laverna* hem tibi osculum.
Certe *Acheron* non est petulans osculum, sed benevolentiæ
Pignus, cras ante septimam, imò paulo post septimam,
Jentabo prius propter valetudinem, centum numerabo minas,
Et unam præterea minam. *La.* Benigne facies.
Mar. Non est opus supererogantis hominis, hoc non decet,
Sed tradam hanc minam ante nuptias pro annulo.
Odi enim annulum, est symbolum Paganum, & Ethnicum.
Ach. *Cancrò malgrago*, si non has disturbo nuptias.
Sca. Here vitulinum caput te expectat in patinis.
Quin odiose cessamus? *La.* Rectè mones, jube quæso amicos tuos,
Ut adsint in crastinum, conduce coquos, para convivium

Nup-

Nuptiale, & *Cælia* tua sponsa venustè adornabitur.
Mar. Pax vobis omnibus, & *Cæliæ* fœlicitas.
Sentio aliquem à me aperire ostium.

ACTUS I. SCENA VI.

Nebbia. Martinus.

Neb. FA, la, sa, la! *Mar.* Quis exit foras?
Neb. ô infortunium!
Quo me vertam nescio, avunculus meus rediit,
Et *Loiola* misit me vocatum: hem! reperi astutiam.
Peragrandum est mihi per totum oppidum, ut
avunculum reducam domum.
Ille ubi absens sit totus horreo, ne uspiam ceciderit,
Aut perfregerit aliquid. *Mar.* *Nebbia* gradum sistito.
Neb. Sane gaudeo, maximâ anxietate liberatus
sum.
Mar. Sed mi nepotule, profanam ex te cantilenam
audivi modò.
Neb. Fieri non potest, quippe quia subtristior
eram hâc vesperâ,
Quod te carerem, sed fuit quædam simia, quæ cantavit in viâ.
Mar. Simia? *Neb.* Hoc est quidam Pusio. *Ma.* Ah
pessime!
...ne creaturas Dei appellas simias nequam
Nebbia?

Neb. Ego fatuus crediderā simias esse creaturas Dei.
Mar. Adesdum, dimitte brachia, sicut benè moratum decet,
Attolle caput, sat, bene primò vide sis, ut tondeantur crines capitis,
Quin & oculorum supercilia promissiora sunt quàm par est;
Vereor ne crescant in scandalū, abradantur igitur.
Sed gnarum te esse cupio, *Cæliam* lectissimam virginem,
Huh! ipsum sane nomen refocillat spiritus, cras conjugem mihi
Futuram. *Ne.* ô delirium! est meretrix ut aiunt.
Mar. Tu heram vide excipias domum omni alacritate, & officio,
Quandiu sis puerulus, heræ tuæ ministraveris integer,
At quando ingravescit pubertas tua, fortasse te castravero.
Neb. O meum ventriculum! multo inhumanius est cæcâ obedientiâ.
Mar. At quid *Nebbia*, si testiculi sint corporis ceremoniæ?
Tum sunt evacuandi. nostin' autem *Rogerum* diaconum
Sanctum & fidelem coriarium? *Neb.* Tanquam te, si placet.
Mar. Tantum est. Mone hominem, ut cras compareat ante octavam.
Est Diaconus sanctæ reparationis, qui me conjunget *Cæliæ* sine annulo.

Neb.

. Introiit? abi ſtipes cerebroſe, nunquam
quenquam conveni,
uo abirem lubentius. *Rogerus* Diaconus ſane
non eſt domi,
nſor aliud agit. piſh! ego revertar, quando libi-
tum eſt mihi.

Actvs I. Scen. VII.

Loiola, Philander, Iodocus, Nebbia,
Pompa Iesuitarum.

QUo te ſubduxiſt *Loiola*? *Lo.* Huc à par-
te ante,
bia mea avicula, hodie tibi dabo pruna, & cras
pruna,
perpetim pruna. *Ne.* Pollicitaris largiter.
ullane
paraſti ludicra, quod me demulces adeo?
Ipſa, in quibus te olim exercui, hunc ami-
lum indue,
m decet? Jeſuitam te futurum ſpero, ubi ex
phebis exceſſeris.
oce, facio te ſummum ceroferarium in hoc cha-
agio.
Quàm Pontificaliter! *Loi.* *Philander* ab-
erge oculos,
imæ virtutes Jeſuiticæ tanquam ſpecioſum ar-
illuſtrium

In arenam descendent, quas conspectas sic veneraberis,
Ut quadrigis desiderii in castra Theatrica advolaveris.
Phil. Quicquid oblectamenti dederis, silentium, & obsequium adfero.
Iod. Utinam vitia vestra in tantillo theatro possitis producere.
Lot. Prodeat jam nostræ familiæ columen *Nicholaus Marchiavellus*,
Magni patris *Ignatii* præcursor, contemptor numinum,
Osor fœderum, & fidus Inferorum vates, qui diu
Ante præsagivit nostram remp. & fœliciter
Fundamenta amplitudinis nostræ suo cerebro posuit.
Prodi jam *Marchiavelli* propago cum Jesuitis defensoribus.

Cæca obedientia.	Eccam virtutum coryphæum, Cæcam obedientiam,
Ignatius Loiola.	Quam peperit *Ignatius Loiola* orbis nostri conditor,
	Forsasse propter autorem Clauda obedientia melius
	Dici poterat, ille plus uno sapuit pede quàm *Apollo* tribus.
Pseudo-miraculum.	Salve Pseudo-miraculum prognatum è *F. Xaverio*,
F. Xaverius	Hinc sudores imaginum, deceptiones straminum,

Lachrymæq, lapidum, & exorcismi Dæmonum,
Morborum remedia, pediculorum lues, fraudulenta præsagia.
Mille, mille strophæ sub tuo vexillo militant.

Regicidium Mariana.

Holla! minax virtus, & athletica, nempe Regicidium,
Quam evomuit in mundum *Mariana*, Tribunus Diaboli,
Sive clanculum jubes principem tolli, hic *Ganymedes*
Plutonis miscet venenum; seu sanguinem fundi expedit,
Gerit pugionem; seu recurrendum ad Magiam,
Novit artem *Necromanticam*; vin' omnia convolvi
In antiquum chaos? hic tenebrio plenus est nitri, & pulveris.

Index expurgatorius. Claudius Aquaviva.

Evax Index expurgationis, & *Claudius Aquaviva*?
Amò Aqua fortis potius, quæ expungit, & extergit literas,
Jam Patres non sunt Patres, alios infrigidavimus,
Alios castravimus, nullum apicem dogmatis possunt gignere,
Quod noceat Pontifici; ô quantum scelus dormit sub hoc umbraculo!

Æquivocatio.	*Vaccabo cum cacabo Robertus Personius*, aliàs
Robertus Personius.	*Robertus Cowbuck*, nisi me fallit hoc spectrum, prodit
	Tecum Æquivocatio, ejurabit, pejerabit,
	Semper scabiosam pustulam in lingua habuit, i. mendacium,
	Sed mendacium officiosum, non maliciosum, ut loquuntur Schol.
Arrogantia. *Edm. Campianus.*	Date viam *Edm. Campiano*, capistratæ legionis
	Principi, quocum in ultimum locum rejecta est Arrogantia.
	Mi *Protagora*, mi sophista fulminans, decem sunt rationes,
	Cur inspuerem in os illud tuum screator magnifice,
	Nunquam inermis athleta se ostentavit fortius.

Loi. Jam modo animum tuum vici *Philander*, quare non obstupescis?

Hæ sunt apiculæ, quæ Jesuitarum examine mellificant.

Phil. Ego artis innocens virtutes Cardinales expectavi *Loiola.*

Loi. Minimè gentium, nemo horum Cardinalis fuit.

Da nobis rubrum galerum, & virtutes Cardinales profitebimur.

Combibones mei, & virtutum chorus omnis maturemus

popinam *Beuciæ*, ubi nos expectant bellaria.
Manta parum, ego conferferabo meum symolum
œnam: invenies cuniculum, & duos panes,
ucullo meo, quos pro absolutione *Scarabeo* bstuli.
. *Pus meau!* Ubi venabatur acumen tuum, uod hunc Indicum
iiculum cepisti? apage Franciscani torpidi, ubique estis deridiculo! *Jo.* Patientia: sed nisi *carabeum*
c, *Loiola*, prout meriti estis, ego ungues præ- nordero.
. *Nebbia*, ego pruna promisi tibi, annon? *Ne.* Et erpetim pruna.
. Sed generant flatum *Nebbia*, generant flatum. ape sis
c felem potius in mercedem operæ, est ludi- undum animal.
. Gratias habeo. oh quid agam? scalpit & nordet venefica.
I præ, *Philander*, nos sequemur cum pompâ antantium,
organice, aut inorganice, ut loquuntur Scho- astici.

Actus

Actus II. Scena I.

Cælia in fenestra, *Acheron.*

Cæ. Dulce matutinæ lucis delibavi osculum!
O quam hoc inops est custoditæ virginis solatium!
Tam avide irruentis aeris lambo suavium, quam alteræ labella
Conjugum, ecquid vero pignus orientis solis
Stellam Veneris video? Salve auspicatum sidus,
Sis tu mihi fœlicis thalami fatidica.
Quin reprime te inepta *Cælia*, tu immodestè stellas invocas,
Et castissimæ Auroræ statim erubuit pudor.
Ac. Non hercle durare quisquam in hâc familia, si sic sit, potest.
Mea Heroina *Laverna Scarabæum* intus in sinu fovet;
Me autem longo exercet in itinere, ut ad portum abeam,
Et mercatores Gallicos investigem scilicet. qua de re
Oblitus sum. Sed eundum est sub pœna pistilli ferrei.
Perge, perge, ego non reponam tibi in *Cælia*. non, non.
Cæ. Me nominat, *Ac.* Ah mea nivea puella, Salve plurimum.

a nescis quales hodie tibi parantur cum *Martino* nuptiæ.

æ. Eandem salvere jubes & occidis pariter mi patrone.

Non decet, mene mucido tradi, & purulento seni?

Ego potius sanguinem meum canibus in pastum dabo.

Ac. Rem acu tangis *Cælia.* Os tuum, & venustas mei ordinis,

Virum est commerita. Suram qualis hæc est, brachium crassum,

Corpus solidum. quid dabis mihi si meâ operâ *Martinum* defraudavero?

Osculum? *Cal.* cum resonante labio. *Ac.* Amplexum? *Ce.* Nimis est.

Ac. Pish. *Ce.* Nisi statim huic belluæ os obturaveris.

Ac. Si clavem cubiculi tui ab uxore in somnis surripuero?

Cæ. Intromitteris cupidè. Ut præceps è fenestra desilires.

Heu me obseptam undiq;! *Ac.* Tum *Martine* aliam quercum excute.

Uxoris meæ modo fuit hoc imperium, ut ad portum fugerem.

Conveniendus est mihi *Loiola* in viâ, in ædibus *Bauciæ.*

Hunc condocefaciam de nuptiis, & *Martino* conjuge.

Dissipabit ille omnia, omnem lapidem movebit ne *Martinum*

Quic-

Quicquā solide gaudeat. *Ca.* Euge præsidiū meum.
Sed lente nimis anrevertis hoc periculum, & crepuit *Martini* ostium
Ac. Nimis te discrucias mea parvula: ego cum ventis fugio.

Actvs II. Scena II.

Cælia in fenestra, *Musonius*, *Mutus*.

Ca. VIdeone *Musonium* prodeuntem? quam pectus salit mihi?
Nimium se infelix macerat: neq; quoquam fere gaudet,
Nisi cum hic mutus assecla ejus lessum alio producit gemitu.
Mu. Delassavi noctem, sydera, & opacas umbras arborum
Amoribus meis, quarum patientiam nunc in posterum libero.
Tu tamen audies quoties expiro inter-mortuum nomen *Cæliæ*.
Quid ais? gestus sat loquitur lubentem animum, sed tu nihil negas.
Nam si taciturnitas stat pro assensu, elinguis nihil negat.
Tacebis etiam: ô infœlicitatis comes! qui nequeas non tacere.
Frustra te ut tacere rogo: dulce solatium pueri!
Ausculta sodes, fidum natura, bonum te virtus facit,
Salve

e amoris mei ænigma fortuna melior,
ralis pater eſt, & ſenex amator *Cælia.*
ralis ſenex eſt,& pater ſponſus,& potitor *Cælia.*
t. Num. *Muſ.* Dulciter ſpirans gemitus, inſœli-
citatis muſica,
: inſidentes floribus ſuſurrant apes. Sed hodie
aſferetur. *Cælia.* Illa lux animi mei vix ſemel
comparuit
t ſemper occidit, meq;oratorem ſubſtituit crude-
lis pater
t flectam nolentem Virginem. Cur non ego ſim
mutus etiam?
Noverca natura dediſti linguam, ut meipſum per-
derem.
Quid cogitas ſuper hiſce? cur ſic cervicem moves?
Non hoc formoſos humeros offendit caput: non,
ſed herilis
Pondus miſeriæ prægravat. ſic matutino rore gra-
vidum
Papaver,pluviiſq;ebriũ tenerum dimittit verticem
Cal. *Muſoni.* *Muſ.* Hah mea Phœbe,meum me-
los, oraculum meum.
Cal. Ah, *Muſoni*, quam diuturnus emanſor es ab
hac feneſtra,
Quæ magis fulget ubi tu illam aſpexeris? *Muſ.* Heu
chariſſima,
Emanſorem non objurgabis poſthac, nimium acce-
des propius,
In iiſdem ædibus mecum domina, & conjux fueris.
Cal. Tu ludis credulitatem Virginis, *Muſ.* At vitæ
illudo meæ,
Verum

Verum audax sum fortasse:non jam adfero amatoris blanditias,
Sed filii obsequium. *Cal.* Filii? quantum venenū verbo
Quam molli tegis? ego ex nuptiis tuis matrem esse cum sors tulerit
Cupio,at matrem tibi esse fermè est incestuosum propudium.
Mus. Cave dicas id futurum turpe, quod oportet fieri.
Imo obtestor *Cælia*, adjice amores *Martino* patris
Qui quanto vir melior est quam ego improbus,eò duplò
Plus amaveris. *Ca.* Quam te decet tantæ virtutis concertatio?
Sed qui parentis causam agis, teipsum jugulas.
Mus. Certe amor in parentem pulchrior est quam mille *Cæliæ*.
Da veniam vel prudentiæ,vel si nevis,precibus,
Dulcis *Cælia*. Nulla est infelicitas, crede, in senili thalamo.
Et florentis ætatis commoda quanta compensant vitia?
Ca. Nunquam persuadebis hoc fœminis,etsi centies suaseris.
Muf. Sed ille quem tu colis maxime futilis est, & infelix puer,
Ganeas & gurgustia freque ntat. Si hic mutus posset loqui,
Nequitias meas noctu & interdiu proderet. *Mut.* Um.

Ca.

Vale delusor artifex, cogis me fenestram claudere.

Sonium mentiri turpe est, sed maledici turpius.

Lj. O Tartara & Furias! aliúsne per opem meam potietur *Cælia*,

perq; ruinas filii exædificaverit pater? cætera

loquantur lachrymæ, natura te elinguem, me fecit amor.

Mut. Um. *Muf*. Quid vides? scilicet divertere meum expetis

ab amore animum? *Mut*. Hu huh. *Muf*. Ah nunquam pote.

Postquam hanc aspexi, haud memini me vidisse usquam fœminam.

Cælia excellens splendor corripuit oculos. Sed Mute,

Reclinemus sub hâc fenestrâ: hic tumulum condam mihi.

ACTVS II. SCENA III.

Philander, *Jodocus*, *Loiola*, *Musonius*, *Mutus*.

Jo. QUis ab hoc lenone improbo tantam exspectasset gratiam?

Ph. Talentum homini qui me securum esse ab hoc *Martino* jusserit.

Crux somno & inertiæ: in lecto quæsivi, illic amisi *Cæliam*.

Sed

Sed alius aucupium facit sermonis nostri. *Lo. Musonius* est;
Cujus ad latus recumbit ejus mutus *Harpocrates*.
Philander, est mihi libido dolum graphicum in aceto intingere.
Ph. Cujus damno? *Lo. Martini.* *Ph.* Modum expedi? *Lo.* Alio tempore,
Sed cardo versutiæ in hoc muto vertitur. Salvus es,
Si hunc mutuo abs hero suo sumseris, vel in unam dieculam.
Ph. Non recusaverit. verum versus hoc cadaver hominis contollam gradum.
Lo. Accommoda humeros tuos meditationibus meis *Iedoce*:
Literæ abs me dandæ sunt ad summos Principes.
Ph. *Musoni* salve vir optime. *Mus.* Non est talis qui vivit.
Ph. Quis non? *Mus.* Iuvenis inquam optimus. *Ph.* Erige te, quid agis?
Mus. Delineavi geographium huius inertis corporis. Scio jam
Quam paucæ spithamæ, quantillum pulveris urnam reciperent meam.
Ph. Subtristia memoras: ecquid te peperit *Niobe*,
Postquam in saxum versa est? *Mus. Philander* valde amo
Dolores, ut partem negem tibi, & invideã omnibus.
Ph, O sequax malancholia! non est ingratius, aut dulcius consortium.
Mane, & exporge decaperatam frontem, nos amici sumus. *Mus.*

Per me quidem amicissimi. *Ph.* Ob amicitiam, precor,
horas aliquot fidei meæ committas hunc Mu-
m parvulum.
. Meum turturem? quis tacebit interea? quis
ngemet?
Dolores profiteris te nolle indulgere cuipiã.
Etiamne
vum nevis? etiamne gaudia? *Muf.* Per horas
aliquot?
beas. quid dixi? non possum hercle. egon' ut
dormiam
erea, quo vigilans carere nequeo? *Ph.* Ludis me
protervia.
Si nobis committes puerum, non erit ut metuas
de moribus.
uf. Tibi sit curæ *Philander*, & tibi usui, vobis
operam
on dat, & curam non expectat. quid ais? dissocie-
abimur?
oras? non ibit. negandi voces sunt istæ lacrymæ.
. Pish, dictum, indictum toties: tædet me hujus
inconstantiæ.
o. Mi bellule, non pœnitebit te aut laboris, aut
injuriæ.
ulchre locabis operam ad expediendam formo-
sam *Cæliam*
Ex hâc inhonestâ familiâ. *Mut.* Hah. *Lo.* Si allu-
bescat attolle digitum.
Ph. Vide quam subridet *Musoni*, & lætus attollit
manum.

Muf.

Muſ. Ellum hoſpitem tuum, excipe ut liberum decet, & generoſum juvenem.

Ph. Lubentem & memorem mones. *Muſ.* Ego ſub ſuſpiriorum refrigerio,

Tanquã ſub umbrâ molli reclinabo interea. Vale.

ACTVS II. SCENA IIII.

Philander, Iodocus, Loiola, Mutus.

Ph. Recepimus puerum. Cæterum molitiones noſtræ ſunt tardigradæ,

Cupido præpes eſt, & alatus Deunculus. it dies, nihil proficimus.

Ubi eſt qui una nocte promiſit mihi oblectamentum meum?

Lo. Quæſo quid tu es hominis? una nocte amplexari dabitur.

Quo ſenſu tamen? aut remotâ, aut proximâ, ut loquuntur ſcholaſtici.

Io. Frugi homo es, nunquam verax, neq; mendax tamen.

Lo. Olla nunc fervet, & tempus eſt deſpumare fallaciam.

Primo facinus clarũ ſit ſine magna metamorphoſi,

Proin jubeo vos omnes alia jam fieri animantia.

Io. O quale brutum erit *Jodocus*! *Lo.* Pinguis cuniculus.

Ph. Et ego catellus, quem oſculatur, quocum dormit *Cælia*.

gas agitis. *Iodoce* tu simulabis personam Pro-
polæ
ercatoris; intelligin'? *Io.* Sane quidvis potius
quam Jesuitas venderem.
. Quid? *Io.* Sunt merces fucatissimæ, nemo qua-
drantem dederit.
. Minime gentium, *Mauros* tu in urbem adfe-
res, & *Æthiopes.*
. Quid tum postea? *Lo.* Ego unguentum *Phi-
lander* habeo,
uo te obfuscabimus, quasi caminos verreres.
ac pacto pro *Æthiope* admitti potes in lenonis
domum.
. Ego pro lena respondeo, nolo hunc *Æthiopem*
emere.
o. Hoc est *Franciscanum* admittere in Senatum
astutiæ,
lex id commissum est diligentiæ, ut lena hoc in-
digeat.
audentius pater tuus, me suasore postulaverit
cnam de Afro venali, aut *Æthiope. Ph.* Bene res
succedit, *Iodoce.*
Age, *Æthiops* sum. *Lo:* Progrediamur, formaliter
Æthiops es,
Non identicè, sed per modum similitudinis.
Ph. Fac etiam ut intromittar patris usibus, & mer-
cimonic,
Cui bono (inquit Cassius?) *Lo.* Phy! *Philander,*
vestis holoserica
Non semper sapit maxime, an non est tua *Cælia* in
iisdem ædibus?

Attrecta

Attrecta manus ejus & mammillas. Simula quasi *Musonius*
Quem ardet magis, te subornasset ut illā educeres.
Io. Purga tuum caput elleboro *Loiola.* Ego pro virgine respondeo:
Non est mihi fas *Æthiops* foras exire, Lena prohibet.
Lo. Purga ventriculum tuum rhabarbaro asine, ibi vorsura inest
Callida. *Cælia* ubi explevit animum suum hoc esse *Musonii*
Inventum, mutabit cum *Philandro* vestes. *Ph.Æthiopicas*?
Lo. Sic, et quasi nigellus Maurus exibit ad ædes *Gaudentii.*
Cætera quis nescit? satis pro nunc, ut acute Scholastici.
Ph. Itane reperisti viam ut me totum perderes?
Illa accommodè ad patrem adducetur: quod sors fæliciter.
Ego interea famelicus relinquar in ædibus *lenoniis*
Fœminæ indutus toga, inclusus delubrio? nunquā faciam.
Io. Ha, ha, he! multum dubito, ne interea amator quispiam
Te prægnantē fecerit. *Lo.* Homine imperito nunquam quicquam injustius?
Prævortis quod dicturus eram, cum ad umbilicum venio.
Cistam habeo in triclinio *Baucia*, quam hic mutus puer

Cum

Cum tribus bajulis ad lenam portaverit, qui post cæteros
Manserit, cistæ opulentiæ cavens: hujus sago te indues
Quasi esses bajulus. para fugam celerrime quam potes,
Eleganter te revestias. Mutus quasi *Cælia* puella cum munditie fæmineâ assidebit domi.
Ph. Recte hoc postremum de Muto dixti, ego hoc pacto liber sum,
Et *Laverna* à Muto quæ facta sunt nunquam potest exculpere.
Io. Meum argentum vinum, jam in vado res est. Ergo exeo mercatorculus,
Philander Æthiops; quibus post obscurata coloribus
Fugit *Cælia* ad *Gaudentium*; Mutus factus bajulus liberat
Philandrum, omnia conscribuntur solis radio.
At *Philander*, quid si in hâc cistâ inclusus esset *Loiola*?
Lo. Neutiquam, neutiquam. *Ph.* Quæso te. *Lo.* Nunquam faciam,
Res non postulat. *Jo.* ô multum interest, mi solius indoles
Confirmabit *Cæliæ* suspicacem animum hoc esse ortum à *Musonio*.
Lo. Sed mihi ad magnates totius *Europæ* conscribendæ sunt epistolæ.
Decem aureos quovis die insumo è fisco *Pontificis*
Pro tabellarii operâ, *Ph.* Differ in aliud tempus obsecro. C *Lo.*

Lo. Siccine obtrusum vultis mihi hoc periculum? agedum,
Vos in foro exclusivè, ego in Cista inclusivè facinus
Committemus memorabile. *Io.* Iam supercilium facit mihi,
Hic in eodem filo volvitur. *Lo.* *Iodoce* tu prospexeris
Ut huc advehatur, & post reportetur cistula.
Io. Ego meas partes docte calleo. *Lo.* Prope abest *Martinus*
Ut sponsam auferat: Scilicet sexagenarius tam molliculam,
Hic mihi castrametandum est tantisper dum advenerit.
Io. Fiat: nos haustum vini repetemus, & vestitum comparabimus.
Lo. Sed fœderis ne obliviscare *Philander*, Jesu itam
Iurasti te futurum: tum quoque inter te & *Cæliam*
Non erit relatio realis quasi inter maritum & conjugem,
Sed relatio rationis inter adolescentem & pellicem,
Ut loquuntur Scholastici. *Ph.* Utrique pacto me devoveo, Ego te
Pensilem videbo potius cum tuis rudibus Aquilonaribus Scholasticis.

ACTUS

Actus II. Scena V.

Loiola, Martinus.

Lo. MEne desudascere, ut *Cælia* sit pellex solius *Philandri*?
Bomtax, an coquo non liceat lingere digitos?
Ah furtivæ noctes Veneris! hoc est quod pungit *Loiola*.
Et cum reverentiâ nostri cœnobii dictum sit, non ibi
Multæ noctes transiguntur viduæ. mum! sed ipsus exit
Signor inamorato, hic frigida est qua restinguam incendium uum.
Ma. Rectum est, neque adulterini sunt, neque detorsi aurei,
Non uno numulo quempiam fallerem, ut fierem
Superintendens *Indiæ*. *Lo.* Utinam ficum hanc medicatam comederer,
Vel pugio hic meus esset sanctificatus, ut vel potionaliter
Vel punctualiter interficerem locustam. *Ma.* Optandum est
Magnopere ut populares nostri meos animos gererent;
Quisq; rex aut septem uxores duceret: sic prole multiplici

Orta *Spinolam* primo in bello trucidabimus,
Post ipsam *Romã*,& fortasse *Turcã* expugnab'mus.
Lo. Sane ædipol, tuq; agmen duces inter loquaces anseres.
Ma. Heigh! spectrum Jesuitæ video. *La.* Ego cum exorcismo lepido
Hunc difflabo trans Oceanum. *Ma.* Primum cavebo marsupio meo.
Lo. *Sancta lympha tangat postes,*
Et repellat omnes hostes,
Ne accedat pias ædes
Malum quippiam habens pedes.
Ante ortum novæ lucis,
Obfirmo votum signo crucis.
Ma. Eho mala res. *Lo.* Mentiris, omne ens est bonum transcendentaliter,
Ut loquuntur Scholastici. *Ma.* Dic quod te rogo, nonne hoc ostium
Veneno illevisti! *Lo.* In nomine Diaboli. *Ma.* prô fidem!
Lo. Sacro exorcismo maledicis? *Ma.* Exorcismo? *La.* Ita aio,
Sacros hic aspersi latices. *Ma.* O me! *La.* Januam signavi cruce.
Ma. Phy, timore madeo, dispeii eradicitùs, obverte tergum jubeo.
Ne me aspicias carnifex. *Lo.* Ego me avertam à secta tua
Libentius quam tu id possis petere, thrombi
Sudoris defluunt mihi. Utinam te removeres ocyus.
Ma. Signum crucis! hoc stabilitum est syncere. Si cãcellus meus

Hodie hoc limen transiret, baculo ad terram defigerem.

Lo. Quid quiniscis cum hirquina barba, & parvis subligaculis?
Qui porci imbricem voras quovis solenni jejunio.

Ma. O *Cælia*, si nulla sit postica in hâc domo, ego te carebo hodie.

Lo. Quid si ego scalam tibi accommodavero? vin' rectum
Et fenestram scandere? *Ma.* Apage te. Nimius est ordo in gradibus.
Scalæ ego vero ordinem, & gradus omnes procul habeo.
Phoh! nauseare me facis, tantus fætor est in aquæ
Tuæ maledictæ ampulla. *Lo.* Phoh! plus mihi stomachum movet
Oris tui graveolentia. *Ma.* Miserum me! audendum est aliquid,
Non possum vel una nocte interdici mea molli *Cælia.*

Lo. Num resumit animos asinus; & meam ludit operam?

Ma. Fortasse post tres horas incantatio crucis non officiet.
Ubi sum prandio satur, tum redire est optimum.

Lo. Post tres horas? quantas me compingit in angustias?
Tu cum mustelina facie, quid si redeam tecum in gratiam?

Ma. Sardo fabulam: ego te abominor, pish, abi inquam, abi.

 Lo.

Lo. Est aliquid è re & usu tuo, quod aperiam tamen.

Ma. Quicquid dixeris mendax es. *Loi.* *Cælia* quam tu amas
Est propudiosa meretrix. *Ma.* Tu eam dilaudas contumeliis.

Lo. Jam modo ingredere in lupanar, & amatorem
Deprehendes unà in lectulo Seminant cornua.

Ma Mallem sane, quod reliquum est edormirent, quam ego ingrederer:
Profanæ sunt hæ fores, olent signum Crucis.

Lo. Probissimus es maritus, qui ob unam crucem te segregas.
Quid si mille cruces & adversa obtigerint?
Inhorribis ad delicias tuas fane. *Ma.* Quid genu flectis?
Fugio hunc cultum idololatricum homo lutee.

Lo. Nequicquam abalienabis te: gratissimè aderis *Cæliæ.*

Ma. Ah prius me interfice. *Lo.* Inhumanus es mi Cucule.
Quare nevis? *Ma.* Pugnabo potius quam ad exorcismos rapiar.

Lo. Holla, placide, placide. Ego te per nares ductavero,
Ne exhalatio exorcismi offendat cerebellum tuum,
Quod scio quam sit exiguum. *Ma.* O populares, occidi;
Marsupium meum & aurum quærit hic sector; zonarius.

Lo. Abi bellua cum rugitu tuo. Vis totam concitare viciniam?

Re-

Responde *Priape* vetule, quid nova nupta tecum ageret?

Ma. Linguam antiquam Hebraicam addiscet meum.

Lo. Tu igitur pædagogus futurus es, non maritus conjugi.

Ubi vomicas,& tusses tuas,& carcinomata pertulerit,

Hoc est dicere linguam Hebraicam abi baubator.

Si respexis ad hanc fenestram,aqua benedicta madefaciam.

Ma. Oh: gaudeo me salvum esse à terriculamento hujus furiæ.

Male pereas spurcissime pagane *Loiola*,

Utinam pestis te abradat cum tuo raso capite.

Actus II. Scena VI.

Loiola. Gaudentius.

Lo. HA ha he! non eget monitore ut fugeret fatuus.

Ego jam palam feci lignum crucis vim latentem fovere

Ad dispellendos malos lemures,sicuti hunc *Martinulum*.

Sed tres accelerantur horæ, & mea febris quartana

Rursus redit; prodeat nunc *Gaudentius* ad emendum *Æthiopem*.

Tick, tock. Ga. Loquere quis es. *Lo.* Amicus hisce ædibus.

Ga. Meus doctor irrefragabilis! Ubi me esse dicam dubito,
In Limbo, an in Purgatorio, quod meum video *Loiolam*.
Quid agis? *La*. Virum optimum manu teneo.
Ga. Sane ubivis utinam esses potius quam coram meis ædibus.
Lo. Quid narrat *Gaudentius* meus? *Ga*. Satin' intelligis quid velim?
Ut quando absens sis par pari tibi reddere possim de tuis laudibus.
Lo. Lepide agis omnia, non nominaliter sed realiter,
Lætitiæ parens. *Ga*. Sed quando erit ut risu te disrumpam iterum,
Quando cum cantiunculis ad luculentum focum
Nos apricabimus? hah, lubet cœlum ferire capite.
Lo. Nam quando visibiliter aut invisibiliter iter facies
Ad nostrum Cœnobium? erit cibus, erit jocus, erit meretrix
Et focus. Solus mortalium sapis *Gaudenti* festivissime.
Ga. Heigh, ruat mundus, non unum plenilunium mutabitur;
Vide quod dico, non plenilunium quin frangemus genialiter
Totam dieculam. *Lo*. Indulge mihi quæso tacitum silentium.
Natus sum ut sim amicis molestiæ. *Ga*. Perge mi Seraphice

Fa-

Fabricator doli. *Lo.* Operæ tuæ ſuppetias in re nihili

Poſtulo. *Ga.* Quid eſt ? *Lo.* Certe res nihili. *Ga.* Factum optime,

Si nihil ſit, nihil tibi nego. Vale cũ libello ſupplice.

Lo Tria verba quæſo. Impenſe mihi opus eſt hodie

Quedam *Æthiope.* *Ga.* Quid vis conſobrine *Platonis* ? Vereor

Ne fiſſos pedes habeas. Porrige ungulam ut videam.

Ego baculo experiar an corpus habeat: imo non eſt ſpiritus,

Habet ſcapulas. *Lo.* Imo eſt corpus organicum, & pugnos habet,

Si me iterum percuſſeris. *Ga.* Potin' verum dicere obſecro,

Mea vulpecula *Hiſpanica* ? cujus gula præſecanda eſt

Quod tu horridum *Æthiopem* paras? *Lo.* Niſi tu enras, interfice me.

Ga. Vel deeſt qui in aliquo ſtratagemate perſonaret Dæmonem ?

Lo. O, nimium nuper ſcelerum ſuſpicax es. *Lo.* Ego quid *Æthiops*

Plus agat plane neſcio. *Lo.* Hoc nempe miror tamen

Quid te ſuſpicacem reddidit, Nempe Colonia noſtri ordinis

In *Indiam* deducnda eſt: *Æthiopes* aiunt eſſe optima mancipia.

Ad expeditionem *Indicam*, quæso ut tu unum mihi hodie
Quæras inter forensem strepitum. *Ga.* At ego
Nunquam assuevi mercatoribus aut rarius ubi
Vinum emitur. *Lo.* Ut hoc sit modestiæ tuæ, at lena de proximo
Apprime in his rebus est exercitatissima, tu pro familiaritate,
Tua quæ olim fuit tam matutina, quam vespertina,
Ut loquuntur Scholastici, facile possis *Lavernæ* hanc molestiam
Persuadere: quæso, vicinæ tuæ imperes hoc negotium.
Ga Mea simulata sanctitas & duplex iniquitas: ego
Desuevi diu cum hoc fœminarum genere; barba & canities
Me monent hem pancratiasten robustum,
Tu prævalebis in lupanari citius. *Lo.* Sed disparratio est
Quare mihi minus conducibile est. Non convenit huic pallio
Ædes pultare lenonias interdiu; tua vicinitas, authoritas,
Omnia in te sunt lepidissime senex, modo voluntas adest.
Ga. Ha ha he! *Æthiopem* vis & hodie *Loiola*, non detracto provinciam.
Modo me potius quam *Philandrum* corrumpes filium,
Ea lege exorabis. *Lo.* Missum hoc face, cantiunculis & joculis.

em dilatabimus. *Ga.* Optime. *Lo.* Sic ego in
ulis Princip: m
erbe, audacè in publico, insane hilariter in cœ-
bio.
ta ju:undissima! *Ga.* Hem tibi cor & jecur
tegrum.
iopem pete post meridiem. *La.* Per hanc dex-
ram ego te amo
complexe vel incomplexe, ut loquuntur
cholastici.
Vale mi vagabundule, per me tu, tuiq; com-
ares
nes ad *Indiam* commigrabitis cum tuo *Æthi-*
p.
Laverna exit, circumspectat mala quasi quæ-
eret hospites.

Actus II. Scena VII.

Laverna, Scarabeus, Gaudentius.

Cæterum id curat solum vir meus ut madi-
dus redeat domum.
Scarabæ, atq; illum reduc priusquam æs ac fi-
em epotaverit.
Utinam quod cum salute ejus fiat, ita strenue
ibat,
in perpetuũ ab epistomio non posset surgere.
. Quære autem *Martinum* potius. *Sca.* Quæri
Martinum jubes?

Lav.

La. Imo mistum hunc face, herum adito, ubi, ubi sit in œnopolio.
Sca. Quid? vis herum distincte accersi? quot animos habes?
Prorsus me incertum tenes. *La.* Recte dices. Jam *Martinum* volo
Quia propior est, qui expectatione pretii me exenterat.
Ecastor magis mellita verba, vultus, oculos
Innocentiores quam *Amstelrodamo* nusquam videas.
Sed fides pendula est. Ego nunquam posthac cum sinceritatibus
Pacifcar si à *Martino* sim libera. *G.* Optima fœmina,
Intus & in cute jam tangis hosce laicos presbyteros: sunt piissime
Fraudulenti, & fraudulentissime pii.
La. *Gaudenti* non te præviderem. *Ga.* Tu quia tam cauta es
Et præsenti solertia, supplex sum ut mihi ingeras beneficium.
La. Loquere vir optime. *Sc.* Totus dubito quod heræ meæ pulchritudine
Incensus sit, ac post herilem obitum hanc præripere
Mihi cogitat. *Ga.* *Laverna* res nauci est: tua mihi opera
Et judicio opus est in emundo *Æthiope*. *La.* Quot annorum?
Ga. Quasi juvenis. *La.* Ecquid festinato opus est? *Ga.* Sane hodie.

libet ante prandium. *La.* Quantum pretium
tuis?
Siftas hoc pecus mihi ubi emptum fit, &
repen lam pretium.
Mirum eft cur volupe cuiquam fint nigellæ
fumofæ imagines.
dem propendet animus tuus in pulchriores
licias,
turabere propediem. *Ga.* Ha ha he: *leso lin*
nn.
ecum pruinam capitis, congelafceret in his
plexibus
lla virguncula. Vale, vale nequam: ha ha he.
olim non inglorius in militia Cupidinis.
Scar. hae, cupio obfequi huic viro magnifico,
te igitur
ieur *Michaelem* mercatorem *Gallum* in por-
publico,
fe aut herus tuus *Æthiopem* educat mihi, *Se.*
).
æftituta eft octava; præterit tempus, *Martinus*

is venit, an puellam rofeam, qualis eft mea
alia,
uno nictu oculi fefelliffem, ego fi vir forem?
im hoc facinus natura meæ credidiffet fidei;
irgo veftienda eft, id me monet ne abeam
gius.

ACT.

Actus III. Scena I.

Iodocus Pseudomercator, *Philander.* Æthiops.

Iod. SI quisquam hominum me *Iodócum* dixerit, aut Monachum.
Ph. Vah universum genus *Iodocorum* stipites sunt & fatui
Si tecũ cõparentur. *Io.* Ha: cui tu maledicis servole?
An cum fuste ambulandum est mihi, quasi claudus forem?
Ille *Iodocus*, peræque hominem ac meipsum amo.
Sodalis lepidus audit, & apprime literatissimus.
Ita Latine legit, ut vix tres cũ eo Monachi contenderint.
Phi. Græcum quod attinet. *Io.* Græcum quod attinet, mercator sum & vendidi.
Philandrum vidistin' *Æthiops*? *Phi.* Aliquoties in speculo.
Io. Bibax est & scortator maximus: fuge illius consortium.
Iodocus cardinalis fuisset aut episcopus ad minimũ,
Nisi dehonestasset se cum *Philandri* moribus.
Ph. Rides canis? aperi caput ubi ego respexero.
Parce nunc amplius nugis nugacissimis; ubi fluctus desinit,
Ibi mercator incipit, *Laverna* avocanda est foras;
Ego

Ego tradendus cum pretio hæccine agis? an non?
Io. Eapse de causa me accingo, reperi jam viginti minas in his ædibus,
Quis in cucullo recipiam & distribuentur laute in Cœnobio..
Ph. Ah stolide, in cucullo? *Io.* Ha, ha, he, ego cucullum gestari credidi, .
Sed m●cator deinceps sũ, vendo libros chartaceos.
Doctissimos Academicis, cerussam & pigmentum fœminis.
Ego te in jus voco, quisquis es qui me appelles *Iodocum.*
Ph. *O diabolo,* nimis diu stultescimus! pater exiit.

Actus III. Scena II.

Gaudentius, Dromo, Jodocus, Philander.

Gau. I *Dromo* curre curriculo ad palæstram, ad sphæristeria,
Ad funambulos, ad lupanaria, coge *Philandrum* ut redeat
Domum. abi, quos video? mercatorem cum *Æthiope*; quin licitator
Ipsus, neq; facessam Lenæ, negotiũ; heus institor mane,
Quanti vendis *Æthiopem*? *Io.* Quin, quin, quin.
Ga. Quinque minis?
Numerabo tibi compendio, si nec ulceribus scatet, nec porrigine. Nimis

Io. Nimis flocci nos æstimas, ego minas quin, quin, quinqua. *Gau.* Ha, ha, he.
Io Lingua mea tit, tit, tit. *Ga.* Ha, ha, ha, quare non attulisti interpretem?
Io. Lingua mea committit per, per, per. *Gau.* Crepitat sane non loquitur.
Io. Dico linguā me perperā facere qd. equi solent.
Gau Fortasse titubat intelligis. *Io.* Id sentiebam, indistincte titubat.
Sed nisi minas quinquaginta numeras, haud hunc *Æthiopem* auferes.
Ga. Quinquaginta? aperte nimis nunc loqueris, vix tanti æstimo
Sultanum *Æthiopem.* quid ita vero vultum dejicit?
Io. Lippiunt oculi, & fluunt glam, glam. *Ga.* Excœca Glamorgan.
Io. Laborat oculorum glamâ, non audet contueri meridiem.
Ga. O æternum risus monumentum! ecquid divorti vobis vacat
In hanc ædiculam? *Phi.* Nisi hic succurrit, nunc perimus basilicè.
Io. Min, minime, est libido tibi sannis & risu nos accipere.
Ga. Risus & hilaritudo, quibus semper tinniunt ædes meæ,
Ne verere hospes, judicium tuum flagito in quibusdam mercibus.
Io. Pa, pa, pa, Domine. *Ga.* Hem inquam, an ægrotas quod Papam ex pu is?
Io. Pace tua Domine, nihil vendo præter Tobacco & Æthiopes.

Ga.

Ga. Ain' vero? non nihil Nicotiani habeo externis allatum regionibus;
Libet accendere & sufflare si possit fieri per otiū.
Io. Excusatum me habeas, fum, fum, fumus erit molestus hujus oculis.
Ga. Hem *Maure* quid tu respondes? *Io.* Loquitur linguam Abyssinorum;
An illam intelligis? *Gau.* Whoo! Ubi habitant Abyssini homines?
In lunæ concavo? ego ne gru intelligo id satis scio,
Quî vocatur? *Io. Mylli Mushumps. Ph. Mylli Mushumps.*
Gau. Mylly Mushumps? Jube eum mihi valedicere
Ut Abyssini solent. *Io. Henden zeccar Mamolucchi.*
Ph. Sous, trous, cuewhiglm. *Gau.* Heigh, qualis est hæc farrago loquendi?
Institor commuta tuum *Mushumps* pro argento & pretio
Profunde dapsiliter, hem non est dæmon, nisi tristitia, vale
Gargo, Mushumps. Ph. Satin' abiit pater? disperream, mihi
Res sita esset in acie novaculæ. Servavit nos balbuties. *Am.* Ha, ha, he.
Gau. Wighy, quid hoc? O elegantes Psittacos! non potui temperare mihi
Ubi cachinnus obortus est, qain perpetuum hunc risum facite.
Ego in hoc choro sum præcentor facile. *Omn.* Ha, ha, he.
Gau. O lumbi & latera mea, potin' quisquā nostrā causam dicere Quare

Quare tam profuse risimus? *Iod.* Ni, nisi quod homines sumus.

Ga. Euge mi philosophe. *Io.* Immo aliud est. hic *Æthiops* erat subtristior.

Tum inquam ha, ha. habe animum bonum, ille meum, ha, hæ, habe,

In ridiculum accipit. *Ga.* Nonne tu cum nihil nisi Abyssine

Loqui dixti modo? *Io.* Certe in proloquendo linguam hujus patriæ

Infans est; sed nonnihil intelligit. *Gau.* Quia in risum es effusior,

Paterā vini Gallici sumamus simul; introibis hercle

Io. Nunquam vi, vi, vi. *Gau.* Vi absit ædepol, nemo hospes apud me

Cogetur quasi captivus bibere, ego te rogo humaniter.

Io. Nunquam vinum bibo. *Gau.* Gustabis cervisiam Anglicam.

Io. Neq cervisā soleo. *Gau.* Quid? aquam bibis mi pisciculc?

Io. Neq aquā; sed aura æthereā soleo palatum madefacere.

Gau. Tush, ego neq; aquâ, neq; æthere commutabo vini sorbitiunculam.

Vale vir magnifice, ipse summus *Jupiter* est tuus pontifex.

Io. Satin' ostium secundo jam clausit, ha, ha, he:

Ph. Fidem hominum,

Capistro te constringā si quēquam risu evocaveris denuo.

Scarabæus

Scarabæus est. Cave ne in hunc scopulum impingas *Jodoce*.

Actus III. Scena III.

Scarabæus, Iodocus, Philander, Laverna.

Sc. EGo nunquam post hæc ad hoc exemplum me impediam in posterum,
Perreptavi omnes Angiportus, narrat mihi populus,
Mounsier Michael Gallus domi non erit ante vesperum,
Ut nisi herus hunc invenerit felicius, nunquam pacti erimus *Æthiopem*,
Ph. Satin' intelligis quid ait furcifer? præveniendus est mercator *Michael*,
Aut alius *Æthiops* os mi oblinet in æternum decus.
Io. Alia vaticinare timide. *Sc.* En tersũ & ornatum speculum:
Hoc meis digitis debeo, & huic lævæ furtificæ.
O stupendum! in hoc speculo licet videre hominis faciem.
Qui illud suffuratus est. O frontē odiosã! cujus est?
Hoc os tam patens? non est meum fa; scio, egon' ut debeam
Hosce apri silvestris dentes? *Io.* Nunc adeundi commoditas
Intervenit. *Tick, tock. Sca.* Heus peregrine cum *Æthiope*.

Jubeo

Jubeo ut ne vapulet hoc ostium iterum, ego pro eo respondeo.

Io. Clarissima Dominâ *Laverna* hic opinor habitat

Cui *Acheron* præmisit me,& hoc venale mancipiū.

Sca. Illam ne ignores posthac mercator, nunc ipsa egreditur.

Io. *Signora* splendidissima,licetne labellum tuum consignare osculo?

La. Utinam profecto minime hoc factum esset, *Io.* Ignoscas peregrino.

La. Quia si minime factum esset, fieret fortasse denuo.

Io. Invitat me indoles tua & humanitas. *La.* Sequere me quæso

In inornatam domū, tu & ædibus & Dominæ imperabis

Io. Prius ex promisso meo cum *Acheronte* tradendus est hic Æthiops.

La. Haud denigrabit me si illum osculer; ego semper dilexi plurimum

Has nocturnas facies,de pretio non erit inter nos litigium:

Nam nisi tot habeat virtutes,quot minas rogaveris,

Ego abrenuntiabo. *Io.* Sane tot virtutes quot annos numerat;

Viginti dotes egregias sibi vindicat;Bellator, Musicus,

In classi,in palæstrâ,in tripudio juventutis princeps est:

Dies me deficeret si enumerē omnia. *La.* Et pecunia

Me

eficeret si tantum darem. *Sc.* Sane ferre po-
t minas sexdecem
capite, & pedibus, & intestinis omnibus. *Io.*
luris mihi steterit.
pone minas sexdecem *Signora* candidissima &
uferes.
Ain' vero? Laudo faciles mores tuos qui
am facile cedis de precio:
psa etiam flecti solco. dicis illum canere? *Io.*
Nemo suavius.
. Heus *Cælia* descende ubi impero; *Scarabæe* tu
& *Æthiops*
hilarate eam cantiunculis, nos argenti rationes
triclinio inibimus rectius: sequere me mercator
optime.

Actus III. Scena IIII.

Philander, Cælia, Scarabæus.

Ph. SUccurrite mihi omnes Veneres & Gratiæ, nunc monte potitus
Aut in amoris lacteâ viâ incedo, aut in mortis crepidine.
O facundia! in hoc uno momento so'ers sim, aut in æternum stupidus.
Sca. Adesdum *Æthiops*, constringe mihi ligulas, deterge etiam
Calceos. Herus noster ubi foras exiit, ego sum dominus tuus.

Nonne

Nonne hoc fateris impudens? *Ph.* Per Crocodilos, & Nili flumina
Herum habeo munificum: verum tu salve nympha suavissima,
Porrige mihi obsecro hanc dextram eburneam,
Ca. Nimium torvus es, ego ad conspectum tuum horreo.
Ph. Ahi lassa, verum sine me amplecti hosce summos digitos,
Res ut tuas fortunasq; aperiam tibi, qui sum chiromantes *Ægyptius.*
Sc. *Villiaco*, inspice hanc manum jubeo, & omitte virgunculam.
Ph. Summe *Anubi*! quantum terræ & pulveris hic video!
Centum fundi jugera portendit hoc lutum in vola dexteræ.
Abi lavatum pugnos, & redibis opulentus agricola.
Ca. Age, gestit audire, quid garriat augurium tuum,
Utinam nocturnæ striges & feralis bubo sepulcrum mihi
Et mortem prædicarent *Ph.* Prohibessit fatus suavissima,
Victrix palma, nardo fragrantior, deosculor amores tuos.
Ca. Amores, *Æthiops*? *Phi.* Quasi non amares, ego id inveni bellula.
Ca. Tace, fingis id in odium meum. *Phi.* Odium? est quem tu amas, maxime
Mœstus, austerus, juvenis; vin' aperte omnia? *Musenim.* *Ca.*

Cæ. O mea secreta palam facta! quis te inferorum id docuit?

Ph. Gere te lubentem si pandam alia. *Cæ.* Perge, loquere

Phi. Est in secundis deliciis tuis vir lepidus, venustus, melleus,

Philander Gaudentii. *Cæ.* Sane *Musonius* cor intimum penetravit,

Philander excubavit prope in amoris limine. *Phi.* O me beatum!

Sca. Heus *Nile*, reddo tibi agros & jugera quæ dedisti mihi:

Ego ingeniosior sum, quam ut sim pro colono aut rustico;

Aliam volo fortunæ clementiam. *Ph.* Quippini? quot video

Transversas lineas ?et patibulum in Saturni culmine?

Sca. Patibulum ex clavio? anne cuniculum aut speculum clepere?

Phi. Non dico, neq; tu ipse pendebis, sed tot occurrunt patibula hic,

Ut vel Prætor vitæ necisque futurus sis, aut Carnifex.

Hoc constaret facile, si scirem quot articulos habes in singulis digitis.

Sca Manta dum ego digitorum articulos seorsim numero.

Ph. O terrcum & invenustum obicem! *Cæ.* Chi omantes quam directe

Medium cor mihi sauciasti modo? *Ph.* Tace formosa *Cælia*, Ego

Ego non sum *Æthiops*, sed popularis tuus, & amicus *Musonii*,
Hæc manus simul & libertatem tibi vindicat & amoris copiam.
Cæ. O rem miram & incredibilem! *Ph.* Imo mox te beatam dices *Cælia*:
Principium hujus fraudis stupor est, & finis oblectatio:
Perfundere me oportet vultum tuum unguento piceo,
An placet denigratio? *Cæ.* Admodum. *Ph.* Haud corrumpet pulchritudinem,
Etiam cœlum denigratur nocte, & splendidius apparet.
Vestes tum postea quas ego gesto injiciendæ sunt tibi;
Sic exibis quasi venale mancipium ad ædes *Gaudentii*.
Cæ. Ad *Gaudentium* sodes? Tum in amorem *Philandri* inciderem,
Non in amplexum *Musonii*. *Ph.* Non erat alius in viciniâ
Nisi *Gaudentius* emptor commodus; à *Martino* cavendum erat,
Quasi à morte *Cælia*: sed à lepido *Gaudentio* pretio te resumet
Loiola, & dabit te in custodiam cujusdam *Baucia*,
Cæ. *Baucia*? Novi ejus nominis viduam aurificum divorticulo.
Ph. Meministi? ibi festivitas, voluptas, ornatus tuus & super omnia

Amator

Amator te expectant. *Ca.* De matutino somnio & fabulâ

Fide dignissime summas gratias utinam possim credere.

Ph. Utcunq; me despexeris, at libertas non est despicatu dignissima.

Peream quoq; ni *Loiola* Jesuita, homo, uti satis nosti, sine fuco

Et fallaciis hic aderit, ut omnem tibi scrupulum adimat.

Ca. Constabilisti fidem meam, neq; pejori loco res meæ

Possunt esse, quam prout in lupanari fluctuant.

Sed quid te fiet derelicto in hac ganea? *Ph.* Id ipse videro.

Sca. *Æthiops* attende hero tuo, tot sunt articuli in hac manu

Quot sunt in altera, de summâ totali tu es artifex, & expedias.

Ph. Here mi, anceps est bicornis vitæ tuæ ratio

Inter tot patibula, dextra te prænuntiat carnificem

Et sinistra prætorem. *Sca.* Quid igitur si dexteram abscinderem?

Ph. Restaret ut esses judex per omne sæculum, verum nuptias

Grandes & opulentas una cum dextrâ abscinderes.

Sc. Ah nebulo! sentio amorem pulsantem pectus, quis pulsat fores?

Ph. *Laverna.* *Sc.* Connubium *Scarabæi* appetit, postquam *Acheron* obit.

Cæ. St, mercator rediit, adjuva me *Cupido*, mox ad *Musconium* fugio.

ACTVS III. SCENA V.

Laverna, *Iodocus*, *Mutus*, tres bajuli, *Scarabæus*.

La. Certe nimis palles mea *Cælia*, introite simul cum *Æthiope*,

Fœdus enim percussum est; & si ego merces habeā quas tu cupis

Mercator, ne, si in tenebris foret, te tantilli fefellero.

Jo. *Signora* remittis me onustum cum munifico amoris tui præmio.

O per vitam principis, quænam est injuria? trunci & Cappadoces

Adduxistis thesaurum meum, quò non oportuit, muli clitellarii

Auferte vos in malam rem. *La.* *Signor* noli aspernari *Lavernam*,

Posses mille centum florenos in hoc tugurio tutò reponere.

Io. Abite vos male habiti ad portum, onus referte ubi jussero.

Non te aspernor mea *Venus*, cistam, perinde atq; animam

Ante aram tuæ venustatis ponam, etiam pignus hoc mancipii

Apud te manserit, non quod metuo opulentiæ,

Sed

Sed ita amat fieri nisi tu interdixeris. *La.* Ego
verò facilè
Id concedam; heus bajule, evocato *Scarabæum*
atriensem meum.
Io. Sane magis quiddam est in hoc loculo, quam
opinantur homines;
Sunt quædam anathemata ecclesiastica quæ su-
spendi oportet
Ante crastinum. *Loiola*, grunnis asine? vide quam
arcte dormiunt
Asseres, potes à monte præcipitem dare, neq; par-
tes dissilient.
Loiola, quæso tun' exonerasti alvum? parum abest
Ne graveolentia te proderet. *La. Scarabæe* tolle
hanc cistam in cœnaculum
Sca. Ubi *Cælia* solet? *La.* Recte nihilne autem
signi inter nos præstituetur
De reddendâ cistulâ. *Io.* Non interest, præter li-
teras manu mea scriptas.
La. Quo te compellem nomine? *Io. Don Quixote
della Mancha*.
La. Medius fidius, nomen splendidum: non sunt
de plebe hominum
Hi mercatores; labiis loquitur, quam lingua diser-
tius,
Quippe ætatem in mari conterunt apud *Veneris*
incunabula.
Sed hæc alibi opportunius, *Don Quixote* valedico
tibi:
Est mihi res cum *Gaudentio*; noverit qualis cum
opperitur *Æthiops*.

Io. Signora vive fœliciter, heigh, legem pone, hic sunt minæ quindecem

Et meus philosophus *Loïola* est in dolio, ubi sale macerabitur.

Gargo, ego sum vecors *Franciscanus* & opprobrium sapientiæ!

ACTUS III. SCENA VI.

Mons. *Michael*, *Iodocus*, *Scarabæus*, Æthiops.

Mi. Mal di terra ubi est *Æthiops*? *despeche pandart*.
Ego machærâ mea transfodiam te, nisi festines insulsum caput.

Io. Quis hic est rotâ figuli vorsutior? perii occidissimus,

Hic est *Monsieur Michael*, bibosus ille *Gallus*, & verus *Æthiops*.

Mi. Sequere me *pauperte Monsieur*, *bonu giorno*, scin' ubi *Laverna* sit?

Io. Quid cum illa velis? *Mi.* Quid cum illa velim? tuumne est hoc quærere?
Cave ne incurras machæræ meæ odium, si hoc iterum rogites,
Mordieu quid cum illâ velim? accersivit me, & hunc *Æthiopem*.
Mar Acheron. flagitavit me ut hanc adirem. ecquid nunc es doctior?

Io. At ego auctionem feci *Æthiopis* dum aberas Monsieur.

Mi. O

O *Dieu immortal quæ les hommes sont in-*
nstans. Et *Michael*
a erat idoneus ad auctionem mancipii? pulsa-
bo fores.
At ipsa com̄essatum foras abiit. *Mi. Ben, beu,*
vous estes vu Gaudisseve
ne ie voy. quid si revera sit? *Io.* Non potuit
me præsente fieri
ego non convenirem. *Mi.* Su, su. experiar
tamen, aperire ostium,
to, cito, heus servi descendite, quamdiu hic ex-
cludar obsecro?
c. Servi! *Mic. Peasant Scarabæe,* dic mihi an
Laverna quoquam peregre
oncessit hoc mane, per *muy toy* non mediocri in-
cendor iracundiâ:
Affer mihi *flabellum,* servole, ut ventum faciam.
c. Quem me autumas? an servus videor? *frippon*
non est servolus?
o. In rixam hoc erumpet spero ut abigatur
Gallicus.
Sc. Tu stultus es, & pater tuus stultus est, avus,
atavus, & tritavus.
Mi. Coquin ie te romperay le coul de hoc infice-
to improbrio.
Sc. At avunculi, & amici, & inimici, cognati &
filii,
Utrumne habeas necne tantillum curo, omnes
sunt stolidi,
Esne tu Gallus Monsieur, ubi est Cista
tua?

Mi. O patientia *Batava! vous me faict grand tort.*
Si fuisses nobilis punctim aut cæsim digladiaremur illico.
Tantáne maledicta carcer fæculentus, & sordidus viro
Magnifico? ô deos grandes,& minutulos! ut ego æstuo!
Sc. Quid tibi cum diis est asine? ubi est tua sapientia?
Io. Abire ædepol licet tibi,odiosus es. *Sc.* odiosus es,licet abire ædepol.
Mi. Mort bieu accaraio. universus Rhodanus rabiem meam
Non potest restinguere, *ie ne veulle pas.*
Tu *Eleazar Æthiops* elice mihi cerebrum huic mendicabulo.
Sc. Istoc volo erga ipsum experiri. *Mi.* Sic, sic, *Eleazar* sine me
Latera ejus calcibus pertundere.ursa major,canis latrantissime,
Si avoy mon espee I te couperay la gorge.
Exurge sis in pedes *pultron*, & responde mihi dum vivis.
Sc. Monsieur,ira furor brevis est,quare ultro ignosco tibi
Hanc vim & intemperiem, quia videris iracundior:
Unum edico tibi,ut mores meos nescias,ego non sum servus,
sed hujus familiæ Dominus, cum herus non intervenit.

Mi. Vide

Mi. Vide, vide, num comporat hera tua alibi apud familiares tuos ?

Sc. Fortaſſe. *Mi.* Quid eſt hoc fortaſſe coquine ? & *Æthiopem* domi habet ?

Sc. Quid ſi ego nolo dicere ? ***Mi.*** Quid igitur rurſus vapules ?

Sc. Immo miſſis ambagibus emit, & hic inſtitor vendidit.

Io. Qualem à Pariſiis nec tu, nec quiſquam conſortium attulit.

Mi. Odioſa comparatio, um' me machæram in aquiliculo recondere !

Phy, phy, *Laverna* nimis egiſti inhumaniter, *ave rons*

D' argent pour acheter des autres. gramercy venifica,

Ignotos potius locupletaſti argento tuo, quam auctorem priſtinum.

Scarabae refer hoc *Lavernæ* fœtidæ, ego me ulciſcar;

Pœnitebit vos omnes hujus facti, niſi ne ſit ſupplicium

De plagio. Dixi *Scarabae*, fuge, fuge mecum cunctator *Æthiops*.

Sc. Contuſus ſum miſerè à capite ad calceos colaphis plenus :

Incantatio magica clam erat in hac pugnâ, aut morte certius

Gallum obtruncaſſem validè. *Io.* Incantationem prætexis aſine,

Quando digitulum motare non auſus es? *Sc.* Quid ais vitule?

Quare non subveniebas mihi quando eram in
summo discrimine?

Io. Incantatio me corripuit, opem allaturus eram
sæpius,

Sed incantatio me fixit immobilem. *Sc.* At nunc
si ocurreret

Ulcerosus iste pugnos ponderavi. *Mich.* *Mordieu*,
fervent mihi præcordia:

Buffon Macheron nondum lena rediit? obverte os
tuum pecus:

Hem scelus vagabundum, si fuisses princeps ego
te in præsegmina

Cum hac machæra lacerassem: *Scarabæe*, si quicquam
sit peculii tibi

Aut opulentiæ, testamentum conde, ego te interficiam

Ubi iterum redeo, si vacat. *Io.* Ha, ha, he, ego
sum ultione satur,

Non oblitus sum felis quam in cucullo pro cuniculo
posuit,

Philander res tuas age cum *Cælia*, & noster *Loiola*

Inclusus in antro *Trophonio* lusus faciet ludificabiles,

ACTUS

ACT. III. SCEN. VII.

Scarabæus, Gaudentius, Laverna, Cælia quasi Æthiops, *Dromo*.

Sc. SUſurrat mihi ſincipur magno cum ſonitu
quaſi tintinabulum
Eſſet in pericranio, *ding*, *dong*, quid ſi ego jam
morerer, heigh-ho!
Tuber eſt colaphis totum caput, verum ſentio una
cum capite
Augeri quoque ſapientiam, quippe ego has lites
non amo;
Sed heram conſpicor cum *Gaudentio*, nunc me
efferam athleticè.
Ga. Ha, ha, he, quanto faſtu turgidus tuus incedit
nebulo?
La. *Scarabæe*! hunc commovit aliquis. *Sc.* Ha, !,
ecquis Gigas
Aut Centaurus me ad pugnam provocat? *Ga.* Me-
tuendum animal!
Sc. Hera ſi ſapis ignoſce mihi deliſtum, quod è
fortitudine meâ
Erupit modo, aut ego facile excandeſcam; ſi
excanduero
Neque ſexui, neque ætati pepercero. *Ga. Capi-
tano Scarabæe* ſerva *Gaudentium*,
Obſecro. *Sc.* Niſi pecces ego exorari poſſum
facilè.

La. Quid commisisti autem quod aram tibi & precatorem comparas?
Sc. Monsieur ille *Gallicus* imprudentèr me adortus est jurgio,
Sed ego depexi fumigantem hominem. *La. Michaelem* tractasti durius,
Qui mihi summus est, & me colit maxime? *Sc.* Alii fortasse
Sua facinora prædicarent, ego abstineo grandiloquentiâ.
Ga. Ha, ha, quomodo hunc cæcidisti sodes? *Sc.* Imò tacere conducibilius
Habeo, quia nec jactantiam amo, nec mendacium.
La. Semper sanè pugnax fuit *Gaudenti*; Sed heus tu prodire face
Æthiopem quem emi hodie: *Sc.* Bellus est, ut in eo minas
Sexdecem impenderes. *La.* Tace. *Ga.* Sexdecem minas? ego viginti aureos
Numeravi: sicc ine bis binis me emunxti aureis?
La. Au, quæso vir optime, sexdecem minas solvi præ manu,
Quatuor post datura; Hem tibi pulchre emptum dices hoc mancipium.
Ga. Cætera non inelegans est, vultum præter, & nigredinem.
Dromo, opportunè, quid *Philander* meus? *Dr.* Sanè here,
Annulum *Gygis* habet si in hac civitate ambulat.
Sc. Salve *Dromo*, vir quidem maximus; sed Scarabæo minor.

Non nihil molesta sunt hæc, indiligens nimi-
um est hic gnarus meus,
quicquid fit volo scire, & convenire ho-
minem
apud forum. *Dromo* tuæ fidei hunc Maurum
ecipe,
nec *Loiola* reposcat. *Laverna* hæc opera con-
iliavit te amicam mihi.

Act. III. Scen. VIII.

averna, Scarabæus, Philander, 3 bajuli.

Ideóne bajulos aliquot hujus reipublicæ pe-
dites?
ui onera portatis, date semel mihi vestros hu-
neros
icitè, ad efferendum *Acheronta* odium meum,
una ultimum. *Sc.* Ea lege cum Gallo
ne catore pugnarem iterum.
Quin vos cistam repetitum advenistis, quæ
llata est modo;
est Epistola *Don Quixote della Mancha*? Sic,
c, scriptum elegans.
abæe, est quidam cistifex in cœnaculo, quod
jus concreditum.
iligentiæ producat jubeas; id enim reposcat
stitor.
jam blanditias mercatoris perlegam, pol
trante oculo;

O quam

O quam liquescit hæc periodus? mercator me miseret tui.
Audite hæc qui formam meam exauctoratam dicitis.
Et Cistam & animam apud te reliqui, voluptas mea:
Venustatis tuæ radiis incensa conflagravit anima.
Si Cista quoque flammam conceperit (quod veri quam simile arbitror)
Non sum importunus ut remitteres; utinam esset nidus Arabicus,
Thure & myrrhâ refertus, tum hos odores in igne litaret
Lavernæ suæ, ejus Sacerdos *Don Quixote della Mancha*.
Per *Iunonem* ego luctabor Cistam, & anathemata ecclesiastica
Quæ inesse dixerat. *Ph.* Ecquid præterea nobis imperas?
La. Nihil, nisi quod amovere nolite hanc arcam bajuli.
Ph. Non est amovenda? quamobrem? *La.* Quam imperitè arguis?
Rationem quæris à fœmina? *Ph.* Non hoc est ferendum in libero populo
Mercatorem bonis expilari. *La.* Ha, ha, he, dicam mihi scribite.
Ph. Quid faciam? omne momentum temporis mensis est,
Quandiu *Cælia* me expectat in penatum nostrorum larario.

Rapiamus

Rapiamus hæc sodes, ne nos pudeat hujus litigiosæ fœminæ.

Sc. Quid hoc est stercus? rapere & extorquere? capessite fugam

Si non testam habeatis, sicut Conchylia apud scopulos.

Ph. Lues *Gallica* vos eradicet, & servum, & prostibulum.

Sc. Servum, cadaverosa facies? *Lu.* Non tam exucca sum & vetula,

Quin adhuc amatores habeam, divitem oportet hunc esse,

Qui arcam tam politam in unum munusculum potuit mittere.

Scarabæe quot dentes reliqui sunt mihi? Consule *Indicem.*

Sc. Octodecem cum dimidio, cum adte primulùm accesseram,

Tres tussiendo ejecti sunt, duo cum volsellis præ angoribus

Extirpati, duos exorpsisti cum jusculo inter prandium,

Quatuor expuisti vehementissimis apud *Martinum* precibus,

Residui sunt opinor septem, cum dimidio.

. Nunc lauti erimus, quatuor in *Æthiope* lucratus sum aureos,

...tum pro *Cælia* tollam minas, cum *Martinus* huc obrepserit,

... ex hujus loculi visceribus aurum fo... jam.

Sc. Sr,.

Sc. St, *Martinus* prodit, atque ejus bene pasta, & adipata religio.

Act. III. Scena IX.

Martinus, Laverna, Nebbia, Scarabæus, Mutus, Loiola.

Ma. Rogerus Diaconus in eâ est hæresi duci oportere *Caliam*,
Non obstante *Loiola*, ejusque cruce atque aquis lustralibus.
La. Quid narrat? Patrone, gaudium & festivitas
Hanc diem, & sequentes fœlicitant tibi; *Calia* cor edit
Misera, certè est quædam amoris remissio hæc tarditas.
La. Papæ. *Mar.* Papæ! Num tu insanis serio?
La. Mi patrone
Est admirandi formula. *Mar.* Mulier nolo admirari Papam.
Intuere me potiùs, hæc crumena est centum minis gravida.
Duc me ad *Caliam*, quæ olim erit gravida centum liberis.
Lo. Accipio omen: & fores obserabit tibi tua pedissequa.
Quid resilisti vir bone? non est canis ante ostium.
Ma. Dabo pignus febricitaturum me brevi ab exorcismis *Loiolæ*. *N.b.* Fe-

Febricitabis à crapulá potiùs; heigh *Sca-*
ŏæ, tripudium
pud nos, & nuptiæ! nuptiæ, hoc eſt mihi
ıtio,
tam imbellis eſt, ut non poſsit caſtigare
bbiam.
Quot futuri ſunt apud vos tibicines puer?
ot tibicines?
O, omnis fiſtularis muſica eſt profana in no-
s ædibus.
Tu tamen amicum tuum convivio intro-
tis *Nebbia*:
eponam tibi in alio prandio, quando heram
am duxero.
Faciam ſedulo; nihil eduli tamen ſpondeo
,
rtocream ſalutaris conſilii, tres precum
ɔpſides,
que Concionum farcimina, & fortaſſe
erem,
tiarum actio occurrit quoties ſumis buc-
am panis.
ratiarum actio! in noſtris ædibus primo Ja-
rii
& ſemel gratias agimus in annum ſe-
ntem.
Hui aliquis me oblevit *Caliā*, & fœdiſſimum
tuit ſpectrum. ô *Loiola!* jam ſub tua
e vapulo.
ſi ſalvus ego hinc abirem vel amputatis
ibus.

Neb. O

Neb. ô me! hæc eſt filia *Proſerpinæ*; *Sc.* Ubi ſunt tuæ nuptiæ?

La. O me perditam eradicitus! *Ma.* Redde mihi marſupium,

Non eſt æquum ut argentum pulchrum habeas pro obſuſco *Æthiope*.

La. Au, vir bone, ego excors & pavefacta abjeci omnia

Incaute, ubi obverram ædes fortaſſe reperiam marſupium.

Tu mala meretrix, cur conjuraſti ad auferendam *Cæliam*?

Mu. Mum. *La.* Quando intremiſſa es? cum Ciſtella? *Mu.* Mum.

Lo. Ah perdidit nos omnes *Quixote* fucatiſſimus artifex:

Ego elidam fauces quia te *mutum* fingis peſſima.

Ma. Audi *Laverna*, fortaſſe *Mutus* aſſecla *Muſonii* mei,

Hanc *Mutam* intelligit: *La.* Delirium dicis, ut *Mutam Mutus* intelligit:

Scarabæe curre, fuge, pete fabrum aut malleum, pondus habet

Hæc Ciſta, dividuam faciemus *Martinule* ejus opulentiam.

Si aurum inſit. *Sc.* Hera, fures aperuerunt arculam,

Non eſt clauſa. *La.* Inſpiciamus omnes igitur, oh occidi!

Sc. O, guttam ſanguinis non habeo! ô, eſt cadaver mortui!

Ma. In-

nterimus omnes, quanta patior propter
ſſam *Cæliam*?
'erriculamentum hoc eſt quidem Panicum,
'cedite vos,
› inſiliam in Ciſtam. *Ma*. Minime, minime,
e mi ne ꝑotule.
'*carabæe* accede & inſpice. *Sc*. Mehercule
n ego.
xperire aut excludam te in æternum è ſ:mu-
meo.
'hi timide lepuſcule. *Sc*. Adjuva me *Alcides*!
abo è longinquo.
u mortuus? non eſt mortuus hera. *La*. Un-
onſtat tibi?
ixiſſet nobis ſi eſſet mortuus: vide iterum;
e mortuus?
'ſne aſinus? *Sc*. ô familiaris eſt mihi, vocat
ſinum.
u ibi agis? *Lo*. Utinam vos omnes ageretis
aris voragine.
'ſt maledicum animal: *Neblia* habe animum
'entem & erue ſcelus.
'acite, tacite, & ego offendam quiſquis eſt.
ſuita *Loiola*;
›eliamus eum obſecro. *Ma*. Aut faciamus
omburium
ıne cœlum & ſerenum? Quota pars *Hol-
iæ*
ſa eſt in diluvio? unuſquiſque in Ciſtâ ſe
piat
octus prudentiâ, quia frater *Iodocus*, neque
rater, Neque

Neque qua *Jodocus*, ſed qua Aſtronomus ingens
prædixit diluvium.

La. Euge mi vates! vaticinare nobis ubi ſit
Cælia.

Loi. Obmergetur *Cælia* in diluvio & tu ſuppoſitum quiſquis es:
Et tu individuum vagum, niſi occludatis vos
illico,
Ubi rima non poteſt hiſcere. *Ma.* Nullam nos
diluvium obruat,
Niſi aquæ tuæ luſtralis phiala has ædes madeſceret iterum:
Non reſpondes ubi eſt *Cælia*? *La.* Aut quis eſt
ille ſacrilegus
Don Quixote qui ſuffarcinavit Ciſtam his
mercibus?

Loi. Glomerantur nubes, cornix crocitat, venti
auſtrales obmurmurant,
Ingens diluvium præveniet: fugiamus non remiſsis,
Sed intenſis gradibus, ut loquuntur Scholaſtici.

Neb. Perſugium paras?
Sed arundo alas verberat. *Loi.* Mitte me puer
aut pereo elementalitèr.

Ma. Tolle hanc furiam *Scarabæe* in ſpeluncam
aliquam,
Conſilii nihil pectore quit conſiſtere, dum adeſt
papicola.

La. Rectè judicas; quare rape ſublimem hominem; ego poſt aut *Cæliam*,
Aut oculos extorquebo trivenefico. *Loi.* Hoccine
mei ordinis viro? Non

n est Crimen simplex sed reduplicativum, ut
oquuntur Scholastici.
Duplicativum? ego duplicibus te constrin-
gam vinculis.
. O sacer *Jodoce*! nihil unquam bibas præter
rinam Diaboli.
. *Nebbia* affer aliquid thuris cum thuribulo ut
perpurgemus cœlum
fætore Jesuitico; tu vero quid auxiliaris mihi
n his amoribus?
Mala merx Æthiopissa, nos evasit interea,
ed ego
emnis ero, aut interficiam *Loiolam*. *Ma.* Esne
blitus *Celiæ*?
Mi patrone nihil minus, nam nunc subit
ujus fallaciæ
am retexere, *Æthiopem* quisquis fuit vete-
ator, recepi hodie
num, sed commutatis vestibus, rem ador-
ante hoc *Loiola*,
ia facta est *Æthiops*, vultu in dolum ficto, &
ompofita
redine, hac luce certius meis manibus *Gau-*
entio vendidi:
entato *Gaudentium* ni apud eum jam sit mas
Æthiopicus.
Revera non est impossibile, ego enim som-
iavi de Gallinâ tuâ
ncâ Carbonariâ, perinde ac si diceres de *Celia*
Æthiope;
me adjura apud *Gaudentium* obsecro. *La.* Prius
ae me Forum

Forum cursitare, ut Muram inveniam, quæ ornatum *Celiæ* .
Convasavit & abiit : qua, comprensâ redeo. in nictu oculi.

Act. III. Scen. X.

Martinus, Gaudentius, Nebbia.

Ma. Hem puer ! advenistin' cum thuribulo? Et ipse quanto zelo ardeo,
Ut fumos quasi juniperi excitem? *Ne.* Vehementissimè precor,
Ut aer defæcatus sit tibi avunculè. *Ma.* Tace *Nebbia*,
Aer est res inanima & non est orandum pro mortuis.
Ga. Ha, ha, ha, *Martine* cui hoc thusculum sacrificas? *Ma.* O *Gaudenti* salve,
Expurgo hanc nostram viciniam odoribus abolente *Loiolæ*.
Ga. Stercoravitne in plateis? *Ma.* Minime sanè, nunc impeditus est
Vinculis apud *Lavernam*, modò tenebrio in Cista latuit.
Ga. In Cista ? *Ma.* Et calliditatibus profanis suffurati sunt *Celiam* meam.
Ga Quid tuam? Ha,ha, capiamus alaudas, cœlum ruat, si tu sis in amoribus.
Ma. *Gaudenti* si vicinitas & clementia tua unquam cuiquam erant Præsidio,

idio, succurre mihi. *Ga.* Mene vicinum &
mentem appellitas
l nego, ea lege ut ne sis monitor mihi cum
bustè rideo.
on rideat *Gaudentius*? [vah non est Dæmon
i tristitia.
Fascinabis me beneficio tuo, quid vis impe-
bis si *Caliam*
otestatem meam reddideris. *Ga.* Whoo! num
ssem quod nuspiam
roducere? *Ma.* At aliovorsum sane quam
existimas res cecidit.
Qui pote *Martine*? *Ma.* Hujus Jesuitæ ten-
alis allecta est *Calia*,
arem se & *Æthiopem* simularet ementito
bitu,
mvis quod simulare possit, ego impensius
n depereo)
udibus cooperta, tibi hodie pro *Æthiope*
venditur.
dio! ecquid alba gallina te peperit? men-
s graphicè.
go mentior? *Ga.* Simulasti forsan. *Ma.* Si-
lare possum ubi opus est,
ui dicit me mentiri. *Ga.* Non pugnabis.
Non uno verbo mitigor.
ge, age, depone aliquam pecuniæ tesseram,
eus *Æthiops*
it; duplum restituam, si fingis ego lucrabor
grum.
quum postulas, nisi lena id unum studet ut
peream. ACT.

Act. III. Scen. XI.

Jodocus, Mutus, Gaudentius, Martinus, Philander, Laverna.

Jo. QUæ confabulati sunt senes audivi omnia; nec sine summo metu;
Sed nisi *Gaudentius* nasutior sit, ego aliam habeo *Cæliam*,
Quam *Martinus* somniat: nihil unquam factum concinnius.
Accurrit hic *Mutus Musonii* unguento deformatus & fuligine
Devestitus cum mulieribus, ut ad se redire possit *Cælia*:
Optime, hic erit *Æthiops* & *Cælia* de quâ senes litigant.
Ga. *Jodoce* frugi homo es; Sed quid factum est *Loiola*? *Jo.* *Loiola*?
In templo fortasse Oratorio. *Ga.* Ha,ha,he, Captor captus est in vinculis,
Jodoce, & *Lavernæ* custodiâ. *Jo.* Reverendus pater *Loiola*?
Ma. Tuque utinam atque ejus Complices essetis in abysso enecti fame,
Postulamus eum plagii, vitam luet, nisi restituat *Cæliam*.
Jo. Tace tu, ego rutam & sinapi zeli tui mitigabo pulegio,

Virginem

iem hanc mirifice fucatam reperi. *Ma.* Quid omnium ?

.ogi, logi, pergat quæso. *Jo.* Incomptam cinctam viriliter *Æthiopicam* ?

Accedo tribus passibus ut melius dicas, hæc nia non sonant fabulam.

audentio se concreditam esse ait pro manio *Loiolæ*: siccine lusum est ?

Ne dimovear si non rectissime verum: an enisti virginem ?

page te, ubi tu vestos ejus aberas, proripuit ellula,

parentes suos in Galliam iter faceret. etiam nite.

exitum habeat hæc historia: eccam tibi sub e *Cynthiam*.

Ah, meum suaviolum ! cur obnubilasti pulchtudinem ?

a tune præsens eras ? Jamne agnoscis mel um meam *Cæliam* ?

li patrone, quando auspicato tibi contigit deo.

Execrandus ille Monachus reduxit meam ntem *Venerem*.

stne meus ille *Philander*, qui festinat in ltu? Ipsus est,

ubio est is qui turbavit hæc omnia. Ego misi similia ;

gam eum ut invigilet libris quod reliquum iec læ

e vale, obverre hunc caminum, barbam es prolixam satis, Gene-

Generosum vinum: Jocus, sales, histrio, hæc sunt oblectamenta *Gaudentii*.

Io. O si lena non haberet oculos; nisi illa lippiat, Interclusum est mihi oppido salutis effugium.

La. Væ tibi *Jodoce*,

Hoc lutum est non *Cælia*. *Io*. Ne gru obsecro *La*. Immò erit

Quam *Martinus* eam vocaverit, potius quam restituam auri scrupulum?

Cur non nuptias cogitas? ne cum novis cruciatibus hæc rursus avolaverit.

Io. Ego te conjungam *Cæliæ* prout Sacerdotem decet, si drachmam dederis.

Ma. At ego tres Concubinas mallem, quam tu unam mihi necteres copulam.

Laverna, marsupium meum quod incautè abjecisti pavida,

Ubi ad ingenium rediisti rursus repete, inesse oportet hujus *Cæliæ*

Pretium; arculam quoque bajulo fac tradas cum apparatu fœmineo.

La. Nihil recuso quicquid vir optimus imperat, vale monache,

Parabitur tibi equuleus si vivo. *Io*. Cum ipsa sis in eodem scelere.

Ma. Ingredere nunc *Cælia*, quid reluctaris juvenca suavissima?

Io. *Cancro*! Ubi est ille mercator nobilis *Don Quixote* lena qui te amat?

Martinule qui nubem pro Junone amplecteris, ubi est tua *Cælia*?

Philander?

der id accurassit: at ubi est meus particeps in
ni scelere
? In vinculis ? fraterculorum & Cœnobii
brium,
is quid agat *Jodocus* tuus ? ridet.

Act. IV. Scen. I.

Martinus, *Laverna*, *Nebbia*.

INcolere hanc domum amplius siquis me
obsecret nolo,
legibus, & exemplo civitatem amplius re
: nolo.
Zelus, & *Rogerus* diaconus. Sanctus esse
.
Ethiops, sublectus *Æthiops*, non est *Cælia* sed
ia.
: sponsa, quæ divortium fecit me inter
rudentiam.
um rogo, involavit in faciem: amplexum
o, calcibus
ndet & pugnis: Quid inquam tantum
licui ?
o exorare ut verbum expuat, sed *mum*,
r. quid faciam
guem duxero ? pone eam loqui posse, &
rgare posimodum,
m insanit adeo, erit tum omni belluâ pro-
ior. E Heus

Heus exi *Laverna*, quæ nihil vendis cuiquam
præter miserias.
La. Cuja vox? ah mi homo sanúsne es? quid te
reddidit
Tam inordinatum? *Mar.* Restitue mihi mentem
cujus naufragium
Feci; tum produce aurum quod accepisti, centum
minas.
Verba dedisti pro auro, stultitiam pro mente,
Æthiopem pro *Celiâ*.
Lav. Siquidem hoc non esset obloquium, prout
matronam decet,
Erubescerem sanè. *Mar.* Sanè? maximè tum
ægrotat veritas,
Cum illud sanè increbrescit in sermonibus, ego
jam pandam mysteria.
Sanè? jurabo per Jovem, nisi hoc damnum in
integrum restituas,
Lav. Quid vis? *Mar.* Jussisti me *Æthiopem* à *Gaudentio* petere? annon?
La. Jussi. *Ma.* *Æthiopem* hunc à *Iodoco* recuperatum monacho,
Dixisti esse *Cæliam*? annon? *La.* Censui. *Ma.* Laceratus sum manibus,
Et facie, annon? *La.* Eccastor aliquantulum.
Mar. Hæc fecit *Æthiops* tuus.
La. Portenta prædicas. *Ma.* Extrusit me ex ædibus,
mussitat mum, nihil aliud
Loquitur, nec precari potest nec benedicere.
La. O incredibile!
Mar. Præsagiebam hodie, cum *Loiola* in has ædes
lympham canonicam Asper-

rferit, vægrande aliquod ex abysso proven-
tum dæmonium.
Introeamus mecum, filum hujus erroris aut
dicabit *Loiola* ;
pellem ei magis maculosam dedero quàm
gum damulæ.
Salus meliora! ad *Loiolam?* basiliscus est,
dium gerit & pugionem in oculis,
fluvio eum lavare melius est, quod vaticina-
ur diluvium.
Quin si pavor & superstitio te à *Loiola* pro-
ent,
s ad te, faxo ut ne albis dentibus nos deri-
at *Æthiops*:
mercede *Mutum* se profitebitur ; ego inte-
a consulam.
n istas ædes, ubi monstrum sit totius *Africæ*
issimum?
am potius jus omne, & fugiam in desertum
ibiæ.
ge mihi tædam, da mihi flammam & facem:
noda mihi lychnum ; ego incendam hanc
hum
um filia & familiâ universâ, ut me ulciscar ab
Æthiope.
Cælia! *La*. Mi homo! præter ætatem
os es consilii.
Tace lena ; sive concilium sit provinciale,
œcumenicum,
ımâ habeo, sed nugas agimus, redde argen-
mihi.

Mille facies in argento candidissimas reperiam, nec unam *Æthiopicam*.

La. Manta modo, & montem tibi aureum, *Cæliam* tuam polliceor.

Mar. Redde inquam argentum, haud moror. *La.* Sed subolet mihi

Hujus *Jodoci* machina, nescis quale faciamus lucrum operæ

Nostræ, si proficiscamur ad *Gaudentium.* Sanè lætus exibis à *Gaudentio*,

Aut argento potitus, aut *Cælia.* *Mar.* Id autem si polliceberis, obsequor.

Nebbia produce ornatum meum, quo proficiscendum est foras.

Post ejice illam umbram barathri cum bovinâ facie.

Perde omnia muta animantia, canes, feles, *Nb.* Pulices.

Mar. Disperge eorum cerebrum. *La.* Propera *Martine*, ego per horturli.

Posticam præibo, ne infamiæ meæ nomen *Gaudentio* officeret.

ACT. IV. SCENA II.

Martinus, Nebbia, Mutus, Cælia.

Mar. EGo pristinam vitæ meæ consuetudinem suspectam habeo,

Tantis sum semper obnoxius ludibriis, age, age.

Omnis

is ſiccus & ſobrius eſt aſinus. quis homo re-
ondebit mihi ?
e vis? propino tibi decem calices. ecquis ad
ām ;
ocat? præsto ſum. pone argentum tuum, ego
riclitabor
inta *Philippicos.* quid ſi plumam emerem &
paciores caligas? Ha, ha, he.
O crux amorum? introiit *Laverna* in hor=
m *Gaudentii*,
par arundini fugio. ædes valete, ſpectra vos
quentant.
Martinus his obambulat? nulla ſum. Etiam
e oſtium
imſpectator eſt. niſi hic hebetior ſit, periiſti
lia.
Oime, unde ortus eſt hic cacadæmon mi-
um gentium?
dem miſſus ſis quia profana meditabar, po-
ionem & aleam,
abam ſanè. *Cæ.* Um. *Mar.* Eloquere.
Um. *Ma.* Non crediderem
& pruinam apud inferos fuiſſe, niſi apud
ſiam
apponiam frigus contraxerint, & inde facti
t ſemivocales dæmones.
Diſcede cum ſuſurris tuis. heus etiam reſti-
carnifex? *Ma.* Um.
Vebbia ecce vero alterum: intuetur torvum
oq; cum fuliginosâ facie,
aciturnior eſt, alter & idem, non ficus ficui
ilior.

Neb. Qui vocatur? *Mar.* Ego non ausus sum aut nomen aut gentem quærere.

Neb. Unde proficiscitur? *Ma.* Credo ut sit è subterraneâ voragine.

Neb. Maure quid tibi est negotii? *Ca.* Um. *Neb.* Eradicet te *Cerberus.*

Neque linguam nostram, neque aliam loqui soles? cer è mollis est ei caro,

Ut puellarum solet; here appellemus hosce pro presbyterio,

Cælum si productam cupis, hi fatebuntur *Æthiopes* arioli.

Ma. Non pro aurifodina Perusiâ: nam patrocinabitur eis presbyterium.

Fieri potest ut filii sint pastorum qui damnantur silentio.

Neb. Facile id existimo. *Ma.* Quin fortasse *lar* iste accersitum venit

Collegam suum: fruantur se invicem dum nos festinamus ad *Gaudentium,*

Aut nemo hominum, aut ille repulsos amores meos in integrum restituet.

Ca. O amor lepidissime quàm ingeniosas fœminas facis?

Adoritur me *Martinus*, & statim tacendi astutia

Obversatur animo. tu Mute quid egisti? quorsum harum ædium relictio?

Mu. Um. *Ca.* Um sed tu finem responsandi fecisti cum oraculo Apollinis,

Cave tibi à verberibus puer. mel meum *Musoni,* verecundiam

:stitum, quem propter te deposui, tecum una
ud *Bauciam* repeto.

Actus IV. Scena III.

Mutus seu *Faustina* sola.

Amor, amor perdite! rumpe hoc pectus & silentium simul.
:llit cord's vasculum, servidi exultant latices,
1 capient hæ angustiæ, volet in auras apor.
isti *Cælia*? quin respice me nympha pulcherima, *Faustina* te
pellat, obrestatur, obsecrat, ut *Musonii* amoribus pectus occludas tuum.
id respondes *Cælia*? pergin' me protervia & aunis ludere?
n quo redacta sum? quot in me monstra coeunt? mutus sum
loquor, vir & fœmina. *Faustina* & nihil. *Cælia* oblivisci mei
test quâcum dormivi centies: quin utinam obliviscar mei.
usoni! pro te sprevi modestiam fœminæ, ut tu personam
nplectaris quam exui. Ah *Cælia*, conde formosam faciem,
1æ tanti luminis facit eclipsin mihi. *Musoni* pro te vocis

Occlusi organum, tibi damnavit linguam longa taciturnitas,
Nec te offendet hæc lugubris nænia; sola profundam gemitus
Atq; infausta moriar. egredere anima cur moraris in corpore?
Quæ mihi placuit parum, *Musonio* minus.
Vicisti amor perfide, sic decet, ego & fortuna fecedimus.
Infœlix *Faustina*, stulta simul & improba,
Dulces amicos fugere, funus pro thalamo sequi.
Quamvis amoris me parum, stultitiæ multum pœnitet.
Exequias nullas moror: hæc tristis, discolor & obscura facies
Loquetur viatoribus, plusquam in marmore incisum epitaphium.
At vos fidissimi ventorum Zephyri morientes voces ultimas
Deferte *Musonio*, pro quo in lachrymas liquefacta morior. *Oi me!*
Ai ai! in amoris vere nata sum, in bruma occidi. siccine me *Musoni*?

Act. IV. Scen. IV.

Musonius, *Faustina* semianimis.

Mu. QUos sibi fingit gemitus inquietus sopor? Quis nomen lamentabile *Musonii* protulit?

Sequor

Sequor quocunq; lachrymæ & luctus vocant.
Adsum tristitiæ satur : quid hic reclinat humi?
An secum loquitur? an orco narrat fabulam ?
An dormis quisquis es? an æternum dormies?
Quid est? truncus juvenis, & *scelere occisus impio?*
Atratus etiam, fati prænuntius sui? ah mœstum spectaculum!
Quis niger hic est incola nigrantis domus ?
Nunquam latebunt diu homicidæ manus.
Ultra quàm lux irradiat vident superi,
Nec cœli tantum Solis oculo utuntur. contremisco artubus.
Quo magis enim video, notissimi & dilectissimi
Vultus imago tacitè hoc pectus fodit. cor quid palpitas ?
Quid video? genas dolore marcidas, & in carpo dexteræ
Cerasi labeculam? occidi! non video. spectabo iterum;
Formidolosos oculos fallit somnolenta inquies.
Hei mihi frontem, & notos crines; Mute, mors, cœlum, *Cælia*,
Omnes sodales uno momento perdidi.
Dulce cadaver si quis supersit calor,
Extremos spiritus hisce committas labiis.
Omnis decessit profugè. O nunquam verè *mum* antea!
Quem tu læsisti verbo mitissimum caput ?

Poteram oscu'ari millies, millies anima mea & rursum millies.
Age ensis, amoris finem solves & infortunii.
Amicis posthumis junctæ solamen necis
Est perjucundum, sed prius authorem sceleris
Offeram defunctis manibus. *Philander*, ubi es *Philander*?

ACTUS IV. SCENA V.

Philander, *Musonius*, *Faustina*. semianimis.

Ph. TUn' eras *Musoni*? indixit mihi hodie ne egrederer pater:
Ignoscas itaq; si non descendero. *Mu.* Nugæ: verba non audio.
Ph. Ecquid sicarii periculum intentant tibi? cur gladium
Vaginâ vacuum minitanter tenes? *Mu.* Ah non ignoras scelus?
Gestit hic gladius condi visceribus tuis.
Hic *Manus*. Mors vide! saxum, non homo perfide!
Ph. Mirari me facis gestu tam incomposito, nimia solitudo
Vitiavit cerebrum, somnus forsan hanc ægritudinem adimet.
Mu. Etiam ludos me facis? duplex est crudelitas,
Duplex injustitia, ridere miserias, & fecisse miserū.

Stringe,

Stringe, prodi:cur tu & ego amplius diē ducimus?
Non eſt par hominum uſpiam infœlicius!
Vel quod tu occidiſti puerum tam caſtis moribus,
Vel quod tam caſtis moribus occidit mihi puer.
Phi. Quæ ſunt hæc ænigmatum involucra? quem tu perdidiſti?
Aut quemnam ego perdidi? *Mu.* Vitæ dimidium meæ.
Phi. Procul à me ſit homicidium. *Mu.* Procul homicida mihi.
Sin in exitium tui ardet cum vindex dextera,
Deſcende. *Ph.* Pater prohibet. *Mu.* Non patitur ſcelus,
Non conſcientia tanto flagitio ſaucia.
Phi. Erras amice per Deos. *Mu.* Amice? monſtrum, tigris, bellua,
Stringe, deſcende perfide. *Ph.* Ædepol protrudit me contumelia,
Tametſi amor noſter à pueritiâ revocat. *Mu.* Amoris ergo prorſus
Obliviſcor priſtini, & ſuccedit odium quam amor fortius.
Homicida, ſiſte coram hujus enſis tribunali.
Ph. *Muſoni* adeo.
Mu. Sed fortiter, hoc me ſpectaculum animoſum facier.
Vix apud me ſum, duplex flamma ſic pectus uſtulat,
Ardor amoris in *Cæliam*, ardor in *Philandrum* odii.
Parcite manes dulces, vobis dum fiat expiatio,
Non vacat lachrymas ſed ſanguinem effundere.

Irruamus, quid stas? attolle promptus ad cædem manus.
Quantum perfidiæ fronte quàm serena tegis?
Ph. *Musoni*, & amice quantumvis nolis, reprime leoninam rabiem;
Deliberemus paululum. *Mu.* Non: hoc ictu cor transfodiam.
Ph. Ne sis impotentis animi, & barbaræ sævitiæ. Per amorem *Cœliæ*
Dic, quid incendit animum. *Mu.* Per amorem *Cœliæ*! obsequor.
Enses repone super hunc terræ cumulum, cadaver mortui,
Ut resumendi ad pugnam prompta sit occasio.
Ph. Age.
Mu. Repressi iram, redii, mitto maledicta omnia.
Ph. Humanè facis. Mu. Pactum inter nos hoc fuit,
Servum cum ex usu tuo duxisses meum. O beata anima!
Sed hunc per amicitiam nostram quod obnixè peteres
Tradidi. Ph. Factum sit non nego. Mu. Unica cautiuncula
Intervenit liberè ut tractares sicut generosum juvenem.
Ph. Dixisti probè. *Mu.* Dictum probissimè, sed factum pessimè.
Tradidi delicias meas, atq; eccas, eccas quo jacent loco!

Sic

Sic soles pacisci? pulchrum & venustum tradidi,
Truncus examinis, umbra exilis redit.

Ph. Oderit me omne gaudium, si non vehementer hoc factum doleat.

Mu. Pigeat fecisse potius, quam factum doleat.

Ph. Aut si me conscio factum sit, sim mortalium miserrimus.

Mu. At non iniisse pactum oportuit *Philander* priùs,
Aut semel initum servatum melius. O *fœdifrage*,
Jam pugnemus. *Ph.* Fidem superûm, nequeo, adeo me fodicat
Inopinus casus, ut pæne in marmor abeam. *Mu.* Hic cape sis machæram,
Aut simulatæ mentis ruam in penetralia.

Ph. Imo tu cape sis; etsi te furor provocat, supplicium sumito.

Mu. Non desidero, neq; est vindicta dignum incruente vincere.

Ph. Age *Musoni*, stupor me adigit cum furibundo furere.

Mu. Nonne simulator es *Philander*, & *Proteo* similis?

Ph. Egon' illa scelera in fronte præfero? *Mu.* Non, si genus narraveris, & causam necis,

Ph. Cum ignarissimis scio, faciem hoc mane nigredine deturpavimus
Ego & frater quidam in *Laverna* ædibus, puellæ habitu
Compositum reliquimus. quid factum sit postea, dicent egelidi manes.

Cum

Cum levis umbra fueris. *Mu.* Sed quorsum deturpatio?
Aut in istis ædibus? *Ph.* Hæc omnia prout hostem decet, in offensam tui
Oggeram, pellicienda fuit *Cælia* ex hoc gurgustio:
Tum munienda est hujus fraudis per *Æthiopem* commoditas.
Hujus pueril chlamyde, quam adduxit secum, *Cælia* proripuit.
Murum verò, quia nihil palam eorum divulgare potuit,
Securum, nihil mali commeritum apud *Lavernam* reliquimus.
Mu. O fatum, amor, conjuratio! ad abducendam *Cæliam!*
Genium lubentiæ instruis in perniciem domini!
Tune formosam audes deperire *Cælia*?
Age, evellam ex hoc infido pectore amorem *Cæliæ.*
Ph. Si isthoc doleant oculi pugnemus, a deo amore *Celiæ*
Pro *Cælia.* *Mus.* Pro *Muto* & *Cælia.* *Clash.*

Actus IV. Scena VI.

Cælia, Iodocus, Philander, Musonius, Faustina semianimis.

Ca. HOc erat *Æthiopis* blandimentum? hæc libertas mea,

Ut essem tibi pellex omnium spurcissime? *Io.* Oh ego athletas hujus video
Cum districtis ensibus. *Cæl.* Ah me miseram! cor & jecur meum!
Rivales gemini vibrant lethalem chalybem in alterius necem,
Heu cohibete hos amentes impetus: centum mihi dolent vulnera.
Muf. Ecce numen præpotens; *Cælia* duellum junxit, diremit *Cælia.*
Cæ. At enses recondite, quos dum micantes video, nec abire me.
Amor vestrum patitur, aut metus fœmineus sistere.
Mu. Parcas nolenti cor meum, parcas *Musonio* tuo,
Hoc telum vindex mordicus ad mortem teneo.
Cæ. Ego te insanum odero, si me præsente cutem peristringas cuipiam.
Quomodo te læsi? tcur hoc irarum primo æstuavit pelagus?
Mu. Ah *Cælia* fel biliosum, & jecur amantissimum
In me duellum faciunt dum pugnâ reprimor; sed tamen reprimor.
Cæ. Quæso *Musoni* fontes dolorum & vindictæ aperi.
Ego quod fœminam tui amantissimam æquum est facere faciam.
Mu. Ausculta *Cælia* non prius tactus sum radiis vultus tui
Quàm mox rivalis mihi factus sit senex pater:
Patri non adversari primum me jussit pietas,
Facile erat officio cedere, sed non amori facile. te amo.

Te depereo, sed tacitè sine testibus hanc pulchritudinem
Veneror. inde consortium fugio, & inde millies morior.
Post, adeo sepultus sum languore solitudinis,
Ut spectra, quæ fingit animus, animum excutiant propè.
Cæ. O dulce ingenium! *Mu.* Consortem sortis adeo adversæ & malæ
Operosum est quærere, tandem inveni tamen.
Viden' hoc cadaver *Cælia*? hoc nihil viden'? elinguis ille puer,
Sed cujus suspirium & anhelus gemitus omni facundia
Me demulsit magis, hic ante mensem factus est obviam mihi.
Excipio cupidè quasi non natum sed dimissum cœlitus.
Auditor ut esset simul & celator mali. hodie
(Non nominandum hodie) ille sub amici larva sodalem accepit *Mutum*,
Accepit vivum *Cælia*, & umbra redditur.
Cæ. Enimverò *Philander* quid aliud potuit Scytha gladiator perfidus?
Vitam illius tutandam dedisse tibi, & neglexisse: adeo?
Phi. Ita tu me ames, ita me foveat solis & syderũ splendor,
Ut me invito contigerit; ædepol ignaro. ecquid vis amplius?

Dolente:

Dolente plurimum *Cæl.* Pone inopinum casum te gravatè ferre,
At oportuit curatum, nequid propter fidem datam pateretur mali.
Ph. Ah mel meum! cur tam iniqua mihi es? tam facilis tibi?
Cæliam ut abducerem ab orco leonis, puerum incautè perdidi.
Cæ. Incaute & propter *Cæliam*? parcas *Musoni* obsecro.
Mu. Perfide ad abducendum *Cæliam*? hoc nunquam obsecres.
Attolle telum. *Ce.* Clementèr facite, hic prius mucrones condite,
Quàm ut ex me ortæ sint tantæ amatorum tragœdiæ.
Mu. Da veniam salus mea; ne quod non facerem lubens,
Cæca furore dextera de improviso facerer.
Ph. Fuge formosa, læsa pro me fides pugnat & innocentia.
Cæ. Imploro, genuflecto, obtestor, & per has lachrymas obsecro.
Ph. Surge dilectissima, & per has lachrymas surge.
Mu. *Philander* eamus à planctu procul, & ejulatu fœmineo.
Cæ. Prius *Musoni* puerum sepulchro tradas, tantisper mane.
Mu. Mea vita, vindicandi nunc est & non humandi otium.

Sepulchro

Sepulchro quisquis indiget cœlo tegitur.
At si duelli fatum immittat hanc orco animam,
Hoc votum est *Cælia*, memet & hunc puerum una nos urna claudier.
Ph. Eamus *Musoni.* *Mu.* *Philander* lubentissimè.

Actus IV. Scena VII.

Loiola, Cælia, Faustina.

Loi. QUotiescunq; prospicio in hanc viciniam, non datur vacuum.
Aliquis curiosus semper se ingerit his fenestris ubi desilire statuo.
Cæ. Valete ocelli mei, cui vestrum aperitur vulnus, in illa latebrâ
Omnia recondam gaudia. citius vestri sanguinis
Vel guttula me obmerget, quàm aquarũ oceanus.
O *Cupido* quid amavi misera quod non ipse jusseras?
Tantumne scelus fuit lupanar fugere, ut in has ærumnas ruerem?
Idcirco *Musonius* occidet si *Philander* non amabitur,
Idcirco *Philander* interibit, quia depereo *Musonium*?
Fau. Ai me! *Cæ.* Infortunatus quisquis es, nescio cur impedior, ut graphio
Cadaver tuum non ubiq; foderem. apage te, hujus ansa discriminis:

Ego

Ego cum larvis, ni pietas reclamaret, luctarer improbè.

Fau. *Musoni* ubi es? ô fœlicissima in illo conjuge *Cælia*!

Cæ. *Cælia*? an me egelidi manes accusant, quod pede terigi?

Etiam movet cubitum; quænam impostura hic reconditur? horreo.

Fau. O *Musoni*! non me decet obmutescere amplius.

Languor me monet testamentum condere, proin omnis infortunii,

Cujus ego abundè sum particeps, te exhæredem facio.

Cæ. Hei mihi pessime! mutum simulavit se, jam clarè loquitur,

Quid monstri alit? quas tu dedisti lites simulata nece?

Fa. Um. *Cæ.* Etiam mutire incipis; impostor circulator, perfide?

Fa. Um. *Cæ.* Quas novas technas incipis bustira pa? aut loquere,

Aut linguam & oculos tibi evellam furcifer. quid ais?

Fa. Quid dicam? amor & luctus invicem me *mutam* faciunt.

Adeone duriter *Cælia Faustinæ* suæ?

Cæ. *Faustina* ubi est? ô virgo charissima mihi! ô infœliciter perdita!

Fau. O *Cælia*, perdita infœliciter quam prope est *Faustina* tibi?

At

At ah quam procul? *Cæ.* Tune *Faustinam* noras? ubi sit,
Quod illam nominas? *Fa. Faustinam* perinde scire docta sum,
Quantum tu *Cæliam* noscere. educatæ eratis ambæ in ædibus *Michaelis*
Parisiensis civis. *Cæ.* Verissime. *Fa.* Ab illo *Lavernæ* traditæ.
Cæ. Quam te esse dicam quæ res *Faustinæ* meæ, measq; noras memoriter!
Ah *Cælia* aut placide & benevole audias aut extremum loquar.
Faustinam si ex animo amissam ploras, en ipsam tibi.
Adeon' ignotæ tibi sunt hæ labeculæ? *Cæ.* Per *Venerem* ipsa est.
Ah pectus humanissimum quorsum à nobis fuga? ubi egisti diu?
Quid vestitus mutatio? loquere plorabunda virgo.
Fa. *Cælia* eloquar, tam refert ut tu audias & ut auditis faveas.
Cum *Michael* mercator lenæ nos vendidisset parvulas;
Civitas utriusque formam laudavit, tua venustas maximè erat
In ore omnibus. *Cæ.* Hem osculum, mea *Faustina*, mitte has laudes obsecro.
Fa. Primo *Gaudentii* filius *Philander* suavissimo ingenio,
Postea *Musonius Martini* ambo depereũt *Cæliam*.

Et

Et ut erraret amor labyrintho triplici, ardet *Martinus* senex.
Interea temporis (ah me)acum in hoc pectusculo *Veneris* infixit puer,
Satis hercle infœlicitèr, idem me torret qui te torrebat amor.
Cæ. *Musonium* amasti! nam quæ *Musonium* non amaret *Cælia*?
Fau. Quid ego interim, dum te rivalem adeo præcellentem habui,
Nulla posſidendi spes est, id intima mihi rodit viscera.
Dulcis *Musonius*, *Martinum* quia patrem rivalem habuit,
Heu nimium pius obstitit amoribus,sed inquietum stupor
Invasit validus,ut *lucem* vitamq;odisset atq; omne sodalitium.
Cæ. Cæterum ad fortunas tuas descende obsecro.
Fau. *Musonius* hoc unicum
A patre petit, ut elinguem asseclam ejus mercetur usibus,
Sed causam patri simulat. *Laverna* emundo præficitur,
At nullum emitur. hic audax amor memet, personam ut muri caperem,
Suadet, comminasculavi animum & vestitum simul.
Bruxellas fugio, post tres menses mendicans ostiatim capior *Martini* in domum.
Tristi *Musonio* factus sum elinguis comes. ’alhime!

Cæ. Ter

Cæ. Ter fœlix *Faustina* nunquam amoribus aberas.
Fa. Sic est. at in amoribus *Cælia* profeci nihil.
Te amat, te miratur, te somniat, te cogitat pulcherrima.
Ah siquid dura servitus & longa meruit, si amor fidissimus,
Aut si profundi gemitus, si lachrymarum fontes, si vitæ periculum,
Linque *Musonium Cælia*, linque ut me unam amet.
Cæ. Liquescit anima: sed cordis centro infixus est *Musonius*.
Magnum est quod petitur, sed si te memini parum *Faustinæ* petere.
Fa. Quid ais? una misericordia duos salvabis, *Philandrum* & hanc animam.
Responde obsecro, tuâ aut vivo aut morior sententiâ.
Cæ. Quid dicam? non suxi tigris ubera. verum nos ambæ *Musonium*
Perdidimus vereor. ille & *Philander*, sic volunt fata suspicor,
Philander meus, districtis ensibus de te in pugnam irruant.
Fa. O me nunquam infœlicem antea! quid ego admisi *Cælia*?
Cæ. Nempe dum hic deliquio quasi jaceres mortua,
Musonius intervenit, necem de *Philandro* vindicat.
Fa. Sancte *Jupiter*! huic ego nunc procumbo, & objuro fœderi;

Si

Si utervis illustrium juvenum in hoc jurgio ceciderit,
Aut in cœnobio, aut in eremo penitissima transigam lachrymosos dies.
Cæ. Quin ego quoque id sacrè spondeo. sed quid stamus? interpellemus illicò.
Fa. Quâ viâ? hac an illac? *Cæ.* Illâc, præcedam, *Fa.* Ah cito, cito *Cælia.*

Actus IV. Scena VIII.

Loiola, Scarabæus.

Loi. VErebar ne exactum ad mensem garrirent hæ virgines loquacu[læ],
Abite in malam rem, ad lanam & telum otiosæ meretriculæ,
Para jam perfugium *Loiola*, præstat extrinsecè quàm intrinsece
Vivere. ædes privatæ ut me constringerent, qui viginti
Carcerum effossor extiti? ex omni rerum genere quid ego
Maxime cuperem conjicite. neque papanum neq; scalam byssinam,
Sed ut ille nequitiarum *Acheruns* ex adverso mihi staret [h]odocus,
Ut in ejus abdomen desilirem, quamvis lumbifragium facerem.
Sc. Crepuit fenestra, st! strepitus insonuit modo. ô cribrum carnificum! Sine

Sine me flagellum petere, quo *Jodocus* uti jussit, ubi nequitiæ
Me ad flagra provocant. *Lo.* Huc usq; me extricavi paratissimè
At non simpliciter, sed secundum quid, à parte ante, non à parte post.
Jam quia proximus es præcipitio, *Loiola*, neq; magnificum est
Fugere sine persolutis impensis incarcerationi debitis:
Scarabæo commendabis nonnihil in pii animi memoriam.
Sc. Decem sanè fieri potest drachmas conjiciet mihi.
Loi. Talentum sanè non est meritus, quia nunc abest cum valediceret mihi:
Eccam verò buccellam saccari. *Sc.* Pish. *Lo.* Hoc scio ille linget helluo,
Medicatum toxico, & lethali Mercurio. sheu, pecus illud rancidum,
Illud rancidum pecus secundum fata majorum non morietur in cruce.
Sc. Satius erit non fecisse hoc convitium. *Tiff.* *Lo.* Væ digitis tuis.
Sc. *Tiff.* *Loi.* Rursus mi flagellifer? mene duripellem & plagipatidem autumas?
Sunt occultæ quædam qualitates circa has ædes, ut loquuntur Scholastici,
Sc. Væ tibi calve qui desultaturus es! ego manicis postàc
Te constringam ne hinc abeas furcifer. *Lo.* Vir doctissime,

Incli-

Inclinabam corpus fateor, circumtuens quis loris me familiariter (gerem.
Depexit modò, absit autem ut à tua clientela fu-
Sca. Quid? nonsurripere te cogitasti, etiam antequam læsissem verbere?
L. Bone custos carceris, non putabam. *Sc.* Non!
Lo. Per quicquid est
Sacrum nolui. *Sc.* Pejeras quoq; ? aderam & audivi impudens.
Loi. Certò scis te inaudivisse talia? *Sc.* Tun' id dubitas? *Loi.* Tuis auribus?
Sc. Esne inquisitorum aliquis qui tot interrogas?
Loi. Hoc nempe volui
Cum tu interesses, & persentisceres quid agerem, non cupiebam evadere.
Non est igitur pejeratio, sed *quædam mentalis reservatio.*
Sc. Mastigia! non anguilla est æquè lubrica ac tua responsio.
Procude aliud mendacium, aut fatere te esse mortem interminatum mihi,
Cum toxico & *Mercurio.* *Lo.* Nego, nego, nunc surdaster es planissimè.
Sc. Um' operiri loris Polype, qui fictum perinde ac verum astruis?
Loi. O ignosce mihi, respondeo formaliter, non dixi me ad necem te daturum,
Ut tu subauscultando præcaveres, & hoc ultum viveres,
Etsi id dixi simpliciter: hoc non est mendacium sed tenebricosa æquivocatio.

Sc. Ego mox scrupulum injiciam tibi, ubi æquivocatio non sufficiet.

Lo. Ubi æquivocatio non sufficit, ibi distinguam cum Scholasticis.

Sc. Attende igitur quia contra jus hospitale erat tibi in animo
Clam tergum vertere, castigaberis scutica, jam distingue.

Loi. Respondeo: quæ homines idiotæ sine prærogativâ & indulgentiâ,
Nos doctiores cum indulgentia committimus.
Sc. Quid tum posteà?

Lo. Ego tum bullam habeo pontificiam pro committendis nequitiis,
Et condonandis per sexennium. *Sc.* Quid si ego bullam tuam
Pro nihilo facio? *Loi.* Tum, si non absolutè, at κατά τι, ego planè perii.

Act. IV. Scen. IX.

Scarabæus, Jodocus, Loiola, chorus monachorum.

Sc. QUos video monachos præ se ferentes planctum & epicedium!
Atq; imprimis *Jodocum.* *Lo.* *O diabolo!* hæc non est plangoris sed ludibrii facies.

Jod. Heu noster *Loiola!* vale in æternum *Loiola.* vale, vale. *Ch.* Eheu!

Loi. Tu

Loi. Tu qui ululatum antesignanus es, *Jodoce*, aut veras tibi
Lachrymas excussero aut cerebrum; egon' hac contumeliâ
Dignus tibi videor, in cistam tradi? in lupanar? in carcerem?
Jod. Leviora sunt ista, mi scholastice, quid cogitas de suspendio?
Ego lignum fatale hisce oculis vidi, quod paratur tibi in crastinum.
Eheu monachi plangite; vale *Loiola*, in æternum vale. *Ch.* Eheu!
Jod. Postquam verò popinam exhalavimus aliquot plorabundi monachi
Conscripsimus epicedium tuum, & si opus est cantabimus.
Lo. *Scarabæe* amove hunc insanum cachinnonem, aut ego in perniciem
Ejus me præcipitem dabo. *Sc.* Hoc si ausis periculum aggreditor.
Meus sacellanus domesticus nunquam amovebitur ingratiis,
Si cantilenam habeat. *Jo.* ô mi patrone, satis pleno pectore.
Sc. Imo ego non nescivi me sapere, sed profer tuum melos *Jodoce*.
Loi. Agite grunnientes porci, ego illum expecto diem
Quando vestrûm quisq; cucullum habeat ex corio suo;
Tum perinde ornabimur ac principes Cardinales in coccino,

Io. Hem autem epicedium, nihil unquam scriptum est magis lamentabile.

Titulus sic se habet: *Iodocus* & seculares monachi,

Valedicunt *Loiolæ* pridie ante suspendium.

O vos monachi & fratres,
Eheu Iesuitæ patres,
Cachinnos magnos solvite, sic nos jubet planctus;
In crucem ibit Loiola *bis terq; semi-sanctus.*
O vos pellices & scorta,
Plutonis *suburbanis orta,*
Tripudium facite cum tympano & sistro,
Taurus vester Loiola *pendebit in capistro.*
Sed quicquid scelus committetur,
Ille martyr morietur.
Triumphate, non est crimen;
Io Hymenæe, Hymen!

O carnifex, matura funus,
Stringe collum juxta munus.
Ius & fas est Loiolam *in sublime rapere,*
Qui solet altum supra vulgus monachorum sapere.
Sed tales nodi non solvuntur,
Ut scholastici loquuntur.

Sed hæc melius modulabitur chorus ille noster symphoniacus.

Loi. *Iodoce* interdico tibi hos argenteos, sed vobis qui tibicinum

More occentastis mihi, hem symbolum minusculum, *Io.*

Io. Quando nova in te isthæc incessu largitio? dare veniam monachi,
Decet me participem esse muneris, perinde ac cantiunculæ.
Lo. An singuli coiistis ad arripiendam hanc mercedem? *Om.* Singuli.
Lo. Hem vobis utinam esset plumbum liquidum, aut resina torrida.
Tu canis custos carceris, prædixi tibi diluvium hodie. Ha, ha, he!
Sc. Tum spero non erit ut rideas, cum sanguinem pendes pro lorio,
Contine te intra fenestræ specularia. *Io.* *Scarabæe* deliquimus
Nos omnes contra te inhumaniter. *Sc.* *Mi facellane cloquere.*
Io. *Iste Loiola,* ut versutiam ejus nunc omnem in apricum proferam,
Obsecravit hos monachos, ut inimicitias cum eo & odium
Simularemus, sive convitio, sive alio modo id fingi poterat.
Sca. Obsecravit autem? sed quid voluit vulpes?
Io. Id nempe ut nostrûm haud sollicitus
Pervium faceres his fraterculis ergastulum, amoto metu.
Quo pacto hic lumbricus clanculum obreperet è suâ latebrâ.
Quidni igitur ponderibus & pedicis hunc retineas tibi?
Lol. Igitur hæc est tua voluntas ut me totum perderes,

Si hæc persuaseris *Scarabeo.* *Jo.* Nempe benevolum te esse oportuit
Nobis ob intentum beneficium, tu nos renumerasti lotio.
Sca. Quare te non occludis igitur? ego scuticam apporto & reginam,
Ni sis morigerus. *Lo.* Siquidem necesse sit, benedicite, urinam
Intereatis omnes & lege fori & lege poli, ut loquuntur scholastici.
Jo. Ha, ha, he, fames & convitium bilem in nasum cient.

Act. IV. Scen. X.

Acheron, Jodocus, Chorus monachorum.

Ach. AH populares! ecquis me vivit homo delicatior?
Vino generoso, & frixo larido probè curavi hanc cuticulam.
Rogabit uxor ubi fuerim? inter meretrices aut bibaces Sicarios?
Poh, so ho ho! uxor noli me tangere: ubi pluscnlum bibi, ego sum rex *Mauritaniæ.*
Io. Quæso te ut unum petat inops *Iodocus* à rege *Mauritaniæ.*
Ac. Distinctè, distinctè roga, hoc est enim basilicum, subvenire inopi:
Cape tibi præsentem animum. *Io.* Est quidam triobolaris sacerrimus

Malè

Malè arrogans sub tuâ custodiâ, cui nomen *Loiola*.
Ac. Enimverò mentiris ædepol. *Io.* Alibi soleo,
sed ille nunc friget
Apud te, sine quæso ut per triduum non abeat, sed
fami sacrificet;
Et eris posthâc non ille *Acheron*, sed magnus
Cham Tartariæ.
Ac. Ego sic ab infantia justitiam colui, nisi plus
ille attulerit
Mercedis, quã tu qui ex adverso causam agis *Iodoce*
Ego pro quatriduo exorari possum facile; sed post-
quam supplicium
Ei decrevimus, æquum est scire quam læsit *Loiola*
ex hac familiâ.
Io. Rem miram audies & dignam Jesuita audaciam.
*Cistâ se totum abdidit hodie, quam ad vos porta-
runt bajuli.*
Tacitus post & ignotus prodiit: vim fortasse in-
tentans *Cæliæ.*
Ac. Si sit pistrinum in hac urbe, discet quid sit
virgines permolere.
Io. Imo attende, virgo se adornavit fugæ, atq;
abiit, *Acheron.*
Ac. O mea columba abiit? *Io.* Sed quæritur apud
forum, reperitur, reducitur.
Ac. Pol optime. *Io.* Et ad *Martini* thalamos no-
va nupta mittitur.
Ac. Quæso suntne hæc joco an serio dicta? vivus
sum an mortuus?
Io. Quare te discrucias vappa? meministi sub
sigillo confessoris;

Quid aperuisti hodie? *Ac.* Quid erat? *Cæliam* esse masculum.
Ac. Dolo id dixi & astutiâ. adjuva me obsecro. *Cælia* non est masculus.
Hac si potietur *Martinus* hodie, hoc ipso in loco me videbis pensilem.
Quid respondes? nihil? ô scelus! cur non affers suppetias?
Io. Unde te adjutem asine? quando ipse id occultas tibi,
Ubi te premit calceus. *Ac.* *Iodoce* hoc est in animo firmum ac stabile,
Nunquam iterum u entiar. *Io.* Etiam lupanar linques & lenoniam?
Ac. O durus es præter fas & fidem: nihil præter quæstum meretricium
Habeo unde æs & victum quærerem; sed adjunge me tibi socium,
Si ad templum proficiscaris, est mihi ulcus in animo,
Cujus ibi sanies effluet. *Jo.* Quid ultra celas ubi ægrotat animus?
Quo porro ibimus, si consilium in re malâ præsens postulas?
Ac. Non si *Colchos* lucrarer aut vellus aureum, hæc garrirem in propatulo:
Omnis salus in eo posita est sigillo credere & æterno silentio,
Io. Eamus igitur; & quantis *Loiolam* propinavi injuriis,
Ab his monachis symphoniacis inter eundum audies.

ACT.

Actus V. Scena I.

Iodocus, Acheron.

Io. FIdem & auditum superat *Cœliam* oriundam esse è *Martini* familiâ.
Discite ô vos omnes nimium probi quanta sit in scelere utilitas;
Quantumq; fert *Martinus* beneficii quod à me fallitur hodiè.
Cœliam cupiebat filiam quam non debuit, *Mutum* accepit puerum
Cui vitium inferre nunquam potuit. hæc est indoles tua *Iodoce.*
Ac. Scin' qualis indoles? promulgentur ista civibus, & ego pendeo.
Doce *Martinum* quasi per nebulam, ut à nuptiis hisce abstineat,
Cavendum esse ab immani facinore, hoc tuum est officium,
Nihil ultra patefacere. *Io.* Ha, ha, he, leno me monet officii.
Dii boni! quanta ex unius flagitii retectâ facie,
Enascitura sunt commoda? ab hac infami vitâ manumittetur *Cœlia.*
Ac. Ego meam invitis omnibus. *Io.* Poh, *Martinus*, quia meâ operâ
Filiam reperit, persuaderi potest facilè ut ne Pontificem oderit.

Musonii cupidinosus amor in sororis nomine extinguitur.
Philander, quod palmarium est, & quod ringetur *Loiola*,
Cælia potietur sine Jesuitæ voto, sine raso capite.
Quid ego cesso autem hanc ubivis diffundere lætitiam?
Ac. Tu qui veredarius es manta. *Io.* Quid me reprehendis proeprantem asine?
Ac. Siquidem aperiri hæc omnia sinerem, vecors, & stultior
Essem quam tu me autumas. E dico tibi *Iodoce*, si vel syllabam
Mussites *Cæliam* esse prognatam è *Martino*, postquam hoc acceperis
Clam à confitente, ego extremum jus sequar, ut ne periculum nescias.
Io. Quasi non impetrabitur tibi gratia: imo nonnihil pretii
Te commeritum scies. *Ac.* Rectè ut in me quadret ille planctus, & cantio,
Quam hodie occinebas *Loiolæ*: *O carnifex matura funus.*
Io. Quare hoc tacitum vis *Martino*, & *Cæliæ*?
Ac. Quia nondum tædet me vivere.
Io. Monstrum hominis: tot gaudia vis abscondi quia mericulosus es?
Ac. Ita ne ego in reste saltarem, universam urbem conflagrare cernerem.
Io. Ego pro te pendebo. *Ac.* Non potes, leges forenses non capiunt monachos.

Io. Tu

Io. Tu catule, famelice, de me statuant leges quid possint, quid audeant,
Ego hæc in momentum amplius non tacebo *Philandro* & *Celiæ*.
Ac. Tu hara porcorum, crapula, per hos præmorsos pollices
Sigillum sacrum si violaveris, age præterea, quibus eorum testibus
Hæc audivisti? nego omnia robustè, post juro, tertium peiero;
Quid tu postmodum? videbitur ille doctor subtilis Duns fatuus *Iodocus*.
Io. Non es ille nequissimus quem profiteris.
Ac. Periculum facito.
Io. Cum campana, libro & lucerna, te devoveo ad averna.
Ac. Execrare me submissius, ne id audiat mercator *Michael*.

ACTUS V. SCENA II.

Monsieur *Michael*, *Jodocus*, *Acheron*.

Mi. AGe, age, mea machæra sitit sanguinem, *ie nen' duray pas ces injuries Sans tirer le sang quelque.* Estne vestrum alicui nomen *Scarabæus*?
Io. Non est ædepol vir magnificæ. *Mi.* Esne cognatus ejus? *Io.* Minimè.
Mi. Tu fortasse es ei benevolus. *Ac.* Oh scelestatus est & vorax helluo.

Cujus

Cujus corium sæpè distinxi virgis. *Mi.* Quis tu
hominum eras non vidi præ rabie,
Il sera mieux per vous de ne mavoir rencountre a mon facheir.
Monsieur *Acheron;* meus calceus non tam defunctus est, quam tu es mortuus.
Jo. Monsieur *Michael* nasus jam tuus fumigans pro tosto pane
Pateras meas calefaceret. *Mi.* O harpax leno, cacodæmon, putide.
Jedoce quid fugis? postquam hunc è medio sustuli, tu illum sepelies.
Responde *caccaron* quid habes quod obtendas ne rabie & odio
Te prosequerer & universum genus tuum? cum peregrinis mercatoribus
Sumptus facis: vester *Michael* indignus fuit ut *Æthiopem* venderet.
Ac. Maleficium te obsedit, quid narras? *Mi.* Post *Scarabæi* os impurum
Non satisfactum putavit insolentiæ suæ donec onerarct me inficetiis
In publico. *Jo.* Recte ædepol, ego istius contumeliæ testis sum idoneus.
Mi. Quid? tun' aderas istis litibus & jurgiis?
Jo. Aderam; quid ni aderam?
Et cor meum *gallantamante* risu exhilarayi maximo.
Mi. I'avoy mieux estre espendeu que d'estre moggue de vou.
Mene Ducissa de *Shatlaroun* amavit? atqi omnes fœminæ principes?
Sumne

Sumne ego Gallus? ſumne mercator? ſumne pugnax? ſumne nobilis?
Nonne viginti mille coronatos aureos apud trapezitas habeo?
Nonne ſex torques aureos? nonne gemmas? non viginti annulos?
Nonne machæram Bilbilim in terrorem hoſtium? & tamen rideor.
Ac. Monſieur, eſtne tibi opus ſalutari pellice ad evacuandam choleram,
Et purgandos renes? *Mi. O per my foy*, ego natus ſum ad ferendos jocos.
Acheron pultron, ego te diffindam uno verbo plagiator impie.
Io. Ita? quid hic loquitur furioſus? tun' illum accuſas plagii?
Mi. Adeſdum pulvis & umbra: funis eſt ultima rerum linea,
Tu pendebis *Acheron*. dic, dic, dic clare huic *Iodoco*, undè accepiſti *Cæliam*?
Ac. Quid rogas? annon tua merx eſt improbe? ego non illam à *Pariſiis* habui?
Mi. *For de vou pour quoy diſſemble, Iodoce*, adjuva me ut hunc opprimam.
Dum res calet qui pudicitiam ſimul & pudorem exuit.
Ac. Satin' tu ceritus es? ego te mercede maximâ conducam ut taceas.
Io. Labaſcit Monſieur, nihil habet in contrarium, perge obſecro.
Mi. *Un' dux, troys, quatre parolles*, comparcam faſtidio longioris hiſtoriæ. Vaſtata,

Vastata fuit incendio ante annum quartodecimum hæc civitas,
Res omnium formidanda maximè est *Vulcanus* furens,
Sed nox intempesta cladem & pavorem geminat. ejulant matres,
Plorant infantes, quisque est alienus alteri, sibi proximus.
Tum *Martini Calopia* mater hujus virginis *Cæliā* munitam fasciis
Acheronti, qui occurrit forte in tumultu, in manus tradidit,
Blandulæ prospexit filiæ, sed ipsa non superstes gaudio in flammis periit.
Nemo est qui reposcat filiam: hujus sceleri & amentiæ relinquitur.
Io. *Martinus*, credo, in cineres abiisse filiam unà cum matre censuit.
Mi. Sic, sic, censebat. *O meshant qui ne puoy nez a fure du becne*
Frater meus *Le Cour*, qui paulo post obiit diem, ut quisquis ei
In hæredem substituitur, puellam lenoni restitueret, factam prudentiâ,
Atq; annis nubilem. Ego quod virum decuit tenacem fœderis
Ante biennium restitui. *Ac.* Poh *Mickael*, siqua jurijurando sit fides,
Faxo ut ciconiis te pinsant judices ob hanc insulsam fabulam.
Io. Verùm annon liquido hæc constant sub cerâ & pugillaribus? *Mich.* Ha,

Mich. Ha,ha,he, liquido constant *per my foy.* ego suo hunc convincam chirographo,

Redibo tanquam draco volans cum tabulis authenticis. *Ac.* Perii.

O *Iodoce* videor mihi sentire anginam in collo meo intumescere.

Quæso quid non lachrymas? *Io.* ô fors fortuna! nunquam emersisset veritas

Ex hoc puteo *Acherontico*, nisi in fermento fuisset ille *Gallicus.*

Leno, da te facilem & obsequentem mihi; post de salute tuâ consulam.

Ac. Ego non recuso. *Io.* Ego cum *Philandro* hæc gaudebo gaudia.

Hic modo sistas pedem donec lætus exeat; & si quid amicitia

Nostra *valeat,nihil in caput tuum statuetur durius.*

Act. V. Scen. III.

Capitano Pons, Musonius, Philander, Acheron.

Ac. Quippe ni obsequar? qui neq; quò fugiam, neq; quò resisterem habeo.

Hei mihi arma virumq;, formidandus *Capitano-Pons* Tribunus militum.

Occursare nunc *Rhinoceroti* quam huic *Rhadamantho* mavelim.

Cap. Tu quisquis es de plebe populi tene sis duas machæras splendidas.

Ineptum est vos id graviùs ferre quòd duûm simul hominum
Excussi gladios, quid si centum fuissetis armati equites?
Duos homines vel solo nutu verticis faxo sint placidi magis,
Quam mare solet esse cum alcedo pullos educit suos,
Phi. Putas ita te ortum esse magnifice verborum sator
Quod à duello resilui, vel quod *Musonii* sanguinem horresco fundere?
Cap. Ego castellum aut urbem hoc temporis expugnare poteram,
Dum vos à cladibus deripio. miror cur nemo mortalium
Ad me se virtute æquiparare didicit. dedit mihi nomen,
Mars & militia *Capitano Vander Pons*, vel quia navalibus præliis
Pontum lustravi, vel quia *Horatius Cocles Tiberini Pontis*
Propugnator primus fuit nostri generis. *Ph.* Compinge ista in Poema
Obsecro. sed quid tu ita rotas oculos? *Ac.* Ecquid perdidisti Signior?
Mu. Quæso vidistin' hic cadaver meum hodiè; decoloratum, luridum?
Ac. Cadaver tuum? an unquam sicut ille *Hermotimus* sine corpore
Soles foras progredi? *Mu.* Ego Mutum postulo meum, invisum caput.

Aut.

Aut *Cæliam* vidiſtin? illa lux animi mei, generoſũ corpus mortui
Secum ad ſepulchrum abſtulit. Ah *Cælia* ſine me hoc funus proſequi.
Cap. Molles & evirati juvenes. ego ſeptem noctes reginæ pulcherrimæ
Unius nebulæ cyatho haud emerem. *alla ſont ſoldale balant:*
Vos urbica deſidia, quid malum inter otium & ſcabioſam pacem producitis?
Epithalamia,choragium,nuptias,ſcortum,*Cæliam*.
Pro Venere veſtrâ pugnaciſſimi eſtis, in re patria timidi.
Sed meum eſt officium hanc veſtram coram parentibus reſarcire
Diſcordiam; *vos mihi monſtrate viam ubi ſenes habitant.*

ACTUS V. SCENA IV.

Mr. *Michael, Cap. Pons, Philander, Muſonius.*

Mi. INvicte dux *Vander Pons ie ſuis fort heureuſe de vou voir.*
Cap. Benè facis mercator. *Mi. Philander,Muſoni gallant,beſo las manus:*
Tantum vobis apporto gaudii quantum foliorum autumnus decutit.

Phi. Quid

Ph. Quid ais? *Ac.* Ecquis præveniet carnificem, & hoc palliu me merit?

Mi. *Acheron* habes duos gladios ut me interficias? phy, phy.

Sign'r Capitano stringe ferrum, & justitiam tuam contra hunc sacrilegum.

Cap. At meus ensifer neq; gladium, neq; noxam cogitat. *Mi.* *Soubs correction*

Immanis est plagiator nisi ceram & chirographũ suum abneget.

Ac. Juvenes optimi, hoc tertium est postquam barbam habui quod incurvavi genua:

Favete jam lenoni omnium odia commerito, subvenite inopi.

Cap. Surge, ubi de delicto constet post statuendũ de clementiâ.

Mi. Sine, sine me stylum meum in hunc latronem stringere, cujus ego

Scelera felle depingam & sanguine. *Ac.* *Alexander* maxime,

Mitte me verbis meis confiteri quod patravi nequiter,

Post ubi voles occidito. *Cap.* Fare, age, hoc indultum est gratiæ.

Ac. *Musoni* aures arrige. *Mu.* Ha, quid opus? *Ac.* Nondum tribus lustris

Emensis soror tua amissa est magno in incendio bimula.

Mu. Mater etiam *Calopia* tum expiravit. *Ac.* Illa cum cygnæo epicedio

Illacrymans clamat mihi è mediis flammis, gnatam eripe:

Alii

Alii se rapinis locupletarunt majoribus, ego hanc infantulam
Condo, & conservo domi. *Mu.* Beasti me, an illa vivit obsecro?
Mr. Tush, tush, hæc quidem ferri possunt, prœter epiphonema *Acheron.*
Ac. Cogito quàm bella sit, quàm formosa, quàm mearum meretricum
Gymnasio dignissima. hinc *Monsieur Le cour* hujus vespæ
Germanus furcifer, consilium mihi commodat, & custodiam
Luteriis. *Mu.* Indignè factum. *Ac.* At si vestris in institutis
Vixerat, quas potuit habuisse gratias suaviores *Cælia.*
Phi. *Cælia? Mu. Cælia? Ph.* An illa tua? *Mu.* Tua per biennium juvencula,
Illa formosa, splendida? *Ph.* Illa par ebori, par nivibus candida?
Mu. In cujus frontem ego toties amoris torsi radios?
Phi. An illa quæ magis intimè mihi cubat quam cor ipsum in præcordiis?
Ac. Ipsa hæc est eadem, neq; quæquam præterea. *Ph.* Porrige mihi alas aliquis,
Ego cœlum inter & hanc urbem medius involare videor.
O verba mellea! auro contra haud cara siquis emptor venerit.
Nihil unquam blandius *Juno* insurravit in aurem *Jovis.* *Mi.*

Mi. Vide ſcriptum, vide ceram, vide teſtes, prius oculum mihi evulſerit
Hæc bellua, quam extricare ſe poſſit, jam *Acheron* ſuſpende te.
Mu. Philander aliovorſum quam tu id accipis, hoc tibi ſuccedet gaudium.
Nam quamvis ſtorge, & ſpiritus naturæ lenior Venerem
Frigefecit mihi dicto citius, at cujus immane flagitium
In lanienam pueri exceſſit, nunquam deſponſabit *Cælia*.
Phi. Dii immortales! iterumne iſta in infamiam, in amoris naufragium?
Etiam mortem nunc inventas mihi coram tribuno militum?
Cap. Penſiculatè jubeo adnotare omnia. Quid tu *Muſoni* conquereris?
Mu. Miniſtrabat mihi *Mutus* aſſecla, ipſius blandimenti genius,
Accipitur *Mutus* ab hoc ſanguinario, tres poſtinde horas
Denatum reperii. *Cap. Philander* nocens eſſe poteſt tanti homicidii.
Phi. Diſcrucior maledictis. liceat tribune fortiſſimè huic maledico
Dicam infamiæ impingere. *Cap.* Licet, quid tu vociferatus es
Monſieur de lenonis plagio? *Mi. Ie voy pry ut ad* corvos abeat, *ie faray*
Ballada de ſua morte; *pultron* ſordidum, captans lucellum furtìm rapuit Virgi-

Virginem. hæc eructavi in perniciem lenonis, *be-*
so los manus

Invicte *Capitano Vander Pons*, & vobis maledico
. omnibus.

Ac. Audi *Monsieur* fastidium populi, tria verba
commutabimus. *Capitano*

Fur ipse & furti custos quantum differunt? *Ca.* Par
utrosq;

Pœna, par judicium complectitur. *Ac. Ie voy pryw*
hic ad corvos abeat.

Per decennium postquam frater ejus *Le Cour* ad
plures abiit

Particeps fuit sceleris, & retinendi *Cœliam.* victus
& disciplinæ pretium

Accepit: rem non nescivit, tacuit, reus est *carceris*,
rapiatur ad Gemonias.

Mi. O miles insuperabilis novit me, novit me
Monsieur Michael suâ fretus

Prudentiâ retexit hoc plagium quando libitum est
tibi. Vale.

Cap. Pergin' argutari multiloque? non hoc su-
percilium, vereris,

Mechanice? cur formam tam luculentam servasti
decennio

In mercatum Venereum? aut carcere hoc lues aut
grandi pecuniâ.

Mi. *Mor bleaw*, ego viscum mihi ipsi posui. *Ac.* O
quam nos erimus

Hilares in communi ergastulo? *Mi.* Dii te perdant.
Ac. Te potius.

ACTUS.

ACTUS V. SCENA V.

Martinus, Iodocus, Capitano, Philander, Musonius, Acheron, Monsieur.

Ma. O Brundis me *Gaudenti*, ego fœlicitatem meam non sine angoribus
Parturio. Habeat *Philander* conjugem, modo ipse prius gnatam habeam.
Ph. In cœlo sum si vera memorat. *Ma.* Ah *Cælia* deerrasti ut à meis amoribus
Fugere? non libido, sed natura hujus erat flabellum incendii.
Lenam continete ne foras exeat. *Io.* At meâ gratiâ ignoscas omnibus.
Bene fœneratum dices me amicum tibi: fraudulente tetigi hodiè.
Sed ex malo principio magna sæpe conflata est familiaritas.
Ma. Tanto plus te amo quam reliquos fraterculos, ut leniori mortis
Genere te perire cuperem. *Philander*, *Musoni* quid statis tetrici?
Licet saltare: sane ominis saltatio non est illicita, id ego dogmatis
Nunc primum profiteor. *Ca.* Licet *Pyrrhicum* saltare cum armatis clypeis;

Et

Et semper licuit;qui contra disputat cœnabit apud inferos.

Ma. Mi fili,ecquid demptum tibi de opulentia patris somnias,
Postquam sororis increbuit rumor? aut quid est quod vultum dejicit?

Mu. Salva sit soror perpetim,pater, neq; opulentiæ tuæ malè cupio,
Sed ego didici quid sit gaudere, postquam agnellum balantem,
Postquam *Mutum* perdidi. *Ph.* Ita tu semper sis spectatæ probitatis *Martine*,
Ut me purgem coram te à suspicione sanguinis.

Ma. Philander faveto tibi,
Eloquere. *Ph.* Elinguis ille minister gnati tui hic ex animis jacuit,
Ego in crimen vocor, insons perinde, ac qui hodie nascitur.

Io. Ubi ad te integer redibit pumilio quid dices *Musoni*? Ha, quid ais?

Mus. Salvus valensq; *Iodoce*? *Ma.* Tace cum obstipis tuis mœroribus:
Philander liberalis est, & clementior quam ut ista faceret. at prodi bone vir
Plagiator *Acheron*, & compos sceleris mala merx mercator *Michael*.

Mi. Sache que te suis un gentil home è non pasestre usé come ceste poultrone,
Pardouna moy ceste faulte bon veillard. *Ma.* Neque Syriacè neq; Hebraicè
Me alloqueris. *Mu.* Sed Gallicè. & docebo te Gallice, formosa etiam

Filia

Filia tua optime loquetur Gallicè. *Ac.* *Martine* tuæ commendo me

Totum, & committo fidei, non tam imperitus es, ut avaritia

Quid valeat nescias. sed ego filiam tibi integram & virginem

Illæsam restitui, ut fide quisquam potuisset optimâ. *Ma.* Bono sis animo,

Nos *Martinistæ* non aliâ de causa meretrices & lenones male odimus,

Quam quod Papam apud *Italos* menstruâ stipe locupletant:

Verum omnis noxæ remissio & clementia esto *Cœliæ*

Beneficium quando comparet *Mi.* Oh Mandanna *Cœlia* adest.

ACTUS V. SCENA VI.

Cœlia, *Faustina* velata, *Capitano*, *Martinus*, *Jodocus*, *Philander*, *Musonius*, *Acheron*, *Monsieur*.

Ma. M*Usoni*, *Philander*, injicite mihi amplexus vestros, labasco gaudio.

Phi. Quid reformidas? quid palles? quid te avertis *Cœlia*?

Ca. Non

Cæ. Non te *Philander* spectat hoc fastidium, & *Musenium* minùs.

Et tu miles inclyte, salus & fœlicitas mea, qui refregisti industriâ

Tuâ tristes amantium pugnas, sis semper nobilis.

Cap. Quando id audisti Domina? *Cæ.* Apud Placeas spargitur, id reditum

Acceleravit nobis, nunc porro faveat virtus tua

Ut in *Acherontis* inquinamentum nunquam referam pêdem.

Ac. Cælia mea aliud imperes, esto libera. siquidem tres dentes molares

Aut nasum hunc cupieris, ego me tuâ gratiâ truncari patiar.

Cæ. Risum & fabulam incœptas, fac, sis ut promissa appareant:

Sed hæc digna res est cui tu opem tuam intendas validè.

Cap. Loquere puella, ego homicidam ad latus nimium diu feriatum gestito,

Sed non recuso vel cum Cen auro cong di conserta manu.

Cæ. At hoc musca minus est, non attingit prælium; prospicias modo

Ut ille sexagenarius atavus aliam sibi quærat conjugem.

Ma. Mel meum, ego alius sum à meipso, indulge mihi basium

(Nam *Martinistis* hoc est volupe) & repudium tibi de nuptiis

 Spondeo.

Filia tua optime loquetur Gallicè. *Ac. Martine* tuæ commendo me
Totum, & committo fidei, non tam imperitus es, ut avaritia
Quid valeat nescias. sed ego filiam tibi integram & virginem
Illæsam restitui, ut fide quisquam potuisset optimâ. *Ma.* Bono sis animo,
Nos *Martinistæ* non aliâ de causa meretrices & lenones male odimus,
Quam quod Papam apud *Italos* menstruâ stipe locupletant:
Verum omnis noxæ remissio ; & clementia esto *Cæliæ*
Beneficium quando comparet *Mi.* Oh *Mandanna Cælia* adest.

ACTUS V. SCENA VI.

Cælia, *Faustina* velata, *Capitano*, *Martinus*, *Jodocus*, *Philander*, *Musonius*, *Acheron*, *Monsieur*.

Ma. MUsoni, *Philander*, injicite mihi amplexus vestros, labasco gaudio.

Phi. Quid reformidas? quid palles? quid te avertis *Cælia*?

Ca. Non

Cæ. Non te *Philander* ſpectat hoc faſtidium, & *Muſenium* minùs.
Et tu miles inclyte,ſalus & fœlicitas mea, qui refregiſti induſtriâ
Tuâ triſtes amantium pugnas, ſis ſemper nobilis.
Cap. Quando id audiſti Domina? *Cæ.* Apud Platæas ſpargitur, id reditum
Acceleravit nobis, nunc porro faveat virtus tua
Ut in *Acherontis* inquinamentum nunquam refe-ram pêdem.
Ac. Cælia mea aliud imperes,eſto libera.ſiquidem tres dentes molares
Aut naſum hunc cupieris, ego me tuâ gratiâ truncari patiar.
Cæ. Riſum & fabulam incœptas,fac,ſis ut promiſſa appareant:
Sed hæc digna res eſt cui tu opem tuam intendas validè.
Cap. Loquere puella,ego homicidam ad latus nimium diu feriatum geſtito,
Sed non recuſo vel cum Cen auro cong di conſerta manu.
Cæ. At hoc muſca minus eſt,non attingit prælium; proſpicias modo
Ut ille ſexagenarius atavus aliam ſibi quærat conjugem.
Ma. Mel meum,ego alius ſum à meipſo,indulge mihi baſium
(Nam *Martiniſtis* hoc eſt volupe) & repudium tibi de nuptiis

Spondeo. *Ca.* Credo omnes mortales feritatem exuisse hodie, largior tibi.

Ma. Ah mea, contineri quin complectar nequeo, designa virum tibi

In æternam copulam, modò ne sit nimium propinqui nexûs,

Et uterini sanguinis, non recusabit, hoc etiam spondeo.

Ca. Vigilone, an dormio? ah timida quid cessas? quæ solebas in *Musonium*

Acres oculos defigere, cur in illius cervicem non te diffundis?

Quid erubuisti *Cælia*? *M.* Filia rediviva, pars melior mei, non potes,

Cœlum prohibet, *Musonius* sororem te appellat. non es illi à venustate

Rosea nunc amplius, sed à sanguine amabilis. *Mu.* O salve insperata soror

Quam post tot annos conspicor. hoc unicum verbum soror,

Dominantem *Cupidinem* potuit in exilium mittere. *Ca.* Pergite operam dare,

Ut crudum mihi concoquatis gaudium, nondum matura est lætitia

Donec rescifcam omnia. *Ma.* Annales, juramenta, *Gallus*,

Acheron, vel si opus est equuleus, id certum facient. *Ca.* Diis freta sum,

Spero fœlicia Pater ignoscis pervicaciæ meæ?

Ma. Facilè, facilè, mea filia. hoc commune flagitium sol noluit aspicere.

C. Agnosco

Cæ. Agnosco paternum animum; etiam *Musonia* tam innotescit mihi
Fraterno nomine si me supplice hanc innocentem virginem
Succidaneam inardebit pro *Cælia* quam amiserat.
Mu. Dulcis sororcula,
Ætatis meæ quicquid superet *Muto* defuncto voveo:
Illius memoria indies numerosa suspiria pariet mihi.
Fa. Quin aspice me *Musoni* peramande juvenis, hæc quidem peregrina vox
Est tibi, sed facies notissima. *Mi.* Odorifera *Faustina* ad nos rediit.
Ac. Comparuit fugitiva pellex ut valedicat nobis ante obitum.
Mu. Et vivis igitur? vivis *Mute* mi? sed ego ineptio, nunc dulce loqueris.
Ah vivis mi puerule? etiam rursus insanio, nec *Mutus* es nec masculus,
Sed resplendens fœmina, loquere quæ fuisti eloquentissima virgo,
Nolo te Attalicis conditionibus vescere amplius.
Fa. Genus, parentes, patriam nutricius ille meus mercator *Michael*
Clam semper habuit mihi, quare pro ancilla & mancipio
Sub hastâ posita sum, & solvens à Parisiis simul cũ dilecta *Cælia*
Acheronti vendita serva sum, sed ingenuis statim incalescebam amoribus,

Lustravi virtutes tuas, sæpius nobilitatem, indolem, heu saucius mihi oculus
Tuaq, semper micans imagine rediit. *Mu.* Perge medulla *Suadæ*.
Fa. Cœliam condensis affectibus tota admiratur civitas: illa, quod
Prudentem decuit, solum miratur *Musonium*. quid tristius
Hostis potuit *Faustinæ* facere quam fecit conjunctissima: dies ægritudinem
Adauget nobis omnibus, præsertim tibi: inter desiderium solitudinis,
Et consortii cum medius stares, *Mutus* à *Laverna* petitur.
Quid statim subest mihi, sæpe remedium amori, nunquam ingenium defuit,
Solennitas quædam publica copiam mihi fecit abeundi foras multâ
Cum munditie, cujus partes commuto, pannos pueriles comparo.
Ad Bruxellas fugio. Diu erat priusquam per ætatem teneram
Dictitare poteram, sed obstinate tacere, quippe quæ fæmina fueram,
Prope erat impossibile; post spatium temporis diutini artis magistra prodeo,
Trepida ante hoc ostium bis compareo, & facilè Dominum impetravi silentio
Mu. Quo nomine nunc gaudes? *Ae. Faustina.*
Mu. Faustina? Nego me *Jovi*
Te concessurum conjugem si is me oraret centies.
Sed quare semi mortua? Unde

Unde nunc elegantiis com pa? mille possum sciscitari fabulas.

Fa. Quid lusum sit, quid commissum hodie nequitèr, longa est historia,

Ille frater qui coram adstat omni passere salacior,

Post recensebit. *Io.* Ego pulchrè vafritiem meam huic Muto concredidi.

Fa. Pompam hanc habitus quod interrogas; non auditum est prius,

Capitano Pontem vobis interdixisse pugnam, quàm *Cælia* apud familiares

Suas formam mihi utramq; vultus & vestitus reddidit.

At ah *Musoni*, si sim extra pectus tuum, nondum ad meipsam redii.

Mu. Prohibeslit Salus. *Ma.* Sanè poni potest hæc *Faustina* inter sorores

Separationis nostræ, quandoquidem ex confesso est fugitiva meretrix.

Ac. At enim non sinam te illam ducere. *Ca.* Quid non sines? *Ac.* Pro qua ego

Argentum dedi. *Ma.* Uxor tulit à me centum minas hodie.

Ac. At etiam ut in gratiam vobis redeam de *Cælia*, fortasse aliam

Commerebo noxam in posterum; tum utramque poteritis

Ulcisci probe. *Mi. Foutra Acheron.* Ego hujus cervicis periculum faciam

Potius quam tu sis *Musonio* magis quam ego munificus.

Philander.

Philander ie toy pry, adfer nobis patrem *Gaudentium*, cito, cito.

Ph. Quæ hæc est inopina missio? *Mi. Monsieur* dico tibi, vade fœliciter. *Ph.* Eo.

Mi. Bel amor mor dew, ego faveo amoribus. Tu *Faustina* saltabis,

Tu ridebis *Musoni*, *Martinus* hinniet, *Capitano Pons* rugiet,

Iodocus aliquid fortasse edet, omnes hilaritèr, & pendebit *Acheron*.

Actus V. Scena VII.

Gaudentius, *Martinus*, *Capitan. Monsieur*, *Faustina*, *Cælia*, *Philander*, *Musonius*, *Acheron*, *Iodocus*.

Gau. O Tempora emendata; homines eximiè optimi. Lenæ potest pudefieri.

Laverna erubescit, sedet tristis apud nos, nihil vult esse, aut bibere.

Ma. Restat aliquid quod illa plus dolebit. *Ac.* Tametsi nos pudet.

Ga. Martine, præbe te leni & victo animo; præstat sanguinem suffundere

Quam effundere. *Mi. Gaudenti, besolas pe.* nunc tu heros es, nunc tu vir es

Plane basilicus. *Foy de cavalire ie mourerai pour un te homme.*

Gau. Ha *Monsieur*, ubi fuisti diu? *Mi.* *Monsieur*, ego sum omnium vilissimus,
Nisi plus te amem, quàm *Lais* si reviviset *Corinthia*.
Gau. O hominem jocosum! convenerunt cives, adest Tribunus Martius,
Multus populus, pultifagus *Iodocus*, tantumne tibi nunc est negotii,
Ut me salutes in publico? *Mi.* Majora te aspectant; at, at fer tecum indolem
Antiquam, nolo jam culpa deleta penitentiâ meo præjudicet beneficio.
Gau. Abundè circuitionis, perge. *Mi.* Aspice inprimis & mirare hoc os virgineum.
Gau. *Cæliam* vis. cum tibi benè contingit de parente gaudeo.
Cælia nuper eras, sed haud scio quod erat nomen tibi à principio.
Ma. Sanè *Patientia in adversis*. *Ga.* Patientia in adversis? ô ludibrium hominis.
Phi. Retineat ergo titulum venustæ *Cæliæ*. *Ca.* Placet magis. *Ga.* Patientia
In adversis? apage cum sesquipedali nomine. *Ma.* Non obsto *Gaudenti*,
Esto in æternum *Cælia*. *Ga.* Patientia in adversis? ô homines eleganter fatuos!
Mi. *Gaudenti*, ego non *Cæliam* volui, sed hanc potius peregrinam Dominam.
Gau. Ita vivam, hæc erat olim *Musonii* individuus comes. *Mu.* *Gaudenti*, ita est.
Gau. Videtur esse quantivis pretii cum faciem videas: hem osculum tibi! G 4 *Mi.*

Mi. Et quid videtur cum tuam esse *Lydiam* noveris, ha quid respondes?

Gau. *Lydia* filia mea? ego dotem numerabo si sit mea *Lydia*.

Fa. Proh *Diana*; personuit sæpe meis auribus hoc nomen *Lydia*.

Mi. Facta nunc est alea, aut integer ero ob omni noxâ, aut bis dispereo.

Gaudenti debes esse memor de solenni, & splendidâ histrioniâ

Ante annos undecem, cum civium potentiorum liberi quotquot erant

Cultioris venustatis, & indoles, theatrum suis studiis condecorabant,

Et sumptibus. *Ga.* Illam dices magnificam, rixosam, tristem fabulam,

Qua *Lydia* tum quadrimula nympham personabat in Poemate.

Mi. Ipsam, ipsam. *Martinus* malè cupiens his spectaculis, ejus complices

Strictiores in rebus gerundis regnli, in ipso proscenio tumultum faciunt,

Sævitum est utrinq; ad contumelias, ad vulnera, ad mortem denique.

In hac seditione, ut fit, sequitur apparatus Scenici & opulentiæ direptio.

Tua *Lydia* gemmis & monilibus clarissimis distincta imprimis tollitur.

Abiit mecum ad Parisios secundis Zephyris, sed nunc auris plus faventibus,

Refertur in sinum patris. *Ac.* Omnes pedissequæ è famulatu meo

Reginæ

Reginæ reperientur, aut Duciſſæ ad minimum.
Ga. Summe Deorum!
Ca. Hæc ſi vera ſint, emiſit hodiè mortuos ſuos domus *Acherontica.*
Mu. Vera? utinam ſimulari iſta quiſquam hic auderet hiſcere.
Cæ. Ah mea collectanea, lætor te eſſe ſatam in tam auguſta familia.
Fa. Profectò id ſcio, olim culta fui miſella pupula bracteis aureis,
In choragio, quod facilè meminerunt parvulæ, aut ego dormio.
Ga. Eſne nutricis tuæ oblita? *Fa.* Fuit ei nomen *Bal bala.* *Ga.* *Balia.*
Fa. Ipſa eſt. *Ga.* Diis ingratus forem ſi quid hærerem amplius.
Tu es profectò *Lydia*, columba mea., ſinite me abunde flere,.
Sinite me nunc mori obſecro. *Ph.* Salve exoptata ſoror *Lydia*,
Haud in me fratre fælicior, quam in amoribus *Muſonii.*
Ma. O *Gaudenti*, in cœlo nunc nos ambo ſumus, pæne dixeram hic eſt feſtus dies.
Quibus utriſq; adultam filiã gignere, & frui licuit.
Ga. *Patientia in adverſis?* & quos fælicitas pari conjunxit, quid in eos
Indivulſim affinitas uniat, potabimus, ridebimus, ha feſtus dies hominis!
Ma. Summo opere id reſpondet meis lubentiis.
Ga. Auſpicato igitur juvenes

Et puellu læ *Hymen* vos conjungat. *Ma.* Et *Rogerus Diaconus.*
Pax vobis, proles multiplex & rerum copia.
Mi. Gaudenti jam tu ipse dicito;
Non sunt viginti fures qualis ego sum, qui ingenue restitui *Lydiam.*
Fa. Fateor; ideo mercatori ignoscas pater. *Gau.* Facilè, id commeruit.
Ac. Neque decem sunt Lenones *Acheronti* similes, qui tanta probitate
Prospexissent *Cæliæ. Cæ.* Res apparet, ne sis molestus pater.
Ma. Modo abstinuerit à Tobacco & juramentis.
Ac. O vir optime!
Cap. Neque igitur tres sunt milites qui cum *Capitano Ponte* contendant viribus,
Qui monomachos sævientes hodiè torvâ fronte compescui.
Phi. Quin utrosq; nos concordes tui fœderis appellabis Lauream.
Io. At dicite, estne alter *Iodocus* mihi adæquandus?
Ma. Apud inferos.
Jo. Tace tu: solus sum qui cum mox increbrescant rorantes calices,
Omnium errorum scaturigines aperiam. *Ma.* De duobus *Mutis* animalculis.
Gau. De *Æthiope* & 20. minis. *Ma.* De *Laverna* & centum minis.
Gau. De Jesuita *Loiola* es apparet, quod ille occlusus sit, tam tranquilla sunt
Omnia. *Jo.* Agite, solertia jam & festivitate subvenite mihi.

Et vos omnes faceriis oblectabit ille Morosophus *Loiola.*
Ma. Nihil simile aut secundum. *Jo.* *Acheron* face astutum *Scarabeus* prodeat
Cum scala. hem sub impluviis unusquisque se recipiat sine murmure
Et strepitu, ego quasi hic essem solus consabulabor cum *Loiola.*

ACT. V. SCEN. VIII.

Loiola, Scarabæus, Iodocus, Gaudentius, Acheron, Capitano, Martinus, Philander, Musonius, Faustina, Cælia, Monsieur.

Sca. I*Odoce* ubi te esse dicam qui es à sacellis mihi? esne suscepturus gradum
Aliquem in Academ. â. *Jo.* Licet sane pro moribus, sed hæc balista
Jesuitæ intenditur, qui nos lotio hodiè. *Sca.* O mea hilaritas,
Merito tu omnis sceleris patriarcha audies. *Jo.* Hem erige scalam
Ad fenestram, ubi commodissime *Loiola* desultum speret. *Sc.* Quid faciet?
Ga. Patientia in adversis? *Ma.* St, contine te *Gaudenti.* *Jo.* *Scarabæe* seorsum.

Et puellu læ *Hymen* vos conjungat. *Ma.* Et *Rogerus Diaconus.*

Pax vobis, proles multiplex & rerum copia. *Mi. Gaudenti* jam tu ipse dicito;

Non sunt viginti fures qualis ego sum, qui ingenue restitui *Lydiam.*

Fa. Fateor; ideo mercatori ignoscas pater. *Gau.* Facilè, id commeruit.

Ac. Neque decem sunt Lenones *Acheronti* similes, qui tanta probitate

Prospexissent *Caliæ. Ca.* Res apparet, ne sis molestus pater.

Ma. Modo abstinuerit à Tobacco & juramentis. *Ac.* O vir optime!

Cap. Neque igitur tres sunt milites qui cum *Capitano Ponte* contendant viribus,

Qui monomachos sævientes hodiè torvâ fronte compescui.

Phi. Quin utrosq; nos concordes tui fœderis appellabis Lauream.

Io. At dicite, estne alter *Iodocus* mihi adæquandus? *Ma.* Apud inferos.

Jo. Tace tu: solus sum qui cum mox increbrescant rorantes calices,

Omnium errorum scaturigines aperiam. *Ma.* De duobus *Mutis* animalculis.

Gau. De *Æthiope* & 20. minis. *Ma.* De *Laverna* & centum minis.

Gau. De Jesuita *Loiola* es apparet, quod ille occlusus sit, tam tranquilla sunt

Omnia. *Jo.* Agite, solertia jam & festivitate subvenite mihi.

Et vos omnes facetiis oblectabit ille Morosophus *Loiola.*

Ma. Nihil simile aut secundum. *Jo.* *Acheron* face actutum *Scarabæus* prodeat

Cum scala. hem sub impluviis unusquisque se recipiat sine murmure

Et strepitu, ego quasi hic essem solus consabulabor cum *Loiola.*

Act. V. Scen. VIII.

Loiola, Scarabæus, Iodocus, Gaudentius, Acheron, Capitano, Martinus, Philander, Musonius, Faustina, Cælia, Monsieur.

Sca. IOdoce ubi te esse dicam qui es à sacellis mihi? esne suscepturus gradum

Aliquem in Academ â. *Jo.* Licet sane pro moribus, sed hæc balista

Jesuitæ intenditur, qui nos lorio hodiè. *Sca.* O mea hilaritas,

Merito tu omnis sceleris patriarcha audies. *Jo.* Hë erige scalam

Ad fenestram, ubi commodissime *Loiola* desultum speret. *Sc.* Quid faciet?

Ga. Patientia in adversis? *Ma.* St, contine te *Gaudenti.* *Jo.* *Scarabæe* seorsum.

Tibi

Tibi in aurem dicam acetissimum consilium.
Sca. Statim. *Io.* Ocyssimè,atq; audin'?
Sca. Intelligo. *Io.* A tergo,cum in portu navigat,
Sca. Pol venuste.
Io. Esne doctus hanc astutiam? *Sca.* Rogas? affricuisti omnem tuam nequitiam.
Io. *Loiola* latum ostende caput tuum rotundum cum quadrato pileo.
Lo. Adsum tibi *Iodóce*, vah culina, postillator, rustice, procumbe bos,
Nunquam hujus sclopeti ictum fugies. *Io.* Venerabilis *Loiola*.
Lo. Apage esuritor Monache, faxo ut ingluvies tua hoc plumbum concoquat.
Faciam te oppedere, & animam illam cœnosam, exufflare cum crepitu.
Io. Domine Doctor *Loiola*, si unquam posthac occidito. *Lo.* Utinam quotquot estis
Sæcularium ordinum,tam singuli generum quam genera singulorum,
Unum nunc esseris coram me individuum incommunicabile,
Ut unâ supplosione omnes tollerem. *Ga.* *Patientia in adversis,Iodoce?*
Mira sane est hæc festivitas. *Io.* Audi obsecro.
En tibi Catabasim sive scabellum quod pedibus tuis supposui
Non sine meo periculo; & vulnus mihi rependes pro gratia?
Loi. Ita lepidissime *Iodóce*! attulisti scalam mi colende semilatine Diacone?

Ego.

Ego sales & facetias tuas non intellexi prius. *Io.* At at jocabar equidem.

Loi. Sentio ædepol, estne hic jocus tuus urbanus an rusticus distinctionis gratia?

Suspicacior sum ne hæc scala sit corpus mobile, & fugeret me

Si pede pressero. remove te quantum potes mi amice, satis spectata est

Mihi tua probitas. *Io.* Quid hæres in formidine? tarditas te pessundabit.

Loi. Sed placet mihi meo modo descendere adverso corpore, ne à tergo forte

Injiceres tragulam. de catapulta meo non est quod metuas

Siquidem pyrio pulvere revera armatus fuisset. Væ tibi

Iampridem *Iodoce.* Vado, vado. fames & vastitas eradicent

Scarabæum, & universam hanc familiam. *Sca.* Vade bonis avibus

Si quidem sis funambulus, quæso propera. Vade *Loiola.*

Loi. Quo feror! aut ubi sum? hiccine est meus terminus ad quem, ut loquuntur Scholastici?

Io. Egregie magister, aut si mavis egregiissime: sic disputo.

Omnis pestilens exhalatio pendet in aere. tu es pestilens exhalatio. ergo.

Sca. Adeo concludit directe, ut contra si quis sentiat, nil sentiat.

Loi. Inepte cornicamini? mêne quasi pisciculum in lino constringi patiar?

Sub-

Subvenite accolæ, ferte opem populares. *Cap.* Quid hic tumultus est?

Non licet spiculatori sontem in patibulũ tollere?

Loi. Sontem? cujus criminis *Capitano*? at video ne armatam injustitiam,

Et otiosus hic omnis confluxit populus ad necis spectaculum?

Mar. Pendebis spurcissime, pendebis: post dividetur cadaver tuum

Lupis & canibus. *Loi.* Aio non licere canibus carnes esse in quadragesimâ.

Capitano de ponte hoccine licet? supplicium exigere in audito crimine?

Ego distinguam millies priusquam moriar. *Cap.* Ego bardus sim nisi liceat

Martiâ, & Tribunitiâ lege hominem sine disceptatione judicum

Capite punire. *Ga.* Aut si non licet, postquam hoc frænum injecimus

Ejus faucibus & enectus sit, in jus vocabimus.

Loi. *Gaudenti*, tune advorsaris paternitati Jesuiticæ?

Gau. Quippe ni? Atlas supportat cœlum, & Jesuitæ sustent ant inferos.

Ac. Me quod attinet, lætus sum qui ædes habeam dignas hoc hospite.

Insigne Jesuitæ conciliabit lupanari meo magnam frequentiam.

Cap. Compendi faciamus hoc negotium. Tu lictor indagato quid secum gerit

Pravitatis sub vestibus. *Sca.* Pravitatis sub vestibus? an ille patietur. Quod

Quod mœchis solet fieri? *Loi.* O sævitum est immisericorditer!

Decies prius funibus me constringite. *Ma.* Manta *Scarabæe*, ingere manum

In caligas, ut experiamur quibus onustus sit ritibus & ceremoniis.

Sca. Prodi Sicarie cum armamentario Jesuitico, hem Sclopetum reboans;

Capsam nitrati pulveris cum plumbeis glandibus; pugionem sanctificatum:

Quinq; ficus aridas, fel viperinum; ampullam fortioris toxici;

Decem grana Benedicti Mercurii; miraculorum pixidem;

Epistolarum fasciculum à conjuratis fratribus. *Loi.* Immitite epistolas

Jubeo, *quicquid est arcani apud omnes mundi legatos & proceres*,

Inter illas chartas facerrime occultatur. *Ga.* Optime igitur tradentur

Mercurio Gallo-belgico, & in populum emanabunt Francoforti

Proximis nundinis vernalibus. *Sca. Basta*, hic sunt adulterini nummuli

Loti, & ancisi aure, hæc omnia in meum recidunt peculium.

Lo. Nihil minus. hos oportet aureos pro naulo *Charonti* solvere.

Io. Infœlix *Loiola*! olim te attendisse oportuit meis monitis gravissimis,

At nunc demum audies, noli imprimis opulentiæ tuæ in patibulo prospicere: Ego

Ego et *Scarabæum* dividemus illos aureos, prout
decet sodales lepidos.

Tum postea noli te pigeat, scelera tua in os fateri
omnibus.

Loi. Faciam sedulo! quandoquidem hic funis non
simplex est sed obligatorius;

Ut loquuntur Scholastici, quicquid est in arcanis
fibris retegetur oppido.

Duas vitiavi Abbatissas, septem Moniales, præter
nuptas & solutas virgines

Circiter centum quinquaginta. cavete omnes à
sceleratis consortibus,

Commissa sunt hæc omnia impulsore *Iodoco*.
Io. Nunc rabiose loquitur.

Loi. Commisi imposturas in aleâ, falsum latinum
in concionibus,

Venenum *in Culinâ*, crapulam *in jejunio*, præter
contumelias in principes,

Et corruptelas erga Iudices. ô cavete à sceleratis
consortibus, feci hæc omnia

Impulsore *Iodoco*. *Ma.* Proinde huic junctus à
tergore

Pendeat etiam frater *Iodocus*. *Io.* Debes amicis
tuis hoc patrocinium fatue?

Ga. Venerabilis *Loiola*, si nihil sit quod fatearis
amplius

Extensus in longitudinem placide requiescas in
aere.

Loi. Cætera brevissimè: pater mihi lanius fuit,
mater erat exercita

In foro in secandis marsupiis: uterq; cultellum
acutissimum habuit, Qualis

Qualis hic est quem amoris ergò in sinu foveo. *Ma.* Restem dissecuit
Immanis verbero. *Ph.* Sibi ipsi igitur salutem peperit.
Gau. Quid ais vir Mavortis? pater? *Martine? Faustina? Cælia?* festivitas.
Ma. Abi feralis Bubo. *Fa.* Clementium & lætitiam debemus thalamis.
Mu. Ha, ha. salvos abeat. *Ca.* Descendat. *Cæ.* Et nunc amoris est non supplicii locus
Nunc tutus vivat, olim fortasse pendebit pro cane rabido.
Mi. le vey pry: Ego ingens damnum sustinui quod non pependit mortuus,
Pauculis fortasse nummis vestes ejus à *Scarabæo* emerem.
Sc. Siccine cum jactura funis conclusum est hoc carnis officium?
Jo. Adesdum *Scarabæe*, mensa nobis dapsilis sternetur in nuptiis.
Sc. Poh. Spondeo me convivam, perage tecum solus hoc opus *Loiola* si vacat.
Loi. Digna & indigna patiar. Sed vindicta duplex est, aut immanens
Aut emanans, ut loquuntur Scholastici. *Ga.* Eamus ad convivium.
In vado sunt omnes molestiæ. hem non est Dæmon nisi tristitia!

ACTUS.

Act. V. Scen. IX.

Loiola, Iodocus.

Io. HA, ha, he, næ si tu basiliscus nunc fieres
Loiola, scio quem limis
Oculis interficeres. *Loi.* Misera hæc est conditio.
Priscianus & Jesuitæ
Semper vapulabunt ab his stupidis fraterculis;
quos per stultitiam
Neminem posse fallere, tetricus juraret *Socrates*.
Io. Nam quid tu in comœdiis ageres? homo ad parricidia
Et proditiones promptior. mihi permitte sales & joculum,
Et si me audies, ingenium tuum tragœdiis transferas.
Lo. Tune profiteris nomen tuum in lepidissima Histrionia
Qui tam strigosam exhibuisti hac nocte spectatoribus fabulam?
Licet quidem cernere quantum auditores omnes infertum est tædii.
Io. Antiquum obtines cum maledicis fortiter, nemo ex his subselliis
Surget sine plaudente dextera, nisi qui porcus sit ex hara *Martini*,
Aut catulus è spelunca *Loiolæ*. *Loi.* Quid ni igitur audacter impetras? *Io.* Non

Io. Non sumus inverecundi adeo, qui nos quicquam præmioli
Commeritos gloriabimur, nisi tu distinctione suppedites.

Loi. Verax sum, enitar sedulo. Spectatores Academici
Inclinantem jam comœdiam vestris sublevate manibus
Non ex condigno, sed ex congruo, ut loquuntur Scholastici.
Io plaudite.

FINIS.

STOICVS VAPVLANS.

Olim Cantabrigiæ actus

In Collegio

S. Johannis Evangelistæ

Ab ejusdem Collegii Iuventute.

LONDINI,

Typis *R. C.* sumptibus *Andr. Crooke*,

1648.

Dramatis Personæ.

Stoicus.	Dolor.
Peripateticus.	Triſtitia.
Appetitus concupiſcibilis.	Amor.
Iraſcibilis.	Ira.
Lætitia.	Odium.
Voluptas.	Deſperatio.
Audacio.	Ratio.
Timido.	Citharædi.

Prologus.

VIri ſpectatiſſimi, ſpectatores optimi,
Voſq, pellepida & literata pubes, ſalvete undique.
Quod timidi ſperamus, audaces petimus,
Aures dum loquimur, faciles,
Dum agimus, conniventes oculos:
Tum vobis dignè agentur omnia, ſaltem gratiæ,
Quas ſi qua auris faſtidiat audire, vel lingua loqui,
Utinam vel illa ſurda, vel hæc muta eſſet.
Famam venantur alii & plauſum populi,
Nos leve tantum murmur & riſum quærimus.

ACTUS.

STOICUS VAPULANS.

Actus I. Scena I.

Stoicus, Peripateticus.

Stoicus consulens horologium.

Sto. Tata hora præteriit, quem expectaram Peripateticus nullus venit,
Subesse aliquid oportet, hesterna credo disputatio creavit homini lassitudinem,
Et jam de somno cum gliribus certat. *Per.* Ipsus est, præterea nihil;
Obambulabo, quasi non viderim. *Sto.* Deus bone! qualis hic est *Peripateticus*?
Quam contumax? quam confidens? huic si qua fallax opinio semel insidet animo,
Citius speraveris astra æternos suos mutatura cursus, quam sententiam suam

Peripateticam, quanquam toto cœlo erraverit, sic
sæpius aspexi cursum non mutantes
Licet errantes stellulas. *Per.* Eja vero præfatur lepidè. *Sto.* Quanta mihi
Lubentia est, delirantem audire sæpius? *Per.* Ha, ha, he. *Sto.* Quoties inter nos
Lucta oritur, ego quæcunque dixero, omnia negat athleticè, inclinans protinam
Apage paradoxa Stoica, ille inevitabilis fati leges violat, irridens quasi fatuum,
Quasi vero fatis non ageremur omnes, quicquid mortales agimus, totum ex fato venit,
Nec fatum flectere Deorum quispiam posset, non *Jove* natus, non ipse *Jupiter.*
Per. Proh superi. *Sto.* Quod tamen Peripatetico fabula est, jocus & risus, cui ego
Infausta precor, & astra infœlicia. *Per.* At fatis sapiens sum, dominabor astris.
Sto. Quin porro in ipsam fœlicitatem injurius est, dum sine fortunæ munere
Non credit fœlicem satis; ingrate Peripatetice siccine fœlicitatem ornas?
Cui plurimum detrahis, dum addis minimum: ipsa sibi satis est, nec fortunæ
Indiga, tam indignam dedignatur comitem. *Per.* In paradoxis suis quam bellè
Blanditur sibi: compellabo, heus Stoice, *Sto.* At ista levia sunt, præ istis
Quæ memoro deliria. *Per.* Manu significabo homini, heus Stoice! *Sto.* Factus est
Patronus scelerum, affectus patrocinatur scelus. *Per.* Affectus nominat, Auscul-

Auſcultabo parum. *Sto.* Affectus vero? homines vix Orco dignos, diis & hominibus
Invisa capita, quæ ego ô quam pedibus proculcare geſtio! *Per.* Jupiter quid audio?
Sto. Affectus vero? O tempora! O mores! *Per.* Surdus credo eſt,certo certius male audit.
Sto. Quos quæcunque mundi plaga—*Per. Tit,tot,* Stoice. *Sto.* Ha, quæ vox aurem verberat?
Per. Poſthac citius audias ſi me audias. *Sto.* O Peripatetice advenis gratiſſimus,
Ego te hic præſtolatus diutule. *Per.* At ego ex præſcripto aderam.
Sto. Ego ſane heſterna tua paradoxa mecum deridebam ſuaviter,
Enimverò incommodè & *conſilio malo fœlicitati adjungis fallacia fortunæ bona.*
Per. *Quippini? cum juncta fortunæ fœlicitas fulgere* ſplendidius ſolet.
Sto. Quaſi vero non ſplendeſcat ſatis niſi *juncta* ſpinis purpuriſſans roſa,
Nec fulgeſcat niſi juncta nubibus reſplendens Cynthia. *Per.* At gratior
Spectatur inter ſpinas roſa; ipſa ſuâ Cynthia vix lucet luce,
Alienâ præfulget clarius:ſed heri de iſtis ſatis, non *libet jam* argutari longius,
Verum quid tu modo de affectibus tam inclementer dixeras,quaſi malè meritis?
Quæ iſthæc(malum) ſugillatio eſt? iniquè nimiminum philoſopharis & crudeliter;
Qui optimos peſſimis modis habes deſpicatui.

Sto: O tempora! O mores! Optimos?
Optimos scelus an impietas facit? *Per:* Ah tam
sæviter,tam inclementer es inamabilis?
Falleris, affectus non sunt tam malè meriti, ut
maledictis peteres.
Sto; Non sunt tam benè meriti, ut maledictis
parcerem.
Per: Siccine opprobriis & contumeliis afficis,
quorum consortio
Totus Microcosmos fœlix fruitur? *Sto*: At Diis
iratis fruitur,
Cui certe optimè actum esset affectus si exularent
penitus.
Per: Apage, acetum loqueris,sic sunt affectus meriti?
Sto: Sic sunt affectus meriti?
Per: Apage, nimis nimium es iniquus arbiter,
quid in te tantum imbelles affectus
Committere,quid pii potuere,ut sic insontes maledictis
oneres?
Sto: O tempora! O mores! pii? insontes? sic sunt
noti affectus tibi? monstra hominum.
Per: Quin taceas furcifer, cohibe hunc animi effrænem
impetum, nimis me iratum
Dictis concinnasti tuis, an maledicis quia odisti?
an, quod injustum magis,
Maledicis nec odisti tamen? *Sto*: Superi, quò te
ducit insania cæca?
Nonne affectus credis omnes hostes esse & morbos
animi? quis te malus abstulit error?
Fallaces sunt affectus, sunt malesuadi, sunt
improbi, quid dicam porro?

Timeo

Timeo vel innocentes, odi vel amantes quoque.
Per: Si pergas maledicere,
Cave ne quid mali admigret tibi; nec enim affectus impune tantum patientur dedecus.
Pro in cave tibi & mentem in melius flectas, noli interim iniquè ferre
Quod ego per amorem consulo. *Sto*: Tune affectus pios & insontes vocas?
Quam injustus rerum æstimator est iniquus amor!
Per: Quam iniquus rerum æstimator est *iniquum* odium!
Sto: Obsecro, an injustum est in injustos odium?
Per: Obsecro, an iniquus est in non iniquos amor?
Sto: O mores hominum malos! quoties lenocinatur animæ *Syren Voluptas improba?*
Per: *At levis est vel nulla sine voluptate fœlicitas.*
Sto: Quoties intemperiis agitur præ dolore animus?
Per: At insuavis est illa voluptas cui non miscetur dolor.
Sto: Quot letho dedit cæca nimium & præceps Audacia?
Per: At quoties eadem pro victoria fœlix fuit.
Sto: Quos perdere nequit Audacia, hos perdit Timor.
Per: At cui unquam nocuit cautus Timor?
Sto: In quot flagitia homines Spes vana impulit?
Per: At spirare nescit qui non sperare animus.
Sto: Quoties mortem suadet malesuada desperatio?
Per: At sæpius vita fuit desperasse vitam.
Sto: Quam misere miser est quicunque sub amoris regno vapulet?

Per. At nullum est tam ferreum pectus quin penetrent amoris spicula.

Sto: Quoties in aliorum perniciem sese armavit odium?

Per. At quicquid amare non licet odisse expedit.

Sto. Lætitia lascivire animus, mori præ tristitia solet.

Per. In re dolenda qui non dolet stipes est; in re gaudenda qui non gaudet stupet.

Sto. Quoties in furorem vertitur infœlix ira? *Per.* At licita ira sæpe fit fœlix furor.

Sto. O tempora! O mores! per Jovem, ego non irascor tamen: non diutius patior.

Tam immeritum patrocinium; vale quantum est omnium. *Exit*

Actus I. Scena II.

Peripateticus solus.

Per. ABiit, abeat quo dignus est: ita me Dii ament ut ego hunc Stoicum

Nisi quod vocem edat, non crederem hominem; monstrum est homo ἀπαθὴς,

Uterque qui vult esse neutrum puto: Stoicum dura mater peperit,

Quæcunque fuerit quæ lapidem peperit duriorem silice, cui excuti non possit

Vel voluptatis vel doloris flammula: Atque hic vacillans hæreo Contumeliam

Contumeliam hanc utrum Affectibus referam, sive
 potius silentio premam.
Aliqua mea, fateor, est in Stoicum amicitia, at ma-
 jor in Affectus amor.
Si non dixero, de amore actum erit; si dixero, de
 amicitia.
O quam misera est inter amorem & amicitiam
 vacillans dubitatio!
Si non dixero, ingratus ero Affectibus; si dixero,
 Stoico.
O quantas in angustias adigor! ubi gratus esse non
 possum, nisi & ingratus simul.
Quid agam? loquar? an sileam? istud? an illud?
 neutrum, an utrumque faciam?
Verum agendum est aliquid, age anime, sic liber,
 fortior jam apud me erit amoris causa
Quam amicitiæ; *Ingratus sim omnibus* modo non
 ingratus Affectibus,
Age anime quod improbent omnes, modo Affe-
 ctus probent. *Exit*

Act. I. Scen. III.

Appetitus Concupiscibilis, & *Lætitia*
carnem crudam manu ferens.

Con. Dii boni, boni, ut esurio malè, nunquam
 minus solus sum quam cum solus,
Qui famem & sitim habeo comites mihi semper
 intimos, qui nunquam

A latere discedunt meo: natus credo sum in extrema Scythia,
Ubi habitat perpetua fames. O mendaces Philosophorum sententiæ,
Qui naturam statuunt nil frustra agere, quid mihi obsecro tot dentes dedit,
Cum nihil quod agant habent? certo certius fecit aliquid frustra.
O quam lubens luderem cum signo Tauro & cœlesti *Ariete*.
O mei animuli tenelli agnelli descendite cœlo; sed crepuere fores,
Quisquis est hujus ego me vel inviti inseram in amicitiam.
Læ: Ut omnia apud forum nimium cara sunt; tantillum carnis vix sex assibus emo,
Quod multo prius viliori pretio constitit, verum sic sunt mores hominum,
Cedunt in pejus singula, & viliora sunt præterquam quæ oportet omnia.
Con: Mirabar modo cur mihi sic gestiret venter, sciebat nempe paratum sibi esse
Aliquid in mundo bonum. *Læ*: Ha, ha, he, Apperitum video. *Con*: O Lætitia,
Vir virorum optume, vitæ & salutis pariter conservator meæ, terque quaterque salve.
Unicum mihi quæso frustulum quo vitam sustineam & languentem animum,
Ut est in adagio. *Læ:* Ha, ha, he, antiquum obtinet, nil præter adagia blaterat,
Et semesa proverbia; verum dic Concupiscibilis quid velis tibi. *Con:*

Con: Vellem equidem quod omnes non dare superi possunt, non cœlum potest, tu vero potes.
Læ: Ha, ha, he, mene putas superiorem superis, quibus nil supra est? effare obsecro quid velis?
Con: Vellem ut est in Adagio—— *Læ*: Mitte Adagia, dic quid velis verbulo. *Con*: Vellem——
Læ: Siccine pergis? Velle tuum nolo. *Con*: Siccine abis? mane, nolle tuum volo.
Dicam verbo, modo quid vellem facturum spondeas. *Læ*: Fare, spes est.
Con: Pish, pish, apage spem tuam; ut est in Adagio, spes non pascit. *Læ*: Quin spondeo.
Con: Non credam injurato. *Læ*: Per quicquid est in cœlo superûm sancte juro.
Con: Vellem hercle unicam, al unicam hujus carnis particulam, boleum unicum, obsecro,
Licet qualem Claudius edit. *Læ*: Hoccine illud erat quod tam misere vix vi expresseras?
Siccine esuris? *Con*: Oh immanissime, per hoc triduum vescor tantum aura ætherea,
Aëre & rore pascor, obsecro unam mihi unciolam?
Læ: Fieri vix potest,
Nam canibus meis istud sero. *Con*: Dii boni præstat hujus canẽ esse quam amicum aut servum;
Digneris quæso me canis tui dignari nomine, sunt mihi nares sagacissimi,
Pedes ad prædam veloces, ungues rapaces, nullæ me lepores impune prætereunt,
Obsecro sim canis tuus. *Læ*: Tu Canis Ægyptius es, bibẽs & fugies;
Hujusmodi canes ego non alo. *Con*: Imo ero in perpetuum tuus,

Et ut pediculus in crucem comes. *Læ.* Ha,ha,he, quam ingeniosus est carnifex,
Quam lepidus & inanis, qualis esset si satur esset?
sequere me ad ædes meas,
Faxo excipiaris basilicè. *Con.* Spondeo lubentissime, camus Lætitia, camus.
Læ. Cape sis hos c bos & me sequere. *Con.* Ad te Bacche, ad te jam Ceres venio,
Qui miser fueram & nequam modo, jam ut est in Adagio, ad bonam frugem redeo;
Ha, ha, he, hisce gradibus ad cœlum ambulo.

Act. I. Scen. IV.

Appetitus Irascibilis, Peripateticus.

Iras. Quibus ego te depeream nominibus? qui tam gra um fecisti mihi & Affectibus
Quos ego æquè ac meipsum charos habeo: quid ego huic amori ut par faciam?
Per. Ego certe Appetitus quod feci fecisse æquum fuit, amicorum enim famæ invigilare,
Amicitia est celeberrima; proin pati non poteram maledicentem Stoicum
Qui affectibus indignas, se dignas contumelias protulit. *Iras.* Fore tempus spero,
Quo reponant Affectus hanc gratiam tibi. *Per.* Imo vero reponant ubi opus est,
Nunc actum nihil est quod vel minimam mereatur gratiam.

Verum Appetitus necessum est abire mihi, manent
me domi summi Philosophi
Quos longa nimis detinuit expectatio: tu modo
fac ut Affectus sciant quæ dixi singula.
Iras. Scient, ne dubites, vale fœliciter. Immorta-
les superi, quid hoc est si non sit injuria?
Siccine immeritos contumeliis affici? facinus in-
dignum homine vel barbaro,
Cui quæ potest par esse inhumanitas? sint licet affe-
ctus omniũ dignissimi qui maledicta hæc ferant;
Iste tamen Stoicus omnium indignissimus qui in-
ferat; sed nimis longum loquor.
Ego ad Affectus propero quos domi meæ conve-
nisse ex promisso scio,
Quicquid ago certam meditor perniciem Stoico.
Exit.

ACT. II. SCEN. I.

Lætitia, Voluptas.

Læ. Miror equidem Voluptas mea, quæ Citharœ-
dos istos remoratur remora.
Vo. Mecastor non consonat dictis fides, jamdudum
enim ex promisso adesse oportuit.
Læ. Miror quid sub sit rei, num nos ludos habent
hominum mendicabula?
Tu Voluptas mane hic parumper, dum ego quid
agant viso. *Vo.* At ocyus propera,
Abi, redi, vola, gravis est Voluptati lævissima Læ-
titiæ absentis mora.

La: Tu interim inter has ſpirantes roſas decumbas molliter, quarum odore
Capiti ſenſus, ſomnos placatos peragant, ſomnus voluptati debet eſſe dulcis
Et mollis torus. *Vo*: Vale. *(Decumbit*
O ſuaviſſimum roſarum thalamum
Illi quo cubant rex & regina cœli æquiparabilem!
O quam ſuave ſpirant
Redolentes roſæ, quam grata foliis pudentia ſedet & verecundus pudor!
Tu dulciſſime Divorum Somne, pars noſtræ major & melior vitæ,
Illabere molliter; & delicatum infer ſtuporem ſenſibus, quos iſto conatu
Perpetuo dabis devinctos tibi.

Act. II. Scen. II.

Appetitus Iraſcibilis ſolus.

PRincipium placet, hucuſque procedunt res meliuſcule, ſancta opportunitas
Obviam mihi affectus dedit, quibus ego palam feci omnia, aſtant affectus
Et ſacra ſua convocant, neſcio quid machinantes mali: frendet Dolor
Furorem ſpirans non verbis ſed ſuſpiriis: intumeſcit Ira: gladium vibrat Audacia:
Nil niſi Martem habet in lingua Timido, at nil minus quam Martem ſapit.

Sperat

Sperat & spirat Spes vindictam: desperat Desperatio, & pendet animi
Pæne adactus ad suspendium: Odium ensem, Amor sagittas parat.
Tristitia pæne est immersus lachrymis; at absunt interim Lætitia & Voluptas
Harum rerum ignari juxta cum ignarissimis, quos ego jam conventos *velim*,
Ut hujus quicquid est mali participes fiant.

Act. II, Scen. III.

Voluptas, Letitia, Citharœdi.

Vo: OH Lætitia, Lætitia, meministin' *hesternæ noctis?* O quam suavis fuit unius horulæ
Per venerem ductæ lubentia, ut ego omnes mundi delicias invenustas dixerim
Præ una venere: Ah Lætitia meministin? O quam me devinxisti tibi arcto complexu tuo!
Nihil mihi æque suave in vita fuit, quam mellitissima tui oris oscula.

Læ: Agite boni viri experiamur nunc quid possit ars vestra modulari suavius. *(They play)*.
Sistite adhuc, Voluptatem dormientem video, lux nulla est ubi dormit mea Cynthia
Clausis oculis quasi tecta nubeculis: O dulce terrarum decus, rosarum pudor,
Quæ cum ante dulciter per te spirant dulcius: credo si dormientem

Conspexisset

Conspexisset summus Jupiter imbrem in gremium
impluisset aureum.
Credo equidem hos vultus deperisse somnum.
Ecce ut avide faciem
Osculentur rosæ, & spinis pungunt molliter; sic
dulcis Luscinia
Non nisi inter spinas dormire assolet.——Plectra
tangite, sed leviuscule.
Sistite; erexit palpebras: ut lucent oculi! sic
postquam evanuere
Nubes, quæ vultus velarunt Phœbe tuos, pristinus
tibi recurrit decor.
Voluptas mea, ut vales? *Vol.* Non possum non
valere optime,
Cui adventus tuus salutem attulit. Cedo manum.
La. Tuæ
Sunt, hem tuas tibi, cui si sic prodesse possem uti-
nam centimanus
Essem: annon te placidus mulcebat manus? *Vo.*
placidissimus,
Et supra quam dici potest, somnia suavissima: Ve-
rum istos
Citharœdos quæ detinuit tam longa mora? *La.* Ha,
ha, he.
Nuptiis nescio quibus intererant, quas sine risu
spectasse,
Nec stupidus Heraclitus poterat, nec superciliosus
Caro.
Vo. Narra obsecro, audire gestio. *La.* Illic spon-
sa sed & qualis.
Proserpina in amplexu Plutonis sui, ingeminant-
que conchatim Oscu la,

Oscula, quæ nescio quid hircinum olent: hic Coriarius
Assidet cuticulam curans opiparis epulis: hic claudus sutor
Fixus est nil nisi crepidas crepans, qui sutelis suis fidicines
Delusit pessimè: à dextra sartor situs est (mirum quam
Peritus ad furandum artifex) quicquid dicit, omne tulit punctum.
A læva sedet stolidus Candelarius, nil dicens nisi quod dictum prius,
Lucernam in meridie porrigens. Hinc astat faber
Vitam se quæritare jactans per ferrum, & flammam.
Vo. O æternum risus argumentum! *Le.* Mox Corydon
Et Thyrsis, Menalcas & Damætas, cum sua quisque Venere,
Dii boni, quam invenuste instituunt choros, plane prodigiose,
Ut has cadentes stellas, illos saltantes capras dixeris.
Vo. Ut ego in hac causa nimis ridere poteram! vos Citharœdi
Agite, aures mulcete quo potestis suaviori modulamine. *(They play.*
O bella Musica! præ qua nugæ sunt ipsæ Musarum cantilenæ.
Iterum: ——O quam supra modum musicè!

Leo.

Læ: O belliſſimam - *(They play againe)*
Muſicam! erubeſceret mecaſtor ipſe ſi adeſſet Orpheus.
Vo: In auditam illam Pythagoræ harmoniam niſi hic nuſquam
Eſſe creduo:ruſſum agite, ſuavi ſono totus hic reſonet locus——
Siſtite,ingratus eſt auribus iſte ſonus——& iſte ſonorus
Nimis.——vah, nec ſatis iſte placet——hucuſque——nec dum
Arridet ſatis—— eia,nunc optimè. *Læ*: Apage curioſa es,
Non poterat pari Apollo modulamine. *Vo*: Ita me amet
Venus ut ego malè odi hominem cui chordæ non ſunt cordi.
Læ: Quiſquis non amat muſicam, eſt ſaxo durior & ferro ſævior,
Saxa ſecum Orpheus traxit; Amphion feras. ha, ha, he,
Jam vivere incipio ubi incipiunt curæ mori. *falalaleero.*
Vo: Hæc vera vita eſt, ubi lætitia dies, veneræ lætæ peraguntur
Noctes. Ego Deos Deaſque omnes nulla nobis ratione fœliciores
Autumo, niſi quod noſtræ voluptates veloces fluunt,
Illorum autem immortales & ſempiternæ manent.
Læ: Vivamus mea Voluptas,vivamus atque una—ha, ha, he,, Quis

Quis cætera nescit? *Vo*: Sequemini ad ædes nostras Citharœdi;
Ego huic musicæ vel ætatem auscultare possem. *Læ*: Eamus,
Crux curis, valete suspiria & ærumnæ quotquot in mundo
Estis, vos vero salvete hilaritates omnes atque lubentiæ.
Eamus. *falalaleero.* *Exeunt*

Actus II. Scena IV.

Dolor, Stoicus.

Fugit Stoicus, insequitur Dolor stricto gladio.

Sto: PRoh superi! servate hominem non immemorem vestri.
Dol: At non sic abibis odium priusquã pœnas meritis condignas luis.
Sto: Remove fulgentem gladium, resplendens acies heberat
Oculorum aciem. *Do*: Oh quam novum pæne sum ausus
Facinus! sed ah quid times? quid tibi male consulis
Indulgens misericordia? per superos, nisi palinodiam
Canas scelus——*Sto*: Sic solet esse cygni cantus
Prodromus exitii sui. *Do*. O nimium fati verus
Interpres tui! nisi despuas quas loquutus es contumelias,

Ense hoc invida tua rimabor viscera : Ecce ut præ ira
Insanire libet mihi. *Sto.* Quid commerui? *Do.* Quid
Commeruisti carnifex? mortem non minus: & moriere ut
Meritus es. forsan quos vivos odisti nimium, moriens amabis
Melius. Amorem spirabit forsan exspirans anima.
Et veniam fortasse petet supremus gemitus. Sicine
Male loqui melioribus, putidum, impurum pecus?
Sto. O tempora! ô mores! melioribus! *Do.* Jam morere ———
Ecce ut paratam manum impedit invitus ensis & tangere (*Hee throwes downe his sword.*)
Dedignatur tam nihili bestiam. *St.* O tempora! gratias
Habeo ensi tuo ; mihi si dederis nunquam à latere discedet meo.
Do. Verum sic abeo? iram tacitus vorabo meam? non faciam,
Hem tibi, *Tiff, toff.* *Sto.* Cedo dextram. oro.
Do. Hem tibi, *Tiff.*
Sto. At sinistrè quidem percutis. *Do.* Noli sinistrè accipere
Quod ego dextrè porrigo. Vix abeo priusquam elinguem
Dedero, ut tandem tacere sciat cum nesciat loqui.
Exit Do.
St. O tempora! ô mores! ô pectus graviora passum! quam

Frustra

Frustra sunt affectus omnes? illorum ego mille vas minas
Non assis æstimo, plagas videre soleo impertenitus.
Ruant in me omnes, non possunt hunc perturbare animum, quem
Nullus secundis gaudentem rebus, nullus adversis dolentem viderit. *Exit.*

ACTUS II. SCENA V.

Audacio, mox *Ira*, & *Odium*.

Au. HA, *ha, he, ficus* pro Diabolo. Nemo opinor hominum est
Qui ego quod Audacio clueam, vel ex face vel ex
Fama non noverit. Quod si quis sit qui me ignoret penitus,
(Quod fieri hercle potest, sum enim homo perpaucorum
Hominum) quis sim loquantur hi capilli Alexandri crinium
Æmuli: meos esse non fictitios lippis & tonsoribus est notissimum:
Loquantur isti instar Cæsaris splendentes oculi: loquantur

Hæc

Hæc brachia, præ quibus imbelles sunt vel tori Herculis.
Loquatur ensis, qui plures vulneravit, quam sanavit unquam
Æsculapius. Apage precariam Achillis hastam,
Quæ quos vulneravit, & sanare præ metu voluit; meus
Ensis secare non curare solet. O regium, & generosum *He brandisheth his sword.*
Ensem! acies autem quam acuta! hujus perire ictu
Quam gloriosum esset cuiquam hominum! procul dubio
Hic ensis est Martis ensi proxime proximus.
Nitor vero qualis! ardens inter astra lancea non
Poterat splendere clarius. Ut gestio aliquem interficere!
Ipsum si occurrat Diabolum: ficus pro Diabolo.
Cum istoc ense quantus sum mortalis! Magnetem
Ego illum magni facerem, qui mihi ferrum hoc extraheret
E manu. Utinam vixissem cum infelici face ardebant
Pergama, certe furentes flammas hostium extinxissem
Sanguine, vel saltem lachrymis. O generosum ensem! *He kisseth the sword.*
Ego te nimio nimis lubentius deosculor quam
Amatores suas Veneres, expleri nequeo vel mille
Osculis. Jam utinam commoditatem hanc mihi
Offerat occasio ut conveniam *Stoicum*, quam lubet

He brandisheth his sword. Per Deos interficere bestiam? ficus pro Diabolo.
Heighda, ficus pro Diabolo.

Musicke within. *Jupiter* quid audio? quis iste non virilis cithararum
Sonus,&mollis mulierculatū musica?
Utinam adessent sterquilinia, fibras extraherem
In chordarum usum. Nulla mihi testudo placet nisi
Bellica: nullus sonitus nisi armorum strepitus, &
Taratantara tara ta ra: nullus cantus nisi
Ejulatus hostium; non delectavit Herculem musica,
Num me delectet?

Stoicum fugientem sequuntur Ira & Odium. *Od*: Tenete, servate, tenete hominem. *Au*: Quis iste
Strepitus?——Ira, Odium salvete.
Ira: Nonne
Vidisti Audacio! *Au*: Quid agitis? quem quæritis?
Quis iste creber anhelitus? *Ir*. Totus vindictam spiro.
Od: Nonne modo prætereuntem videras illud monstrum
Hominum, Mastigiam, Veneficum, Stoicum?
Au: Utinam per Martem meum. *Od*: Nonne videras?
Au. Utinam per Deos, utinam. *Ir*. Annon videras?
Au: Nusquam gentium; qui si comparuisset uspiam,
Periisset lumbricus indicio suo. *Od*: Num satis oculis uteris?

Ira

Ir. Dispeream, ni hac præterierit jam modo.
Au. Per Martem meum juro me hodie conspexisse nuspiam.
Ir. Dii boni! quid hoc est infortunii? percurramus
Hac, illac, qualibet, non effugiet scelus. *Exit.*
Od. Date superi ut videam, licet visu in medio moriar.
Aufugit? vah! non potest latitare diu: quid enim
Furorem, quod latet, latet meum? effugiet?
Non si Jovis alitem ascendat Ganymedes alter: excutiam
Curru Phœbum, licet Phaetontis fata quæram, & orbem
Novis accendam ignibus; non sic frigescit ira,
Quin si opus fuerit (quod fecit olim Hercules) ad
Orcum descendam & infernalem domum: extraham
Spelunca Cerberum, Plutonem folio; Ficus pro
Diabolo: quocunque fugit sequar, dabit pœnas improbus. *Exit.*

ACTUS

ACTVS II. SCENA VI.

Concupiscibilis. Irascibilis.

Con. O suavissime cibe,ut ego te me dullitus amo,utinam Meo inesses pectore, ut quamte charum habeam — *With the meat in his hand stoln from Irascibilis*

Persentisceres. *Ir.* Hoccine rependis gratiæ
Ingrate carnifex? quo istud dolo, quave surripuisti
Arte? *Con.* Ut est in adagio, Magister artis venter.
Ir. Dii te cum adagiis adigant ad inferos.At quamobrem
Mala merx?*Co.*Si vacat & placidus ratione admittas edam. *He gnawes the meat.*
Ir. Isne ego sum quocum ludas carnifex? *He strikes the meat out of his hand.*
Con. Oh quam verum est adagium, male parta
Male dilabuntur. *Ir.* Reddas
Mihi scelus quod surripuisti amplius. *Con.* Quasi
Ego compilator fiem: per omnes Deos sancte
Juro, me præter cibum istum surripuisse nihil.
Ir. Non

Ir. Non credam vel jurato; vel reddas ocyus vel ego
Te in crucem tollam. *Con*: Nequaquam oportet:
Annon nosti adagium, Quæ supra nos nihil ad nos?
Ir: Redde inquam vel ego te castrandum dabo.
Con. Apage te à me, ut est in adagio, lapides loqueris.
Ir: Irrides furcifer? *tiff. toff*: *Con*: Per omnes Deos juro
Superos & inferos, me nihil surripuisse amplius.
Ir:Etiam reluctaris improbe? *Con*:Num animam eripies
Mihi? sic oportet anima ut abeat mea priusquam
Possem mori. *Ir*. Habe tibi in venenum precor:
Quod si ædes rursus intrassis meas, ego te
Stimulis fodiam. *Con*: Bona verba quæso: O animæ
Quod totum est meæ, O suavissime cibe, ah ut immori
Lacertis tuis pervelim! *Exit.*

He takes away his Meat.

Actus III. Scena I.

Stoicus, Audacio, Timido.

Sto: Pulcherrime hercle factum & consilio bono, *Stoicus reading an indictment.*

Bene

Bene ego tangam homines, hoc erit futuri ludi prælud ium:
Hanc ego dicam ad Rationem feram, qui Reginæ nostræ
Psyche est à secretioribus consiliis, magistratum nostrum
Summum atque optimum, qui si hac in re operam mihi
Adjuvantem dederit, non est quod dubitem affectus omnes exulaturos
Protinam. Impallescent his chartis simulac inspexerint,
Ubi unaquaque linea longam cuique precatur literam.
At perlegã diligentius paulo, nequid erroris lateat.
Au. Etiam restitas Timido? pish, pish, ficus pro *Diabolo.*
Exi: nihil hic est quod metuas: ipsus si abessem hic nemo
Hominum est. *Tim:* At nemo est hominum quem metuo magis.
Au. Exeas: spondet hic ensis tibi salvum exitum.
Tim: Ea lege exeo. *Au:* Age, age, præcede parum. *Tim:* Tune
Ut à tergo sis qui mihi dignitate & honore præis?
Satis mihi ad gloriam erit si sequar velut umbra tui.
Au. Recte, recte, magni nominis umbra. At cave ne
Propius umbram accesseris, terrebit te vel umbra mei.

Cave

Cave tibi, cave. O si istud populi ludibrium conveniam
Stoicum, quocum expostulare possem hanc injuriam,
Per Martem meum, & quicquid insuper Deorum in cœlo regit
Non feram, serius aut citius luet. *Ti.* Pol minatur magnifice.
Au. Quem si prendero castigabo ampliter, tantum non occidam.
Ti. O superi! vigilone an dormio? quem video? *Au.* Quo, quo
Recurris Timido? *Ti.* O Diabolo! *Au.* Ficus pro Diabolo.
Ti. Ecce, Ecce, *Au.* Ubi? quis est? quisquis est vixit satis.
Ne metuas. *Ti.* Hei mihi. *Au.* Oh Stoicus est, nemo est
Quem mallem omnium. *Sto.* Omnia rectissima: sed quis iste?
Au. O Stoice obviam conabar tibi: salvus sis, *Sto.* Satis
Salvus sum, tu vale, mihi properato opus est.
Au. At si per otium licet, est quod te conveniam paucis.
Sto. Non licet, vale. *Ti.* Non licet valere mihi.
Au. Non licet? at per Martem licebit. *Sto.* Mitte obsecro.
Au. Mitte obsecrare, *Sto.* Nescis quæ me mala manent
Si vel parum permansero; vale, *Ti.* Æquum est ut

Vale-

Vale-dicas ægris, abeat obſecro Audacio; negotium eſt
Homini. *Au.* Nullus abis niſi prius palam feceris
Quid modo legeris. *Sto.* Iam ſunt opus eſt, res ad reſtim
Rediit. *Ti.* Abeamus obſecro, minitatur fu-nem.
Au. Age, age, niſi hiſce conditionibus non abis.
Sto. Quid conſulis
Caput?——habeo, habeo, hem tibi epitaphia quædam, quæ
Ego mecum deridebam modo, nugæ ſunt & vere mortualia.
Au. Cedo tamen, inſpexiſſe liber. *Sto.* Hem tibi.
Au. In *Curſorem* —*Vixi & quem dederat curſum fortuna peregi.*
In ebrium enſe cæſum———Scelus eſt jugulaſſe falernum.
Amphora non meruit tam pretioſa mori.
In Papam mortuum———Petrus dormit ſecurus.
A. Ut nimium feſtiva ſunt, verum aliud eſt quod quæro.
Sto. Alia quæras licet, mihi abeundum eſt. Vale.
Au. Tam cito te in pedes, extorquebo vel ingratiis.
Ti. Noli ſuccenſere, Æneæ magni pede cadis,

Au. trips up his heels, & pulls the indictment out of his pocket and reads it.

Et

Et Æneæ magni dextra surgis. hem dextram
Tibi.—*Tiff, toff. Au.* Vide ne aufugiat Timido.
Sto. Non est regale differre grates: hem dextram tibi. *Tiff.*
Ti. Si pares lacerti mihi, vel par ætas esset, sentires
Qui vir siem, quem ego si non impar congressus esset
Pentheum facerem vel Hippolytũ. *St.* Vale, vale:
Non vacat aures verbis dare. *Au.* Impune ut abeas?
Quorsum ergo hæ manus? *Ti.* Aut hic ensis?
Au. Istam tu dicam trivenefice? loquere, hanc ne tu fecisti
Annon? *Sto.* Feci: num id succenses mihi?
Au. Sancte Divum! siccine te nos insimulare probris,
Impure? *Ti.* Perfide. *Au.* Perjure. *Ti.* Sterquilinium, (*They beat* Sto. *about the stage.*
Mendax, flagitium hominis. *Au.* Impune feres?
Tum Martem mihi meum iratum habeam. *Sto.* O tempora!
O passum graviora! *Ti.* Iam te Stoice in
Certamen provoco, tu Turnus eris, Æneas ego,
Pugnabimus in Arabia fœlici, & ne dubites, in pignus
Hanc chirothecam accipe. (*manu percutit.*
Au. Ut libet mihi cruorem
Capitis invisi Diis libane? tam inclementer nobis?

Siccine

Sicine immeritas maledictis oneras? *Sto.* O tem-
pora! ô mores!
Au. Ut cerebrum hæc maledicta excutiunt mihi.
Ti. Cave
Ne cerebrum excutiam tibi Stoice. *Au.* Ecce ut
Languescunt defessæ manus, nec dat veniam furori
Indulgens animus: ut me miseret hujus verberex
Statuæ? credo equidem præ stuporein marmor abiit.
Quæ mala sentit levior, quæ stupet gravior est infœlicitas.
Ti. O quam egregia virtus est *Asinina* hæc patientia!
Au. *Vale stipes, funge, caudex.* *Ti.* Ah Stoice, jam
Nosti quantus ego sum mortalis. *Au.* Quid tardus hæres?
Ti. Num sterilis est prospectus? *Au.* Eamus, nil metuas.
Annon vides hunc ensem? ficus pro Diabolo.
Ti. I præ, sequar. (*Exeunt Aud. & Tim.*
Sto. O passum graviora pectus! quid istud est terrarum?
Ubi sum? credo apud sustitudineas insulas,
Fortunatis ex adverso sitas, ubi vivos homines

Mortuæ incursant arbores : at esto : mala timenda
Aliis, non sunt timenda Stoico : facile est inferre, ferre
Facilius: muniunt patientem mala, quærentem premunt.

Actus III. Scena II.

Stoicus, Odium, Ira, Tristitia, Spes, Desperatio.

Fugientem Stoicum prehendunt. *Od.* PEr Deos bestiam video. *Ir.* Prehendas, fugit.
Od. Quo tu tam citus avolas? *Sto.* Quid tibi id curatio est,
Odium? *Od.* Scies. *St.* Quid tibi me tactio est, Ira?
Ir. Senties : immo quid tibi nos tactio est, mendice homo?
Sto. Mitte obsecro, mihi hinc abeundum est illico. *Od.* At paucis
Te prius volo. *Ir.* Non verbis sed verberibus.
Sto. Quid brachia tam strictim prenditis? ulnas ego laxas malo
Et languidiusculas. *Od.* Placent amplexus amori pares, *Spes intrat.*
Arctos utrosque volo. *Sp.* O invenistis hominem!
O factum bene! *Tri.* Immo pol optime. *Des.* Regie &

Pollu.

Pollucibiliter. *Ir.* Oh Spes, Tristitia; Despe-
ratio,
Opportune venistis admodum. *Des.* Salvus sis Stoice. *Sto.* Non
Possum non salvus esse tanto stipa-
tus satellite, sed *They stand round about him.*
Quid vultis viri? dicite obsecro. *Od.* Uno verbo
dicas
Velim, quid nobis immeritis sic inclementer dixe-
ris.
Sto. Eia vero immeritis? ô tempora! ô mores!
Ir. Loquere
Carnifex ne in æternum sileas. *Tri.* Quid tu
nos sic
Famigerasti, male? *Sto.* Papæ! *Des.* Quin lo-
quere
Furcifer, injuriam nobis fecisti annon? *Sto.* Fa-
teor
Pol maximam. *Od.* Ob istud vapula. *tiff, toff.*
Ir. Nam quamobrem trifur? *Sto.* Quia male satis
non dixi
Pessimis, nec digne satis indignissimis. *Sp.* Ob
istud
Rursus vapula. *tiff, toff.* *Des.* Mox tibi pol maxi-
mam
Quia non in crucem tollimus. *Sto.* Illic vos
fata
Trahent funesto fine. *Od.* Siccine mastigia?
tiff.
Sto. O passum graviora! O justa cœlorum nu-
mina! per Iovem

Ego non irascor tamen. *Tri.* Jam languent lassatæ,
Non satiatæ manus. *Sp.* Ha, ha, he, ut defessus sum
Verberando pecus? *Ir.* Hercle non vidi tergus asininus.
Des. Si in malis ferendis versetur altera pars fortitudinis,
Sit iste Stoicus supra mortales omnes fortissimus.
Eamus, qui lapidem verberat sentit ipse infortunium.
Ir. Eamus, erit ubi conveniemus alibi. *Sp.* Vale mi
Belle Asine, & hoc capias in æternam memoriam mei. *Hee breaks his head.*
Sto. O tempora! comminuit mihi caput scelus; ut fœdat
Sanguis vultus, & collare istud elegans oris decus,
O si adesset scelus! hominem ego enecarem verbis,
Nisi tincturas emacularet penitus, qualis hic est
Fortunæ lusus? pugnarunt illi, at cessit palma mihi.

ACTUS.

Act. III. Scen. III.

(*Stoicus rubbing his hand.* *Amor, Lætitia, Voluptas.*

Vo. Vinum vero satisne arrisit vobis? *Am.* Enimvero
Lautum fuit in omnem modum. *Læ.* Mihi quilibet
Cyathus toto fonte Lyæi suavior: ipsum si adesset
Nectar Iovis, non exhaurirem amplius. *Vo.* Potuistis
His verbis parcere, nisi tanta vobis esset comitas.
Sto. Ecce ut sanguinem sudat sudariolum,& erubescat,
Quod invitum tingat alienus color. *Am.* Sed eccum
Quem volumus Stoicum: Voluptas tu intus secede
Parum donec evocavero, expecta luculentum facinus.
Vo. Libentissime: vos interim ludite blanditiis &
Palpationibus hominem, fingite me amare medullitus.
Am. Ne dubites: ego poeta sum ad hanc rem unicus.
Sto. Iam ad Rationem manibus demissis propero.

Sed quam novam remoram video? *Læ.* Philoso-
phorum
Philosophe salve multum. Dii te—infœlici-
tent.
Sto. Viri pessimi salutant virum optimum,
Am. Hui
Tam male nobis? nos quicquid agimus, totum
tibi
Militat, modo tu consilium probes veterani
tyro.
Læ. In gratiam tui meditor quod erit in æter-
num
Salutare tibi. *Sto.* Dicite quid vultis ver-
bulo.
Am. Potin' es unicum agere quod cedet in rem
tuam?
Sto. Quid ni possim? *Læ.* At potin' es? *Sto.* Pos-
sum.
Am. At potin' es certe? *Sto.* Quid non possis
lucri sui
Avarus animus? *Am.* Uno igitur verbo, potin'
es amare?
Sto. O tempora! ô mores! superi, quid istud
est quod
Amare vocas? *Læ.* Ha, ha, he, quantus hic est Co-
rydon?
Am. Nil aliud est quam fœlix fieri, & Diis simili-
m[illegible]
Qu[illegible] [illegible]um flexit? quod numen non
E[illegible] [illegible]is nomen? *Sto.* Sancte cœli-

Quid

Quid est amor? *Læ.* Ha, ha, he, nescis quid sit amor?
Est Deus sine fulmine, est mel sine felle,
Est rosa sine spinis, est Nectar & Ambrosia,
Ha, ha, he, nescis quid sit amor? *Sto.* *Ast* ego Nectar
Istud & *Ambrosiam* ne summis labris degustavero.
Am. Nescis quid sit amor? est jocus, est risus———
Sto. Abstine quæso, nec jocus iste mihi, nec risus arridet
Satis. *Læ.* Nescis quid sit amor? est gratia,
Est decor, est lepos, est hilaritas, est venustas,
Est venus. nescis quid sit amor? *Sto.* O tempora!
O mores! *Am.* Verum non amat longas
Ambages amor; verbulo, est virgo quædam ista
Ex vicinia quæ te amat præ omnibus unice,
Cui tu intus cubas in præcordiis. *Sto.* Méne
Ut virgo amet? quin ego odi male omnes virgines,
Omnesque mundi veneres meretriculas, méne?
Am. *Ain'* Vero; homo non es qui sic spernis
Humanum genus: quin flecte in melius mentem.

Illa quæ te deperit, est præstantia corporis incomparabilis
Forma fœlicissima; est morata, est dotata satis,
Per Deos quid est quod velis amplius?
Sto. Tam formosa vero? *Læ.* Formosa? ô angustias verbi!
Si juncta esset Veneri, vel illam potius diceres,
Vel utramque Venerem: præ illa nugæ sunt
Improbulæ omnes Poetarum Amasiæ. *Sto.* Pænè deperire
Possem tam formosam: ô si tam fælices essent,
Ut intueantur oculi! *Am.* Quid si tibi hic sistam illico,
Ecquid erit gratiæ? *Sto.* Dubitas? ingentes agam;
Pererrat enim venas invita Venus. *Am.* Tu hic
Paulum permanta, brevi visurus tuam Venerem.
Exit.
Sto. Quales ego hos homines ludos faciam? docte simulabo
Amorem, cautè dissimulabo odium. Stoicum ut
Amare crederent? O tempora! ô mores! *Læ.* Ha, ha, he.
Quam juvat deridere hoc populi ludibrium & illum

Ut Voluptas amet; calefcens puella frigefcentem
Senem? citius amabit ignis aquam. *Sto.* Eloquar
Quasi amaverim, licet citius amabit aqua ignem.
La. Stoice, modo sit gratum tibi, docebo te quomodo
Possis Amasiam tuam ambire aulice. *Sto.* Nihil mihi
Gratius, lubens ego te doctorem expeto. O egregium—— *(aside.*
Asinum! *La.* Ego mores amatorios callide calleo,
Quippe qui non novitius sum Veneris discipulus,
Cujus sub regno vapulavi *sæpius:* nec *Tyro* sum, qui
In ejus castris militavi diutulè non sine gloria.
Sto. Tam doctum convenisse Doctorem certe volupe est.
La. Ha, ha, he——age ergo, te Amasiam, me amatorem
Fingas. *Sto.* Optimè. *La.* Primum igitur caput *(He teacheth him to complements.*
Aperi,——sic. *Sto.* Optime, nil supra. *La.* Dein *(Stoicus imitates him.*
Manum osculare, hoc enim palmarium autumo.
Hoc modo aulicè; hanc artem ad unguem callere debes.

Mox.

Mox corpus incurva, & genu flecte : hoc sic ages
Rectissime. Pedem vero extendas ultra Garamantas
Et Indos, hoc modo—— viden' pedem? *Sto.* Age,
Progredere. *Lae.* Postquam propius accesseris,
Sic agas; sic fari incipias. Quod numen in terris
Ortum video? O cœlestem fœminam! quam plena est
Numine? dein mento apprehendas, & sic fare—— (*He takes him by the chin.*
Salve Diva in qua concurrunt centum & quadraginta
Gratiæ, Qui hunc numerum non tenet, nullius
Numeri amator est. *Sto.* Dii boni ut insanire amatores solent!
Lae. Post colloquium progredere ad osculum: in Veneris
Castris sunt Antecursores basia: mox sic assare:
Si vel digneris osculum, quæ tibi labia parem reponent gratiam?
Post figas osculum, at molliuscule, sic..
(*They kisse clownishly.*
Vah fætet—— (*aside*): nectar spirat & Ambrosiam.
St. O tempora! O mores! *Lae.* Hinc singulas partes

Laudabis aulice. Primo pedes. ——Pedes vero quales,
Quam generosi? Non habuit Achil'es pares. Media
Vero quis satis laudaverit, nisi qui Zonam solverit?
Sto. O distinctos amatorum mores. *Læ.* Cedo manum——
Vincit intactas nives.ut deosculari juvat——vah nil nisi *(aside*
Furtum olet. Mox per Dactylos quasi per pedes altius scande.
Omnium supremum sit caput, cujus crines comparabis
Barbæ Apollinis. Dentes ostendat facilis hiatus *(He gapes.*
Candidiores multo Elephanti dentibus: pæne ut
Ipsum ebur superent: non habuit Lucretia pares.
Sto. De dentibus quam acutè, quam lepidè! *Læ.* Linguam
Exere.——O omnium quas unquam Sol vidit formosissima: *(Hee puts out his Tongue.*
Indigna pol est quæ mendacium dicat: non habuit
Cicero parem. *Sto.* O tempora! O mores! *Læ.* at labia
Qualia! quis invenire poterit lactucas dignas labellis tuis!
Nasus autem qualis ac quantus? quis odor dignus

Sau-

Satis inveniri possit tali ac tanto naso? non habuit
Jovis Europa parem, non ipse Jupiter nisi ubi in
Taurum versus est. *Sto.* Ædepol nasutus homo est.
Læ. Siqua latent meliora puta. Sed quis exit? Venus (*Intrant Amor & Voluptas.*
Et Cupido. *Sto.* Ego ut amore ardeam! jam uram
Homines probe & callide. *Læ.* Ha, ha, he, procedunt res
Meliuscule. *Am.* Noli homini dignari osculum,
Ne sentias insuave suavium. *Vo.* Curabo istoc
Satis, me non attinget vel summis labris. *Læ.* Aggredere
Jam ut amatorem decet, aulicè, aulicè. *Sto.* Mitte me,
Non opus est te Doctore. *Læ.* Quam hìc est ad amussim asinus?
Sto. Ecce descendit cœlo Cynthia, Endymionem ut osculetur
Suum: ——Dii boni, Voluptas est, illa triobularia
Meretrix: bellum vero & pudicum prostibulum populi.
Quam ego tangam bene. *Am.* Hem tibi Stoice
Quæ te amat unicè. *Vo.* O animæ quod totum est meæ,
Nisi mecum semper maneas, & ames mea anima,
Morior illico. *Læ.* Aggredere, aggredere, quam potes optimè, ha, ha, he.

Sto. Irridebo suaviter: quod nuper in terris
scortum video? O
Scelestam Fœminam! Oh lena est lumine! *Am.*
O Jupiter!
La. Cœlū, terra, cœlites! *Vo.* Susti-
neam quin in oculos involem? } *Voluptas scratches him.*
Sto. Num invitum osculaberis? Mitte me. *Vo.*
extirpabo oculos.
La. Quid est quod ego ex te audii carnifex? *Sto.*
Quod ego ex te audii
Carnifex. *Am.* Túne ista scelus? *Vo.* Túne
ista mi Lætitia? *La.*
Eadémne ego? *Sto.* Eadem. *La.* Egóne
ista? *Sto.* Eadem, ipsa, } *They beat Stoicus.*
Ipsissima. *Vo.* Peream malè si hæc patiar-- *tiff-toff.*
La. Egóne eadem? hem tibi, *tiff, toff.* *Am.* Ille
eadem? hem tibi, *tiff, toff.*
Sto. O tempora! O mores! *Vo.* Scelus scelestis-
simum, hæccine in
Contumeliam mei? scortum? lenam? ut pæne
differor his dicteriis?
Sto. Jam ego sub Veneris regno vapulo. *La.* Ut te
Dij omnes
Infœlicitent. *Am.* Perdant. *Vo.* Interimant.
Sto. ô passum graviora!
Vo. Nonne effodiam oculos? *Am.* Mitte asi-
num Voluptas, noli dignari
Alloquium. *La.* Noli vel aspectum. *Vo.* Uti-
nam aspectus mihi esset
Quovis Basilisco nocentior, ut vel visu invisum in-
terimerem.

Cave tibi, cave. O si istud populi ludibrium conveniam
Stoicum, quocum expostulare possem hanc injuriam,
Per Martem meum, & quicquid insuper Deorum in cœlo regit
Non feram, serius aut citius luet. *Ti.* Pol minatur magnifice.
Au. Quem si prendero castigabo ampliter, tantum non occidam.
Ti. O superi! vigilone an dormio? quem video? *Au.* Quo, quo
Recurris Timido? *Ti.* O Diabolo! *Au.* Ficus pro Diabolo.
Ti. Ecce, Ecce, *Au.* Ubi? quis est? quisquis est vix it satis.
Ne metuas. *Ti.* Hei mihi. *Au.* Oh Stoicus est, nemo est
Quem mallem omnium. *Sto.* Omnia rectissima: sed quis iste?
Au. O Stoice obviam conabar tibi: salvus sis. *Sto.* Satis
Salvus sum, tu vale, mihi properato opus est.
Au. At si per otium licet, est quod te conveniam paucis.
Sto. Non licet, vale. *Ti.* Non licet valere mihi.
Au. Non licet? at per Martem licebit. *Sto.* Mitte obsecro.
Au. Mitte obsecrare, *Sto.* Nescis quæ me mala manent
Si vel parum permansero; vale, *Ti.* Æquum est ut
Vale-

Vale-dicas ægris, abeat obfecro Audacio; nego-
tium eft
Homini. *Au.* Nullus abis nifi prius palam fece-
ris
Quid modo legeris. *Sto.* Iam funt opus eft, res
ad reftim
Rediit. *Ti.* Abeamus obfecro, minitatur fu-
nem.
Au. Age, age, nifi hifce conditionibus non abis.
Sto. Quid confulis
Caput?——habeo, habeo, hem tibi epitaphia
quædam, quæ
Ego mecum deridebam modo, nugæ funt & vere
mortualia.
Au. Cedo tamen, infpexiffe liber. *Sto.* Hem
tibi.
Au. In Curforem —Vixi & quem dederat curfum
fortuna peregi.
In ebrium enfe cæfum———Scelus eft ju-
gulaffe falernum.
Amphora non meruit tam pretiofa mori.
In Papam mortuum———Petrus dormit
fecurus.
A. Ut nimium feftiva funt, verum aliud eft quod
quæro.
Sto. Alia quæras licet, mihi abeun-
dum eft. Vale.
Au. Tam cito te in pedes, extor-
quebo vel ingratiis.
Ti. Noli fuccenfere, Æneæ magni
pede cadis,

Au. trips up his heels, & pulls the inditement out of his pocket and reads it.

Et Æneas magni dextra surgis. hem dextram
Tibi.—*Tiff*, *toff*. *Au*. Vide ne aufugiat Timido.
Sto. Non est regale differre grates: hem dextram
tibi. *Tiff*.
Ti. Si pares lacerti mihi, vel par ætas esset, sentires
Qui vir siem, quem ego si non impar congressus
esset
Pentheum facerem vel Hippolytū. *St*. Vale, vale:
Non vacat aures verbis dare. *Au*. Impune ut
abeas?
Quorsum ergo hæ manus? *Ti*. Aut hic ensis?
Au. Istam tu dicam trivenefice? loquere, hancinę
tu fecisti
Annon? *Sto*. Feci: num id succenses mihi?
Au. Sancte Divum! siccine te nos insimulare probris,
Impure? *Ti*. Perfide. *Au*. Perjure. *Ti*. Sterquilinium, (*They beat* Sto. *about the stage.*
Mendax, flagitium hominis. *Au*. Impune feres?
Tum Martem mihi meum iratum habeam. *Sto*. O
tempora!
O passum graviora! *Ti*. Iam te Stoice in
Certamen provoco, tu Turnus eris, Æneas
ego,
Pugnabimus in Arabia fœlici; & ne dubites, in pignus
Hanc chirothecam accipe. (*manu percutit*.
Au. Ut libet mihi cruorem
Capitis invisi Diis libane? tam inclementer nobis?

Siccine

Siccine immeritas maledictis oneras? *Sto.* O tempora! ô mores!

Au. Ut cerebrum hæc maledicta excutiunt mihi! *Ti.* Cave

Ne cerebrum excutiam tibi Stoice. *Au.* Ecce ut

Languescunt defessæ manus, nec dat veniam furori

Indulgens animus: ut me miseret hujus verberex

Statuæ? credo equidem præ stupore in marmor abiit.

Quæ mala sentit levior, quæ stupet gravior est infœlicitas.

Ti. O quam egregia virtus est Asinina hæc patientia!

Au. *Vale stipes, funge, caudex.* *Ti.* Ah Stoice, jam

Nosti quantus ego sum mortalis. *Au.* Quid tardus hæres?

Ti. Num sterilis est prospectus? *Au.* Eamus, nil metuas.

Annon vides hunc ensem? ficus pro Diabolo.

Ti. I præ, sequar. (*Exeunt Aud. & Tim.*

Sto. O passum graviora pectus! quid istud est terrarum?

Ubi sum? credo apud fustitudineas insulas,

Fortunatis ex adverso sitas, ubi vivos homines

Mortuæ incursant arbores : at esto : mala timenda
Aliis, non sunt timenda Stoico : facile est inferre, ferre
Facilius: muniunt patientem mala, quærentem premunt.

Actus III. Scena II.

Stoicus, Odium, Ira, Tristitia, Spes, Desperatio.

Fugientem Stoicum prehendunt. *Od.* PEr Deos bestiam video. *Ir.* Prehendas, fugit.
Od. Quo tu tam citus avolas? *Sto.* Quid tibi id curatio est,
Odium? *Od.* Scies. *St.* Quid tibi me tactio est, Ira?
Ir. Senties : immo quid tibi nos tactio est, mendice homo?
Sto. Mitte obsecro, mihi hinc abeundum est illico. *Od.* At paucis
Te prius volo. *Ir.* Non verbis sed verberibus.
Sto. Quid brachia tam strictim prenditis? ulnas ego laxas malo
Et languidiusculas. *Od.* Placent amplexus amori pares, *Spes intrat.*
Arctos utrosque volo. *Sp.* O invenistis hominem!
O factum bene! *Tri.* Immo pol optime. *Des.* Regie & Pollu-

Pollucibiliter. *Ir.* Oh Spes, Tristitia; Desperatio,
Opportune venistis admodum. *Des.* Salvus sis Stoice. *Sto.* Non — *They stand round about him.*
Possum non salvus esse tanto stipatus satellite, sed
Quid vultis viri? dicite obsecro. *Od.* Uno verbo dicas
Velim, quid nobis immeritis sic inclementer dixeris.
Sto. Eia vero immeritis? ô tempora! ô mores! *Ir.* Loquere
Carnifex ne in æternum sileas. *Tri.* Quid tu nos sic
Famigerasti male? *Sto.* Papæ! *Des.* Quin loquere
Furcifer, injuriam nobis fecisti annon? *Sto.* Fateor
Pol maximam. *Od.* Ob istud vapula. *tiff, toff.*
Ir. Nam quamobrem trifur? *Sto.* Quia male satis non dixi
Pessimis, nec digne satis indignissimis. *Sp.* Ob istud
Rursus vapula. *tiff, toff.* *Des.* Mox tibi pol maximam
Quia non in crucem tollimus. *Sto.* Illic vos fata
Trahent funesto fine. *Od.* Siccine mastigia? *tiff.*
Sto. O passum graviora! O justa cœlorum numina! per Iovem

Ego non irascor tamen. *Tri.* Iam languenne lassatæ,
Non satiatæ manus. *Sp.* Ha, ha, he, ut defessus sum
Verberando pecus? *Ir.* Hercle non vidi tergus asinius.
Des. Si in malis ferendis verfetur altera pars fortitudinis,
Sit iste Stoicus supra mortales omnes fortissimus.
Eamus, qui lapidem verberat sentit ipse infortunium.
Ir. Eamus, erit ubi conveniemus alibi. *Sp.* Vale mi
Belle Asine, & hoc capias in æternam memoriam mei. *Hee breaks his head.*
Sto. O tempora! comminuit mihi caput scelus; ut fœdat
Sanguis vultus, & collare istud elegans oris decus,
O si adesset scelus! hominem ego enecarem verbis,
Nisi tincturas emacularet penitus, qualis hic est
Fortunæ lusus? pugnarunt illi, at cessit palma mihi.

ACTUS.

Act. III. Scen. III.

(Stoicus rubbing his band. *Amor, Lætitia, Voluptas.*

Vo. Vinum vero satisne arrisit vobis? *Am.* Enimvero
Lautum fuit in omnem modum. *Læ.* Mihi quilibet
Cyathus toto fonte Lyæi suavior: ipsum si adesset
Nectar Iovis, non exhaurirem amplius. *Vo.* Potuistis
His verbis parcere, nisi tanta vobis esset comitas.
Sto. Ecce ut sanguinem sudat sudariolum, & erubescat,
Quod invitum tingat alienus color. *Am.* Sed eccum
Quem volumus Stoicum: Voluptas tu intus secede
Parum donec evocavero, expecta luculentum facinus.
Vo. Libentissime: vos interim ludite blanditiis &
Palpationibus hominem, fingite me amare medullitus.
Am. Ne dubites: ego poeta sum ad hanc rem unicus.
Sto. Iam ad Rationem manibus demissis propero,

Sed quam novam remoram video ? *Læ.* Philoso-
phorum
Philosophe salve multum. Dii te——infœlici-
tent.
Sto. Viri pessimi salutant virum optimum,
Am. Hui
Tam male nobis ? nos quicquid agimus, totum
tibi
Militat, modo tu consilium probes veterani
tyro.
Læ. In gratiam tui meditor quod erit in æter-
num
Salutare tibi . *Sto.* Dicite quid vultis ver-
bulo.
Am. Potin' es unicum agere quod cedet in rem
tuam ?
Sto. Quid ni possim ? *Læ.* At potin' es? *Sto.* Pos-
sum.
Am. At potin' es certe? *Sto.* Quid non possit
lucri sui
Avarus animus ? *Am.* Uno igitur verbo, potin'
es amare?
Sto. O tempora ! ô mores ! superi, quid istud
est quod
Amare vocas? *Læ.* Ha, ha, he, quantus hic est Co-
rydon ?
Am. Nil aliud est quam fœlix fieri, & Diis simılli-
mus,
Quem non Deorum flexit? quod numen non
Exoravit Amoris nomen ? *Sto.* Sancte cœli-
tum,

Quid

Quid est amor? *Læ.* Ha, ha, he, nescis quid sit amor?
Est Deus sine fulmine, est mel sine felle,
Est rosa sine spinis, est Nectar & *Ambrosia*,
Ha, ha, he, nescis quid sit amor? *Sto.* *Ast* ego Nectar
Istud & *Ambrosiam* ne summis labris degustavero.
Am. Nescis quid sit amor? est *jocus*, est *risus*——
Sto. *Abstine* quæso, nec jocus iste mihi, nec risus arridet
Satis. *Læ.* Nescis quid sit amor? est gratia,
Est decor, est *lepos*, est *hilaritas*, est venustas,
Est venus. *nescis* quid sit amor? *Sto.* O tempora!
O mores! *Am.* Verum non amat longas
Ambages amor; verbulo, est virgo quædam istæc
Ex vicinia quæ te amat præ omnibus unice,
Cui tu intus cubas in præcordiis. *Sto.* Méne
Ut virgo amet? quin ego odi male omnes virgines,
Omnesque mundi veneres, meretriculas, méne?
Am. *Ain'* Vero; homo non es qui sic spernis
Humanum genus: quin flecte in melius mentem;

Illa quæ te deperit, est præstantia corporis incomparabilis
Forma fœlicissima; est morata, est dorata satis,
Per Deos quid est quod velis amplius?
Sto. Tam formosa vero? *Læ.* Formosa? ô angustias verbi!
Si juncta esset Veneri, vel illam potius diceres,
Vel utramque Venerem: præ illa nugæ sunt
Improbulæ omnes Poetarum Amasiæ. *Sto.* Pænè deperire
Possem tam formosam: ô si tam fælices essent,
Ut intueantur oculi! *Am.* Quid si tibi hic sistam illico,
Ecquid erit gratiæ? *Sto.* Dubitas? ingentes agam;
Pererrat enim venas invita Venus. *Am.* Tu hic
Paulum permanta brevi visurus tuam Venerem.
Exit.
Sto. Quales ego hos homines ludos faciam? docte simulabo
Amorem, cautè dissimulabo odium. Stoicum ut
Amare crederent? O tempora! ô mores! *Læ.* Ha, ha, he.
Quam juvat deridere hoc populi ludibrium? illum

Ut

Ut Voluptas amet; calescens puella frigescentem
Senem? citius amabit ignis aquam. *Sto.* Eloquar
Quasi amaverim, licet citius amabit aqua ignem.
Læ. Stoice, modo sit gratum tibi, docebo te quomodo
Possis Amasiam tuam ambire aulice. *Sto.* Nihil mihi
Gratius, lubens ego te doctorem expeto. O egregium—— (*aside.*
Asinum! *Læ.* Ego mores amatorios callide calleo,
Quippe qui non novitius sum Veneris discipulus,
Cujus sub regno vapulavi *sæpius*: nec Tyro sum, qui
In ejus castris militavi diutulè non sine gloria.
Sto. Tam doctum convenisse Doctorem certe volupe est.
Læ. Ha, ha, he——age ergo, te Amasiam, me amatorem
Fingas. *Sto.* Optimè. *Læ.* Primum igitur caput (*He teacheth him to complements.*
Aperi, ——sic. *Sto.* Optime, nil supra. *Læ.* Dein (*Stoicus imitates him.*
Manum osculare, hoc enim palmarium autumo.
Hoc modo aulicè; hanc artem ad unguem callere debes.

Mox

Mox corpus incurva, & genu flecte : hoc sic ages
Rectissime. Pedem vero extendas ultra Garamantas
Et Indos, hoc modo—— viden' pedem? *Sto.* Age,
Progredere. *Læ.* Postquam propius accesseris,
Sic agas; sic fari incipias. Quod numen in terris
Ortum video? O cœlestem fœminam! quam plena est
Numine? dein mento apprehendas, & sic fare—— (*He takes him by the chin.*
Salve Diva in qua concurrunt centum & quadraginta
Gratiæ. Qui hunc numerum non tenet, nullius
Numeri amator est. *Sto.* Dii boni ut insanire amatores solent!
Læ. Post colloquium progredere ad osculum: in Veneris
Castris sunt Antecursores basia: mox sic affare:
Si vel digneris osculum, quæ tibi labia parem reponent gratiam?
Post figas osculum, at molliuscule, sic. (*They kisse clownishly.*
Vah fœtet—— (*aside*): nectar spirat & Ambrosiam.
St. O tempora! O mores! *Læ.* Hinc singulas partes

Laudabis aulice. Primo pedes. ——Pedes vero quales,
Quam generosi? Non habuit Achilles pares. Media
Vero quis satis laudaverit, nisi qui Zonam solverit?
Sto. O distinctos amatorum mores. *Læ.* Cedo manum—
Vincit intactas nives.ut deosculari juvat——vah nil nisi *(aside*
Furtum olet. Mox per Dactylos quasi per pedes altius scande.
Omnium supremum sit caput, cujus crines comparabis
Barbæ Apollinis. Dentes ostendat facilis hiatus *(He gapes.*
Canididiores multo Elephanti dentibus: pæne ut
Ipsum ebur superent.: non habuit Lucretia pares.
Sto. De dentibus quam acutè, quam lepidè! *Læ*
Linguam
Exere.——O omnium quas unquam Sol vidit formosissima: *(Hee puts out his Tongue.*
Indigna pol est quæ mendacium dicat: non habuit
Cicero parem. *Sto.* O tempora! O mores! *Læ.* at labia
Qualia! quis invenire poterit lactucas dignas labellis tuis!
Nasus autem qualis ac quantus? quis odor dignus

Satis

Satis inveniri possit tali ac tanto naso? non habuit
Jovis Europa parem, non ipse Jupiter nisi ubi in
Taurum versus est. *Sto.* Ædepol nasutus homo est:
Læ. Siqua latent meliora puta. Sed quis exit? Venus *(Intrant Amor & Voluptas.*
Et Cupido. *Sto.* Ego ut amore ardeam! jam uram
Homines probe & callide. *Læ.* Ha, ha, he, procedunt res
Meliuscule. *Am.* Noli homini dignari osculum,
Ne sentias insuave suavium. *Vo.* Curabo istoc
Satis, me non attinget vel summis labris. *Læ.* Aggredere
Jam ut amatorem decet, aulicè, aulicè. *Sto.* Mitte me,
Non opus est te Doctore. *Læ.* Quam hic est ad amussim asinus?
Sto. Ecce descendit cœlo Cynthia, Endymionem ut osculetur
Suum: ——Dii boni, Voluptas est, illa triobularia
Meretrix: bellum vero & pudicum prostibulum populi.
Quam ego tangam bene. *Am.* Hem tibi Stoice
Quæ te amat unicè. *Vo.* O animæ quod totum est meæ,
Nisi mecum semper maneas, & ames mea anima,
Morior illico. *Læ.* Aggredere, aggredere, quam potes optimè, ha, ha, he.

Sto. Irridebo suaviter: quod nuper in terris scortum video? O
Scelestam Fœminam! Oh lena est lumine! *Am.* O Jupiter!
Læ. Cœlũ, terra, cœlites! *Vo.* Susti- neam quin in oculos involem? } *Voluptas scratches him.*
Sto. Num invitum osculaberis? Mitte me. *Vo.* extirpabo oculos.
Læ. Quid est quod ego ex te audii carnifex? *Sto.* Quod ego ex te audii
Carnifex. *Am.* Túne ista scelus? *Vo.* Túne ista mi Lætitia? *Læ.*
Eadémne ego? *Sto.* Eadem. *Læ.* Egóne ista? *Sto.* Eadem, ipsa, } *They beat Stoicus.*
Ipsissima. *Vo.* Peream malè si hæc patiar--*tiff-toff.*
Læ. Egóne eadem? hem tibi, *tiff, tóff.* *Am.* Ille eadem? hem tibi, *tiff, toff.*
Sto. O tempora! O mores! *Vo.* Scelus scelestissimum, hæccine in
Contumeliam mei? scortum? lenam? ut pæne differor his dicteriis?
Sto. Jam ego sub Veneris regno vapulo. *Læ.* Ut te Dij omnes
Infœlicitent. *Am.* Perdant. *Vo.* Interimant.
St. ô passum graviora!
Vo. Nonne effodiam oculos? *Am.* Mitte asinum Voluptas, noli dignari
Alloquium. *Læ.* Noli vel aspectum. *Vo.* Utinam aspectus mihi esset
Quovis *Basilisco* nocentior, ut vel visu invisum interimerem.

Ut videat ut pereat. *A.* Vale scurra, sterquilinium.
Vo. Vale inhoneste, impure, fatue.

Act. III. Scen. IV.

Stoicus solus.

Sto. DII vestram fidem, ut ludit affectus amabilis insania? méne ut amare crederent?
Apage hanc nequā Deam Venerē, quæ postquam orta mari est, fluctuantibus
Amantium pectora inquietat æstibus. Ego ut Voluptatem amare
Possem, lenam illam, meretricem improbam? ah, quot illa Siren
Cantu incantavit improba! quot illa Hyæna amplexu
Interemit subdola! huic ego Sireni non obserabo aures? hujus ego
Hyænæ in amplexus? citius in mortis ruam. Sed quid tam longos
Sermones sero? Surripuit mihi dicam Audacio; sed nihil valet,
Parabo aliam, quis eveniat exitus nil pensi habeo; omnia feram
Spartana nobilitate, non curo quid evenerit mali, modo oderit.

Affectus Stoicus, oderint Affectus Stoicum.

Act. IV. Scen. I.

Appetitus Concupiscibilis, Irascibilis.

C. SIC me ludos fieri? Ut illum Dii omnes infœlicitent: parcissime parcum Lætitio, præ quo prodigus esset vel avarus Euclio: erit ubi referam sacrilego gratiam, qui sic imposuit mihi. O quam plenus sum inanitate! *(pectus percutit.)* Insonuêre cavæ, gemitumque dedêre; Hei ho: O fœlices superi quibus cibus & potus est Nectar, & Ambrosia: fœlix ego satis essem si pro Nectare Lethen biberem, ut hujus quæ me macerat, famis oblivіscerer. Sed quem video?

I. Ita me Dii ament, credo hunc Stoicum ex duro Deucalionis genere tum demum natum, ubi saxa incaluerint, nil enim aliud est nisi lapis vivus, omnia (uti mihi Affectus narrant) patitur Æacidino animo, & affectuum ira læstus fruitur. *C.* Blanditur, compellabo hominem. *I.* O imbelles, languidas, enervas affectuum manus!

C. Homo minimè malus salutat virum optimum: ut est in adagio——

I. Dii te omnes. *C.* Saturent precor. *I.* At infortunio. *C.* Ehu, Hui, Eheu! *I.* Quid istud est suspirii? *C.* Fames, sitis, sitis, fames, nec

sine

ſine vobis, nec vobiſcum poſſum vivere. *I.* Nil in ore habet præter famem & ſitim: verum quid tu tam triſtis es?

C. Lætitia miſerè me ludos fecit. *I.* Quidum obſecro? *C.* Ad prandium vocat, in penarium ducit certè ſplendidiſſimum, hinc magna ſpe paſco animum: verto, inverto, everto omnia: omnia adverſa video: mediusfidius lautior erat ſpelunca Baucidis & Philemonis: diſpeream, ſi quicquam viderim præter murem unicum.

I. Rectè, rectè, tu muris inſtar es, qui ſemper comedis alienum cibum. *C.* Hominem ego incuſo piotinam, quod ſic incluſerit: montes inquam pollicebatur aureos, verum ut eſt in adagio, naſcitur ridiculus mus. Ille irridens ædibus extruſit illico, & quod multò magis ſtomachor, impranſum. *I.* Nonne male precatus es homini? *Con.* O immaniſſimè. *I.* Pol miſeret me tui, Vale. *Con.* Abiit, Vale? O quam ægrum eſt animo iſtud Vale? Spectatores, ego vobis bona in ſcenam affero, ipſe jejunus abeo, vobis animi, oculi, & aures ſaturantur ampliter, mihi fame inteſtina crepant.

ACT:

Act. IV. Scen. II.

Dolor (in a sheet,) *Concupiscibilis, Audacio.*

Dolor præ melancholia se credit mortuum. C. Quod spectrum video? quam animam evomuit Orcus? hunc ego nullius coloris novi, quem esse rebor? D. Nollem pro quantum Elysium valet rursus hominem induere: Viventes miseri, fœlices mortui: vivam nisi dulce est mori. C. Ha, ha, he, Dolor est, & præterea nihil, jam non est quod metuam, nam ut est in Adagio, sunt omnia protinus asba. D. Petiit patri longiores annos votis infaustis Jason, infaustiori autem Medea dedit, cum mors de nullis sit malè merita, nisi quibus nimis sera venit.

C. Compellabo: salvus sis hominum candidissime: quæso pro candore tuo cœnam digneris famelico, quem aliàs vivum non est visurus Vesperus: ah morior! D. Fœlicem reddis, dum memorem facis illius rei, cujus mihi jucunda est recordatio.

C. Hoc quidem dictum est, haud malè: ô hominem opportunum mihi, sumne ego tecum cœnaturus hodie? D. Siccine alloqueris mortuum?

C. Mortuúmne? ha, ha, he, ô delicatum animi deliquium! túne mortuus obsecro? D. Aspice,

ce, an quicquam præter umbram vides?

C. δ pes cœnæ periit! bolus ereptus est è faucibus & ut est in Adagio——mortuo verba feci—— ha, ha, he, quantus ego stipes sum, qui non præsenseram, quæ jam sentio omnia: Solita vexat hominem Melancholia, præque illâ se credit mortuum, &, ut hoc morbo laborantibus accidit, contra ne Apollo quidem persuaserit. O Melancholia, quanta tu venefica es? quanta hic est materies deridiculi? sed ecce incedit Audacio, videbo quid agat homo.

A. Quas larvas haurio infœlici oculo? quæ spectra intueor? *C.* Audacio, unicum si mihi spondeas panis frustulum, ego te istoc liberabo metu. *A.* Ut metuat Audacio? abeas carnifex: sinas *(gladium stringit)* umbram ut metuat Audacio? ficus pro Diabolo, interimam. *C.* Quid agis inscius? *A.* Utrumne Hectoris an Herculis umbra est? Hector, & Hercules & quisquis me territare ausit, sic sic pereat. { *Holding*
C. Siste furentem impetum. { *his hands*

A. Quid non audeam si sim Audacio? Quid sim Audacio, si non audeam? ficus pro Diabolo, interimam. *C.* Immerentem perimes. *A.* Meruit satis, quicunque ausit larvatus obire mihi.

C. Num amicus amicum perimes? *A.* Amicos omnes, etiam meipsum, modo larvam perimam: Verùm quem tu amicum nominas? *C.* Iste, quem tu larvam autumas, Dolor est, jam miserè vexat morbus Melancholicus, usque adeo ut se credat mortuum. *A.* Potin'es verum loqui?

C. Æquè

C. Æquè ac ipsa veritas, & ut est in Adagio, omnia ex Tripode. *A* Benè est, quod præ-dixeras, ob istud factum epulis ego te saturabo gravidis.

C. Ob istud dictum gratiis ego te onerabo grandibus. *A.* Tu Concupiscibilis recessim cede, donec ego hominem paucis convenero.

C. Libentissimè. *D.* Ut lætè erramus in his amænis lucis leves umbræ? *A.* Dolor ut vales? Quid istuc est ornatus? cur tam inconcinnus prodis cultu tam insolito? *D.* Convenit hic cultus mortuis, habitus iste & ornatus umbras decet. *C.* Tam herclè vivus est quam argentum vivum, viden' ut expeditè hinc et illinc ambulat? *D.* Salve frater, gratissimus advenis ad Elysios campos. *A.* O cœlum! O superi! *D.* Jam senties quàm fœlices umbræ sumus. *A.* Quas sibi fingit species inquietus animus? quid tu de mortuis, et umbris verba facis? *D.* Sic mortuum, et umbram decet *A.* Túne istæc quem video valere optimè? *D.* At non valerem, nisi essem mortuus: non vides Ditis domos? *A.* Ditis domos? ficus pro Diabolo. Apage à te hæc deliria, quis illunc tibi stuporem intulit? *D.* Voluntas divûm, et fatorum vices, quibus ego irascor merito, quod tamdiu invitam hinc mihi servarunt animam. Tu fatis gratias agas, quòd te tam properè ad hos fœlices lucos miserint. *A.* Quod omnes non possunt superi, facere, vivus ut mortuus fiet, hoc unica fecit Melancholia, Ah noli frater videns

& vigilans vana tibi somnia fingere! vivis, mihi crede, vivis,& quantum ego oculis rationem capio validè vales. D. Ego ut vivam? quid mihi reduces facis veteres miserias? A. Quin vivis,ac ita me Mars meus amet,vivis. D.Satin' excæcatus es, qui mortuum ignoras? Ego, mihi crede Audacio, æquè ac tu mortuus sum. A. Illud ego sanctè juravero per Martem meum. D. Et moriturus singulis affectibus tradenda curavi posthuma mei amoris symbola, quæ vobis statim post mortem meam donanda essent, prout pro cujusque indole prudens dispertiret Ratio, quam præstitisse scio hanc gratiam supremam mihi. A. Chimæras loquitur, adsis Sibylla precor, loquitur ultra captũ intellectus mei. D. Ensem, scutum, thoracem, & cætera multa dederam, ut quod unum moriens poteram pignora vobis relinquerem, & specimen amoris mei.

A. Deûm atque hominûm fidem! quàm festivè hic excidit sibi? Appetitus, ducamus hunc intrò ad ædes suas,& placidè reponamus lectulo, forsan sanabit somnus ægrum intemperie corpus, & gravem curis animum noctis levabit quies,& silentium. C. Haud malè herclè consulis: accersamus medicum, qui huic possit mederi malo, eamus, inveniam fortè aliquid quod faciat ad stomachum.

A. Age; Dolor, progrediamur longiùs in hos amænos lucos, & videamus porro incorruptas hujus loci delicias. D. Libentissimè; Auda-

cio sequere. *C.* Dii boni, qualem hinc speremus exitum! O *Diabolo!*

A. Pish, pish: ficus pro Diabolo, camus, camus.

C. Ut est in Adagio ——

A. Pish, mitte Adagia, egredere. *Exeunt*

Actus IV. Scena III.

Stoicus, Ratio.

S. ID tantùm cogita Ratio, quàm lubrica futura sit microcosmi salus, nisi tu manus admoveas medicas, & morbos animi affectus improbos vel resecare, vel curare velis: proinde adsit precor bonitas tua adjutans, atq; æquanimitas. *R.* Ut par est sum eousque pendulus animi: fidem quam non do, non nego tibi: verùm in re tam seria, cauto opus est non præcipitantia: Animus judicis in æquilibrio esse debet, donec æqua lance perpensa utraque causa in justiorem partem inclinare proclivior solet, & debet. Tantum est. Vale & me revisas brevi. *S.* Vale fœliciter. Jam, Diis gratias, evenit quod votis fuerat supremum meis, ut hos affectus perderem. Fœlix principium fœliciorem pollicetur exitum. *Exit.*

Actus IV. Scena IV.

Audacio, Concupiscibilis.

Appetitus with armor in his hands. C. NIsi nos Dii omnes frustratum eunt, jocularem aggredimur audaciam. Ut ædes intramus, & Dolorem lecto reponimus, quasi sepulchro mortuum, fortuna facem prætulit lucrificam nobis. Ecce in secretiore parte ædium hunc ensem, scutum, & thoracem conspicimus: invitat oculos insolitus splendor, videndi copia parit potiundi desiderium. Et Audacia consultrix optima, accedimus propiùs, & cum quisque, ut est in adagio, sit fortunæ suæ faber, quam præbuit illa occasionem avidi arripimus, & memores adagii tractamus fabrilia fabri: arma amantes ambabus ulnis amplectimur, auferimus, aufugimus. Ha, ha, he—— Ut verò medios per jocos propter Dolorem suspirare vellem, qui postquam excusserit intemperiem animi, nisi nostri meminerit, bonis emungetur optimè: Sed intrat Audacio.

A. O lepidam fabulam! C. Lepidam! pol minime: lepida nulla est fabula nisi lepus sit in fabula, nisi prologus sit olus, & τὸ τέλος sit catastrophe. A. Per Martem meum festivum caput C. Lepida nulla est nisi tragica, ubi actoribus in scena cœna ponitur licet Thyestæa, ubi bibitur

bitur sanguine, & lachrymis, in aliis ne gutta quidem boni est. *A.* Enimverò fortiter, & me decuisset talis oratio. Ficus pro Diabolo, ut ego te ob istud dictum amo? verum tu isthæc observa sedulò donec ego rediero, surripiam plura modo fortuna faveat. *C.* Ne istud dubites, annon nostri adagiū, fortuna favet fatuis? *A.* Parciùs ista nequam, sis oculatus Argus. *Exit.*

C. Argus ego futurus sum totus oculatus? qui totus dentatus dici potiùs mereor. ——Sed hah quid subitò cor pulsat latus? certè non imprudens hæreo nisi meus me fallit animus, nisi prævidero, Audacio me ludet festivitèr quia me meticulosum novit, & ipse pugnis plus valet, multatum male me hisce rebus eludet miserè, *surripiet mihi omnia, precibus ubi non possit vincet viribus: incommodè sane hoc* invenier, imo verò infœliciter. Sed esto, ut est in adagio, malè sapit qui sibi non sapit, hanc ego tuam Audacio defabricabo fabricam: hanc ego affectabo viam qua possim ex hac re calidum mihi quæstum facere. Age, nisi fortuna nobis adversaria extiterit, aggrediar præ fame facinus lepidū, nec Audacio solùm, verùm & affectus deludentur singuli. Adibo sigillatim singulos, fingam Dolorem mortuum, quin si opus fuerit, ut fieri amabat apud antiqua secla, millies jurabo me vidisse ad astra volantem animam: figmentum istud ut speciosius fiat, jurabo unicuiq; Dolorē moriturū arma ista donasse sibi amoris sui symbola, hinc in fine omnes uno capientur dolo:

papæ! optimè, aurichalco contra non est carum Mendacium meum: vah, stulta est in relucrifica veritas.

Act. IV. Scen. V.

Concupiscibilis, Amor.

C. Jam ut est in adagio, parata sunt retia, expecto prædam. *A.* Ad forum ex condicto propero. *C.* Ecce habeo, O faciles deos! O cœlū propitium! Amor in ipso opportunitatis articulo advenis. *A.* Quo tu Appetitus? *C.* Quo nisi ad te? nuncium apporto tibi cujus tu te minimè fieri participem velles. *A.* Quid hoc ominabor infortunii? *Ap.* Accepisti nihil novissimi de Dolore novi? *A.* Ne minimum: nescio quid præsagit animus, Dii vertant bene. *C.* Cautè agam: ubi nollem intelligat verba fronte adversa supprimam, vel voces perplexabiles proferā: ubi quid in rem ejus dixero, clarè eloquar ut audiat. *A.* Quid vero infausti paras? *C.* Præ melancholia (*aside*) Dolor mortuus est. *A.* Mortuus? *C.* Quod res est dixi. *A.* Mortuus? ô infœlicem vocem! careat precor, oh careat precor, oh careat fide! mortuus est qui vixit modo? fucū mihi mendaciis facis. *C.* Num jurare coges incredule? per cœlum, per cœlites tam verum est quàm me——— vivere.

A. O quam nimis nollem credere, quod metuo magis! quis id tibi dixerat?

C. Ut est in adagio ipse dixit———qui id novit optimè Audacio.

A. O inevitabiles fatorum vices! ô inquietæ rerū humanarum vertigines, ut sursum, & deorsum volvuntur omnia! *C* .Quid mirum? annon nosti adagium, Dii nos quasi pilas habent? quin in ipsa morte non immemor tui, hæc quæ vides arma donavit moriturus tibi, cum neminem affectuum amplexus est affectu pari. *A.* Heu! quid agam? amanti debebam lachrymas, tam medullitus amanti plusquàm lachrymas debeo; qui plus oculis amari meruit: Eheu! eheu! *C.* O miserrima pathemata, commovi hominem! Hæc mihi Audacio dedit, ad te ut ferrem, atque ego id tantum veni ut salva tibi reddam dona morientis charissima. *A.* Gratias Appetitus, ob illam tuam operam hem tibi, hem iterum tibi.

C. Iterum, iterumq; si lubet, placebunt mille tibi gratias. O fœlix mendacium! fœlices doli! cæteros sic fallam probè. Amor vale, me hinc negotia avocant ———. Ecce ut pluit lachrymis? ut est in adagio, deme supercilio nubē, nec te sic crucies ob rem nihili. Vale. (*Exit.*

A. Dolorne mortuus? non credo, vivus in isthoc pectore succrevit dolor, vel mortuus corde tumulatur meo: quémq; procul absentem lugeo, propè præsentem sentio: Verum quid frustrà doleo? sic visum est superis, & nos, necesse est, idem vel le, quod velle videmus superos. Ita ut serventur sedulò, certabit cura, simul & fides, ut quoties videam sponte fluant lachrymæ me-

mores Doloris mei, Ecce, ut ensis, ut clypeus præfulgent splendidè, addunt lucem soli? Digna mehercle arma de quibus Aiax & Ulysses certent.

ACT. IV. SCEN. VI.

Amor, Concupiscibilis, Odium.

C. SI falsa dixero, occidito: Atque eccum vidin' arma? *Od.* Sat est, gratias: cape sis hos aureos. *C.* O ætas verè aurea! *(Exit.*
Od. Tam me indignè delusum! O duras fratris partes! alloquar licet indignum alloquio, non adeo tamen ipsi quam aeri voces dgnor. Ingrate, inhumane, perfide, Dii te omnes perdant precor. *A.* Vigilone an dormio? quid audio? quid agis Odium? hæccine in amicum decuit? *Od.* Eia vero amicum? pol optimum, & spectatè probum. *A.* Quid te sic angit animi? *Od.* Fraus perfida, inhumanitas. *A.* Noli sic perplexè loqui, quid vis nondum capio, nondum video quid velis. *Od.* Effodiam oculos ut videas?
A. Hæccine Odium mihi? *Od.* Facere quod neque est amici, neque fratri, neque pol viri, hæccine Amorem mihi? *A.* Num hunc percussit Jupiter? *Od.* Quem precor ut te percutiat fulmine. *A.* Hercle non intelligo. *Od.* Non intelligis? sum Græcè loquor? an Arabicè? an Turcicè?

vis

vis verbo dicam? fraudator es. *A.* Somnias credo, qui sic istæ comminisceris : fraudator ego? *Od.* Perfidissimũ! quasi verò tu id nescias. *A.* Hē, quæ hæc est fabula? quid hoc est suspicionon is? *Od.* Utinam suspicio esset; accepisti credo Dolorē mortuũ. *A.* O infœlices vocis repetitæ sonos! cur non immemorē memorē facis illius rei, quæ memorem gravat? Hinc illæ lachrymæ: ille mihi legavit quædam moriens, & —— *Od.* Tibi scelus? *A.* Mihi carnifex. *Od.* Tibi verò? si rursus dixeris, faxo ne dicas amplius. *A.* Tune mea abripies vel vi, vel fraude mihi? *Od.* Tua vero?

A. Mea inquam: dedit Dolor mihi, dederat Audacio, atq; auribus voces hausit. *Od.* O inauditum facinus, fraudator es. *A.* Fraudator? ingrate pol mentiris. *Od.* Mentior? ô vox infausta nigris consignanda literis, n̄ si tuo forsan purpurissetur sanguine: gravius est quàm ut ferre possit generosus animus. mentior? cum istoc verbo excidit vita tibi. (*gladium stringit.*

A. Num inermem armatus perimes? quantus es mortalis? inermis moriar? age, liber, minus est victo dedecus, minus victori decus. *Od.* Pudet istud, armatus sit, oportet, quem Odium oderit. *A.* Detur modò tempus ut ensem repetam, ego te conven ã ubi lubet timide. *Od.* Lubenter, abeas modo lubens redeas. *A.* At non redeã, non si obsecres, hem pignus tibi (*chirothecam dat.*) *Exit.* *Od.* Abeas, vivas an moriare in manu mihi est. Abiit? quid stultus egi, fugere hunc cùm permiseram? timidus est Amor, pugnarum

mores Doloris mei, Ecce, ut ensis, ut clypeus præfulgent splendidè, addunt lucem soli? Digna mehercle arma de quibus Aiax & Ulysses certent.

Act. IV. Scen. VI.

Amor, Concupiscibilis, Odium.

C. SI falsa dixero, occidito: Atque eccum vidin' arma? *Od.* Sat est, gratias: cape sis hos aureos. *C.* O ætas verè aurea! (*Exit.*
Od. Tam me indignè delusum! O duras fratris partes! alloquar licet indignum alloquio, non adeo tamen ipsi quam aeri voces dgnor. Ingrate, inhumane, perfide, Dii te omnes perdant precor. *A.* Vigilone an dormio? quid audio? quid agis Odium? hæccine in amicum decuit? *Od.* Eia vero amicum? pol optimum, & spectatè probum. *A.* Quid te sic angit animi? *Od.* Fraus perfida, inhumanitas. *A.* Noli sic perplexè loqui, quid vis nondum capio, nondum video quid velis. *Od.* Effodiam oculos ut videas?
A. Hæccine Odium mihi? *Od.* Facere quod neque est amici, neque fratri, neque pol viri, hæccine Amorem mihi? *A.* Num hunc percussit Jupiter? *Od.* Quem precor ut te percutiat fulmine. *A.* Hercle non intelligo. *Od.* Non intelligis? num Græcè loquor? an Arabicè? an Turcicè?

vis

vis verbo dicam? fraudator es. *A.* Somnias credo, qui sic ista comminisceris : fraudator ego ? *Od.* Perfidissimũ! quasi verò tu id nescias. *A.* Hē, quæ hæc est fabula? quid hoc est suspicionon is? *Od.* Utinam suspicio esset; accepisti credo Dolorē mortuũ. *A.* O infœlices vocis repetitæ sonos! cur non immemorē memorē facis illius rei, quæ memorem gravat? Hinc illæ lachrymæ: ille mihi legavit quædam moriens, & —— *Od.* Tibi scelus? *A.* Mihi carnifex. *Od,* Tibi verò? si rursus dixeris, faxo ne dicas amplius. *A.* Tune mea abripies vel vi, vel fraude mihi? *Od.* Tua vero?
A. Mea inquam : dedit Dolor mihi, dederat Audacio, atq; auribus voces hausit. *Od.* O inauditum facinus, fraudator es. *A.* Fraudator? ingrate pol mentiris. *Od.* Mentior? ô vox infausta nigris consignanda literis, ni si tuo forsan purpuriffetur sanguine: gravius est quàm ut ferre possit generosus animus. mentior? cum istoc verbo excidit vita tibi. (*gladium stringit.*
A. Num inermem armatus perimes ? quantus es mortalis? inermis moriar ? age, liber, minus est victo dedecus, minus victori decus. *Od.* Pudet istud, armatus sit, oportet, quem Odium oderit. *A.* Detur modò tempus ut ensem reperam, ego te conven ã ubi lubet timide. *Od.* Lubenter, abeas modo lubens redeas. *A.* At non redeã, non si obsecres, hem pignus tibi (*chirothecam dat*) *Exit.* *Od.* Abeas, vivas an moriare in manu mihi est. Abiit? quid stultus egi, fugere hunc cum permiseram? timidus est Amor, pugnaturum.

 amator.

amator minimus: vix una manu amplectetur Martem, ambabus ulnis Venerem; scortum non scutum amat. Abiit? non sic abibit, quem ab infortunio liberare non poterit Divûm quispiã, non ipsus cœlo si descendat Jupiter: sequar, sequar. *Exit.*

Act. IV. Scen. I.

Timido, Spes, Desperatio.

T. STerilis est prospectus quantum ego contemplari possum longiusculè, intra securus Timido, dono ego te, ut sis expers metu. huc me misit Concupiscibilis, sed ubi ubi est Audacio bipedum nequissimus, ubi inveniam, aut qua quærere in istam viâ? qui si adesset sentiret qui vir fiem. siccine me deludere impostorem, vafrum? quem ego si vivam ad abyssos infernales mittam. Quam confidenter se in pedes conjecit homunculus? at fugiat ultra licet glacialem polum, non tamen effugiet fervidam iram meam. (*he stumbles*) O pene cecideram inscius, sic sæpiùs cupienti summa ante pedes præcipitium imminet, & sæpius in terram cadimus, dum suspicimus polum: sed quid mihi casus obtulit? ensemne & clypeum, Marcellum & Fabium? quin loricam etiam: ô bona fortuna min'mè.

jam

jam nequam Dea: sed quid iste strepitus? ut malè metuo? Oh Desperatio est,quid agam? euge sic latent optimè: O quam miser sum, res ad manticam rediit, latebo. *He covers his Armour with his Cloake.* *Des.* Tam clara sunt omnia quæ dubitabā sæpiu *sculd*:Spem ego semper suspicabar, nunc invenio fallacem, quæ legaverat Dolor mihi suffuratur nequam: homo quantum & ubivis gentium perfidissimus, quem ego jamjam conventum velim. Sed quem video? Num Timido est? *Ti.* Me nominat; quid agam? credo *Julius Cæsar* est,nam post me visu territat.

D. Salvus sis Timido, nonne Spem istac nuper prætereuntem videras?

T. (*Flectit genu*) Nequaquam,vir optime.*D.*Parce obsequio, non debetur tantum mihi, galeum induas. *T.* Nequaquam, ante virum tam undequaque dignissimum capitale est. *D.* Verum cujus istud pallium est? num terra quia frigida est pallio indiget?

T. Imò verò vir dignissime meum est, in aquas delapsum est modo,proin ego hic ardori solis exposui. Verum ecce Spem tibi.

Des. Ubi, ubi? *Ti.* Satis hucusque placet. *Sp.* Quin habeatur

Posthac Desperatio mortalium perfidissimus,sed adest scelus.

Des. Salve impostor, sacrilege, legirupa. *Sp.* Bellum vero

Et pudicum homunculum: idem ego tibi dicturus

Eram, nisi prævenisset præceps oratio. *Des.* Istoc te
Pacto mecum? quid in te autem peccavit Desperatio?
Tu mihi præter æquum injurius es. *Sp.* Quidum obsecro?
Des. Quia surripuisti mihi quod meum est. *Sp.* Quid ego surripui tibi?
Des. Plusquam fratrem oportuit. *Sp.* Vinum immodicum
Inebriavit credo. *Des.* Quam hic est fraudatorum ad exemplum
Confictissimus? Nonne tu ensem, clypeum & thoracem
Surripuisti mihi subdole? *Sp.* Latuit hic credo corde meo.
Idem erat quod mecum adveniens stomachabar modo.
Ego tibi ista? tu ista mihi surripuisti furcifer.
Des. Superos & inferos testor, quid hoc est contumeliæ? quam
Hic est de industria & confidenter mendax?
Sp. Satin' superbe sic eludis me? *Des.* Noli Spes in re seria
Ludere, in hujus rei fidē testem Appetitum voco.
Sp. Non poteram sperasse melius, ipsus est qūi mihi dixerat.
Des. Age, sequere hac me, senties quam in fratrem inhumanus
Et invenustus sies. *Sp.* Nil magis allubescit mihi.
Ha, ha, he. Hunc ego suo jam jugulabo gladio.

ACT. IV.

Act. IV. Scen. VIII.

Ti. Ira. Con. Tristitia, Lætitia.
quasi venaturus.

Ti. GRatias tibi ago Deorum quisquis es fœlicium, qui me
Tam misero liberasti metu. Sed hei mihi! ecce ut
Infœlicitatem infœlicitate protegit! prima procella deferbuit,
Oritur nova. Ira est. *Ir.* Per quicquid est in Cœlo superûm,
Per quicquid est in Orco inferûm sancte juro, si fraudatorem
Prendero, summo ego sacrificabo Jovi. *Exit.*
Ti. Dii boni! quos video? num adhuc quicquam fortunæ debeo?
Immortales superi! nisi eviluit potestas vestra, miserum me
In saxum vel in sylvam vertite. *Con.* Nisi vera inveneris
Quæ dixi omnia, non causam dico quin suspendar illico.
Tri. Sat est, hem mercedem tibi ob tuam operam.
Con. Gratias.
Ha, ha, he, nunc manu teneo genium meum, plectetur K 5 Lætit. ga.

Lætitia probe qui me exclusit ædibus. *Exit.*
Læ. Quam volupe
Mihi est latrantes canes aspicere, dum cava saxa dulci
Latratu resonat, & spirat suaviter in sylvis amænis Echo?
Avidius ego leporem, quam alii laudem venor: *falalaleero.*
Tri. Lætitia te vellem. *Læ.* Ha, ha, he, Tristitia salve, quid me
Tam torvis collustras oculis? *Tri:* Iratum decet hujusmodi supercilium.
Læ. Iratum vero? apage istam iram. *Tr.* Me curæ——*Læ.* Ha, ha, he,
Curæ? crux curis: quid tibi curis curatio est? mecum œnopolium
Adeas, adsit Bacchus lætitiæ dator, Liber te his curis
Liberet, tristis animi solamen unicum; ha, ha, he, Curæ!
Tri. Tu tibi tuum Bacchum habeas, bibas donec in poculis erubescat vinum
Per me licet, ego ut œnopolium adeam? *Læ.* Siccine vero?
At Tristitia, vin' nos igitur comitari ad venatum & aucupium?
Tri. Venatum, aucupium? num prudentem decet tam inconcinna levitas?
Læ. Dii boni! num quartus è cœlo Cato cecidit? venatus, aucupium, annon
Arrident tibi? Venatus, aucupium? aurum & argentum,

Nectar

Nectar & ambrosia, Sol & Luna, in sylvis venatu errare
Cynthia & Apollo solent. *Tri.* Pol miseret me tui Lætitia.
Læ. Saxum vel truncus es, & saxum potius, truncus si esses
Sylvas amares melius, vale, vale, ha, ha, he. *Tr.* Verum audi pauca Lætitia.
Læ. Loquere, at paucissima; me alia negotia manent.
Tr. Tu mihi injuriam fecisti maximam, facinus, herclè plane barbarum.
Læ. Injuriam vero? quis hoc dixit tibi? *Tri.* Quidam. *Læ.* Ergo
Ut videtur linguam habuit, at mendacem certe. *Tr.* Imposuisti
Fraude mihi. *Læ.* Mitte hæc ingrata, vale, vale, mihi nunc
Incumbunt alia, in Sylvas vocor. vale, vale. *Exit.*
Tr. Abiistin' impie? me forte securus fugies, at esse superos
Cum scias, superos time. Cœlum scelestis imminet.
Tui vero & cœlos & superos precabor memores.
Exit.

ACT. IV.

ACT. IV. SCEN. IX.

Timido, Audacio.

Ti. OH quantos evasi metus? jam sunt serena omnia, ni nova
Procella obumbret hunc solem; quam ego vitabo facile, neque
Enim morabor amplius, armaturam aptabo corpori, dehinc
Abibo ocyus. *Au.* Ut illum Dii omnes interimant Stoicum,
Qui properanti adhæsit remora: quem ego. Sed quem video?
Abiit appetitus? *Ti.* Hei mihi Audacio est: ne. ego mare malorum
Sentio, postquam unus fluctus requievit gravior statim excipit.
Au. Quis hic astat homo? armatus fabre est, nempe sic oportuit,
Inermes contemno, armatos haud magni facio, tantum
Dignor alloquium. Ut non ausim aggredi? ficus pro Diabolo.
Ti. O quam optarem mihi alas Dædali! *Au.* Superi! Timido
Est faciës, indutus armis: hunc ego Appetitum plectam probe.
Simulandum est: mala merx, scelerum caput, unde ista armatura tibi? *Ti.*

Ti. Quid id tua refert? *Au.* Faxo scias, proin exuas a ut ego te vita exuam.

Ti. Ha, ha, he. Quantivis pretii furcifer. tua vero? quis ista sine risu excipiat?

Au. Vel redde arma, vel redde animam, exue, vel morere. *Ti.* Moriar si exuam.

Túne mea mihi surripies misella carnifex? cave ne me inimicum

Tibi facias: tua sunt? *Aud.* Nec tua, nec mea sunt, pugna divellemus litem.

Ti. Ego ut pro meis pugnem? qualis hæc inscitia esset?

Au. Immo vero quia tua facis, pugnabimus. *Ti.* Ego ut tecum congrediar

Tam imbelli homine? qualis esset vita tua si mecum pugnes?

Au. Ficus pro Diabolo: *per Martem meum* stringe scelus, aut ego hoc

Ense latus fodiam. *Ti.* Ausis tu provocare me? aspice annon sum

Elephanti simillimus? apage te à me, Elephantus non capit murem.

Au. Quin pugnes Elephante, aut ego tibi exscindam promuscidem.

Ti. Nonne ex unguibus Leonem dixeris? noli me tangere si sapis.

Au. Vel pugna Leo, vel exuvium extraham per Martem meum.

Ti. Si pergas, ego te mittam ad umbrarum Dominum. *Au.* Méne? ficus pro Diabolo.

Hem tibi. *tiff, taff.* quam hic est ad amussim Asinus? quanta præditus. Est

Est patentia. *Ti.* Disce puer virtutem ex me, an-
non nosti auream
Virtutem esse patientiam? *Au.* At asinina est,
proin sis tu aureus asinus.
Ti. Excogitandum est aliquid. *Au.* Ha, ha, he,
Ecce ut præ metu tremit? (*He shakes.*
Ti. Hercle non est metus; ex improviso febri-
cito, proin mitte me.
Cum ægroto & infirmo congredi ignavæ mortis
est, & certe
Quantillula est gloria? *Au.* At ego tibi febrim ex-
cutiam illico. *tiff, toff.*
Ti. Hoc non succedit. Quid si me insanum simu-
lem? placet, sic agam.
Au. Quid solus tecum murmuras? redde arma.
Ti. Oh Phœbe, Phœbe,
Quo fugis? cede lora mihi: filius ego sum tuus
Phaeton.
Au. Num nam insanit homo? *Ti.* Quo tu fugis
Cynthia? ecce, ecce ut astra
Cœlo decidunt? *Au.* Heighda, ha, ha, he. *Ti.* A-
riadne, Ariadne,
Cave ne coronam tibi cum capite rapiam. *Au.*
Ha, ha, he, festivissime.
Ti. Bootes, Bootes, si venero, excutiam te plau-
stro tuo,
Luna, Luna, descende cœlo, ecce Endymionem
tuum.
Au. Oh lepidissima insania! Lunaticus est. *Ti.*
Quid vis tibi Mars?
Oh ensem? hem tibi. *Au.* Per Martem meum
optime.

Ti. Túne me Vulcane vocas? Oh loricam & clypeũ velis. Hem tibi. Tu me Pluto vocas? venio, venio, *He throwes away the Armour.* *Exit.* *Au.* Ha, ha, he,
Non doctius simulaverit Roscius: sane non insane fecit cum
Hac aggressus est via mihi arma reddere: fidem hominum!
Nemo est hominum qui vivit meticulosus magis. Enimverò
Vitam lubentius quam hæc arma amiseram, quæquia
Salva sunt, pectus tripudiat gaudio: jam ficus pro Diabolo. *Exit.*

Actus V. Scena I.

Stoicus, Peripat.

Per. AIn' vero? coram Judice causam dicens? *Sto.* Dicent: feci, nec
Muro factum. *Per.* Malum quod tibi Dii dent, quid tam inhumanus es?
Illiberalem hominem, qui Affectus apud Rationem adeo inconciliare
Niteris. *Sto.* Culpa siqua est, culpa est amoris fateor in
Microcosmum mei. *Per.* At male qui suadet culpæ est propinquus amor. *Sto.*

Sto. At malis qui mederi studet, à culpa abest amor.

Per. At curiosus est qui culpam quærit ubi culpa non est amor, & qui

Quærit quod nusquam est, est Alchymista amor.

Sto. At licet quærat quod nusquam est, invenit tamen. *Per.* Apage,

Præter æquum injurius es. *Sto.* Tam iniquis injuriis, quis præter æquum

Injurius esse poterit? *Per.* At quid tantum Affectus fecere injuriæ

Ut ad Magistratum delator fies? gravis injuria loquax est,

Levis silentio premitur. *Sto.* O tempora! O mores!

Tyranni sunt Affectus quorum sub imperio jus fasque excidunt.

Per. Dominos agnosco pessimos, at servos optimos.

St. At quot ta'es servos tot hostes habes. *Per.* Hostes si habeas,

Non invenis, sed facis. *Sto.* O tempora! O mores! apage, non

Libet tecum argutari longius. *Per.* sed ecce incedit

Ratio, hujus litigii æquus futurus arbiter.

ACT. V.

Act. V. Scen. II.

Ratio, Sto. Peripat.

Ratio reading the Articles. Ra. Memorandum inprimis Voluptatem meretricem esse, quam
Multi proci ambiunt, quibus nulla nox est absque Voluptate comite.
II. Lætitiam lenonem esse, & Voluptatem furtivis adjuvare in amoribus.
III. Item Dolorem & Tristitiam patriæ hostes, & Microcosmo
Sæpius minitari diluvium, dum per Cephalen Microcosmi
Metropolin, aquas emittunt, quæ oculorum ripas transeuntes
Inferiores omnes partes immergunt pænè.
4. Item Audaciam & Timorem virtutis hostes esse, præsertim
Fortitudinis, quam jam pænè extruserunt è Republica.
V. Item Odium & Iram discordiarum pænè omnium authores esse.
VI. Item Amorem homicidam esse, multosque sagittas quas gestat
Inopinantes interimere. VII. Item Spem fallacem.
VIII. Item Desperationem multos adegisse ad suspendium.

Duriusculum

Duriusculum est hoc quidem, nec est verisimile tales esse
Affectus quales hic esse prædicat.
Sto. Dii te Ratio salute fœlicitent. *Per.* Et fœlicitate salvent.
Rat. Opportune advenistis admodum. *Sto.* Perlegisti spero dicam.
Rat. Perlegi omnia & consultius peregi animo:
Sto. Et pœnam speio quam postulo, parem æstimas: etenim
Tam male meritis quæ pœna impar esse possit?
Ra. At pœna quæ par esset meritis impar est indulgenti animo.
Tu vero quam pœnam postulas? *Sto.* Ut exulent Affectus precor,
Quorum cum exilio quantum exularet mali?
Per. Exilium vero? votum plane barbarum! melius optasses
Mortem & exitium, exulare quam mori major est infœlicitas.
Qui moritur infœlix fœlix est, quia moritur, quia
Moritur sua secum infœlicitas: qui vero miser exulat miserior
Est, quia longiorem servatur in miseriam. Qui moritur liber est
Ab infortunio, homini qui exulat, vel tota mundi libertas
Carcer est, & miseriarum angustiæ. *Sto.* O tempora! O mores!
Exilium grave est? quin male igitur pereant hostes & morbi Reipub-

Reipublicæ, quorum ab exitio pendet microcosmi salus.

Pe. At quæ parari nequit absq; sanæ partis interitu insana est

Et ægra salus. *Sto.* At ego Affectus omnes malesanos judico

Qui intemperiis microcosmũ agitant: hinc & illinc

Animam trahunt, velut jactatam ratem furentes turbines.

Certant singuli uter sit prior fursor sceleris, neutri ceditur

Sine naufragio famæ; suadet Odium Martem, suadet

Amor Venerem.———*Pe.* Odiosus es istac superciliosa eloquentia,

Quid si sint invicem contrarii Affectus, mixta contrarietas

Temperiem facit, & nervi disparem reddentes sonum faciunt

Concordiam suavissimam. *Sto.* O mores! Tune Affectus

Patrocinaris scelus? inhoneste, improbe, impure,

Probus esse non potest, qui favet improbis.

Ra. Quin taceat improbula linguæ garrulitas, per Deos sumne

Ego magistratus annon? Hæccine me præsente fieri oportuit?

Tu Stoice statue jam tandem iniquis querelis modum.

Satis indulsit sibi non sanus ardor animi, quem jam tegant

Cæci

Cæci sine flamma cineres, nec erumpat amplius.
Frustra pœnam postulas, ubi facta non damnant
reos.
Pe. Ah Stoice periisti plane ut ratio redditur. *Sto.*
Das veniam
Corvis, & columbas securas judicas? *Ra.* Quin
cohibe
Effrænis linguæ cassum impetum; quæ hæc fastidi-
diosa est in magistratum censura?
Pe. Uritur homo probe. *Ra.* Quin tu Stoice
Affectus adeas,
Jubeas coram me sistantur illico, quæ futura sunt
in rem tuam audies.
Sto. Eo lubentissime. O tempora! ô mores! ut
quicquid ago in ultimo
Actu deficit? versor credo in infortunii thea-
tro. *Exit.*
Ra. Quæ malùm infœlicitas agitat hominem? quæ-
ve suspicio
Fallax? ut sic Affectus fastidiret invidus. medius
fidius
Cui Affectus non sunt cordi, vel Caucasus est vel
Niobe.
Pe. Sic fert ingenium hominis, semper fuit, & in
æternum
Erit Affectibus inimicissimus. Tibi vero utinam
Affectus
Possent parem meritis referre gratiam.

ACT.

Act. V. Scen. III.

Ratio, Peripat. Concupiscibilis, Irascibilis.

Con O H,oh,oh,subvenite,subvenite. *Ra.* Quis istic strepitus? quæ Vociferatio? *Pe.* Clanculum in insidiis erimus. *Concup. with tobacco in his hand.*

Ra. Pax: eccere *Appetitus* est. *Iras.* Quid hoc est impudentiæ

Mala bestia? *Co.* Næ tu artem verberandi, ut est in adagio,

Ad unguem calles. *Ir.* Tu artem furandi ad unguem calles.

Co. Alloquamur. *Ra.* Nedum, expecta exitum. *Co.* Habes

Credo Briarei manus & pugnos graviores clava Herculis,

Nec pondus diutius patiar: hem tibi Tobacco tuum, & diis

Gratias agas quod Jamdudum non abiit in cineres.

Ir. Tandem obsecro capuli decus? nisi reddidisses illico, ego

Te dedissem inustum stigmate, & fumos, qui amabas adeo, sensisses flammas.

Co. Facile credo, nam ut est in adagio, flamma fumo proxima.

Ir. Dii tibi Deæq; omnes insensi fient. *Co.* Præter Bacchum & Cererem; (*Ir. takes Tobacco.*

Ir. Bea-

Ir. Beatiorem mehercle herbam non omnes dare superi, non cœlum poteſt.

Ir. Cujus mille minæ vix gratia dignæ unica;

Co. Quam juvat
Evaneſcentem fumum aſpicere & aſcendentem ad ſuperos?

Co. Túne tuum fumum apud ſuperos in deliciis eſſe credis? facilius
Credo apud inferos, nam delectatur Pluto herba illa Indica,
Et nigrantem ejus fumū efflat quotidie ab Ætneis jugis.

Ir. Mala merx, túne auſus iſtuc dicere in herbam diviniſſimam
Diis & hominibus acceptam, cujus laus in ore omnium volitat?
Túne iſtam naſo cachinnanti accipis? ego tibi os occillabo probe. *Tiff, toff.*

Co. Oh oh, annon noſti adagium?—— *Ir.* Ego te. hem tibi, &
Poſthac cave ne——fumantis naſum tentaveris urſi.

Ra. Tu unum prendas arctius, ego alterū. *Pe.* Quid agitis? quid vultis viri?

Ra. Hæccine ſub dio, ſpectante populo, præſente magiſtratu? (*They ſtruggle.*

Pe. Quid reluctaris improbe? ut ægre Appetitus rationi paret?

Ra. Quam litem agitis? *Co.* Ut eſt in adagio, de fumo diſſertamus.

ACT.

ACT. V. SCEN. IV.

Stoicus, &c.

Ra. SEd eccũ Stoicum: quid portat novi? *Sto.* Si mecum juxta
Quod ego vidi vidiſſes, qui antea nolebas, Stoico jam tandem crederes.
Ra. Quid novi, quid mali paras? *Sto.* Improbi Affectus, terræ filii, Cadmæa
Progenies, digladiantur invicem, & jam pugna fervet.
Pe. Frigeſco audiens. *Ra.* Vix poſſum credere. *Sto.* Non credis
Quia amas, & quia non vides, at cæcus eſt amor qui tantum quod
Videt credit. *Pe.* Parat forſan nobis tragulas injicere.
Ra. Invidia forſan glaucoma tibi ob oculos objicit. *Sto.* Adigat
Me fulmine ad infernũ Jupiter.—— *Pe.* Utinam. *Sto* Ni vera dixero.
Ra. Túne Iraſcibilis harum litium conſcius es? *Ir.* Jam primum audio.
Pe. Tu vero Concupiſcibilis? *Co.* Ego vero minime—— ignoro.
Ra. Quin eamus Peripatetice, & ſcintillantes modo reprimamus
Flammulas, ne in ignes non impeditæ erumpant gravius. *Pe.* Omen

Pe. Omen quod ominor malum avertite superi. (*Exeunt, manet Concu.*

Co. Quo ego nunc me miserum? deprensus sum, nec qua evadam

Fuga est, quicquid hoc est litigii per me id omne stetit,

Qui mendax & vafer imposui Affectibus: jam cura opus est

Et consilio meo: meditandum est aliquid quo sim excusatior.

Consulendum est caput quo consulam capiti: quid nunc consulitis

Adagia, adagia, adagia? adeste mihi omnes Davi, Ulysses, Pseudoli. *Exit.*

Actus V. Scena V.

Desperatio, Lætitia, Irascibilis.

Des. HUi eheu, quid agam? æger sum miseriis, & desperatur remedium.

In mortuis Dolor est, quid ego in vivis ago? quanquam certe

Nescio utrum vitam an mortem magis expetam; mortuus

Comitabor gaudio, vivus deflebo gemitu. ô quam misera sunt

Incerta mortis & vitæ vota! quin curæ cor meum premunt

Et urgent aliæ, spes improvidum clavit bonis & fatali mihi Odio

Odio imminet.ast hæc minuta est gutta de meis malis, qui
Mergor in miseriæ oceano, cujus curæ gravissimæ in
Nullo requiescunt centro: quid porro est cur cupiam vivere?
Qui procul à læto semper abero, nisi prope à lecto jaceo. (*Lætitia è campis.*
Proin statutum est vita vel invita mori, in morte inveniam
Mollia & læta omnia. meditabor parum.

Læ. Ut bene madidus è campis redeo! vix ædibus excesseram,
Quin protinus inimica tempestas oritur: tonitru totus ingemiscit polus.
Mox fusus imber ruit: qualem si Jupiter in amasiæ gremium
Impluisset aureum, totus mundus Pactolo flueret: credo hesterna
Nocte laborasse Cynthiam, cujus doloris conscius æther,
Officiosas effudit lachrymas; vel Dolor si ad superos cessit,
Imbres, ut solet, flevit: sed quis se hic solus in consilium vocat?
Ut plumbum intuetur? ut Tragicum loquuntur oculi? ha, ha, he.
Desperatio est, mirum ni sibi aliquid meditetur mali.
Desperatio salve. *Des.* Oh Lætitia, non vacat tecum colloqui,

L *Læ.*

Lae. Obſecro, quid tecum es meditatus modo? *Deſ.* Nihil. *Lae.* At narra
Obſecro mihi iſtud nihil, hoc nihil aliquid eſt ſcio.
Deſ. At hoc aliquid nihil eſt ad te. *Lae.* At obſecro hanc gratiam
Facias mihi. *Deſ.* Quid ſi dixero? *Lae.* Pol erit gratiſſimum.
Deſ. Iſtud meditabar mecum, ſi mori neceſſum ſit, quodnam mortis
Genus eſſet morituris optimum, utrum igne, an aqua,
Ac enſe, an cruce tolli. *Lae.* Ha, ha, he, mala crux, iſtud erat?
Ego cruce mori reor optimum: gladio incumbere eſt curvæ
In terras animæ, at cruce mori eſt excelſi animi, & ſupra
Terrena omnia elati: in cruce qui moritur propius accedit
Cœlos. vis verbo dicam? crux eſt ultima infœlicitatis linea.
Ir. Hah, ha, ſalvete boni viri, in quæſtione veſtri pæne expiravi
Animam, ite mecum una, ite. *Lae.* Quid hoc ut ſit?
Ir. Accerſivit vos ſummus magiſtratus Ratio, qui coram ſe Affectus
Omnes hodie ſiſti juſſit. vos abeſtis ſol', ite, properate obſecro.
Deſ. Jam venit miſeriæ cataſtrophe. *Lae.* Eamus, eamus, quicquid ſit

Nil

Nil pensi habeo, fa la lee ro. (*exeunt, manet Desperatio.*

Des. Utinam hic atra ilex, aut gravis cupressus cujus sub umbra

Delitescens parum ad umbras item, & vitam quasi insciens

Expirarem molliter. *Ir.* Non sequeris carnifex? nisi abscedas

Illico ego te mortuum humeris efferam. abi. (*he thrusts him*

Des. Quæ hæc barbara est inhumanitas? *Ir.* Etiam murmuras? abi. (*Exeunt.*

ACT. V. SCEN. VI.

Ratio, Audacio, Dolor.

Ra. An' vero? vivit Dolor? *Au.* Vivit & mox ni fallor aderit.

Ra. At qui fit ut famigeretur mortuus? *Au.* Bile laborabat atra,

Præque illa se credidit mortuum, mox Concupiscibilis spe lucri

Sancte jurat se vidisse mortuum, & mendacio singulis imposuit

Affectibus fallax, hinc tota lis oritur. *Ra.* At ego illum si vixero——

Estne in mundo carcer? suntne catenæ? faxo in æternum

Sit devinctus mihi. At ubi sunt arma de quibus digladiatur?

Au. Intus apud Dolorem, sed eccum ipsum incedentem foras.
Per Martem meum gaudeo tam cito videre salvum
& validum.
Jam ficus pro Diabolo. *Dol.* Hoccine credibile
est? Siccine
In quenquam melancholia dominatur impotens?
immortales
Superi! ego ut me mortuum crederem qui vivo &
valeo!
Siccine excideram mihi prout narrat Audacio?
Ra. Dolor salve multum, tam volupe est videre
vivum, quam fuerat
Molestum accepisse mortuum. *Dol.* Oh Ratio, Dii
te fœlicitent.
Me quidem misere vexat morbus melancholicus,
quo sæpius
Evado impotens mei usque adeo, ut hodie me mortuum crederem.
Ra. Enimvero doleo de infœlici morbo: verum
tu opinor nescis quantas
Discordias dedit fama mortis tuæ. *Au.* Novit
optime.
Dol. Prædixit Audacio totam discordiæ seriem,
quam sine novo gemitu effari
Non sustineo. *Ra.* Nosti per quem hæ lites steterint? *Dol.* Juxta tecum.
Ra. Tu vero Audacio Concupiscibilem investiga
sedulo, ad me deferatur cura,
Quem ego ob istuc facinus mulctabo male. *Aud.*
Inveniam.

Ne

Ne dubites, petam licet ab Orco, ficus pro Diabolo. *(Exit*

Dol. Noli obsecro in hominem statuere quicquam gravius.

Ra. Fiet pro libitu tuo, nam tua id interest maxime. *Dol.* Demittatur

Impune precor. *Ra.* Fiet. *Dol.* Jam Ratio istud in votis habeo,

Ut res tristis & ludicra evadat læta & seria, modo tu adsis

Adjuvanti opera. *Ra.* Non est in lingua mihi qua negem istud

Tibi: nam pacis studiosum esse magistratum decet.

Dol. Quæ igitur bella dedere prius, eadem nunc arma pacem dabunt,

Habeant Affectus sibi: quin & alia habeo, quæ lubens Affectibus

Impertirem munere; tu tantum orandus es pro æquanimitate tua

Juxta cujusque indolem singula dispertire singulis, sic finem

Discordiarum omnium æqua censura dabit. *Ra.* Æquum certe mones.

Ego tibi hac in re non deero. *Dol.* Eamus in ædes obsecro.

Læta speramus omnia, & spem nostram spero lætus coronabit exitus, *(Exeunt.*

Act. V. Scen. VII.

Voluptas, Lætitia, Irascibilis.

Vo. Quam ægrum mihi est à salute divelli mea? *Læ.* Quin ego
A Voluptate mea pari dividor ægritudine: Verum quod
Jubet suprema authoritas parere æquum & necessum est.
Vo. Quid poterit authoritas mandare majus quam verus amor?
Læ. Sed verus non est, sed est Tyrannus amor, qui plura
Quam decet imperat. *Vo.* Quod si abire necessũ est
Invitum abitum compenset citus reditus. *Læ.* istud
Fastidiose spera, & ne dubites hoc pignus habe, (*Osculatur.*
O nequam nimis suavium! Ista nectarea labella,
Ut invitum morantur pæne fascinanti osculo! (*Intrat Irascib.*
Ir. Quid istud Lætitia impudentiæ est has moras facere?
Læ. Eamus, eamus, *falalaleero. Ira.* Quin te Voluptas
Etiam expectat Ratio. *Vo.* Quid mali sit male suspicor.
At certo, Lætitia comite lubens quocunque abeo, qui si absit
Ægre ad fœlicitatem, si adsit lubens ad miseriam propero. *Læ.*

Le. Gratias Voluptas mea, dies licet invenusta
 fiet, nox non
Erit sine venere, eamus, fa la la leero. *Iras.* Ite
 properate, obsecro.
(Exeunt.

ACT. V. SCEN. VIII.

Audacio, Concupiscibilis.

Con. Quid properas adeo? *Aud.* Malum, num
 ambulatores
Tui ferias agunt? nisi citatior pergas ego te hic
Posti alligabo tanquam Caucaso Prometheum
 Juppiter. *(Adagia*
Con. Annon nosti Adagium, festina lente? *Aud.*
Tua tibi, ficus pro Adagiis. *Con* Næ ego versor
In malorum Labyrintho, ex quo non evadam sine
 fune.
Irasc. Quin abeas igitur in maximam malam cru-
 cem. *(He thrusts him out.*

ACT. V. SCEN. IX.

Omnes.

Irasc, with armour and other things in his hand.

Ir. JUssere ista huc afferri Dolor
 & Ratio qui mox ipsi aderunt.
O generosa arma! qualia non po-
 terat. Achilli Vulcanus fingere.

 Picturas

Act. V. Scen. VII.

Voluptas, Lætitia, Irascibilis.

Vo. Quam ægrum mihi est à salute divelli mea? *Læ.* Quin ego
A Voluptate mea pari dividor ægritudine: Verum quod
Jubet suprema authoritas parere æquum & necessum est.
Vo. Quid poterit authoritas mandare majus quam verus amor?
Læ. Sed verus non est, sed est Tyrannus amor, qui plura
Quam decet imperat. *Vo.* Quod si abire necessũ est
Invitum abitum compenset citus reditus. *Læ.* istud
Fastidiose spera, & ne dubites hoc pignus habe, (*Osculatur.*
O nequam nimis suavium! Ista nectarea labella,
Ut invitum morantur pæne fascinanti osculo! (*Intrat Irascib.*
Ir. Quid istud Lætitia impudentiæ est has moras facere?
Læ. Eamus, eamus, *falalaleero.* *Ira.* Quin te Voluptas
Etiam expectat Ratio. *Vo.* Quid mali sit male suspicor.
At esto, Lætitia comite lubens quocunque abeo, qui si absit
Ægre ad fœlicitatem, si adsit lubens ad miseriam propero. *Læ.*

Læ. Gratias Voluptas mea, dies licet invenusta fiet, nox non
Erit sine venere, eamus, fa la la leero. *Iras.* Ite properate, obsecro.
(Exeunt.

Act. V. Scen. VIII.

Audacio, Concupiscibilis.

Con. Quid properas adeo? *Aud.* Malùm, num ambulatores
Tui ferias agunt? nisi citatior pergas ego te hic
Posti alligabo tanquam Caucaso Prometheum Juppiter. *(Adagia*
Con. Annon nosti *Adagium*, festina lente? *Aud.*
Tua tibi, ficus pro Adagiis. *Con* Næ ego versor
In malorum Labyrintho, ex quo non evadam sine fune.
Irasc. Quin abeas igitur in maximam malam crucem. *(He thrusts him out.*

Act. V. Scen. IX.

Omnes.

Irasc, with armour and other things in his hand.

Ir. Ufferre ista huc afferri Dolor & Ratio qui mox ipsi aderunt.
O generosa arma! qualia non poterat Achilli Vulcanus fingere.

Picturas vero quales! non pinxerit *Apelles* doctius.
O torquem regium! ut istac catena suffocari quis pervelit! *(Intrant omnes.*
Sed ecce veniunt: *whupp!* quid vult concursus iste? num rupta
Sunt Tartari repagula? parata sunt Ratio quæ mandasti singula. *(Conc. sets the chair.*
Ra. Bene habet. *Con.* Ut est in *Adagio*, stat pro Ratione. (one
Ain tu Dolor? Hoc modo discordias oblivi-
Sepultas cupis? *Dol.* Velim hercle ex animi animo.
Tu proinde pro arbitratu tuo singula imperti singulis.
Ra. Vidistis *Affectus* quid Dolor statuit, qui vos certe semper
Charos habuit, & vestrum ut videtur in æternum capit esse.
Amantissimus: en vobis amantis munera, quæ ideo donare
Placuit ut redeat vobis invicem mutuus & fælix amor.
Quem etiam promovere, non minus ac si ego is essem, studeo. (meo,
Proinde sunt dispertienda singula pro arbitratu
Modo idem allubescat vobis. *Om.* Lubentissime.
Ra. Tibi Voluptas primulum in munus dono hunc torquem aureum.
Invitat velut aurum præsentis voluptatis lenocinium,
Et quos invitat, velut laqueus strangulat. *Vo.* Gratias. *Ra,*

Ra. Tu tibi Audacio ensem habeas, tu clypeum Timido, improvidus
Salutis suæ sæpius in pericla ruere temerarius Audacio solet,
Tum Timor pusillanimis sub clypeo latet. *Aud.* Ha, ha, he, jam sicus
Pro Diabolo. *Ti.* Qui bene sub clypeo latet bene vixit. *Con.* Ut est in Adagio.
Ra. Tibi Spes loricam dedico, malorum ictus pectus penetrarent
Gravius si non speraret animus. Spes rebus in miseris
Pars est salutis aliqua vel sola salus. *Sp.* Gratias ago gratissimus.
Ra. Tibi Amor has alas aureas & sagittas dono: leviores plumis
Sunt amantium animi, & gravius sagittis vulnerant amoris spicula.
Am. Amet te precor mater Venus. *Ra.* Vos vero cæteri
Pascite picturis animos, nisi etenim rerum ignari sitis,
Imagine gaudebit quisque sua. Tibi Odium, Discordiam &
Martem pictos dono, pater Discordiæ Odium est,
Discordia
Martis soror. *Od.* Lubens accipio, placet omen.
Ra. Hem tibi Lætitia pictum Democritum, in cujus vultu tripudiant
Ridentes Gratiæ, ut quoties videas, toties rideas.
Læ. Ha, ha, he, ha, ha, he, fa la la lee io.

Ra. Hem tibi Tristitia pictum Heraclitum, in cujus supercilio
Mille Catones sedent, ut quoties videas, toties emittas lachrymas.
Tr. Ingentes gratias. *Ra.* Tu vero Ira Ajacem capias (furori suo
In propria sævientem viscera: Ira enim, ne desit
Aliquis sæpe sui impotens in seipsam furit. *Ir.* Sors mihi placet mea.
Ra. Tibi Desperatio vivam mortis effigiem dedico, cujus in
Amplexus ultro desperantes ruunt, quibus nil vita gravius,
Morte nil gratius esse solet. *Des.* Accipio non sine gratiis.
Ra. Jamque mihi pro votis evenit, si vobis etiam quod placet obtigit,
Me certe non pœnitebit fuisse judicem. *Om.* Placet.
Dg. Ego tibi interim gratias habeo & habebo perpetuas.
Ra. Jam Stoice tua res agitur. *Sto.* Haud ingrate pol nostra, (Nostis
Dii vertant bene. *Per.* Vertent ne dubites. *Ra.*
Hominis ingenium, fastidium & odium vestri, nostis etiam qualem vobis
Impinxit dicam, cui ut quadantenus, saltem satisfaciam, (impune
Illud vos rogo vel jubeo unicum atq; ultimum, ut
Mittatis Stoicum, nec perturbetis vel leviusculè: si occurratis.
De via cedite, sermones ne conserite, prope ne accedite, Aspexisse

Aspexisse nimium est: Vosque præter cæteros rogo, *Dolor*, et *Lætitia*,
Quos ille supra mortales omnes odit pessime; cujus animum
Nec secunda possunt flectere, nec adversa frangere; qui
Fortunæ minas & tranquillantes Gratias eadem fronte
Velut cautes Marpesia & procellosum & intempestum mare
Immota patitur; tantum est viri, præstare potestis
Re tantilla obedientiam, si placet annuite. *Ont.* Placet.

Per. Qu d jam Stoice? quid jam? exclames nunc o tempora! o mores!

Sto. O tempora! o mores! o passum graviora! per Jovem ego non irascor tamen.

Ra. Tibi vero arridet Stoice? *Sto.* Necessum est——ut insipien'er
Factum sapienter feram. *Ra.* Jam valeant qui inter vos
Dissidium volunt; valeant discordiarum omnium susurri mobiles.
Jam vos omnes ad convivium solenne voco, ubi noctem ducemus
Per lubentias; prima dies tumultus dedit, ultima triumphos feret.

Læ. Ha, ha, he, ut caute, ut læte, ut lepide eveniunt omnia? (nobis gloria?
Quantum huic Stoico admigrat dedecus? quanta
Quæ Stoicum scio, non leviter pungit. *Concup.* Pungit. Credo

Credo nam ut est in Adagio, immensum gloria; calcar habet.
Sed ego ad convivium propero, et ad convivium dum propero,
Non sum tantus cessator ut calcaribus indigeam.
(Exeunt.

EPILOGUS.

Spectatores, vidistis jam satis Vapulantem Stoicum;
Qui id precatur unicum, ne vestra gravius censura vapulet.
Quod si vapulare necessum fuerit,
Juvabit vestris vapulasse manibus.

FINIS.

CANCER.

Comoedia.

LONDINI,
Typis *R. C.* ſumptibus *Andr.Crooke*,
1648.

Dramatis personæ.

Rodericus, senex.
Lucilius, adolescens.
Corbus, servus.
Granchio.
Balia, nutrix.
Fantichius, puer.
Fortunius, adolescens.
Virsilia, matrona.
Gallus puer.
Albertus, Monachus.
Erminia, puella.
Sempronius, senex.
Fannius, servus.
Carpinius, fur.
Faber ferrarius.
Bargello.
Vigiles, 4.

Horum fit mentio tantum.

Claritia, puella.
Manlianus.
Constantia, uxor Sempronii.
Lysa, ancilla.
Corvinus.

Scena supponitur in Florentia.

CANCER,

CANCER.

ACT. I. SCEN. I.

Rodericus salutat & valedicit filio suo, & redit in domum suam. *Rodericus*, *Lucilius*, *Corbus*, ex ædibus *Rod.*

Lu. SAtin' pater abiit? heigh Corbe, vidistin' epistolam?
Cor. A Sienna? quam hesternâ nocte dedisti pellegendam patri,
Quâ Siennam accersitus es? *Lu.* Ipsam Corbule.
Tu igitur existimas me Siennam profecturum hodie?
Cor. Quid ni? *Lu.* Cum patre juxta falleris;
Ipse hanc epistolam à me dedi mihi, eo igitur & non eo,

Cor.

Cor. Nosti tarditatem meam, tu me ludis propterea
Is & non is; quasi hoc non sit impossibile? *Lu.*
Non est, crede mihi.
Verùm age; posthac faxo scies; sed ubi est marsupium? (*Exit ut petat marsupium.*
Cor. O here. *Lu.* Abi, affer, antiquum obtines.
Tardus hic est servolus, & haberi ingenio,
Non est plane stultus quidem, sed stulto proximus,
Neque mihi magis hercle propterea displicet.
Fidus est & bonus, linguâ simul & operâ.
Me ab infantiâ colit & amat, atque hoc sat est mihi.
Esto mihi servus fidus & amans, de cæteris ipse
caveto.
Verùm adest asinus, *Cor.* Quæso here, quæso here,
Lu. Tace,
Numquid literas & vestem tradidisti Erminiæ meæ.
Cor. Nescio. oh,
Nempe virgini quæ in illisce habitat ædibus, illius
viduæ. a-hum.
Lu. Ursiliæ. *Cor.* Ursiliæ? recte Ursiliæ. *Lu.* Quid ais?
Dedistin' illi ipsi in manus? *Cor.* Maxime dedi
& lubrisi simul.
Lu. Quid ita? *Cor.* Vestis virilis erat. *Lu.* Quid
tum? *Cor.* Here
Quia mittis amoris ergo vestem virilem virgini,
Lu. Hoccine te movet? optime. Verum responde
mihi.
Quid illa? nihil rescripsit? *Cor.* Plane nihil.
Raptim accepit: tum autem satis me inclementer
extrusit quasi ex ædibus.
Lu. Ne mater hunc conspiceret, metuebat scilicet.

At

At quid dixit? *Cor.* Sane nonnulla verba mellitissima.

Lu. Cui? *Cor.* Mihi. *Lu.* De quo? *Cor.* De te. *Lu.* Quid cessas dicere?

Cor. Oravit ut nemini dicerem. *Lu.* Nemini? at potes mihi.

Cor. An tu non es aliquis hominum? *Lu.* Papæ.

Cor. Certe erant verba mellitissima,

Atque amatoria admodum. *Lu.* Quin dicas, impero,

Nisi vis tibi magnum malum *Cor.* Dicam igitur;

Uhum, equidē oblitus sum: ehum, elapsa sunt mihi.

Lu. Sic soles asine, ferendum est; verum potin' hoc dicere?

Cor. Quid? *Lu.* An Fortunius certò hinc migrarit Venetias?

Cor. Quippini? *Lu.* Vidistin' extra portam in viâ? *Cor.* Minimè,

Sed abiit sat scio. *Lu.* Quo argumento dicis hoc mihi?

Cor. Quia valedixit mihi, sicut iter ingredientes solent.

Lu Solidum argumentum! equidem illum abiisse spero, & abesse gaudeo.

Cor. Gaudes here de abscessu fratris tui? *Lu.* Fratris mei? (here?

At enim ego fratrem dici nolo meum. *Cor.* Quare

Est adolescens pol probus, suavis, optimus. *Lu.* Quid ita? (bona.

Cor. Quia me semper amavit, mihi multa fecit

Lu. Pol sapis. *Cor.* Annon tu illum amas? *Lu.* amo satis.

Verum

Verum fuit impedimento mihi, amovendus erat.

Cor. Quî isthuc? *Lu.* Dicam; quanquam sat scio tu nunquam intelliges.

Cor. Dabo operam. *Lu.* Fortunio certè neque forma,neque indoles,neque obsequium deest:
Tum patri ut inprimis placeret, curavit sedulò,
Quo factum est, ut pater illum æque ac me semper dilexerit.
Id ego stomachabar aliquoties,ferebam tamen.
At nunc ut res meæ sunt non fero amplius.

Cor. Num tuæ res mutatæ sunt tibi here? *Lu.* Hoc modo.
Erminiam hanc è proximo (uti nosti) amavi jam aliquandiu,& amo unice.
Verum quia indotata est, celavi amorem quantum potui;
Neque cuiquam quicquam de illo dixi, præterquā tibi.

Cor. Uhum,habeo gratiam. *Lu.* Huc res redit deniq;:
Hâc nocte statui Erminiam hinc Siennam abducere,
Et secreto collocare Siennæ apud Octavium amicū meum.

Cor. Quis ille Octavius? *Lu.* Quid id tua refert asine?
Familiaris olim mihi fuit, dum una viximus Paduæ.
Apud illum Erminiam locabo, dum patrem conciliavero.

Cor. Sed quid hoc ad Fortunium? *Lu.* Metuebam scilicet,

Ne si pater iratus foret, propter insperatas nuptias,
Me abdicaret, & illum præsentem amaret unice.
Ego Fortunium apud patrem incusavi, ejus amores
feci palam,
Suasi, persuasi ablegandum Venetias,
Ne quod nunc ago præsens, impediret mihi interea,
Aut (si expers culpæ videretur) apud patrem esset
prior.
Patres, qui duriusculi sunt, omnia ferunt æquius,
Quam ut gnati uxores indotatas ducant domum.
Cor. Quid? an illa indotata est virgo tam splendidâ,
tam nobili familiâ?
Lu. Ita est: Raymundus frater Sempronii hujus,
Erminiæ fuit pater,
Ille fortunatam diu mercaturæ operam dedit. Sed
Dum ex *Ægypto* solvens repetit *Florentiam*, in
Piratas incidit,
Illi Raymundum & vitâ spoliant & bonis fere omnibus
Cor. Piratas? quid sunt Piratæ? *Lu.* Molestus es,
hinc Erminia mea
Quæ sic abundat formâ, facta est egens rei.
Cor. Si egens sit, quare matrem celat amorem
tuum?
Quasi mater dedignaretur te generum sibi.
Lu. Recte hoc quidem & præter ingenium rogas;
dico tibi.
Ursilia mater ejus, nuptias exosa, ob fatum
viri,

Propter

Propter hanc, quâ premitur, viduitatē & pauperiē,
Erminiam filiam suam Monacham jampridem vo-
verat:
Illa ut ætas tulit, annuebat & promittebat in-
sciens.
Cor. Monacham? *Lu.* Ut Monacha, inquam, esset
perpetuò.
Quare ut est severa, imo sæva & pertinax,
Si quid Erminia insinuavit de nuptiis (quod fecit
sæpius)
Filiam insimulat inconstantiæ & impudicitiæ.
Hinc est, quare Erminia nomen meum & amores
reticuit,
Et nunc ad gaudia nostra per dolum & fugam pa-
rat viam.
Cor. At quæso here, quid sunt piratæ? *Lu.* Vah,
tace.
Præstitutus olim ad hanc rem dies est crastinus,
Quare si hac nocte Erminiam ex his ædibus non
extraxero,
Cum invisâ pompâ cras aderit chorus virginum,
Ducent ad Monasterium, sepulchrum pulchritu-
dinis,
Ubi vivæ sepeliuntur virgines: Illæ meam Ermi-
niam?
Ejus ego ocellos, labia, papillas corrumpi sinam?
Cor. Here, satis venusta est; sed quid sunt pira-
tæ non narras mihi.
Lu. Apage te, venusta! imo præ illa invenusta est
ipsa Venus. (*Lucil. transit Scenam.*
Adesdum, aspice; annon illæ fenestræ longe sunt
pulchriores reliquis? *Cor.*

Cor. Ego non ſentio. *Lu.* Ah ſtipes! non ſentis lapis? (*Intrat Rod. ex ædibus ſuis.*

At ego ſentio, & geſtit mihi animus dum cogito,
Ut hæc nox mihi demet omnem ægritudinem?
Solitudo, timor, mœror, ſuſpiria, lachrymæ (comites quondam mei)
Vos jubeo omnes valere in poſterum. ah mea, } *Adfeneſt. Erminia.*

Actus I. Scena II.

Rodericus, Lucilius, Corbus.

Rod. QUid tua? quid ceſſas Lucili? quæ hæc eſt mora? quæ mantatio?

Lu. Convenit me quidam familiaris, qui moram injecit mihi, verum abeo.

Rod. Imo, mane; quid tibi cum his feneſtris? quæ hæc ſpeculatio eſt?

Lu. Jocabar cum Corbo de feneſtræ illius artificio & pulchritudine.

Rod. Jocari in tua re ſeria? non decet, non probo, at dic mihi.
Quid tu de ſolitudine, mœrore & lachrymis dicebas modo?

Lu. Dolebam ſolitudinem tuam & mœrorem, poſtquam ego hinc abierim,
Atque ſuſpiria & lachrymas in futuris amoribus meis. *Ro.* Siccine?
Verebar ne quam allocutus eſſes virginem.

Eſt hiſce in ædibus virgo? annon? *Lu.* Audivi, pater.
Cor. Imo eſt virgo nubilis. *Rod.* Noſtin? *Lu.* Egone? *Rod.* Tu.
Lu. Ego ut noverim?
Rod. Mirabar te tam ſtultam rem agere & ridiculam,
Eam quam non noſti, compellare de viâ; ſtultum hoc eſſet quidem.
Cor. Certè here, Lucilius tuus nihil ſtultè fecit, aut ridiculè;
Novit illam probe. *Lu.* ſt, quid ais? *Rod.* Quid hoc eſt?
Lu. Nihil mi pater, noſti quàm ſit hic tardus animi:
Dum me excuſat q̃ cupit, incuſat ultro: dicam ſerio,
Ego ad hanc rem, quam paro, Siennam (quantum poteſt) propero.
Rod. Age, multum diei abiit, propera. *Lu.* Fugio. ah ſtipes!
Rod. Atque audin? pecuniam quam credidi Fabritio, obiter memineris.
Lu. Meminero, vale. *Rod.* Vale. *Exeunt ad for: Bac:*

Act. I. Scen. III.

Rodericus, Granchio, ex ædibus ſuis.
Rod. tranſit Scen.

QUanto in pectore hanc rem meo magis voluto,
Tanto mihi ægritudo auctior eſt in animo.
Nihilne eſſe certum cuiquam? nihil in hâc vitâ integrum?
Dii

Dii vestram fidem! habere filios, id vero nihil est. (*Intrat Granchio.*
Quicquid id est, quod habes, dum eo non frueris, non habes. (fluunt,
Id ego experior, cui multa in unum locum con-
Quæ meum pectus pulsant simul.
Gra. Quis ille homo est? hum Rodericus.
Rod. Duos habeo filios, neque unum habeo tamen; quod hoc malum?
Quasi in orbitatem liberos produxerim.
Gr. Quid ille de filio mussitat? cave tibi Granchio.
Rod. Sed video Granchionem, compellabo hominem;
Amicus homo est, atque id verum comperi;
Proloqui dolorem, nescio quo pacto, ærumnam levat.
Gr. Ad me rectà itur. *Ro.* Granchio salve.
Gr. Quis homo est? O Roderice, tune eras? Salve Signor mio.
Quid est? ut vales? satisne rectè? *Ro.* Sic
Ut quimus aiunt, quando ut volumus non licet.
Gr. Subtristior mihi visus es aliquantò quàm soles.
Ro. Væ misero mihi, quanta de spe decidi?
Gr. Quid isthuc? quæ res te sollicitat autem?
Ro. O Granchio. *Gr.* Eloquere; quicquid id est,
Ne retice, ne verere, crede, inquam, mihi.
Aut consolando, aut consilio, aut re juvero.
Ro. Sane quidem, Granchio, merito te magnifacio:
Et quanquam nupera hæc inter nos admodum notitia est,
Tamen & comitas tua & vicinitas Facit

Facit ut tibi audacter credam consilia omnia:
Quanquam hac in re neq; consilio, neque auxilio sit locus.
Sed ne te longius animi suspensum teneam,
Scias Granchio, meæ hujus ægritudinis
Nullam aliam esse causam quàm amorem.
Gr. Itane verò! ha, ha, he, senem pænè *Acheronticum*,
Qui in Charontis cymbâ pedem alterum habet:
Amare id ætatis, ha, ha, ô tempora! ô mores!
Ro. Quid est? quid tecum mussitas Granchio?
Gr. Nempe tu non primus es amator senex;
Fecerunt præter te item alii magni viri.
Ro. Amator? quid ais? ha, ha, egon' ut amem? dii prohibeant:
Hæc pol esset miseria, ô noster Granchio;
Multa adfert secum senectus incommoda, multa deliria,
Neq; sum ita denuò factus puer, ut amẽ; vah non,
Non amor quem dico, meus est illiusmodi; non.
Gra. Sin esset, quid porro novi accideret?
Rod. At dico tibi non esse; alius me amor agitat,
Et qui me magis decet, paternus & cura liberũm.
Gr. Intelligo; nunc demum aperte loqueris, perge.
Et si quid meo consilio usus est, præsto sum, impera.
Ro. At nihil cousilio nunc opus est, sed (quod in rebus duris ultimum est)
Solatio & misericordia. sed quid verbis opus est?
scies igitur
Me etiamsi natum hic Florentiæ, vixisse tamen huc usq; adeo

Venetiis, inde etiam ante tres menses primùm migrasse huc Florentiam.
Una cum familiâ; decrevi scilicet amore ductus patriæ,
In hâc civitate, quâ natus sũ, quâq; omnes proavi
Vixerunt, non sine dignitate antehac,
Quod reliquum est ævi agere. *Gr.* Bene habet; perge.
Ro. Duos adolescentes adduxi mecum huc Florentiam, Lucilium, & Fortunium,
Alibi eductos antehac, alterum Paduæ Academicum,
Alterum Venetiis mercatorem; nunc hic peregrinus senex
Alienos à me ultrà non patior, accersivi illico,
Perduxi mecum ut una essent, sic induxi animum,
Ut solent patres, senectuti eos *solatio fore*. *Gr.* Rectè sensisti.
Ro. Sensi, sed nunc secus comperi Granchio. *Gr.* Quid ita?
Ro Audi, ille meus Fortunius. *Gr.* Hum. *Ro.* Vix decem hîc egerat dies
Circumspectans urbem, ut fit, incautus juvenis
Licentiâ factus nequior (neq; enim talem antehac expertus sum)
Quo nemo melior, aut modestior, aut magis industrius,
Tunc cum Venetiis intentus fuit negotiis.
Quid multa? errans isthic per plateas, aspexit virginem,

Ama-

Amavit. *Gr.* Amavit! *Ro.* Efflictim. *Gr.* Jurabo id.
Ro. Quid ais?
Gr. Cujus inquam? *Ro.* Sempronii filiam hic è proximo. *Gr.* Falleris. *Ro.* Quid ita?
Gr. Nam Sempronius ille, quem dicis non habet liberos.
Ro. At hercle scio eum aliquam in ædibus nutrire virginem.
Gra. At illa privigna ejus est, uxoris filia, quam duxit alteram, non sua.
Quā tamen minoris haud facit quam si esset sua:
Aiunt etiam cum sit ipse orbus liberis,
Hanc virginem ascitarum eum in hæredem sibi.
Rod. Agedum, illa ipsa est, quam perit Fortunius.
Gr. Scio. *Ro.* Scis tu? *Gr.* Audio, inquam, porro, porro.
Ro. Ubi rem rescivi & serio reputavi mecum,
Sempronium; virum potentem in civitate, divitem,
Virginem ipsam nobilem, meum è contra ignotum,
Advenam; nihil spei deniq; futuras nuptias;
Cœpi accusare, increpare, objurgare, omnia facere,
Quo extirparem amorem hunc ex animo juvenis.
Cum nihil profeci, metuens quò evaderet,
Ne in extremam aliquam exinde infamiam se immergeret,
Decrevi mecum ultimo uti remedio, atq; eum amovere hinc protinam.

Ea spes elapsa est;sic quasi perdidi unum filium.
Multa orantem, multa fingentem deniq;
Remisi eum heri Venetias. *Gr.* Nova, nova,
Miser homo quàm deceptus est? *Ro.* Quid isthuc?
Gr. Misisti eum igitur Venetias? *Ro.* Certe.
Gr. Certe? *Ro.* Certo certius.
Verùm Deus bone, quam ibi molestiam vidi?
Plaustrum credo aliquod trans limen hoc traheres,
Citius quàm ego Fortunium: vide sis quas preces, quales moras, quanta suspiria.
Gr. Sed tandem abiit? *Ro.* Ægre nimis, ægrè & lachrymans.
Gr. Per Deos nimis tu fuisti durus; præter æquũq; & bonum,
Juvenem amantem cum contumeliâ domo ejicere;
Vide sis nunc jam, æque est ac ad suspendium adigere.
Ædepol peccatum est largiter: nam per Deos, quid est? juvenum juvenilis est animus.
Nescis quam rem egeris: verùm *basta*, quod factũ est infectum reddi non potest.
Tu si me àudis; verùm *basta*, abeat, valeat.
Ro. O Granchio, vix mille credo passus ex urbe abierat. *Gr.* Vix.
Ro. Quum mille mille hoc pectus pungebant curæ;
Domum revertor mœstus, atque animo fere
Perturbato, atq; incerto præ ægritudine.
Cœpi cogitare; hem isthoccine pacto adolescentem miserum

Amore & dolore perditum demittere? hui, hui.
Gr. Vah,ne te ita excrucies animi, palam in plateis
Lamentari muliebriter hominem istius loci? vah pudet me tui,
Roderice. *Ro.* O Granchio mi, vivere me interea isthic loci
Imbellem, ignotum, desertum, senem exutum liberis,
Propinquis, amicis omnibus! *Gr.* Age vero,reprime te; bene succedent omnia.
Me vide; neq; ita desertus es adeo; habes domi Lucilium tuum,
Adolescentem pol optimum. *Ro.* Ah Granchio satin' me miserum putes?
Gr. Quid rei est? *Ro.* Hic quoque me dereliquit etiam. *Gra.* Quis? Lucilius?
Ro. Maxime. *Gr.* Indignum facinus: quamobrem?
Ro. Nescio nisi mihi deos satis
Scio fuisse iratos, qui auscultaverim. *Gr.* Cur ita fecisti?
Ro. Persuasit. *Gr.* Quibus argumentis? *Ro.* Dicam tibi;
Hic virginem quæsitum abiit, Fortunius perditum,
Gr. Probè, at qualis ea est tandem? *Ro.* Nescio.
Sed familiaris ejus quidam, Sienæ habitans,
Adolescens, datis ad eum literis hesterno die
Eo invitavit filium. *Gr.* Quid ibi facturum? *Ro.* Nempe virginem ut viseret,
Divitem, ut aiunt, honesto natam loco,

Atq; eo is nuuc abiit. *Gr.* Hoccine vero adeo est lachrimabile?

Age, age, irritas fortuuam; vide sis, haud multò post

Redibit Lucilius tuus incolumis, uxora'us cum dote eximiâ.

Ille item alter aut desinet amare, aut potiri incipiet.

Tute interea hoc age, Sempronium adi, nuptias sollicita.

Ro. Ah nihil agis Granchio, nunquam futuræ sunt nuptiæ.

Gr. Malè dicis. *Ro.* Dico equidem quod res est. *Gr.* Quid ita? *(intrat Fantichius.*

Hum camus Roderice, ne captet aliquis sermones nostros:

Crepat ostium Sempronii. *Ro.* Ibis igitur mecum ad forum?

Gr. Libenter; namq; ibi me manent negotia. *Ro.* Eamus.

Act. I. Scen. IV.

Balia, Fantichius ex ædibus *Sempronii.*

Fan. Hem Balia, exi foras. quid stas? liquido licet, abierunt senes.

Ba. Numnam nos insanimus Fantichi, qui domo egredimur,

Ut de secretis nostris communicemus consilia?

Fa. Atq;

Fa. Atq; id quidem satis ridiculum est.
B. Atqui huc animũ advorte, atq; aufer ridicularia;
Numquis hic est alius præter me & te ?
Fa. Nemo est; perge igitur ut occœpisti dicere.
Neq; dubites arcani hoc, quicquid est, meæ fidei concredere.
Mihi quod credideris, sumes ubi posueris.
Ba. Novi temi Fantichi, præter annos & vultum istum, nihil tibi quicquam inesse pueri.
Alioqui haud prudens sim, qui puero consilia mea ita temerè committerem.
Fa. Puero? lepidus ego sum puer, annon? verùm perge.
Ba Hic quem dixi Fortunius, ita pertexit porro amorem persequi
Ut facile sentiret Clarina. [illegible]
ipsa adeo intractabilis fuit,
Nec ubi oculos blandè torquebat Fortunius
In illam, cessit usquam loco : crede mihi Fantichi,
Ita probè calleo hasce artes amatorias, ut propter peritiam meam
Idonea sat sim, scio, quæ è cathedra perlegerem:
Novi adolescentium ingenia, novi, novi.
Fan. Rectè, rectè. satis proni ad libidinem omnes.
Ba. Rem tenes, ita est, verùm illa nosti, novitia admodum,
Puellulà, infantulà, ineptulà, eccere
Haud ita pridem quam hisce ulnis gestavi meis.

Ba. Dii boni! nêpe is solus author est, sator sartorq; sceleris;
Apud eum nunc latitat Fortunius, interea mise senex
Quàm deceptus est? credit eum confecisse jam bonam partem itineris;
Quid verbis opus est? Granchio choragus est unicus in hoc negotio.
Fa. Atqui ego putabam hunc esse hominem integerrimum.
Ba. Oh Jupiter! pol iste nimis nequam nebulo est, mi puer.
Fa. Enimvero Balia, visus est mihi semper civis primarius;
Ita quotidie ædibus assuescit summatum virûm,
Eorum utens semper consortio & consuetudine:
Quin etiam per plateas ita incedit graviter & vultu tetrico.
Ba. Et totas noctes per tabernas cum pessimis nebulonibus repit.
Ah puer, nescis quàm fronti nulla sit fides; novi ego Granchionem;
Næ ille omnium horarum est homo. *Fa.* Isthuc est sapere, verum
Quod ad rem attinet, perge porro proloqui.
Ba. Uno verbo expediã, huc res hæc rediit deniq;
Utrinq; amor illaqueat, matura hæc nunc est fabula,
Atq; hac nocte transigendus est actus ultimus. *Fa.* Quid ita?
Ba. Quoniam omittenda non est occasio tam beafica.

Quam diu expectavimus, heræ nostræ absentiæ
Quæ hodie rus abiit, non reditura hac nocte;
Proin statui mecum hâc nocte Fortunium intro-
mittere. *Fa.* Quo?
Ba. In cubiculum Claritiæ. *Fa.* In cubiculum
Claritiæ?
Ba. St, tace. Quidni? Egon' ut finam
Misere amantes unà perire misere? non faciam.
Fan. Vide quam rem agas: sed qui scis ruri man-
suram hac nocte heram? *Ba.* Scio,
Præterea id nunc agit Granchio, ut herum nostrũ
aliquo pacto ludat & Fannium,
Ne iis forte suboleat, quod machinamur. *Fa.* Au-
dax mehercle facinus,
Et metuo male quorsum evadat; neque cogitas
Balia,
Quàm sit oculatũ animal & suspicax iste Fannius.
Crede mihi Balia plures oculi intenti sunt in Cla-
ritiam quàm tui.
Tibi soli hera ut crederet filiã? non verisimile est:
Agnellam lupæ? *Ba.* Quid ais verbero? *Fa.* Lenæ
vellem dicere.
Quid interest? *Ba.* Pergin' malè loqui, mastigia?
cave dixeris.
Mihi tu isthæc? nequã es Fantichi. *F.* Ah tã sæviter?
Jocabar hercle Balia, verùm dic mihi,
Quid meâ hic opus est operâ? ut lucernam interea
porrigam?
Ba. Ah ne dixeris. nunc ego te quæso, Fantichi, ut
opera tua & consilio juves,
Participesq; hanc mecum provinciam. *Fa.* Quid
ut faciam? *Ba.* Multa.

Ba. Multa sunt quæ tuam expetunt opem, præcipuè
Lysam illam aliquo pacto ludas, quo ejus me oculis liberes;
Confabulare cum eâ lepide, ut soles, aut si potes, inebria eam;
Quidvis porro facias, modò ne mittas, *Fan.* Sine me;
Eā ego tractabo lepidè, lepidè excipiā ne dubites.
Verùm Balia quid mî accrescet deniq;? aut quam ego mercedem laboris feram?
Nam scio te tuam industriam non solere nucibus vendere.
Ba. Profecto Fantichi dicam quod res est: hoc si effecero,
Pollicitus est mihi Fortunius, *Fo.* Oh. *Ba.* Tunicā & parvam stipem,
Triginta aureorum, in dotem nepti meæ Luciæ;
Et quia nummus ei in præsentiarum non suppetit,
Oppignorabit mihi hodie togam, haud vilis pretii,
Quam Rodericus huc tulit secū, ut daret principi.
Hanc, inquam, mihi opponet pignori, intereadum solvendo est.
Hanc ubi primùm nactus sum pecuniam,
Quatuor tibi integros aureos in mercedem dabo.
Fa. Parum est. hem.
Eamus Balia, vide aliquot venientes huc ex adverso.

ACT.

Act. I. Scen. V.

Granchio a foro Bacc. cum Carpinio post susurros aliquot accipit scalam sericam clanculum. exit Carp. ad forum Decan.

Granchio, Fortunius ex ædibus *Granch.*

Gr. PEr deos vide sis nunc jam; quid tu ante ostium modo?
Cupis spectari, annon? atq; referri id patri,
Te hic hærere apud me? Ita me dii ament Fortunii,
Miseret me tui & piget. Ita impotens animi es,
Ad vesperam non posse te manere in ædibus.
Fo. Siquidem id nunc displicet patri,
Demisisse me hinc se, quid porro lateam obsecro?
At cur me non facio palam? *Gr.* Eccere jam, tuatim facis; nempe tu vis deseri.
Cupis me hinc amoliri. *Age*, vale. *For.* Granchio.
Gr. Næ ego infœlix sum, qui tua me sollicito amentia.
Fo. Ah Granchio, tu si hic esses, aliter sentias:
Qui nobis non dolet, facile dolorem spernimus.
O Jupiter! integrum nunc diem ex quo vidi vitam meam!
Gr. Quid ais? integrum diem, & vivis etiam? O Jupiter!

Pol

Pol tu periisti basilicè. verùm ausculta paucis, Ego sanè haud arbitror bonum,
Aut conducibile ut ad Claritiam te admittat hâc nocte Balia.
Fo. Occidis me. *Gr.* Sed viden' quorsum? *Fo.* Scio, ut me perderes.
Gr. Aha; cavete pueri: isthuc est amare. *Fo.* Obsecro te Granchio ne me ita excrucies.
Gr. Oh mi adolescens, tu qui hic ita te malè contines,
Quid te facturum censeam cùm eo veneris? scio, scio,
Tu si semel intraveris, verendum est, ne unquam excesseris postea.
Fo. Non faciam Granchio. *Gr.* Qui credam tibi? *Fo.* Sanctè juro,
Gr. *O perdonate mi*; jusjurandum hoc est Venereum.
Fo. Non Apollinis magis verum atq; hoc dictum. *Gr.* Non, non.
Quamdiu hic stas? non credo tibi. *F.* Quin abeo igitur.
Gr. Verba audio. *Fo.* Eo; verum Granchio.
Haccine ego nocte ibo ad Claritiam? *Gr.* Hac nocte.
Fo. Eliciemus senem ex ædibus suis. *Gr.* Imo extrahemus.
Sin minùs ut tu introeas, curabo isthoc. *Fo.* Quomodo?
Gr. Rogas? vi, dolo, machinis, miraculis, arte magica.
Fo. Oh enecas me. Quæso te mi Granchi, si hoc præstiturus es, ut dicis,

Ostende mihi paucis quo pacto fiet. *Gr.* O enecas me!
Quæso te mi Fortunii, annon te miseret mei?
Historiâme tam longâ nunc contexere: verùm age.
Vidisti tu illum festivum hominem qui me modò reliquit?
Fo. Quē? nigrum illum colore mustellino? quicum concessisti aliquantulum
Ut solus convenires. *Gr.* Recte; animadvertisti tum? bene habet.
Scin' tu qualis vir fuit? *Fo.* Non ædepol scio, neq; curo.
Gr. Oh cave dixeris, Homo ille est perpaucorum hominum.
Fo. Aut perpaucarum literarum potius. *Gr.* Per deos magus es, credo:
Num purus putus fur est. *Fo.* Fur? quid tibi cum isthoc negotii interim?
Gr. O bonus est arte is suâ, atq; industria sibi victum comparat,
Quod pauci faciunt hodie; sed quid me censes cum eo egisse?
Fo. Nescio. *Gr.* Ariolare. *Fo.* Dedisti fortasse argentum mutuum.
Gr. Dedi capistrum mutuum: sine argentum ego?
imo mihi dedit mutuum.
Fo. Quid? *Gr.* Capistrum credo, vide. *Fo.* Medius fidius ludis, annon?
Quid hoc sit? *Gr.* Rimare penitùs. *Fo.* Quid malùm est? scala serica? (*Intrat Carpinius a fore Dec.*
Quorsum isthæc? *Gr.* Quid tuâ id intereft?

Act. I. Scen. VI.

Granchio, Fortunius, Carpinius.

Ca. Eccum vero ipsũ opportunè. certũ est mihi Scalã istã mc ã repetere denuò; quid malũm? Itáne artem imperite exercet suam ut scalam sibi emere non possit?

Gr. Quid tibi videtur? satin inspexisti etiam?

Fo. Fabrè mehercle factam, verùm potin' mihi tandem dicere? Quorsum isthæc scala siet? *Gr.* Quorsum ut sit, nisi ut te adjuvet?

Fo. Men' Granchio? *Car.* Adduxit secum, video, bonis avibus. *Gr.* Hæc, inquam, scala byssina

Fo. Quid faciet? *Gr.* Istarum ædium nobis copiam faciet.

Fo. Quarum vero ædium? *Gr.* Sempronii, non intelligis? *Ca.* Ecce verũ. Dii boni! quàm referta sunt hominum corda astutiis? Isti homines meis retibus sibi aucupium parant, Spoliare istas ædes; ô proditores pessumos!

Gr. Quid censes? *Fo.* Quid censeam? quod tu vis.

Ca. Hebetem me adeo, qui hoc non intellexeram?

Gr. Itane tibi arduum videtur hoc opus? *Fo.* Quo pacto fiet? Aut qua patebit aditus? nunquid per has fenestras? *Gr.* Stultum

Gr. Stultum me putas? quid per hasce fenestras plateam versus? neutiquam;
Sed per posticas illas, quæ hortum aspiciunt.
Ca. Recte. pol monet; hic homo habet acetum in pectore,
Verùm ni caveat, quod hunc capere oportet ego intercipiam.
Advertendus mihi nunc animus est aliquantum; mea hoc interest.
Gr. Quid tute tecum cogitas? quid taces? quid non respondes mihi?
Fo. Cogito mecum, quâ viâ in hortum transeam.
Gr. Id autem mirum est; ad quid obsecro iste tibi murus?
Profundus fortasse est saltus de muro. *Ca.* Per deos atquè hic verum dicit.
Profundus est saltus, jurabo id. *Fo.* Quid tum postea cum ad hortum pervenero?
Gr. Ascendas arborem illam affinem tecto, ex eâ in fenestram transeas.
Car. Libenter ego nunc aures meas cum asino mutem.
Fo. Et inde quò? *Gr.* *So ho*, Lupus in fabulâ; hum! Siccine circumduci nos?
Cave tibi Granchio; vertenda nunc est pagina aut planè perjimus.
Fo. Quid ais? *Gr.* Rectè, ex arbore in fenestram,
Deindè in cubiculum anterius, ubi nullus cubat.
Fenestram aperire in promptu est, quid restat denique
Quàm ut arculam ibi refertam gemmis subducas continuò.

Ca.

Ca. Hum, ha arcam gemmis refertam? hoc non est joculare negotium.

Fo. Satin' ſanus es Granchio? quamnam tu mihi narras Arculam?

Gr. Arculam dico quæ in proximo abaco ſtat à ſiniſtrâ.
Non intelligis? quem aperire etiam perfacile eſt.

Ca. Granchio, merito te amo, quàm nobis ſuffeni ſumus miſeri homines?
Putavi me hujus urbis furem facile principem,
Ecce autem alterum. *Fo.* Quam arculam? quas gemmas?
Quem tu mihi abacum memoras Granchio? Siccine me abs te haberi ludibrio?

Gr. Hoc age Fortuni, hoc age, opus artificem laudat,
Hâc nocte ante duodecimam, invenies hoc ita eſſe, ut dixi tibi.
Ubi primum ſonat duodecima, vide ſis, tunc tecum ſtatue,
Me inſtructum eſſe ad hoc facinus. *Car.* Ain' vero?
Et ubi ſonat undecima ſtatue tecum, me ibi affuturum, ſpondeo.
Nunc abeo, ne forte ſentiant me conſcium conſilii ſui.
Illa mihi periit nunc ſcala, non deſit altera: abeo. { *Exit Car. ad forum Decan.*

Fo. Proh Deum atque hominum fidem, quæ hæc eſt contumelia?
Granchio, itane contemnor abs te? non ſinam, non patiar. *Gr.*

Gr. O infacetum hominem! ô stupidum! ô plumbeum!
Tot signis, tot nutibus, tot gestibus quivis asinus intelligeret.
Non sensisti hominem qui pone stabat clanculum?
Fo. Quem hominem?
Gr. Quem tu adesse nolueras. *Fo.* Ego pol neminem vidi, quis fuit?
Gr. Nempe is qui hanc scalam dedit nobis mutuã.
Quem nisi isthâc ratione lusissem, nisi aliam cecinissem cantilenam,
Palam fuissent omnia. *Fo.* Ego vero id ne somniavi quidem,
Bene habet, pol ego fui vix apud me.
At vide quam rem geris. *Gr.* Quid est? *Fo.* Nam ex dictis tuis
Ille fortasse nunc suspicatur irrepsuros esse nos in ædes Sempronii.
Gr. Oh illoc gloriosiùs ne te id sollicitet, tuas res age.
Fo. Probè. *Gr.* Quid igitur censes?
Aut quî tibi arridet inventum hoc meum?
Fo. Hercle, si alio pacto fieri potest, mittamus hanc scalam, si me audis.
Gr. Rectè ædepol mones, hoc ultimum erit perfugium.
Aliam quoque nunc technam in animo verso, quæ nisi me fallit admodum,
Ejiciet senem oppido ex ædibus suis. *Fo.* Quid isthoc est obsecro?
Gr. Manta, manta modò, nimis tu properè omnia.
Nondum satis matura est; tu interea

Sponde tibi introitū: quo pacto fiet, id ego curabo;
Illud tu potius cogites, ut toga comparetur,
Ne cum Balia non serves fidem; quod si eveniet,
actum erit, nos operam ludimus.
Fo. Isthæc mihi erit provincia; ne dubites de togâ;
Ad manum est; faxo mox apud te ut fiet.
Gr: Abi igitur nunc intrò, & audi his, imo ab', abi.
Fo. O fœlix domus! dulcissimum receptaculum
Voluptatum mearum omnium, vitæ meæ, imo ipsius mei! } *Ad fenestram Claritia*,
O beati parietes! O fœlix, fœlix domus!
Gr Abi infœlix, abi vaniloque, *Fo*, O Granchio respice me.
Gr. Pergin' impudens? *whist.* non vides? Abi nequam: quin stas etiam?
Quænā illa, ut sit matrona incedens tam graviter?
O Raymundi vidua, soror Sempronii. hum, opportunè abeo,

Act. I. Scen. VII.

Vrsilia, Gallus puer, ex ædibus suis.

Vr. Miror hoc quid fiet: promisit Albertus huc ad me hodie, ut viseret:
Domi manere jubet, expecto, nullus venit; quin tu Galle, dum ad Scholam properas,
Ad cœnobium divertas paululum, & hæc illi dicas.
Gal. Um, hum.
Libenter ad cœnobium, sed ad Scholam hodie?
& soror cras in æternum abiit?
Liceat obsecro, cum illa consumere, hoc quod reliquum est diei.

Vr. Benè licet. *Gal.* Certè? heigh, & annulum tuum cras præceptori deferam.
Nosti? *Vr.* Ne vapules; & hoc etiam. *Ga.* O lepidam matrem. hei
Libros tantùm intus reponam, & Albertum accersam statim. *Vr.* Ego
Præstolabor te, age. *Exit Gal. in ædes maternas.*

Actus I. Scena VIII.

Albertus, Vrsilia, Gallus.

A foro Dec.

Al. Viso quid me vult Ursilia matrona certè optima,
At (quod bonis plerumque accidit) aliquanto pauperior,
Nobilis tamen; unicus illi filius, unica filia,
Indole suavissima, ætate integrâ, formâ egregiâ.
Filiam nisi nobilis (nobilis cùm sit) in uxorem mater non dat.
At sine summa dote quis accipiet? vah!
Nunc dierum virtus & genus sine dote nihili.
Decrevit igitur Ursilia filiam cum parvâ dote ad cœnobium mittere,
Monacha ut fiet, nec scio quid nunc impediat
Quo minùs ea cras admittatur. *Vr.* Citò puer, citò. *Intrat Gallus*
Ga. Momento adero——oh Padre Alberte, teipsum quæro.

Al.

Al. Mi Galle cedo manum. *Ga.* Mater te expectat.
Al. Ubi eſt? oh Madonna Urſilia. *Vr.* Optato advenis.
Al. Quid agitur? quid tandem Erminia? *Vr.* Noctes & dies
Lachrymat miſere. *Al.* Ha, ha, duriorem forte Monachorum
Vitam eſſe cogitat, quàm ſit. Hujus amænitates cùm perceperit,
Næ haud ita ſentiet. *Vr.* Tuis ad hanc rem opus eſt
Conſiliis; noſtra enim immota ſtat ſententia.
Al. Quantum poſſum, neque tibi, neque illi deero.
Vr. Eamus intro. *Exeunt in ædes Vrſiliæ.*

Actus I. Scena IX.

Gallus ſolus.

F*A, la, la, chic, whir*; Quàm liquido nunc ſum animo?
O me fœlicem! Totum ut luderem diem! totum! *Falala.*
Non poſſum non cogitare quàm miſeram in ſcholâ vitam hodie
Conſodales agunt mei, ibi Chæreæ velluntur aures,
Phædriæ Colaphus impingitur, Pamphilus
Totus fit virgeus. Ah miſelli pueri! Eccum me liberum, *fa, la, la.*

Fortaſſe

Fortasse præceptor oculos hinc inde trajiciens,
(Ut nequam trajectum habet) me abesse intelligit;
Totus dein in fermento, Ubinā, inquit, est Gallus?
Num abest? oh ut ego illum — contremiscunt illico
Omnes, & me miserrimum esse autumant.
Mau. Ubinam est Gallus? hic est, bone vir quid
Cum illo hodie negotii? At nemon' hic est
Sermonis mei arbiter, qui præceptori hæc narrando
Sibi conciliet gratiam? Quid si? An propterea
De jocis hodiè, de risu quod demiserim?
Ne tantillum. *Fa, la, la, la, la, la, la, &c.*

Exit in ædes Ursiliæ.

Act. II. Scen. I.

[*Albertus, Erminia,* ex ædibus *Ursil.*]

Al. TU nescis Erminia quantas habet vita Monastica lubentias,
Quantas porro commoditates & opportunitates optabiles.
Er. Recedamus, obsecro, à nostris foribus longiusculè.
Al. Nam quod tu nostras arctâ velut in custodiâ
Vivere sanctimoniales autumas, in eo multū falleris
Er. At ne sic quidem placet adhuc vita solitaria.
Al. Hercle quidem isthanc quam tu sic metuis solitudinem,

Mille

Mille comitantur solatia, mille secura gaudia,
Nam ut reliqua mittam——
Er. Imo verò hæc omnia missa facias Alberte,
Et in hâc re parcas huic labori tuo;
Alia res agenda est, ad quā tuâ mihi operâ opus est
Vide ne quis adsit nostri sermonis arbiter.
Al. Nemo est, quid ais? *Er.* Arcanum est, Alberte,
Adeoque hîc summâ opus taciturnitate & fide,
Quas mihi si promiseris——
Al. Eloquere audacter, quicquid est; Egon' tibi futilis videor?
Er. Imo fidelem te comperi hactenus ac mihi benevolum,
Sed vereor ne si——*Al.* Quid hæsitas?
Quid verere? Injurato si non credis mihi,
Persanctè jurabo. *Er.* Celabis ergo? *Al.* Celabo.
Er. Adjuvabis etiam? *Al.* Certè. *Er.* Certè?
Al. Téne id dubitare autem? nondum tu me nosti Erminia.
Solet fere noster ordo in vestrum sexum esse benignior.
Adeoque mihi semper religio penè fuit,
Formosæ puellæ denegare quicquam in re præsertim amatoriâ.
Nam profectò aut tu amas Erminia, aut ego malè conjicio.
Er. Rem ipsam elocutus es Alberte; ecquid in te mihi auxilii?
Al. Gestio non promittere solum, sed & præstare.
Er. Certum est. *Al.* Quid est? *Er.* Lucilium, ohime.
Al. Quid cũ? *Er.* Amo. *Al.* Lucilium? quem dicis?
Roderici

Fa. Sed porro enecas me tædio tuo.
Ba. Summa est, primò tabellas ferri & referri mutuo,
Deinde munuscula etiam amatoria aliquot,
Flores byssinos, corda acu texta, violas, annulos, atq; ejusmodi erotica; nosti.
Fa. Rectè. *Ba.* Post grassans subinde igniculus,
In apertũ tandem prorupit incendium, usq; adeo
Ut ad me ultro quodam die accesserit Claricia,
Ibi in conclavi, atq; elocuta sit planissimè;
Decretum esse nunc sibi aut mori aut Fortunio nubere.
Neq; id se latere quàm ingratum hoc foret vitrico suo,
Et matri suæ juvenem ut deperiret ignotũ, nescio
Me denique ita adorta est *lachrymis & precibus suis,*
Ut quo solatium ei *adferrem miseræ,* meam operã & fidem
Promitterem lubens, si quà fieri posset, ut frueretur Fortunio.
Huc etiam accessit Granchionis astutia qui me indies extimulat
Atque instigat, neque uspiam cessat noctu atque interdiu,
Ita suis me ductat dolis, æcastor ita ille versutè malus est,
In ossa mea & medullam penetravit credo.
Fa. Mihi mira narrare visa es Balia,
Granchionem hisce rebus operam dare.

Ba. Dii

Ba. Dii boni! nēpe is solus author est, sator sartorq; sceleris;
Apud eum nunc latitat Fortunius, interea mise senex
Quàm deceptus est? credit eum confecisse jam bonam partem itineris;
Quid verbis opus est? Granchio choragus est unicus in hoc negotio.
Fa. Atqui ego putabam hunc esse hominem integerrimum.
Ba. Oh Jupiter! pol iste nimis nequam nebulo est, mi puer.
Fa. Enimvero Balia, visus est mihi semper civis primarius;
Ita quotidie ædibus assuescit summatum virûm,
Eorum utens semper consortio & consuetudine:
Quin etiam per plateas ita incedit graviter & vultu terrico.
Ba. Et totas noctes per tabernas cum pessimis nebulonibus repit.
Ah puer, nescis quàm fronti nulla sit fides; novi ego Granchionem;
Næ ille omnium horarum est homo. *Fa.* Isthuc est sapere, verum
Quod ad rem attinet, perge porro proloqui.
Ba. Uno verbo expediā, huc res hæc rediit deniq;
Utrinq; amor illaqueat, matura hæc nunc est fabula,
Atq; hac nocte transigendus est actus ultimus. *Fa.* Quid ita?
Ba. Quoniam omittenda non est occasio tam bellica.

Quam diu expectavimus, heræ nostræ absentiæ
Quæ hodie rus abiit, non reditura hac nocte;
Proin statui mecum hâc nocte Fortunium intromittere. *Fa.* Quo?
Ba. In cubiculum Claritiæ. *Fa.* In cubiculum Claritiæ?
Ba. St, tace. Quidni? Egon' ut sinam
Misere amantes unà perire misere? non faciam.
Fan. Vide quam rem agas: sed qui scis ruri mansuram hac nocte heram? *Ba.* Scio.
Præterea id nunc agit Granchio, ut herum nostrũ aliquo pacto ludat & Fannium,
Ne iis forte suboleat, quod machinamur. *Fa.* Audax mehercle facinus,
Et metuo male quorsum evadat; neque cogitas Balia,
Quàm sit oculatũ animal & suspicax iste Fannius,
Crede mihi Balia plures oculi intenti sunt in Claritiam quàm tui.
Tibi soli hera ut crederet filiã? non verisimile est:
Agnellam lupæ? *Ba.* Quid ais verbero? *Fa.* Lenæ vellem dicere.
Quid interest? *Ba.* Pergin' malè loqui, mastigia? cave dixeris.
Mihi tu isthæc? nequã es Fantichi. *F.* Ah tã sæviter?
Jocabar hercle Balia, verùm dic mihi,
Quid meâ hic opus est opera? ut lucernam interea porrigam?
Ba. Ah ne dixeris: nunc ego te quæso, Fantichi, ut opera tua & consilio juves,
Participesq; hanc mecum provinciam. *Fa.* Quid ut faciam?

Ba. Multa.

Ba. Multa sunt quæ tuam expetunt opem, præcipuè
Lysam illam aliquo pacto ludas, quo ejus me oculis liberes;
Confabulare cum eâ lepide, ut soles, aut si potes, inebria eam;
Quidvis porro facias, modò ne mittas. *Fan.* Sine me;
Eā ego tractabo lepidè, lepidè excipiā ne dubites.
Verùm Balia quid mî accrescet deniq;? aut quam ego mercedem laboris feram?
Nam scio te tuam industriam non solere nucibus vendere.
Ba. Profecto Fantichi dicam quod res est: hoc si effecero,
Pollicitus est mihi Fortunius, *Fo.* Oh. *Ba.* Tunicā & parvam stipem,
Triginta aureorum, in dotem nepti meæ Luciæ;
Et quia nummus ei in præsentiarum non suppetit,
Oppignorabit mihi hodie togam, haud vilis pretii,
Quam Rodericus huc tulit secū, ut daret principi.
Hanc, inquam, mihi opponet pignori, intereadum solvendo est.
Hanc ubi primùm nactus sum pecuniam,
Quatuor tibi integros aureos in mercedem dabo.
Fa. Parum est. hem
Eamus Balia, vide aliquot venientes huc ex adverso.

ACT.

Act. I. Scen. V.

Granchio a foro Bacc. cum Carpinio post susurros aliquot accipit scalam sericam clanculum. exit Carp. ad forum Decan.

Granchio, Fortunius ex ædibus *Granch*.

Gr. PEr deos vide sis nunc jam; quid tu ante ostium modo?
Cupis spectari, annon? atq; referri id patri,
Te hic hærere apud me? Ita me dii ament Fortunii,
Miseret me tui & piget. Ita impotens animi es,
Ad vesperam non posse te manere in ædibus.
Fo. Siquidem id nunc displicet patri,
Demisisse me hinc se, quid porro lateam obsecro?
At cur me non facio palam? *Gr.* Eccere jam, tuatim facis; nempe tu vis deseri.
Cupis me hinc amoliri. *Age*, vale. *For.* Granchio.
Gr. Næ ego infœlix sum, qui tua me sollicito amentia.
Fo. Ah Granchio, tu si hic esses, aliter sentias:
Qui nobis non dolet, facile dolorem spernimus.
O Jupiter! integrum nunc diem ex quo vidi vitam meam!
Gr. Quid ais? integrum diem, & vivis etiam? ô Jupiter!

Pol

Pol tu periisti basilicè. verùm ausculta paucis, Ego sanè haud arbitror bonum,
Aut conducibile ut ad Claritiam te admittat hâc nocte Balia.
Fo. Occidis me. *Gr.* Sed viden' quorsum? *Fo.* Scio, ut me perderes.
Gr. Aha; cavere pueri: isthuc est amare. *Fo.* Obsecro te Granchio ne me ita excrucies.
Gr. Oh mi adolescens, tu qui hic ita te malè contines,
Quid te facturum censeam cùm eo veneris? scio, scio,
Tu si semel intraveris, verendum est, ne unquam excesseris postea.
Fo. Non faciam Granchio. *Gr.* Qui credam tibi? *Fo.* Sanctè juro,
Gr. *O perdonate mi*; jusjurandum hoc est Venereum.
Fo. Non Apollinis magis verum atq; hoc dictum.
Gr. Non, non.
Quamdiu hic stas? non credo tibi. *F.* Quin abeo igitur.
Gr. Verba audio. *Fo.* Eo; verum Granchio.
Hàccine ego nocte ibo ad Claritiam? *Gr.* Hac nocte.
Fo. Elicìemus senem ex ædibus suis. *Gr.* Imo extrahemus.
Sin minùs ut tu introeas, curabo isthoc. *Fo.* Quomodo?
Gr. Rogas? vi, dolo, machinis, miraculis, arte magica.
Fo. Oh enecas me. Quæso te mi Granchi, si hoc præstiturus es, ut dicis, Osten-

Ostende mihi paucis quo pacto fiet. *Gr.* O enecas me!

Quæso te mi Fortunii, annon te miseret mei?

Historiâme tam longâ nunc contexere: verùm age.

Vidisti tu illum festivum hominem qui me modò reliquit?

Fo. Quê? nigrum illum colore mustellino? quicum concessisti aliquantulum

Ut solus convenires. *Gr.* Recte; animadvertisti tum? bene habet.

Scin' tu qualis vir fuit? *Fo.* Non ædepol scio, ne q; curo.

Gr. Oh cave dixeris, Homo ille est perpaucorum hominum.

Fo. Aut perpaucarum literarum potius. *Gr.* Per deos magus es, credo:

Num purus putus fur est. *Fo.* Fur? quid tibi cum istho c negotii interim?

Gr. O bonus est arte is suâ, atq; industria sibi victum comparat,

Quod pauci faciunt hodie; sed quid me censes cum eo egisse?

Fo. Nescio. *Gr.* Ariolare. *Fo.* Dedisti fortasse argentum mutuum.

Gr. Dedi capistrum mutuum: eine argentum ego? imo mihi dedit mutuum.

Fo. Quid? *Gr.* Capistrum credo, vide. *Fo.* Mediusfidius ludis, annon?

Quid hoc fit? *Gr.* Rimare penitùs. *Fo.* Quid malùm est? scala serica? (*Intrat Carpinius a foro Dec.*

Quorsum isthæc? *Gr.* Quid tuâ id interest?

ACT.

Act. I. Scen. VI.

Granchio, Fortunius, Carpinius.

Ca. Eccum vero ipsū opportunè. certū est mihi
Scalā istā me ā repetere denuò; quid malùm?
Itáne artem imperite exercet suam ut scalam sibi
emere non possit?
Gr. Quid tibi videtur? satin inspexisti etiam?
Fe. Fabrè mehercle factam, verùm potin' mihi
tandem dicere?
Quorsum isthæc scala siet? Gr. Quorsum ut sit, nisi
ut te adjuvet?
Fo. Men' Granchio? *Car.* Adduxit secum, video,
bonis avibus. *Gr.* Hæc, inquam, *scala byssina*
Fo. Quid faciet? Gr. Istarum ædium nobis copiam
faciet.
Fo. Quarum vero ædium? Gr. Sempronii, non
intelligis? *Ca.* Ecce verò,
Dii boni! quàm referta sunt hominum corda astu-
tiis?
Isti homines meis retibus sibi aucupium parant,
Spoliare istas ædes; ô proditores pessumos!
Gr. Quid censes? Fo. Quid censeam? quod
tu vis.
Ca. Hebetem me adeo, qui hoc non intellexeram?
Gr. Itane tibi arduum videtur hoc opus? Fo. Quo
pacto fiet?
Aut qua patebit aditus? nunquid per has fe-
nestras? Gr. Stultum.

Gr. Stultum me putas? quid per hasce fenestras plateam versus? neutiquam;
Sed per posticas illas, quæ hortum aspiciunt.
Ca. Recte. pol monet; hic homo habet acetum in pectore,
Verùm ni caveat, quod hunc capere oportet ego intercipiam.
Advertendus mihi nunc animus est aliquantum; mea hoc interest.
Gr. Quid tute tecum cogitas? quid taces? quid non respondes mihi?
Fo. Cogito mecum, quâ viâ in hortum transeam.
Gr. Id autem mirum est; ad quid obsecro iste tibi murus?
Profundus fortasse est saltus de muro. *Ca.* Per deos atque hic verum dicit.
Profundus est saltus, jurabo id. *Fo.* Quid tum postea cum ad hortum pervenero?
Gr. Ascendas arborem illam affinem tecto, ex eâ in fenestram transeas.
Car. Libenter ego nunc aures meas cum asino mutem.
Fo. Et inde quò? *Gr.* *Sobo*, Lupus in fabulâ; hum! Siccine circumduci nos?
Cave tibi Granchio; vertenda nunc est pagina aut planè perijmus.
Fo. Quid ais? *Gr.* Rectè, ex arbore in fenestram,
Deindè in cubiculum anterius, ubi nullus cubat.
Fenestram aperire in promptu est, quid restat denique
Quàm ut arculam ibi refertam gemmis subducas continuò.
Ca.

Ca. Hum, ha arcam gemmis refertam? hoc non est joculare negotium.

Fo. Satin' sanus es Granchio? quamnam tu mihi narras Arculam?

Gr. Arculam dico quæ in proximo abaco stat à finistrâ.

Non intelligis? quem aperire etiam perfacile est.

Ca. Granchio, merito te amo, quàm nobis suffeni sumus miseri homines?

Putavi me hujus urbis furem facile principem,

Ecce autem alterum. *Fo.* Quam arculam? quas gemmas?

Quem tu mihi abacum memoras Granchio? Siccine me abs te haberi ludibrio?

Gr. Hoc age Fortuni, hoc age, opus artificem laudat,

Hâc nocte ante duodecimam, invenies hoc ita esse, ut dixi tibi.

Ubi primum sonat duodecima, vide sis, tunc tecum statue,

Me instructum esse ad hoc facinus. *Car.* Ain' vero?

Et ubi sonat undecima statue tecum, me ibi affuturum, spondeo.

Nunc abeo, ne forte sentiant me conscium consilii sui.

Illa mihi periit nunc scala, non deest altera: abeo. { *Exit Car. ad forum Decan.*

Fo. Proh Deum atque hominum fidem, quæ hæc est contumelia?

Granchio, itane contemnor abs te? non sinam, non patiar.

Gr.

Gr. O infacetum hominem! ô ſtupidum! ô plumbeum!
Tot ſignis, tot nutibus, tot geſtibus quivis aſinus intelligeret.
Non ſenſiſti hominem qui pone ſtabat clanculum? *Fo.* Quem hominem?
Gr. Quem tu adeſſe nolueras. *Fo.* Ego pol neminem vidi, quis fuit?
Gr. Nempe is qui hanc ſcalam dedit nobis mutuã.
Quem niſi iſthâc ratione luſiſſem, niſi aliam cecinissem cantilenam,
Palam fuiſſent omnia. *Fo.* Ego vero id ne ſomniavi quidem,
Bene habet, pol ego fui vix apud me.
At vide quam rem geris. *Gr.* Quid eſt? *Fo.* Nam ex dictis tuis
Ille fortaſſe nunc ſuſpicatur irrepſuros eſſe nos in ædes Sempronii.
Gr. Oh iſthoc glorioſiùs: ne te id ſollicitet, tuas res age.
Fo. Probè. *Gr.* Quid igitur cenſes?
Aut qui tibi arridet inventum hoc meum?
Fo. Hercle, ſi alio pacto fieri poteſt, mittamus hanc ſcalam, ſi me audis.
Gr. Rectè ædepol mones, hoc ultimum erit perfugium.
Aliam quoque nunc technam in animo verſo, quæ niſi me fallit admodum,
Ejiciet ſenem oppido ex ædibus ſuis. *Fo.* Quid iſthoc eſt obſecro?
Gr. Mana, mana modò, nimis tu properè omnia.
Nondum ſatis matura eſt; tute interea

Sponde

Sponde tibi introitũ:quo pacto fiet,id ego curabo;
Illud tu potius cogites, ut toga compareat,
Ne cum Balia non serves fidem; quod si eveniet,
actum erit, nos operam ludimus.
Fo. Isthæc mihi erit provincia;ne dubites de togâ;
Ad manum est; faxo mox apud te ut fiet.
Gr: Abi igitur nunc intrò, & audi hs, imo ab', abi.
Fo. O fœlix domus! dulcissimum receptaculum
Voluptatum mearum omnium, vi- { *Adfenestram*
tæ meæ, imo ipsius mei! { *Claritiæ*,
O beati parietes! O fœlix,fœlix domus!
Gr Abi infœlix, abi vaniloque. *Fo*, O Granchio re-
spice me.
Gr. Pergin' impudens? *whist*. non vides?Abi ne-
quam: quin stas etiam?
Quænã illa, ut sit matrona *incedens tam graviter?*
O Raymundi vidua, *soror* Sempronii. hum, op-
portunè abeo,

Act. I. Scen. VII.

Ursilia, Gallus puer, ex ædibus suis.

Ur. Miror hoc quid fiet: promisit Albertus huc
ad me hodie, ut viseret:
Domi manere jubet, expecto, nullus venit; quin
tu Galle, dum ad Scholam properas,
Ad cœnobium divertas paululum, & hæc illi dicas.
Gal. Um, hum.
Libenter ad cœnobium, sed ad Scholam hodie?
& soror cras in æternum abiit?
Liceat obsecro, cum illa consumere, hoc quod re-
liquum est diei, *Ur.*

Ur. Benè licet. *Gal.* Certè? heigh, & annulum tuum cras præceptori deferam.
Nosti? *Ur.* Ne vapules; & hoc etiam. *Ga.* O lepidam matrem. hei
Libros tantùm intus reponam, & Albertum accersam statim. *Ur.* Ego
Præstolabor te, age. *Exit Gal. in ædes maternas.*

ACTUS I. SCENA VIII.

Albertus, Ursilia, Gallus.

A foro Dec.

Al. Viso quid me vult Ursilia matrona certè optima,
At (quod bonis plerumque accidit) aliquanto pauperior,
Nobilis tamen; unicus illi filius, unica filia,
Indole suavissima, ætate integrâ, formâ egregiâ.
Filiam nisi nobilis (nobilis cùm sit) in uxorem mater non dat.
At sine summa dote quis accipiet? vah!
Nunc dierum virtus & genus sine dote nihili.
Decrevit igitur Ursilia filiam cum parvâ dote ad cœnobium mittere,
Monacha ut fiet, nec scio quid nunc impediat
Quo minùs ea cras admittatur. *Ur.* Citò puer, citò. *Intrat Gallus*
Ga. Momento adero——oh Padre Alberte, teipsum quæro.

Al.

Al. Mi Galle cedo manum. *Ga.* Mater te expectat.
Al. Ubi est? oh Madonna Ursilia. *Vr.* Optato advenis.
Al. Quid agitur? quid tandem Erminia? *Vr.* Noctes & dies
Lachrymat misere. *Al.* Ha, ha, duriorem forte Monachorum
Vitam esse cogitat, quàm sit. Hujus amænitates cùm perceperit,
Næ haud ita sentiet. *Vr.* Tuis ad hanc rem opus est
Consiliis; nostra enim immota stat sententia.
Al. Quantum possum, neque tibi, neque illi deero.
Vr. Eamus intro. *Exeunt in ædes Vrsiliæ.*

Actus I. Scena IX.

Gallus solus.

F*A, la, la, chic, whir*; Quàm liquido nunc sum animo?
O me fœlicem! Totum ut luderem diem! totum! *Falàla.*
Non possum non cogitare quàm miseram in scholâ vitam hodie
Consodales agunt mei, ibi Chæreæ velluntur aures,
Phædriæ Colaphus impingitur, Pamphilus
Totus fit virgeus. Ah miselli pueri! Eccum me liberum, *fa, la, la.*

Fortasse

Fortaſſe præceptor oculos hinc inde trajiciens,
(Ut nequam trajectum habet) me abeſſe intelligit;
Totus dein in fermento, Ubinā, inquit, eſt Gallus?
Num abeſt? oh ut ego illum — contremiſcunt illico
Omnes, & me miſerrimum eſſe autumant.
Mau. Ubinam eſt Gallus? hic eſt, bone vir quid
Cum illo hodie negotii? At nemon' hic eſt
Sermonis mei arbiter, qui præceptori hæc narrando
Sibi concilier gratiam? Quid ſi? An propterea
De jocis hodiè, de riſu quid demiſerim?
Ne tantillum. *Fa, la, la, la, la, la, la, &c.*
Exit in ædes Urſiliæ.

Act. II. Scen. I.

[*Albertus, Erminia,* ex ædibus *Urſil.*]

Al. TU neſcis Erminia quantas habet vita Monaſtica lubentias,
Quantas porro commoditates & opportunitates optabiles.
Er. Recedamus, obſecro, à noſtris foribus longiuſculè.
Al. Nam quod tu noſtras arctâ velut in cuſtodiâ
Vivere ſanctimoniales autumas, in eo multū falleris
Er. At ne ſic quidem placet adhuc vita ſolitaria.
Al. Hercle quidem iſthanc quam tu ſic metuis ſolitudinem,

Mille

Mille comitantur solatia, mille secura gaudia,
Nam ut reliqua mittam——
Er. Imo verò hæc omnia missa facias Alberte,
Et in hâc re parcas huic labori tuo;
Alia res agenda est, ad quã tuâ mihi operâ opus est
Vide ne quis adsit nostri sermonis arbiter.
Al. Nemo est, quid ais? *Er.* Arcanum est, Alberte,
Adeoque hîc summâ opus taciturnitate & fide,
Quas mihi si promiseris——
Al. Eloquere audacter, quicquid est; Egon' tibi futilis videor?
Er. Imo fidelem te comperi hactenus ac mihi benevolum,
Sed vereor ne si—— *Al.* Quid hæsitas?
Quid verere? Injurato si non credis mihi,
Persanctè jurabo. *Er.* Celabis ergo? *Al.* Celabo.
Er. Adjuvabis etiam? *Al.* Certè. *Er.* Certè?
Al. Téne id dubitare autem? nondum tu me nosti Erminia.
Solet fere noster ordo in vestrum sexum esse benignior.
Adeoque mihi semper religio penè fuit,
Formosæ puellæ denegare quicquam in re præsertim amatoriâ.
Nam profectò aut tu amas Erminia, aut ego malè conjicio.
Er. Rem ipsam elocutus es Alberte; ecquid in te mihi auxilii?
Al. Gestio non promittere solum, sed & præstare.
Er. Certum est. *Al.* Quid est? *Er.* Lucilium, ohime.
Al. Quid tũ? *Er.* Amo. *Al.* Lucilium? quem dicis?

Gr. Stultum me putas? quid per hasce fenestras plateam versus? neutiquam;
Sed per posticas illas, quæ hortum aspiciunt.
Ca. Recte. pol monet; hic homo habet acetum in pectore,
Verùm ni caveat, quod hunc capere oportet ego intercipiam.
Advertendus mihi nunc animus est aliquantum; mea hoc interest.
Gr. Quid tute tecum cogitas? quid taces? quid non respondes mihi?
Fo. Cogito mecum, quâ viâ in hortum transeam.
Gr. Id autem mirum est; ad quid obsecro iste tibi murus?
Profundus fortasse est saltus de muro. *Ca.* Per deos atque hic verum dicit.
Profundus est saltus, jurabo id. *Fo.* Quid tum postea cum ad hortum pervenero?
Gr. Ascendas arborem illam affinem tecto, ex ea in fenestram transeas.
Car. Libenter ego nunc aures meas cum asino mutem.
Fo. Et inde quò? *Gr.* *Soho*; Lupus in fabulâ; hum! Siccine circumduci nos?
Cave tibi Granchio; vertenda nunc est pagina aut planè periimus.
Fo. Quid ais? *Gr.* Rectè, ex arbore in fenestram,
Deindè in cubiculum anterius, ubi nullus cubat.
Fenestram aperire in promptu est, quid restat denique
Quàm ut arculam ibi refertam gemmis subducas continuò?

Ca.

Ca. Hum, ha arcam gemmis refertam? hoc non eſt joculare negotium.
Fo. Satin' ſanus es Granchio? quamnam tu mihi narras Arculam?
Gr. Arculam dico quæ in proximo abaco ſtat à ſiniſtrâ.
Non intelligis? quem aperire etiam perfacile eſt.
Ca. Granchio, merito te amo, quàm nobis ſuffeni ſumus miſeri homines?
Putavi me hujus urbis furem facile principem,
Ecce autem alterum. *Fo.* Quam arculam? quas gemmas?
Quem tu mihi abacum memoras Granchio? Siccine me abs te haberi ludibrio?
Gr. Hoc age Fortuni, hoc age, opus artificem laudat,
Hâc nocte ante duodecimam, invenies hoc ita eſſe, ut dixi tibi.
Ubi primum ſonat duodecima, vide ſis, tunc tecum ſtatue,
Me inſtructum eſſe ad hoc facinus. *Car.* Ain' vero?
Et ubi ſonat undecima ſtatue tecum, me ibi affuturum, ſpondeo.
Nunc abeo, ne forte ſentiant me conſcium conſilii ſui.
Illa mihi periit nunc ſcala, non deſit altera: abeo. *Exit Car. ad forum Decan.*
Fo. Proh Deum atque hominum fidem, quæ hæc eſt contumelia?
Granchio, itane contemnor abs te? non ſinam, non patiar.

Gr. O infacetum hominem! ô ſtupidum! ô plumbeum!
Tot ſignis, tot nutibus, tot geſtibus quivis aſinus intelligeret.
Non ſenſiſti hominem qui pone ſtabat clanculum?
Fo. Quem hominem?
Gr. Quem tu adeſſe nolueras. *Fo.* Ego pol neminem vidi, quis fuit?
Gr. Nempe is qui hanc ſcalam dedit nobis mutuā.
Quem niſi iſthâc ratione luſiſſem, niſi aliam cecinissem cantilenam,
Palam fuiſſent omnia. *Fo.* Ego vero id ne ſomniavi quidem,
Bene habet, pol ego fui vix apud me.
At vide quam rem geris. *Gr.* Quid eſt? *Fo.* Nam ex dictis tuis
Ille fortaſſe nunc ſuſpicatur irrepſuros eſſe nos in ædes Sempronii.
Gr. Oh illoc glorioſiſſime te id ſollicitet, tuas res age.
Fo. Probè. *Gr.* Quid igitur cenſes?
Aut qui tibi arridet inventum hoc meum?
Fo. Hercle, ſi alio pacto fieri poteſt, mittamus hanc ſcalam, ſi me audis.
Gr. Rectè ædepol mones, hoc ultimum erit perfugium.
Aliam quoque nunc technam in animo verſo, quæ niſi me fallit admodum,
Ejiciet ſenem oppido ex ædibus ſuis. *Fo.* Quid iſthoc eſt obſecro?
Gr. Manta, manta modò, nimis tu properè omnia.
Nondum ſatis matura eſt; tute interea

Sponde tibi introitũ:quo pacto fiet,id ego curabo;
Illud tu potius cogites, ut toga comparetur,
Ne cum Balia non serves fidem; quod si eveniet,
actum erit,nos operam ludimus.
Fo. Isthæc mihi erit provincia;ne dubites de togâ;
Ad manum est; faxo mox apud te ut fiet.
Gr. Abi igitur nunc intrò, & audi his, imo abi, abi.
Fo. O fœlix domus! dulcissimum receptaculum
Voluptatum mearum omnium, vitæ meæ, imo ipsius mei! } *Adfenestram Claritia,*
O beati parietes! O fœlix,fœlix domus!
Gr Abi infœlix, abi vaniloque,*Fo.* O Granchio respice me.
Gr. Pergin' impudens? *whist.* non vides?Abi nequam: quin stas etiam?
Quænã illa, ut sit matrona incedens tam graviter?
O Raymundi vidua, soror Sempronii. hum, opportunè abeo.

Act.I. Scen. VII.

Vrsilia, Gallus puer, ex ædibus suis.

Ur. Miror hoc quid fiet: promisit Albertus huc ad me hodie, ut viseret:
Domi manere jubet, expecto, nullus venit; quin tu Galle, dum ad Scholam properas,
Ad cœnobium divertas paululum, & hæc illi dicas.
Gal. Um, hum.
Libenter ad cœnobium, sed ad Scholam hodie?
& soror cras in æternum abiit?
Liceat obsecro, cum illa consumere, hoc quod reliquum est diei.

Ur. Benè licet. *Gal.* Certè? heigh, & annulum tuum cras præceptori deferam.
Nosti? *Ur.* Ne vapules; & hoc etiam. *Ga.* O lepidam matrem. hei
Libros tantùm intus reponam, & Albertum accersam statim. *Ur.* Ego
Præstolabor te, age. *Exit Gal. in ædes maternas*

Actus I. Scena VIII.

Albertus, Ursilia, Gallus.

A foro Dec.

Al. VIso quid me vult Ursilia matrona certè optima,
At (quod bonis plerumque accidit) aliquanto pauperior,
Nobilis tamen; unicus illi filius, unica filia,
Indole suavissima, ætate integrá, formâ egregiâ.
Filiam nisi nobilis (nobilis cùm sit) in uxorem mater non dat.
At sine summa dote quis accipiet? vah!
Nunc dierum virtus & genus sine dote nihili.
Decrevit igitur Ursilia filiam cum parvâ dote ad cœnobium mittere,
Monacha ut fiet, nec scio quid nunc impediat
Quo minùs ea cras admittatur. *Ur.* Citò puer, citò. *Intrat Gallus*
Ga. Momento adero——oh Padre Alberte, teipsum quæro.

Al.

Al. Mi Galle cedo manum. *Ga.* Mater te expectat.
Al. Ubi est? oh Madonna Ursilia. *Ur.* Optato advenis.
Al. Quid agitur? quid tandem Erminia? *Ur.* Noctes & dies
Lachrymat misere. *Al.* Ha, ha, duriorem forte Monachorum
Vitam esse cogitat, quàm sit. Hujus amænitates cúm perceperit,
Næ haud ita sentiet. *Ur.* Tuis ad hanc rem opus est
Consiliis; nostra enim immota stat sententia.
Al. Quantum possum, neque tibi, neque illi deero.
Ur. Eamus intro. *Exeunt in ædes Ursiliæ.*

ACTUS I. SCENA IX.

Gallus solus.

FA, *la, la, chic, whir*; Quàm liquido nunc sum animo?
O me fœlicem! Totum ut luderem diem! totum! *Falala.*
Non possum non cogitare quàm miseram in scholâ vitam hodie
Consodales agunt mei, ibi Chæreæ velluntur aures,
Phædriæ Colaphus impingitur, Pamphilus
Totus fit virgeus. Ah misselli pueri! Eccum me liberum, *fa, la, la.*

Fortasse

Fortasse præceptor oculos hinc inde trajiciens,
(Ut nequam trajectum habet) me abesse intelligit;
Totus dein in fermento, Ubinā, inquit, est Gallus?
Num abest? oh, ut ego illum— contremiscunt illico
Omnes, & me miserrimum esse autumant.

Mau. Ubinam est Gallus? hic est, bone vir quid
Cum illo hodie negotii? At nemon' hic est
Sermonis mei arbiter, qui præceptori hæc narrando
Sibi conciliet gratiam? Quid si? An propterea
De jocis hodiè, de risu qu'd demiserim?
Ne tantillum. *Fa, la, la, la, la, la, la, &c.*

Exit in ædes Vrsiliæ.

Act. II. Scen. I.

[*Albertus*, *Erminia*, ex ædibus *Vrsil.*]

Al. TU nescis Erminia quantas habet vita Monastica lubentias,
Quantas porro commoditates & opportunitates optabiles.

Er. Recedamus, obsecro, à nostris foribus longiusculè.

Al. Nam quod tu nostras arctâ velut in custodiâ
Vivere sanctimoniales autumas, in eo multū falleris

Er. At ne sic quidem placet adhuc vita solitaria.

Al. Hercle quidem isthanc quam tu sic metuis solitudinem,

Mille comitantur solatia, mille secura gaudia,
Nam ut reliqua mittam——
Er. Imo verò hæc omnia missa facias Alberte,
Et in hâc re parcas huic labori tuo;
Alia res agenda est, ad quā tuâ mihi operâ opus est
Videne quis adsit nostri sermonis arbiter.
Al. Nemo est, quid ais? *Er.* Arcanum est, Alberte,
Adeoque hîc summâ opus taciturnitate & fide,
Quas mihi si promiseris——
Al. Eloquere audacter, quicquid est; Egon' tibi futilis videor?
Er. Imo fidelem te comperi hactenus ac mihi benevolum,
Sed vereor ne si—— *Al.* Quid hæsitas?
Quid verere? Injurato si non credis mihi,
Persanctè jurabo. *Er.* Celabis ergo? *Al.* Celabo.
Er. Adjuvabis etiam? *Al.* Certè. *Er.* Certè?
Al. Téne id dubitare autem? nondum tu me nosti Erminia.
Solet fere noster ordo in vestrum sexum esse benignior.
Adeoque mihi semper religio pænè fuit,
Formosæ puellæ denegare quicquam in re præsertim amatoriâ.
Nam profectò aut tu amas Erminia, aut ego malè conjicio.
Er. Rem ipsam elocutus es Alberte; ecquid in te mihi auxilii?
Al. Gestio non promittere solum, sed & præstare.
Er. Certum est. *Al.* Quid est? *Er.* Lucilium, ohime.
Al. Quid cū? *Er.* Amo. *Al.* Lucilium? quem dicis?
Roderici

Gr. Stultum me putas? quid per hasce fenestras plateam versus? neutiquam;
Sed per posticas illas, quæ hortum aspiciunt.
Ca. Recte. pol monet; hic homo habet acetum in pectore,
Verùm ni caveat, quod hunc capere oportet ego intercipiam.
Advertendus mihi nunc animus est aliquantum; mea hoc interest.
Gr. Quid tute tecum cogitas? quid taces? quid nòn respondes mihi?
Fo. Cogito mecum, quâ viâ in hortum transeam.
Gr. Id autem mirum est; ad quid obsecro iste tibi murus?
Profundus fortasse est saltus de muro. *Ca.* Per deos atquè hic verum dicit.
Profundus est saltus, jurabo id. *Fo.* Quid tum postea cum ad hortum pervenero?
Gr. Ascendas arborem illam affinem tecto, ex eá in fenestram transeas.
Car. Libenter ego nunc aures meas cum asino mutem.
Fo. Et inde quò? *Gr.* *Soho*, Lupus in fabulâ; hum! Siccine circumduci nos?
Cave tibi Granchio; vertenda nunc est pagina aut planè periimus.
Fo. Quid ais? *Gr.* Rectè, ex arbore in fenestram,
Deindè in cubiculum anterius, ubi nullus cubat.
Fenestram aperire in promptu est, quid restat denique
Quàm ut arculam ibi refertam gemmis subducas continuò?
Ca.

Ca. Hum, ha arcam gemmis refertam? hoc non est joculare negotium.
Fo. Satin' sanus es Granchio? quamnam tu mihi narras Arculam?
Gr. Arculam dico quæ in proximo abaco stat à sinistrâ.
Non intelligis? quem aperire etiam persacile est.
Ca. Granchio, merito te amo, quàm nobis sufferi simus miseri homines?
Putavi me hujus urbis furem facile principem,
Ecce autem alterum. *Fo.* Quam arculam? quas gemmas?
Quem tu mihi abacum memoras Granchio? Siccine me abs te haberi ludibrio?
Gr. Hoc age Fortuni, hoc age, opus artificem laudat,
Hâc nocte ante duodecimam, invenies hoc ita esse, ut dixi tibi.
Ubi primum sonat duodecima, vide sis, tunc tecum statue,
Me instructum esse ad hoc facinus. *Car.* Ain' vero?
Et ubi sonat undecima statue tecum, me ibi affuturum, spondeo.
Nunc abeo, ne forte sentiant me conscium consilii sui.
Illa mihi periit nunc scala, non deest altera: abeo. { *Exit Car. ad forum Decan.*
Fo. Proh Deum atque hominum fidem, quæ hæc est contumelia?
Granchio, itane contemnor abs te? non sinam, non patiar. *Gr.*

Gr. O infacetum hominem! ô ſtupidum! ô plumbeum!
Tot ſignis, tot nutibus, tot geſtibus quivis aſinus intelligeret.
Non ſenſiſti hominem qui pone ſtabat clanculum? *Fo.* Quem hominem?
Gr. Quem tu adeſſe nolueras. *Fo.* Ego pol neminem vidi, quis fuit?
Gr. Nempe is qui hanc ſcalam dedit nobis mutuã.
Quem niſi iſthâc ratione luſiſſem, niſi aliam cecinissem cantilenam,
Palam fuiſſent omnia. *Fo.* Ego vero id ne ſomniavi quidem,
Bene habet, pol ego fui vix apud me.
At vide quam rem geris. *Gr.* Quid eſt? *Fo.* Nam ex dictis tuis
Ille fortaſſe nunc ſuſpicatur irrepſuros eſſe nos in ædes Sempronii.
Gr. Oh illoc gloriosũ ne te id ſollicitet, tuas res age.
Fo. Probè. *Gr.* Quid igitur cenſes?
Aut qui tibi arridet inventum hoc meum?
Fo. Hercle, ſi alio pacto fieri poteſt, mittamus hanc ſcalam, ſi me audis.
Gr. Rectè ædepol mones, hoc ultimum erit perfugium.
Aliam quoque nunc technam in animo verſo, quæ niſi me fallit admodum,
Ejiciet ſenem oppido ex ædibus ſuis. *Fo.* Quid iſthoc eſt obſecro?
Gr. Manta, manta modò, nimis tu properè omnia.
Nondum ſatis matura eſt; tute interea

Sponde

Sponde tibi introitū:quo pacto fiet,id ego curabo;
Illud tu potius cogites, ut toga compareat,
Ne cum Balia non serves fidem; quod si eveniet,
actum erit,nos operam ludimus.
Fo. Isthæc mihi erit provincia;ne dubites de togâ;
Ad manum est; faxo mox apud te ut fiet.
Gr: Abi igitur nunc intrò, & audi his, imo abi, abi.
Fo. O fœlix domus! dulcissimum receptaculum
Voluptatum mearum omnium, vi- { *Adfenestram*
tæ meæ, imo ipsius mei! } *Claritiæ*,
O beati parietes! O fœlix,fœlix domus!
Gr Abi infœlix, abi vaniloque. *Fo.* O Granchio re-
spice me.
Gr. Pergin' impudens? *whist.* non vides? Abi ne-
quam: quin stas etiam?
Quænā illa, ut sit matrona incedens tam graviter?
O Raymundi vidua, soror Sempronii. hum, op-
portunè abeo,

Act. I. Scen. VII.

Vrsilia, Gallus puer, ex ædibus suis.

Vr. Miror hoc quid fiet: promisit Albertus huc
ad me hodie, ut viseret:
Domi manere jubet, expecto, nullus venit; quin
tu Galle, dum ad Scholam properas,
Ad cœnobium divertas paululum, & hæc illi dicas.
Gal. Um, hum.
Libenter ad cœnobium, sed ad Scholam hodie?
& soror cras in æternum abiit?
Liceat obsecro, cum illa consumere, hoc quod re-
liquum est diei.

Vr. Benè licet. *Gal.* Certè? heigh, & annulum tuum cras præceptori deferam.
Nosti? *Vr.* Ne vapules; & hoc etiam. *Ga.* O lepidam matrem. hei
Libros tantùm intus reponam, & Albertum accersam statim. *Vr.* Ego
Præstolabor te, age. *Exit Gal. in ædes maternas.*

Actus I. Scena VIII.

Albertus, Vrsilia, Gallus.

A foro Dec.

Al. Viso quid me vult Ursilia matrona certè optima,
At (quod bonis plerumque accidit) aliquanto pauperior,
Nobilis tamen; unicus illi filius, unica filia,
Indole suavissima, ætate integrâ, formâ egregiâ.
Filiam nisi nobilis (nobilis cùm sit) in uxorem mater non dat.
At sine summa dote quis accipiet? vah!
Nunc dierum virtus & genus sine dote nihili.
Decrevit igitur Ursilia filiam cum parvâ dote ad cœnobium mittere,
Monacha ut fiet, nec scio quid nunc impediat
Quo minùs ea cras admittatur. *Vr.* Citò puer, citò. *Intrat Gallus*
Ga. Momento adero——oh Padre Alberte, teipsum quæro.

Al.

Al. Mi Galle cedo manum. *Ga.* Mater te expectat.

Al. Ubi est? oh Madonna Ursilia. *Ur.* Optato advenis.

Al. Quid agitur? quid tandem Erminia? *Ur.* Noctes & dies

Lachrymat misere. *Al.* Ha, ha, duriorem forte Monachorum

Vitam esse cogitat, quàm sit. Hujus amœnitates cùm perceperit,

Næ haud ita sentiet. *Ur.* Tuis ad hanc rem opus est

Consiliis; nostra enim immota stat sententia:

Al. Quantum possum, neque tibi, neque illi deero.

Ur. Eamus intro. *Exeunt in ædes Ursiliæ.*

Actus I. Scena IX.

Gallus solus.

F*A, la, la, chic, whir*; Quàm liquido nunc sum animo?

O me fœlicem! Totum ut luderem diem! totum! *Falàla.*

Non possum non cogitare quàm miseram in scholâ vitam hodie

Consodales agunt mei, ibi Chæreæ velluntur aures,

Phædriæ Colaphus impingitur, Pamphilus

Totus fit virgeus. Ah miselli pueri! Eccum me liberum, *fa, la, la.*

Fortasse

Mille comitantur solatia, mille secura gaudia,
Nam ut reliqua mittam——
Er. Imo verò hæc omnia missa facias Alberte,
Et in hâc re parcas huic labori tuo;
Alia res agenda est, ad quã tuâ mihi operâ opus est
Videne quis adsit nostri sermonis arbiter,
Al. Nemo est, quid ais? *Er.* Arcanum est, Alberte,
Adeoque hîc summâ opus taciturnitate & fide,
Quas mihi si promiseris——
Al. Eloquere audacter, quicquid est; Egon' tibi futilis videor?
Er. Imo fidelem te comperi hactenus ac mihi benevolum,
Sed vereor ne si——*Al.* Quid hæsitas?
Quid verere? Injurato si non credis mihi,
Persanctè jurabo. *Er.* Celabis ergo? *Al.* Celabo.
Er. Adjuvabis etiam? *Al.* Certè. *Er.* Certè?
Al. Téne id dubitare autem? nondum tu me nosti Erminia.
Solet fere noster ordo in vestrum sexum esse benignior.
Adeoque mihi semper religio pænè fuit,
Formosæ puellæ denegare quicquam in re præsertim amatoriâ.
Nam profectò aut tu amas Erminia, aut ego malè conjicio.
Er. Rem ipsam elocutus es Alberte; ecquid in te mihi auxilii?
Al. Gestio non promittere solum, sed & præstare.
Er. Certum est. *Al.* Quid est? *Er.* Lucilium, ohime.
Al. Quid tũ; *Er.* Amo. *Al.* Lucilium? quem dicis?
Roderici

Roderici nuper advenæ filium? *Er*. Noſtin?
Al. Novi; & ille te? *Er*. Ita confido, vel potius
Planè ſcio. *Al*. Ædepol tu proba futura eras
Monacha.
Verùm perge porro dicere. Quid agendum?
Er. Hac nocte me virili indutam habitu Lucilius
Abducturus eſt. *Al*. Abducturus? quo? *Er*. Sienam.
Al. Hac nocte? *Er*. Ita eſt. *Al*. Hercle audax facinus,
Et periculoſum ſatis. *Er*. Eo ſcilicet me amor impulit,
Et malè religioſa mater, quæ cras in cœnobium,
Ut tu noſti, me vel invitam detruſura eſt.
Quapropter matura fuga mihimet conſulere
Statui Alberte; tu vero diſſuadere noli.
Nam præterquam, quòd te vellem ſuadendi compendium facere,
Eſt etiam aliud, in quo te amicum præſtiteris.
Al. Quid id eſt? Erminia, quod optes, explorare tuum eſt,
Mihi juſſa capeſſere fas. quid eſt? eloquere.
Er. Noſti quàm ſint adoleſcentum animi in lubrico poſiti. *Al*. Probè.
Er. Cum voti propoſito non exui pudicitiam;
Licet ergo tibi (ſi velis) nos. *Al*. Connubio jungere.
Ne metuas; fiet; at quo in loco hoc connubium confectum cupis?
Siennæ? *Er*. Minimè, hâc ipſâ in Florentiâ. *Al*. Ubi?

Er. In aliquo illius remotiore hoſpitii cubiculo,
Ubi nunc ad mediam uſque noctem Lucilius divortitur.
Al. An tu putas locum aliquem in diverſorio publico
Ad hanc rem, quam paras, eſſe ſecretam ſatis? Erminia, falleris.
Er. Quid ergo ſuades? *Al.* Cùm te maternis ſubduxeris ædibus,
Vos rectà ad noſtrum deducam cœnobium.
Er. Tutón' ibi licebit nobis deliteſcere? *Al.* Ne tu id metuas.
Er. Verùm cogita quid ſuadeas; ego me tuæ mendavi fidei.
Al. Sine me. Quàm bella hæc eſt virgo, audacula, ſubdola?
In rem noſtram validè hæc futura erat Monacha;
Nimis paucas habemus ad hoc exemplum, nonnullas tamen.
Stultè nunc facio, verùm age, quia occeptum eſt perficias fideliter.
Er. Quid tute apud te? num aliud conſilium repériſti rectiùs?
Al. Hercle non, hoc de cœnobio optimum eſt.
Cœnobium noſtrum auſtrali urbis portæ, ut noſti, proximum eſt, quæ ubi recluditur,
Summo mane commodius egrediemini. *Er.* Conſilium placet.
Al. At dic mihi. *Ermin.* Habes hanc fugam matri celatam ſatis? *Er.* Spero quidem.

Quamvis ante dies aliquot visa est in me facta suspicacior.

Al. Quid? an Lucilium tecum una conspexit nuper?

Er. Imo nunquam. *Al.* An nuntium intercepit? *Er.* Nullum prorsus:

Nam antequam vestes ad fugam viriles mitteret Lucilius hodiè,

Nullus nobis usquiam intermeabat nuntius.

Al. Qui potuit fieri? *Er.* Optimè. *Al.* Quo modo. *Er.* Dictu longiusculum est,

Posthac tibi narrabitur. *Al.* Potuistis amorem sine aliquo tertio componere?

Er. Verum est, rogavi quidem Lucilium sæpiusculè,

Granchionem sibi in consilium admitteret. *Al.* Germanum meum?

Er. Certè, sed nullus fecit. *Al.* Quid ni? est ad hanc rem idoneus.

Er. Fateor, sed Fortunio fuit prius à consiliis;

Ob id fugiebat hunc Lucilius, nam Lucilio cum Fortunio

Nonnihil nuperè simultatis intervenit & discordiæ.

Al. Isthuc non rarum est inter fratres quidem. *Er.* Quin ista mittamus.

Al. Recte mones, nam convento mihi opus est Lucilio,

Ut jam rem ei dicam, quam pollicitus sum tibi.

Er. Rem ipsam narras. *Al.* Ubi is nunc est, obsecro?

Er.

Er. Apud Valerium latet, ad insigne Herculis & Omphales.
Al. Ad illum propero. *Er.*Mi Albertte vale; hanc gratiam
In aliquo reponet tibi Lucilius meus. *Al.* Res ipsa sat est mercedis mihi.
Er. Quid nunc agis, Erminia? ohime! } *Ursilia e*
Ur. Erminia. *Er.* Mater vocat, } *fenestra.*
Quinam illi sunt? Granch. & Fortunius? an Fort. non abiit Venetias?
Ur. Erminia quid tu nunc foris? cavebo tibi. *Er.* Venio.
Exeunt Erm. ad ædes maternas, Alb. ad forum Bacc.

ACT. II. SCEN. II.

Granchio, Fortunius ex ædibus Granch.

Gr. QUorsum vero ista festinatio? St, Fortuni Manendum tibi est ad horam usque undecimam.
Fo. Utinam instaret: sed quo in loco futuræ sunt res nostræ Granchio?
Gr. Scisne quò me nunc infero? *For.* Non.
Gr. Ergo nescis unde mox prodiero. *Fo.* Sane quidem festivus es.
Verum cedo, quo nunc abiturus es? *Gr.* Ad ædes Claritiæ.
Fo. Ad Claritiam meam? *Gr.* Ad Claritiam tuam.
Fo. O si liceret mihi! *Gr.* Nunc tantum mihi, postea & licebit tibi.

Fo. Ecquid ibi facturus obsecro in meam gratiam?

Gr. Nempe transacturus rem omnem cum nutrice,

Ut hæc nox tibi constituatur. *For.* Quî verò?

Gr. Quamprimum egressi fuerint Sempronius & Fannius,

Ilico tibi hoc ostium nutrix aperiet, pignus accipiet,

Téque ad Claritiam introducet. Satin' hoc tibi?

Fo. Verum quid si senex non abscesserit?

Sexcentas habet hoc commentum difficultates, Granchio.

Gr. Siccine? Meticulosus es nimis; eximam

Facilè istos omnes scrupulos; sed St. lupus est in fabulâ. *(Ingreditur Sempronius a foro Decan.*

Eccum Claritiæ vitricum, Sempronium.

Quo respicis? *Viden'? Fo. Quin auferimus nos* hinc ocyus.

Mantas autem? *Gr.* Imo abeamus; vel potius

Heus siste: quid si maneamus paulisper? hum

Periculo non caret, tamen sic oportet, quidni?

Certum est. *Fo.* Quid tecum mussitas?

Gr. Fortuni, abi tu; discede, vale; inveni quid agam.

Fo. Quid est? *Gr.* Secedas, inquam, tu. Placet

Commentum hoc, quod sic derepente mihi in mentem venit.

Fo. Consistam ego hic quasi in specula; neque pedem Hocce

Hocce demovebo loco; nolo tamen me videat senex.

Actus II. Scena III.

Sempronius, Granchio, Fortunius.

Sem. ITa profecto est, homines bene morati si viverent,
Si lites fugerent, pacem colerent & concordiam,
Multò minus turbarum hic in mundo foret.
Adeóque effugissem ego varia negotia,
Quibus districtus hodie fui, à mane usque ad vesperam.
Gr. Periculum certè faciam: hâc si successerit, vicero;
Sin minus, facilè me in pristinum restituero locum.
Se. Binis ut fit componendis negotiis,
Neque meis, sed amicorum, vix integer sufficit dies.
Verùm ita necesse est, quando non nobis nati sumus,
Sed etiam amicis, reíque adeo publicæ.
Gr. Hinc aliqua lucri spes, metus nullus dispendii.
Quod si ad sortem nihil accedat fœnoris,
At summam certè integram servavero.
Se. Quis istic homo meas qui obambulat fores?

 Videon',

Videon' Granchionem vicinum meum? hum, ipsus est.

Gr. Nunc aperio Proscenium——
Decretum est mihi Sempronii adventum hic opperirier.

Se. Me nominat. *Fo.* Quorsum hæc? quò jam tendit?

Gr. Egon' talem patiar fieri contumeliam?

Se. Quam ille contumeliam memorat?

Gr. Facinus hoc insigne foret totique familiæ
In probrum, dedecus & ruinam cederet.

Se. Ohime, metuo magnum aliquod infortunium.

Fo. Quid hic Granchio facturus erit assequi nequeo.

Gr. Ilthoc officium vicino præstare suo
Tenetur quisque, etiamsi nulla intercesserit
Necessitudo arctior aut familiaritas.

Se. Nequeo satis mirari quid isthoc sciet.

Gr. Postò deregendum quoquo modo consilium tam nefarium.

Fo. Metus, nescio quis, mihi animum perculit.

Gr. Dii immortales! domo illustri & nobili
Qualis hæc Semproniana, tantum ut accideret
Infortunium? *Sem.* Dii me servassint.

Gr. Hoc pacto Fortunium inconciliabo mihi,
Sat scio; sed nihil pensi habeo, hoc nunc multo satius est,
Quàm ut duorũ iras, tum Fortunii, tum Sempronii
Paterer postea. *For.* O me miserum!
Perjurus iste Granchio, me proditurus est.

Sem. Fortunium nescio quem nominat. Nequeo
Me continere diutiùs. *Fo.* Siccine perfidus ut fiet?

Se. Heus Granchio. *Gr.*

Gr. Nempe gratiam hâc de re habiturus est mihi
Vel ipse Fortunius, ubi semel abscesserit furor.
Se. Audin' Granchio? *Gr.* Numquis Granchionem vocat? (ita precor
O patrone, opportunè: tun' eras? Salve. *Se.* Deus
Salvus ut fiem. Quodnam illud de quo locutus es,
Infortunium? *Gr.* Infortunium? nullum est quod ego sciam.
Se. Negas? quasi ego non audiverim, quæ dixti, omnia.
Age Granchio, mitte omnes ambages, & citò me eneca.
Certè enim aliquo mactatus sum infortunio.
Quantum ego verba tua percepi modo.
Fo. Vereor ne potius mihi illud instet infortunium.
Gr. Semproni, *hoc te inprimis scire velim,*
Nihil adhuc factum esse perperam, sed nec fore.
Posthac, si meo ductu rem geres; sin minùs.
Se. Quin tu verbo dic, quid me facere velis.
Fo. Quàm crucior ego suspicione miser & metu torqueor?
Gr. Duo tibi agenda sunt, si magnum, quod impendet, malum
Cupis evitare. *Se.* Impendet? ergo satis
Ad præveniendum adhuc spatii suppetit.
Gr. Minimè id verò; nisi enim tu mihi prius duo
Juraveris. *Se.* Juro quodcunque voles.
Gr. Jurabis igitur primo
Te celaturum quicquid tibi dixero;
Deinde jurabis te omnino meis consiliis
Obtemperaturum; quæ quidem fida & utilia promitto fore.

Se. Juro utrumque, jam numerò expedi. *Gr.* Sic igitur.
Fo. Quam vereor ; quid nunc dicturus sit iste Granchio?
Gr. Nosti Rodericum hunc ex adverso qui habitat?
Se. Rodericum? illum dicis advenam, qui nuper
Relictis Venetiis huc accedisset habitatum.
Gr. Ipsummet; nostin? *Sem.* Sanè quidem; vidi hominem,
Salutavi; adeo mihi non prorsus ignotus est.
Quid inde? *Gr.* Nostin' etiam Fortunium?
Se. Fortunium? *Gr.* Juvenem dico hujus Roderici
Filium. *Se.* O ho, scio quem dicis. *Gra.* Nostin' autem?
For. O Dio! *Sem.* Quidni norim? de facie
Saltem mihi cognitus est. *For.* O Granchio, Granchio.
Gr. Ille adolescens, si forte nescis, filiam tuam
Perditè amat Semproni. *For.* O scelus. *Sem.* quid ais?
Meámne filiam? *Gr.* Privignam tuam intelligo,
Claritiam; nonne id sensisti prius?
Fo. Vix me contineo; proh fidem! *Sem.* Nunc primum
Id audio, Dii boni! *Gr.* Vin', ut breviter
Tibi rem omnem aperiam? *For.* O perfidum caput!
Se. Dic obsecro. *Gra.* Isthic, quem dixi, Fortunius,
Postquam literas crebras nuntiosque ad Claritiam
Missiculando nihil quicquam se vidit proficere,
Fe. Deus bone. *For.* Quo iquis creduat? *Se.* Siccine
Sic ei oportuit? meásne ædes nuntiis patere amatoriis?
Hercle

Hercle juramento nunc si liber essem, Granchio.
Gr. Audin' vero reliqua? si nolis animum advortere.
Se. Imo audio. Gr. Adolescens isthic, (ubi occœpi dicere,)
Ubi videt se frustra esse spésque omnes irritas,
Periculosam tandem præceps ingreditur viam,
Eâdémque semet operâ téque it perditum.
Se. Cor meum saucias; ohime!
Fo. O me insulsum, stupidum, stipitem, qui huic Granchioni
Credidi. Gr. Vin' ut uno verbo rem absolvam tibi?
Omnium ejus consiliorum summa hæc recidit,
Hâc ipsa nocte sese in tuas ædes immissurus est,
Virginem ut ibi conveniat clanculum.
Fo. Proh cœlites! inultam hanc proditionem patiemini?
Se. Men' autem hoc pati? Tum quidem dignus sum cui——
Gr. Ad hunc modum si vociferaris Semproni, ego abeo.
Fo. In malam crucem. Sem. Imo potius perge obsecro
Dicere; O incredibilem impudentiam!
Gr. Iterumne? reprime, inquam, animum tuum.
Et attende quod reliquum est. Se. Agedum.
Gr. Faxo rectè se habebunt omnia, si me audies.
Sem. Quin pergis? Fo. Quin ego scelerosum hunc Granchionem
Transfodio? hui, quid faciam miser?
Gr. Sperat noctem hanc opportunam sibi fore,
Certior jam factus de absentiâ uxoris tuæ.

Propterea nocte concubia, tui horti maceriam
Decrevit trānſcendere; poſt deinde in malū Medicā
Quæ parieti attigua creſcit, aſcenſurus eſt,
Et beneficio ſcalæ, quam habet, è ſerico
Textam, ad Claritiæ feneſtram evadet denique,
Eam feneſtram ferramentis quibuſdam aperiet,
Introibit ad puellam; poſt quid facturus eſt, ipſe cogita.
Fo. Ohime. Non illi ſatis fuit rem omnem ſicut eſt
Extuliſſe; addidit etiam alia de ſuo quæ crucem mereantur.
Se. Siquidem hæc ita ſunt, uti narras, Granchio,
Multum tuæ debeo amicitiæ atque fidei.
Quando vero mihi os occluſiſti, ligaſti manus
Méque totùm juramenti vinculis aſtrictum tenes,
Tibi me commendo, age, tuis me rege couſiliis.
Fo. Eſtne apud inferos par cruciatus?
Gr. Non aliam ob cauſam ultro hîc adſū Sempronii,
Tibi ego hanc operam do lubentiſſimè.
Tu modo, id quod ſecundo juraſti loco,
Meis conſiliis obſequentem te præbeas.
Sem. Siquidem hoc pacto iſtis poſſit occurri malis.
Gr. Poteſt, me vide. *For.* Nunc & fidei te committas alterius, oh!
Gr. Ego te omni hoc Semproni eximam periculo.
Se. Gratum ædepol feceris. *Gr.* Sed & ipſius
Adoleſcentis ſaluti proſpexi pariter.
Fo. Quem quidem perditum is, quantum potes.
Sem. Quem quidem Salus ipſa ſervare vix poteſt,
Si quidem ita inſanit. Agedum vero, Granchio,

Quando

Quando tui me juris feci, tuo fiat hoc modo.
Gr. Huic malo, Semproni, dum quæro remedium,
Mille obtulerunt sese commenta mihi;
Ex iis unum delegi ut commodissimum.
Quod si Fortunii hoc inceptum temerarium
Roderico indicassis, aut si qua ulcisci paras,
Ibi magnæ fient turbæ, odium concitabitur,
Infamis ibit rumor, & quod verendum maximè,
Ignis hoc pacto suscitabitur magis,
Majus fortasse posthac daturus incendium.
Mihi vero Semproni, si tu auscultaveris
Tranquillè & tuto transigentur omnia.
Se. Quid igitur censes faciendum? *Gr.* Dicam tibi:
Liberali ingenio adolescens est hic Fortunius,
Quo (si unam hanc excipias culpam) vix alterum
In hac urbe reperies meliorẽ aut verecundũ magis.
Fr. Egregiũ Sycophantam! post illatã hanc injuriã,
Palpo jam ferit.
Gr. Tum autem puella ipsa eleganti admodum
Est formâ, venustate pollens & blandiloquentiâ:
Quo minus mirandũ, hanc si depereat Fortunius;
Amor imperiosum numen est, cui nec fortissimi
Olim restiterunt; etiam reluctantes indies
Trahit sub jugum, subditque regno Veneris.
Se. Atqui amare simul & sapere difficile est Granchio.
Gr. Fateor; quippe amor quædam est insania.
Semel verò omnes insanire notissimum est;
Adeo qui juvenis non amat delirabit senex.
Amor morbus quidam mihi videtur Epidemius.
Se. Mittas quæso, morbum, & cogites de remedio.

For. Certũ est hîc manere usq; dum videam exitũ.
Gr. Bene mones; amoris multa sunt remedia,
Metus, contemptus, paupertas, custodia,
Negotiorum deniq; turbellæ perpetes,
Per quas homini non licet esse desidi.
Se. Utinam tandem perorares. *Fo.* Linguam habet in udo.
Gr. Compendi faciam; tribus, quod aiunt, verbis, omnia
Nunc complectar; herbis, verbis, & lapidibus,
His tribus magnam inesse virtutem ferunt,
Iã vero (si quid judico) non herbis aut lapidibus,
Sed verbis potiùs sanabilis est Fortunius.
Se. Censen' ergo (ut lapides ego loquar) hunc diem alloquar?
Gr. Nequaquam verò; non sine capitis periculo
Id fiet. *Sem.* Dic igitur quid me facere velis.
Gr. Dicam, deprehendes illum in ipso furto manifestarium.
Se. Siccine? numnam insanis? eóne usq; pervenire ut sinam?
Gr. Quid malùm non sinas? adeon' me stolidum existimas ut——
Se. Cedo igitur: quid tandem consulis?
Gr. Intus in cava fenestrâ, quæ ad hortum spectat,
Adventũ ejus præstolabere. ubi primum senseris
Illum aptare sua, quibus ad fenestram ascendat, instrumenta,
Et applicare parieti; ex improviso aperies ostium;
Et in illum irrues. Ibi sic deprehensum objurgabis, interminabere, Addas

Addas insuper monita si placet, atque ita pudorem incuties.
Hic cùm sit ingenio ut dixi minime malo,
Pudore victus, crimen statim agnoscet suum,
Ad genua tua accidet, veniam deprecabitur,
Sui deniq; incepit seriam aget pœnitentiam,
Et ad bonam frugem se convertet posteà.
Fo. Sic ego ludificor; ô me invenustum!
Se. Annon verò sic etiam periculosum erit mihi,
Foras noctu prorumpere, ut in ipsô facinore
Illū deprehendam? quid si vim mihi intentaverit?
Gr. Cape sis ergo servum tibi aliquem, puta Fannium tuum, quò sis securior ———
Se. At ille secum plures fortasse socios adduxerit.
Gr. Apage! nimis es tu homo formidolosus & suspicax,
Quasi tibi non in proclivi sit referre gradum,
Si opus fuerit, & fores ei opponere.
Se. Recte autumas. Sed vide ne me ludifices Granchio.
Gr. Egon'? hoccine autem te suspicarier?
Sic fieri assolet, si quis ad benefaciendum promptus sit nimis.
Se. Non eo animo hæc dixi, quasi mihi suspecta sit
Tua benevolentia, sed formido est, ne te quispiam deluserit. (Granchio!
Unde quæso tu Fortunium hæc facturum nosti?
Gr. Optimè novi & habeo pro certissimo. Hodie
Rē omnē pervestigavi, & didici à Fortunii servulo,
Is ad me accessit mutuatum scalam sericam,
Quam fecisse me novit, in amici cujusdam gratiā.

Ibi

For. Certũ est hîc manere usq; dum videam exitũ.
Gr. Bene mones; amoris multa sunt remedia,
Metus, contemptus, paupertas, custodia,
Negotiorum deniq; turbellæ perpetes,
Per quas homini non licet esse desidi.
Se. Utinam tandem perorares. *Fo.* Linguam habet in udo.
Gr. Compendifaciam; tribus, quod aiunt, verbis, omnia
Nunc complectar; herbis, verbis, & lapidibus,
His tribus magnam inesse virtutem ferunt.
Iã vero (si quid judico) non herbis aut lapidibus,
Sed verbis potiùs sanabilis est Fortunius.
Se. Censen' ergò (ut lapides ego loquar) hunc diem alloquar?
Gr. Nequaquam verò; non sine capitis periculo
Id fiet. *Sem.* Dic igitur quid me facere velis.
Gr. Dicam, deprehendes illum in ipso furto manifestarium.
Se. Siccine? num nam insanis? eóne usq; pervenire ut sinam?
Gr. Quid malùm non finas? adeon' me stolidum existimas ut——
Se. Cedo igitur: quid tandem consulis?
Gr. Intus in cava fenestrâ, quæ ad hortum spectat,
Adventũ ejus præstolabere. ubi primum senseris
Illum aptare sua, quibus ad fenestram ascendat, instrumenta,
Et applicare parieti; ex improviso aperies ostium;
Et in illum irrues. Ibi sic deprehensum objurgabis, interminabere, Addas

Addas insuper monita si placet, atque ita pudorem incuties.
Hic cùm sit ingenio ut dixi minime malo,
Pudore victus, crimen statim agnoscet suum,
Ad genua tua accidet, veniam deprecabitur,
Sui deniq; incepit seriam aget pœnitentiam,
Et ad bonam frugem se convertet posteà.
Fo. Sic ego ludificor; ô me invenustum!
Se. Annon verò sic etiam periculosum erit mihi,
Foras noctu prorumpere, ut in ipso facinore
Illū deprehendam? quid si vim mihi intentaverit?
Gr. Cape sis ergo servum tibi aliquem, puta Fannium tuum, quò sis securior ——
Se. At ille secum plures fortasse socios adduxerit.
Gr. Apage! nimis es tu homo formidolosus & suspicax,
Quasi tibi non in proclivi sit referre gradum,
Si opus fuerit, & fores ei opponere.
Se. Recte autumas. Sed vide ne me ludifices Granchio.
Gr. Egon'? hoccine autem te suspicarier?
Sic fieri assolet, si quis ad benefaciendum promptus sit nimis.
Se. Non eo animo hæc dixi, quasi mihi suspecta sit
Tua benevolentia, sed formido est, ne te quispiam deluserit. (Granchio!
Unde quæso tu Fortunium hæc facturum nosti?
Gr. Optimè novi & habeo pro certissimo. Hodie
Rē omnē pervestigavi, & didici à Fortunii servulo,
Is ad me accessit mutuatum scalam sericam,
Quam fecisse me novit, in amici cujusdam gratiā.
Ibi.

Ibi ego plus quam universum Fortunii consilium
Non ægrè expiscatus essem ex ore servi futilis,
Scalam ei commodavi, eo tamen animo
Ut maturère, Semproni, commonefacerem *Se.* Bene habet:
Censen' vero nulla ratione fieri hoc posse commodius?
Gr. Huic ego negotio per tres horas integras
Animum intendi meum penitus & ingenium;
Cæterùm dum recolo mecum & perquiro singugula;
Hæc demum visa est via longè commodissima.
Agedum verò ut lubet, quando me suspectum habes.
Nimis ego fortasse & tibi & mihi molestus fui.
Se. Oh manedum Granchio; ego tibi & fidem habeo & gratiam,
Tuum sequar ductũ quocunq, res ceciderit modò.
Juravi; juramenti non pœnitet. Tuo fretus consilio et fide sic faciam. *Gr.* Audacter licet.
Se. Ibo igitur & circiter horam noctis undecimam,
Adventum ejus observabo. Ecquid jam restat aliud?
Gr. Nihil nisi ut adversus rigoris injuriam
Teipsum munias. *Se.* Cu abo. *Gr.* Sumas tibi togam (*Transit Sempr. scenam*,
Bene crassam; quæ gelidæ noctis vim arceat.
Se. Amicè mones. Hanc ego tibi gratiam
In aliquo rependam, Granchio, si potero. vale.
Sed cũ cogito——Heus Granchio, *Gr.* Quid ais?
Se. Et.

Se. Est profecto cœlum hoc frigidum nimis; nec mihi
Ut fit, in promptu jam toga est, quam induam.
Id quod opportunè mihi modo in mentem venit,
Vestiarii mei clavem uxor hodie rus abiens
Secum abstulit. *Gr.* Togam ego commodabo
Huic rei commodissimam. *Se.* Ain' vero? sed audi,
Hoc modo forsan insidiæ nostræ fient palam. *Gr.* Quid ita?
Se. Si Balia vel alius quispiam servus meus
Sentiscat me hanc abs te mutuatam esse togam
Effutiverit. *Gr.* Rectè mones. Cavendum censeo
Ne Balia persentiscat quid capiamus consilii.
Proin ut omnis amoveatur suspicio
Togam hanc continuò deferam ego ad ædes tuas,
Eandem te præsente Baliæ tradam in manus;
Hoc prætextu, ut ipsa maculas inde quasdam eluat
Fo. Fieri potest ut aliqua hic subsit fallacia.
Se. Fac ut lubet. *Gr.* Ita faciam. Tu inde hanc togam
Ab ipsa Baliâ utendam accipies. *Se.* Noli plura.
Verùm quid censes? fiét ne Fannius meus
Hujus consilii particeps? *Gr.* O cave id faxis;
Celabis eum quantum potest. *Se.* Fiat ergo pro tuo
Arbitratu. Ego nunc me domum conferam. *Exit Sem. in ædes suas.*
Ibi te expectabo. *Gr.* Togam ego continuo deferam.
Heus Fortuni, Senstin' hanc technam? *Fo.* Sentio

Te

Te perfidissimum. Dii immortales! Hanccine ego
Ut patiar injuriam; quid fecisti? *Gr.* Quid est? pugnabimus nunc jam? Stultus es; nescis quomodo hæc res gerenda sit. Faxo jam scies. *Intrant Roderi. & Fannius a foro Bacc.*
Fa. Sed st, Granchio. *Gr.* Quid est? tam cito nunc in pedes? Oh! sentio. *Exeunt in ædes Granch.*

Act. II. Scen. IV.

Rodericus, Fannius à foro Bacc.

Ro. OMnino illud verum est quod dicis. Quemadmodum
Locis in diversis diversi sunt mores hominum,
Itidem diversas esse par est locorum consuetudines:
Quippe taliter fere ubiq; morati sunt homines,
Qualis est mos & consuetudo loci in quo vivitur.
Fa. Rectè. Nam consuetudo in mores abire assolet.
Ro. Tibi fortasse negotium est; nolo detinere, vale sis. *in ædes suas.*
Fa. Vale Signor Roderice. Comis admodum est hic senex:
Cum eo dum fabulor abit tempus; jam mihi
Restat, quod mandavit hera negotium.
Sed eccum Fantichium!

Actus II. Scena V.

Fantichius, Fannius. ex ædibus *Semp. Fant.*

Fant. VErũ id eſt quod dici ſolet, Ubi clarè mingitur, ibi medicus ringitur.
Hoc eſt, quia tu Fanni tardus es nebulo, ubi bene vivitur ridetur ſuſpicio.
Vel etiam planius adhuc ſi vis, ubi Fantichius nihil peccat,
Nihil veretur te arbitrum.
Fa. Ah carnifex. Næ tu plus credo habes nequitiæ
Quàm ego aſtutiæ. *Fant.* Nequitiæ verò!
Satin' tibi dictum eſt te eſſe minimi pretii
Homunculum? *Fa.* Scelus hoc pueri? non inultum feres.
Fant. Quaſi vero te nunc primum naſo ducam ego
Tanquam bubulum. *Fa.* Age, age, reponam ſi vixero.
Fant. Age, age, tu maximus es nebulo Fanni, non metuo.
Sed heus. vin' dicam tibi rem ſeriam?
Quam ſi præſtabis pium facinus feceris.
Fa. Quid eſt? *Fant.* Emas tibi capiſtrum, quo te facias
Penſilem. *Fa.* Ain' vero Maſtigia?
Si te prehendero. *Fant.* Wau, *fa, la, lero, lo.*
Fa. Sed quid tu nunc foris flagri gymnaſiolum?
Fant. Te volo. *Exit Fant. in ædes Semp.*

Nam

Nam te quæsitum misit herus. *Fa.* Atque ita restitas, neq; dicis mihi?
Fant. Fannius iste conservus meus vel potius
Subherus mihi talis est——Quinam isti? Fortunius, & Granchio?
Baliam fortasse volunt; illos igitur hic adesse dicam ei. *Exit ad Sempronium.*

Act.II. Scen.VI.

Granchio, Fortunius, ex ædibus *Granch.*

Gr. Satin' abiere? Quàm pænè deprehenderat nos senex?
Si vel tantillum mansissimus————
Fo. Sed nondum ego *ex te certior factus sum* Granchio,
Quorsum *fabricata* sit hæc techna. *Gr.* Molestus es.
Togam *hanc* ego jam deferam ad nutricem Baliã.
Fo. Sat temporis erit ad hanc perdendam urbem, ne metuas.
Nec dum ego video quomodo mihi sit conducibilis
Hæc machina. *Gr.* Ea tua culpa est, haud mea,
Si tu non intelligis in rem tuam quod fiet.
Fo. Si potueris modo ex ædibus elicere Sempronium, sat erit.
Gr. Fortuni, tu novitius & harum rerum imperitus es.

Men'

Men' tam imprudentem putas, ut dimittam te sine viatico?

Fo. Quomodo sim viaticatus nondum prospicio.

Gr. Ego dicam tibi, sed breviter; noli obsecro,
Interpellare tu aut recalcitrare. *Fo.* Dic igitur.

Gr. Advorte sis animum. Circa horam undecimam
Sempronius cum Fannio ad illam partem domus
Quæ hortum spectat recessurus est, ibi tuum
Adventum ut expectet; interea temporis
Hoc ostium anterius placidè aperiet tibi Balia,
Teq; introducet furtim in Claritiæ cubiculum;
Post confectum ibi duûm aut trium horarũ spatiũ
Per hoc ipsum antiquum ostium prodibis denuò.
Hic ego unà cum Corvino servo tuo
Te præstolabor.

Fo. Herclè quidem nunc demum persensi Granchio,
Quantum tu astutiâ vales & lepidis dolis.
Ædepol auro & gemmis contra non carum æstimo
Isthoc commentum.
Quid jam restat? *Gr.* Nihil, nisi tua constantia.

Fo. Hem tibi obfirmatum me jam nunc & paratissimum.

Gr. Bene habet. Jam tandem sensi, Fortuni, qui vir siem.
Ibo nunc & hoc onere me deonerabo protinam.

Fo. Numnam verò nutrici traditurus es togam
Coram hero suo? *Gr.* Ne te hæc cura tangat.
Ego viam invenero quâ Baliam seorsim conveniã,

Ita tamen ut ego hanc dem in manus, præsente
Sempronio.

Fo. Quónam nunc abis? *Gr.* Volo hac per posticum ingredi.

Exit Granch. ad forum Bacc. per posticum cum toga ad ædes Semp.

Act. III. Scen. VI.

Fortunius solus.

Sic postquam tu me aperto Marte viceris,
Cogor ego ad hunc modū struere insidias tibi,
Mea Claritia; Neq; sic animatus sum tamen,
Insidiari ut velim tuæ pudicitiæ,
Honestus amor est, qui cor *possidet meum*,
Quem ego si meæ *probavero Claritiæ*,
Claritia si fidem *mihi, quod spero fore*,
Spondebis *mutuam*, sum voti compos mei;
Interea *autem* sollicitus me affectat timor,
Et *tacitum* vulnus vivit sub præcordiis,
Quod hæc sanare sola, quæ dedit potest.
Suorum radiis oculorum Claritia
Hoc sauciavit pectus, cæcum suscitans
Ignem in corde meo, ac medullis intimis,
Qui me usq; jam depascitur miserrimè.
Ut vidi, ut perii: perculsus statim miser
Aspectu primo, ac obstupefactus fui,
Tum verò conabar meos avertere,
Ne denuo illam contuerentur, oculos;

At

At hi pellecti mira pulchritudine,
Contra nitebantur, tuendo explerier.
Nequibant; adeo memet captivum priùs
Sensi, quam mentis arcem communi veram,
Aut arma rationis adaptaveram.
Sed quî potessem huic formæ resistere?
Quæ invitat omnes & vel invitos trahit?
Me sanè sic fuisse superatum juvat,
Meâ si liceat modo frui Claritiâ. { *Exit ad ædes*
Amare dulce est, si licet potirier. { *Granch.*

Canit intus *Claritia.*

Fortunius post cantilenam.

NOn vox sonat hominem. O mea Claritia!
I. St.) Siccine me divelli; ab animâ meâ? Siccine? O hime,
Ha. quin paulisper saltem. Cœlestem harmoniam!
II. St.) Etiamne? Oh differor, diffundor. At volo mantare.
III. St.) Non licet, invitum strepitum. Nolo deprendi;
Necesse est, abeo, ah mea:

Act. III. Scen. I.

Granchio ex ædibus *Sem. Fortunius* ex ædibus *Granch.*

Gr. SUmne ego homo infœlix, qui alienis me ita implico negotiis?
Quæq; ad me nihil pertinent; puh, non possum aliter;
Ita ingenium est. Hem sonat, annon?
Instat tempus, sat scio, non pote, ut diu moretur Balia.
Fortuni, Fortuni, audin'? exi; instat jam tempus.
For. Dii boni! ut cor meum nunc incipit artem facere ludicram.
Quæ spes? qui metus? *Gr.* Quid metuis stulte? *Fr.* O Granchio.
Gr. Ne cœlum ruat interea. *Fo.* Certe quidem nolim nunc interim mori.
Gr. Non credo tibi. *Fo.* Hercle verò nolim. *Gr.* Nolis? *Fo.* Nunc quidem
Vel propter hoc ipsum negotium; ubi Clarítiam aspexero,
Ubi mihi ea desponsata fuerit, tum obiero lubens.
Gr. O amatorum ineptias!
Fo. O Granchi si tu scires, ut mihi nunc animo est male, ut labascunt mihi genua.
Gr. Quid mirum est, si tu cibum non capias? *Fo.* Ipsus mihi amor cibus est.

Gr. Et

Gr. Et potus, & somnus, & jocus, &, &, &. *Fo.* Et omnia Granchio.

Absque quo vita mihi nunc non est vitalis, ô Jupiter!

Si mihi nunc daretur turma hostium. *Gr.* Quàm strenuè te mox in pedes!

Fo. Quibuscum unus lubens nunc manus consererem. *Gr.* Tu?

Fo. Ego Granchio. Per omnes deos si essem nunc iturus obviã

Magno Turcarum principi, coram eo me multo lubentius

Sisterem, quàm coram Claritia. *Gr.* O ridiculum caput!

Idne autem verisimile est, qui coram Claritia? *Fo.* Ohime.

Gr. Quid malum est? O Jupiter *labascit*; *inepte* quid est?

Quid times; hem isthoccine pacto? Sic, quomodo nunc? eia

Quid agis? præsta te virum; vah pudet me tui. *Fo.* Et me pudet etiam,

Granchio, verùm. *Gr.* Hem fores crepant, concede isthac, oh eccam Baliam.

Vah pusillanimis, siccine? obfirma animum.

ACT.

ACT. III. SCEN. II.

A Semp. Balia, Granchio, Fortunius.

Ba. QUin taces inepta, ego actutum rediero. *Fo.* O Granchio!

Ba. Opportunè, vosne eratis? *Gr.* Eramus nos Balia, modò

Nunc sim us necne incertum est; quid agis nequam?

Ba. Atplacidè, placidè; hiccine etiam Fortunius? *Gr.* Minimè,

Ba. O me miseram! quis est? *Fo.* Jocatur Balia, ego ipsus sum *Fortunius*.

Ba. Ludisne furcifer? *Apage te!* quid nunc statis? *Agite*,

Ingredere jam nunc quando luber, liquidò id licet.

Gr. Exivit Sempronius? *Ba.* Etiam. *Gr.* Et Fannius?

Ba. Jamdiu est, inquam, cùm exierunt unà ambo. *Gr.* Suntne puræ ædes?

Ba. Vt speculum, mi carnifex. *Gr.* Scite mehercle dictum. *Ba.* Verùm nosti?

Gr. Quid est? *Ba.* Periit mihi plane isthæc toga. *Gr.* Quidum?

Ba. Rogavit me herus meus, ut mutuò ei darem hâc nocte.

Gr. Vah ineptam mulierculam! *Ba.* Quid facerem? *Gr.* Téne ei togam Mutuam

Mutuam credere? *Ba.* Ah scelerate: tene autem hanc mihi tradere
In conspectu ejus? *Gr.* Mitte isthæc Balia, huc animum advorte.
Istas fores in ascensu ad cubiculum? intellextin'? *Ba.* Quid tum postea?
Gr. Fac occludas. *Ba.* Quid si non faciam? *Gr.* At facies, inquam: quid fungum me putas?
Tutiùs ut transigantur omnia. *Ba.* Satis pro imperio, agedum.
Sed quid tu ita mutus es Fortuni? quid est mi puer? quid taces?
Fo. In contemplatione hæreo summi futuri gaudii.
Ba. O lepidam vocem lepidi juvenis!
Fo. O nox optabilis, quovis die illustrior mihi!
Lux vitæ meæ, vita gaudii, O nox dulcissima!
O Luna Phœbo gratior! tu mihi tenebras
Dispellis omnes; O luce magis mihi dulces tenebræ!
Gr. O lepidum caput! postquam amavit ut repente poeta prodiit?
Ha, ha, ha, verùm memineris tu Balia, tibi nunc opus esse
Oculis emissitiis: hoc age, circumspecta, nisi tute caves
Et tibi & illis, actum est. *Fo.* Tu igitur me stultum esse dubitas?
Gr. Imo verò non dubito. *Ba.* Potin' ut taceas? abi hinc in malam rem.
Tu verò intrò Fortuni. *Fo.* Eo, vale Granchio; at heus!

Gr. Quid? *For.* Audin? *Gr.* Rectè, ibi te opperibor. vale. *Fo.* Vale. *Exe. Ba. For. ad ædes Semp.*

Gr. Ille nunc obiit, quid hoc? videor audire strepitum non procul advenientium.
Nolo ante ædes hasce me conspici, ego me domũ continuo
Dormitum paulisper, interea dum Fortunius revertitur. *Exit Granch. ad ædes suas.*

Act. III. Scen. III.

Albertus, Lucilius, à foro *Dec. Corbus, Erminia* in fenestras.

Al. NEmon' est? a ha, Vulcanum nunc iterum includam, ut fruamur Venere.
Hei. Splendida lumina, quorum nunc lumina nubium flumina
Obscurant; stellulam huic date, bellulam nempe puellulam,
Cupidinis dea, adjutrix mea, tu nos nunc bea;
Des amatorculo, nunc frui corculo, & faciet porculo.

Co. Num manes excitat? exorcismos opinor canit.

Al. Quid stas Lucili? quid cessas evocare Erminiam?
Eccas illas fenestras, quæ tibi claudunt diem.

Lu. Ah mi Alberte, non est quin te habeam semper intimum. *Al.* Um.

Al. Um, mitte hæc, age nunc, fac ut Erminia descendat properé.

Lu. Faciam. *hist.* Erminia, Erminia, *Er.* Quis est? quid quæritas?

Lu. Ipsa est. Erminiam quæro ut meipsum inveniam. *Er.* Lucili, *Lu.* Anima mea.

Al. Corculum meum, columba mea; peu, hoc agas, exeas citò.

Er. Unicum à Lucilio meo rescifcam prius. *Lu.* Quid est?

Er. Mortuam æque ac vivam me amabis? *Lu.* Dubitas mea?

Sanctè juro. *Er.* Opinor; tota igitur rem tibi nunc aperiam.

Mater hâc nocte in interiore ut solet cubiculo, cubitum it,

Alto opprimitur somno, ego me clam subduco, mundum muliebrem

Exuo, virilem hunc (quem tu misisti) induo habitum, parata ad fugam omnia. *Al.* Optimè.

Er. Descendo, obserantur fores, claves quæro, at me miseram!

Lu. Quid ais? *Er.* Nusquam invenio, imo (tam iratos habui deos)

Claves sub matris pulvinari positos sentio. *Lu.* quid narras?

O me infœlicem! at nullan' alia exeundi via? *Er.* Prorsus nulla.

Al. Cur non claves igitur? *Er.* Enimvero, qui id ausim? mater surripientem has me sentisceret,

Et in virili habitu conspiceret; interea cœnobium mihi in mentem venit,

Te perfidissimum. Dii immortales! Hanccine ego
Ut patiar injuriam; quid fecisti? *Gr.* Quid est? pugnabimus nunc jam? Stultus es; nescis quomodo hæc res gerenda sit. Faxo jam scies. *Intrant Roderi. & Fannius a foro Bacc.*
Fe. Sed st, Granchio. *Gr.* Quid est? tam cito nunc in pedes? Oh! sentio. *Exeunt in ædes Granch.*

Act. II. Scen. IV.

Rodericus, Fannius à foro Bacc.

Ro. OMnino illud verum est quod dicis. Quemadmodum
Locis in diversis diversi sunt mores hominum,
Itidem diversas esse par est locorum consuetudines:
Quippe taliter fere ubiq; morati sunt homines,
Qualis est mos & consuetudo loci in quo vivitur.
Fa. Rectè. Nam consuetudo in mores abire assolet.
Ro. Tibi fortasse negotium est; nolo detinere, vale sis. *in ædes suas.*
Fa. Vale Signor Roderice. Comis admodum est hic senex:
Cum eo dum fabulor abit tempus; jam mihi
Restat, quod mandavit hera negotium.
Sed eccum Fantichium!

Actus II. Scena V.

Fantichius, Fannius. ex ædibus *Semp. Fant.*

Fant. VErũ id eſt quod dici ſolet, Ubi clarè mingitur, ibi medicus ringitur.
Hoc eſt, quia tu Fanni tardus es nebulo, ubi bene vivitur ridetur ſuſpicio.
Vel etiam planius adhuc ſi vis, ubi Fantichius nihil peccat,
Nihil veretur te arbitrum.
Fa. Ah carnifex. Næ tu plus credo habes nequitiæ
Quàm ego aſtutiæ. *Fant.* Nequitiæ verò!
Satin' tibi *dictum* eſt te eſſe minimi pretii
Homunculum? *Fa.* Scelus hoc pueri? non inultum feres.
Fant. Quaſi vero te nunc primum naſo ducam ego
Tanquam bubulum. *Fa.* Age, age, reponam ſi vixero.
Fant. Age, age, tu maximus es nebulo Fanni, non metuo.
Sed heus. vin' dicam tibi rem ſeriam?
Quam ſi præſtabis pium facinus feceris.
Fa. Quid eſt? *Fant.* Emas tibi capiſtrum, quo te facias
Penſilem. *Fa.* Ain' vero Maſtigia?
Si te prehendero. *Fant.* Wau, *fa, la, lero, lo.*
Fa. Sed quid tu nunc foris flagri gymnaſiolum?
Fant. Te volo. *Exit Fant. in ædes Semp.*

Nam te quæsitum misit herus. *Fa.* Atque ita restitas, neq; dicis mihi?

Fant. Fannius iste conservus meus vel potius Subherus mihi talis est——Quinam isti? Fortunius, & Granchio?

Baliam fortasse volunt; illos igitur hic adesse dicam ei. *Exit ad Sempronium.*

Act.II. Scen.VI.

Granchio, Fortunius, ex ædibus *Granch.*

Gr. SAtin' abiere? Quàm pænè deprehenderat nos senex?
Si vel tantillum mansissimus——

Fo. Sed nondum ego ex te certior factus sum Granchio,
Quorsum fabricata sit hæc techna. *Gr.* Molestus es.
Totam hanc ego jam deferam ad nutricem Baliã.

Fo. Sat temporis erit ad hanc perdendam urbem, ne metuas.
Nec dum ego video quomodo mihi sit conducibilis
Hæc machina. *Gr.* Ea tua culpa est, haud mea,
Si tu non intelligis in rem tuam quod fiet.

Fo. Si potueris modo ex ædibus elicere Sempronium, sat erit.

Gr. Fortuni, tu novitius & harum rerum imperitus es.

Men'

Men' tam imprudentem putas, ut dimittam te fine viatico?

Fo. Quomodo sim viaticatus nondum prospicio.

Gr. Ego dicam tibi, sed breviter; noli obsecro,
Interpellare tu aut recalcitrare. *Fo.* Dic igitur.

Gr. Advorte sis animum. Circa horam undecimam
Sempronius cum Fannio ad illam partem domus
Quæ hortum spectat recessurus est, ibi tuum
Adventum ut expectet; interea temporis
Hoc ostium anterius placidè aperiet tibi Balia,
Teq; introducet furtim in Claritiæ cubiculum;
Post confectum ibi duûm aut trium horarũ spatiũ
Per hoc ipsum antiquum ostium prodibis denuò.
Hic ego unà cum Corvino servo tuo
Te præstolabor.

Fo. Herclè quidem nunc demum persensi Granchio,
Quantum tu astutiâ vales & lepidis dolis,
Ædepol auro & gemmis contra non carum æstimo
Isthoc commentum.
Quid jam restat? *Gr.* Nihil, nisi tua constantia.

Fo. Hem tibi obfirmatum me jam nunc & paratissimum.

Gr. Bene habet. Jam tandem sensti, Fortuni, qui vir siem.
Ibo nunc & hoc onere me deonerabo protinam.

Fo. Numnam verò nutrici traditurus es togam
Coram hero suo? *Gr.* Ne te hæc cura tangat.
Ego viam invenero quâ Baliam seorsim conveniã,

Ita

Ita tamen ut ego hanc dem in manus, præsente
Sempronio.

Fo. Quónam nunc abis? *Gr.* Volo hac per posticum ingredi.

Exit Granch. ad forum Bacc. per posticum cum toga ad ædes Semp.

Act. III. Scen. VI.

Fortunius solus.

Sic postquam tu me aperto Marte viceris,
Cogor ego ad hunc modũ struere insidias tibi,
Mea Claritia; Neq; sic animatus sum tamen,
Insidiari ut velim tuæ pudicitiæ,
Honestus amor est, qui cor possidet meum,
Quem ego si meæ probavero Claritiæ,
Claritia si fidem mihi, quod spero fore,
Spondebit mutuam, sum voti compos mei.
Interea autem sollicitus me affectat timor,
Et tacitum vulnus vivit sub præcordiis,
Quod hæc sanare sola, quæ dedit potest.
Suorum radiis oculorum Claritia
Hoc sauciavit pectus, cæcum suscitans
Ignem in corde meo, ac medullis intimis;
Qui me usq; jam depascitur miserrimè.
Ut vidi, ut perii: perculsus statim miser
Aspectu primo, ac obstupefactus fui,
Tum verò conabar meos avertere,
Ne denuo illam contuerentur, oculos;

At

At hi pellecti mira pulchritudine,
Contra nitebantur, tuendo explerier.
Nequibant; adeo memet captivum priùs
Sensi, quam mentis arcem communi veram,
Aut arma rationis adaptaveram.
Sed quî potessem huic formæ resistere?
Quæ invitat omnes & vel invitos trahit?
Me sanè sic fuisse superatum juvat,
Meâ si liceat modo frui Claritiâ. } *Exit ad ades*
Amare dulce est, si licet potirier. } *Granch.*

Canit intus *Claritia.*

Fortunius post cantilenam.

NOn vox sonat hominem. O mea Claritia!
I. St.) Siccine me divelli; ab animâ mea? Siccine? O hi me,
Ha. quin paulisper saltem. Cœlestem harmoniam!
II. St.) Etiamne? Oh differor, diffundor. At volo mantare.
III. St.) Non licet, invitum strepitum. Nolo deprendi;
Necesse est, abeo. ah mea:

ACT. III. SCEN. I.

Granchio ex ædibus *Sem. Fortunius* ex ædibus *Granch.*

Gr. SUmne ego homo infœlix, qui alienis me ita implico negotiis?
Quæq; ad me nihil pertinent; puh, non possum aliter;
Ita ingenium est. Hem sonat, annon?
Instat tempus, sat scio, non pote, ut diu moretur Balia.
Fortuni, Fortuni, audin'? exi; instat jam tempus.
For. Dii boni! ut cor meum nunc incipit artem facere ludicram.
Quæ spes? qui metus? *Gr.* Quid metuis stulte? *Fr.* O Granchio.
Gr. Ne cœlum ruat interea. *Fo.* Certe quidem nolim nunc interim mori.
Gr. Non credo tibi. *Fo.* Hercle verò nolim. *Gr.* Nolis? *Fo.* Nunc quidem
Vel propter hoc ipsum negotium; ubi Claritiam aspexero,
Ubi mihi ea desponsata fuerit, tum obiero lubens.
Gr. O amatorum ineptias!
Fo. O Granchi si tu scires, ut mihi nunc animo est male, ut labascunt mihi genua.
Gr. Quid mirum est, si tu cibum non capias? *Fo.* Ipsus mihi amor cibus est.

Gr. Et

Gr. Et potus, & somnus, & jocus, &, &, &. *Fo.* Et omnia Granchio.
Absque quo vita mihi nunc non est vitalis, ô Jupiter!
Si mihi nunc daretur turma hostium. *Gr.* Quàm strenuè te mox in pedes!
Fo. Quibuscum unus lubens nunc manus conferrem. *Gr.* Tu?
Fo. Ego Granchio. Per omnes deos si essem nunc iturus obviã
Magno Turcarum principi, coram eo me multo lubentius
Sisterem, quàm coram Claritia. *Gr.* O ridiculum caput!
Idne autem verisimile est, qui coram Claritia? *Fo.* Ohime.
Gr. Quid malum est? O Jupiter labascit; inepte quid est?
Quid times? hem isthoccine pacto? Sic, quomodo nunc? eia
Quid agis? præsta te virum; vah pudet me tui. *Fo.* Et me pudet etiam,
Granchio, verùm. *Gr.* Hem fores crepant, concede isthac, oh eccam Baliam.
Vah pusillanimis, siccine? obfirma animum.

ACT.

ACT. III. SCEN. II.

A Semp. Balia, Granchio, Fortunius.

Ba. QUin taces inepta, ego actutum rediero. *Fo.* O Granchio!
Ba. Opportunè, vosne eratis? *Gr.* Eramus nos Balia, modò
Nunc simus necne incertum est; quid agis nequam?
Ba. At placidè, placidè; hiccine etiam Fortunius? *Gr.* Minimè,
Ba. O me miseram! quis est? *Fo.* Jocatur Balia, ego ipsus sum Fortunius.
Ba. Ludisne furcifer? *A*page te! quid nunc statis? *A*gite,
Ingredere jam nunc quando lubet, liquidò id licet.
Gr. Exivit Sempronius? *Ba.* Etiam. *Gr.* Et Fannius?
Ba. Jamdiu est, inquam, cùm exierunt unà ambo. *Gr.* Suntne puræ ædes?
Ba. Vt speculum, mi carnifex. *Gr.* Scite mehercle dictum. *Ba.* Verùm nosti?
Gr. Quid est? *Ba.* Periit mihi plane isthæc toga, *Gr.* Quidum?
Ba. Rogavit me herus meus, ut mutuò ei darem hâc nocte.
Gr. Vah ineptam mulierculam! *Ba.* Quid facerem? *Gr.* Tene ei togam

Mutuam credere? *Ba.* Ah scelerate: tene autem hanc mihi tradere
In conspectu ejus? *Gr.* Mitte isthæc Balia, huc animum advorte.
Istas fores in ascensu ad cubiculum? intellextin'?
Ba. Quid tum postea?
Gr. Fac occludas. *Ba.* Quid si non faciam? *Gr.* At facies, inquam: quid fungum me putas?
Tutiùs ut transigantur omnia. *Ba.* Satis pro imperio, agedum.
Sed quid tu ita mutus es Fortuni? quid est mi puer? quid taces?
Fo. In contemplatione hæreo summi futuri gaudii.
Ba. O lepidam vocem lepidi juvenis!
Fo. O nox optabilis, quovis die illustrior mihi!
Lux vitæ meæ, vita gaudii, O nox dulcissima!
O Luna Phœbo gratior! tu mihi tenebras
Dispellis omnes; O luce magis mihi dulces tenebræ!
Gr. O lepidum caput! postquam amavit ut repente poeta prodiit?
Ha, ha, ha, verùm memineris tu Balia, tibi nunc opus esse
Oculis emissitiis: hoc age, circumspecta, nisi tute caves
Et tibi & illis, actum est. *Fo.* Tu igitur me stultum esse dubitas?
Gr. Imo verò non dubito. *Ba.* Potin' ut taceas? abi hinc in malam rem.
Tu verò intrò Fortuni. *Fo.* Eo, vale Granchio; at heus!

Gr. Quid? *For.* Audin? *Gr.* Rectè, ibi te opperibor. vale. *Fo.* Vale. *Exe. Ba. For. ad ædes Semp.*

Gr. Ille nunc obiit, quid hoc? videor audire strepitum non procul advenientium.
Nolo ante ædes hasce me conspici, ego me domū continuo
Dormitum paulisper, interea dum Fortunius revertitur. *Exit Granch. ad ædes suas.*

Act. III. Scen. III.

Albertus, *Lucilius*, à foro *Dec. Corbus*, *Erminia* in fenestras.

Al. NEmon' est? à ha, Vulcanum nunc iterum includam, ut fruamur Venere.
Hei. Splendida lumina, quorum nunc lumina nubium flumina
Obscurant; stellulam huic date, bellulam nempe puellulam,
Cupidinis dea, adjutrix mea, tu nos nunc bea;
Des amatorculo, nunc frui corculo, & faciet porculo.

Co. Num manes excitat? exorcismos opinor canit.

Al. Quid stas Lucili? quid cessas evocare Erminiam?
Eccas illas fenestras, quæ tibi claudunt diem.

Lu. Ah mi Alberte, non est quin te habeam semper intimum. *Al.* Um.

Al. Um, mitte hæc, age nunc, fac ut Erminia descendat properè.

Lu. Faciam. *hist.* Erminia, Erminia, *Er.* Quis est? quid quæritas?

Lu. Ipsa est. Erminiam quæro ut meipsum inveniam. *Er.* Lucili, *Lu.* Anima mea.

Al. Corculum meum, columba mea; peu, hoc agas, exeas citò.

Er. Vnicùm à Lucilio meo rescìscam prius. *Lu.* Quid est?

Er. Mortuam æque ac vivam me amabis? *Lu.* Dubitas mea?

Sanctè juro. *Er.* Opinor; tota igitur rem tibi nunc aperiam.

Mater hâc nocte in interiore ut solet cubiculo, cubitum it,

Alto opprimitur somno, ego me clam subduco, mundum muliebrem

Exuo, virilem hunc (quem tu misisti) induo habitum, parata ad fugam omnia. *Al.* Optimè.

Er. Descendo, obserantur fores, claves quæro, at me miseram!

Lu. Quid ais? *Er.* Nusquam invenio, imo (tam iratos habui deos)

Claves sub matris pulvinari positos sentio. *Lu.* quid narras?

O me infœlicem! at nullan' alia exeundi via? *Er.* Prorsus nulla.

Al. Cur non claves igitur? *Er.* Enimvero, qui id ausim? mater surripientem has me sentisceret,

Et in virili habitu conspiceret; interea cœnobium mihi in mentem venit,

Et Lucilii amor; fenestrā protinus adeo, profundum desultum video,
Desilire conor, mortem autem metuo, nisi Lucilio valedicam prius;
Desisto. Nunc cùm illum allocutus sum, non pertimesco millies mori.
Desilire certum est mihi. si vivo, tua ero, sin morior,
Erminiæ memor sis tuæ. *Lu.* Memor? hei mihi.
Quid agis Ermina? siccine te is perditum? *Alberte.*
Al. Erminia, quæso ne facias; aliquam inveniam viam. *Er.* Hoc aliquid nihil est.
Sic monacha cras fiam. *Co.* Hum, libenter hunc desultum cernerem.
Lu. Erminia, per ego te amorem nostrum obsecro; aut si nihil preces movent,
En nuda pecto-a, quæ rosam hanc cadentem in sinu recipient.
Age jam, si vis, pereat Lucilius corpore animæ suæ.
Er. Ohime, *Lu.* Ohime. *Al. Whist*, aliquem huc advenientem (*Intrat Carpina foro.*
Audire videor, Erminia; mantra parum;
Aliquid eveniet spero; *Whist.* secedamus paululū.

Act. III. Scen. IV.

Carpinius, Albertus, Lucilius, Corbus, Erminia.

Ca. Sic, sic, alta deniq; quies, hei, nos fures omnium Sumus

Sumus vigilantissimi; at sic oportet insomnes ut fient,
Qui reipublicæ curam gerunt. at nemon' hic est? hum,
Vix oculis credo meis, ita totus componor ex fasciis.
Puh! nihil est; si quid intus est, me'psum metuo.
Mirum ædepol nos sumus genus hominum, quibus
Timor & audacia, suspicio & confidentia semper comites;
Tenebræ nobis, lux: noctes, dies: soli sumus, quos omnes metuunt.
Itidem & nos omnes; nihil nobis est, nec deest aliquid.
Prisci sumus aurei illius sæculi reliquiæ, quibus omnia communia.
Quæ nunc domus est, quæ non nobis patet?
Seræ, pessuli, ceteræ sunt; ipsa si Ditis janua (quod tamen
Pro meritis spero consore) mihi non pateret,
Unico hoc unco reseratorio aperirem illico.
Aperirem? Imò si omnes manes retardarent pessulum.
Al. O lepidum carnificem! *Lu.* Quid si hunc, ut has fores
Aperiat, conducerem? *Al.* O nunquam faciet.
Nimis est suspicax; præterea Ursilia audiret facile.

Car. Ubi ſcala mea ſerica? oh, hic eſt Ariadnes filum;
Vah, nihil eſt, omnes domus angulōs per hanc intrabo;
Nullus tam præceps murus, nulla turris adeo edita,
Quin per ſcalam hanc conſcendam, deſcendam commodè.
Al. Audin' tu illum? *Lu.* Oh ſi ſcalam hanc. *Al.* Siſte modo; clepam hanc
Atq; perterre faciam illum probè. *Car.* Videndū eſt an omnia mea
Mecum? quid hoc eſt? ho, offa pice intus & Mercurio confecta,
Quam latranti cani offerre ſoleo.
Al. Siccine furcifer! Grille, Corbe, Dromo huc ad me; abiit, ha, ha! (*Aufugit Carp.*
Hic ſcala eſt, dixin' tibi hoc Erminia?
Ah mala! *Er.* Ah mi Alberte. *Lu.* Autor meorum
Omnium: ſed cito agamus. *Al.* Corbe, tene ſis laternulam.
Sic, ſic, ſic, citò, citò, Erminia fac ut parata ſies:
Num feneſtra ſatis lata eſt? *Er.* Satis. *Ca.* Abierunt?
O me inſulſum, bardum, ſtipitem, ſic inopinantem opprimi?
Ubi aures iſtæ, iſtæ, iſtæ perfidæ? *Al.* Feneſtræ jam
Scala aptanda eſt. *Ca.* Quid audio? *whiſt.* iſti gol ſunt,

Qui

Qui ſcalam habent & noſtri etiam ſunt ordinis.
Aha, ſcalam mihi denuò, aut exclamabo per deos, aliter
Quoniã lepidi eſtis carnifices, adjutabo in hac re.
Lu. Promitto tibi; & hem tibi inſuper, cape ſis hoc
Aurum. *Ca.* Neutiquam; hoc vobis gratis faciam.
Al. Age igitur—— *Lu.* Eamus properè. *Cor.* Vale furcifer.
Ca. Vale, nequam, vale: nunc opportunè meum agam negotium.
Luc. Al. Ermin. Cor. exeunt ad forum Dec. } *Exit Carp. ad forum Bacc.*

Act. III. Scen. V.

Fantichius ſolus à *Semp.*

HOccine vero credibile? enimvero mirari ſatis nequeo.
O vecordiam! ô hominem ſtupidum! ô invenuſtũ Fortunium!
Solum cum ſolâ juvenem, cum virgine belliſſimâ
Concludi! & ſtare interea quaſi examinatum, emortuum?
Quid hoc eſt flagitii? inſpexi modo per rimam in cubiculum,

Ibi vidi Fortunium, adstantem Claritiæ (obstupui) quasi
Attonitum; aut mente motum; censen' unum verbum
Posse eum proloqui? ne verbum quidem; altum silentium,
Oculis in se mutuo defixis, hinc inde suspiria,
Nihil quicquam præterea. hoccine est amare aut potiri deniq.?
Hercle verò, haud mecum sentit. Sed quid ego hic cesso?
Ego quod meum est feci; Lysam illam quasi Mercurius alter
Caduceo consopivi, abiit herus meus, in ædibus solitudo,
Nunc otium mihi datur exeundi quò volo; ego igitur ad tabernam continuò.
Ibi me hilariter excipiam vino & ludo & lepidis jocis.

Act. III. Scen. IV.

Balia à fenestra, Fantichius.

Ba. Fantichi, Fantichi, ubi es mastigia? Fantichi.
Fa. Quis me tam audacter hoc noctis? tune eras cornicula?
Si quis alius mortalium, periisset oppidò.

Ba. O

Ba. O Fantichi, periimus, abi, fuge, propera.
Ba. Quid malùm est? *Ba.* Etiam restas verbero?
Fa. Quid est? satin' sana es?
Ba. Inquam, curre curriculo. *Fa.* Non eo inquā; non vacat.
Ba. Accerse hominem huc ocyus. *Fa.* Eccum tibi atq; perstrenuum.
Ba. Jocaris furcifer: periimus inquam; accerse huc hominem.
Fa. Quem hominem. *Ba.* Malùm, quid dicam? qui concinnat feras.
Fa. Fabrum vis, annon? *Ba.* Fabrum, fabrum, ô Fantichi! actum est, nisi fabrum ilico adducas.
Fa. Numnam periimus Balia? palàmne sumus? deprehenditur
Fortunius. *Ba.* O puer penitus, nisi tu fabrum continuo,
Occidimus omnes; malè accidit quod inclusi sint
Fortunius & Claritia in cubiculo cujus clavem
Herus gestat secum. O Fantichi, abi, curre: quid stas?
Fa. O Jupiter, quæ hæc est socordia? ô venefica, nunc
Si Salus ipsa nos salvos velit, servare non potest;
Fabrum me nunc per medios vigiles intempestâ nocte
Accersire? impossibile est. effringam fores. *Ba.* O neutiquam,
Non potes, quin abi inquam atque actutum redi. *(Fant. ad forum Dec. Exit.*

Ego interea omnibus clavibus experiar; O me miseram! quid agam?
Quis illic est strepitus? perii, interii. Sempronii vocem audio. (*Semp. exclamat Fures.*
Nunc Fannii. O Jupiter, serva me obsecro, jam huc adeunt. (*Iidem Fannius.*
Audio, ô Jupiter, neq; mihi effugium datur uspiam.

ACT. III. SCEN. VII.

Sempronius, Fannius, Carpinius **ex ædibus *Semp.***

Se. FUres, fures, fures, vide sis scelus, ibi, cave nunc è foribus, fures, fures.
Ca. Abi tu, pereat sarcina modo ego ausugiam, merx quàm mercator, abeo. (*Exit ad forum Dec.*
Se. Fures, fures, Fanni, Fanni, asine, mastigia.
Fa. Here, here.
Hic inquam, ascende, ascende; hic est, ascende. *Se.* Fanni hic inquã Fanni. { *Intrat Sempronius & impingit in Sarcinam.*
Fa. Here, here, hic inquam in cubiculo.
Se. Fanni stipes, asine, verbero, ohime, Fanni, inquam,
Accede ad me. *Fa.* O here nihil pericli est.
In caveâ fur est; me vide. *Se.* Quid ais scelus?
Fa. Quid vis tibi here? *Se.* Asine, quid stas? Quin subvenis mihi nunc?

Non

Non vides? cecidi: ô me miserum! ubi me vidit
à tergo,
Aufugit atq; rejecit sarcinam hanc, in quam ego
impegi miser; non vides?
Etiam rides omnium? *Fa.* Vix here intelligo,
Quis homo hanc sarcinam. *Se.* Fur ille qui evasit
Modò, non attendis? *Fa.* Fur autem non evasit,
inquam,
Here, nisi magus; in cubiculo conclusus est
Cum Claritia satis arctè. *Se.* At hâc, inquam,
aufugit
Aut ego insanio. *Fa.* Profectò here tum duo sunt
Fures; nam unum satis scio clausum esse in cubi-
culo
Cum Claritia, quem vidi ego modo per transennã.
Se. Cum Claritia, scelus? *Fa.* Certo certiùs here.
Se. Perii, perii.
O me infœlicem! *Fa.* Quin imus here actutum
atq; ascendimus,
Ne forte virgini homo audax nunc vim inferat.
Se. O miserum senem! Ad hæc mala servatum
adeo tamdiu.
Fa. O here, here, mantа parum, audire mihi videor,
Advenientem huc aliquem. *Se.* Inauspicatò
venit quisquis est.
Manebimus hic interea dum ille occidat filiam?

ACT.

Act. III. Scen. VIII.

Granchio ex ædibus suis, *Rodericus* ex ædibus suis.

Gr. INgentem ego strepitum andire visus sum in plateâ hîc modò.
Quid malùm rei ut fit? hosce strepitus non probo.
Quid jam? plus etiam tumulti? quis illic homo est à Roderico? (*Hæc intra limen.*
Ro. Atq; audin' Syre, Faustule. *Gr.* Quid malùm ille ex ædibus hoc noctis? ha?
Neq; hoc placet: st. tace sis; auscultabo quid loquitur.
Ro. Interea vos totamdomum scrutamini, cubicula, cellas, arcas, porticus,
Explorate, agite, omnes latebras, omnes angulos,
Nullum intentatum relinquite, obserate fores omnes,
Omnes fenestras occludite, ne uspiam erepserit.
Ego hîc advigilabo interea, si quos fortè in platea
Susurros obaudiam; festivum hoc ædepol est admodum,
Togam mihi nunc surripi neque posse conjicere,
Quo pacto, aut quando, aut per quem id fieret.
Gr. Oh, hoccine est tandem, quod cum ita malè habet?

Intelligo.

Intelligo huic nunc subboluisse toga. Probè.
Hinc illæ turbæ nascuntur. At quid, malùm, ei in mentem venit
Hæc toga nunc potissimum? *Ra.* Ita voluit, credo, Jupiter.
Nisi clamorem istum in plateâ audissem de furibus,
Lepidè mihi ædes meas exinanitas darent,
Lubens profectò nunc somnum potuissem capere.
Totam hercle civitatem commotam dabo,
Ad ducem extemplo me conferam; ignotus sum, fateor;
At jus inveniam hîc spero; sat scio quanti constitit.
Sed quid ego hic cesso? Quid non exclamo, atque excito viciniam?
Tanti mihi vestem pretii ablatam pati?
Sexaginta aureis simul emungi me? hercle vero ædepol
Haud nihil est. *Gr.* Sanè verò ædepol nimium est.
Ro. Sed quid me moror? consultius credo fore mihi
Ut Granchionem nunc adeam prius vicinum meum,
Amicum sanè hominem & probum. *Gr.* Eccere.
O senem sagacem & plenum consilii!
Exemplum capite ab hoc temerarii: ô peritus Physiognomon!
Ra. Probum hunc hominem conveniam, ab eo consilium capiam,
Dum recens est hoc malum. *G.* Rectà ad ædes meas
Rectam tendit viam, Quid faciam nunc? sequar hominem? non. (*Pultat Bultes*

Pultet fores ad lassitudinem usque per me licet. *(Pultat.*
Placidè, placidè mi senex; noli mihi damnum accersere. *(Pultat.*
Ah tam sæviter? Pergin' tibi creare molestiam?
Nam pol intus nemo est mortalis, hoc scio.
Ro. O somnolentos glires. *Gr.* Mentiris senex.
Iterúmne? O Jupiter! *Ro.* Quid ago nunc?
Gr. Abi, si sapis.
Ro. Nemo respondet. *Gr.* Scilicet. *Ro.* Divortam hâc in angiportum, *(Pultat.*
Ad quod spectat fenestra cubiculi,
In quo cubat credo; ibi invocabo hominem. *Gr.* At vide id *{ Exit ad forum Decan.*
Strenue ut facias, aut fortasse nullus audiet. Vale.
Quid dicam hasce procellas minari nobis?
Et quid isthuc quod de furibus modo senex: ha?
Non placet. Siccine vero? hum, non potest fieri.
At quid si evenerit quod nolo? Tantundem est.
Ubi erepere non datur, certum est erumpere.
Tace scelus, crepant hæ fores, quis est qui egreditur?
O Balia est. Quid est mulier? ecquid novi? quid agit Fortunius?

ACT.

Act. III. Scen. IX.

Balia, (à Semp.) Granchio.

Ba. O Granchio, occidimus, periimus, interiimus funditus, hei, hei.

Gr. De te loquere anus ; ego namque vivo, nec peribo facile.

Ba. Nullum est effugium : quantumcunque hoc mali est, ferendum est.

Gr. Quid igitur est? eloquere. Introit forte senex: idne est?

Ba. Introiit & miserum Fortunium deprehendit.
Gr. Cum ipsâ.

Ædepol fœlicem deprehendit. Sed quid eo factum?

Ba. Concluserunt cubiculo. *Gr.* Claritiæ? fortunatum Fortunium!

Ba. Imo alio & remotissimo. *Gr.* Nunc primum miserum prædicas.

Sed quid agit? Non vi molitur fugam? *Ba.* Non.
Gr. Oh! isthic me esse oportuit.

Numquis cum sene præter unum Fannium?

Ba. Inquilini aliquot è proximis, quos in Fortunium

Evocavit, quasi in furem. *Gr.* Furem? Quid ita quæso?

Ba. Concede huc paululum à nostris ædibus;

Eur malus Granchio (qui citò fiat pensilis)

His

His malis omnibus occasionem præbuit. *Gr.* Quid ais? Fur?

Ba. Fur inquam. Nam dum herus cum Fannio excubias agit,

Ecce fur venit, cœpit per malum Medicam in fenestram scandere,

Consequitur Fannius; dum furem quærit, Fortunium invenit.

Gr. Est genus hominum quibus male procedunt omnia,

Festucæ impingunt præcipites, merguntur aquæ cyatho. (stariet! ah infœlicem!

In his Fortunius; sicc'ne deprehendi? sic manife-

Ba. Unum hoc dejerabo, nihil eum admisisse mali;

Nam per rimam observabam usque; verū Granch.

In rebus malis fere suspicamur pessima,

Adeas ergo censeo, & rem verè patefacias.

Gr. Nihil ergo ei subolet hujus rei quicquam ad nos pertinere?

Ba. Non equidem subolet; planè sciunt *Gr* Sciunt?

Unde? aut quis fuit indicio? *Ba.* Ipsa. *Gr.* Quis?

Ba. Ipsa egomet. *Gr.* Tu'ne? *Ba.* Ita est. *Gr.* Ita?

Ba. Dixi.

Gr. Hoccine credibile est, ut tute tete & me subverteres?

Dii boni nullámne esse fœminam, quæ tacere possit?

Pulchrè ædepol meritus es, quam dedi rogam: ah!

Ba. Venerem & deas omnes! an tuâ gratiâ me interfici paterer?

Pugionem jugulo admovit Fannius;

Aut tum loquendum, aut æternùm tacendum fuit.

Gr.

Gr. Satis est, mulieres ad unum omnes esse futiles?
Aliud est aliis vitii, hoc autem omnibus.
Ba. Nec vos viri, quantum video tacere quitis, si potes, tace.
Gr. Egon' ut taceam? scis quo me redegisti;
Sed ineptè facio, qui sic me excrucio;
Restituam omnia de integro. vetula quid ages?
Ba. Vides quo loco sim, quæ tanta ætate, tali habitu,
Hoc noctis aufugiam, rebus quæ habui relictis omnibus.
Gr. Non reversura es domum? *Ba.* Osculum dedi foribus, valedixi ædibus.
Bene etiam mecum actum puto quod viva abeam.
Gr. Togam ergo tam carã perdes? *Ba.* Cutis carior.
Tum Granchio, nescio quomodo præsagiebat mihi animus tale aliquid.
Proinde hâc nocte optuma quæque convasaverã,
Et in fasciculum colligaveram. Ille autem fur nequissimus. (quisse:
Gr. Abstulit. *Ba.* In ipsa fuga, audivi tamen reli-
Sed non maneo, ut recipiam, ne me togam tuam morari putes.
Gr. Quò nunc profectura es igitur? *Ba.* Quocunque ferunt pedes;
Aliquis de tot sanctis mihi opem feret spero.
Gr. Sanctus tibi? aliquis potiùs dæmonum. *Ba.* Detestor. { *Expuit in illum.*
Abi sis, abi; maledicis etiam' eheu, heu. *Gr.* Mulier habe animum bonum.
Ba. Abi inquam. *Gr.* Ne fleas. *Ba.* Abi modò.
Gr. Audi Balia,

Cape

Ro. Conveniſſe gaudeo. *Gr.* Et ego ſanè id gaudeo;
Sed eſt preterea, quod doleam, *Ro.* Quid, *Gr.* Me triſtium
Fore tibi nuntium. *Ro.* Ohime! etiámne fortunæ debeo ludibrium?
Sed quid ſit verbo expedi. *Gr.* Non multa patitur temporis anguſtia. *Ro.* Quid ergo
Tam multa perdis? *Gr.* Tum remedium unicum feſtinatio.
Ro. Cur non feſtinas igitur? *Gr.* Scito Fortunium tuum——
Ro. Ohime, dehoneſtatus eſt in itinere, annon? *Gr.* Ne interpelles Roderice.
Ro. Num vulneratus eſt? *Gr.* Non. *Ro.* Quid tum quæſo Granchio?
Gr. Quâ viâ voluit proficiſci Venetias, obſtiterunt vigiles.
Ro. Quid ita?
Gr. Ducis mandato cautum eſt; aliquid inerat.
Ro. Mirum hoc quidem eſt. Quid tum?
Gr. Quamobrem domum redibat Fortunius hodie veſperi.
Ro. Salvúſne? *Gr.* Salvus. *Ro.* Quid hoc adeo eſt mali? quamvis hoc nolim quidem.
Gr. Videbis. Hîc ante ædes redeuntem ipſum convenio. *Ro.* Quid tum poſtea?
Gr. Dum de more colloquimur, quendam hinc exeuntem vidimus,
Hominem ignobilem tuâ illâ indutum togâ, quam——

Ro

Ro. Meâ togâ? *Gr.* Agnovit ſtatim Fortunius, manus injicimus manifeſtario,
Ille elapſus ſe conjicere protinam in pedes, inſequitur Fortunius,
Ipſe etiam, quantum potui; fur ſtrenuus muros conſcendit,
In hortos Sempronii deſilit;(hic ego laſſus reſtiti)
Fortunius adhuc premit non ſegniter; ibi verò malus
Ut ſe anguſtiis concluſum videt, ſcandit malum medicam.
Dum hæc aguntur, Sempronius clamore excitatus
Cum familia in hortum ruit;quid fure factũ neſcio;
Sed prehendit Fortunium,concluſit;
Ait veniſſe ut vitiaret virginem,
Quam heri mihi dixiſti deperire tuum.
Concluſit, porro minitatur ſe facturum ei——
Ro. Quid tandem? nil mali ſpero.
Gr. Id quod mœchis ſolet. *Ro.* Inauditum facinus, qui nihil commeruit. (ginis;
Gr. Hæc mihi nuntiavit anus quædam nutrix vir-
Quæ ut tu ſcires facere putavi meum.
Ro Nemo eſt omnium, cui malæ res adeo ſint inevitabiles. (Fortunium:
Ne quid ex amore in hanc peccaret, ablegabam
Ecce invitus detinetur nil peccans in malũ incidit
Adeò infœliciter ut innocentem expurgare non fuerit facile. Quid agam?
Adjuva me tuo conſilio Granchio. *Gr.* Imò potius operâ;
Servos,quotquot habes convoca,eos armis inſtrue,
Ego

Ego pro me hîc adero & amicos aliquot adducam simul.
Ædes expugnabimus, vi eripiemus Fortunium.
Ro. Vi? *Gr.* Vi, cũ non licet aliter. *Ro.* Nullo modo.
Fortunium amo plurimũ, non ita tamen ut pro eo
Meipsum, Lucilium, familiam, rem velim perdere.
Vin' hâc urbe contra virum patricium vi experiar?
Non faciam. *Gr.* An potius illum patiere Eunuchum fieri?
Ro. Imo adibo Sempronium, errorem ei indicabo suum;
Orabo, supplicabo, denique omnia experiar, sed vi ut utar?
Gr. Ut lubet; sed aliter nil proficies. *Ro* Noli suadere; non audio.
Gr. Si tibi ita certum est; nihil est in me opis.
Nam ut verum fatear, iræ sunt inter me & Sempr.
Proin tu solus adeas, ego hîc ero si quid me voles, vale. (bene.
Ro. Et tu bene vale Granchio. *Gr.* Dii vortant
Ad ædes suas Exit.

Act. III. Scen. XI.

Rodericus, Sempronius ex ædibus suis.

Ro. NIsi fallor, is ipsus egreditur; concedam à foribus huc. (age negotium.
Sem. Tace sis inepte, ego istuc curabo, tu tuum
O Jupiter! audax & insanum facinus!

Ro. Demiror quid hoc ſit & quorſum evadet metuo. *Sem.* Siccine oportuit?
Corrumpere mihi familiam, filiam, pol quaſi ego leno fiem?
Ita allicere ad ſtuprum, irruere in ædes, fures intromittere?
Hoc ſi ſic abiret; ſed ubi is eſt qui noſtras pu'tavit fores?
Ro. Quid iſthuc rei eſt? quid ego video? meáne incedit amictus togâ?
Profecto niſi me animus fallit, aut parum oculi proſpiciunt, ea pſe eſt.
Accedam propius; certè ædepol, hercle vero ita prorſus habet.
Dii immortales! quænam hæc eſt inſania?
Illiccine eſt homo qui incuſat fures? Euge, euge,
Bone vir túne impune hæc unquam feres? *Sem.* Quid ais?
Ro. Túne togam hanc meam à latrone ſurripis, atque ipſum interea
Abire ſinis? *Sem.* Quid hoc? *Ro.* Túne meum Fortunium
Furti inſimulas, tuíſque includis innocentem ædibus?
Sem. Ha, ha, he, homo ſuavis etiam me ultro accuſatum
Accedit: ô audaciam! Euge, euge bone vir,
Túne me deriſum huc advenis? Túne ejuſmodi adoleſcentes
Alis, qui in ædes alienas irrumpere, corrumpere
Virgines —— *Ro.* Porro autem, *Sem.* Sectari fures, rapinas meditarier. *Ro.*

Ro. Numquid amplius? *Sem.* Tibi, mihi, atque bonis adeo
Omnibus esse dedecori solent. *Ro.* quid est?
Se. Primum omnium dico tibi Fortunium tuum seipsum perdidisse. *Ro.* Hem,
Verba isthæc sunt. *Sem.* Rem ita esse comperies.
Atque invenisse infortunium. *Ro.* Ineptiæ, qui suum repetit.
Sem. Non vestem sed virginem petiisse. *Ro.* Deliria.
Sem. Hanc me togam non à fure, sed à Domino accepisse.
Ro. Hui dementia! Verum hoc scio hanc meam esse
Quam tu male detines togam. *Sem.* Garris modo.
Ro. Meum quem tu captivum inique tenes Fortunium.
Semp. Fabulæ. *Ro.* Qui dum furem secutus, pro fure à te
Captus est. *Sem.* Somnium. *Ro.* Proinde
Etiam atque etiam cogites quid inceptas.
Sem. Nugæ, meræ nugæ. Sed de toga quid aïs
Postea videbimus nunc. *Ro.* Quid nunc, obsecro?

ACT.

Act. III. Scen. XII.

Faber, Sempronius, Rodericus.

A foro Dec.

Fa. HEus Fantichi! quonam ſubduxit ſe carni-
fex, aut ubi eum perdidi?
Se. Quis hic eſt, qui huc pergit?
Fa. Quod ſi hæc me nunc, ut ſolet, illudat anus
Multiloqua & multibiba, perpol ego parem
Illi referam gratiam; ſed ubi eſt hoc ſceleſtum
caput?
Se. Vin'? ha! quid eſt? quid ait?
Ro. Audi Semproni. *Se.* Tace modò. *Ro.* Hoc
aio. *Se.* Quin loquere?
Ro. Quid ni loquar? *Se.* Etiámne?
Fa. Ubi ubi iſthic eſt furcifer haud meâ refert.
Ego hîc otioſus ut ſiem? Quin potius
Quod meum eſt officium faciam atque adibo
fores.
Solus ſum, cui in tota hâc urbe occluſum ſit &
obſignatum nihil,
Cui omnes hæ ædes publicitus patent, quando-
cunque collibitum eſt mihi.
Vah! egón' ſine illo nihil ut ſim auſus? tricæ.
Quaſi mihi novum hoc eſſet facinus, aut nunc primo facerem. *Tranſit Scenam.*
Se. Dii boni! quod ego hunc hominem facinus
audio loqui?

Ro. Hem quid ſibi volt?

Se. O Roderice, abde te quantum potes; eccum ipſum furem tibi,

Quem magno cum ſuo malo fatum huc denuò attulit,

Aiq; in noſtras jam prope manus tradidit. ſic, ſic abſconde te.

Ro. Dii me ſervatum volunt; hiccine eſt, ais, qui togam ſurripuit?

Se. Potin' ut taceas? ſiquidem tibi conſultum velis

Et rebus tuis, ne verbulum. *Ro.* Tacebo. *Se.* Ipſe ſuâpte audaciâ,

Viden' tu hominem quid agit? } *Ferramentum*

In fauces infortunii ultro ſeipſũ } *extrahit faber.*

dabit.

Ro. At ego mox irruam. *Se.* Oh cave, ne te commoveris.

Ro. Male, hercle, metuo ne nos effugiat, Semproni, ſine me.

Se. St, nunquam faciet, vide ne verbum dixeris, ſt.

Fa Ædepol ſtultè à me factũ & inconſultò nimis,

Qui tota ferramentorũ officina me onuſtũ reddidi

Ob rem nihili; Phuh; ita meus Vulcanus

Sit mihi propitius, ut puerum ego arripiam ex triviis

Qui falcata hac clavi peſſulum hunc retundet

Protinam nullo negotio. (*Sibilat.*) *Ro.* Audaciæ columen!

Audin' carnifex quæ loquitur? *Se.* Manta, manta parum,

Ego pol te iſtis tuis pro dictis & malefactis furcifer

Accipiam ut dignus es, haud surdo canis.

Fa. Hoc uno reseratorio age, meipsum opponam pignori,

Hoc uno inquam uncinato ferrunculo

Omnes harum ædium pessulos dispellam.

Triennium est à quo primitus hæ mihi notæ sunt fores.

Se. Euge verbero, tum longa tibi familiaritas

Intercessit cum meis ædibus. Hic ille est qui per integrum

Hoc triennium mecum pernoctavit, nec noveram.

Ro. Idem ille sacrilegus est, qui togam mihi clepsit,

Nec intellexeram: sed nisi fallar, ulciscar probe;

Hanc interim quam tecum habes togam,

Semproni saxis ut meam esse memineris.

Se. St, de hac re postea; nunc operæ est præsenti animo

Ut, quod instat, agamus strenue. *Ro.* Quid cessas?

Ruamus in hominem. *Se.* Heus Fanni, Fanni, prodi

Scelestè, prodi foris; audin'? heus, eheus Fanni.

Ro. O scelus, O sacrilege, tune horum malorum caput es?

Tune togam meam? *Se.* O meus carnifex! tune es

Mearum ædium nocti spoliator? Fanni, Fanni non audis furcifer?

Fa. Proh deûm fidem! Quid vultis insani? quid agitis? quò me rapitis?

Ro. Monstrum hominum! etiam jocas? dabitur factio, ne dubita.

Se. Os impudens! quod apud hasce ædes negotii est tibi?
Tene, tene hunc paulisper donicum mastigiam illum evocavero.
Fa. Siccine mos est Florentiæ homines in via adoririer?
Senex dimitte me si sapis. *Ro.* Ego te carcer hercle emoriar priùs.
Se. Hau, Fanni, quid malùm intus hæres, ulmorum Acheruns, ignave, iners, stipes?
Fa. Hem quid ages? *Ro.* Quid agam? non, non; auferre nunquam potes.
Fa. Quid vis tibi? *Ro.* Scies modo, mane, mane, id tu audire expetis?
Fa. Pol tu quisquis es, nisi tua crura & latera nihili pendis, abi modo;
Si me ultra irritassis, certũ est, lumbifragiũ auferes.
Ro. Citius clavam è manu Herculis. *Fa.* Ain' verò? *Ro.* Aio enimvero.
Fa. Id jam experiar. *Ro.* Hem Semproni, Fanni, cives, populares,
Afferte mihi suppetias, miserum me! non possum amplius.
Se. Quin ubi es omnium verberalissime?
Fanni, Fanni, Fanni, dii te omnes perdant, Fanni.
Ro. O Semproni, Fanni, subvenite, accurrite, afferte opem. (*Cadit.*
Hei mihi! *Sem.* Ah dosum confregit mihi, ô latera! ô caput!
Ro. Lumbos autem, oh oppidò perii, totus interii, oh Semproni! oh carnifex!

Se. Ah spurcissime Fanni, oh verna, ah gymnasiū flagri!
Quem ego——*Ro.* O nullus sum. Sed vix me attollo in pedes.

ACT. III. SCEN. XIII.

Fannius, (à Semp.) Sempronius, Rodericus.

Fa. QUid isthuc malùm? aut quænam hæc ante ædes clamatio est?
Se. O salve bone vir; quin te mala crux, Jupiter,
Dii deæq; omnes perdant furcifer. fugin' hinc ad inferos custos carceris?
Fa. Præstigiator, venefice, vetus sycophantiarum artifex,
Tibi aio Roderice. *Ro.* Hem. *Se.* At ego tibi verbereum.
Caput, stolide, bellua. *Fa.* Mihi? nam quid feci tandem?
Se. Rogitas pecus? ego dicam tibi; Isthìc adesto.
Si tu hérclè à me digitum transversum abscesseris;
Si pedem usquàm gentium moveris, continuò ego dedam te
Discipulū cruci. pol nulla in te causa fuit, quin me
Latrones Orco sacrificassent hostiam. *Fa.* Sanè quid tibi
Iam contigisse dicam nescio. Id nunc ago quicquid jusseris.
Ro. Semproni, quin me respectes, mitte servolū.

Se. Ne te fallas Roderice, neu mihi molestus sies.
Ro. Pulchrè sanè. Tune obsecro togam sic mihi compilare putas?
Tum is verè essem, quem tu autumas,
Fungus, fatuus, dignus deniq; quē tu sic illuderes.
Se. Nosti has ædes: illic ego habito. haud fugitivus sum
Ne metuas; Fortunium autem tuum.
Ro. Quid illum? *Se.* Tractabo ut meritus est.
Ro. Qui nihil in te fecit neq; admisit mali?
Se. Hem, nihil tibi videtur in alienas ædes sic irrumpere?
Nihil (quod jam centies dico) constuprare liberam?
Ro. Nego factum. *Se.* At ipse non negat. *Ro.* Non negat?
Cras hoc videbimus. Lex hic eadem est omnibus.
Tum & mihi testes & res perspicua. *Se.* Cras agamus igitur.
Vale, vale. *Ro.* Ah Fortuni, Fortuni. *{In æd. suas Exit caput quassans.}*
Fa. Ille abiit; nunc here, si liber, ausculta mihi paucis. *Se.* Quid est?
Fa. Hunc suam esse togam ait. Si me audies, quod suum est, auferat.
Postea liberiùs multo potes pro tuo arbitrio
Quidvis in hunc Fortunium statuere; quid ais?
Se. Ineptire te? Egon' ut illi dem, quod cujus sit, nescio?
Aut illi quicquam credam deliranti seni?

Tune ſcis hanc ejus eſſe togam? *Fa.* Sic ait. *Se.* Sic ait?
Sic & iniquum, me ait, & injuriam ſibi facere;
Num tu credis igitur? ſanè
Nunquam tu niſi aperto ore loqueris. O Granchio!
O Sacrilege, qui me huc adduxti ſcelus?
Tum autē vetus illa & impura meretrix. Sed quid moror?
Abi, abi, illico Manlianum huc ad me voca, atq; ipſe actutum huc redi.
Fa. Jam hîc ero. *Se.* Mane, mane, ipſe conveniam: conſtitui
Rem omnē ipſi narrare. *Fa.* Cui? *Se.* Manliano; is multum ſapit.
Fa. Profecto here cave ne feceris: jam in ore erit omni populo.
Se. Potin' ut me ire quo profecturus ſum ſinas?
Mirum ni tu conſultior ſis, quam egomet mihi.
Fa. At here in hoc ornatu per urbem incedis? togâ non tua?
Se. Jam mones haud malè; auferto hanc intro, & paliaum
Affer ocyus. Quot una nox turbas dedit?
Quàm ſumus mortales omnes? quàm facilè labimur?
Quàm ægrè in pedes erigimur? *Fa.* Here. *Se.* Tace atq; eamus. (*Exeunt ambo ad forum Dec.*

ACT.

ACT. IV. SCEN. I.

Vrsilia, Gallus (intus) *Corbus* (ad eos) *Granchio.*

Vr. GAlle, Rosella, Galle. *Ga.* Profectò hic non est.
Hui quantæ sunt hîc tenebræ? ne stella quidem usquam.
Co. Herus huc me misit quæsitum; ha! quid est? certè oblitus sum;
Quæram tamen; cùm rem ipsam video fortasse
Mihi in mentem veniet. *Vr.* Nec in cubiculo,
Nec in hortulo? *Ga.* Certe nusquam inventa est;
hîc verò vestes.
Vr. Me miseram! ubi est Erminia? ubi filia mea?
Vereor ne perierit; at inde fit quoniam invitam illam
In cœnobium truderem. Ah stolida!
Quasi non novi, quàm ægrè hoc ferant Virgines.
Sed quis tu homo es? quid quæris? *Cor.* Quid quæro?
Difficilis admodum quæstio. Hoc æque tu potes dicere
Atq; ego. *Vr.* At nihil de Erminia mea?
Cor. Forasse aliquid. *Vr.* Ubi est obsecro?
Num vivit? *Cor.* Imò tu prius dicas, quid quærito.

Quî possim? *Cor.* Ariolare. *Vr.* Crumenam fortè.
Cor. Non, non, non, *Vr.* Machæram. *Co.* Neq; illud num, habui modo atq; iterum evanuit.
Um, illud est sine quo nemo uxorē ducit. *Vr.* Aurum intelligis?
Cor. Nihil minùs; peugh, quid illud est quod in manibus gestant divites?
Vr. Chirothecas vis? *Co.* Non, non; quod in digitis. *Vr.* Oh annulum!
Co. Rem tenes. Annulum, an, annulum; non obliviscar iterum, annulum, annulum, annulum.
Vr. At nunc quid nosti de Erminia? *Cor.* An, an, an, nihil prorsus, an, an, an.
Vr. Siccine vero? quis hunc perdidit annulum? *Co.* An, an, an, Lucil. an, an, an.
Vr. Lucil. Roderici? quando hîc fuit? *Cor.* An, an, an, hac nocte, an, an, an.
Vr. Solusne? *Co.* An, an, an, non, cum lepida virgine, an, an, an. *Vr.* Cum virgine?
Quænam illa? *Cor.* An, an, an. vin' nomen dicam? an, an, an.
Vr. Obsecro. *Co.* An, an, an. quæso ne interturbes. an, an, an. *Vr.* Responde aut.
Cor. An, an, an, ne verbum amplius ita molesta es, an, an, an.
Vr. Suspicor quid fiet. Quin ad fratrem Sempronium propere.
Cor. Annulus? hic nullus est annulus; herus non reputat
Laboris quid sit, id quod non est quærere.
Scilicet hoc est amanti homini inservire & adolescentulo. Senes

Senes nunc altum dormiunt. *Gr.* Quas ego hac nocte turbas dedi?

Miror quid factum sit. *Co.* Ego vero abeo atque hero dicam meo

Me non posse invenire, hum quid est? annulum, an, an (*Exit ad forum Dec.*

Gr. Quænam vox? fortasse aliquem à Sempronio: cavebo mihi.

Abisne? Quidni Rodericus adeam ut quid agat Fortunius sciam?

Tick, tick. Si priusquam Constantia redeat hunc non liberem periimus oppidò.

ACT. IV. SCEN. II.

Granchio, Rodericus ex ædibus suis, ad hos *Sem.* à Manliano, & *Fannius* à foro. Bac.

Ro. QUis est? *Gr.* Qui te salvum cupit. *Ro.* O Granchio.

Gr. Dic verò sodes, Roderice, nondum hæ silescunt turbæ?

Se. Manlianus vir prudens est; at in hac re non sapit ex mea sententia.

Ro. Silescunt? *Fa. St. Ro.* Imo ut Sempronium video esse habitum,

Nulla spes est dein transigendi pacificè:

Ita certò persuasus est filiæ suæ gratiâ Fortunium

Ædes introiisse. quàm falsò id tute nosti optimè.

Gr. Ha, ha, he.

 Ro. Quidi

Ro. Quid rides? *Gr.* Ego? *Ro.* Tu. *Gr.* Egone? in mentem mihi venit.
Sed nil dictu opus. insigniter tibi Rodorice injuriam facit.
Ro. Mihi quidem videtur, ideoq; nunc adibo iterum ut expostulem.
Gr. Sanè si me audias, hominem stultum ne adeas.
Sem. Oh.
Rr. Quid igitur faciam? *Gr.* Spero me pæne repe-risse viam,
Qua & illum ulciscare & liberes filium ingratiis.
Se. Arrige aures Fanni.
Ro. Quænam isthæc est amabó? *Gr.* Sycophantam adornabimus.
Ro. Sycophantam? quapropter enim? Gr. Is per syngraphum & annulum
Et argumenta alia, *quæ ipse mecum* confinxi plurima;
Quid dicam *aliis? ipsi Sempronio* probabit facilè
Fortuniũ suũ ex se genitũ, adeo ut ei ultra cupiat
Claritiam in uxorem dare. *Ro.* Incredibilia narras. Granchio.
Gr. Ne dubita; mentiendo faciam ut sint verisimilia.
Ro. Non debes mihi irasci, si ad consentiendum sim tardior.
Deliberare multũ soleo omnia, & mansa prius diu
Esse oportet consilia, ego quæ deglutiam.
Eamus intro ad me, ut inventum hoc intelligam magis:
Eòm nequis hinc quæ diximus arbitrari queat.
So. Sero id cares. (*Exeunt Gr. Rod. ad æd. Rod.*

ACT.

Act. IV. Scen. III.

Sempronius, *Fannius*, transit scenam.

Se. AUdistin' horum sermonem Fanni? *Fa.* A principio omnem.
Se. Hercle opportunè huc exiimus. Jam tandem cesso fortunam queri;
Quicquid male fecit antehac uno hoc pensavit satis,
Quod horum mihi technas patefecit penitus.
Fa. Tantúmne in eo boni here? *Se.* Rogas? non vides?
Quanto ab infortunio quàm prope absui?
Quod enim majus obsecro quàm supplicium non sumere
De tam malè merito? mori me hercle mavelim,
Quā ut ille salvus effugiat. hem hominem astutū & confidentem nimis
Illum Granchionem atq; haud scio an efficere potuit, sed nunc——
Fa. Ne etiam circumveniant cave. *Se.* Parum est cavere mihi,
Ni ipsos dolis insuper illaqueem suis. *Fa.* Id quidem esset
Perpulchrum here. *Se.* Jā diu istuc cogito Fanni,
Et propemodum quî fieri possit repperi.
Ita erit. quam ipsi mihi monstrarunt viam persequar.

Nisi ...

Nimis eos ulciscar, si quid in tales esse posset nimis.
Fa. Quam quæso vindictam meditaris? neq; enim intelligo.
Se. Advorte igitur animum. *Fa.* Advorto. *Se.* Sed diligenter,
Ut siquid opus erit in hac re mihi subservias. *Fa.* Eloquere igitur apertè.
Se. Quod nunc illi tantopere mihi persuadere cupiunt,
Fortunium hunc ex me natum, iis me dabo;
Ad Rodericum ipse accedam, prehendam manu,
Simulabo quasi has lites sospitas cuperem,
Ad eam rem rationem me invenisse facilem
Et utrinque conducibilem. *Fa.* Puta me Rodericum, here,
Quo dicas planiùs. *Se.* Bene admones.
Eâdē simul ad ipsum accedam paratior. *Fa.* Perge igitur.
Se. Roderice cùm mihi nec liberi sint ulli, nec spes ut porro fient,
Decrevi Fortunium tuum adoptare mihi,
Ita tamen ut genuinum esse omnes credant filium,
Atq; ipsi quoq; uxori ita esse sit persuasissimum;
Claritiam huic ut exoptet in uxorem dare;
Quo facto conticescent omnia.
Fa. Jam ego Rodericam ago. *Sem.* Quid aliud?
Fa. Gratū est quod dicis Semproni; vereor tamen,
Uxori ut possis fidē facere: suspiciosæ supra modū
Sunt fœminæ, præsertim si quid ad filias pertinet.
Se. Id etiam inveni Roderice, qui eā possim fallere;
Multis jam retro annis inimicorum calumniis.
Oppressus,

Oppreſſus, Turciam in exilium abii; verùm Roderice innocentia
Opprimi ſi poteſt unquam, non tamen diu.
Tertio demum anno redii, interea temporis,
Quo apud inhumanos illos liberiùs agerem,
Simulque ut inimicos laterem tutiùs, Turcicum indui habitum. (Raugiæ.
Linguam antea callebam quaſi Turcus, vixi
Fa. Túne Turcus ut fueris? *Se.* Non Turcus, ſed quaſi Turcus dico tibi.
Fa. At here. *Se.* Here, ſtultiſſime?
Memento te nunc Rodericum eſſe; quod roges ſcies poſtea. (*Se.* Pergo.
Fa. Imò tu quæſo memento ut abſtineas manus.
Ibi filium parvolum (ſic enim dicam) quem tunc habebam unicum (ſcio;
Alia ex uxore amiſi; nec dum quid eo ſit factum
Abreptum credidi; tuum Fortunium hunc eſſe aſſimulabimus. (ſit neſcio.
Quid reſpondes? *Fa.* Ego verò quid dicturus jam
Se. Neſcis? quid putas niſi ad cœlū tollentē manus
Se prædicaturum beatum & benedictum mihi
Cui in mentem venit, quique ultro obtuli
Quantum non auſus eſſet rogare beneficium?
Fa. An hæc dicturus ſit here neſcio, illud ſcio
Senſurum. *Se.* Quid? *Fa.* Te infrunitum hominem & nihili.
Se. Quid ita? *Fa.* Rogas? ſiccine inimicos ulceſceris?
Quid aliud faceres, ſi ſervaſſet filiam quā perdidit?
Poſtremo inimicos tibi facies omnes homines;
Si pro maleficiis beneficia reddere cogites.

Se.

Se. Erras inepte, si me ita animatum putas.
Fa. Quorsum igitur hæc tam longa narratio?
Filium olim habui, tuus is habebitur, &——
Se. Nempe horsum Fanni, posiquam illum agnovi jam pro filio,
Jamque composita & sedata videbuntur omnia,
Tumultus hac nocte fiet.
Fa. Nondum putas tumultuatum satis? sed quid tum postea?
Se. Fortunius se à Magistratibus citatum arbitrabitur,
Hîc ego palam pro eo stabo & defendam acriter,
Cur innocentem citent? cur meum? & alia hujusmodi;
Suadebo tamen clanculum (ut facile erit legum hospiti)
Magnum esse periculum ni se excusatum eat.
Quid multa? in carcerem ibit, ibique conficietur aliquà.
Fa. Quid hac opus circuitione here? cur non potius
Rectà mittas in carcerem, cùm ipse patricius sis?
Se. Si ita facerem, in ore esset omni populo,
Me sustulisse juvenem: hâc autem quâ dixi viâ
Nulla cuiquam de me incidet suspitio. Tum & eos
Miseriores faciam, si prius fœlices fecero.
Fa. Acroamaticam fallaciam, ita me dii bene ament, here.
Se. Mirum tibi videtur forsan; at faxo mirabere magis.

Si.

Si perfecero quod nunc in animo eſt mihi.
Pulta igitur Roderici ſores dum res calet. *Fa.* Quid jubes?
Multa nox eſt, ſatis turbarum eſt, cras hoc fiet rectiùs.
Se. At ego nunc volo.
Nam ſi poſſim effectum reddere quod nunc mecum cogito,
Priuſquàm Conſtantia redeat uxor mea domum,
Nemo me pol fortunatior eſt in tali præſertim inſortunio.
Age igitur, pulta inquam; in mora periculum.
Fa. Aſt in feſtinatione præcipitium; hæc quæſo tecum recogites, here.
Se. Satis cogitatum eſt. *Fa.* At ſaltem. *Se.* Quid ſaltem?
Fa. Eamus per poſticum, quod Roderici cubiculis
Queis degit eſt propius. Tum ſallor equidem,
Niſi tuſſientem aliquem non procul audiverim.
Sem. Cito igitur; nolo me aliquis ad Rodericum ingredientem ſentiat.

Exeunt in Angiportum.

ACT.

A nobis decipi. Te vero liquido esse animo jubeo.
Ba. Id quidem jam satis fui. Nam prope tota jam
Liquefacta sum in lachrymas. heu! siccine adjuvas?
Gr. Oppignoro tibi hunc hominem Balia me eduђturum Fortunium.
Ba. Quid faciam pignore si fallis? *Gr.* Vel enecα ni fecero. *Ba.* Sed quando efficies?
Gr. Jamjam, tu modò, quod pollicita es, heræ tuæ occurre obviam.
Eam remorare si possis tres aut quatuor saltem horulas,
Ne interveniat, interea transigentur omnia.
Ba. Utinam tam facilè exiret Fortunius, quam illa
Non intrabit facilè. *Gr.* Abi igitur ne perveniat.
Quo tu nunc is? *Ba.* Ut apparatum sumam.
Gr. Quem? *Ba.* Plumulas & larvale. *Gr.* *Waw,*
Quasi his opus sit tibi? *Ba.* Imo si causæ non essent aliæ,
Quia rus fortasse itura sum. *Gr.* Quid ita?
Ba. Si Constantia nondum sit in viâ, efficiam
Ut in villa maneat; si sit (ut est matura nimis)
Ut divortatur aliquò. *G.* Festina igitur ne antevertat tibi. *Ba.* Faciam. *Exit ad ædes Granch.*

ACT.

Accipiam ut dignus es, haud furdo canis.
Fa. Hoc uno referatorio age, meipſum opponam pignori,
Hoc uno inquam uncinato ferrunculo
Omnes harum ædium peſſulos diſpellam.
Triennium eſt à quo primitus hæ mihi notæ ſunt fores.
Se. Euge verbero, tum longa tibi familiaritas
Interceſſit cum meis ædibus. Hic ille eſt qui per integrum
Hoc triennium mecum pernoctavit, nec noveram.
Ro. Idem ille ſacrilegus eſt, qui togam mihi clepſit,
Nec intellexeram: ſed niſi fallar, ulciſcar probe;
Hanc interim quam tecum habes togam,
Semproni faxis ut meam eſſe memineris.
Se. St, de hac re poſtea; nunc peròpus eſt præſenti animo
Ut, quod inſtat, agamus ſtrenue. *Ro.* Quid ceſſas?
Ruamus in hominem. *Se.* Heus Fanni, Fanni, prodi
Sceleſte, prodi foris; audin'? heus, eheus Fanni.
Ro. O ſcelus, O ſacrilege, tune horum malorum caput es?
Tune togam meam? *Se.* O meus carnifex! tune es
Mearum ædium noctu ſpoliator? Fanni, Fanni non audis furcifer?
Fa. Proh deûm fidem! Quid vultis inſani? quid agitis? quò me rapitis?
Ro. Monſtrum hominum! etiam rogas? dabitur ratio, ne dubita.

Se. Os impudens! quod apud hasce ædes negotiī est tibi?
Tene, tene hunc paulisper donicum mastigiam illum evocavero.
Fa. Siccine mos est Florentiæ homines in via adoririer?
Senex dimitte me si sapis. *Ro*. Ego te carcer! hercle emoriar priùs.
Se. *Hau*, Fanni, quid malùm intus hæres, ulmorum Acheruns, ignave, iners, stipes?
Fa. Hem quid ages? *Ro*. Quid agam? non, non, auferre nunquam potes.
Fa. Quid vis tibi? *Ro*. Scies modo, mane, mane, id tu audire expetis?
Fa. Pol tu quisquis es, nisi tua crura & latera nihili pendis, abi modo;
Si me ultra irritassis, certū est, lumbifragiū auferes.
Ro. Citius clavam è manu Herculis. *Fa*. Ain' verò?
Ro. Aio enimvero.
Fa. Id jam experiar. *Ro*. Hem Semproni, Fanni, cives, populares,
Afferte mihi suppetias, miserum me! non possum amplius.
Se. Quin ubi es omnium verberalissime?
Fanni, Fanni, Fanni, dii te omnes perdant, Fanni.
Ro. O Semproni, Fanni, subvenite, accurrite, afferte opem. (*Cadit*.
Hei mihi! *Sem*. Ah dorsum confregit mihi, ô latera! ô caput!
Ro. Lumbos autem, oh oppidò perii, totus interii, oh Semproni! oh carnifex!

Se. Ah ſpurciſſime Fanni, oh verna, ah gymnaſiū flagri!
Quem ego——*Ro.* O nullus ſum. Sed vix me attollo in pedes.

Act. III. Scen. XIII.

Fannius, (à Semp.) Sempronius, Rodericus.

Fa. QUid iſthuc malùm? aut quænam hæc ante ædes clamatio eſt?
Se. O ſalve bone vir; quin te mala crux, Jupiter,
Dii deæq; omnes perdant furcifer. fugin' hinc ad inferos cuſtos carceris?
Fa. Præſtigiator, venefice, vetus ſycophantiarum artifex,
Tibi aio Roderice. *Ro.* Hem. *Se.* At ego tibi verbereum
Caput, ſtolide, bellua. *Fa.* Mihi? nam quid feci tandem?
Se. Rogitas pecus? ego dicam tibi; Iſthîc adeſto.
Si tu hérclè à me digitum tranſverſum abſceſſeris;
Si pedem uſquàm gentium moveris, continuò ego dedam te
Diſcipulū cruci. pol nulla in te cauſa fuit, quin me
Latrones Orco ſacrificaſſent hoſtiam. *Fa.* Sanè quid tibi
Iam contigiſſe dicam neſcio. Id nunc ago quicquid juſſeris.
Ro. Semproni, quin me reſpectes, mitte ſervolū.
Se. Ne

Se. Ne te fallas Roderice,neu mihi molestus sies.
Ro. Pulchrè sanè. Tune obsecro togam sic mihi compilare putas?
Tum is verè essem, quem tu autumas,
Fungus, fatuus, dignus deniq; quē tu sic illuderes.
Se. Nosti has ædes: illic ego habito. haud fugitivus sum
Ne metuas; Fortunium autem tuum.
Ro. Quid illum? *Se.* Tractabo ut meritus est.
Ro. Qui nihil in te fecit neq; admisit mali?
Se. Hem, nihil tibi videtur in alienas ædes sic irrumpere?
Nihil (quod jam centies dico) constuprare liberam?
Ro. Nego factum. *Se.* At ipse non negat. *Ro.* Non negat?
Cras hoc videbimus. Lex hic eadem est omnibus.
Tum & mihi testes & res perspicua. *Se.* Cras agamus igitur.
Vale, vale. *Ro.* Ah Fortuni, Fortuni. *In æd. suas. Exit caput quassans.*
Fa. Ille abiit; nunc here, si libet, ausculta mihi paucis. *Se.* Quid est?
Fa. Hunc suam esse togam ait. Si me audies, quod suum est, auferat.
Postea liberiùs multo potes pro tuo arbitrio
Quidvis in hunc Fortunium statuere; quid ais?
Se. Ineptire te? Egon' ut illi dem, quod cujus sit, nescio?
Aut illi quicquam credam deliranti seni?

Tune scis hanc ejus esse togam? *Fa.* Sic ait. *Se.* Sic ait?
Sic & iniquum, me ait, & injuriam sibi facere;
Num tu credis igitur? sanè
Nunquam tu nisi aperto ore loqueris. O Granchio!
O Sacrilege, qui me huc adduxti scelus?
Tum autē verus illa & impura meretrix. Sed quid moror?
Abi, abi, illico Manlianum huc ad me voca, atq; ipse actutum huc redi.
Fa. Jam hîc ero. *Se.* Mane, mane, ipse conveniam: constitui
Rem omnē ipsi narrare. *Fa.* Cui? *Se.* Manliano; is multum sapit.
Fa. Profecto here cave ne feceris: jam in ore erit omni populo.
Se. Potin' ut me ire quo profecturus sum sinas?
Mirum ni tu consultior sis, quam egomet mihi.
Fa. At here in hoc ornatu per urbem incedis? rogâ non tua?
Se. Jam mones haud malè; auferto hanc intro, & palliaum
Affer ocyus. Quot una nox turbas dedit?
Quàm sumus mortales omnes? quàm facilè labimur?
Quàm ægrè in pedes erigimur? *Fa.* Here. *Se.* Tace atq; eamus. (*Exeunt ambo ad forum Dec.*

ACT.

Act. IV. Scen. I.

Vrsilia, Gallus (intus) *Corbus*(ad eos) *Granchio.*

Vr. GAlle, Rosella, Galle. *Ga.* Profecto hic non est.
Hui quantæ sunt hîc tenebræ? ne stella quidem usquam.
Co. Herus huc me misit quæsitum; ha! quid est? certè oblitus sum;
Quæram tamen; cùm rem ipsam video fortasse
Mihi in mentem veniet. *Vr.* Nec in cubiculo,
Nec in hortulo? *Ga.* Certe nusquam inventa est; hîc verò vestes.
Vr. Me miseram! ubi est Erminia? ubi filia mea?
Vereor ne perierit; at inde fit quoniam invitam illam
In cœnobium truderem. Ah stolida!
Quasi non novi, quàm ægrè hoc ferant Virgines.
Sed quis tu homo es? quid quæris? *Cor.* Quid quæro?
Difficilis admodum quæstio. Hoc æque tu potes dicere
Atq; ego. *Vr.* At nihil de Erminia mea?
Cor. Forasse aliquid. *Vr.* Ubi est obsecro?
Num vivit? *Cor.* Imò tu prius dicas, quid quærito.

Quî possim? *Cor.* Ariolare. *Vr.* Crumenam forte.
Cor. Non, non, non. *Vr.* Machæram. *Co.* Neq; illud eum, habui modo atq; iterum evanuit.
Um, illud est sine quo nemo uxorē ducit. *Vr.* Aurum intelligis?
Cor. Nihil minùs; peugh, quid illud est quod in manibus gestant divites?
Vr. Chirothecas vis? *Co.* Non, non; quod in digitis. *Vr.* Oh annulum!
Co. Rem tenes. Annulum, an, annulum; non oblivifcar iterum, annulum, annulum, annulum.
Vr. At nunc quid nosti de Erminia? *Cor.* An, an, an, nihil prorsus, an, an, an.
Vr. Siccine vero? quis hunc perdidit annulum? *Co.* An, an, an, Lucil. an, an, an.
Vr. Lucil. Roderici? quando hîc fuit? *Cor.* An, an, an, hac nocte, an, an, an.
Vr. Solusne? *Co.* An, an, an, non, cum lepida virgine, an, an, an. *Vr.* Cum virgine?
Quænam illa? *Cor.* An, an, an. vin' nomen dicam? an, an, an.
Vr. Obsecro. *Co.* An, an, an. quæso ne interturbes. an, an, an. *Vr.* Responde aut.
Cor. An, an, an, ne verbum amplius ita molesta es, an, an, an.
Vr. Suspicor quid fiet. Quin ad fratrem Sempronium propere.
Cor. Annulus? hic nullus est annulus; heius non reputat
Laboris quid sit, id quod non est quærere.
Scilicet hoc est amanti homini inservire & adolescentulo.

Senes

Senes nunc altum dormiunt. *Gr.* Quas ego hac nocte turbas dedi?
Miror quid factum sit. *Co.* Ego vero abeo atque hero dicam meo
Me non posse invenire, hum quid est? annulum, an, an *(Exit ad forum Dec.*
Gr. Quænam vox? fortasse aliquem à Sempronio. cavebo mihi.
Abiitne? Quidni Rodericus adeam ut quid agat Fortunius sciam?
Tick, tick. Si priusquam Constantia redeat hunc non liberem periimus oppidò.

Act. IV. Scen. II.

Granchio, Rodericus ex ædibus suis, ad hos *Sem.* à Manliano, & *Fannius* à foro. Bac.

Ro. Quis est? *Gr.* Qui te salvum cupit. *Ro.* O Granchio.
Gr. Dic verò sodes, Roderice, nondum hæ silescunt turbæ?
Se. Manlianus vir prudens est; at in hac re non sapit ex mea sententia.
Ro. Silescunt? *Fa.* St. *Ro.* Imo ut Sempronium video esse habitum,
Nulla spes est dein transigendi pacificè;
Ita certò persuasus est filiæ suæ gratiâ Fortunium
Ædes introiisse. quàm falsò id tute nosti optimè.
Gr. Ha, ha, he.

Ro. Quid rides? *Gr.* Ego? *Ro.* Tu. *Gr.* Egone? in mentem mihi venit.
Sed nil dictu opus. insigniter tibi Rodorice injuriam facit.
Ro. Mihi quidem videtur, ideoq; nunc adibo iterum ut expostulem.
Gr. Sanè si me audias, hominem stultum ne adeas.
Sem. Oh.
Ro. Quid igitur faciam? *Gr.* Spero me pæne reperisse viam,
Qua & illum ulciscare & liberes filium ingratiis.
Se. Arrige aures Fanni.
Ro. Quænam isthæc est amabò? *Gr.* Sycophantam adornabimus.
Ro. Sycophantam? quapropter enim? *Gr.* Is per syngraphum & annulum
Et argumenta alia, quæ ipse mecum confinxi plurima;
Quid dicam aliis? ipsi Sempronio probabit facilè
Fortuniū tuū ex se genitū, adeo ut ei ultra cupiat
Claritiam in uxorem dare. *Ro.* Incredibilia narras Granchio.
Gr. Ne dubita; mentiendo faciam ut sint verisimilia.
Ro. Non debes mihi irasci, si ad consentiendum sim tardior.
Deliberare multū soleo omnia, & mansa prius diu
Esse oportet consilia, ego quæ deglutiam.
Eamus intro ad me, ut inventum hoc intelligam magis:
Tùm nequis hinc quæ diximus arbitrari queat.
Se. Sero id caves. (*Exeunt Gr. Rod. ad æd. Rod.*

ACT.

Act. IV. Scen. III.

Sempronius, *Fannius*, transit scenam.

Se. Audistin' horum sermonem Fanni? *Fa.* A principio omnem.
Se. Hercle opportunè huc exiimus. Jam tandem cesso fortunam queri;
Quicquid male fecit antehac uno hoc pensavit satis,
Quod horum mihi technas patefecit penitus.
Fa. Tantúmne in eo boni here? *Se.* Rogas? non vides?
Quanto ab infortunio quàm prope absui?
Quod enim majus obsecro quàm supplicium non sumere
De tam malè merito? mori me hercle mavelim,
Quã ut ille salvus effugiat. hem hominem astutũ & confidentem nimis
Illum Granchionem atq; haud scio an efficere potuit, sed nunc——
Fa. Ne etiam circumveniant cave. *Se.* Parum est cavere mihi,
Ni ipsos dolis insuper illaqueem suis. *Fa.* Id quidem esset
Perpulchrum here. *Se.* Jã diu istuc cogito Fanni,
Et propemodum quã fieri possit repperi.
Ita erit. quam ipsi mihi monstrarunt viam persequar.

Nimis eos ulciscar, si quid in tales esse posset nimis.
Fa. Quam quæso vindictam mediaris? neq; enim intelligo.
Se. Advorte igitur animum. *Fa.* Advorto. *Se.* Sed diligenter,
Ut siquid opus erit in hac re mihi subservias. *Fa.* Eloquere igitur apertè.
Se. Quod nunc illi tantopere mihi persuadere cupiunt,
Fortunium hunc ex me natum, iis me dabo;
Ad Rodericum ipse accedam, prehendam manu,
Simulabo quasi has lites sospitas cuperem,
Ad eam rem rationem me invenisse facilem
Et utrinque conducibilem. *Fa.* Puta me Rodericum, here,
Quo dicas planiùs. *Se.* Bene admones.
Eâdē simul ad ipsum accedam paratior. *Fa.* Perge igitur.
Se. Roderice cùm mihi nec liberi sint ulli, nec spes ut porro sient,
Decrevi Fortunium tuum adoptare mihi,
Ita tamen ut genuinum esse omnes credant filium,
Atq; ipsi quoq; uxori ita esse sit persuasissimum;
Claritiam huic ut exoptet in uxorem dare;
Quo facto conticescent omnia.
Fa. Jam ego Rodericum ago. *Sem.* Quid aliud?
Fa. Gratū est quod dicis Semproni; vereor tamen,
Uxori ut possis fidē facere: suspiciosæ supra modū
Sunt fœminæ, præsertìm si quid ad filias pertinet.
Se. Id etiam inveni Roderice, quī eā possim fallere;
Multis jam retro annis inimicorum calumniis.

Oppressus,

Oppressus, Turciam in exilium abii; verùm Roderice innocentia
Opprimi si potest unquam, non tamen diu.
Tertio demum anno redii, interea temporis,
Quo apud inhumanos illos liberiùs agerem,
Simulque ut inimicos laterem tutiùs, Turcicum indui habitum. (Raugiæ.
Linguam antea callebam quasi Turcus, vixi
Fa. Túne Turcus ut fueris? *Se.* Non Turcus, sed quasi Turcus dico tibi.
Fa. At here. *Se.* Here, stultissime?
Memento te nunc Rodericum esse; quod roges scies postea. (*Se.* Pergo.
Fa. Imò tu quæso memento ut abstineas manus.
Ibi filium parvolum (sic enim dicam) quem tunc habebam unicum (scio;
Alia ex uxore amisi; nec dum quid eo sit factum
Abreptum credidi; tuum Fortunium hunc esse assimulabimus. (sit nescio.
Quid respondes? *Fa.* Ego verò quid dicturus jam
Se. Nescis? quid putas nisi ad cœlū tollentē manus
Se prædicaturum beatum & benedictum mihi
Cui in mentem venit, quique ultro obtuli
Quantum non ausus esset rogare beneficium?
Fa. An hæc dicturus sit here nescio, illud scio
Sensurum. *Se.* Quid? *Fa.* Te insrunitum hominem & nihili.
Se. Quid ita? *Fa.* Rogas? siccine inimicos ulcesceris?
Quid aliud faceres, si servasset filiam quā perdidit?
Postremo inimicos tibi facies omnes homines;
Si pro maleficiis beneficia reddere cogites.

Se.

Se. Erras inepte, si me ita animatum putas.
Fa. Quorsum igitur hæc tam longa narratio?
Filium olim habui, tuus is habebitur, &———
Se. Nempe horsum Fanni, postquam illum agnovi jam pro filio,
Jamque composita & sedata videbuntur omnia,
Tumultus hac nocte fiet.
Fa. Nondum putas tumultuatum satis? sed quid tum postea?
Se. Fortunius se à Magistratibus citatum arbitrabitur,
Hîc ego palam pro eo stabo & defendam acriter,
Cur innocentem citent? cur meum? & alia hujusmodi;
Suadebo tamen clanculum (ut facile erit legum hospiti)
Magnum esse periculum ni se excusatum eat.
Quid multa? in carcerem ibit, ibique conficietur aliquà.
Fa. Quid hac opus circuitione here? cur non potius
Rectà mittas in carcerem, cùm ipse patricius sis?
Se. Si ita facerem, in ore esset omni populo,
Me sustulisse juvenem: hâc autem quâ dixi viâ
Nulla cuiquam de me incidet suspitio. Tum & eos
Miseriores faciam, si prius fœlices fecero.
Fa. Acroamaticam fallaciam, ita me dii bene ament, here.
Se. Mirum tibi videtur forsan; at faxo mirabere magis.

Si.

Si perfecero quod nunc in animo eſt mihi.
Pulta igitur Roderici fores dum res calet. *Fa.* Quid jubes?
Multa nox eſt, ſatis turbarum eſt, cras hoc fiet rectiùs.
Se. At ego nunc volo.
Nam ſi poſſim effectum reddere quod nunc mecum cogito,
Priuſquàm Conſtantia redeat uxor mea domum,
Nemo me pol fortunatior eſt in tali præſertim infortunio.
Age igitur, pulta inquam; in mora periculum.
Fa. Aſt in feſtinatione præcipitium; hæc quæſo tecum recogites, here.
Se. Satis cogitatum eſt. *Fa.* At ſaltem. *Se.* Quid ſaltem?
Fa. Eamus per poſticum, quod Roderici cubiculis
Queis degit eſt propius. Tum fallor equidem,
Niſi tuſſientem aliquem non procul audiverim.
Sem. Cito igitur; nolo me aliquis ad Rodericum ingredientem ſentiat.

Exeunt in Angiportum.

ACT.

A nobis decipi. Te vero liquido esse animo jubeo.
Ba. Id quidem jam satis fui. Nam prope tota jam
Liquefacta sum in lachrymas. heu! siccine adjuvas?
Gr. Oppignoro tibi hunc hominem Balia me eductururum Fortunium.
Ba. Quid faciam pignore si fallis? *Gr.* Vel eneca ni fecero. *Ba.* Sed quando efficies?
Gr. Jamjam, tu modò, quod pollicita es, heræ tuæ occurre obviam.
Eam remorare si possis tres aut quatuor saltem horulas,
Ne interveniat, interea transigentur omnia.
Ba. Utinam tam facilè exiret Fortunius, quam illa
Non intrabit facilè. *Gr.* Abi igitur ne perveniat.
Quo tu nunc is? *Ba.* Ut apparatum sumam.
Gr. Quem? *Ba.* Plumulas & larvale. *Gr.* *Waw*,
Quasi his opus sit tibi? *Ba.* Imo si causæ non essent aliæ,
Quia rus fortasse itura sum. *Gr.* Quid ita?
Ba. Si Constantia nondum sit in viâ, efficiam
Ut in villa maneat; si sit (ut est matura nimis)
Ut divortatur aliquò. *G.* Festina igitur ne antevertat tibi. *Ba.* Faciam. *Exit ad ædes Granch.*

ACT.

Act. IV. Scen. ult.

Granchio, solus.

JUventus ideo me Granchionem vocant,
Quia contra est animus mihi quā aliis omnibus,
Cui cum res cedunt pessimè tum cedunt optimè.
Hic nunc si esset alius, fortunam suam
Lamentaretur miserè, adeò infœliciter
Cecidisse hodie omnia, adeò incommodè.
Turbatæ mihi aquæ sapiunt plurimum.
Ego id gaudeo sedulo, nec enim esset aliter,
Virtutes ubi clarè ostendam meas.
Tum præterea tam scio quàm me esse nequissimum,
Exiturum hodiè Fortunium. Nunquam hoc fefellit caput,
Quin si quid imperavi effectum dedit.
Proinde etiam nunc lubet ante victoriam
Epinicia canere.

Post Can.

O dulcem pacem, sed quæ parta est prælio;
Qui mala nescit perpeti indignus est bonis.

Exit in ædes suas.

ACT. V.

Actus V. Scena I.

Fantichius, Balia.

Fa. Qui nocti diem, tenebris lucem præferunt, stultè faciunt.
Ubi dies adest, curritur, discurritur, aliquid pensi agitur.
At ubi nox venit impune potare licet & jocari liberè. heigh.
Ba. Qui rectè faciunt, meâ quidem sententiâ, soli sapiunt.
Fa. Ah Balia est. *Ba.* Securè vitam vivunt, quod contrà fit malis.
Fa. Hercle timeo; subesse aliquid oportet, cùm res rediit ad sententias.
Ba. Hoc nunc mihi—— *Fa.* Hoh. *Ba.* Quis est?
Fa. Ego sum; Fantichius.
Ba. Tune es? Ubi noctem epotasti carnifex? confictis denique
Nunc tandem redis excusatiunculis. *Fa.* Hui, objurga porro.
Ba. Tu fabrè fabrum adduxisti; nunc autem cum periit occasio,
Te affers mendaciorum fabrum. *Fa.* Aha facetissimé.
Ba. Quin cum redierit hera. *Fa* Pendebit Balia.
Ba. Imperium meum.
Fa. Ha, ha, he. *Ba.* Quàm flocci semper feceris, faciam sciat. *Fa.*

Fa. Anus suavis! Namque hæc tua pulchra erit accusatio.
Hera, ego dum tu abes, adolescentem cum filia conclusi tuâ:
Quem cùm emittere vellem ne tu rescisceres,
Fantichius hic fabrum accersere neglexit scelus,
Quam metuo ne ob hoc factum male vapulem?
Ba. Ah me! Miserum est inferre cum velis crimen alteri,
Ipsam cujusvis esse consciam criminis.
Fa. Tum sanè periimus si relaberis in sententias.
Verum dic verbo, periimus annon periimus, Balia?
Ba. Periimus. *Fa.* Tum ego, quid faciam, scio.
Ba. Quid est?
Fa. Has nunquam introibo ædes. *Ba.* Nunquam?
Fa Planissimè.
Egon' ut virgas & flagra quæram ultro, dum licet fugere?
Ba. Quid igitur facies? *Fa.* Um, nescio; at erit, quod faciam.
Ba. Dicam tibi. *Fa.* Quid? *Ba.* Granchionem adeas meo nomine,
Et si quid ille te in rem nostram jusserit facere, facias. *Fa.* Faciam?
Ba. Dicas etiam ut meminerit, Claritiæ spes in eo omnes sitas.
Servet consilio suo, quam suo perdidit. *Fa.* Dictum putes. (perduint,
Ba. Atque adeo dii illum omnes Granchionem
Artificem hujus & Architectum infortunii.
Fa. Vin' ut hoc dicam etiam? *Ba.* Oh mi puer, cave feceris;

Quin

Quin potius blandè alloquere; salutem nomina,
Licet nos miserè perdidit. O Balia, Balia, quid ages?
Quid nunc te fiet denique? *Fa.* Quid nisi longa litera?
Ba. Eheu, quâ facie in conspectum Constantiæ veniam?
Fa. Ego dicam; turpi, deformi, inhonestâ, postremo tuâ.
Ba Ludis Mastigia, ludis in tantis malis? Quid restitas?
Fuge hinc inquam ocyus. *Fa.* Nihil lubentiùs quàm te fugio. { *Exit in ædes Gtanch.*
Ba. Me miserā quæ dum Claritiæ inservire studeo,
Tot illam, & me, & familiam hanc impedivi malis,
Quæ si quiessem, eheu.

ACT. V. SCEN. II.

Fannius, Sempronius, à Rod. Balia.

Fa. IPso die festo Raugiæ? nam cur id tamdiu celabas, here?
Ba. Quos audio? *Fa.* Verebare, ne parum tibi esset honestum,
Quod Turcam simulaveras? *Se.* Id ipsum erat.
Ba. Herus est; hunc fugere certum, quò occepi ire, propero. { *Exit ad forum Bac.*
Fa. Sed numquid summo jure cum Fortunio agere?

Ut

Ut antea statuisti, nunc etiam certum manet?
Se. Non aliter fama Claritiæ erit integra;
Sed quid ille intus hæret? an progreditur foras?

Act. V. Scen. III.

Ex ædibus suis *Rodericus*, *Sempronius*, *Fannius*,

Ro. Quod dixti dudum, Semproni, consilium placet.
Et tuam qui inveneris, sapientiam admiror simul.
Se. Annon dixi? *Fa*. Astutiam, si sciret, diceret.
Ro. Hoc enim pacto cum privignæ optimè consulis,
Tum filium invenies, quem tibi fore spondeo
Summè obsequentem, merito devinctum tuo. *Se*. Spero equidem fore.
Ro. Nam quod illi dicunt, qui ex nobis nascuntur filii,
Genuisti; non ego ut essem, tibi sed ut esset volupe.
Aluisti; non ausus aliter; feræ tantundem faciunt.
Educasti liberaliter; ni fecisses, esset dedecori.
Hæredem institues; officia sic merentur mea.
Horum ille nihil quicquam, quod dicat, habet;
Nec si adeo haberet diceret. Captus est laqueo, se ultro impedit.

Sem.

Se. Mitte suadere; me, ut faciam, monet satis
Fama Claritiæ; nam si unquam rescitum fuerit
Hoc ita, ut è est, esse; parco dicere——
Ro. Unicum est, quod dubito, Semproni, quî persuadere possies
Uxori, filium hunc esse tuum? quod ni feceris,
Nunquam illa illi filiam nuptum dabit.
Fa. Ha, ha, he, ut credit firmiter veras fore nuptias?
Se. Aliud cura; quo velim verbis contende modo,
Nullus erit dubitandi saxo relictus locus.
Ro. Da ergo scopum, vel uno verbulo; non alium dixeris
Intelligentem esse magis aut magis cautum,
Aut qui tractare astu rem possit doctiùs. *Se.* Hercle credo tibi.
Fa. Ha, ha, he, ut etiam se cautum prædicat?
Se. Ausculta igitur. Adolescens hic quis sit aut ortus quibus,
Quando aut quo pacto tibi in manus venerit,
Ais præter te unum hîc scire neminem. *Ro.* Aio. *Se.* Vide ergo:
Dicas à Turcâ quondam te abstulisse Raugiæ.
Ro. O me! quod verbum audio? *Se.* Ecce quam n iratur? Pulchrè hunc instruxit Granchio.
Ro. Nequeo satis mirari. *Se.* Vide, hic cardo est eorum fallaciæ,
Hoc nunc age obsecro; hoc vide ut sis memor,
Memorare à Turcâ olim te suffuratum Raugiæ.
Audin'? *Ro.* Ego verò audio, & quod audiam, stupeo.

Sine

Sine me. *Fa.* Euge homo intelligens. *Se.* Hunc stuporem
Fingit pergraphicè; quid est quod stupeas?
Ro. Rogas? quid vis dicam?
Se. Non vidi magis stupidum. Vin' dicam centies? Enecas.
Fanni quid stamus! aliam tentemus viam.
Ro. Iracundior videre, Semproni, præterquam te decet.
Vin' dicam Raugiæ me à Turca surripuisse? *Se.* Volo.
Ro. Teneo; proinde quandocunque, & ubicunque opus erit,
Rem omnem à principio verè narrabo & ordinè
Ut illum abstulerim; hoccine placere potest?
Fa. Quis hunc senem tam callidum putaret & malum? *Se.* Aberras usque,
Mitte quid verum sit, quid falsum, dic quod jubeo,
Olim à Turcâ te abstulisse Raugiæ, tandem intelligis?
Annon etiam ne nunc quidem? *Ro.* Profecto non:
Quid enim interest dicam Raugiæ à Turca, an à Turca Raugiæ?
Nam utrinque huc redit, verè ut eloquar unde habuerim.
Fa. Hic homo quantum video, mendacium timet mendacissimus.
Se. Concede huc paululum; si modo facere possim ut capias.

Verùm

Verúmne id sit an falsum, tu confidenter affere
Te Raugiæ à Turca abstulisse. *Fa.* Ha, ha, he,
Quanta his senibus garrulitas?
Nam quousque eadem? *Se.* Vel si sit usus jura etiã,
Ne metuas mentiri tantum ut eveniat boni.
Ro. Nil opus est ut mentiar; ibidem ubi autumas
Reverâ hunc surripui à Turcâ tum puerum.
Se. Adesdum Fanni. Audistin' unquam tam callidè consutos dolos, (prius,
Tam parvo tempore? Si hujus artes non sensissem
Dubii aliquod injecisset mihi aut molestiæ.
Ro. Quid illi sese in consilium sevocant? *Fa.* Verùm here,
Sinas illum pergere quò vult, non tuo te dimovebit loco.
Se. Faciam; ha,ha,he. Ain' tu à Turcâ te suffuratum Raugiæ?
Ro. Ita est. Verùm non te eo debet hoc impellere
Quo mutes animum de nuptiis; natus sit licet
Turcâ, jamdudum Turcicos mores exuit, aut potius nunquam habuit.
Abduxi enim quadrimum jam tum puerum.
Se. Hæccine me moveant? non muto sententiam de nuptiis; (censuit.
Ro. Bene. *Fa.* Siquidem hic nunquam faciendas
Se. Tu tempus ipsum nosti; etiam tempus volo.
Ro. Si rectè numero vertente festo Raugiæ
Incipiet annus vicesimus, eo enim die abstuli. *Se.* Eo ipso die? *Ro.* Ho.
Se. Audin' verò Fanni? *F.* Et miror hominis confidentiam & astutiam.

Ro. Eo ipso die—— *Se.* Tu potes etiam modum quo raptus est eloqui?
Ro. Quippini? Via perquam facilis; sed quid hisce opus
Tam accuratè exquisitis? *Fa.* Jam hærere incipit.
Se. Obsecro ne graveris dicere. *Ro.* Imò quod res est agamus potiùs.
Se. Nunc Granchigne opus est: nunc hæsitat, quæso dicito.
Ro. Si experis tantopere, dicam. *Se.* Nunc fabulam incipit, hum, ha.
Ro. Dum agebam Raugiæ, ubi merces reponerem, conduxi nummo armarium. (cicus,
Ei armario in proximo habitabat mercator Turcicus,
Hujus (tum admodum puelli) pater. dum sæpè commeo,
In puerum oculos conjeci semel atque etiam iterum.
Placuit, quo vidi sæpius, eo magis. Tum nescio quomodo
Visus est me puer multum amare pueriliter;
Hinc illum amo, hinc illius me miseret,
Hinc illum abstrahere statuo tam profanis moribus & ritibus.
Ne multis morer, opportunè sese obtulit
Secretò transmittendi & occasio & copia.
Non negligendum duxi; sed mecum unà Venetias
Abduxi puerum, ab hâc fortunâ Fortunio nomen indidi,

Eduxi,

Eduxi, edocui, quæ ſcire æquum: deniq;
Cœpi pro filio habere, nec dum conſilii pœnitet.

Se. Certè miram narraſti fabulam. *Fa.* Here quære ab illo nomen mercatoris etiam.

Se. Nomen iſtius Turcæ dicas quæſo ſi forte audieris.

Ro. Curioſus es, necdum ſatis habes? *Fa.* En metum ſubterfugium.

Se. Negas audiſſe? *Ro.* Imò verò audivi & novi, nunc tamen excidit;
Anni abiere plurimi; tentabo nihilominus ſi poſſim recordarier,
Hum. *Se.* Ubi nunc eſt Granchio? *Ro.* Um. occurret
Spero: ſtudeo in hoc etiam obſequi. *Fa.* Here mitte nomen.
Senem hominem torquere adeò quæ lubido eſt tibi?

Ro. Hum: homo erat trium nominum, ſi unum modo poſſiem.

Se. Au, reliqua dic duo quæſo. *Ro.* Imò omnia perdidi. *Se.* Credo tibi.

Ro. Au, ſed ſi unum tenerem aliud ex alio emergeret.

Fa. Here ſi placet adjuvabimus. *Ro.* Imò perturbabis magis.

Se. Alaſco? *Ro.* Non. *Fa.* Beceanugi? *Ro.* Non. *Se.* Iſmael.

Fa. Zaruffa? *Se.* Itali? *Fa.* Barbaroſſa? *Se.* Selim? *Fa.* Muſphato?

Ro. Pænè dixiſti; verum non planè. *Fa.* Quàm miſerè hæret? pudet, piget.

Ro. Mustapha, Mustapha, ſic eſt, ſic eſt, ſic eſt, ha Muſtapha!
Non, non; Imo verò unum id quidem eſt, non primum tamen.
Fa. Nec ſecundum, nec tertium. *Ro.* St, quæro;
Nec enim minus decies mercmonia commutavimus.
Fa. At nunc mendacia venditas, jam captor capietur.
Ro. Ha, ha, in memoriam regrediar, Abraino, Muſtapha, Vſuncaſane.
Se. Deus bone! ah retine me, obſecro, Fanni; labaſco.
Ro. Quid rei eſt? *Se.* Emoriar gaudio. *Fa.* Conſide verò, here,
Dum redeat animus. *Ro.* Quid hoc rei ſit? *Se.* Ah Roderice———.
En tibi Abrainum illum, en mercatorem Turcicū!
Ro. Quid narras? *Se.* Me illum cujus abſtuleris filium.
Fa. Meminiſtin'? *Ro.* Inſenſile hoc & cæcū caput,
Tam diu me non agnoſcere, quem tam bene noveram?
Jam tandem oculis utor, & video & ſcio.
Verùm vix oculis credo; nec enim fit veriſimile,
Te illum eſſe; erat tamen quàm ſimilis tui.
Fa. Imo ipſiſſimus eſt, Roderice, ne dubita. *Ro.* Qui fieri poteſt?
Fa. Cætera poſterius ſcibis; nunc hoc ſat habe,

Sempro-

Sempronium hunc quò tutiùs apud Turcas ageret
Coactum aliquando se etiam Turcam fingere,
Fuisse tamen eundem, quem nunc vides, Sempronium.
Se. Ita est, Roderice. *Ro.* O Semproni, credo tibi lubens.
Nec enim est cur cupias fallere;
Cúmq; tua causa gaudeam & mea, tum Fortunii maximè,
Quem cùm inveneris filium, haud sanè dubito,
Quin facies generum, eiq; eris geminus pater.
Se. Quid est, quod optem magis? *Abi* vero Fanni,
Jube huc actutum veniat: mihi enim nondum satis
Sunt confirmata genua. O insperatum gaudium!
Recipiam te iterum gnate? iterum te recipiam?
Postquam id jamdiu destiti rogare deum?
Quid stas lapis? *Fa.* Mira ni curram lapis.
Se. Non accersis? *Fa.* Quâ accersam? conclusus est cubiculo.
Se. Hem tibi claves igitur. Clavem execrabilem,
Invidam, mea quæ nunc moratur gaudia.
Tum, tu, autem asine, sic demissis manibus
Stas, quasi nihil esset, quod ageres. *Fa.* Quid vis agam?
Se. Fores illas tunde, contunde quantum potes,
Confringe assulatim, vel in pulverem comminue
Fa. Hoc aliud est, curabo, fiet propere. *Se.* Eho Fanni,

Cape sis jam claves; abiit. verum est quod dici solet,
Moram plerunq; addit festinatio. O Roderice, vides
Quale meum jam sit & quantum gaudium.
Ro. Mihi quidem tantum est, tamq; inexpectato accidit,
Ut cùm vel maximè cupiam verbis proloqui
Tamen obmutescam. O quæ sat lingua suppetat?
Quanta Deus bone, quanta rerum mutatio!
Se. Præripuisti mihi verba, Rodorice, & magis diceres,
Si scites, quam in te adornabam tragulam,
Et in filium tuum, vel potiùs in me & vitam meã.
O quam effugi miseriam? quam nactus sum lætitiam?
Quid dicam aliud nescio, nisi mihi videor,
Quasi ab infimis inferis, exiliisse ad superos.
At ego non possum perpeti hanc moram Fannii.
Eamus nunc intro, ut meum amplectar Fulvium.
Ro. Num Fulvius ei à te nomen inditum est prius?
Se. Sic, *Ro.* Imo memini. *Se.* Moraris me, citò, citò.
Ro. At aliquem huc advenientem sentio.
Se. Quid id tibi curæ est? eamus ad filium meum.
O nox quolibet die faustior!

(Exeunt ad ædes Semp.

ACT.

Act. V. Scen. IV.

Erminia sola, à foro Dec.

OCcidi: ubi inveniam, aut ubi quæram Lucilium?
Effugi; sed me prehensum multo fuisset satius.
Excubitorum tela fugi, non tela Cupidinis;
Illa quanto vitavi, tanto hæc sauciavit magis.
Ah Lucili, nimis non amanter à te factum est & duriter,
Cùm me excubitores fugere jusseris;
Quorsum ego fugio, si Lucilius non sequitur?
At, at, quid facerem misera? hinc subitos armorum strepitus,
Conscia mens, fœmineus animus, & Lucilii jussio
In fugam me infœlicem conjecere protinam.
Tum metus, cursitatio, tenebræ & viarũ ignoratio
Huc me egerunt tandem, & Lucilium subduxerunt mihi.
O dura sors fœminarum, acerba conditio!
Virgineum decus, pudor, pudicitia id effecerunt mihi,
Quod ferrum, ignis, mors ipsa non fecerit:
Me & Lucilium divisere. Ohime quid faciam misera?
Quid non revertor? quid non investigo Lucilium?
Imò infamiam, dedecus, quàm ipsum faciliùs inveniam.

At si reverti libeat in qua urbis regione dicam esse me?
In quâ plateâ? amor, timor, tenebræ, ignotæ viæ
Fecerunt, ut ubi sim nesciam. Quid ago?
Ubi semel erraveris, si gradum accelleres, erras longiùs.
Proin sistam hîc ego me, ut cum clariùs illuxerit, aliquem
Percontet, quid Lucilio factum sit; aut ut matrem fugiam. Ohime.

Act. V. Scen. V.

Ursilia, à Sempr. Erminia.

Ur. ME miseram! tanta intus apud fratrem est lætitia,
Ille me neglectam habet, meas res flocci facit.
Ille filium invenit, ego filiam perdidi misera.
Atq; non levis ecastor pars est hujus infortunii;
Neq; illi meum flere damnum licet, neq; mihi illius gaudere gaudium.
Quid igitur? aliósne amicos adibo, quando fratri non vacat?
Quid faciam? ohime. *Er.* An non vox aliqua aures mihi pepulit?
Fœmina est; nihil periculi. Heus bona fœmina
Numquid Lucilium nosti? nunquid excubitores in hâc platea videris?

Ur. Quid

Vr. Quid audio? certe Erminiæ vox est. *Er.* Mater est, perii.

Vr. Pish, adolescens est; cogitata mea me ludunt, imponunt mihi.

Er. Non novit, salva sum. *Vr.* Heus adolescens, quid vis tibi?

Er. Simulabo ac si non noverim; hinc expiscabor aliquid.

Vr. Quid ais? *Er.* Quæro Lucilium adolescentem longe optimum.

Vr. Eundem ego quæro adolescentem (ni fallor) longe pessimum.

Er. An tibi notus igitur Lucilius? *Vr.* Vix quidē.

Er. Quid ignoto & immerenti dicis malè?

Vr. Quia mihi de illo non minima suspicio est. *Er.* Qua de re?

Vr. De Erminiæ meæ cum illo fuga & nuptiis.

Er. Nunquid eorum basia, colloquia internuntia deprehenderis?

Vr. Non memini. *Er.* Unde igitur dicam te isthoc suspicarier?

Vr. Lucilii servolus annulum modo quæsitum venit

Pro meis foribus. *Er.* Hoc multis modis fieri potest.

Vr. Cum illo id noctis fuisse virginē dixit insuper.

Er. Quasi Erminia virgo sit sola in Florentiâ;

Hæccine te movent? *Vr.* Imò moverent magis,

Si Erminiam mortuam non metuerem. *Er.* Primùm

Erminia mortua non est. Spondeo. *Vr.* Spondes?

Er. Me vide,

Vr. Qui scis? *Er.* Isthuc postea, si Erminia nupta sit Lucilio,
Quid censeres? *Vr.* Factum pessimè. *Er.* Quid ita?
Vr. Egon' ut sacros ordines & ceremoniales omnes inserim?
Non faciam. *Er.* At Lucilii pater dives est.
Vr. Nos contemnet magis. *Er.* At ille
Patrem conciliabit. *Vr.* Nolo meam filiam nubere precario.
Er. Inclementior es: finge hæc dicta nunc jam Erminiæ tuæ;
Annon illa te semper fugeret? *Vr.* Utinam jam dicerentur ei.
Er. Quid opus est? illa tuum animum novit. *Vr.* Unde? *Er.* Satis.
Si non, faciam ut noverit. *Vr.* An tu igitur nosti ubinam illa sit?
Er. Fortasse. *Vr.* Non negas? *Er.* Non nego. *Vr.* Ais? *Er.* Non aio tamen.
Vr. Quid hoc? at efficiam ut dicas planiùs.
Er. Quo pacto? *Vr.* Hoc pacto scilicet. *Er.* Quid me retines?
Quo me trahis? *Vr.* Ad fratrem meum Sempronium:
Is patricius est; ille te coget ut prodas quæ scis de Erminia. *Er.* Perii.

ACT.

Act. V. Scen. VI.

Bargello, Lictores 4. Lucilius, Albertus à foro Dec. Ursilia, Erminia.

Ba. MUltis ego hanc Florentiam levavi malis maximis;
At nunquam prehendi homunciones noctu aut interdiu,
Queis plus inerat confidentiæ & fortasse periculi.
Nomen, patriam, unde sint, quò velint, obfirmatè reticent; agite.
Er. Quin mitte me. *Ur. Signor Capitano* adjuva me. *Ba.* Quis hic clamor est?
Er. Me missam face, jam non fugio; oh mi Lucili. *Lu.* Erminia mea,
Ecquid salva es? Equidem non invideo summo Jovi.
Ba. Quid tibi vis adolescens? Tune es ex istorum consortio?
Corripite, constringite hunc quoq;. *Lu.* Imò quæso, parcite.
Ur. Quid audio? Erminia mea? Ah inepta, imperita,
Impudica; hoccine te decet? quis hic ornatus?

Quis

Quis habitus? qui mores? siccine in sinum juvenis
Te ultro injicere, tot civibus, meq; ipsa inspectantibus?
Er. Quin mater hoc ipsum tute feceris amans adolescentula.
Vr. Egone? sine me modo? *Ba.* Quid te agitat Ursilia?
Non rixatum huc venimus, adimus Sempronium,
Si quid isti malè fecerint, ut quod illis dignum est, ferant.
Vr. Ego illum evocabo. tu hos rectè serves interea.
Al. Dum illa abit, *Signor Capitano*, mitte nos quæsumus.
Er. Quæso. *Lu.* Aurum quidvis tibi dabitur. *Ba.* Aurum mihi?
Hinc vos mitto minus. *Al.* Tu nos fures existimas?
Certè nihil minus, aliud nobis incumbit negotiū.
Ba. Quis tu? dii boni monachus? salve mona he.
Er. Ah Lucili. *Lu.* Ah Erminia. *Al.* Ah *Signor Capitano.*
Ba. Frustra estis. ecce prodit ipse Sempronius.

ACT.

Actus V. Scena VII.

Sempronius ex ædibus *Semp. Rodericus*, *Fannius*, *Vrsilia* & iidem. *Granchbio* ex ædibus *Semp.*

Se. NImia hæc ſtultitia eſt tam ſolidum mihi gaudium irrumpere.

Ba. Semproni, ſalve plurimum. exegi hâc noćte facinus memorabile,

Quod tibi totiq; huic urbi admodum eſt conducibile.

Se. Quicquid eſt in pauca confer. *Ba.* Ego in lećto quievi ut ſoleo.

Se. Egregium hoc quidem eſt facinus. *Ba.* Sine me, namq; ego

Vigilo dormiens, dum iſti officium faciunt ſtrenuè: *Se.* Citò, citò.

Ba. Hoſce ego juſſeram inuſitata urbis inſula excubias agere;

In illo ſcil. angiportu, qui ducit ad monaſterium Sanćti Franciſci.

Se. Quid inde? quî iſthuc? *Ba.* Sex aut ſeptem rationibus probabo tibi,

Excubiarum loca mutare invicem eſſe urbi ſaluti ferum.

Se. Omitte rationes; breviter agas, breviter. *Ba.* Hâc ratione

Iſti

Isti in commilitones meos incidunt: sistitur,
Certatur, pugnatur, cæditur, vincitur, deditur, ad te itur;
Vin' brevius? *Se.* Nunc places; at quid tu hos mihi?
Præsertìm tam diluculo? *Ba* Quasi tibi non esset
Potestas patricia? tum hoc jam modò inaudiveram,
Fures hâc nocte molestiam & damnum creasse tibi.
Quidni isti illi sint? *Se.* Quid ais? produc, profer istos mihi.
Ur. Sunt fures ecastor; at quàm tu censes capitales magis.
Se. Tace, quæso, mea soror. *Ba.* Imò puduisse oportuit prius agere.
Ro. O superi! Lucilius meus. *Ur.* Erminia mea.
Se. Hic nebulo cujus?
Ro. Hæccine tua, Lucili, Siennam profectio? siccine me habes ludibrio?
Infœlicē patrē! *Se.* Contine te quæso Roderice mi:
Rem omnem scies illico. Lucili, quæ te huc egit intemperies?
Lu. Illa, quam si semel dixero, me excusatum facio. *Se.* Quænam ea?
Lu. Amor. *Ro.* O imprudens! *Lu.* Fateor id quidē mi pater.
Ro. Mi pater? *Se.* Næ sævi, Roderice. Amor cujus?
Lu. Erminiæ.
Ur. Tunc meam filiam amare audes me insciâ?
Jam pridē destinatā castitati simul & sanctimoniæ?
Se. Nulla fœmina silere novit; tace quæso Ursilia.

At.

At quid contra jus & fas hanc surripuisti clanculum?

Lu. Quia nulla supererat alia potiundi via.

Se. At isthoc non decet. *Lu.* Fateor id quoque:

Verum quod non decet, sæpe homini amanti facto opus est.

Se. Ne dixeris. *Ro.* Vide etiam impudentiam. *Se.* Sine,

Quare non exorabas Ursiliam? *Lu* Tempus deerat, tum id quoque visum est mihi,

Ursiliam in hanc adeo se immiscuisse rem monasticam,

Ut inde pedem referre non potuerit commodè.

Se. At quid patrem celabas amores tuos? Vir prudens atque amans tui,

Ille tibi indulsisset has nuptias filio pæne unico.

Ro. Egone? ut filius meus tam pauperculam? *Se.* Pauperculam?

Roderice, noli nos tam nihili facere; noli hanc gratiam

Inter nos & amicitiam tam cito corrumpere.

Hæ nuptiæ sexcentas tibi commoditates dabunt.

Se. Nolo ego commoditates quæ ferunt incommodum.

Ur. Apage te. Affinitas nostra quid habet incommodi?

Ro. Hoc unum; Dos deest. *Se.* Non deest; at si parum est, à me dabitur,

Multis nominibus mihi charus es, Roderice. *Ro.* Quantum dabis?

Se. Bis mille aureos, *Ro.* Vbum, vm, parum est, accipio tamen. *Lu.*

Lu. O lepidem senem! *Ro.* At tu Lucili. *Se.* Mitte jurgia.

Vr. Quid nunc agis mi frater? *Se.* Tuam rem. *Vr.* Quid si. *Se.* Mitte hoc quid si.

Introite omnes, de his intus transigetur rectius.

Ba. Semproni, ad hos quæso vulneratos respice. *Se.* Fiet.

Tu *Sr. Capitano*, ad nos concedas interea. *Ba.* Ac lubens;

Comilitones vosmet curate, discedite.

Se. Tu etiam monache, nuptias conficias hodie;

Si quid peccasti, faxo Abbas tuus ignoret aut ignoscat.

Al. Gratias. *Se.* At ubi est Fannius? evocate Fannium mihi.

Cupio hunc diem cunctis hilarem & lætabilem dare. *Intrat Fann. a Semp.*

Fa. Quid vis tibi here? *Se.* Quid tu in ædibus? quare non astas mihi?

Fa. Constantia hera jã nunc rediit, illa me detinuit.

Se. Quomodo? *Fa.* Per posticum intravit atque illi dixi omnia.

Se. Quid illa? *Fa.* Nuptias inter Claritiam

Et tuum filium hodie peragendas expetit. *Gr.* Quid hoc?

Lu. O faustum Diem! *Se.* Atque quorsum te evocavi foras,

Id agas Fanni, Granchionem, Baliam, Fantichium exquiras, accersi volo.

Illos etiam lætari æquum est in tam celebri lætitiâ:

Namque illis hercle debetur aliqua pars Fulvii mei.

Fa.

Fa. Balia ut exquiram nil opus est. Illa intus est etiam.

Se. Quî id factum est? *Fa.* Nescio, sed rediit cum Constantia, mille nectens dolos

Et miras fingens fabulas de Fulvio tuo & Clariria.

Se. An quicquam Constantiæ persuaserat auda x illa & mala?

Fa. Nihil; nam pœnas datura erat, nisi ego adfuissem orator ei.

Se. Optimè; eamus intrò; tu autem exquire Granchionem & puerum.

Exeunt S.R.V.L.E. Barg in ædes Semp, vigiles ad forum Dec.

Act. V. Scen. VIII.

Albertus, Granchio, Fannius, Fantichius, ex ædibus *Granch.*

Al. EGo hoc curabo tibi. Eum ipsũ nunc adeo, Ut aliquem mittat, qui mihi togam afferat.

Fan. Amo te.

Nam decem homines quærere mavelim, quam hunc unum Granchionem.

Gr. At ne unum faciliùs invenias; eccum me tibi.

Fan. Quod malum est, nunquam procul habemus. *Al.* Mi Germane

Quid agitur? *Gr.* Nescio. *Fant.* Quid hoc est quod apportas boni?

Al. Committamus dextras, age si quis Alber nequior, esto Granchio.

Gr. Si quis Granchione, Albertus erit, ne dubites.

Fant. Rectè quidem; nam hi duo sunt omnium quos novi nequissimi.

Al. Hum fateor, hoc tamen interest mi Granchio, Omnes me pro nequitiis meis laudare, & omnia bona dicere.

Diris vero te pro fallaciis tuis devovere solent.

Actus V. Scena Vlt.

Corbus à foro Dec. *Alber. Granch. Fantiobius.*

Cor. O Herus meus, herus meus, herus meus, Dii omnes illum deæque Albertum perduint, illum sacrilegum,

Impostorem, veneficum. *Gr.* Hæccine bona quæ prædicat?

Al. Hic truncus est; non novit bona dicere.

At hercle bona præ illis, quæ de te dici poterant meritò.

Heus Corbe, quæ hæc clamatio est? quid vis tibi?

Co. O Alberte herus meus, herus meus, herus meus, ohime, oh, oh.

Al. Quid herus tuus? *Co.* Illum per totam hanc urbem

Quæsivi

Quæsivi, nec invenio. *Al.* Quid tu igitur?
Aut ubi delituisti tam diu? *Co.* Ubi herum non invenio,
In pluteo sutrino somno operam do, ne me vigiles caperent.
Gr. Cautè quidem. *Co.* Utinam tam cautus fuisset herus,
Nam illum excubitores cepisse audio. ô herus meus.
Al. Tace sis, asine, lætus est, & Erminiam ducit hodie.
Co. Ducit? tum heram habebo etiam; ha,ha,he. *Al.* Quid cessemus Granchio?
Eamus ad Sempronium. *Gr.* Certè pudet, piget, dolet.
Al. Tu mœstus ut sis in tam communi omnium gaudio?
Solitudo in aliorum lætitia molesta est,
Et magis indecens. *Gr.* Visne igitur ut introeam?
Al. Volo. *Gr.* Age, germani gratiâ eo. *Fant.* Optimè,
Nam ego vos manebam hic. *Co.* At quid me fiet?
Al. Tu Corbe, fac Toga à diversorio deferatur huc mihi.
Co. Fiet sedulò. *Al.* At priùs bonam noctem precare
Spectatoribus. *Cor.* Egon' id ut faciam?
Heus puer, pauca viris hisce optimis dicerem,
Quæ vero sunt non memini, tu dicas obsecro.

Cape sis jam claves; abiit. verum est quod dici solet,
Moram plerunq; addit festinatio. O Roderice, vides
Quale meum jam sit & quantum gaudium.
Ro. Mihi quidem tantum est, tamq; inexpectato accidit,
Ut cùm vel maximè cupiam verbis proloqui
Tamen obmutescam. O quæ sat lingua suppetat?
Quanta Deus bone, quanta rerum mutatio!
Se. Præripuisti mihi verba, Rodorice, & magis diceres,
Si scires, quam in te adornabam tragulam,
Et in filium tuum, vel potiùs in me & vitam meã.
O quam effugi miseriam? quam nactus sum lætitiam?
Quid dicam aliud nescio, nisi mihi videor,
Quasi ab infimis inferis, exiliisse ad superos.
At ego non possum perpeti hanc moram Fannii.
Eamus nunc intro, ut meum amplectar Fulvium.
*Ro.*Num Fulvius ei à te nomen inditum est prius?
*Se.*Sic.*Ro.*Imo memini.*Se.*Moraris me, citò, citò.
Ro. At aliquem huc advenientem sentio.
Se. Quid id tibi curæ est?eamus ad filium meum.
O nox quolibet die faustior!

(*Abeunt ad ædes Semp.*

ACT.

ACT. V. SCEN. IV.

Erminia sola, à foro Dec.

OCcidi: ubi inveniam, aut ubi quæram Lucilium?
Effugi; sed me prehensum multo fuisset satius.
Excubitorum tela fugi, non tela Cupidinis;
Illa quanto vitavi, tanto hæc sauciavit magis.
Ah Lucili, nimis non amanter à te factum est & duriter,
Cùm me excubitores fugere jusseris;
Quorsum ego fugio, si Lucilius non sequitur?
At, at, quid facerem misera? hinc subitos armorum strepitus,
Conscia mens, fœmineus animus, & Lucilii jussio
In fugam me infœlicem conjecere protinam.
Tum metus, cursitatio, tenebræ & viarū ignoratio
Huc me egerunt tandem, & Lucilium subduxerunt mihi.
O dura sors fœminarum, acerba conditio!
Virgineum decus, pudor, pudicitia id effecerunt mihi,
Quod ferrum, ignis, mors ipsa non fecerit:
Me & Lucilium divisere. Ohime quid faciam misera?
Quid non revertor? quid non investigo Lucilium?
Imò infamiam, dedecus, quàm ipsum faciliùs inveniam.

At si reverti libeat in qua urbis regione dicam esse me?
In quâ plateâ? amor, timor, tenebræ, ignotæ viæ
Fecerunt, ut ubi sim nesciam. Quid ago?
Ubi semel erraveris, si gradum accelere, erras longiùs.
Proin sistam hîc ego me, ut cum clariùs illuxerit, aliquem
Percontet, quid Lucilio factum sit; aut ut matrem fugiam. Ohime.

Act. V. Scen. V.

Vrsilia, à *Sempr.* *Erminia.*

Vr. ME miseram! tanta intus apud fratrem est lætitia,
Ille me neglectam habet, meas res flocci facit.
Ille filium invenit, ego filiam perdidi misera.
Atq; non levis ecastor pars est hujus infortunii;
Neq; illi meum flere damnum licet, neq; mihi illius gaudere gaudium.
Quid igitur? alióſne amicos adibo, quando fratri non vacat?
Quid faciam? ohime. *Er.* An non vox aliqua aures mihi pepulit?
Fœmina est; nihil periculi. Heus bona fœmina
Numquid Lucilium nosti? nunquid excubitores in hâc platea videris?

Vr. Quid

Ur. Quid audio? certe Erminiæ vox est. *Er.* Mater est, perii.

Vr. Pish, adolescens est; cogitata mea me ludunt, imponunt mihi.

Er. Non novit, salva sum. *Vr.* Heus adolescens, quid vis tibi?

Er. Simulabo ac si non noverim; hinc expiscabor aliquid.

Vr. Quid ais? *Er.* Quæro Lucilium adolescentem longe optimum.

Vr. Eundem ego quæro adolescentem (ni fallor) longe pessimum.

Er. An tibi notus igitur Lucilius? *Vr.* Vix quidē.

Er. Quid ignoto & immerenti dicis malè?

Vr. Quia mihi de illo non minima suspicio est. *Er.* Qua de re?

Vr. De Erminiæ meæ cum illo fuga & nuptiis.

Er. Nunquid eorum basia, colloquia internuntia deprehenderis?

Ur. Non memini. *Er.* Unde igitur dicam te isthoc suspicarier?

Vr. Lucilii servolus annulum modo quæsitum venit

Pro meis foribus. *Er.* Hoc multis modis fieri potest.

Vr. Cum illo id noctis fuisse virginē dixit insuper.

Er. Quasi Erminia virgo sit sola in Florentiâ;

Hæccine te movent? *Vr.* Imò moverent magis,

Si Erminiam mortuam non meruerem. *Er.* Primùm

Erminia mortua non est. Spondeo. *Vr.* Spondes?

Er. Me vide,

Vr. Quî scis? *Er.* Isthuc postea, si Erminia nupta
sit Lucilio,
Quid censeres? *Vr.* Factum pessimè. *Er.* Quid ita?
Vr. Egon' ut sacros ordines & ceremoniales
omnes lucerim?
Non faciam. *Er.* At Lucilii pater dives est.
Vr. Nos contemnet magis. *Er.* At ille
Patrem conciliabit. *Vr.* Nolo meam filiam nubere
precario.
Er. Inclementiores: finge hæc dicta nunc jam
Erminiæ tuæ;
Annon illa te semper fugeret? *Vr.* Utinam jam di-
cerentur ei.
Er. Quid opus est? illa tuum animum novit. *Vr.*
Unde? *Er.* Satis.
Si non, faciam ut noverit. *Vr.* An tu igitur nosti
ubinam illa sit?
Er. Fortasse. *Vr.* Non negas? *Er.* Non nego. *Vr.* Ais?
Er. Non aio tamen.
Vr. Quid hoc? at efficiam ut dicas planiùs.
Er. Quo pacto? *Vr.* Hoc pacto scilicet. *Er.* Quid
me retines?
Quo me trahis? *Vr.* Ad fratrem meum Sempro-
nium:
Is patricius est; ille te coget ut prodas quæ scis
de Erminia. *Er.* Perii.

ACT.

ACT. V. SCEN. VI.

Bargello, Lictores 4. Lucilius, Albertus à foro Dec. Ursilia, Erminia.

Ba. MUltis ego hanc Florentiam levavi malis maximis;
At nunquam prehendi homunciones noctu aut interdiu,
Queis plus inerat confidentiæ & fortasse periculi.
Nomen, patriam, unde sint, quò velint, obfirmatè reticent; agite.
Er. Quin mitte me. *Ur. Signor Capitano* adjuva me. *Ba.* Quis hic clamor est?
Er. Me missam face, jam non fugio; oh mi Lucili. *Lu.* Erminia mea,
Ecquid salva es? Equidem non invideo summo Jovi.
Ba. Quid tibi vis adolescens? Tune es ex istorum consortio?
Corripite, constringite hunc quoq;. *Lu.* Imò quæso, parcite.
Ur. Quid audio? Erminia mea? Ah inepta, imperita,
Impudica; hoccine te decet? quis hic ornatus?

Quis

Quis habitus? qui mores? siccine in sinum juvenis
Te ultro injicere, tot civibus, meq; ipsa inspectantibus?
Er. Quin mater hoc ipsum tute feceris amans adolescentula.
Vr. Egone? sine me modo? *Ba.* Quid te agitat Ursilia?
Non rixatum huc venimus, adimus Sempronium,
Si quid isti malè fecerint, ut quod illis dignum est, ferant.
Vr. Ego illum evocabo. tu hos rectè serves interea.
Al. Dum illa abit, *Signor Capitano*, mitte nos quæsumus.
Er. Quæso. *Lu.* Aurum quidvis tibi dabitur. *Ba.* Aurum mihi?
Hinc vos misto minus. *Al.* Tu nos fures existimas?
Certè nihil minus, aliud nobis incumbit negotiũ.
Ba. Quis tu? dii boni monachus? salve mona he.
Er. Ah Lucili. *Lu.* Ah Erminia. *Al.* Ah *Signor Capitano.*
Ba. Frustra estis. ecce prodit ipse Sempronius.

ACT.

Actus V. Scena VII.

Sempronius ex ædibus *Semp. Rodericus*, *Fannius*, *Vrsilia* & iidem. *Grancbio* ex ædibus *Semp.*

Se. Nimia hæc stultitia est tam solidum mihi gaudium irrumpere.
Ba. Semproni, salve plurimum. exegi hâc nocte facinus memorabile,
Quod tibi totiq; huic urbi admodum est conducibile.
Se. Quicquid est in pauca confer. *Ba.* Ego in lecto quievi ut soleo.
Se. Egregium hoc quidem est facinus. *Ba.* Sine me, namq; ego
Vigilo dormiens, dum isti officium faciunt strenuè. *Se.* Citò, citò.
Ba. Hosce ego jusseram inusitata urbis insula excubias agere;
In illo scil. angiportu, qui ducit ad monasterium Sancti Francisci.
Se. Quid inde? quî isthuc? *Ba.* Sex aut septem rationibus probabo tibi,
Excubiarum loca mutare invicem esse urbi saluti-ferum.
Se. Omitte rationes; breviter agas, breviter. *Ba.* Hâc ratione

Isti in commilitones meos incidunt: sistitur,
Certatur, pugnatur, cæditur, vincitur, deditur, ad te itur;
Vin' brevius? *Se.* Nunc places; at quid tu hos mihi?
Præsertim tam diluculo? *Ba* Quasi tibi non esset
Potestas patricia? tum hoc jam modò inaudiveram,
Fures hâc nocte molestiam & damnum creasse tibi.
Quidni isti illi sint? *Se.* Quid ais? produc, profer istos mihi.
Vr. Sunt fures ecastor; at quàm tu censes capitales magis.
Se. Tace, quæso, mea soror. *Ba.* Imò puduisse oportuit prius agite.
Ro. O superi! Lucilius meus. *Vr.* Erminia mea.
Se. Hic nebulo cujus?
Ro. Hæccine tua, Lucili, Siennam profectio? siccine me habes ludibrio?
Infœlicē patrē! *Se.* Contine te quæso Roderice mi:
Rem omnem scis illico. Lucili, quæ te huc egit intemperies?
Lu. Illa, quam si semel dixero, me excusatum facio. *Se.* Quænam ea?
Lu. Amor. *Ro.* O imprudens! *Lu.* Fateor id quidē mi pater.
Ro. Mi pater? *Se.* Næ sævi, Roderice. Amor cujus?
Lu. Erminiæ.
Vr. Tune meam filiam amare audes me insciâ?
Jam pridē destinatā castitati simul & sanctimoniæ?
Se. Nulla fœmina silere novit; tace quæso Ursilia.

At quid contra jus & fas hanc surripuisti clanculum?
Lu. Quia nulla supererat alia potiundi via.
Se. At isthoc non decet. *Lu.* Fateor id quoque:
Verum quod non decet, sæpe homini amanti facto opus est.
Se. Ne dixeris. *Ro.* Vide etiam impudentiam. *Se.* Sine,
Quare non exorabas Ursiliam? *Lu* Tempus deerat, tum id quoque visum est mihi,
Ursiliam in hanc adeo se immisisse rem monasticam,
Ut inde pedem referre non potuerit commodè.
Se. At quid patrem celabas amores tuos? Vir prudens atque amans tui,
Ille tibi indulsisset has nuptias filio pæne unico.
Ro. Egone? ut filius meus tam pauperculam? *Se.* Pauperculam?
Roderice, noli nos tam nihili facere; noli hanc gratiam
Inter nos & amicitiam tam cito corrumpere.
Hæ nuptiæ sexcentas tibi commoditates dabunt.
Se. Nolo ego commoditates quæ ferunt incommodum.
Ur. Apage te. Affinitas nostra quid habet incommodi?
Ro. Hoc unum; Dos deest. *Se.* Non deest; at si parum est, à me dabitur.
Multis nominibus mihi charus es, Roderice. *Ro.* Quantum dabis?
Se. Bis mille aureos. *Ro.* Vhum, uu, parum est, accipio tamen.
Lu.

Lu. O lepidem ſenem! *Ro.* At tu Lucili. *Se.* Mitte jurgia.
Vr. Quid nunc agis mi frater? *Se.* Tuam rem. *Vr.* Quid ſi: *Se.* Mitte hoc quid ſi.
Introite omnes, de his intus tranſigetur rectius.
Ba. Semproni, ad hos quæſo vulneratos reſpice. *Se.* Fiet.
Tu *Sr. Capitano*, ad nos concedas interea. *Ba.* Ac lubens;
Comilitones voſmet curate, diſcedite.
Se. Tu etiam monache, nuptias conficias hodiè;
Si quid peccaſti, ſaxo Abbas tuus ignoret aut ignoſcat.
Al. Gratias. *Se.* At ubi eſt Fannius? evocate Fannium mihi.
Cupio hunc diem cunctis hilarem & lætabilem dare. *Intrat Fann. a Semp.*
Fa. Quid vis tibi here? *Se.* Quid tu in ædibus? quare non aſtas mihi?
Fa. Conſtantia hera jã nunc rediit, illã me detinuit.
Se. Quomodo? *Fa.* Per poſticum intravit atque illi dixi omnia.
Se. Quid illa? *Fa.* Nuptias inter Claritiam
Et tuum filium hodie peragendas expetit. *Gr.* Quid hoc?
Lu. O fauſtum Diem! *Se.* Atque quorſum te evocavi foras,
Id'agas Fanni, Granchionem, Baliam, Fantichium exquiras, accerſi volo.
Illos etiam lætari æquum eſt in tam celebri lætitiã.
Namque illis hercle debetur aliqua pars Fulvii mei.

Fa.

Fa. Balia ut exquiram nil opus est. Illa intus est etiam.

Se. Quî id factum est? *Fa.* Nescio, sed rediit cum Constantia, mille nectens dolos
Et miras fingens fabulas de Fulvio tuo & Claritia.

Se. An quicquam Constantiæ persuaserat audax illa & mala?

Fa. Nihil; nam pœnas datura erat, nisi ego adfuissem orator ei.

Se. Optimè; eamus intrò; tu autem exquire Granchionem & puerum.

Exeunt S.R.V.L.E. Barg in ædes Semp, vigiles ad forum Dec.

Act. V. Scen. VIII.

Albertus, Granchio, Fannius, Fantichius, ex ædibus *Granch.*

Al. EGo hoc curabo tibi. Eum ipsũ nunc adeo,
Ut aliquem mittat, qui mihi togam afferat.

Fan. Amo te.
Nam decem homines quærere mavelim, quam hunc unum Granchionem.

Gr. At ne unum faciliùs invenias; eccum me tibi.

Fan. Quod malum est, nunquam procul habemus. *Al.* Mi Germane
Quid agitur? *Gr.* Nescio. *Fant.* Quid hoc est quod apportas boni?

Fa.

Fa. Tace puer; lusisti nos egregiè Granchio.
Gr. Mitte isthæc; quid agit Fortunius? *Fan.* Nescis? *Gr.* Nescio.
Fa. Túnt? *Gr.* Ego nunc sum ut vulgus hominum esse assolet.
Res Lucilii cognovi pænè satis, quæ nihil ad me attinent;
At quæ me spectant, non novi res Fortunii.
Fa. Longa est historia. *Gr.* At dic uno saltem verbulo.
Fa. Inventus est herilis filius. *Gr.* O technæ meæ, ha, ha, he.
Fa. Technæ tuæ? quid factum est technis tuis?
Gr. Nihil, sed ego in causa fui, ut Fortunius inventus sit
Herilis tibi filius. *Fa.* Nihil minus; technæ quas tu ornabas,
Nobis detectæ erant; sic fors tulit,
Ut Fortunio nomen sit Fulvio, qui Sempronio periit,
Dum exul degerat inter Turcas Raugiæ.
Gr. Verumne dicis hercle seriò? *Fa.* Hercle, seriò.
Gr. Tum ego quidem ob istoc doleo. Ego pol miserrimus omnium.
Egon' ut fortunæ aliquid debeam & sorti & casui?
Vah, piget! sic stultis prudentes esse licet.
Al. Mi germane quid agitur? Tu nihil ut fortunæ debeas?
Frustra es si velis fortunæ volumina pervertere astutiâ tuâ.

Fa.

Fa. Quid hero renuntiem? Venisne ad nos annon Granchio?
Gr. Abi tu. *Fa.* Abeo, heus Fantichi. *Fant.* Ego Granchionem præstolabor.
Nam vix confido tibi. *Al.* Quid vis tibi mi fraterculе?
Gr. Rogas? Siccine fortunam mihi gloriæ palmam præripere?
Quicquid actum est hodie, dum retro cessit,
Processit, quasi Cancer solet; ecce sors
Uno ictu miscet omnia. *Al.* O Granchio, Granchio,
Ten' hac ætate, ita fallaciis te totum dare?
Ita in taberna potare, & juvenes corrumpere?
Unicum te fratrem habeo superstitem vitæ meæ solatium;
Et tu his factis me excrucias miserum?
Gr. Quàm sanctè? ha, ha, he. Verum hercle dicis Germane mi, & pudet tandem.
At nullón' ego pacto expiare possum scelus?
Fant. Egregii sunt isti nebulones. *Al.* Imo; at tantum unico.
Gr. Quo? *Al.* Monachus si fieres. *Gr.* Ha, ha, he, Granchio monachus?
Fant. Tum certè sit Balia monacha. *Gr.* Placet hercle
Consilium; at unicum est quod exopto priùs.
Nempe ut tu evadas probior, quod unicâ tantum viâ
Præstare posse autumo.
Al. Quâ? *Gr.* Ego Monachus dum sim, ut tu fias Granchio. *Al.*

Al. Committamus dextras, age si quis Alber nequior, esto Granchio.
Gr. Si quis Granchione, Albertus erit, ne dubites.
Fant. Rectè quidem; nam hi duo sunt omnium quos novi nequissimi.
Al. Hum fateor, hoc tamen interest mi Granchio, Omnes me pro nequitiis meis laudare, & omnia bona dicere.
Diris vero te pro fallaciis tuis devovere solent.

Actus V. Scena Vlt.

Corbus à foro Dec. *Alber. Granch. Fantiobius.*

Cor. O Herus meus, herus meus, herus meus, Dii omnes illum deæque Albertum perduint, illum sacrilegum,
Impostorem, veneficum. *Gr.* Hæccine bona quæ prædicat?
Al. Hic truncus est; non novit bona dicere.
At hercle bona præ illis, quæ de te dici poterant meritò.
Heus Corbe, quæ hæc clamatio est? quid vis tibi?
Co. O Alberte herus meus, herus meus, herus meus, ohime, oh, oh.
Al. Quid herus tuus? *Co.* Illum per totam hanc urbem

Quæsivi

Quæsivi, nec invenio. *Al.* Quid tu igitur?
Aut ubi delituisti tam diu? *Co.* Ubi herum non invenio,
In pluteo sutrino somno operam do, ne me vigiles caperent.
Gr. Cautè quidem. *Co.* Utinam tam cautus fuisset herus,
Nam illum excubitores cepisse audio. ô herus meus.
Al. Tace sis, asine, lætus est, & Erminiam ducit hodie.
Co. Ducit? tum heram habebo etiam; ha, ha, he. *Al.* Quid cessemus Granchio?
Eamus ad Sempronium. *Gr.* Certè pudet, piget, dolet.
Al. Tu mœstus ut sis in tam communi omnium gaudio?
Solitudo in aliorum lætitia molesta est,
Et magis indecens. *Gr.* Visne igitur ut introeam?
Al. Volo. *Gr.* Age, germani gratiâ eo. *Fant.* Optimè,
Nam ego vos manebam hic. *Co.* At quid me fiet?
Al. Tu Corbe, fac Toga à diversorio deferatur huc mihi.
Co. Fiet sedulò. *Al.* At priùs bonam noctem precare
Spectatoribus. *Cor.* Egon' id ut faciam?
Heus puer, pauca viris hisce optimis dicerem,
Quæ vero sunt non memini, tu dicas obsecro.

Fant. I igitur quo ceperas.
Peracta tandem est (vos ô
Florentiæ literati cives)
Granchionis fabula, cujus
astutiâ regrediendo
Semper progressum fecerit: Idem & actores miseri
Se facere nunc posse autumant: Ad favorem vestrum
Recurrunt denuo; ita regredi est progredi, tantum est,

Exeunt Granchio, Alb. ad ædes Semp. Corbus exit ad forum Decan.

Plaudite.

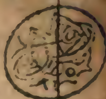
FINIS.

PARIA.

Acta coram sereniss. Rege

CAROLO:

Authore THO. VINCENT,
Trin. Colleg. Socio.

LONDINI,
Typis *R. C.* sumptibus *Andr. Crooke,*
1648.

Argument.

LIdonia *a Lady of* Ancona *had two twin borne sonnes,* Archaicus *and* Fulvius, *whereof the one was left in his infancy, being stoln away by a Iew and sold to* Laberio *a merchant of* Millaine, *who living single brought him up as his owne child, dyed and left him his heire. The mother thinking by her care over him that was left to make up the losse of* Fulgentius, *provided a Tutor for* Archaicus *(one* Nicolas*) a pedanticall philosophaster, and sent him to* Padua *to study the Arts.* Archaicus *conversing there, lights into the house of* Tiberius, *a wealthy merchant, which hath two faire daughters* Astræa *and* Flavia. *The elder,* Astrea, *falls inamoured on him, and he on her.* Flavia *though frequented of many Sutors, sleights them all for his sake, and makes love to him, which hee may not accept, being engaged to* Astræa. *One of* Flavia's *well-willers meeting him on a night, draws on him (taking him to be his rivall)* Archaicus *in the skirmish wounds him; the young mans friends complaine to the Magistrate,* Archaicus *is faine to flye, but promiseth* Astræa *to returne home within 3. months; home he comes to* Acona, *where hearing no news of the yong mans recovery, he outstays his time; grows withall so melancholy and love-sick, that he may not indure any company, but forsakes his mother and walks abroad dejected; the old gentlewoman is suspicious that the Universitie hath corrupted him. Thus much præsupposed and expressed in the narrations of the first and fifth Acts.*

Tiberius, *will trye if he can perswade him thither.*

Scen. VII. Tiberius *sends his man* Asellio *to the ship to fetch his carriage himselfe, resolves to go to his friend* Fabricius: *while the Captain talks with him,* Fulvius *comes forth, goes to gather up some debts due to him in the City.*

Scen. VIII. *The Captain would draw him back to the Inne, he will not be perswaded, upon mention made of* Flavia *he goes in to see what he can wring out of her.*

Scen. IX. Fulvius *wonders to be so familiarly saluted by* Flavia, *and called by the name of* Archaicus *(whose like he is in all parts, save that by a fall in the fire, when he was yong he got a marke in the hollow of his left hand, whereby his mother knowes him at the last) he likes the gentlewoman well.*

Scen. X. Asellio *enters with his burthen, having lost, but not yet mist his cloake: enters* Brilla *with love-letters from* Lesbia *a wanton Lady to* Archaicus, *which he loses upon the stage, he perswades* Asellio *that the Jew hath stoln his cloake; the Iew is a Broker and thinks he comes to buy one, they quarrell and fight,* Jodocus *the hoste parts them.*

Act. II.

Scen. I. Fulvius *returns, having no moneyes, meets* Astrea, *she salutes him by the name of* Archaicus, *hee slights, and leaves her in passion.*

Scen. II. *Enter* Lesbia, *entertaines* *Astræa*, *whom she takes to bee a boy, sends* Bril'a *for* Babila.

Scen. III. Lesbia *agrees with* Babila *to helpe her to a nights lodging with* Petruccius, Babila *borrows her boy* Brilla.

Scen. IV. Babila *and* Brilla *conspire to abuse the Pedante, the Iew and the Captain, the Pedante comes first in, and shewes himselfe enamoured with* Lesbia, Babila *promises to procure her for him, but tells him hee must come in the Iews habit.*

Scen. V. Petruccius *enters*, Babila *promises to help him to* Lidonia, *but will have him come like the Pedante, whose cloathes shee will procure for him.*

Scen. VI. Babila *sends for* Eleazer, *tells him that there are writs out for him, for beating a stranger (* Asellio) *promises to hide him at her house, but will borrow his cloathes, and lend him the Captains.*

Scen. VII. Tiberius *enters, having lost his purse, inquires for his daughters*, Babila *and* Brilla *put him off.* (Exit.

Scen. VIII. *Enter* Lidonia, *meets with* Fulvius, *takes him for* Archaicus, *he understands her not, she renounceth him.*

Scen. IX. Flavia *calls* Fulvius *backe from the window; as he goes to her*, *Astræa enters and recalls him, upon her talke, he supposeth both to be whores, and they mean to gull him, he rejects her, she enraged offers to stab him.*

Act. III.

Scen. I. Tiberius *enquires for his daughter, the hoste denies her stiffly.*

Scen. II. Brilla *enters with the Iewes habit, puts off* Tiberius, *puts on the Iews coat, and acts the Broker, espies* Nicolas *and is comming to him.*

Scen. III. Brilla *gives* Nicolas *the Iews habit, and takes his.*

Scen. IV. Brilla *puts on the Pedante's habit, enter* Asellio, *his master having put a duckate in his hand to spend at the Inne, and spie if he can see* Flavia *in the house, the boy takes upon him to be a Magitian, the foole inquires for his cloak, he cosens him of his duckat, but wisheth to stay a while and promiseth to let him drink it out.*

Scen. V. Brilla *is gone to the Captaine with the Pedante's habit,* Asellio *stayes for him.*

Scen. VI. Brilla *returns with the Captaines coat and sword, carryes the Foole with him to the Taverne, the three disguisers are furnished each with others cloaths.*

Scen. VII. Astræa *enters in passion, having found* Lesbia's *letter to* Archaicus.

Scen. VIII. Archaicus *enters, she forbids him her presence, he counterfits mad, she begins to pity him.*

Scen. IX. *The Pedante comes in the Iewes habit, sees* Astræa *and his pupill in his mad fit, dares not shew his face lest his knavery should appear, the*

mad man beats him, Brilla *opens for him and shuts again, at last lets him in.*

Scen. X. *Astræa is ready to kill her selfe, the Jew comes out of* Babila's *house in the Captains habit, having forgot to lock his doores, he takes away his sword.*

Scen. XI. Petruccius *enters in the Pedante' habit,* Astræa *takes him for* Nicolas.

Scen. XII. Brilla *abuseth, and lets him in.*

Scen. XIII. *The Iew returns,* Brilla *abuses, and lets him in.*

Scen. XIV. Asellio *comes forth drunk, having spied* Flavia.

Scen. XV. Brilla *a watch-word from* Babila *cryes out theeves, the disguisers come and fall out for their cloaths,* Brilla *and* Babila *laugh at them.*

Act. IV.

Scen. I. FUlvius *enters early in the morning, sings a valedictory song at* Flavia's *window, meaning to try how she would take his departure.*

Scen. II. & III. Flavia *comes downe, and being not able to perswade him to stay falls into passion, and swounds,* Brilla *and* Babilla *recover her.*

Scen. IV. Tiberius *enters, she faints again, he forgives and cherisheth her.*

Scen. V. Brilla *resolves to returne home, meets with* Nicolas *who is now going to woe his* Lesbia; Brilla *having first abused him, goes to make way for him.*

Scen.

Scen. VI. *Enter* Fulvius, Nicolas *takes him for* Archaicus, *and chides him for his mad pranks.*

Scen. VII. *Enter* Tiberius, *will not promise his daughter to* Fulvius, *but goes in with him to see her.*

Scen. *Asellio meets the mad man and admires his wisedome, the mad man likes his good nature, at last beats him away.*

Scen. IX. Archaicus *meets with* Astræa, *is reconciled unto her.*

Act. V.

Scen. I. BAbila *perswades* Tiberius *to marry his daughter to* Fulvius, *he refuseth, yet sends him into her.*

Scen. II. Asellio *hath found his cloak.*

Scen. III. *Enter* Archaicus *with* Astrea, Tiberius *chides his daughter,* Archaicus *is earnest in her defence.*

Fulvius *quarrells with Archaicus, is pacified,* Tiberius *gives them his daughters,* Flavia *makes love to Archaicus, is taken off by her father, and given to* Fulvius, Lidonia *is sent for.*

Scen. V. Lidonia *knowes not one from the other, gives consent that Archaicus shall marry Astræa, suspects that* Fulvius *may be her sonne* Fulgentius, *knowes by a fire mark in his left hand;* Fulvius *tells how he was sold to* Laberio *by a Iew;* Lidonia *tells how he was lost at his fathers funerall, the Iew is cald.*

Scen. VI. *The Iew confesseth to have stollen and sold* Fulgentius.

Scen. VII. *Enter* Nicolas *having obtained* Lesbia, *knows not his pupill from the other,* Tiberius *wooes and obtains* Lidonia, *the musicke sent for.*

Scen. VIII. Asellio *is sent for his masters stuffe, the Iew is censured to eat porke at the wedding feast.*

The Musick (*Lidonia's* private servants).

Epilogus.

Prolo-

Prologus limacem in manu gerens & contrectans.

EXi foras tardigrada, domiporta, lutea telluris filia:
Relinque fragilem casam ventrirepa, pigra testicola.
Ecce cornu sinistram exerit, ecce retrahit & recondit capite.
Bene est, dextram protrudit modo, quid hæres limus? quid cunctaris languida?
Caput ecce jam: quo nunc fugitiva? quo teipsam recipis?
Ecquis adest? ecquis audit? ecquis mecum est nugarum particeps?

Spectatores,

SAlvete plurimum, atq; hanc aspicite;
Hujus exemplo hodiernæ sortem vobis exhibeo fabulæ.
Torpet, languet, prodire timet, & tamen gestit misere;
Vellet, nollet iterum, audet, dubitat, erubescit invicem:
Vestri, suiq; conscia quid agat? exeat?
Si jubetis faciet, sed lucem metuit censuris impar gravibus.
Favete linguis;

Ad Regem Carolum.

TU magnum orbis orbe sejuncti decus,
Invicte, potens Carole, Martis fili, Musarum pater.
Cui, lento licet gradu, nostra festinat placere fabula,
Repentem modo vermiculum aspectu si digneris tuo,
Alas confestim sumet, & sublimi feretur æthere.

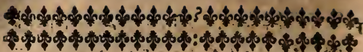
Argumentum.

Spectatores,
Silentium facite, & syllabatim quæ dicam capite,
Apex si exciderit frusta & vos spectando eritis,
Et nos agendo. *Archaicus* noster (*Anconensis* is est adolescentulus)
Imperabat modo hæc ut proloquerer, unde reliqua
Vobis plana fiant & facilia: si tempus fineret, ipsus expediisset fabulam.
Mea nunc ad id uti decrevit opera. Is è Patavio,
Ubi literis navabat operam, quarto abhinc mense profugit clanculum.
Causa hæc fuit. Tiberii cujusdam opulenti senis ambiebat filiam.

Major enim

Majorem natu Astræam. (sunt enim Silicernio geminæ)
Et virgo illum amabat invicem. Quóq; intelligatis melius
Quam bellus fuerit, puella illũ deperibat altera:
Cui Flaviæ nomen dedit, is qui hanc fecit fabulam.
Flaviam quotquot illic adolescentuli cupiebant conjugem;
Rivalem putabant hunc suum, atq; immerentem oderant.
Unus dum à cœna claro quodam rediret vespere
Ferro appetiit in angiportu factum forte obviam,
Noster vitam dum defenderet, sauciavit hominẽ.
Ad magistratum delata res est, is fecit fugam,
Qui nunc amore elanguescit miser, suorum aspectũ fugiens,
Solitarie diem & noctem transigens, & inquietus ambulans.
Maret. (ut mos est fœminis) sinistre interpretatur omnia,
Ea quæ mox aderit. valere vos jubeo, & festive agere.

PAR.

PARIA.

Actus primus.

Lidonia, Phrygio.

SI qua usquam sit misella, aut infortunata foemina,
Quam odiis exercent perpetim immites superi;
Illa ipsamet hic asto; mulier infoelix vidua,
Filiis orbata, dies noctesq; solitaria.
Quam merito semper metui tranquillum mare?
Istasq; perfidæ fortunæ blanditias suspectas habui?
Nam primo conjugem (ah dulcem nimis) assignarunt coelites,
Ex illo dein, quales ipsa cupiebam, gemellos pueros

Tam.

Tam similes quam Ledæ ova perhibentur invicẽ,
Blandos, suaves, formosos, compactos affabre,
Unicum futuros olim senii sol.men mei.
Non casu loquor, aperte id promittebat infantum indoles.
Phr. Certe venustiores nunquam me vidisse memini.
Lid. Etiam eousq; fœlices fuimus, donec uterq; parvulus
Domum huc illuc pereptare, & infirmam parietis ope
Sustentans molem, pedum officio fungi dedicerat,
Patrisque etiam & matris inchoata tentabat nomina.
Sed (date justis superi querelis veniam)
Nemo perfecte fœlix, qui brevi futurus est miser.
Primum *Antonii* fatum nostram funestavit familiam,
Antonii conjugis inquam, nullis non digni lachrymis.
Phr. Ah quid dolorem revocas fugientem hera?
Lid. Hujus dum ornando tota vacarem funeri, fata, proh, dura nimium,
Ut prolem geminam pari pensarent infortunio,
Vix dum sepulto patre, de filiis abstulerunt alterum,
Qui quidem (nescio quo fato functus) post illã non comparuit.
Phr. At superest adhuc ejus, qui damnum elevet.

Lid.

Lid. Archaicum dicis? aih me! magis illum periisse quam fratrem puto.
Nam ille nondum vitii venenum hauserat,
Neque adhuc erat peritus satis, ut esset malus,
Cum hinc evanuit: hic autem, licet a me semper dilectus intime,
Etiam Patavii liberaliter educatus, idque impensa non mediocri,
Hoc tantum progressus fecit, ut pejor fiet.
Verum hæc non tibi, sed illi dicenda sunt potius,
Cujus ego curæ mandavi filium. Intro abi,
Et magistrum huc ad me Nicolaum confestim evoca,
Dicas me deambulatum prodiisse, atque illum præstolari foris.
Faciam ut ei aures audiendo tinniant,
Qui commissum fidei suæ adolescentem nimia corrupit incuria.

Act. I. Scen. II.

Lidonia, Nicolaus.

Lid. MAgister Nicolae. *Nic.* Præsto sum domina.
Nisi plus te amarem quam ipsam philosophiam,
Non descendissem hodie. *Lid.* Age dum, una deambulemus.
Nic. Tecum lubentius quam in Lycæo, domina; profecto sapis,

Salubris admodum est hæc deambulatio πρὸς τὸ μὴ ἀποπλάζειν, ut recte Philosophus.

Lid. Quin tu quid ego dicam attendas. Filium meum
Cum tibi instruendum dedi, putabam viro gravi, temperanti, sobrio
Tradidisse. *Nic.* Recte sodes, neque te fefellit judicium.
Lid. A quo artes omnes ediscerct, atque illam præcipue vivendi optimam.
Nic. Et sane didicit, fac periculum in linguis, fac in Logica,
Fac in Philosophia, fac per totam encyclopædiam denique.
Lid. Cum Patavium abhinc misi putavi me non in ganeum
Abjecisse. *Nic.* Non, non, nunc erras domina, sed in Academiam.
Lid. Isthoc inquam putabam. *Nic.* Putabas? imo ut certo scias,
Probabo hic statim syllogismo scientifico. *Lid.* Syllogismos ego non moror,
Res ipsa probat contrarium. *Nic.* Domina
Si non moraris Syllogismum scientificū miseraes;
Hæc est ignorantia pravæ dispositionis. *Lid.* Dixin' ego
Artes illum non edidicisse? imo plus satis didicit:
Maleficas illas potandi, scortandique: sic tu adolescentulos

Instituis?

Instituis? sic doces? atqui ego meum utinam in præcipitium
Deduxissem potius, quam tibi corrumpendum darem.

Nic. Egon' ut corruperim? omnis corruptio est à contrario,
Ego non sum contrarius filio tuo, ergo: responde sis Domina.

Lid. Tu inquam corrupisti. *Nic.* Phy, phy, phy, negas conclusionem Domina?

Lid. Cui ego illum mandavi? non tibi? *Nic.* Imo mihi.

Lid. Cur itaque pejorem reddis quam acceperis?

Nic. Negatur suppositio: longe meliorem reddidi.

Lid. Ego tibi modestum, morigerum, pudicum dedi,
Domi perdiu sedebat, legebat, meditabatur aliquid,
Noctu nunquam in alieno cubabat lectulo.
Talem à me Archaicum accepisti, redde jam depositum,
Et fidem libera. *Nic.* Nunquid alium ego reduxi præter Archaicum?

Lid. Alium? imo alium, siquid malus à bono differat,
Vinosus à temperanti, lascivus à sedato juvene.

Nic. Differunt ut contraria, id est quantum possunt sub eodem genere.

Verum

Verum obsecro sic tu de Archaico persuasa es?

Lid. Si quid aliud esset, domi se contineret, suorum consortio
Non abstineret, aspectum meum non perhorrescerer.

Nic. Video tandem Domina quid te deceperit.
Lid. Utinam decepta sim:
Quid obsecro? *Nic.* Fallacia quædam à non causa tanquam à causa.
Quod aspectu tetrico utatur, quod affectet solitudinem,
Quod foris plus versetur, quam in ædibus, hæc, tu illum autumas
Mali alicujus consortii, vel meretricum causa facere,
Vel quod luxuriæ sit, & vino deditus. *Lid.* Utinam tu aliam
Possis rationem assignare, quæ melior siet. *Nic.* Audi Domina:
Aristoteles (Philosophorum princeps) affirmat quosdam melancholicos
Esse ingeniosos maxime, qui cum atra scilicet bile
Flavam modice permistam habent; inter hos ego
Archaicum (pace tua Domina) numerarim tuum.

Lid. Apage te cum philosophia tua; quid? ille ut sit melancholicus?
Quo, priusquam hinc abscesserit, festiviorem conspexi neminem.

Nic.

Nic. Fieri poteſt Domina; ſed vehemens pro-
feſto ſtudium
Si Galeno credimus, ſæpe temperamentum al-
terat;
Tum vero ætatis incrementum aliquid ſeveritatis
adjicit.
Lid. Fruſtra philoſopharis, nam etiamſi hæc mi-
hi perſuaſeris,
Frugi eſſe filium meum, non perſuadebis ta-
men.
Nic. Ecce adoleſcentem Domina. *Lid.* Ahime!
ſimul atque aſpexerat,
Pedem retraxit illico; dii te peſſundent cum tua
Philoſophia.
Nic. Domina ne dixeris.

ACT. I. SCEN. III.

Phrygio, Archaicus.

Phr. UBi ego nunc herum conveniam? faciam
mox ego
Dolore ut contabeſcat primulum, deinde ut exul-
tet gaudio.
Eccum autem adeſt: Dii te ſalvum ſervaſſint
here.
Arch. Utinam! quid novi? *Phr.* Nihil boni ad-
modum, mater intus neſcio
Doleat an ſuccenſeat magis. *Arch.* Nunquid il-
lam male habet obſecro?

Phr. Nescio quid sinistre suspicatur de absentia tua.

Arch. Quid? bonas horas male collocare, & discincte agere?

Phr. Prorsus; nam cum deambulatum prodiret modo,

Atque ego una essem, cepit lamentari misere,

Omnium se esse quantum est fœminarum infœlicissimam,

Cui primo conjux Antonius fato cesserit, dein Fulgentius

Frater geminus germanus tuus, patris dum agerentur exequiæ,

Sive dolo malo surreptus fuerit, seu casu deviaverit.

Tandem, in quo sita erat spes omnis futuri temporis,

Archaicum degenerasse; nihil jam curare te quod sit frugi hominis,

Vino, aleæ, scortis operam universam dare,

Dies, noctesque ædes suspectas colere, domi nunquam conspici,

Ipsam forte aliquando obviam torve limis intuerier.

Arch. Sat est: huic miseriæ, Jupiter, si quid jam potes, adjice.

Ah Phrigio, testor omnes Deos atque homines. *Phr.* Here

Ego quod hæc in rem tuam credebam fore, non ut quoquo modo

Te

Te affligerem, simul atque introierat Lidonia,
Retro huc lapsus sum, tibi ut narrarem omnia.
Arch. Benigne factum. *Phr.* At vero Magistro Nicolao, ha, ha, he,
Aut ego fallor, aut aures ei utrinque callent.
Arch. Quid ita? *Phr.* Jussit me hera illum ad se accersere,
Ut cum illo de tuis istis expostularet moribus.
Arch Nisi ille aliquid commentus fuerit, matris quo leniret animum,
Posthac jurabo stipitem. *Phr.* Imò (salva Magistri Nicolai reverentia)
Merum asinum. *Arch.* Verum ausculta Phrygio, potin' tacere?
Phr. Potui priusquam loqui. *Arch.* Scin' quid fecerim? *Phr.* Obsignasti mihi
Labia, ne quid, quod infusum est semel, excurrat denuo.
Arch. Nostin' itaque Tiberium opulentum istum Patavii senem?
Phr. Nempe illum dicis, cui filiæ sunt pulchellæ geminæ,
Arch. (Tibi fortasse geminæ, mihi nulla præter Astræam alia)
Illum ipsum. Ego cum Patavii literis navarem operam,
(Imo amori potius, Musas Cupido pepulit)
Abs illo comiter receptus sum, atque ædes frequentavi senis,
Quid multis? placebam homini; quotidianum me cupiebat hospitem,

Quoties

Quoties veniebam hilaris, cum abibam tristis fuit:
Invitabat, veni; discessi, invitabat denuo.
Intrando exeundoque limen attriveram, unum me esse de familia diceres;
Etiam blande me alloquebantur virgines, & certatim obsequebantur mihi,
Quoties ibi prandium sumebam ipsæ coquebant sedulo;
Si in hortos prodirem deambulandi gratia, una utraque aderant.
Ibi ego, dum Astræam meam sæpius intueor, & cum ea colloquor,
Dum me venustas faciei mirabundum detinet, & morum sagittas,
Sagittam sensi Cupidinis alte infixam pectori (Amoren sæpe
Parit consuetudo:) quin & illam vulneravit nequam puer,
Et levi jaculo tenerum transfixit latus; ex illo dein
Amor amorem excipit; ego illam, & me illa, deperimus mutuo:
Semel atque iterum forte ad cœnam vocor, & lubens venio;
Ac si ipse in triclinium Jupiter invitasset suum,
Ibi domus nitida, jucundus senex, apparatus dapsilis,
Splendens focus, onusta mensa, opipare instructa omnia;
Astræa autem novi semper aliquid apponit ferculi,
Suo

Suo præparati modo, quod & amoris præ se indicium ferat,
Nunc columbas affat Venereas, nunc cygnum pinsit candidum;
Ego (ut amantes & loquuntur multa, & intelligunt, tacentes licet)
Illam esse columbam, quæ mei desiderio gemat, conjicio facile,
Me cygnum qualem Junonis ferunt involasse gremio;
Etiam oculi inter se nostri colludunt invicem, & trajectu mutuo
Utrinque gestientes animas hinc illinc emittunt obviam.
Phr. Nisi Magister Nicolaus garrire te docuisset affatim,
Mutuo vos amasse, tribus verbis dixisse poteras.
Subesse aliquid oportuit, quod relicto Phrigione, (qui tamen alias
A tuo fere nunquam decessi latere) toties ad cœnam ibas,
Ubi viam aperit consuetudo, formam, fœlicitatem, blanditias,
Fœminarum laqueos raro admodum evitant juvenes.
Ego (quod vix quisquam qui me norat crederet) irretitus fui,
Dum tu Astrææ consortium frequentares tuæ,
Pinguem, succulentam, olidam, pertrectavi Lippiam,

Cum unctuosa facie Lanionis ancillam culinariam.
Ecce amoris mei brevem sed eruditam fabulam.
Arch. Utinam ædes istas adhuc mihi liceret ingredi,
Vel nunquam licuisset protinus. (Iniqua numina)
Unquamne oportebat distrahi tam concordes animas?
Amor dum fruitur dulcis, tormentum est si frustra fuerit.
Ah Phrygio! dicam tibi jam modo quid me perplexum habeat:
Ego & Astrææ reciproco affectu fœlices fuimus,
Uterque assecutus id, quod optabat maxime:
Cum tandem, quasi ab una diligi, aut non satis esset mihi,
Aut esset nimium, lascivus Cupido furcifer
Importuno mei amore pectus incendit Flaviæ.
Phr. Sorori nimirum alteri. *Arch.* Quæ ut Astræam vincere,
Et me sibi demereri posset, ingratum mihi misera obsequium præstitit,
Amanter, & molestè simul officiosa; at me prius
Aureis captivum altera tenebat vinculis,
Astrææ nempe flamma flagrabam unica,
Illius amor totum mihi occupârat animum.
Flaviæ, quam amare non poteram, miserebar tamen;
Benigne, prout humanum erat, respondebam semper,
Ne illa quicquam sibi pararet mali. *Phr.* Factum pol optime,

Arch. At successu pessimo: imprudens & misella virgo sermones meos,
Quasi tot missos ab amore nuncios captabat avide:
Nempe hanc ei injuriam fecisse fateor, sperare docui,
Quod nunquam erat assecutura; neque illi tantum obstiti,
Sed multos etiam adolescentes in ista civitate nobiles,
Qui omnes sedulo Flaviæ ambiebant nuptias
Invitus (Deos testor) abs illa pepuli.
Quam multæ sunt in amore remoræ? amat sed obstat mihi
Infœlix Flavia; ego illam non amo, sed obsto tamen,
Hostis eorum factus, quibus cupiebam maxime.
Phr. Nimirum te quasi rivalem adolescentes oderant.
Arch. Nescio an omnes æque, sed casu contigit,
Dum à Tiberio quicum cœnatus fueram, quodam redirem vespere,
Splendente luna, & stellis undiquaque scintillantibus,
Ignoto cuidam in angiportu ut occursarem juveni,
Qui vultu torvo, pariter ac ferro minitans,
Tu Flaviam (inquit) mihi? nec plura, quin statim

In me infestus irruit. *Phr.* Utinam adfuissec Phrygio,
Nequaquam istum sicariū frustulatim dissecuissem penitus,
Qui herum meum. *Arch.* Primum declinavi impetum,
Id mecum cogitans posse verbis offensum delini-ri juvenem;
At (ille tam iracundus fuit tamque impos animi)
Frustrato semel conatu, ferox involavit denuo. *Phr.* Quid tu ibi?
Arch. Ubi verba non invenerunt locum, vitæ consului meæ,
Distrinxi gladium, cepi partes pro me meas agere.
Tandem infausto istum sauciavi pectus adole-scentuli.
Phr. Pectus? si prout meruit tractasses hominem, caput amputasses illico;
Ignotum, insontem, aliud agentem ex improviso sic adoririer? vah timidum pecus!
Arch. Imo utinam ille me occidisset potius; post illum mihi
Nullus eluxit dies quem me vidisse velim.
Parentes siquidem adolescentuli ad magistratum luce postera
Rem detulerunt; missi sunt statim, qui me pre-henderent,
Mihi aut carcer, aut fuga jam erat eligenda,
Utrinque Astræa ex cidebam penitus; sed liberta-tis, & famæ charitas

Arch. At successu pessimo: imprudens & misella virgo sermones meos,
Quasi tot missos ab amore nuncios captabat avide:
Nempe hanc ei injuriam fecisse fateor, sperare docui,
Quod nunquam erat assecutura; neque illi tantum obstiti,
Sed multos etiam adolescentes in ista civitate nobiles,
Qui omnes sedulo Flaviæ ambiebant nuptias
Invitus (*Deos testor*) abs illa pepuli.
Quam multæ sunt in amore remoræ? amat sed obstat mihi
Infœlix Flavia; ego illam non amo, sed obsto tamen;
Hostis eorum factus, quibus cupiebam maxime.
Phr. Nimirum te quasi rivalem adolescentes oderant.
Arch. Nescio an omnes æque, sed casu contigit,
Dum à Tiberio quicum cœnatus fueram, quodam redirem vespere,
Splendente luna, & stellis undiquaque scintillantibus,
Ignoto cuidam in angiportu ut occursarem juveni,
Qui vultu torvo, pariter ac ferro minitans,
Tu Flaviam (inquit) mihi? nec plura, quin statim

In

In me infestus irruit. *Phr.* Utinam adfuissem Phrygio,
Nequaquam istum sicariū frustulatim dissecuissem penitus,
Qui herum meum. *Arch.* Primum declinavi impetum,
Id mecum cogitans posse verbis offensum delini-ri juvenem;
At (ille tam iracundus fuit tamque impos animi)
Frustrato semel conatu, ferox involavit denuo.
Phr. Quid tu ibi?
Arch. Ubi verba non invenerunt locum, vitæ consului meæ,
Distrinxi gladium, cepi partes pro me meas agere.
Tandem infausto istum sauciavi pectus adole-scentuli.
Phr. Pectus? si prout meruit tractasses hominem, caput amputasses illico;
Ignotum, insontem, aliud agentem ex improviso sic adoririer? vah timidum pecus!
Arch. Imo utinam ille me occidisset potius; post illum mihi
Nullus eluxit dies quem me vidisse velim.
Parentes siquidem adolescentuli ad magistratum luce postera
Rem detulerunt; missi sunt statim, qui me pre-henderent,
Mihi aut carcer, aut fuga jam erat eligenda,
Utrinque Astræa ex cidebam penitus; sed liberta-tis, & famæ charitas

Fugam

Fugam suadebat potius. *Phr.* Carcerem dicis? si in ergastulo
Mecum fuisses here, in Indiam aufugisses citius,
Quam lubens illic unum sumpsisses diem. Laudo consilium tuum.
Arch. Ut paucis eloquar, retro huc Anconam revorti statuo;
Ad Tiberii domum nocte surrepo clanculum,
Ut illi, Flaviæ, sed præ cæteris *Astrææ* valedicam meæ.
Utrinq; ubertim distillant lachrymæ, tum senex bonus
Faustum mihi iter comprecatus, discedit cubitum.
Cum illo lucernam portans simul discedit Flavia.
Ego & deliciæ meæ jam soli sumus, cum repente amor
Erumpens oculis, utriq; vicissim perfundit sinum;
Imbrem illum qui vidisset, Cupidinem, non Jovem, jurasset pluere.
Tum illa; Adeone esse te meæ suspicacem fidei,
Ut quæ Patavii te depereo, *Anconæ* non itidem amaturam putes?
An vero tædet te mei quod relicta hic *Astræa*, alio demigrare properes?
At te oro per dextram hanc candidam (sic illi delirare placuit)
Per illabes amplexus nostros, & pudica oscula,
Per istos oculos oculis qui primum meis
Amorem instillarunt olim, per fidem datam & acceptam mutuo,
Utriuſ-

Utriusq; me fortunæ tecum hinc abducas comitẽ.

Phr. Næ ista te puella, here, deperibat nequiter.

Arch. Reclamo, quantum possum, temeritati virginis,

Terræ marisq; pericula describo omnia, atq; illis insuper

Adfingo alia. Quid autem illa? obstinato persistit animo,

Ni mecum abeat, mœrore se, morituram brevi.

Concedo tandem precibus, illam me abducturum spondeo,

Adsigno tempus, rogo quî possit clam patrem fieri;

At vero, dum hæc agimus, aliqua id credo procurante Furia,

Ex insidiis descendit Flavia, quæ jam diu auribus aucupium fecerat,

Amor amorem irritus perturbat mutuum.

Nam illa, ut sororem amoveret arbitram, intempestive callida

Astræam à Tiberio patre sæpius accersitam simulat:

Et solum nacta eandem canit prorsus cantilenam mihi,

Quam lubens ex Astræa audiebam prius, ex illa nunc tristis audio;

Æque me amanter obsecrat ne amantẽ deseram.

In trivio sũ, nihil quicquã, quod faciam, occurrit mihi.

Phr. Elegans tu es amator hercule, pro quo certant puellulæ.

Arch. Postquam Astræam auferre solam me non posse video,
Utrique valedico penitus, sed me polliceor
Post tres exactos menses Patavium reversurum denuo.
Phr. At hic quartus jam mensis agitur (si satis memini)
Ex quo Anconam venimus. *Arch.* Quid facerem Phrygio?
Nondum pacati sunt parentes istius, quem dixi, juvenis,
Tutius manere poteram Patavii, quam nunc redire queo:
Hoc me discruciat fidem Astrææ datam violasse me,
Quæ misera scio quantos pro me dolores ferat.
Phr. Here ego sum patronus tuus, ad te adjuvandum genitus,
Voca me patronum obsecro. *Arch.* Etiam irrides furcifer?
Phr. Scis non solere, sed voca me patronum, jubeo. *Arch.* Insanis, quid est?
Phr. Habeo quod animum tuum miris modis lætificet.
Arch. Quid illud tandem? *Phr.* Nihil; nisi me patronum dixeris.
Arch. Age, patronus es meus, si promisso steteris.
Phr. Ausculta igitur. *Arch.* Ausculto. *Phr.* Sed serio. *Arch.* Serio.
Phr. Hum, hum, hum, tu nunquam posthac Patavium videbis here,

Arch.

Arch. Ain' vero ſcelus? attu lucem non aſpicies amplius,
Niſi aliquid ſolidi mihi ſtatim impertias gaudii:
Tu omnium es fugitive, miſeriis qui inſultes meis?
Phr. Abſtine manum; fugitive? quaſi vero
Fugitivus ipſe è Patavio non Anconam adveneris?
Audi jam; dixi Patavium te non viſurum denuo,
Id nunc confirmo ſcilicet, nam puella utraque
Fugitiva fugitivum hunc ſecuta eſt amaſium,
Ut tibi Patavium reviſendi laborem parcerent.
Arch. Lætificum hoc eſſe fateor, ſi modo verum ſit, nuncium.
Phr. Si Flaviam ego illam ſatis novi, hiſce eam oculis ad portum conſpexi hodie,
Cum elata fronte, contractis oculis, genis roſeis;
Præterea ex congerrone quodam meo Fabritium audivi quendam,
Cui iſte ſervus eſt, à Tiberio nuper accepiſſe literas,
Quæ in quærendis ſeni filiabus ejus implorant operam,
Tiberium ipſum brevi declarant adfore. *Arch.* Patrone mi (mihi
Cedo clienti manum, hem tibi, nunc ſi Aſtræam
Oſtendes uſpiam. *Phr.* Totam hanc urbem ego
A ſummis tegulis ad fundamenta perſcrutabor hodie,
Quin ſiſtam tibi. *Arch.* Quod ni ſtatim feceris,

Subito conceptum hoc gaudium evanescet subito.
Proh summe Jupiter! Flaviam ecce, quid faciam?
De sorore interrogem? nil potero ingratius, abibo potius.

Act. I. Scen. IV.

Flavia, Babila.

CRedo equidem omnes, quantum est in hac civitate, viros atq; fœminas
Aut Deucalionis figmentum esse lapideum, aut Promethei luteum;
Ita illi prorsus indigni sunt, quos deus quisquam finxerit.
Nam heri postquam *procelso* ratis appulisset vespere,
Ad noctis fere conticinium deambulavi misera,
Neq; hospitio me excepit quisquam, nec intromisit ædibus:
Quanquam ego neq; molesta hospiti, neq; sumptui futura sim;
Ipsa pro me & coquam & lotricem agam; & impensas omnes
Ex iis, quas huc apportavi, gemmulis persolvam facile.
Nunc si me pater huc quæsitum veniens in plateis opprimat,
Laboriosum hoc iter, & Archaicum una mecum perdidero;
Quem

Quem si inveniam forsitan, non me maris immensi tædium,
Non hujus noctis inquies, non patris minæ, imo ne ipsæ gravabunt lachrymæ,
Sed quandam video, percontabor de hospitio.
Ba. Advena hæc videtur fœmina,
Tentabo an ad nos possim allicere. *Fla.* Mulier bona licetne pauca?
Bab. Serva sum tua, siquid placet impera.
Fla. Scin' ubi hospitium conduci queat peregrinæ virgini?
Prænumerata pecunia, & impensis solutis omnibus?
Bab. Nisi indignæ sunt prorsus, quas adire dignetur tam formosa Domina,
Novi ædes quasdam haud procul ab hoc loco dissitas,
Ubi parum lauta quidem invenies, sed munda satis omnia,
Tersam cameram, lectum molle, conclave solitarium,
Salubre ferculum, pinguem hospitem, & festivam hospitam.
Fla. Si non molesta futura sim tibi, eo me deducas obsecro.
Ba. Imo ideo me superbã facis, quod meo digneris uti ministerio;
Sequere ancillam tuam Domina. *Fla.* Sed quam te dicam ego,
Quæ me ita benigne excipis nunquam à te conspectam antehac?

Bab. Ego illa sum quæ peregrinis omnibus præ-
sertim fœminis inservire cupio.
Fla. At nomen tuum quæso, atque ubi habites,
Ut, diutius si in hac urbe commorer, ignara ne sim
Olim reddendæ gratiæ tibi, ubi fiet occasio.
Bab. Ut fatear, ego sum istius, quam dixi, cauponæ
cauponaria,
Nomen Babila est mihi, illic ego cum porcello
meo Jodoco (culinariam.
Decem jam annos ago, rempublicam administrans
Fla. Gaudeo occurrisse me tibi, sodali tam unde-
quaque lepidæ,
Cujus, uti spero, sales curas imminuent mihi.
Bab. Licetne Domina interrogare unde, & qua de
causa Anconam veneris?
Fla. Haud multum dubito quin fœmina fœminæ
præstitura sit silentium.
Bab. Sexus me id monet noster; nam mulieres,
quantumvis garrulæ, (satis.
Quando virorum res agitur, in sua sunt taciturnæ
Fla. Age, legem istam sanciamus; ego igitur Ti-
berii sum (altera,
Mercatoris Patavini filia, soror mihi est germana
Mihi Flavia, illi Astræa nomen inditum; eundem
utraque
Archaicum vestratē quendā amamus adolescentulū.
Ipsum nomen lachrymas extorquet mihi, qui dum
Patavii
Studeret literis, æquales omnes forma, comitate,
ingenio anteibat facile,
Sed urgente nuper infortunio ex urbe profugit
clanculum, Et

Et ſecum una cor meum è præcordiis abſtulit, illius gratia (tulum,
Et domum charam, & patrem etiam reliqui vetulum,
Ut Archaicum apud vos Aconæ, ut cor meum quærerem. (cœlitum.
Bab. Secundet amorem tuum quicquid eſt in cœlo
Ego olim me talem memini, dum obeſum Jodocum meum grunnientem porculum
Huc, illuc ſequerer, domo paterna profuga patrimonio pene excideram.
Fla. Hui! patrimonium crepas? dotem ego aliam non moror quam Archaicum.
Illum pluris facio, quam ſi Indiam utramque dotalem habeam.
Sed eſt quod ſummopere à te contendam hoſpita. *Ba.* Quid quæſo te?
Viciſti etiam abſque certamine. *Fla.* Ut ſi quis ad vos ſciſcitatum veniat
De peregrina virgine, nulla hic fuerit. *Bab.* Secura ſis, ita celabo te
Ac ſi ipſa non viderim; domeſtici autem ſignis faxo de te loquantur invicem;
Ædes interea meas tibi ſubeſſe volo, ſervis, ancillis impera;
Si quid in foro venale eſt, animo quod arrideat tuo,
Niſi poſtulando ipſa tibi defueris, nos emendo, coquendoque non deerimus.
Fla. Nihil tibi ex me damni erit, duc me in ædes hoſpita.
Bab. Eſt quod cum iſto generoſo colloquar, ſtatim ad te redeo.

um, solam mihi gloriam
iam, proh rem nihili, con-

ni pecunia, non gloriola

ostquam Hollandiam ex-

iginti carris auferre po-

, coquas & pistrices op-

sis, nihil mihi quicquam
cis
præsentes nummulos, ar-

tur, pinsant, & coquant

d habes? jentandum apud

re, optimos ad te dedu-

des intimum emittam,

lios cum crumenis tur-

dduxeris imperabis, mihi,

advenam observabo sedu-

te modo, dicam nunc tibi
mnia, *Bab.* Unde autem?
oniam Neq.

Suo præparati modo, quod & amoris præ se indicium ferat,
Nunc columbas affatVenereas, nunc cygnum pinsit candidum;
Ego (ut amantes & loquuntur multa, & intelligunt, tacentes licet)
Illam esse columbam, quæ mei desiderio gemat, conjicio facile,
Me cygnum qualem Junonis ferunt involasse gremio;
Etiam oculi inter se nostri colludunt invicem, & trajectu mutuo
Utrinque gestientes animas hinc illinc emittunt obviam.
Phr. Nisi Magister Nicolaus garrire te docuisset affatim,
Mutuo vos amasse, tribus verbis dixisse poteras.
Subesse aliquid oportuit, quod relicto Phrigione, (qui tamen alias
A tuo fere nunquam decessi latere) toties ad cœnam ibas.
Ubi viam aperit consuetudo, formam, fœlicitatem, blanditias,
Fœminarum laqueos raro admodum evitant juvenes.
Ego (quod vix quisquam qui me norat crederet) irretitus fui,
Dum tu Astrææ consortium frequentares tuæ,
Pinguem, succulentam, olidam, pertrectavi Lippiam,

Cum unctuosa facie Lanionis ancillam culinariam.
Ecce amoris mei brevem sed eruditam fabulam.
Arch. Utinam ædes istas adhuc mihi liceret ingredi,
Vel nunquam licuisset protinus. (Iniqua numina)
Unquamne oportebat distrahi tam concordes animas?
Amor dum fruitur dulcis, tormentum est si frustra fuerit.
Ah Phrygio! dicam tibi jam modo quid me perplexum habeat:
Ego & Astrææ reciproco affectu fœlices fuimus,
Uterque assecutus id, quod optabat maxime:
Cum tandem, quasi ab una diligi, aut non satis esset mihi,
Aut esset nimium, lascivus Cupido furcifer
Importuno mei amore pectus incendit Flaviæ.
Phr. Sorori nimirum alteri. *Arch.* Quæ ut Astræam vincere,
Et me sibi demereri posset, ingratum mihi misera obsequium præstitit,
Amanter, & moleste simul officiosa; at me prius
Aureis captivum altera tenebat vinculis,
Astrææ nempe flamma flagrabam unica,
Illius amor totum mihi occupârat animum.
Flaviæ, quam amare non poteram, miserebar tamen;
Benigne, prout humanum erat, respondebam semper,
Ne illa quicquam sibi pararet mali. *Phr.* Factum pol optime,
Arch.

Arch. At successu pessimo: imprudens & misella virgo sermones meos,
Quasi tot missos ab amore nuncios captabat avide:
Nempe hanc ei injuriam fecisse fateor, sperare docui,
Quod nunquam erat assecutura; neque illi tantum obstiti,
Sed multos etiam adolescentes in ista civitate nobiles,
Qui omnes sedulo Flaviæ ambiebant nuptias
Invitus (Deos testor) abs illa pepuli.
Quam multæ sunt in amore remoræ? amat sed obstat mihi
Infœlix Flavia; ego illam non amo, sed obsto tamen;
Hostis eorum factus, quibus cupiebam maxime.
Phr. Nimirum te quasi rivalem adolescentes oderant.
Arch. Nescio an omnes æque, sed casu contigit,
Dum à Tiberio quicum cœnatus fueram, quodam redirem vespere,
Splendente luna, & stellis undiquaque scintillantibus,
Ignoto cuidam in angiportu ut occursarem juveni,
Qui vultu torvo, pariter ac ferro minitans,
Tu Flaviam (inquit) mihi? nec plura, quin statim

In

In me infeſtus irruit. *Phr.* Utinam adfuiſſet Phrygio,
Nequaquam iſtum ſicariũ fruſtulatim diſſecuiſſem penitus,
Qui herum meum. *Arch.* Primum declinavi impetum,
Id mecum cogitans poſſe verbis offenſum deliniri juvenem ;
At (ille tam iracundus fuit tamque impos animi)
Fruſtrato ſemel conatu, ferox involavit denuo. *Phr.* Quid tu ibi ?
Arch. Ubi verba non invenerunt locum, vitæ conſului meæ,
Diſtrinxi gladium, cepi partes pro me meas agere.
Tandem infauſto iſtum ſauciavi pectus adoleſcentuli.
Phr. Pectus? ſi prout meruit tractaſſes hominem, caput amputaſſes illico;
Ignotum, inſontem, aliud agentem ex improviſo ſic adoririer ? vah timidum pecus!
Arch. Imo utinam ille me occidiſſet potius ; poſt illum mihi
Nullus eluxit dies quem me vidiſſe velim.
Parentes ſiquidem adoleſcentuli ad magiſtratum luce poſtera
Rem detulerunt ; miſſi ſunt ſtatim, qui me prehenderent,
Mihi aut carcer, aut fuga jam erat eligenda,
Utrinque Aſtræa ex cidebam penitus; ſed libertatis, & famæ charitas

Fugam suadebat potius. *Phr.* Carcerem dicis? si in ergastulo
Mecum fuisses here, in Indiam aufugisses citius,
Quam lubens illic unum sumpsisses diem. Laudo consilium tuum.
Arch. Ut paucis eloquar, retro huc Anconam revorti statuo;
Ad Tiberii domum nocte surrepo clanculum,
Ut illi, Flaviæ, sed præ cæteris *Astrææ* valedicam meæ.
Utrinq; ubertim distillant lachrymæ, tum senex bonus
Faustum mihi iter comprecatus, discedit cubitum.
Cum illo lucernam portans simul discedit Flavia.
Ego & deliciæ meæ jam soli sumus, cum repente amor
Erumpens oculis, utriq; vicissim perfundit sinum;
Imbrem illum qui vidisset, Cupidinem, non Jovem, jurasset pluere.
Tum illa; Adeone esse te meæ suspicacem fidei,
Ut quæ Patavii te depereo, *Anconæ* non itidem amaturam putes?
An vero tædet te mei quod relicta hic *Astræa*, alio demigrare properes?
At te oro per dextram hanc candidam (sic illi delirare placuit)
Per illabes amplexus nostros, & pudica oscula,
Per istos oculos oculis qui primum meis
Amorem instillarunt olim, per fidem datam & acceptam mutuo,

Utriusq; me fortunæ tecum hinc abducas comitē.

Phr. Næ ista te puella, here, deperibat nequiter.

Arch. Reclamo, quantum possum, temeritati virginis,

Terræ marisq; pericula describo omnia, atq; illis insuper

Adfingo alia. Quid autem illa? obstinato persistit animo,

Ni mecum abeat, mœrore se, morituram brevi.

Concedo tandem precibus, illam me abducturum spondeo,

Adsigno tempus, rogo quî possit clam patrem fieri;

At vero, dum hæc agimus, aliqua id credo procurante Furia,

Ex insidiis descendit Flavia, quæ jam diu auribus aucupium fecerat,

Amor amorem irritus perturbat mutuum.

Nam illa, ut sororem amoveret arbitram, intempestive callida

Astræam à Tiberio patre sæpius accersitam simulat:

Et solum nacta eandem canit prorsus cantilenam mihi,

Quam lubens ex Astræa audiebam prius, ex illa nunc tristis audio;

Æque me amanter obsecrat ne amantē deseram.

In trivio sū, nihil quicquā, quod faciam, occurrit mihi.

Phr. Elegans tu es amator hercule, pro quo certant puellulæ.

Arch. Postquam Astræam auferre solam me non posse video,
Utrique valedico penitus, sed me polliceor
Post tres exactos menses Patavium reversurum denuo.
Phr. At hic quartus jam mensis agitur (si satis memini)
Ex quo Anconam venimus. *Arch.* Quid facerem Phrygio?
Nondum pacati sunt parentes istius, quem dixi, juvenis,
Tutius manere poteram Patavii, quam nunc redire queo:
Hoc me discruciat fidem Astrææ datam violasse me,
Quæ misera scio quantos pro me dolores ferat.
Phr. Here ego sum patronus tuus, ad te adjuvandum genitus,
Voca me patronum obsecro. *Arch.* Etiam irrides furcifer?
Phr. Scis non solere, sed voca me patronum, jubeo. *Arch.* Insanis, quid est?
Phr. Habeo quod animum tuum miris modis lætificet.
Arch. Quid illud tandem? *Phr.* Nihil; nisi me patronum dixeris.
Arch. Age, patronus es meus, si promisso steteris.
Phr. Ausculta igitur. *Arch.* Ausculto. *Phr.* Sed serio. *Arch.* Serio.
Phr. Hum, hum, hum, tu nunquam posthac Patavium videbis here. *Arch.*

Arch. Ain' vero ſcelus? attu lucem non aſpicies amplius,
Niſi aliquid ſolidi mihi ſtatim impertias gaudii:
Tu omnium es fugitive, miſeriis qui inſultes meis?
Phr. Abſtine manum; fugitive? quaſi vero
Fugitivus ipſe è Patavio non Anconam adveneris?
Audi jam; dixi Patavium te non viſurum denuo,
Id nunc confirmo ſcilicet, nam puella utraque
Fugitiva fugitivum hunc ſecuta eſt amaſium,
Ut tibi Patavium reviſendi laborem parcerent.
Arch. Lætificum hoc eſſe fateor, ſi modo verum ſit, nuncium.
Phr. Si Flaviam ego illam ſatis novi, hiſce eam oculis ad portum conſpexi hodie,
Cum elata fronte, contractis oculis, genis roſeis;
Præterea ex congerrone quodam meo Fabritium audivi quendam,
Cui iſte ſervus eſt, à Tiberio nuper accepiſſe literas,
Quæ in quærendis ſeni filiabus ejus imploran͏t operam,
Tiberium ipſum brevi declarant adfore. *Arch.* Patrone mi (mihi
Cedo clienti manum, hem tibi, nunc ſi Aſtræam
Oſtendes uſpiam. *Phr.* Totam hanc urbem ego
A ſummis tegulis ad fundamenta perſcrutabor hodie,
Quin ſiſtam tibi. *Arch.* Quod ni ſtatim feceris,

Subito conceptum hoc gaudium evanescet subito.
Proh summe Jupiter! Flaviam ecce, quid faciam?
De sorore interrogem? nil potero ingratius, abibo potius.

Act. I. Scen. IV.

Flavia, Babila.

CRedo equidem omnes, quantum est in hac civitate, viros atq; fœminas
Aut Deucalionis figmentum esse lapideum, aut Promethei luteum;
Ita illi prorsus indigni sunt, quos deus quisquam finxerit.
Nam heri postquam *procelso ratis* appulisset vespere,
Ad noctis fere conticinium deambulavi misera,
Neq; hospitio me excepit quisquam, nec intromisit ædibus:
Quanquam ego neq; molesta hospiti, neq; sumptui futura sim;
Ipsa pro me & coquam & lotricem agam; & impensas omnes
Ex iis, quas huc apportavi, gemmulis persolvam facile.
Nunc si me pater huc quæsitum veniens in plateis opprimat,
Laboriosum hoc iter, & *Archaicum* una mecum perdidero;

Quem

Quem si inveniam forsitan, non me maris immensi tædium,
Non hujus noctis inquies, non patris minæ, imo ne ipsæ gravabunt lachrymæ,
Sed quandam video, percontabor de hospitio.
Ba. Advena hæc videtur fœmina,
Tentabo an ad nos possim allicere. *Fla.* Mulier bona licet ne pauca?
Beb. Serva sum tua, si quid placet impera.
Fla. Scin' ubi hospitium conduci queat peregrinæ virgini?
Prænumerata pecunia, & impensis solutis omnibus?
Bab. Nisi indignæ sunt prorsus, quas adire dignetur tam formosa Domina,
Novi ædes quasdam haud procul ab hoc loco dissitas,
Ubi parum lauta quidem invenies, sed munda satis omnia,
Tersam cameram, lectum molle, conclave solitarium,
Salubre ferculum, pinguem hospitem, & festivam hospitam.
Fla. Si non molesta futura sim tibi, eo me deducas obsecro.
Ba. Imo ideo me superbā facis, quod meo digneris uti ministerio;
Sequere ancillam tuam Domina. *Fla.* Sed quam te dicam ego,
Quæ me ita benigne excipis nunquam à te conspectam antehac?

Bab. Ego illa ſum quæ peregrinis omnibus præſertim fœminis inſervire cupio.
Fla. At nomen tuum quæſo, atque ubi habites,
Ut, diutius ſi in hac urbe commorer, ignara ne ſim
Olim reddendæ gratiæ tibi, ubi fiet occaſio.
Bab. Ut fatear, ego ſum iſtius, quam dixi, cauponæ cauponaria,
Nomen Babila eſt mihi, illic ego cum porcello meo Jodoco (culinariam.
Decem jam annos ago, rempub'icam adminiſtrans
Fla. Gaudeo occurriſſe me tibi ſodali tam undequaque lepidæ,
Cujus, uti ſpero, ſales curas imminuent mihi.
Bab. Licetne Domina interrogare unde, & qua de cauſa Anconam veneris?
Fla. Haud multum dubito quin fœmina fœminæ præſtitura ſit ſilentium.
Bab. Sexus me id monet noſter; nam mulieres, quantumvis garrulæ, (ſatis.
Quando virorum res agitur, in ſua ſunt taciturnæ
Fla. Age, legem iſtam ſanciamus; ego igitur Tiberii ſum (altera,
Mercatoris Patavini filia, ſoror mihi eſt germana
Mihi Flavia, illi Aſtræa nomen inditum; eundem utraque
Archaicum veſtratē quendā amamus adoleſcentulū.
Ipſum nomen lachrymas extorquet mihi, qui dum Patavii
Studeret literis, æquales omnes forma, comitate, ingenio anteibat facile,
Sed urgente nuper infortunio ex urbe profugit clanculum,

Et secum una cor meum è præcordiis abstulit, illius gratia
Et domum charam, & patrem etiam reliqui vetulum,
Ut Archaicum apud vos Aconæ, ut cor meum quærerem.
Bab. Secundet amorem tuum quicquid est in cœlo cœlitum.
Ego olim me talem memini, dum obesum Jodocum meum grunnientem porculum
Huc, illuc sequerer, domo paterna profuga patrimonio pene excideram.
Fla. Hui! patrimonium crepas? dotem ego aliam non moror quam Archaicum.
Illum pluris facio, quam si Indiam utramque dotalem habeam.
Sed est quod summopere à te contendam hospita.
Ba. Quid quæso te?
Vicisti etiam absque certamine. *Fla.* Ut si quis ad vos sciscitatum veniat
De peregrina virgine, nulla hic fuerit. *Bab.* Secura sis, ita celabo te.
Ac si ipsa non viderim; domestici autem signis faxo de te loquantur invicem;
Ædes interea meas tibi subesse volo, servis, ancillis impera;
Si quid in foro venale est, animo quod arrideat tuo,
Nisi postulando ipsa tibi defueris, nos emendo, coquendoque non decrimus.
Fla. Nihil tibi ex me damni erit, duc me in ædes hospita.
Bab. Est quod cum isto generoso colloquar, statim ad te redeo.

Bab. Ego illa ſum quæ peregrinis omnibus præſertim fœminis inſervire cupio.

Fla. At nomen tuum quæſo, atque ubi habites,
Ut, diutius ſi in hac urbe commorer, ignara ne ſim
Olim reddendæ gratiæ tibi, ubi ſiet occaſio.

Bab. Ut fatear, ego ſum iſtius, quam dixi, cauponæ cauponaria,
Nomen Babila eſt mihi, illic ego cum porcello meo Jodoco (culinariam.
Decem jam annos ago, rempublicam adminiſtrans

Fla. Gaudeo occurriſſe me tibi, ſodali tam undequaque lepidæ,
Cujus, uti ſpero, ſales curas imminuent mihi.

Bab. Licetne Domina interrogare unde, & qua de cauſa Anconam veneris?

Fla. Haud multum dubito quin fœmina fœminæ præſtitura ſit ſilentium.

Bab. Sexus me id monet noſter; nam mulieres, quantumvis garrulæ, (ſatis.
Quando virorum res agitur, in ſua ſunt taciturnæ

Fla. Age, legem iſtam ſanciamus; ego igitur Tiberii ſum (altera,
Mercatoris Patavini filia, ſoror mihi eſt germana
Mihi Flavia, illi Aſtræa nomen inditum; eundem utraque
Archaicum veſtratē quendā amamus adoleſcentulū.
Ipſum nomen lachrymas extorquet mihi, qui dum Patavii
Studeret literis, æquales omnes forma, comitate, ingenio anteibat facile,
Sed urgente nuper infortunio ex urbe profugit clanculum,

Et secum una cor meum è præcordiis abstulit, illius gratia (tulum,
Et domum charam, & patrem etiam reliqui ve-
Ut Archaicum apud vos Aconæ, ut cor meum quærerem. (cœlitum.
Bab. Secundet amorem tuum quicquid est in cœlo
Ego olim me talem memini, dum obesum Jodocum meum grunnientem porculum
Huc, illuc sequerer, domo paterna profuga patrimonio pene excideram.
Fla. Hui! patrimonium crepas? dotem ego aliam non moror quam Archaicum.
Illum pluris facio, quam si Indiam utramque dotalem habeam.
Sed est quod summopere à te contendam hospita.
Ba. Quid quæso te?
Vicisti etiam absque certamine. *Fla.* Ut si quis ad vos sciscitatum veniat
De peregrina virgine, nulla hic fuerit. *Bab.* Secura sis, ita celabo te
Ac si ipsa non viderim; domestici autem signis faxo de te loquantur invicem;
Ædes interea meas tibi subesse volo, servis, ancillis impera;
Si quid in foro venale est, animo quod arrideat tuo,
Nisi postulando ipsa tibi defueris, nos emendo, coquendoque non deerimus.
Fla. Nihil tibi ex me damni erit, duc me in ædes hospita.
Bab. Est quod cum isto generoso colloquar, statim ad te redeo.

Myſis oſtende huic generoſæ Luna inſignitam cameram,
Ubi cum apud nos eſſet Duciſſa Florentiæ cœnata eſt,
Ignem accende, vide ne quicquam deſit.

Act. I. Scen. V.

Babila, Petruccius.

Bab. GEnerofe Capitane ut valent latera Mavortia?
Ubi ſunt fratres tui Bellonæ filii,
Qui triduo abhinc domum clamoſa conquaſſarunt hilaritudine?
Pet. Revera fulminatores ſunt iſti Babila, quorum vel minimus
Triginta hominum millia in aciem eduxit ſæpius.
Bab. Ego malim triginta librarum myriades, qui educant hoſpites.
Obſecro te pro iſthoc jentaculo quis ſolvet mihi?
Pet. Aufer digitum, ulcus tetigiſti Babila; ecquid eſt in olla bubulæ?
Bab. Pro numerata pecunia nihil non eſt. *Pet.* Vah quam ſordidum eſt
Cum viro bellicoſo loqui de iſthoc ſtercore? ego
Cum Bruxellas olim caperem opulentum oppidū
Militibus

Militibus concessi spolium, solam mihi gloriam
Reservatam volui; pecuniam, proh rem nihili, contempsi penitus.

Bab. At nos pacis Alumni pecunia, non gloriola vivimus.

Pen. Dabo igitur tibi, postquam Hollandiam expugnavero,
Quantum nummorum viginti carris auferre poteris,
Decem ancillas pingues, coquas & pistrices optimas,
Tres lixas. *Bab.* Tace sis, nihil mihi quicquam erit cum ancillis Belgicis
Butyraceis; cedo mihi præsentes nummulos, atque istas pellices
Jube ut victorem sequantur, pinsant, & coquant exercitui.

Pet. Mea passercula, quid habes? jentandum apud te est hodie;
Noli à me nummos exigere, optimos ad te deducam hospites,
Quorum per totas ædes intimum emittam loculi,
Civium opulentûm filios cum crumenis turgidis.

Bob. Illos ubi tecum adduxeris imperabis, mihi, interim
Bene nummatam hanc advenam observabo sedulo. *Pet.* Babila,
Audi meretrix, tentavi te modo, dicam nunc tibi
Serio me soluturum omnia. *Bab.* Unde autem?

Pet. Dominam Lidoniam; Neq.

Non nosti locupletem viduam? *Bab.* Audivi quidem de ea:
Quid narres fabulæ? *Pet.* Ego illi conjux futurus sum. *Bab.* Ha, ha, he.
Pet. Postquam pacatæ sunt omnes circumquaque respublicæ,
Nihilque jam negotii est viro bellatori reliquum,
Placet uxorem ducere. *Bab.* Sed qui tu illam obsecro?
Pet. Tentavi fœminam, facilem invenio, & ingenuam satis:
Præterea scholasticus ille Magister Nicolaus, cujus illa se commisit arbitrio,
Pro eo, qui milites inter & scholasticos intercedit, affectu mutuo
In expugnanda vidua suam mihi promisit operam.
Bab. Ha, ha, he, credam ubi vos junctis manibus saltantes videam. Vale.

Act. I. Scen. VI.

Petruccius, Fulvius.

Pet. PEssimum inter mortales est hoc fœminarum genus,
Parcum, avarum, sordidum, cui citius linguam è faucibus,
Quam succi aliquid aut edulii gratis unquam extorseris.
Quid agis nunc Petrucci? quam arcta te obsidione intus oppugnat fames? Phu?

Pheu! intestinorum bombardas audio, nisi opponas aliquid,
Hostes in fossam irruent: Nihilne est? vel placentam objice,
Vel caseum, vel porcinum callum, vel panem crustatum solide,
Ne perrumpant aliqua: ubi nostræ sunt auxiliariæ?
Oh! tandem video, hic socius est, hic imperator nostrarum partium,
Commeatum affert exercitui: exugam ex hoc homine jentaculum.
Ful. Videtur hic esse perhumanus, qui ignotum me salutavit præteriens,
Revocabo hominem: Vacatne vir egregie paucis cum peregrino colloqui?
Per. Salvus sis, istud genus hominum summopere colo,
Ut qui ipse domi sum rarissimus; ita me principes,
Quotquot in bellum prodeunt, ad se evocant, & in partes trahunt.
Ecquid novi est? *Ful.* Est certe aliquid, sed ego jam
Ab itinere defessus sum, ubi divortam nescio;
Si honestam mihi domum commendaveris, dicam postea.
Quid apud nos audierim. *Per.* *Chicky* captivum habeo:
Ego vero lubens id faciam, qui res novas audire gestio.

Ful. Estne mercator aliquis in hac urbe, qui Flaminius cluat?
Pet. Illum dicis, qui angulum habitat in extremo foro.
Ful. Fortassis: estne etiam Jacobus quidam è Gallia?
Pet. Nempe opulentus iste juxta armamentarium publicum.
Ful. Et Gerardus? *Pet.* Ad portum haud procul à castello situs.
Ful. Gratias tibi, ego mercatores illos inventum venio,
Ut minuta quædam debita, mille vel circiter ducatorum exigam.
Pet. Quid autem? securan' à piratis transfretatio est, & mercatura ubique libera?
Ful. Diis gratias, est. *Pet.* Cui id vos acceptum refertis obsecro?
Ful. Diis, inquam, & pacificis principibus, *Pet.* Pacificis principibus!
Imo bellicosis militibus: nos piratas sustulimus,
Oceanum aperuimus, mercaturam vestram stabilivimus, orbem ditavimus.
Ful. Agnoscimus vir magnifice. *Pet.* Quem ego senem video?
Certe hic etiam peregrinus est. *Ful.* Ubi autem est hoc divorticulum?
Pet. Quid si & huic me insinuem? Præda erit ab utroque gemina.
Heus excipito hic aliquis peregrinum hospitem:
Intra, obsecro, Hic

Hic tibi bene erit ob meam gratiam. Nunc si vulpem illunc vetulum.

Actus I. Scena VII.

Tiberius, Petruccius, Asellio.

Certe aliquid hoc solatî est confecto tandem itinere
Quietem invenire, & cum amicis congredi: sed nequam hæ puellæ
Animum perturbant mihi: nam quorsum à me fugam capesserent?
Nunquam durus, nunquam parcus, nunquam morosus extiti,
Ut solent quidam, qui supercilio coercent liberos:
Sive peplum, sive pallam, sive tiaram peterent,
De meo suppeditabam illico: Archaicum amabat utraque,
Neque me id latebat, non oblatrabam juveni,
Neque domo interdicebam mea, (quod fecisset alius)
Sed ad prandium quotidie invitabam, & ad cœnam comiter.
Pet. Euge, huic consuetudo est vocare homines ad prandium,
Utinam hodie pro more suo faciat. *Tib.* Quin etiam,

Cum

Cum valedicturus ad nos noctu venit, de industria

Statim secessi cubitum, ut illi (quod solent amatores)

Securi inter se garriant affatim, ultimoque illo plene fruerentur consortio.

Pet. Lepidum liberalem senem, olfacio jam ex isthoc mihi jentaculum.

Asel. Heie mi. *Tib.* Quid nunc? *Asel.* Meministin' quid oblitus domi reliqueris?

Tib. Quid demum? *Asel.* Baculum isthunc elegantem quem pater meus,

Quando me primum receperis in servitutem, donavit tibi,

Cum apiculo corneo, & furca deorsum ferrea.

Tib. Ut esset ut filium suum delirantem cæderem; tace sis fatue.

Pet. Videris tu quidem esse peregrinus per benigne senex. *Tib.* Et sum hercule.

Pet. Fieri potest ut comitem tuum desideres, qui in ædes illas modo

Diversus est. *Tib.* At, inquam, fieri non potest, ego enim

Neminem itineris sodalem præter truncum istum quem vides habeo.

Pet. Ignoscas igitur mihi, nam quidem adolescens advena

Illuc introivit nuper, quem ego una tecum appulisse credidi.

Tib. Quid sibi vult hic elephas? *Pet.* Quod si forte de hospitio

Nondum

Nondum provisum sit tibi, nullibi melius quam istic divorti poteris.
Tib. Devinctus sum humanitati tuæ : sed mihi apud amicum meum
Mercatorem quendam paratus est jampridem lectulus.
Pet. *Cancro* ; naufragium feci, inexpugnabile est vetustum hoc oppidulum.
Tib. Asellio. *As.* Here mi. *Tib.* Retro ad navem, atque illinc sarcinam
Defer ad Fabritii ædes; habitat is in vico medio
Juxta sacellum sancti Dominici. *Pet.* Nosti Fabritium?
Tib. A pueritia. *Pet.* Certe virum liberalem & probum;
Sed frater ejus ad eum commigravit nuper cum universa familia;
Vereor ut aliqua pars ædium vacet tibi. *Tib.* Quam callide
Venatur ex me prandium? excutiam jam hirudinem.
Quid; frater apud illum est, qui Veneriis mecum septennium
Transegit integrum? certum est illos visere, si in cella dormiendum fiet.
Pet. Perii. *Asel.* Here mi ad cujus ædes obsecro?
Tib. Fabritii juxta sacellum sancti Dominici. *As.* Fabritii
Juxta Phacelum sancti Leminici? sic obtundis semper memoriam mihi
Perplexis

Perplexis istis nominibus. *Tib.* Quin festinas
Asine?
As. Nos asini tardigrada sumus animalia, præsertim ubi incumbit sarcina.
Verum ego, here, licet contra naturam sit mihi,
festinabo tamen. *Exit.*
Tib. Tu interim sanguisuga valeas, *Exit.* *Pet.* Vtinam nemini quispiam
Cognatus aut amicus esset, qui cum è longinquo venientem hic exciperet.
Per Jovem, ubi proximo magnam aliquam civitatem cepero,
Quotquot amicos habeat, ad unum omnes occidione occidam pessima;
Ut me ulcisci queam, quem hujus amicitia pene præ inedia perdidit.
Merito affligor tamen, qui ex putido sene quicquam me lucri facturum credidi,
Quasi aquam expectassem è pumice. Revisam ego meum adolescentulum,
Illum palpabo sedulo, Deos atq; homines, exeuntem video!

Act. I. Scen. VIII.

Petruccius, Fulvius.

Pet. Diutius quam oportuit à te adfui cum antiquo commilitone meo,
Quem per hos annos totos quindecem non aspexi prius; Post

Post famosum istud Turcas inter & Hungaros prælium,
Ubi uterq; militavimus.sed veniebā ad te jā modo.
Ful. At mea me hinc avocant negotia, mercatores quos dixi, conventum eo;
Scio apud illos me pransurum hodie. *Pet. Diabolo.* *Ful.* Statim post prandium adero.
Pet. Oh! nondum incaluisti, redi mecum ad ignē denuo.
Ful. Conduxi cubiculum, præcuravi lectulum, detractæ sunt ocreæ,
Vestes excussæ, nihil hic amplius mihi negotî superest:
Equos & servum reliqui procul hinc in suburbiis.
Pet. Intra tamen, ut narres mihi quæ pollicitus es nova.
Ful. Non jam tempus est, unà (si libet) hic cœnabimus,
Tunc dicam omnia. *Pet.* At ego ante cœnam fame periero.
Vidistin' hospitam? *Ful.* Vidi. *Pet.* Satin' est elegantula?
Ful. Sicut cæteræ. *Pet.* Redi mecum, faciam ut facetiis te suis enecet:
Ful. Opportunum inter cœnandum hoc fuerit, sed quam ego illic aspexi virginem?
Vnde est obsecro; *Pet.* Virginem? ego nullam in istis ædibus aspexi virginem.
Ful. Est quædam, neq; vulgaris illa, sed perpolita admodum,
Quam ipsa forma, vestitus, verba ostendunt non ignobilem. *Pet.* Tentá-

Arch. Postquam Astræam auferre solam me non posse video,
Utrique valedico penitus, sed me polliceor
Post tres exactos menses Patavium reversurum denuo.
Phr. At hic quartus jam mensis agitur (si satis memini)
Ex quo Anconam venimus. *Arch.* Quid facerem Phrygio?
Nondum pacati sunt parentes istius, quem dixi, juvenis,
Tutius manere poteram Patavii, quam nunc redire queo:
Hoc me discruciat fidem Astrææ datam violasse me,
Quæ misera scio quantos pro me dolores ferat.
Phr. Here ego sum patronus tuus, ad te adjuvandum genitus,
Voca me patronum obsecro. *Arch.* Etiam irrides furcifer?
Phr. Scis non solere, sed voca me patronum, jubeo. *Arch.* Insanis, quid est?
Phr. Habeo quod animum tuum miris modis lætificet.
Arch. Quid illud tandem? *Phr.* Nihil; nisi me patronum dixeris.
Arch. Age, patronus es meus, si promisso steteris.
Phr. Ausculta igitur. *Arch.* Ausculto. *Phr.* Sed serio. *Arch.* Serio.
Phr. Hum, hum, hum, tu nunquam posthac Patavium videbis here,

Arch. Ain' vero ſcelus? actu lucem non aſpicies amplius,
Niſi aliquid ſolidi mihi ſtatim impertias gaudii:
Tu omnium es fugitive, miſeriis qui inſultes meis?
Phr. Abſtine manum; fugitive? quaſi vero
Fugitivus ipſe è Patavio non Anconam adveneris?
Audi jam; dixi Patavium te non viſurum denuo,
Id nunc confirmo ſcilicet, nam puella utraque
Fugitiva fugitivum hunc ſecuta eſt amaſium,
Ut tibi Patavium reviſendi laborem parcerent.
Arch. Lætificum hoc eſſe fateor, ſi modo verum ſit, nuncium.
Phr. Si Flaviam ego illam ſatis novi, hiſce eam oculis ad portum conſpexi hodie,
Cum elata fronte, contractis oculis, genis roſeis;
Præterea ex congerrone quodam meo Fabritium audivi quendam,
Cui iſte ſervus eſt, à Tiberio nuper accepiſſe literas,
Quæ in quærendis ſeni filiabus ejus imploran^t operam,
Tiberium ipſum brevi declarant adfore. *Arch.* Patrone mi (mihi
Cedo clienti manum, hem tibi, nunc ſi Aſtræam
Oſtendes uſpiam. *Phr.* Totam hanc urbem ego
A ſummis tegulis ad fundamenta perſcrutabor hodie,
Quin ſiſtam tibi. *Arch.* Quod ni ſtatim feceris,

Subito conceptum hoc gaudium evanescet subito.

Proh summe Jupiter! Flaviam ecce, quid faciam? De sorore interrogem? nil potero ingratius, abibo potius.

Act. I. Scen. IV.

Flavia, Babila.

CRedo equidem omnes, quantum est in hac civitate, viros atq; fœminas

Aut Deucalionis figmentum esse lapideum, aut Promethei luteum;

Ita illi prorsus indigni sunt, quos deus quisquam finxerit.

Nam heri postquam procelso ratis appulisset vespere,

Ad noctis fere conticinium deambulavi misera,

Neq; hospitio me excepit quisquam, nec intromisit ædibus:

Quanquam ego neq; molesta hospiti, neq; sumptui futura sim;

Ipsa pro me & coquam & lotricem agam; & impensas omnes

Ex iis, quas huc apportavi, gemmulis persolvam facile.

Nunc si me pater huc quæsitum veniens in plateis opprimat,

Laboriosum hoc iter, & Archaicum una mecum perdidero;

Quem

Quem si inveniam forsitan, non me maris immensi tædium,
Non hujus noctis inquies, non patris minæ, imo ne ipsæ gravabunt lachrymæ,
Sed quandam video, percontabor de hospitio. *Ba.* Advena hæc videtur fœmina,
Tentabo an ad nos possim allicere. *Fla.* Mulier bona licet ne pauca?
Beb. Serva sum tua, si quid placet impera.
Fla. Scin' ubi hospitium conduci queat peregrinæ virgini?
Prænumerata pecunia, & impensis solutis omnibus?
Bab. Nisi indignæ sunt prorsus, quas adire dignetur tam formosa Domina,
Novi ædes quasdam haud procul ab hoc loco dissitas,
Ubi parum lauta quidem invenies, sed munda satis omnia,
Tersam cameram, lectum molle, conclave solitarium,
Salubre ferculum, pinguem hospitem, & festivam hospitam.
Fla. Si non molesta futura sim tibi, eo me deducas obsecro.
Ba. Imo ideo me superbā facis, quod meo digneris uti ministerio;
Sequere ancillam tuam Domina. *Fla.* Sed quam te dicam ego,
Quæ me ita benigne excipis nunquam à te conspectam antehac?

Bab. Ego illa sum quæ peregrinis omnibus præsertim fœminis inservire cupio.
Fla. At nomen tuum quæso, atque ubi habites,
Ut, diutius si in hac urbe commorer, ignara ne sim
Olim reddendæ gratiæ tibi, ubi fiet occasio.
Bab. Ut fatear, ego sum istius, quam dixi, cauponæ cauponaria,
Nomen Babila est mihi, illic ego cum porcello meo Jodoco (culinariam.
Decem jam annos ago, rempublicam administrans
Fla. Gaudeo occurrisse me tibi sodali tam undequaque lepidæ,
Cujus, uti spero, sales curas imminuent mihi.
Bab. Licetne Domina interrogare unde, & qua de causa Anconam veneris?
Fla. Haud multum dubito quin fœmina fœminæ præstitura sit silentium.
Bab. Sexus me id monet noster; nam mulieres, quantumvis garrulæ, (satis.
Quando virorum res agitur, in sua sunt taciturnæ
Fla. Age, legem istam sanciamus; ego igitur Tiberii sum (altera,
Mercatoris Patavini filia, soror mihi est germana
Mihi Flavia, illi Astræa nomen inditum; eundem utraque
Archaicum vestratē quendā amamus adolescentulū.
Ipsum nomen lachrymas extorquet mihi, qui dum Patavii
Studeret literis, æquales omnes forma, comitate, ingenio anteibat facile,
Sed urgente nuper infortunio ex urbe profugit clanculum,

Et

Et secum una cor meum è præcordiis abstulit, illius gratia (tulum,
Et domum charam, & patrem etiam reliqui ve-
Ut Archaicum apud vos Aconæ, ut cor meum quærerem. (cœlitum.
Bab. Secundet amorem tuum quicquid est in cœlo
Ego olim me talem memini, dum obesum Jodocum meum grunnientem porculum
Huc, illuc sequerer, domo paterna profuga patrimonio pene excideram.
Fla. Hui! patrimonium crepas? dotem ego aliam non moror quam Archaicum.
Illum pluris facio, quam si Indiam utramque dotalem habeam.
Sed est quod summopere à te contendam hospita. *Ba.* Quid quæso te?
Vicisti etiam absque certamine. *Fla.* Ut si quis ad vos sciscitatum veniat
De peregrina virgine, nulla hic fuerit. *Bab.* Secura sis, ita celabo te
Ac si ipsa non viderim; domestici autem signis faxo de te loquantur invicem;
Ædes interea meas tibi subesse volo, servis, ancillis impera;
Si quid in foro venale est, animo quod arrideat tuo,
Nisi postulando ipsa tibi defueris, nos emendo, coquendoque non deerimus.
Fla. Nihil tibi ex me damni erit, duc me in ædes hospita.
Bab. Est quod cum isto generoso colloquar, statim ad te redeo.

Mysis ostende huic generosæ Luna insignitam cameram,
Ubi cum apud nos esset Ducissa Florentiæ cœnata est,
Ignem accende, vide ne quicquam desit.

Act. I. Scen. V.

Babila, Petruccius.

Bab. GEnerose Capitane ut valent latera Mavortia?
Ubi sunt fratres tui Bellonæ filii,
Qui tridùo abhinc domum clamosa conquassarunt *hilaritudine?*
Pet. Revera fulminatores sunt isti Babila, quorum vel minimus
Triginta hominum millia in aciem eduxit sæpius.
Bab. Ego malim triginta librarum myriades, qui educant hospites.
Obsecro te pro isthoc jentaculo quis solvet mihi?
Pet. Aufer digitum, ulcus tetigisti Babila; ecquid est in olla bubulæ?
Bab. Pro numerata pecunia nihil non est. *Pet.* Vah quam sordidum est
Cum viro bellicoso loqui de isthoc stercore? ego.
Cum Bruxellas olim caperem opulentum oppidū
Militibus

Militibus concessi spolium, solam mihi gloriam
Reservatam volui; pecuniam, proh rem nihili, contempsi penitus.
Bab. At nos pacis Alumni pecunia, non gloriola vivimus.
Pen. Dabo igitur tibi, postquam Hollandiam expugnavero,
Quantum nummorum viginti carris auferre poteris,
Decem ancillas pingues, coquas & pistrices optimas,
Tres lixas. *Bab.* Tace sis, nihil mihi quicquam erit cum ancillis Belgicis
Butyraceis; cedo mihi præsentes nummulos, atque istas pellices
Jube ut victorem sequantur, pinsant, & coquant exercitui.
Per. Mea passercula, quid habes? jentandum apud te est hodie;
Noli à me nummos exigere, optimos ad te deducam hospites,
Quorum per totas ædes intimum emittam loculi,
Civium opulentûm filios cum crumenis turgidis.
Bob. Illos ubi tecum adduxeris imperabis mihi, interim
Bene nummatam hanc advenam observabo sedulo. *Per.* Babila,
Audi meretrix, tentavi te modo, dicam nunc tibi
Serio me soluturum omnia. *Bab.* Unde autem?
Per. Dominam Lidoniam; Neq.

Non nosti locupletem viduam? *Bab.* Audivi quidem de ea:

Quid narres fabulæ? *Pet.* Ego illi conjux futurus sum. *Bab.* Ha, ha, he.

Pet. Postquam pacatæ sunt omnes circumquaque respublicæ,

Nihilque jam negotii est viro bellatori reliquum,

Placet uxorem ducere. *Bab.* Sed qui tu illam obsecro?

Pet. Tentavi fœminam, facilem invenio, & ingenuam satis:

Præterea scholasticus ille Magister Nicolaus, cujus illa se commisit arbitrio,

Pro eo, qui milites inter & scholasticos intercedit, affectu mutuo

In expugnanda vidua suam mihi promisit operam.

Bab. Ha, ha, he, credam ubi vos junctis manibus saltantes videam. Vale.

ACT. I. SCEN. VI.

Petruccius, Fulvius.

Pet. PEssimum inter mortales est hoc fœminarum genus,

Parcum, avarum, sordidum, cui citius linguam è faucibus,

Quam succi aliquid aut edulii gratis unquam extorseris.

Quid agis nunc Petrucci? quam arcta te obsidione iam oppugnat fames? *Phu.*

Phcu! intestinorum bombardas audio, nisi opponas aliquid,
Hostes in fossam irruent: Nihilne est? vel placentam objice,
Vel caseum, vel porcinum callum, vel panem crustatum solide,
Ne perrumpant aliqua: ubi nostræ sunt auxiliariæ?
Oh! tandem video, hic socius est, hic imperator nostrarum partium,
Commeatum adfert exercitui: exugam ex hoc homine jentaculum.
Ful. Videtur hic esse perhumanus, qui ignotum me salutavit præteriens,
Revocabo hominem: Vacatne vir egregie paucis cum peregrino colloqui?
Per. Salvus sis, istud genus hominum summopere colo,
Ut qui ipse domi sum rarissimus; ita me principes,
Quotquot in bellum prodeunt, ad se evocant, & in partes trahunt.
Ecquid novi est? *Ful.* Est certe aliquid, sed ego jam
Ab itinere defessus sum, ubi divortam nescio;
Si honestam mihi domum commendaveris, dicam postea.
Quid apud nos audierim, *Per.* Chicky captivum habeo:
Ego vero lubens id faciam, qui res novas audire gestio.

Ful. Estne mercator aliquis in hac urbe, qui Flaminius cluat?
Pet. Illum dicis, qui angulum habitat in extremo foro.
Ful. Fortassis: estne etiam Jacobus quidam è Gallia?
Pet. Nempe opulentus iste juxta armamentarium pub'icum.
Ful. Et Gerardus? *Pet.* Ad portum haud procul à castello situs.
Ful. Gratias tibi, ego mercatores illos inventum venio,
Ut minuta quædam debita, mille vel circiter ducatorum exigam.
Pet. Quid autem? securan' à piratis transfretatio est, & mercatura ubique libera?
Ful. Diis gratias, est. *Pet.* Cui id vos acceptum refertis obsecro?
Ful. Diis, inquam, & pacificis principibus, *Pet.* Pacificis principibus!
Imo bellicosis militibus: nos piratas sustulimus,
Oceanum aperuimus, mercaturam vestram stabilivimus, orbem ditavimus.
Ful. Agnoscimus vir magnifice. *Pet.* Quem ego senem video?
Certe hic etiam peregrinus est. *Ful.* Ubi autem est hoc divorticulum?
Pet. Quid si & huic me insinuem? Præda erit ab utroque gemina.
Heus excipito hic aliquis peregrinum hospitem:
Intra, obsecro, Hic

Hic tibi bene erit ob meam gratiam. Nunc si vulpem illunc vetulum.

Actus I. Scena VII.

Tiberius, Petruccius, Asellio.

CErte aliquid hoc solati est confecto tandem itinere
Quietem invenire, & cum amicis congredi: sed nequam hæ puellæ
Animum perturbant mihi: nam quorsum à me fugam capesserent?
Nunquam durus, nunquam parcus, nunquam morosus extiti,
Ut solent quidam, qui supercilio coercent liberos:
Sive peplum, sive pallam, sive tiaram peterent,
De meo suppeditabam illico: Archaicum amabat utraque,
Neque me id latebat, non oblatrabam juveni,
Neque domo interdicebam mea, (quod fecisset alius)
Sed ad prandium quotidie invitabam, & ad cœnam comiter,
Pet. Euge, huic consuetudo est vocare homines ad prandium,
Utinam hodie pro more suo faciat. *Tib.* Quin etiam,

Cum

Cum valedicturus ad nos noctu venit, de industria

Statim secessi cubitum, ut illi (quod solent amatores)

Securi inter se garriant affatim, ultimoque illo plene fruerentur consortio.

Pet. Lepidum liberalem senem, olfacio jam ex isthoc mihi jentaculum.

Asel. Here mi. *Tib.* Quid nunc? *Asel.* Meministin' quid oblitus domi reliqueris?

Tib. Quid demum? *Asel.* Baculum isthunc elegantem quem pater meus,

Quando me primum receperis in servitutem, donavit tibi,

Cum apiculo corneo, & furca deorsum ferrea.

Tib. Ut esset ut filium suum delirantem cæderem; tace sis fatue.

Pet. Videris tu quidem esse peregrinus per benigne senex. *Tib.* Et sum hercule.

Pet. Fieri potest ut comitem tuum desideres, qui in ædes illas modo.

Diversus est. *Tib.* At, inquam, fieri non potest, ego enim

Neminem itineris sodalem præter truncum istum quem vides habeo.

Pet. Ignoscas igitur mihi, nam quidem adolescens advena

Illuc introivit nuper, quem ego una tecum appulisse credidi.

Tib. Quid sibi vult hic elephas? *Pet.* Quod si forte de hospitio

Nondum

Nondum provisum sit tibi, nullibi melius quam
istic divorti poteris.
Tib. Devinctus sum humanitati tuæ : sed mihi a-
pud amicum meum
Mercatorem quendam paratus est jampridem
lectulus.
Pet. *Cancro* ; naufragium feci, inexpugnabile est
vetustum hoc oppidulum.
Tib. Asellio. *As.* Here mi. *Tib.* Retro ad na-
vem, atque illinc sarcinam
Defer ad Fabritii ædes; habitat is in vico medio
Juxta sacellum sancti Dominici. *Pet.* Nosti Fa-
britium?
Tib. A pueritia. *Pet.* Certe virum liberalem &
probum;
Sed frater ejus ad eum commigravit nuper cum
universa familia;
Vereor ut aliqua pars ædium vacet tibi. *Tib.* Quam
callide
Venatur ex me prandium? excutiam jam hiru-
dinem.
Quid; frater apud illum est, qui Veneriis mecum
septennium
Transegit integrum? certum est illos visere, si in
cella dormiendum fiet.
Pet. Perii. *Asel.* Here mi ad cujus ædes ob-
secro?
Tib. Fabritii juxta sacellum sancti Dominici. *As.*
Fabritii
Juxta Phacelum sancti Leminici? sic obtundis
semper memoriam mihi

Perplexis

Post famosum istud Turcas inter & Hungaros
prælium,
Ubi uterq; militavimus.sed veniebā ad te jā modo.
Ful. At mea me hinc avocant negotia, mercatores quos dixi, conventum eo;
Scio apud illos me pransurum hodie. *Pet.Diabolo.*
Ful. Statim post prandium adero.
Pet. Oh! nondum incaluisti,redi mecum ad ignē denuo.
Ful. Conduxi cubiculum, præcuravi lectulum, detractæ sunt ocreæ,
Vestes excussæ,nihil hic amplius mihi negotī superest:
Equos & servum reliqui procul hinc in suburbiis.
Pet. Intra tamen, ut narres mihi quæ pollicitus es nova.
Ful. Non jam tempus est, unà (si libet) hic cœnabimus,
Tunc dicam omnia. *Pet.* At ego ante cœnam fame periero.
Vidistin' hospitam? *Ful.* Vidi. *Pet.* Satin' est elegantula?
Ful. Sicut cæteræ. *Pet.* Redi mecum, faciam ut facetiis te suis enecet:
Ful. Opportunum inter cœnandum hoc fuerit, sed quam ego illic aspexi virginem?
Vnde est obsecro: *Pet.* Virginem? ego nullam in istis ædibus aspexi virginem.
Ful. Est quædam, neq; vulgaris illa,sed perpolita admodum,
Quam ipsa forma, vestitus, verba ostendunt non ignobilem. *Pet.* Tentá-

Pet. Tentabo statim, nam profecto si generosa est, non jejunat hodie.
Non detinebo te amplius, mihi prandium hic sumendum est
Cum festivis quibusdam sociis, hic me si mature redeas, invenias. Vale.

Act. I. Scen. IX.

Fulvius, Asellio.

Ful. Miror undénam sit hæc virguncula, & quid sibi velit,
Quæ sic adblanditur mihi, & quasi notum falso compellat nomine,
Archaicum vocat: at ego inter mortales Archaicū
Me novisse neminem recordari queo, Amorem, Patavium,
Tiberium quendam patrem, & Nicolaum, nescio quos Lemures
In ore habet, quorum nec nomina ad me pervenere prius.
Interim amare me videtur perdite; nisi Mercurius aliquis
Figuram indutus sit meam, & mihi suam commodato dederit,
Nescio quid rei fiet. Age, formosa est, adolescentula est,
Bene morata atque educata est, quare ego illam non amem mutuo?

Faciam

Faciam hercle, neq; ægre feram, ſive me *Archa*-
icum nuncupet,
Seu quemvis alium, ero quem me eſſe velit:
Dicat Vulcanum licet, modo Venerem ſe præſtet
mihi:
Si hanc ultro ſe offerentem reſpuam, dignus ſum
Cui nulla animum adjiciat fœmina. *Aſ.* Ha, ha, ha,
quis unguentum hoc ex me emet?
Quod proprio ſudore atq; opera ipſe laborando
confeci modo.
Tu illic jace, vindictam ex te ſumam ego,
Huc uſq; portavi te, donec defeſſi ſunt tandem hu-
meri,
Redde vicem, & me paulisper ſuſtine. ha, ha.
Ful. Quid habes bone vir? *Aſ.* Quid habeam?
audacula
Hercle interrogatio; quid id ad te, reſpondere
jam poteram?
Sed habeo tres obolos. *Ful.* At in ſacculo? *Aſ.* Tres?
ita, tres obolos ſi bene memini, vide ſis duos.
Ful. Non opus eſt, ne te moleſtes amplius. *Aſ.* Ecce
illic tertium,
Mentiri non ſoleo. *Ful.* Certe dives admodum.
Aſ. Mediocriter, diis gratias. Fa, Fa, Fa, Fabritii
juxta——
At te cum ineptis tuis quæſtionibus eradicent ſu-
peri.
Herum ubi inveniam, neſcio; adeo commoviſti
cerebellum mihi.
Juxta — iterum atq; iterum, quiſquis es te
perfundet Jupiter.

Ful. Si

Ful. Si irascaris abeo. *As.* Ne syllabam quidem teneo, dicat mihi mox aliquis
Qua via evolarint è capite isthæc mihi, ha, sic est proculdubio,
Exudavi memoriam penitus: quid si in mappa rursus invenerim omnia?
Nihil est, nihil est, quid agam, quo vadam nescio, hum cogita tecum Asellio, cogita.

Actus I. Scena X.

Brilla, Asellio, Eleazer, Iodocus.

NÆ ego omnimodæ nequitiæ capistro dignus sum internuncius;
Literas has ad Archaicum deferendas habeo, qui Patavio
Nuperrime reversus est, nam mea morem hunc habet domina,
Si quem venustum aspexit adolescentulum, libidine
Debacchatur illico, neq; vero frustra nomen est impositum Lesbiæ,
Nam Catulli Lesbiam præ istac matronam diceres,
Sed quis me jam homo quid agam consulet? postquam neq; domi hominem,
Neq; foris invenire valeo, obscœnam authori rursus commendabo chartulam.
Quis istic meditatur sedens? molitur aliquid contra rempublicam;
Ex-

Excitabo hominem. *Af.* Juxta phaselum sancti Leminici. *Br. Cargo,*
Quid tu dormis hic ante ædes? *Af.* Quid ais nequam puer?
Nisi defessus essem vellicarem auriculas tibi.
Bril. Quid rei agitur? saccum sacculo insidentem video.
Af. Ha, ha, mi puellule quæso ne molestus sis, neq;
Meditationes interturbes meas. *Br.* Id nempe dixeram,
Hostis es reipublicæ, magni aliquid nobis machinaris mali.
Af. Hercle, certe nunquam cuiquam ex quo natus sum
Vel fecisse me mali, vel etiam cogitasse memini.
Bril. Hem fundum istius video, mansuetum est animal,
Audacter ludificare licet: Quanti utricularem hanc tibiam?
Af. Nasus est meus furcifer. *Br.* Flabella autem cujus sunt hæc fœminæ?
Af. Omi te auriculam, non mittis? *Br.* O imprudentem me! qui tam prope
Hominem accesserim. vexabo dehinc eminus. *Af.* Satis cessatum est Asellio
Nunc si quo eam, noverim, dii me omnes perdant; heus puer
Ubi est Fabristii domus? *Br.* Non novi hominem, dicam tamen;

Quis

Quis ille ut sit, magnatum aliquis? *Af.* Non, non, mercator est,

Aiunt habitare juxta castellum sancti Leminici,

Bril. Oh bene est, ito per forum primo, dein ad sinistram deflectito,

Mox ubi ad trivium veneris (nam pervenies tandem ad trivium)

A dextra viam capessito; postea —— *Af.* Mane, mane, mane,

Forum, sinistra, trivium, dextra; Perge jam.

Br. Postea angiportum illum ingredere, qui ad fluvium ducit,

Castellum videbis illico (*at Fabritium illic invenies neminem.*)

Af. Age, quid hic moramur? conscende jam *humeros mihi,*

Sed ubi, ubi est *pallium? putasne perdidisse* me *pallium?*

Br. Pallium, ha, ha, he. *Af.* E navi extulisse memini. *Br.* Ha, ha, he.

Aff. Redibo, & perquiram sedulo, hah, si & sarcinam sic amitterem,

Perirem magis, ahme, ooh, ooh. *Br.* Audi tu homo.

Tun' perdidisti pallium? *Af.* Novum, duobus limbis circumdatum.

Ab furtificam civitatem! hei mihi! ooh, ooh. *Br.* Certun' es

Urbi intulisse pallium? *Af.* Jammodo ab hoc laevo pependit humero, ooh.

Br. Si quis furem ostenderet, quid illi dares? *As.* Quid non darem?
Darem tres obolos totam opulentiam meam. *Br.* Nimium prodigus es,
Præstigiatorem ego gratis indicabo tibi. *As.* Meum suavium,
Cape sis hos tres obolos. *Br.* Benignitatem non aspernor tuam;
Haud procul hinc Judæus habitat, homo subdolus, nequam,
Vidi eum jam modo pallium inferentem ædibus quis tui color est?
Qualis limbus? *As.* Color cinericeus, limbus duplex cæruleus.
Br. Misit me Deus aliquis ut prodessem tibi, istoc ipsum
Portare Judæum vidi; is illic habitat, vide an verum dixerim.
As. *Tick, tock, tick.* *Eleaz.* Quis est? *As.* Prodi scelerate & pallium mihi.
Ele. Pallium? habeo elegantissima, Gallica, Hispanica, Britanica,
Intra mecum obsecro. *As.* Gratias mi puellule, sequor te. *Br.* Ha, ha, he.
Judæus hic, ha, ha, he, est vestimentorum institor, atque illum putat
Pallium coemendi gratia ad se venisse, cum is tantum expectat suum, ha, ha, he,
Quam vereor ne mox risu me distendam nimio,
Ubi hi vicissim se intelligent, & jurgari cœperint,

Interim iſtanc de via ſarcinam amovebo paululum,
Ut ille dum ſe angit denuo, mihi novus exurgat joculus.
St. Intus tumultuantes audio, credo pugnis rem diſcernere.
Jam hic peregrinus prono capite ex ædibus extrudetur illico.
Dixin'? ha,ha,he, agedum Eleazere, ha,ha,he.
Age peregrine, naſum illi complanatum videre cupio.
Ha, ha,he. Age iterum Eleazere, tunde, feri,
Attolle lævam tu homo, atque iſtum obliquum incute:
Ha, ha, he. vide Jodoce, vide, vide. *Jod.* Quid agitis viri?
Quis tu es qui vicinum meum tam robuſte defricas?
Aſ. Sine me quæſo, pallium ſuffuratu'ſt mihi. *Jod.* Hic pallium?
Aſ. Teſtem habeo. *Jod.* Quem obſecro? *Aſ.* Iſtunc puerum,
Qui eum vidit meum furantem pallium. *Jod.* Ho, ho, ho, Brilla,
Tuan' hæc eſt nequitia? nequam eſt hic carnifex;
Deluſit te. *El.* Men' falſo inſimularier? men' haberi ludibrio?
Jod. Parcas homini, ignarus fecit, quicquid injuriæ patravit tibi.
El. Vah porco immundiorem beſtiam. *Aſ.* Si putarem te

De industria mentitum esse, vapulares. *Br.* Ha, ha, he, valete.

As. Abi in malam rem sceleste. dixit hic mihi
Pallium apud te meum vidisse se. Redi mecum in gratiam bone vir.

El. Puerum istum, si arripiam, infoelici suspendam arbore.

As. Deûm fidem! ubi sarcina est mea? *Jod.* Haeccine est?

Ipsa eadem, jam ego pallium mihi plane periisse sentio.

Cantio pro intervallo Actus primi & secundi.

Spudaeus, Asotus.

Spu. E*Heu fugit ocyor vento*
Aetas, quisquis es memento
Non perpetua esse bona
Sortis & naturae dona.

Aso. *Fugit aetas, & facessit,*
Forma decor deflorescit,
Nisi prope res ad senium,
Vide ne defraudes genium.

Spu. *Horas bene colloca,*
Non redibit aliqua.
Aso. *Non redibit hæc juventus,*
Ergo nunc vivendi tempus.

Basium mea, vinum puer,
Dies it, præsenti fruar.
Spu. *Te, et quisquis sic insanit*
Pudor & paupertas manet.

Fœlix ætatem quisquis temperat,
Juventæ senem ne pœniteat.

Actus II. Scena I.

Fulvius, Astræa.

Ful. DEUS bone! quam hæc pecunia, res chara est, & pergrata omnibus?
Quam ægre illam dimittunt, qui habent? qui non habent,
Quam insequuntur avide? ejus unius gratia
Egomet Anconam veni, sed putasne me accepisse vel ducatum hactenus?
Ne drachmam quidem: conveni mercatores meos,
Exegi a singulis quantum debebant mihi, apud eos
Laute habitum me esse fateor, & pransum optime,
Neque vero inficias ibant, aut, quod multi solent,

Partem diffitebantur nimiam: at solvendo non erant:
Alius crastinam, alius tertiam abhinc assignabat diem:
Scio ita hominum res esse, ut pauci tantam pecuniæ
Summam in numerato habeant; neque id ægre est mihi:
Nunc ad amicam propero peregrinam virginem,
Et grandiloquum Capitanum meum: At quis istic festinat puer?
Ast. Archaice mi! Deos veneror, qui te obtulerunt mihi tam subito.
Tota ex quo te vidi sum lætitia; Quid est? ut habet mel meum?
Quare non ad nos mense tertio? *Ful.* Adolescens
Quid vis tibi? non sum is quem putas, abscede aliquo.
Ast. Nondum fides probata est mea? Quid me tentas Archaice?
Astræa sum tua, ne quid erres, in hoc virili habitu,
Quem assumpsi ideo, ut ignota ad te Anconam fugerem.
Ful. Quæcunque es, per Mercurium mea non es, etiamsi sis fœmina,
Adhuc ignota sis per me licet. *Ast.* Mitte has nugas, deliciæ meæ;
Eundem præsta te mihi, quem olim cum esses Patavii.

Ful. Per Pollucem neque Patavium, neque te vidi ante hunc diem.

Satin' sanus es? *Ast.* Etiam ulterius experiri libet?

Ful. Etiam ulterius delirare libet? non novi te inquam.

Ast. Et nosti me satis, & amasti olim Archaice. Quid me discrucias?

Ful. Nugæ, nugæ, non sum Archaicus, alibi tibi quærendus est amasius.

Ast. At si ego forte exciderim, en istum obsecro, & si potes dedisse nega;

Cujusnam est illud corculum sagitta persossum flammea?

Quid sibi vult inscriptum illud——Amor incendium?

Ful. *Seu tu adolescens seu virgo es, siquis te amat* adolescentulus,

Atque istunc donavit annulum; quid mea *interest*?

Pereat ille, quisquis est, si fidem fregerit, à me hercle

Nec violata est, nec dum cuiquam data, neque incendium

Amoris istud in meo unquam arsit pectusculo.

Ast. Deos omnes! quænam est hæc impudentia, ut teipsum perneges?

Ful. Per superos, inferos, medioximos Deos neque feci, neque faciam.

Nomen mihi Fulvio est, non Archaico; è Mediolano sum,

Non

Non ex Patavio. *Ast.* Perfidus es, perjurus es, nomen finxisti tibi,

Quod parentes nunquam imposuerunt, puellam perdidisti miseram.

Hæccine fides est? *Ful.* Stulta es, insana es, quæ quod promisit alius,

A me expostulas: Amatorem tuum perquire, atque hæc apud illum dicito;

Mihi amplius audire te volupe non est, aliam rem ago. *Exit.*

ACT. II. SCEN. II.

Astræa, Lesbia.

Ast. POtestne hoc, etiamsi inferi id omnes procurent, fieri,

Ut amorem hic mei deposuerit, & fidem fregerit?

Alii cuipiam non credidissem, nisi audivissem dicere.

O inerme Cupido numen! adeóne tuam facile sagittam excuti?

Inique puer! aut illi vulnus infixisses altius,

Aut me intactam omisisses. Infaustam virginem!

Quæ patrem, paternam domum, & Patavium reliqui misera,

Ut amasium hic Anconæ quærerem & invenirem contumeliam,

Les. Certe venustum adolescentulum, quid agit?

Ast. Hei mihi! quo nunc eam? ad illum rursus? at rejiciet denuo:

Ad iratum patrem? qui illum contueri sustineam?

Quem senem, annosum, infirmum, reliqui solitarium.

Quid agam? quid inceptem? quid consilii capiam?

Les. Quænam hæc est ploratio? *Ast.* Ah pectus meum!

Quanti te dolores opprimunt? *Les.* Miseret me, aggrediar, atque alloquar.

Adolescens quid tristis es? *Ast.* Quæ tu quæ rogas?

Ideo tristis sum, quia sum miserrimus. *Les.* Quid est? eloquere,

Forsan solatii apud me invenies aliquid.

Ast. Solatii? id neque à te, neque ex alia quavis ex pecto fœmina;

Ingens ærumnarum mearum moles solatio non reliquit locum.

Les. Quid, patrem aut matrem sepilivisti? idem permultis contigit,

Ast. Ferrem si id esset æquius. *Les.* Periit amicus intimus?

Ast. Mihi quidem periit, sed non est defunctus tamen. (nonne hoc est?

Les. Si ænigmata loquaris semel, amare te conjicio:

Ast. Forsitan. *Les.* Opportune occurristi mihi, primaria sum

Antistes Veneris, domus mea amoris est sacrarium.

Divertes apud me si placet, donec amoris aut remedium

Inveneris

Inveneris, aut exitum. *Ast.* Benigna es, & me nondum excepit quispiam.

Les Brilla avoca huc ad me Babilam, interim hunc adolescentulum

Ad me deducam, atque ad vos revertar quam citissime.

Act. II. Scen. III.

Brilla, Babyla, Lesbia.

Bril. Hæccine tam humanam se isti præstaret juveni,

Nisi aliquid ex eo. volupe speraret sibi? Novi animum,

Novi mores ejus: citius in plateis hic algere sineret.

Quid autem inter illam nunc & Babilam nequitiæ cuditur?

Irretiendus est adolescens aliquis, quem hæc hyæna devoret:

Horum ego conscius sum omnium, quem nisi ipse esset furtificus,

Trisulco crepitante statim fulmine dissiparet Juppiter.

Bab. Ecquis pulsat? *Br.* Prodi Babila, prodi inquam, venefica.

Bab. Tun' eras? quid moliris mali? *Br.* Malam bestiam

Quæro, & te inveni commodam. Hera hic confestim aderit,

T 5 Habes

Habet quod tecum agat. *Ba.* Quid illa? sentit ebullire sanguinem?

Br. Dicam tibi, literas mihi nuper ad Archaicum quendam deferendas dedit,

Lascivas, nequam, amatorias, quales illa conscribit plurimas:

Eas, dum investigarem hominem, malo fato perdidi,

Heræ tradidisse renuntiavi; adolescentem vero una aut altera

Tantum perlecta linea frustulatim discerpsisse chartulam,

Mihi grandem impegisse colaphum, qui illos tulerim.

Bab. Pol tu quantivis pretii nebulo es. *Br.* Vapulassem merito,

Nisi aliquid commentus essem, nunc illam conjicio

Postquam istum tam alienum videt, ad alium ferri,

Et tuo ad id uti velle auxilio. *Ba.* Verisimile est,

Nihil ei molestum est magis, quam noctem solitariam ducere.

Br. Eccum ipsam. *Les.* Salve mea commoditas, mea Babila ut vales?

Ba. Video te nondum consenescere, Madonna, & videre gaudeo.

Les. *Pish*, senectutem istam apage, puella sum vix quindenaria.

Rubent adhuc genæ, dentes firmi sunt, scintillant oculi,

Saltant

Saltant venæ, caro mollis est, & succida. *Br.* Frons levis,

Et relicina, labia ingenua & mollicula, suavis spiritus.

Les. Totum corpus vegetum. *Br.* Appetitus vividus. *Ba.* Euge, quid imperas mihi?

Les. Paratan' es exequi (nequitia mea) quicquid imperavero?

Ba. Quorsum ambages istæ? peractum jam esset, nisi distulisses eloqui.

Les. Scelestum & impurum est, quid ais? *Ba.* Quasi te non noverim.

Les. Siccine: fac igitur Petruccii me hac nocte compotem: potin'?

Ba. Capitani? faciam ubi ego tubam inflavero, ut ad pugnam irruat.

Les. Habe sis, quo pacto autem? *Ba.* Sine me, utar hoc stratagemate,

Nescio qua spe fretus Lidoniæ is adjecit animum;

Dicit Magistrum Nicolaum suam promisisse operam.

Les. Quid? amatne alteram? certe timeo. *Ba.* Audi sis, fingam ego

Lidoniam à cœna meis illum præstolaturam ædibus;

Orare ut secreto quantum potest, nec ante decimam ad nos veniat,

Ne illa famæ jacturam faciat. *Les.* Intelligo te, & cum is eo venerit,

Ego eum pro Lidonia meo excipiam lectulo. *Ba.* Sic est,

Placetne

Act. II. Scen. IV.

Brilla, Babila, Nicolaus.

Br. JAm ego auxiliarius sum tuus Babila, mi si, niubi nostræ conjunctæ sunt copiæ,
Inauditum aliquid producant joculare nefariumfacinus, quod vel heræ meæ,
Vel bombardiloquo Capitano præ iracundia mox disrumpat animum.
Bab. Age scelus, vin' mecum conspirare ut fortiter faciamus;& pro triumpho rideamus affarim?
Petruccio, Nicolao & Judæo etiam Eleazero collocatæ sunt insidiæ. *Br.* Illin' iterum?
Habebis me arte, consilio, manu adjutorem tibi, etiamsi ob id postea vapulem.
Bab. Ne timeas, nihil in heram tuam statuetur durius quam quod sola dormiet.
Ausculta mihi, Petruccius jam intus apud me est, vestes ei
Magistri Nicolai sunt obtinendæ. *Br.* Quo pacto autem? *Ba.* Lesbiam amat,
Eam apud nos hac nocte Judæum expectare suggeram,
Cui eum assimilare volo, & personatum huc accedere,
Quasi ipse sit. *Br.* Judæi sed unde paretur habitus?
Ba. Id statim scies, adesse Nicolaum video, recipe huc te.

Atque

*A*tque observa sedulo. *Nic.* Ubi gentium ut sit Archaicus?
In loco est, sat scio, quia cursus est, sed quinam sit iste locus?
Id nunc inquiro (scilicet: pati non possum amplius
Quæ in me atque illum dicit Lidonia. Heus bone vir curasti probe,
Perdidisti filium mihi, Hæccine tu illum doces?
Scortari, potare, aleam jacere, foris* pernoctarier?
Pessime sunt hæc, atque illiterate prolata omnia:
Erras, erras Lidonia, quia causas rerum non calles satis,
Non potat, non scortatur, sobrius est, & nimio nimis abstemius;
Sed amat, amat, inquam, *A*rchaicus honestam virginem,
Bene natam & educatam, cui hoc ad perfectionem desit unicum
* Ut cum Archaico nupserit: Ego illam instruam in philosophia.
Nimia severa est hæc mulier, quæ potervia sua,
Terret adolescentem, ne amare se fateri audeat;
Ipse egomet ea de re ne mussitare quidem sustineo,
Etiamsi Lesbiam istam columbam vetulam deperea m misere.
Ba. Audi Brilla, Lesbiam se deperire ait. *Nic.* Ah si illam mihi
Quispiam in lectum daret, quot ei explicarem problemata,

Ardua,

Ardua, Aristotelica, nondum fœminæ cupiam cognita?
Bab. Ah nequam, nunquid Cupido in Musæum perrepsit tibi?
Nic. Ibo nunc ad Babilam mulierem istam cauponariam,
Aiunt esse lænam pestiferam, & meæ familiarem Lesbiæ.
Ba. Brilla quis hic est vir literatus, qui juxta ambulat?
Br. Nescio, nisi formosus iste Magister Nicolaus qui apud Dominam Lidoniam
Aliquot jam menses versatus est. *Nic.* Mulier quid est tibi nomen?
Ba. Babilam dicunt, si placet. *Nic.* Babila? est nomen Chaldaicum,
Heus puer unquamne didicisti literas? *Br.* Quantum sufficit.
Nic. Siccine vero? tun' Socrate, atque me doctior es, qui inter discendum consenuimus?
Potin' mihi dicere quæ sit ventorum causa, aut in qua regione generentur nives?
Br. Quæso te, vir egregie, potin' mihi dicere quot capillos habeam?
Nic. Ha verbero, quænam est hæc audacia? dicam privative, licet
Non positive, ne unum quidem boni pueri; ha nequam nebulo,
Nomen tuum furcifer? *Br.* Est & mihi nomen Chaldaicum,
Brilla vocor. *Nic.* Mentiris scelus, est vox Persica.

Brilla apud Persas est simia. *Br.* Et Nicolaus asinus.

Nic. Oh inscitiam! nunquam hoc puero cuiquam excidisset, qui didicisset literas;

Nicolaus Græcum nomen est, atque ideo impositum mihi,

Quod populare genus hominum omnimoda transcendo scientia.

Babila cujus est hic puer? hortare parentes ejus

Ut viro alicui docto literis imbuendum tradant.

Br. At inquam, satis jamdudum didici; hæc possum omnia,

Heræ obsequor, literas abs illa lascivas desero,

Responsum reddo, edo quod oppositum est, bibo, dormio, (pus est, rideo,

Ubi male succedunt res, doleo; vicissim, cum o-

Nic. Hera quæ dicitur tua? *Br.* Lesbia. *Nic.* Nomen gentilitium

Pulchellam significat, quia Lesbiæ formosæ plerumque nascuntur fœminæ.

Babila adesdum obsecro, aiunt artem te callere Lenoniam.

Ba. Certe non admodum, sed amicis ea in re aliquando sum usui. (probo.

Nic. Noli celare, nam ego cujusvis artis scientiam

Potin' mihi Lesbiam hac nocte in amplexu dare?

Hem aureum tibi. *Ba.* Sedulo annitar tibi,

Et certe commodum se offert opportunitas, nam Judæum Eleazerum (amat,

Vesperi apud me expectat affore, quem inprimis

Ejus tu vestitum indues, atq; apud Lesbiam supplebis vicem, *Nic.*

Nic. At quis vestitum istum mihi? *Ba.* Eum ad te Brilla mox adferet,
Mihi id curæ erit. *Nic.* Heus puer condono tibi ignorantiam tuam,
Cape sis. *Br.* Gratias ego scientiæ tuæ. *Nic.* O bene moratum puerum!
Quanto hoc melius quam Dignitati vel Dominationi tuæ? Babila
Memento sis mei. *Ba.* Atqui togulam & galerum tuum
Ad me missum oportebit, quando Judæum induis.
Nic. Fiet, fiet mea Babila, vel quidvis aliud.

Act. II. Scen. V.

Babila, Brilla, Petruccius.

Br. HA, ha, he, lepidum sane præludium, quam avide hamum deglutiit
Gobio? *Ba.* Tace sis, ecce (Brilla) virum magnificum Petruccium,
Martis & Bellonæ delicias unicas, cui ego gestio aliquid facere,
Quod cordi sit, ut si Anconam olim devastaverit
Nostræ parcat familiæ. *Br.* Hydra ut seipsum insinuat?
Pet. Faciam mea mustela, faciam. *Br.* *Seniore* Petruccio
Servum tuum vides, qui galeam post te ad prælium gestare cupit.

Pet. Nimium præponderabit, vermicule non potes. *Ba.* Memini dixisse te
Dominam Lidoniam futuram uxorem tibi. *Pet.* Dixi Babila.
Ba. Et Magistrum Nicolaum causam apud illam istam agere. *Pet.* Idquoque.
Ba. Nisi te præ tota ista familia amarem intime, nihil narrarem amplius.
Pet. Age audacter, quid est? *Ba.* Summam isti faciunt injuriam tibi.
Pet. Tum semetipsos perdunt, perge autem. *Ba.* Hac ipsa nocte
Uterque apud nos futuri sunt ut agant nequiter.
Pet. Per machæram hanc si prehendam, utrique transfigam latera.
Ba. Vin' me audire stultam nihili fœminam? *Pet.* Deinde capita
Abscindam humeris, atque ovans per plateas circumferam,
Mox in cloacam abjiciam. *Br.* Babyla aufugiamus hinc,
Non iratum vides? *Ba.* *Seignior Capitano* ostendam tibi
Ultionem jucundam magis atque honorificam, si me audies.
Pet. Confide, irascor illis, non tibi. *Ba.* Nicolaus iste
Ne dignosci queat, clanculum ementito venturus habitu,
Quem ipsa comparavi, vestes apud me suas relinquet interim, Eas

Eas rure aptabis tibi, & cum Lidonia pro Nicolao dormies.

Pet. Quis illum amovebit interim? *Ba.* Me vide, facturam me recipio.

Pet. Per Jovem vindictam elegantem. *Er.* *Seni-oro* & incruentam.

Ba. Gladius interea tuus, & ornatus reliquus mecum quiescet pro pignore.

Pet. Non solio machæram hanc dimittere, sed quoniam (tibi.

Incruentum futurum est hoc prælium, concedam

Ba. Recipe te domum, atque illic horam hanc aut alteram mane,

Donec hic cum armis Veneris ad te veniet puer.

Pet. Hem tibi militare osculum; eo nunc ad tentorium.

Actus II. Scena VI.

Babyla, Brilla, Eleazer.

Bab. SAtin' hæc Brilla succedunt ex sententia? accerse mihi

Judæum Eleazerum; illum præ timore pæne ad necem adigam.

Br. Et me præ risu: *Thick, theck.* *El.* Quis fores quatit? (me modo

Br. Eleazere adesdum obsecro. *El.* Túne eras qui

Furti insimulabas pessime? *Br.* Ista te mulier conventum cupit.

Ele.

Ele. Quid vis Babila? *Ba.* Tunc peregrinum Eleazere
Pugnis demulsisti modo? *El.* Peregrinum? execrabilem odiosum canem,
Qui me pallium sibi suffuratum esse mentitus est, tuo suasu furcifer.
Bab. Atqui res ad magistratum delata est, periisti nisi te abdideris.
Ele. Scin' quæ dicis Babila? totus præ metu horreo.
Bab. Vidi edictum ipsum in foro appensum medio,
Apparitores hic ante noctem aderunt, quin tu mature tibi consulas.
Ele. Ah catule tu istæc mihi creasti mala, excoriabo te si vivam ego.
Br. Certe pœnitet, utinam celando te culpam hanc expiare valeam.
Bab. Quid agis Eleazere? *El.* Certe ubi me suspendam cogito,
Tam famelica hæc monstra fortunas mihi omnes diglutient modo;
Tot illis pendendæ sunt pensiunculæ; heus tu, tres aureos mihi
Qui exaravi præhensionis formulam, mihi qui assignavi totidem,
Mihi qui affixi duos; quatuor lectoribus, unusquisque quantum potest auferr.
Ubi is est advena? dabo illi novum modo acquiescat pallium.
Br. Non tam durus est qu'n ea lege ignoscat tibi; sed ubi

Delitesces

Delitesces interim, ne isti te invadant vultures.

El. Certum est, pendebo potius, quam drachmam dedero.

Ba. Eleazere quid si domi ego te abscondam meæ?

El. Mea Babila dabo tibi subuculam concinnam novam.

Ba. Dixisti. *El.* Quæ ad tertiam usque hiemem perduret tibi.

Ba. Age, huc apud nos ocyus; alium hic tibi amictum quam mox adferet.

Tu interim apud me depones tuum; Capitani phaleris

Indutus contemnes hoc periculum. *El.* Etiam isti quod dem inveniam,

Modo huic rei incumbat serio. *Br.* Nisi te in Petruccium illico

Mutatum videas, nunquam mihi credas postea. *Ba.* Abi jam

In interiorem illam cameram, quæ post culinam sita est,

Et nisi istunc loquentem audias haud cuiquam aperi.

El. Quam male metuo ni me expilent hodie latrones publici?

Ba. Abi, avola Brilla, hiccine est is peregrinus an vero alius,

Herus forsan aut amicus ei? *El.* Obsecro te ne verbum de Judæo dixeris,

Sermonum ego hic aucupium faciam,

SCEN.

Act. II. Scen. VII.

Tiberius, Brilla, Babila.

Tib. OMnium quos unquam novi fures sunt in hac urbe furacissimi,
Nam servus meus priusquam fere de navi pedem sustulerat,
Amittit pallium. *El.* Ne gry Babila. *Ti.* Et præterea pulsatur probe. *El.* Pax.
Tib. Ego autem dum per plateas ambulem *insons* multatus sum marsupio,
Neque turbam ingressus sum, neque me trusisse quempiam memini,
Neque *salutasse, aut undénam esset perquisivisse,* nisi
Esurientem istunc militem, qui de *hospitio* sermonem habuit.
Inauspicatus est hic locus, brevi, hic si maneam, amittam omnia.
Filiæ, crumena, pallium jampridem periit, expecto quid furent proximo.
Ba. Quas hic filias dicit? certe meam abducturu'st hospitam,
Eamus Brilla. *Tib.* Nemo est qui mihi fugitiva hæc commonstret scortula?
Percontabor hanc fœminam, heus tu quæ properas, verbum volo.
Ba. Bona cum venia non vacat mihi. *Ti.* Uni tantũ quæstiunculæ Responde

Refponde fis. *Ba.* Brevi, compendiofe, quantum poteft,
Viros aliquos nobiles expecto, nec dum parata eft domus.

Tib. Vidiftin' hic duas puellas advenas? *Ba.* Duas? nequaquam hercle.

Tib. Forfan unam, qualis eft ea? nam à me aufugerunt geminæ.

Ba. Rufa, crifpo capillitio, hirfuta facie, blæfis oculis.

Br. Diftorto collo, gibbofo dorfo, proclivi pectore.

Tib. Medius fidius Furiam hic defcribit non fœminam.

Br. Balda, curva, clauda. *Tib.* *Cancro malgrado*, nullámne aliam?

Ba. Sex digitos habebat. *Tib.* Monftrum! fat eft, non eft mea:
Sed nullamne aliam vidifti præter hanc? dic bona fide.

Ba. Nullam prorfus, iftam, quam vidi, quam potui, defcripfi modo,
Pulchre infignita eft, fi tua fit, abeat quo lubet, facile prehendi poterit.

Tib. Ha, ha, he, ego meas, fi tales effent, non ultro quærerem,
Alibi fcifcitandum eft, nunquam infecta re verti ftatutum eft mihi.

SCEN.

Act. II. Scen. VIII.

Brill. Bab. Lidonia, Ful.

Br. MEretricem callidam! quam cate excussit hominem?
Ba. Scelus pueri quam mihi succentavit harmonice? *Br.* Nunc vacat iterum,
In crastinum distulerunt viri nobiles. *Ba.* Jam non vacat iterum,
Lidoniam video, nihil nobis cum illa est commercii. *(Exeunt.*
Lid. Dicat mihi aliquis quare unquam peperi aut nutrivi filios;
Ut sola consenescerem? an ut illi essent adjumento mihi?
Atqui hic, qui nunc est superstes unicus, in alienis ædibus
Frequentior est quam meis; potat, & saltat in prostibulo;
Inter suos vultum dimittit, ac torvus intuetur tetrice,
Scortis adblanditur sedulo, & facetiis oblectat suis;
Matrem interea plorare finit, & domi sedere solitariam.
Utinam nunquam ex me natus esset, aut si dolores isti
Saltem perferendi erant, post aspectum hanc lucem expirasset illico. Sed

Sed quorsum hæc imprecatio? si is filium se esse oblitus fuerit,
Egone matris deponam animum? atque illum à me abdicam penitus?
Non possum hercle: quin si jam nunc occurrat mihi,
Pœnitere se dicat, & post hæc frugi futurum spondeat, *(Enter Fulvius.*
In gratiam resumam illico: & certe appropinquantem video,
Diis freta sum, placet isthæc mihi frontis serenitas.
Ful. Ad *Antonium* mercatorem eo ut novam ab illo syngrapham accipiam.
Li. *Archaice* unde, & quo nunc obsecro? quid tibi in hac domo
Negotii est? quid hic agis? adeon' angustæ sunt ædes meæ,
Ut te continere nequeant? an hic est aliqua quam matre chariorem habes?
Ful. Iterumne nomen illud odiosum *Archaici* audio? num plenilunium est,
Quod tot hic insaniunt homines? quem tu *Archaicum*,
Quas ædes tuas, quam matrem meam loqueris?
Li. Deos immortales! quid audio? quod nec apud Scythas solenne est,
Matrem ex qua natus est filium uterinum non agnoscere,
Seipsum, ac nomen suum dissimulare, apud illam ipsam quæ indidit?

Occidis me Archaice, mori quam hæc audire mavelim.
Ful. Mulier generosa videris esse, sed delitas nimium,
Neque ex te natus sum; neque Archaicum ante hunc diem
Dixerunt homines. *Li.* Quid est, si hæc non sit dementia?
Unquamne tractavi te secus quam matrem decuit?
Uuquamne rigide alloquuta sum? nonne dilexi semper medullitus?
Nonne indulsi nimium? quid est quod abneges?
Ful. Ego te nec indulgentem nec asperam expertus sum, nec vidi prius.
Li. Tandem intelligo quid sit, ut securus inter meretrices agas———
Matrem excussam cupis: putasne ista non curare superos?
Quis unquam senectutem attigit, qui parentes spreverit?
Ful. Ha, ha, he, hodie primum Anconam appuli & hic matrem invenio!
Li. Etiam ludibrio sum tibi? *Ful.* Mihi quidem ludibrio non es,
Nisi pergas desipere. *Li.* Negas itaque me matrem esse tuam?
Sane incerta sum quæ siem; at hoc novi tamen,
Ex Antonio concepi te, in utero gestavi te usque ad mensem decimum,
Dolores pro te ingentes pertuli. *Ful.* Medicum huc confestim aliquis,
Nam

Nam hæc insanit mulier. *Li.* Age itaque quando ita vis,
Posthac neque ego tibi sum mater, neque tu mihi filius,
Abeas quo lubet, ad me nunquam redeas, neque expectes patrimonium.
Ful. A te obsecro? secura sis, tibi habe siquid Antonius ille pater meus
Reliquit tecum, nihilo te ditiorem sentiës. *Li.* Accipio legem,
Valeas bipedum ingratissime, *Ful.* Ut potero mater mea.

Act. II. Scen. IX.

Fulvius, Flavia ad Fenestram.

Ful. Utinam aliquis mihi cum solertia sua nunc occurrat Oedipus,
Nihil hic intelligo omnium quæ loquuntur homines;
Matrem atque amicam lucrifeci, atque meipsum perdidi.
Nescio quis sum Archaicus, Mediolani reliqui Fulvium.
Cujus hæc est astri malignitas? quod sidus noxium?
Tota hæc est cerita civitas. *Fla.* Archaice mi, *Ful.* Quam vocem audio?
Quæ suavis lingua nomen ingratum sonat? Numquid Flavia es?

Fla. Tam ego Flavia ſum tua, quam tu meus es Archaicus.
Ful. Tuus mel meum, ſed non *A*rchaicus. *Fla.* *A*ge, tenta dum lubet;
Quaſi te ſub quovis amare non poſſem nomine;
Certe hominem depereo, non ſyllabas: meum quoque,
Si tibi non arrideat, confeſtim permutabitur; tu Theſeus eſto,
Mihi ſtatim non Flavia, ſed *A*riadne cognomento fuerit,
*A*tqui ſub iſta lege ne cum illa deſerar. *Ful.* Imo
Voca me Fulvium, mea, is apud noſtrates vocor,
Meliuſque Flaviæ convenit. *Fl.* Facetus es, ob id te jam magis amo,
Sed quidni intras, teque propiorem adſiſtis mihi?
Ful. Faciam vero lubens, aſpectus eſt amoris ſolatium,
Præſentia pabulum.

Act. II. Scen. X.

Aſtræa, Fulvius.

Aſt. ARchaice redi atque *A*ſtræam reſpice.
Ful. Diabolo! credo omnes quantum Anconæ eſt hominum,

Archaicos

Archaicos dici, oh quid novi jam ex Patavio?
Num excussa adhuc è corculo sagitta est? num deflagravit incendium? *Ast.* Ahime!
Ful. Quin tu lugubrem cantilenā jam incipis personata meretrix mascula?
Ast. Bone Juppiter, vel si quid amori numen est propitium magis,
Obtestor vos huic adolescenti, si humanitus quid obtigit,
Mentem ei ut restituatis & memoriam; sin hæc protervia est,
Aut amor illi novus antiquum pepulit, misellæ Virgini,
Disertæ, insonti, perditæ, estote judices, jubete furias
Ut veras olim sentiat, falsum qui stuporem simulat.
Ful. At me Juppiter & dii omnes, si sim Archaicus,
Aut talem quempiam noverim, perditum hic statim eant.
Hercle aut non sum is, aut valde te amo, qui meipsum execror.
Ast. Pergin' vero perfide? at si digna sum quæ peream
Infœlix nihili virguncula, indigna tamen quam tu ludos facias;
Agedum ingrate, (nam de amore jam non loquor amplius)
Hoccine à te patris Tiberii comitas commeruit,
Qui in ædes te recepit toties, & mensa communicavit sua

Jejunum & macilentum Academicum? *Ful.* Ha, ha, he,
Falso me insimulas, ædepol non sum literarum conscius,
Pergas mihi isthæc exprobrare obsecro: ego me Scholasticum
Fame & macie lubens redimerem, atque isthac insuper contumelia.
Ast. Nega itaque adolescentem sauciasse te, nega denique
Amasse me, vel saltem amare dissimulasse. *Ful.* Eadem opera
Nego scilicet omnia, atque iterum pernego. *Ast.* Quin etiam pejera,
Ut Deos habeas propitios. *Ful.* Si ego ex his quicquam fecerim,
Si Patavium unquam, si te ante hunc diem viderim,
Oportet me Lethe ebibisse, ita mihi penitus exciderunt omnia.
Ast. Scelestus quam caute juramentum declinavit? perjurium timet,
Quasi non admiserit: quin & Deorum oblitus es nomina?
Ful. Per Saturnum, per Jovem, per Martem, per Mercurium, per Venerem,
Ipsumque adeo Cupidinem, per maximos & minimos Deos
Non te amo. *Ast.* Nempe sororem igitur. *Ful.* Neque illam, si tui similis est.
Ast. At Archaice. *Ful.* At tu quæcunque es aufer te hinc ad medicum Quam

Quam citissime. *Ast.* Imo tute ad teipsum redeas, ego
Confestim convaluero, salus in te sita est mea.
Ful. Qui autem in me pessima? num mea quicquam interest
Patavinam esse te, patrem habere, & sororculam?
Ast. O frustra susceptum iter meum, & amores irritos!
Ego sementem feci, messem ut Flavia cæderet.
Ful. Quid tu? Flaviam nominas? Illam tibi sororem adseris?
Ast. Illam ipsam, sed non opus est ut dicam tibi. *Ful.* Hum, ita res est,
Indigenæ sunt hæ meretriculæ, & scorta perfrictissima,
Subauscultarunt aliquid de mille ducatis, prædam olfaciunt;
Lupæ sunt, agnum certant quæ degluriat prior:
Mater id mea prædixit modo: tum hæc hospita
Sterquilinium est & lena omnium putidissima.
Næ tu Fulvi, nisi prospicias tibi, pulchre hodie detondebere,
Jam hæc Medæa vellere despoliatum aureo
Mediolanum te remittet nudam & macilentam pecudem.
Audin tu? *Ast.* Utinam quod cupio. *Ful.* Tu & soror tua
Meretrices estis. *Ast.* Etiam illi maledicis improbe,
Cui modo adblanditus? nempe ut amorem celes una & perfidiam.

Ful. Inquam prostibulæ. *Ast.* Porro autem. *Ful.* Insuper veneficæ.
Ast. Quid deinceps? *Ful.* Hyenæ. *Ast.* Nihil amplius? *Ful.* Anthropophagæ.
Ast. Satin' adhuc bilis evomuisti? jam ego Deos testor superos
Atque inferos, invitam me (*Archaice*) tuoque huc adactam scelere,
Scelestum, immane, truculentum hoc quod aggredior admissuram scelus.
Ful. Eia, tragœdiam occipit, quam vereor ne mox *Jocastam* agat,
Et seipsam perimat misera! *Ast.* Imo tu morere qui commeritus es.
Ful. Cedo mihi pugionem scortulum nisi digitos divulsos cupis. (sangine.
Nunc si vir esses, hanc injuriam tuo mihi pensares
Ast. Qui si essem, tu non affugisses hodie: at si quis Deus
Perjurium exosum habet, vindictam, quam ipsa non potui, præstabit mihi.
Ful. Miris modis discrucior atque differor de hac contumelia:
Atqui sic amat fieri, peregrini fors est injuria,
Mihi, si quid iniquum patior, habenda est gratia,
Ego unius dieculæ amator (si diis placet) elegantulus;
Qui ad ignem istā exarsi statim ac si essem stipula,
Futurus posthac sapientior: nunc hoc faciam,
Prorogabo diem debitoribus, & Mediolanum revertar protinam.

Cantio

Cantio pro intervallo Actus secundi & tertii.

Percontator, Respondens.

Per. *ECquis est qui amat sanus?*
Annon omnis amor vanus?

Res. *Quorsum rogas?* Per. *Dic amabo.*
Res. *Quid opiner non celabo.*

Amor, mundi mens & vita,
Voluptas nulli fastidita.

Per. *Nonne miser est amator?*
Res. *Non, si voto potiatur.*

Per. *Nonne stultus?* Res. *Non delectu*
Si utatur cum affectu.

Stultus is & miser vere
Qui nulli didicit placere.

Ful. Inquam proſtibulæ. *Aſt.* Porro autem. *Ful.* Inſuper veneficæ.
Aſt. Quid deinceps? *Ful.* Hyenæ. *Aſt.* Nihil amplius? *Ful.* Anthropophagæ.
Aſt. Satin' adhuc bilis evomuiſti? jam ego Deos teſtor ſuperos
Atque inferos, invitam me (*Archaice*) tuoque huc adactam ſcelere,
Sceleſtum, immane, truculentum hoc quod aggredior admiſſuram ſcelus.
Ful. Eia, tragœdiam occipit, quam vereor ne mox *Jocaſtam* agar,
Et ſeipſam perimat miſera! *Aſt.* Imo tu morere qui commeritus es.
Ful. Cedo mihi pugionem ſcortulum niſi digitos divulſos cupis. (ſangine.
Nunc ſi vir eſſes, hanc injuriam tuo mihi penſares
Aſt. Qui ſi eſſem, tu non affugiſſes hodie: at ſi quis Deus
Perjurium exoſum habet, vindictam, quam ipſa non potui, præſtabit mihi.
Ful. Miris modis diſcrucior atque differor de hac contumelia:
Atqui ſic amat fieri, peregrini ſors eſt injuria,
Mihi, ſi quid iniquum patior, habenda eſt gratia,
Ego unius dieculæ amator (ſi diis placet) elegantulus;
Qui ad ignem iſtã exarſi ſtatim ac ſi eſſem ſtipula,
Futurus poſthac ſapientior: nunc hoc faciam,
Prorogabo diem debitoribus, & Mediolanum revertar protinam.

Cantio

Cantio pro intervallo Actus secundi & tertii.

Percontator, Respondens.

Per. *Ecquis est qui amat sanus?*
Annon omnis amor vanus?

Res. *Quorsum rogas?* Per. *Dic amabo.*
Res. *Quid opiner non celabo.*

Amor, mundi mens & vita,
Voluptas nulli fastidita.

Per. *Nonne miser est amator?*
Res. *Non, si voto potiatur.*

Per. *Nonne stultus?* Res. *Non delectu*
Si utatur cum affectu.

Stultus is & miser vere
Qui nulli didicit placere.

ACTUS III. SCENA I.

Tiberius, Jodocus.

Tib. OPportune ædes tandem video, quas nuper designavit mihi
Mercator Mediolanensis (si ille non sit Archaicus,
Quod ego vehementer metuo) ubi meretriculam aiebat vidisse se
Flaviæ, quantum conjicio, non absimilem; miror si tantum illa profecerit,
Ut quam dies abhinc tertius pudicam vidit, hodie prostet prostibulum.
Næ illa Patavinis nostris scholasticis in exemplũ fuerit,
Illi toto septennio nihil agunt, hæc triduo scortari didicit.
Avet mihi animus propudiosam istam frontem aspicere
Cum recenti impudentia. Cave sis autem ætati tuæ Tiberi,
Ne forte in hoc hypocausto sanguis tibi recalescat denuo,
Neu quid senectute tua indignum contingat tibi.
Tick, tock,
Ecce autem Vulcanus exit è fornice, heus tu barathrum.
Jod. Quid ais Archemartice? *Tib.* Aio te ipsa peste esse.

Pestiferum

Pestiferum magis. *Jo.* Quidni igitur removes te hinc quam longissime,

Meo ne afflatu pereas? *Tib.* Nempe antidotum gero,

Corpus hoc exuccum atque aridum, dicunt aviculas

Hic vœnum dari. *Jod.* Et vin' tu anserem tibi in consortium emere

Pinguem, effætam, sterilem, quam licet centies presseris

Ovum non excludet tibi? *Tib.* Non per Jovem, sed passercula

Aufugit è clathris nuper mihi, illam saginari apud te audio,

Ut Veneri sacrificium fiat. *Jod.* Quid vult silicernium?

Passercula hæc peregrina est virguncula, hic puellæ pater est,

Aucupium scelestus facit.; vide ne impliceris Jodoce.

Pol tu senex quantivis pretii videris esse congerro lepidus,

At mihi uxoris agenda sunt negotia, vale bonis avibus.

Tib. At reſiste paululum, implumem quæro passerculam,

Nempe plumatam virginem. *Jod.* Dixeram. Quid id ad me?

Tib. Quid, quæ apud te divortitur? *Jo.* Qui scis? *Tib.* Satis scio,

Siste huc illam obsecro, ut si mea sit liberato nomine.

Hinc

Hinc mecum auferam, ſecus ut tibi habeas.
Jo. Siſtam quam non habeo? *Tib.* Nullamne igitur habes? *Jo.* Nulliſſimam.
Tib. Mentiris impudens, quis itaque eſt in lunata camera?
Jo. Ne muſca quidem. *Tib.* Ubi mercatoris amaſia,
Quæ cum arcula conceſſit modo? *Jo.* In Indiam ſcilicet
Una cum mercatore ſuo profecta eſt, ut Cercopithecum emat.

Act. III. Scen. II.

Brilla, Tiberius, Jodocus, Myſis.

Br. Davos ego Peniculoſque omnes hodie in arenam voco,
Una cum dolis ſuis & technis, & tota nequitiarum ſupellectile.
Illi lippos & ſurdaſtros ſenes emunxerunt pecuniis lepide,
Mihi miles, ſophiſta, Judæus, cum ſuis artibus,
Uno omnes ſtratagemate, quam mox riſũ præclarum dabunt?
Jo. St! Brilla, abige mihi aliqua à foribus veternoſum iſtum avum,
Sciſcitator eſt, rimam quærit, ut intus quæ fiant introſpiciat.

Br. Sine me, dimittam ad corvos illico. *Tib.* Mi amicule
Estne otium, quod scias, virgini peregrinæ, eam ut conveniat quispiam?
Br. Væ capiti tuo senex si harum ædium vestibu-bulum tetigeris,
Libitinæ fanum est. *Ti.* Auspicato periit mihi filia:
Illam hic inter mortuos quæro, si inveniam forsitan.
Br. Atqui peregrinam dicis, nemo hic habitat preter infernales Furias,
Quæ etiam natæ sunt mihi. *Ti.* Flavia egredere huc ad me pessima.
Br. Cita. Tisiphonem potius & responsum feres.
Ti. Flavia inquam mea.
Myſ. Quis hic præ foribus obstrepit? (*ex fenestra*
Br. Dixin? vide senex
Comatum colubris caput cum impexis anguibus;
My. Video
Arborem vetustam, aridam, quam ego lotio statim rigatam dabo.
Tib. Cedendum est; vos autem Eumenides obtestor Deæ,
Clementer apud vos uti paulisper habeatis Flaviam,
Donec ego Jovis imperio fretus, cum Herculea satellitum manu
Illam ingratis hinc eripiam. *Br.* Utinam in itinere
Jam esset in Charontis cymba navigans, ego naulum solverem.

Satin?

Satin' abiit? Jam Billa quid portes vide, in hac
primum testa
Volucres nidulantur pessimæ, fraudes, præstigiæ,
perjuria,
Quot hic dolosa agitant consilia? quot cuduntur
fallaciæ?
At si hanc tunicam indues, rapinam, sordes, a-
varitiam,
Sycophantiam, sacrilegium, Plagium, homicidium,
indues,
Nullo vacabis scelere; nam ista sunt hujus homi-
nis. *(He puts on the habit*
Pulchra & decora ornamenta! quis has vestes
gerit?
Ecquis est qui pallium ex me emet, elegantulum,
novum,
Vetus, mediocre, curtum, longum, largum,
angustum, cujuslibet
Formæ vel ætatis? est ne mulier cui deest subucula?
Nemo hanc togam emet scholasticus? lacernosa
est satis.
Concinna, nova, quæ ad tertiam usque hiemem
perduret ei?
Estne mercator aliquis, aut hæres novitius, cui ne-
gry quidem
Cum excutiuntur respondent loculi? illinat atra-
mento membranulam,
Vades afferat, ceram imprimat, nummos quantum
velit à me auferet:
Intra unius anni spatium faxo———
Tanquam luscinia inter tabellas canticet.

Act. III. Scen. III.

Nicolaus, Brilla.

Ni. Quæ malùm remora tam diu Brillam detinet,
Metaplastén meum? Oh tandem prodit vermiculus:
Quam officiose festinat homuncio? docilem oportet esse & ingenuum.
Ehodum ad me Brilla. *Br.* Magister Nicolae, & ego non videram?
Hem exuvias Eleazeri, quas post se reliquit coluber,
Dum per angustias repserit. *Ni.* Tu me incoctum modo
Si in Judæum vertas, plusquam Medæa olim præstiteris.
Br. Faciam è Magistro Patavino ut confestim in Rabbinum transeas ethnicum.
Ni. Atque ut Lesbiam simul Hebræo cognoscam idiomate?
Br. Id quoque, sed excoriandus es interim, togam istam apage à te inprimis.
Ni. Philosopharis tu quidem, vetus exuenda prius est forma quam induatur nova.
Apage. *Br.* Chlamydem jam istam superindue. *Ni.* Quam concinne congruit?
Br. Projice nunc alveare istud à vertice, projice inquam, præcipita,

Quin

Quin proculcas etiam? sedulo rem facis, hem tibi quo occipitium velatum habeas.
Rabbi Eleazer salve. *Ni.* Imo ego sum Rabbi David Eleazer
Kimki Nicolaus, Ben Samuel, vir sapientiæ, Dr. Talmudicus.
Br. Atqui Institorem oportet esse meam qui duc cit Dominam,
Exoleta meretrix est. *Ni.* Eo probatior. *Br.* At edentula.
Ni. Tanto osculabor tutius. *Br.* At etiam olida. *Ni.* Sic aromata.
Br. Hircus capra dignus. Redi jam ad vos *Seignior.*
Cupido catus puer tenebras amat, timide ludit in crepusculo.
Ni. Meum suavium! compensabo tibi hanc operam, Græcas te docebo literas.
Br. Aufer te.

ACT. III. SCEN. IV.

Brilla, Asellio.

Br. GRæcas literas? debes ludibrium mihi de Græcis literis,
Et quam mox exigam, penes me erit ne ingratus moriaris hodie.
Deus bone! quid me jam inter atque Magistrum Nicolaum interest,

Nisi reliquiæ quædam philosophiæ? Nam si ingenio
Deberentur hæc insignia, mea utique essent, non istius asini.
Age Brilla, nunc si quis accedat ad me literarum expers homuncio,
Quam docte deridebo hominem? heus tu potin' mihi dicere :
Quæ sit ventorum causa, aut in qua regione generentur nives?
Non respondebit spondeo, nisi negative forsitan,
Non in Æthiopia, *scil.* ubi nigri nascuntur homines. at quem video,
Mulum istum robustum quem hodie cum Judæo commisi calcibus?
Effundam ego eruditionem meam in hunc fatuum.
As. Video me apud Tiberium aliquo jam esse in pretio,
Qui res tantas huic committit cerebro, insinuabo me statim
In œnopolium, ibi ducatum hunc inter bibones exumam hilariter.
Necesse est clathratas has esse ædes ubi vinum venditur.
Br. Toxos Ingalomo Solymoyo Bonphio. As. Quid istic loquitur?
Br. Gephalo Gaboli Betaleso Togri. As. Magus est, quam vereor admodum
Ne cacodæmonem ad nos evocet? quin hercle licentiatus est adolescens,

Percontabor

Percontabor illum de pallio priusquam excidat è memoria mihi.

Reverende puer. *Br. Coracte Belpho Mologoni. As.* Si vacat.

Br. Condilo Pelagonti Borso. As. Si placet adolescens egregie.

Br. Quis hic obstrepit meditanti? non licet Philosophari furcifer?

Quin odiose interpellas adeo? quis tu es? *As.* Si quid artis in te est,

Et qui sim nosti satis, & quid velim. *Br.* Numquid exploratum advenis?

Consulam de utroque genium familiarem meum. *Colungno Dalor,*

Ephel Gasgo? As. Quæso quid suggessit de me tibi?

Br. Primo fatuum esse te. *As.* Verum id quidem est, sed non proprium tamen mihi.

Br. Pergam igitur sciscitari. *Patavoi bocco,* dicit Patavinum esse fatuum,

Tiberioni Sclavo. As. Quid illud de Tiberio? *Br.* Tiberii furem.

As. Vaticinatur, omnia ad amussim quadrant, deinceps autem.

Br. Bredi, Anconoi, Glazze, Porphyro, Cambicio, Balphi,

Anconam venisse hodie, atque à lævo pallium perdidisse humero.

As. Quanti, quanti est eruditio? promptius mihi enaravit omnia, quam egomet potui.

Nunc prudentiam tuam obsecro ut cum Arabico cacodæmone de pallio Recu-

Recuperando paulisper agat. *Br.* Abi, abi, st erquilinium,
Adeo insolentem esse te? Non soleo plebeis hominibus
Artem secretam prostituere, ne gratis quidem principibus.
As. Age liberaliter Asellio, & ducatum hunc eroga quicquid fiet de negotio,
Pallium ego pluris facio quam fugitivas mille meretriculas.
Cape sis hoc munusculum abeo, qui majora, si haberet, libenter daret.
Br. *Pish*, quisquilias. *As.* Quæso te hercle ducatus est. *Br.* Cedo mihi,
Accipio non ut mercedem operis mei, sed ut tuæ symbolum gratitudinis.
As. Fateor ne millecuplam hanc esse partem ejus quod tibi debeo.
Br. Et quicquid est lubens largiris libere? *As.* Ex animo. (contingat tibi?
Br. Non repetiturus, hodie si quid præter spem
As. Vah repetiturus? nunquam ædepol. *Br.* Ha, ha, he, vide (*He slips off the cloathes.*
Ne à pacto jam desilias modo. *As.* Idem nebulo'st,
Qui hodie me delusit prius, redde nummum si risisti satis: (pessime?
Neminem præter me habes in quo te exerceas
Br. Quis huic pecuniam commisit tam aperto asino?
As. Non reddes ducatum mihi? *Br.* Nullo modo, mihi servabo potius

Qui

Qui sapientior sum, hac omnes lege nascimur
Mortales, ut stultorum cati fruantur bonis.
As. Demidium obsero te. *Br.* Age, tuo consulam commodo.
Ducatum hunc ipse potabilem facturum te dixi modo,
Mane hic paulum dum revortor, ibo tecum comes in œnopolium.
As Dictum factum, redde te huc mature reducem.

Act. III. Scen. V.

Asellio solus.

Sæpe cogitavi animo, & miratus sum, quid illud sit,
Quod ingenium appellant homines, & cur inter cæteros
Stultior sum ego, nec quicquam sapiam: nam oculis quidem
Video sicut alii, auritus sum probe, hoc naso odores imbibo,
Quotidie rebus intersum novis. At ubi sita est hæc sapientia?
Si in cranio delitescat, ego itidem sum cerebrosus admodum;
In hac enim testa gyros peragi quotidianos sentio

Ab.

Ab ortu in occasum, ab occasu rursus in ortum cietur cerebrum illud mihi,
Magna tempestas oritur, quoties tumultuantur imaginationes meæ.
Atqui interim pueris sum ludibrio & joculo; bis me emunxit hodie
Nequam iste qui abscessit modo. Nunc si inter pocula
Solertem agam, atque herilem forte filiam conspexero,
In illum una atque totam hanc familiam ultio mihi fuerit magnifica,
Ibo ovans ad Tiberium, & res gestas ordine enarrabo meas.
At dum reputo, quid si is cum ducato fugam longinquam caperet,
Nec rediret denuo; nempe quod fieri solet, ego
Ad herum reversus audirem, Asine, Funge, Fatue,
Barde, Batave, Stips, Trunce, reliquaque mea cognomina.
Salvus sum, rediit, nunc qui Asellionem dixerit, omnia dixerit.

SCEN.

Act. III. Scen. VI.

Brilla, Asellio.

Br. ASellionem se vocat, vaticinati sunt parentes ejus
Cum nomen inderent. Non me alipedem putas Asellio,
Qui tam expedite curro atque recurro? *As.* Sane agilis es,
At ingenium istud tuum, oh quam vellem mihi,
Sed diis ita visum foret! *Br.* Proh, Macheram hanc vide sis,
In hujus acie situm est acumen meum. *As.* Eia,
Tune pygmæorum imperator es contra rostratas grues?
Br. Imo Hispanorum contra rostratas naves Britannicas.
Sequere me Asellio, deducam te ad commilitones meos,
Ibi vos ingentem Galeassam cæcubo onustam adoriemini.
As. Non sunt in illa sclopetarii? Valde à bombardis metuo.
Br. Ne musca quidem, mira navis est, cui salus intus est in visceribus;
Hoc exhausto ratis in sicco destituta vestram in ditionem veniet:
Sed cave modo ne vehementior halitus cranium perturbet tibi,

Aut

Aut irritet stomachum. *A.* Cavebo optime, pugnabo enim
Compressis naribus——Intra.
Br. Intra, nescio quis adventat, nolo illum hilaritatis nostræ participem.

Act. III. Scen. VII.

Astræa sola cum literis *Lesbiæ.*
Takes them up and reads.

Ast. SAt est, quid jam spiro amplius? quid vitæ molestiam prorogo?
Fidei me tuæ superstitem non oportet esse, nec patiar diu;
Miseram me! cur renitentem animum tenaces retrahunt spiritus?
Cur non in manu fatum est meum mihi, quod in vobis jampridem fuit?
Tunc cum contempsit impius, cum & amorem meum,
Et nomen una abjuravit suum, cum sicam extorsit è manu vindicem,
Si ad pedes homicidæ concidissem, opportune fuissem mortua.
Aut si hæc me manebat injuria, invisas simul
Ac tetigissem literas, in saxum diriguissem protinus,
Nunc vivo Deorum atque hominum miserandum juxta spectaculum,

Et commune odium; iratum patrem, amicum perfidum, sororem æmulam
Experta prius fuerim, nec dum infœlix satis; accedat igitur,
Si diis placet, nova rivalis hospita, & beneficio adjungat contumeliam,
Etiam obviam hæc fiant in transitu mihi, ut pedes impingant in injurias.
Quam libet istas nunc relegere, atque inter legendum emori?
Sed eccum ipsum, hoc ego perjurii convincam chirographo.

Actus III. Scena VIII.

Archaicus, Astræa.

Ar. Videone fœlicitatem meam, an falsa, ut sæpe antehac,
Ludor effigie? Cavete oculi, mox enim vos, si fallatis, eruam.
Ipsa est, quam frustra quæsivi toties fortuna tandem obtulit.
Quid habitum moror, qui vultus istos video? aliis non mihi
Consuta hæc est fallacia: O quam vestes alienæ decent etiam!
Qui puerum cogitet, Jovi Ganymedem non invideat,
Qui fœminam sciat, ipsam nec Junonem quidem.

Sed

Sed quidni alloquar? mea vita, salus, voluptas, gaudium.

Ast. Monstrum hominum, iterumne odiosus mihi in conspectum irruis?

Ar. Nunquid ea non est? an promissi me violati arguit,
Quod Paravio diu nimis abfuerim? oh animæ custos & servatrix meæ.

Ast. Tyranne & carnifex meæ. *Ar.* Quin obsecro me purgare liceat:
Scis quam infensos Paravii reliquerim parentes juvenis,
Mater hic etiam obstitit, vitamque suspectam habuit Academicam.
Quam ægre autem per tres continuos menses Astræ desiderium meæ, (consciam
Quamque moleste tulerim, Deos testor, & luctus
Solitudinem, terramque lachrymis non semel nostris irriguam.

Ast. Quasi vero id doleat mihi Paravium non rediisse te,
Mense quo pollicitus tertio; & certe, nec diffiteor, dolet;
Sed ignovissem ultro; non me tam fatua Cupido face tetigerat.
Ut levis aura flammam difflaret meam. *Ar.* Quid est mea,
Quod irata te perire merui? *Ast.* Hoc ipsum quod nescire simules;
Ah Archaice (sed nolo nomen istud tam frequens sit posthæc mihi)

X Perfidia

Perfidia, perjurium, contemptus, contumelia, hæc mecum
Detestantur superi. *Ar.* Si quid horum crimen sit meum,
Neque te deinceps Astræa, neque superos placatos habeam.
Ast. Hem, sceleri mendacium adjungis, mendacio impudentiam adhibes.
Nemo statim improbus, aliud ex alio peccatum pullulat.
Ar. Per siqua est hominum fides. *Ast.* Nulla est ei nomen qui deposuit suum.
Ar. Per Deos fallaciarum vindices. *Ast.* Qui impune pejeravit semel,
Securus contemnit Deos. *Ar.* Per teipsam, qua nullum sanctius
Est numen mihi. *Ast.* Quid? quam repulisti à te modo
Sacrilege? *Ar.* Nunquam ædepol. *Ast.* Eia, quam labilis memoria est!
Num aufugit te, quod vix duabus abhinc horis hoc ipso in loco gesseris?
Ar. Discrucior animi, flagitium obsecro ut cognoscam meum,
Ut expiare si non possum, luam. *Ast.* Age, succurram oblivioni tuæ:
Patrem, Paravium, me, amorem nostrum, quicquid inter nos
Dictum aut gestum est olim abjurasti penitus, me atque Flaviam
Meretrices, Lupas, Hyenas dixti. *Ar.* Insanus essem si dicerem.
Ast.

Ast. Vin' etiam scire cur hæc feceris? ne effutire me hæc putes temere,
Lesbiam amas. *Ar.* Lesbiam? quis illa ut sit? non novi virginem.
Ast. Recte per Venerem, non nosti virginem, sed emeritam
Antiquam pellicem pernosti probe. *Ar.* Mitius quæso te, mea:
Nullam ego unquam aspexi fœminam, quæ cluat Lesbia.
Ast. Eia, peregrinus es domi, vicinæ non audisti nomen?
Ast. Fieri potest qui per annos aliquot Anconam jampridem absui.
Ast. Lepide, vereor ne ignotam ames, nunquamne literæ
Abs illa ad te delatæ sunt amatoriæ? *Ar.* nunquã. *Ast.* Hem igitur
Ipsa in Lesbiæ tuæ gratiam ultimum hoc officium persolvam tibi,
Et tabellarii perfungar vice: lege nunc perfide. (*Literas tradit.*
Ar. Archaice mi (sic enim spes mihi mea te futurum suggerit)
Si audacior quam par est, esse videor, quod ignota adhuc tibi
Quicquam de te mihi pollicear, formæ tuæ, atque indoli,
Si quid succenses, imputa, illæ captivam primo ceperunt animam
Meam, & tenent hactenus. O mea! egone animum ut inducerem

 Novos

Novos amores quærere, cui tu indulsisses tuum?
Mira sunt hæc mihi, atq; hodie primum cognita.
Ignoscas huic
Infortunio, non culpæ: ego istam, quæcunq; est fœmina,
Quin amorem in me si velit perdat, non possum cogere:
At ne redametur à me unquam prospectum dabo. *Ast.* Imo fruere,
Pro qua teipsum & nos pernegasti modo; hoc Astrææ unicum
Impendas oro, quod etiam nisi concedas, imperem.
Ar. Impera, vitam voveo facinori. *Ast.* Ut ubi me præsentem videas
Nunquam te sistas denuo. *Ar.* Jube me igitur ut oculos effodiam,
Ut luci valedicam penitus, aut in squàllenti specu,
Qua solis radii non penetrent, æternis addicar tenebris.
Ast. Mihi quidem perire te parum expedit, sat est
Crucem si nòn videam meam. *Ar.* At mihi morte gravior est hic interitus,
Vitam si nòn videam meam. *Ast.* At si me ames facies.
Ar. Si amem mea? numquid amor exilium meruit? *Ast.* Non dico,
Sed quod perjurium meruit amor subibit lubens.
Quid autem

Argumentis

Argumentis ago? ſtat ratum mihi præ ſtigiatricem iſtam faciem
Non pati in conſpectu amplius; malim Meduſæ monſtris horrendum caput,
Malim Lernæos vultus, aut hiantis rictum Cerberi. *Ar.* Quid feci miſer?
Quod tantum infœlix admiſi ſcelus? Cur me dira Deorum Nemeſis
Cruenta ſequitur? nec patris in ventum projeci cineres,
Nec maternum hauſi ſanginem, non ego delubris Deûm
Sacratas opes clepſi, non patriam prodidi, non ſtupravi tuam
Apollo Pythiam, nec Veſtales unquam compreſſi virgines.
Sed quo vagatur animus? en *Aſtræa*, ſupplex en pedibus advolvor tuis.
Aſt. Amorem fingebas prius, nunc inſaniam ſimulas, at utinam preces
Valerent meæ, non eſſet opus fingere. *Ar.* Fœlices animæ,
Quas æternus invaſit ſopor; aut, ſiqua eſt umbrarum regio
Defunctis habitata manibus, ubi ſeveri ſedent Triumviri,
Et jura mortuis dicunt certa reficiendi neſcia——quid agis?
Quo rapis? alate miniſter Jovis, quid caduceum vibras?
Quid motas petaſum? cur ultro ſequentem trahis?

Quo nunc obſecro? quis hic locus? quæ monſtra? quis illic
Centum qui jactat brachia? nefandas quas video volucres?
Quæ ripa cupreſſis obſita? Quis cymbam agit ferrugineam
Crudo robuſtus ſenio? hei mei! luctus & ſquallor oculis
Occurrunt meis, & recentia, cruore nondum ſiccato, vulnera;
Infœlix Tyrias pectus quid ſaucium geris? nempe te deſertam quereris,
Deluſam, ſpretam? cedo mihi ferrum è manibus,
Præſtitiſti tibi remedium fœmina, ego vir non potero mihi?
Aſt. Juſta Deorum numina! tempeſtivam annuiſtis hanc ultionem mihi;
Quin ſemel veſtram denuo precor exaudite ſupplicem,
Coercete furenti manus, nequid mali ſibi, vel cuiquam inferat,
Liceat mihi ſalvum cupere, vel amoris cauſa priſtini,
Ar. Redis ad cœlum Mercuri, ſodalis jucundiſſime?
An mecum talis pauliſper luſitas?
Jace nunc, ah nequam, paxilli ſunt hi ſuppcſitirii:
Venus ubi es? exurge venefica, heus tu, aufugit improbus,
Etiam cum depoſito; plumas ego vellam tibi ſi deprendam, velox nimis. SCEN.

Act. III. Scen. IX.

Nicolaus, Archaicus, Astrea.

Nic. SAtin' expectavi tenebras? credo Phœbum hodie meam vidisse Lesbiam,
Ita invitus occubuit, ut quasi retro ad eam respiceret nequam,
Produxit modo crepusculum. Pura pura jam credo nox est,
Ecce ut fenestris cœli stellæ certatim prospiciunt, illam uti
Transeuntem videant: fieri hac nocte nequit quin ex me atque Lesbia
Formæ atque ingenii miraculum futurus olim puer oriretur masculus.
Ar. Eho tu Phaeton, currus qui paternos regis,
Siste quadrupedes igneos, meque paulisper ut conscendam sine,
Ha,ha,he, vide reluctantem ut abripiant, cave autem ne decidas,
Infœlix puer! sistite ocyus, aut ego vobis præscindam ungulas.
Ast. Quis iste qui nos tam intente aspicit? averte oculos.
Quicunque es à miserrimo omnium spectaculo,
Ar. Quid est quod imperes
O magni sæva Tonantis uxor? quem mihi proximum paras

Laborem? Nemeæum jubes me leonem aggredi? faciam,
Lustrabo sylvam, si qua forte prædatum è spelunca prodeat.
Nic. Miror quid Archaico contigerit, furentem video, tum puer etiam
Astræam refert graphice. næ tibi jam Nicolae pessimum
Impendit infortunium, quid ages? delabi hunc tibi fines,
Tam male habitu? an tuam ipse palam facies nequitiam?
Pudori cedes an periculo? *Ast.* Bone vir si superstitem cupis
Adolescentem probum, huic jam mihique eadem succurras opera.
Deduc hominem, ubi quietem agat donec turbati residant spiritus.
Ni. Euge, hoc est scortari, rancidum admissarium: neque alloqui
Istos nunc audeo, neque respicere, castrabo mihi procacem carunculam,
Si contingat quod misere metuo. *Ar.* Tandem proserpit bellua,
Quo te abducis timide? obsecro te, bipes natus es,
Cum rutilanti ista juba? atqui quadrupedem dabo.
Ni. Oh, oh, invicte heros Alcide, noli innocentem occidere.
Ar. Nunquid homo es? exurge sis in pedes iterum.

Male

Male morate nebulo, ſiccine tergum obvertis mihi?

Br. Ha, ha, ha, veſtes Eleazeri vapulant; Rabbi ehodum ad nos modo,

Ni. Opportune Brilla ſervaſti me: atque iterum perdidiſti furcifer.

First opes the door and ſhuts it againe, Brilla at the next turne lets him in.

Ar. Ah! ſumne is quem omnes fugiunt atq; averſantur homines?

Quale monſtrum me ego, aut in quam feram tranſiiſſe arbitrer?

Actæonis fato functus an Lycaonis? properabo hinc ad fluvium,

Et Narciſſi me contemplabor ſpeculo. *Exit.*

ACT. III. SCEN. X.

Aſtræa, Eleazer.

Aſt. QUo me, quo tandem amoris potens adigis Dea?

Quouſque ſævis efferi progenies maris, ſpumæ ſoboles,

Parente levior? patere me obſecro tuum vel ut excutiam jugum,

Vel ſaltem ut feram adjuva. quid ex imbelli virgine

Triumphum ſperas? quin tu tigridum iracundum genus,

Aut truces urſas, aut indomitos leones tuis ſagittis perdoma,

Impar ferendis pectus fœmineum curis quid tantis oneras?
Hei mihi! quam nunc distrahor, quam undique fluctuat
Inconstans animus? nec possum non odisse perfidum,
Nec Archaicum quin amem queo. Stulta ego & temeraria
Diis si placet ipsis severior; omnis quæ impatiens moræ
Insanis precibus lenta ad vindictam coegi numina, sed nos miseri
Cæci mortales sumus, vota sæpe concipimus noxia,
Suspicionem, odium, iram, in consilium sumimus,
Foris rationem trudimus: Vos, quibus melius
Res nostræ quam nobis innotescunt, cœlites, non adeo
Proclives oportet esse, ut quas mente turbata preces effundimus.
Ignari, imprudentes, quid vel officiat nobis, vel conducat nescii,
Ratas velitis illico: crudelis ista est clementia,
Et diis indigna feritas, mala petentibus dando
Circumvenire supplices· El. Ita est, dum huic consulo cadaveri,
Ædes latrocinio reliqui pervias, en autem patula
Furem ut invitat janua? mirum ni ego hinc inde perirem.
Circumspice autem Eleazere, ne quis hic forte cum ulnea trabe.

Excubias

Excubias agat robustus verbero. *Ast.* Ah Archaice, ego te
Immerentem perdidi, cum (quod fieri inter amatores amat) duriuscule
Fidem sermone tentares meam, tuam illico suspectam habui:
Quæ mihi silex obsedit tum præcordia, ut neque
Deprecantem, quem ipsa læseram, audirem, nec petenti veniam
Quamvis insonti darem? nam hæ quidem literæ
Quid aliud nisi te amabilem & formosum prædicant?
Sed sero sapis misera, siquis nunc precibus esset relictus locus,
Deos delassarem denuo, qui te tibi mihique juxta restituerent,
Sed indigna sum misella virgo tanta cui contingant bona.
At ubi non vacant votis, casto sæpe sanguine placantur superi.
Sic erit. *El.* Si hoc nunc stratagemate in plateas protrahar,
Et comprehendar ego, pulchre claudetur hæc tragœdia,
Præclarum huic urbi ludibrium præstabo hodie; observabo fores,
Neu quis intret aut exeat, pergat quo velit histrio.
Ast. Quisquis Deorum author morbi meo nunc es Archaico, (innocentem libera,
Victimam hanc illabem pius & pacatus accipe,
Luam quæ merui mala. *El.* Hercle vero ne homicidii

Reus

Reus sis Eleazare cavenda est cautio, eripiam fato hunc adolescentem,
Et divendam postea: Quid agis miser? quid succenses tibi adeo?
Ast. Quis tu, aut unde molestus interpellator advenis?
Num alienæ te rei ingeris, eo quod nulla sit quam cures propriam?
Cedo mihi ferrum denuo. *El.* Ferrum puero? virum magis
Decet, præcipue Mavortium. Tu mecum in illas ædes potius,
Cepi & servavi te; jus gentium mancipium te adjudicat mihi.
Ast. Mancipium funge? si is es quem præfers, haud facile feres hanc injuriam;
Itane vero alapam concoquis? quid si insurgam calcibus?
Quidni ferrum vibras timide? nudum ecce me, si audeas, & possis, transfodi.
El. Puer es, puer es, saltem hic gladius mihi lucellum dabit.
Ast. Archaici curatorem Nicolaum video, opem ab illo atque consilium petam. (*Enter Pet.*
Seigniore Nicolae salve, misera hodie res evenit & inauspicata nimium.

SCEN.

Act. III. Scen. XI.

Astræa, Petruccius.

Pet. NIcolaum salutat; apage Petruccium il-
literatum asinum.
Numquid obsecro? *Ast.* Nosti quæ inter me at-
que Archaicum
Patavii gesta sunt. *Pet.* Non per Herculem.
expediat me hinc
Deus aliquis, imo novi optime, quid deinceps?
Ast. Eum hic
Nuper paulo alloquuta sum inclementius, at is
impatiens animi
Præ dolore in insaniam incidit. *Pet.* Dicin' au-
tem? *Ast.* Ecquid in te jam
Consilii atque remedii est? *Pet.* Manta modo,
insanire ais illum?
Ast. Ita. *Pet.* Hercle misera res est; manta pau-
lulum, insanit ille?
Ad medicum ducendum censeo; quis est, quem
insanire prædicas?
Ast. Archaicum dixi discipulum tuum. *Pet.* Ar-
chaicum discipulum meum?
Oh illum ad medicum deduci volo. *Ast.* Eia, bar-
ba huic quidem ruber,.
Non est Nicolaus, sed alius quispiam scholasticus:
mirabar quid ita
Perplexe responderet mihi, Eximie vir dolet in-
terpellasse te,. Nugæ.

Nugæ sunt, quam narravi fabulam. *Pet.* Vale itaque cum nugamentis tuis.

Ast. Tu etiam vale, & noctem tranquillam ducito,
Jam ego Lesbiæ aures excalfaciam probe.

Actus III. Scena XII.

Petruccius, Brilla.

Pet. Tick, tock, *Br.* Quis fores pulsat nebulo? *Pet.* Brilla aperi.

Br. Quo nunc? *Pet.* Estne intus adhuc Lidonia? *Br.* Quid tibi cum Lidonia?
Nemo hac nocte Lidoniam hircosus insiliet scholasticus.
Seignior Petruccio, pæne oblitus fueram, adeo incedis scholastice.
Sed perinde est. *Pet.* Quid ni intrem? *Br.* Alia res est. *Pet.* Quænam alia?
Br. Lidonia inaudivit omnia. *Pet.* Quî tandem? *Br* Nescio sane, sed ita est.
Pet. Ubi vestes sunt meæ? *Br.* Cras scies, interim. *Pet.* Quid interim?
Br. Vale. *Pet.* Mallem caput comminuisses mihi, quam isthoc audissem nuncium.
Heigh ho, quam friget hac nocte cœlum? *Br.* Petruccio,
Non irasceris mihi? mentitus sum modo, hæccine virtus est illa bellica,
Quæ semel repulsa corruit? *Pet.* Atqui majori rem nunc aggredior molimine.

Br.

Br. Solve autem. *Pet.* Quid solvam? *Er.* Mercedem ostiario.

Pet. Persolvam ostiario, qui tot portas perfregi ferrea? (*remeveth him.*)

Act. III. Scen. XIII.

Eleazer, Brilla.

El. HOmini ignavo nihil quicquam est quod cedat bene,
Dilabuntur ædes, fundus silvescit, opportunitates pereunt,
Corrumpuntur liberi, squallet mercatura, paulatim macrescit recula:
Curam hæc res postulat, ut bene agas & ditescas affatim.
Hi mihi mores, hic semper animus fuit, rapere, premere, radere,.
Aurum è sterquilinio fodere, nova, vetera, pretiosa, vilia,
Gemmas, pueros, vestes, supellectilem parvo emere,
Et magno rursus divendere. Deum à pueritia colui, & nunc etiam colo
Plutum Ben Mammon, ejus nimirum è *Laverna* Latia progeniem;
Nam avus quidem meus purus putus Hebræus fuit, ex Hebræis genitus,
Pater Græcissavit aliquantulum, ego itidem Italicisso insuper, Nunc

Nunc secura intus sunt omnia, obserata ostia, & munita pessulis.
Latronem invitabant modo, jam tuto provocant.
Recipio me rursus in speluncam Babilæ. *tick, tock.* *Br.* Quis est? *(whispers.*
El. Seignior Capitano Petruccio aperito fores, priusquam dissiliant.
Br. Fidem tuam *Seignior* aperuissem lubens, sed metuo ne Eleazerus
Uspiam in propinquo siet, oppido periit si compareat.
El. Brilla ego sum, numquid est periculi? *Br.* Fuge ocyus,
Intus jam sunt qui te quærunt undecem clavigeri,
Solaria, cœnacula, conclavia scrutantur omnia,
Abacos, lectulos, dolia, etiam foricas rimati sunt modo;
(Tumultuemini intus & pedibus supplosam facite.) *El.* Totus tremo, horreoque.
Quid agam? *Br.* Quid, nisi domi te abscondas tuæ? *El.* Ut eo me
Sequentes odori dilanient catuli; & bona deripiant insuper?
Imo hic præhendant potius. *Br.* Ha, ha, he, ut commovi hominem?
Ecce sudor gelidus per malas fluit. Jocabar equidem, num timebas adeo?
El. Timebam? jocus tuus pæne vita mihi constiterat, Nemo igitur

Apud

Apud vos est qui me perditum velit? *Br.* (Imo quam plurimi)
Fuit hic percontator quidam cum auritis plagis, sed ego hominem
Abegi statim ad cacodæmona; Confide jam & intra,

Enter Asf. halfe drunke, justles the Jew, he starts and slips in behind Brilla, but offers to come back again.

Act. III. Scen. XIV.

Asellio, Brilla, Eleazer.

El. PAtere ut exeam, conciliabo peregrinum mihi.
Br. Non aspexit te adhuc, vin' tu in præcipitium ruere?
As. Euge hic etiam quocum hodie pugnis certavi de pallio, est bonus socius;
Et incedit ftratiotice: si de ducato jam restaret quippiam,
Optimi cæcubi sextarium homini impenderem.
Here mi ubi es Tiberi, ubi te conveniam here mi?
Bona nova, bona nova, Flavia hic est in œnopolio.
Ego illam inter bibendum dum circumquaque limos transmitterem,
Discurrentem per gradus suspexi modo: dextre hoc jam
Negotium peregi ego, cui retro omnia solebant cedere.

Hem

Hem sentio vim vini, repit in cranio cerebellum mihi,
Heigh, nunc ad sinistram serpit, heigh, nunc ad dextram denuo:
Subit elegantem cantilenam canere, quam puer didici.

Bacche pater uvæ sator
Jovis alma soboles,
Cui debemus quod potemus
Succos istos nobiles.

Non Nepenthe (te præbente)
Cæcubum æquiparat,
Nectar dulce sapor mulsi
Longe, longe superat.

Quando metus, quando fletus
Corda nobis opprimit,
Haustus unus opportunus
Æstus omnes supprimit.
fa, la, la, la.

Heigh, ubi est Fabritii domus? heigh ho, fa, la, so. (*Exit.*

SCEN.

Act. III. Scen. XV.

Brilla, Babila, Eleazer, Petruc. Nic.

Ba. ST! Brilla mätura res eſt,diſtende vaulam.
Br. Fures,fures, fures,
Seignior Capitano ſuccurre nobis virtute tua, adeſdum Eleazere,
Mägiſter Nicolae, fures, fures, fures. *Omnes.* Ubi, ubi, ubi?
El. Mirum ni in iſtis ædibus. *Pet.* Quo tu properas cum ornatu meo?
El. Quis tu es omnium? *Nic.* Hercle vero quid tibi cum hac togula?
El. Unde tu hanc chlamydem peſſime? unde es? tenebo te.
Nic. Heus tu exue mihi togam & galerum, priuſquam in quatuor
Elëmenta te reſolvero. *El.* Antequam mea in manibus habeam?
Non faciam, aufer manum. *Nic.* Amici auſcultemus invicem.
Eſtne amictus hic tuus? *El.* Mea illum emi pecunia.
Nic. Et tu hunc gladium cum ſago tuum aſſeris?
Pet. Meum?
Quem à nobili Polono detraxi cum pro Suevis in Campo ſtarem.
Ni. Et certe toga hæc & galerus mea ſunt, ego ea

Per ſeptennium geſtando attrivi probe. *Pet.* Fieri hoc quidem poteſt.
Ni. Quis tibi hunc ornatum dedit? *Pet.* Brilla. *Ni.* Quis autem tibi,
Hæc quibus indutus es? *El.* Brilla. *Ni.* Brilla hæc itidem mihi.
Unus nos omnes deluſit nebulo. *Pet.* Quem ego miſeris diſcerpam modis.
El. Babila eſt hujus author fabulæ. *Pet.* Diruamus ædes.
Ba. Removete vos ſpurciſſima mendicabula, niſi
Imbrem hic præſtolemini. *Ni.* Ah peſſima! ita comparata es
Ut viros graves pro ridiculo habeas. *Ba.* Ædes meas
Pro lupanari habitas? Abite in malam rem. *Br.* Babila,
Sine me ut ſterilem iſtum depilatum verticem perſundam lotio.
Ni. Τὸ θῆλυ ἁμάρτημα τῆς φύσεως ut recte philoſophus.
Ba. Non abſceditis? cedo ſclopetum Brilla; habetis quæ veſtra ſunt,
Permutate ſultis pro habitu, atque his in poſterum abſtinete ædibus.
El. Concedite huc ambo paululum; veſtes apud me reſumemus mutuo,
Poſtea diſcedetis cubitum. *Amb.* Placet conditio.

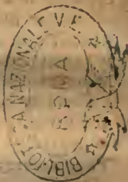
Cantio

Cantio pro intervallo Actuum.

Percontator, & Cupido.

P. *Quis iste pusiunculus?*
C. Lascivus sum deunculus,
Proles Diones unica.
P. *Cur nudus absque tunica?*
C. *Verus amor simplex audet,*
Nuda veritate gaudet.

P. *Quorsum puer arma geris?*
Mittas, mittas ista viris.
C. *Ætas, fateor, est tenella,*
Vis, quæ sufficit ad bella:
Sensit olim robur meum
Virum pater atque Deum.

P. *Cur alatus?* C. *Vapularem*
Sæpe, si non avolarem.
Expes nemo' st quin amator
In me statim invehatur.
P. *Dignus es, qui sic amorem*
Semper misces & dolorem.

ACT.

Act. IV. Scen. I.

Incipit summo mane.

Fulvius, solus.

QUI aliquid apud se statuit, nec rationem prius in consilium vocaverit,
Si quid eveniat commode, fortunæ debet non sapientiæ. Multa sunt
Indicia, quæ amicam meam, & sororem, una & hanc hospitam
Meretrices suadeant, neque ego aliter rem eventuram puto,
At si eveniat, sicut multa inopinato solent contingere,
Virgo dolore contabescet statim misella misere: mihi
Pœnitere solum erit reliquum, & stultitiæ pœnas luere.
Præcavenda sunt hæc mala, & curandum pridie,
Ne quid postridie doleat. Valedicam ei jam, & lugubrem hanc cantilenam canam.
Si è fenestra prospiciat forsitan, observabo sedulo
Vultum, sermonem, lachrymas, si quid fictum aut Crocodilo deprendam simile.
Qui nunc experimentum experior, tantum Mediolanum
Cogitabo serio.

Cantio Valedictoria.

ALma, beata, bella Flavia,
Addio contuoi strali & darti
Allor e besogno ch' andi via
E lasci tuoi amorosi sguardi.
Addio bellissimo cuor mio,
O Flavia addio, addio.

Giama habeban silve un pastore
Piu ver alimpa ch' a ti sonio,
Non era biu fidel servitore
Il Giovi transformosi Dio.
Addio &c.

Ma nondimeno il mio fato
Voreba desto mi lasciarti:
Aspetta poco, fra brevo rato
Retornato io per basciarti.
Miene Addio Flavia cuor mio,
O Flavia Addio, Addio.

Fla. (*e fenest.*) Archaice. *Fu.* Atrope, nam pera-
inde id tibi
Cognomentum est atque Archaico mihi. *Fl.* Ig-
noscas, oblita sum.
Fulvi igitur quid istæc sibi modo cantilena voluit?
Fu. Quid voluerit? tibi in æternum valedicere.
Fl. Nam quo abis obsecro?

Ful.

Quo tu nunquam spero pedem inferes: vale sis, & ubi quenquam videas.
Amentem, excordem adolescentulum, falso nomine
Patavina fabula inesca si potes hominem, mihi
Vacat & libet sapere. *Fl.* Mane, descendam ad te statim.
Ful. Labori parce, non opus est, vale. *Fl.* Imo ad te jam venio.
Ful. Veni, munitus sum contra blanditias probe, nullam me sententiam
Mutare adigent lenocinia, planctus, lachrymæ: exploratione semel habita.
Si purum metallum prodeas, eris mihi deinceps auro in perpetuum potior.
Fla. Absentiæ tuæ jam debeo Fulvi quod noctem hanc molestam & insomnem duxerim.
Ful. De absentia tibi videris, at faxo ne præsens posthac tibi
Molestiam creem. *Fla.* Jamdudum huic rei cautum est virtute tua,
Et pulchritudine mihi, ne ingratus adesse unquam queas.
Ful. Atqui melius prospectum fuerit si ne adsim quidem. *Fl.* Minime melius.
Ful. Imo melius famæ & vitæ meæ. *Fl.* Prohibeat Deus:
Num illæ apud me pariclitantur tibi? *Ful.* Famæ à te quidem,
Ut aperte eloquar, vitæ à sorore tua metuo, quæ virgo mascula

Subligata

Subligata per plateas ambulat, ferrum intentans omnibus
Qui se Archaicos dici gravate ferunt. *Fl.* Suam ipsa
Causam Astræa peragat; ego potius quam famæ labeculam
Aspergam tuæ, lubens hanc è venis sponte dispergam sanguinem.
Ful. Sic est Flavia, dum amores castos & tutos sperare potui,
Animam adjeceram tibi; nunc multa mihi fidem faciunt
Artem, non amorem, esse qua me attraxisti modo, Locus,
Hospites, frequentia, sermo hominum qui mihi facti sunt foris obviam;
Vereor ne diu nimis sub Venere stipendium feceris.
Fl. Siccine autem Archaice? (non enim rogas ut qui sis te ignorem amplius)
Hoccine tibi cum amorem flocci fecisses ad injuriam defuit,
Ut & crimen intentares pudicitiæ? scit animus tuus
(Atque utinam vita tibi mea tam chara esset, ut nota est & perspecta castitas)
Scit durus ille animus gratis ista & sine causa dicier.
Fu. Scilicet ad Patavium jam relaberis, satis aures meas
Heri atque hodie ista exercuit historia. Cape sis pessima,

De illiberali homuncione loqui si forte occasio tulerit,
Nunquam inter Pamphilos tuos mercatorem citabis è Mediolano sordidum. *Pish!*

Fl. Age quando ita lubet Archaice, omnes in me hodie contumelias
Confertim ingere; at eo ne abjicias quæso ut hirundinem putes pecuniariam.

Ful. (Placet hoc certe) vin' potius osculum elegantula?

Fl. Friget amor quæ non figit oscula. *Ful.* Utinam non nimium
Quæ tu figis caleant; absterge jam prius orificium;
Et longum vale. *Fl.* Cui nunc me fato relinquis Archaice?

Fu. Ita per Deos, ita execrare me isto nomine cum tergum vertero.

Fl. Quid autem Ancona in longinquum abis? etiamne Astræam deseris?

Fu. Te atque illam diis manibus devoveo, atque abeo vobis quam potero
Longissime.

(*Exit in forum.*

ACT.

Actus IV. Scena III.

Babila, Brilla, Flavia.

Fl. ARchaice, Fulvi, per Deos & homines mane, redi mel mecum.
Siccine abis neque me doces quid deliquerim, aut qua de causa succenseas?
O Venus quid ergo amare est, ni fallax & breve somniare somnium?
Quid amor nisi dulce ludibrium? quid spes nostra nisi bulla dissiliens cum tumet maxime?
Ecquis jam est mortalium qui mecum certet miseriis,
Aut cui non affatim infœlix videar, deserta, in solitudinem
Damnata, ignota inter ignotos agens, delusa insuper,
Et contumeliosa habita? Hactenus vixisti Flavia,
Hic terminum figam, explebo dehinc umbrarum numerum.
Quid enim aliud superest, cui periit vitæ voluptas meæ?
Molitur animus evolare ex hoc corporis ergastulo, atque illum sequi,
Quocunque se recipiat, & vel invito frui: abiit, abiit cum eo
Cordis desiderium mei, & sequaces peregrinantur spiritus,

Jaceat hic onerosa paulisper moles cadaveris, mens interim
Vagetur libera, atque excessum perjucundum faciat.
Br. Quonam illa in plateas exit tam diliculo? ecce autem ubi
Somno jacet sepulta, nimio hæc mane surrexit hodie.
Vah pueritiam hanc, opima hæc essent adulto spolia:
Quam placide dormit columba, neque stridet dentibus,
Neque rostro ronchissat, uti solet Lesbia, quam lente fertur spiritus?
Hercle paleam anhelitu non despergeret: ut pallet autem!
Me miserum, riget etiam! Babyla prodi celeriter, virgo hic jacet mortua.
Babyla, quid moraris improba? quin statim foras egredere.
Ba. Quid tantæ rei est, ut sic incomptam evoces? inveniſtin' advenam?
Br. Invenerim? utinam ipsa quæsitum exiisses; vide ubi jacet exanimis.
Ba. O salus, & tu hic otiosus astas verbero, neque genas perfricuisti modo,
Nec infudisti frigidam, nec mandibula divulseras, neque nares presseras? abi statim,
Atq; huc phialã aquæ cœlestis è superiore abaco, hem claves, propera.
Domina erige te (*snap*) superi te servassent, erige te modo,

Quin

Quin properas? quid hæres? prælibandum jam tibi est, (nunc fauces aperi.
Etsi hæc vitæ dispendium faciat; cedo mihi,
Br. Hei mihi, mordet Babila. *Ba.* Tene modo, dii vortant bene.
Incurva illam, & sustine: diis gratias, sanguis in genas rediit. *Br.* Sine me, jam
Suscitabo fœminam è mortuis, hercle vivit, suffurabor osculum (Ah pessima,
Priusquam sentiat. (*Fl. Gemit & sternutat*) *Br.*
Itura eras ad inferos modo, neque valedixeras prius? (copia? qui vales?
Siccine te nobis inconsultis emori, nec dum petita
Fl. Archaice, Fulvi. ubi est? quos hic video? Anconensem hospitam?
Tune etiam sequuta es? poteras tibi vel è capsula de impensis satisfacere.
Ba. Domina collige te rursus, atque animum revoca. *Fl.* Ubi sum?
Anconam reverto denuo? *Br.* Nonne melius hic quam inter plures, ô bona?
Fl. Numnam is etiam rediit? *Ba.* Quem intelligis? *Fl.* Archaicum,
Fulvium, Patavinum, Mediolanensem illum meum. *Ba.* Qui heri hic diversus est?
Rediit? quonam abierit? non emunxit nos spero.
Fl. Me vide, (Neq; abiit quod sciam
Nihil damni capies, sed num rediit obsecro? *Ba.*
Fl. Quid ergo divisistis nos modo, quid me errore defraudastis optimo? (sentiam.
Misera si sim necesse est, non tamen necesse est,

Sinite me ærumnas saltem consopire, & voluptatis umbra perfrui,

Postquam vera aufugerunt gaudia. *Br.* Ego sermonem hunc non calleo,

Ætas mea non assuevit planctui. *Ba.* Num amâris adolescentem?

Fl. Scilicet. *Ba.* Atque is amore respondebat tibi. *Fl.* Ita visus est.

Ba. Quid ergo contigit? *Fl.* Perinde tecum nescio, sed accessit ad fenestram modo,

Cantilena valedixit mihi, cumque id ferrem ægrius,

Pro scorto compellavit inhumaniter; nunc etiam abiit

Durus amoris immemor & fidei: Quid jam videtur hospita?

Satin' hæc acerba sunt & gravia pectus quæ fœmineum premant?

Ba. Atqui audi sis; nonne nostratem quendam aiebas te amare heri?

Fl. Imo nunc vulnus tetigisti meum; hic idem est alio vestitu atque nomine;

Neque dici se quem olim, neque dignosci patitur.

Ah me! pater intervenit. *Br.* Labascit iterum, cape phialam Babila.

ACT.

Act. IV. Scen. IV.

Asellio, Tiberius, Brilla, Bab.

As. Recipio in me here Flaviam in istis me vidisse ædibus.
Ti. Cave quid in te recipias, perpol enim ni ita sit, hunc baculum
Quam mox humeris recipies. *As.* Hercle ingratum hospitem. *Ti.* Dabis mihi
Ebrietatis & mendacii pœnas duplices. *As.* Ebrietatis? malùm!
Quia hilares fuimus & ego paulo pedibus infirmior: hoc scio
Feci plus quam soleo, confeci negotium, recuperavi tibi filiam.
O, oh here mi quid isti Flaviæ faciunt? *Ti.* Quid agitis?
Non pudet vos patrem tam diu celasse virginem? fer opem
Æsculapi, an deliquium patitur? *Ba.* Simul ac te aspexit, statim
Defecit misera. *Ti.* Flavia quid times? patrem vide sis.
Ba. Obtestata nos est ut si illam cuperemus superstitem, unico
Apud nos ut pateremur triduo delitescere. *Ti.* Flavia
Attolle languidum caput, haudquaquam irascor tibi mea Flavia.

Ba. Indulgentem & bonum senem, ecce suspexit modo cum hoc diceres,
Nimis metuit ne te offensum habeat. *Ti.* At ignosco facile,
Si quid præter officium amoris causa feceris; confide animo.
Br. Ædepol simulat callida: ut oculos jam rotat?
Fl. Patrem ne ego video?
Ah pater! in ueri non sustineo canitiem istam à me desertam turpiter.
Fateor equidem, (si quid hoc est) fateor, curis & mœrori tuam
Ætatem prodidi. *Ti.* Melius me novisse poteras Flavia,
Quam ut adventantem exhorrescceres; esto, imprudenter feceris
Tu & Astræa, cum Amasium prætulistis patri, ideone ego
Mores immutem meos? facilitati & lubentiæ ab adolescentia
Animum semper applicui, eam continuo viam institi,
Quæ ad humanitatem & veniam duceret, hæc mihi vitam jucundam reddidit,
Hæc crudam & succulentam senectutem præstitit.
Ba. Atque mecastor sapis;
Facis ut te liberi ament magis quam timeant. *Ti.* Nunc tu mulier,
Quanquam familiæ tuæ parum devinctus sum, ancillæ præsertim de lotio,
Quod minitata est, hujus saluti prospicias sedulo, non incommodum Hoc

Hoc tibi fuerit, tuque etiam Flavia hodie teipsam compara
Uti Patavium cras mecum remees, illic jamdudum tibi
Amantem honestum, divitem, dignum te destinavi conjugem,
Quocunque basilice vivas, atque ædibus imperites tuis.
Fl. Obsecro te pater, si me vivam cupis, ut si Archaico forte excidero,
Claustro insertam velis, ubi vita sit mihi votis & fortunæ consona.
Ti. Interim jam stulta es tibi & sorori pariter injuria.
Fl. Minime vero sorori jam pater, quam æque ac me deseruit,
Ancona nescio quo gentium profectus peregre.
Ti. Illamne etiam?
Ubi nunc est Astræa? Illam una tecum ducam domum:
Si quid cum ea posthac velit faxo quærat Patavii;
Hæc vestræ proclivitatis culpa est, quæ ultro amabiistis hominem.
Continete vos dehinc, ne se amari sentiat, nec mihi credite,
Nisi brevi tanquam canis famelicus redeat ad vos, caudam jactitans.
Introeamus autem in hospitium, ubi audiemus integram
Itineris vestri & amoris fabulam.

Actus IV. Scena V.

Brilla, Nicolaus.

Br. HEigh ho, metuo ne hic dies grande aliquid secum importet malum,
Ita nihil præter luctum audio: invident opinor superi
Hesternam nobis hilaritudinem. Quid autem Lesbia?
Ut mihi malas utrinque mulcebit alapis, cum rescisset mox omnia,
Mea nequitia depulsum ab ea militem, ex quo ludum nocturnum sperabat sibi,
Decimo post mense alterum à se nasciturum Herculem.
At quid ego meditor, cui mendacia fluunt quotidie extemporanea?
Non solet hoc me ingenium fallere, hoc fremus heræ meæ statim
Objiciam; præstat multo rixantem audire, quam plorantem fœminam.
Sed eccum Nicolaum, quam vultuosus ingreditur? miror ut ferat
Hesternæ noctis infortunium, recipiam me in latebras,
Atque observabo hominem. Ni. Misere mihi torquetur animus,
Postquam naturæ secretis investigandis operam per tot annos dedi, Unumque

Unumque jam restabat abditum arcanum mihi,
dum id in Lesbiæ
Meæ corpusculo rimari cupio, repulsam tuli, pueris & fœminis
Ludus jocusque factus sum: vereorque adhuc ne popello fiam fabula.
Quid faciam? quî nunc hanc fissuram famæ meæ resarciam?
Br. Famæ timet: prodibo audacter ad hominem, si vel digitum
Sustollat, infamiæ larva perterrefaciam. Rabbi Eleazer
Cum quinque nominibus, quid tibi Lesbia videtur hodie,
Satin' lasciva & in lecto mobilis? *Ni.* Tune post indignam hanc
Contumeliam audes me aspicere? Castigabo te tamdiu virgula,
Donec anima per posticam exeat. *Br.* Quæso quod futurum est
Nomen puero? num Aristotelem dici placet? Nicolaum Aristotelem?
Ni. Facetum puerum, auriculam huc mihi. *Br.* Parcas mihi quæso *Seignior*;
Ego te per totam civitatem celebrabo hodie, faciam ut œnopolia,
Tonstrinæ, theatra omnia nomen Nicolai personent;
Quam venustus amator fueris, quantus fallaciarum artifex,
Denique quam laute pro tuis meritis exceptus à mea Domina.

Ni. Heu; puer si ethicam didicisses, taciturnitatem coleres,
Eamque commendares Babilæ, pueris & fœminis,
Ornamentum longe pulcherrimum. *Br.* Absit ut tantum facinus
Suo careat præconio! quin hercle literas Paviū
Ad amicos mittam, qui tuas ibi laudes dispergant per Academiam.
Ni. Vin' tu mihi silentium vendere? *Br.* Rarissima merx est, & proinde carior.
Ni. Emam quantivis sit pretii. *Br.* Quantum tibi opus est? visne unciam?
An semissem, an totum assem potius? *Ni.* Volo altum & omnimodum
Silentium, quod susurrum æque excludat ac clamorem: volo
(Si & illam venalem habes) oblivionem omnis hesternæ rei;
Ut cum hæ animæ sedes mutarint suas per Pythagoricam Metempsychosin,
Nemo hæc quisquam resciscat per Platonicam Reminiscentiam.
Br. Cedo nummulum. *Ni.* Hem hercle sub hac lege ducatum tibi.
Br. Certe pluris constat: verum hoc pretio adducar facile
Ne quid scribam Patavium: duos jam ducatos alteros,
Anconam celabo etiam. *Ni.* Pessime nummatus sum ædepol,

Sed

Sed postquam in manus tuas incidi, docebo te quamlibet scientiam
Gratis; sic tu, quasi auditor Pythagoræ fueris,
Silentio tibi comparabis sapientiam. *Br.* Nempe ejusmodi sapientiam,
Cujus tu specimen præbuisti modo: age nummos mihi,
Tibi serva sapientiam. *Ni.* Extorsisti jam mihi unius mensis integrum
Stipendium. *Br.* Vides quam benigne agam, quod tibi recurrit menstruum,
Ego semel in perpetuum capio. Nunc quod Babyla munusculum
Mittis, ut illa etiam taceat? *Ni.* Tu exorabis eam. *Br.* Si ita jubes
Navabo operam: bene sit tibi, hera mea opperitur domi.
Ni. Imo jam Brilla est ut palmariam mihi præstes operam,
Si ad Lesbiam properas. *Br.* Dic ocyus: quid est,
In quo tibi ex usu fiem? *Nic.* Dominam tuam non amplius
Fraude aggrediar, & malis artibus, nec in unam noctem expeto,
Ut libidinis paroxysmum leniat: honestiori, diis gratias,
Flamma pectus exarsit meum; nuptias Brilla, nuptias meditor,
Nisi illi decretum sit esse & manere cœlibi. *Br.* Tædet hunc hominem.

Libertatis

Libertatis suæ, nam si Lesbiam duxerit, Dominâ duxerit,
Non conjugem: mihi utcunque promovenda res est. *Ni.* Quid ais?
Br. Quid vis? *Ni.* Opem tuam & consilium. *Br.* Satis in te tibi
Præsidii atque opis est: meum vero consilium audacter uti
Rem aggrediaris, & strenue urgeas, heram meam invenies
Amori casto facilem, quod magis proclivem, & (quod tibi
Dictum non oportebat) præcipitem, quippe quæ te jamdudum amat,
Sicut omnes etiam, quibus est quod viris esse debet & solet. *Ni.* Men' amat?
Br. Te inquam. *Ni.* Certe sympathia inter nos est mutua,
Neque enim potest assignari causa naturalis quare me præ cæteris
Amore prosequatur suo. *Br.* Præ cæteris, quis dixit Asine?
Verum tute jam obstas tibi, qui moras facis. *Ni.* Non me contineo amplius
Quin ejus explorem animum. Qua autem lingua præstantissimam fœminam
Affari decet? estne linguarum conscia? num Græcam didicit?
Br. Sane nullam callet admodum præter illam quam à matre accepit parvula,
Plus tamen nisi caveas illa pollebit unica, quam tu omnibus,

Vel

Vel si Mithridatem Ponticum dialectorum varietate superes.

Ni. Sed amat literas? *Br.* Illas quibus nomen tuum scribitur.

Ni. Serio Brilla, putasne me persuasurum ei, ut unum fiamus hodie,

Neque per compositionem, neque per aggregationem, sed per conjugii

Copulam indissolubilem? *Br.* Confido equidem, si adlabores gnaviter.

Ni. Si hoc ita contigerit Deæ deinceps Postuortæ apud me obtinebis locum.

Br. Præibo tibi *Seignior*. Bene est, habeo jam quo obturem os Lesbiæ. *Ni.* Nunc sciam ego

Prout Rhetorica modo me adjuverit, quo fructu Fabium,

Et Quintilianum legerim: Estne autem Archaicus sui compos iterum?

Brilla tu mihi sternes viam apud Lesbiam, confestim adfuturum dicito.

ACT. IV. SCEN. VI.

Nicol. Fulvius.

Ni. UNde prodis Archaice? hæccine adolescentulum decent ingenuum,

Vociferare, furere in plateis, depalmare homines, ut quisque factus est obviam?

Numquid te Judæus læserat, quod ei hesterna nocte tam rigide Corium

Corium depexeris? *Ful.* Ita eſt, ut dixi ſæpius,
Conſtantiſſime hic inſaniunt homines. *Ni.* Retorſit in me inſaniam,
Manifeſta res eſt, pulchram hic occepi fabulam,
agam deinceps mitius.
Scio non frequenter hæc accidere, & niſi Lydoniæ
Suſpicionem augerent læ vam, poſſem animo haud iniquo pati.
Ful. Belle hic nimirum illi me eſſe vult curator adoleſcentiæ;
Quid eſt quod pati poſſes, nempe quo dignus es abigi hinc faſtibus
Prægnantem in aliquod magnum malum, cum hirquina gravitate tua
Et ſententiis putidis? *Ni.* Hem, non eſt irritandus hic mihi,
Heſternum obtinebit illico. *Ful.* Adeſdum autem (novam hic
Perſonam introduxit fabulæ) Archaici pridem nomine
Nihil quidem uſitatius, quis autem Judæus obſecro?
De illo nunc primum audio. *Ni.* Nequam, ſceleratus homuncio,
Dignus hercle verberibus, ſed indignus qui tua vapularet manu,
Ful. Nam quis ego ſum omnium? *Ni.* Heri qui fueris neſcio,
Hodie ſi ad te redieris idem qui prius, *Ful.* Docte admodum,

Nempe.

Nempe Archaicum diceres.* *Ni.* Nempe te. At Archaice,
Si quid mihi & matri tuæ debes officium, quæ plorans sedet perdiu
Tuam gemens absentiam, nunc illud face, atque illam invisas comiter.
Ful. Amove te hinc, ego matri prospexero. *Ni.* Benigne feceris, vale. *(Exit.*
Ful. Quousque demum durabit hæc nubecula? Nemone est qui replicet
Hæc ænigmatum involucra? imo *Flavia* præstabit mihi;
Cujus hoc jam instituo examen ultimum. Si invenero
Festivam & deliciis plenam ex quo discessi modo, valebit illa illico,
Nummus salvebit mihi: Si sollicitam forte offendero
Et mœrore obrutam, amoris hoc mihi tantum fuerit augurium,
Vitæ quam illi valedicam prius: quis prodit? hospita est cum silicernio,
Qui se patrem puellæ perhibet; hic mihi quam mox aut socer erit,
Aut vetus insignis nebulo,

ACT. IV. SCEN. VII.

Tiberius, Babila, Asellio, Ful.

Ti. Fieri non potest ut tanto itineri convalescat satis, quisquis gentium est
Sive Archaicus, sive alius; si illum forte hujus facti pœniteat,
Nisi pensaret nobis hanc ægritudinem, nunquam amplectetur Flaviam.
Hoccine apud vos moris est virgines hac forma & ætate ludefieri?
Ba. Habe animum pater, rediit ad nos denuo. Ah cor adamantinum,
Quî hoc tibi in mentem venit virginem insontem perdere,
Quæ culpa tantum commeruit nefas? nisi amare sit flagitium.
(Ut nihil dicam quod de hospitio mihi non satisfeceris)
Quid aliis homicida? *Ful.* Homicida? Deos precor ne mortua sit.
Ba. Per te quidem perierat, atque ægre revixit modo. *Ful.* Ut videtur itaque
Serio me amavit hospita. *Ba.* Plusquam oculos & animam.
Vix è conspectu aberas cum misellam reliquit spiritus:
Nisi aquam cœlestem infudissem (quam apud me semper paratam habeo

Ne

Ne quid contingat ejusmodi) ducendæ jam essent exequiæ virginis.
Quæ etiam nunc manet infirmior. *Ful.* Ah pectus! quare enim ego te
Non plectam merito, quod suspicionem istam indignam incro miseris?
Amores meos nimium sapiendo & cavendo prodidi;
Nam pol illa si me posthac ejuret in perpetuum, haud inique faciet.
Ti. Depone larvam Archaice, satis jam simulatum est diu.
Ful. Hoc quidem biduo Archaicus sum, sed per summos cœlites
Hoc primum biduo. *Ti.* Tum ædepol mendacem circumfers effigiem.
Ful. Perhumane senex (si dignus sim qui interrogem) quam ego hodie
Injuriis lacessivi virginem, tuane'st filia? *Ti.* Mea per fidem
(Per uxoris fidem dico) mea. *Ful.* Infœlix & imprudens ego,
Quid autem extenuando culpam adaugeo? imo & sacer & sacrilegus
In illam, in te, in meipsum hodie sceleratus extiti.
Ti. Videris, nos non laboramus admodum, vindictam superis
Facile permittimus. *Ful.* Ignoscite potius ei, qui sibi
Quam vos potestis, multo succenset magis. *Ti.* Redi tecum in gratiam

Primus

Primus, adhuc enim hercle nobis exemplo es ut irascamur tibi.

Ful. Ideo meipsum odi quod vos iratos fecerim, neque tamdiu

Non odisse queo, donec vestra me mihi conciliabit venia.

Ti. Quis te moratur adolescens? Mediolanū iturie-bas modo,

Patent portæ, via expedita est, tempus monet, avocant negotia,

Flavia non obstat tibi; ego insuper uti domum redeas te obtestor sedulo.

Quid agis? quid hæres hic diutius? *Ful.* Hæream? imo à te

Et clementia tua prorsus pendeo, & misellæ spei carnificium patior.

Ti. Asellio cura hodie ad navem comportentur omnia, quæ huc attulimus,

Quæque hic empta Patavium relaturi sumus. *As.* Neutrum fieri valet.

Namneque pallium quod huc attuli comportare possum, & quod hic emi,

Jamdudum vino respersi parietes; sed parabo, quæ superfunt, omnia.

Ti. Me apud Fabritium convenies, cras primo mane navigabimus. *As.* Intelligo.

Ti. Restat mulier curandum tua nequid respublica detrimenti capiat.

Ba. Tuo tempore *Seignior*, sit hæc obsecro tibi curarum ultima.

Ti. Nunc igitur ad amicum eo. *Ful.* Nondum per Charites,

Sed

Sed mecum intra ad Flaviam, illam posco & appello judicem;
Illam vitæ meæ & necis arbitram efflagito. *Ti.* Contra jus facis,
Provocas è superiori curia, mihi Flavia parebit scio.
Ful. Nunquid hoc etiam negas illam ut te præsente alloquar?
Ti. Age, persuasisti mihi, libet operam tecum paulisper perdere.
Ba. Amice factum mecastor, atque optime: virgo non potest,
Ubi illum statim viderit, quin omnem excutiat ægritudinem.

Act. IV. Scen. VIII.

Asellio, Archaicus.

As. QUam prudenter prospexi pallium modo, ne mihi
Iterum onusto molestum foret: hercle æquum est me amare hos humeros,
Mecum nati sunt, mecum vixerunt hactenus, tum etiam
Si forte deliquerim, plagas insontes subeunt, quas ego merui;
Ego interim nihil quam pro illis ploro dum vices meas vapulant.
Juppiter & Dii cœlites! adolescens congeminatus est qui intro abiit

Cum

Cum Tiberio. *Ar.* Tantumne mœchum diis præesse & hominibus?
Hic orbem regit, qui exulare pudicitiam jubet? formosam esse virginem
Aut scelus est, aut sternit ad scelus viam. Vidi his Astræam oculis
Cum frustra invitam aquila raptaret ignea;
Vidi cum caput astris conderet, & cœlum novo
Bearet sydere. *As.* Papæ! quam ænigmatice loquitur?
Auscultabo homini si forte discam ex eo sapere.
Ah. Non hæc fuisset lucis nox tantæ conscia
Sine hac facula. O superi satis jam ulti estis humanum nefas!
Prometheo retulistis paria. *As.* Prometheo, obsecro te, figulo?
Qui meum tritavum ex luto psalmavit affabre. *Ar.* Cedo manum,
Juppiter hodie uxorem ducit, tu mecum ages tripudium.
As. O lubentissime. (*Dance*) quid ex hujus sermone intelligo,
Jovi à consiliis est, addicam me illi in clientelam hodie.
Ar. Quanta in hoc homine relucet naturæ bonitas?
Tu me amare posses si esses fœmina? *As.* Immanissime.
Ar. Euge quam responsat comiter? & exorari etiam in conjugium poteras?
As. Imo ultro te maritum expeterem. *Ar.* Et pueros omnes pareres - Mei

Mei ſimiles? *Aſ.* Præter pulchellam unicam, quæ, niſi quod
Barbatam non opſtarem, meam geſtaret imaginem.
Ar. Itaque moroſa eſſes uxor, nec eadem velles quæ placerent mihi,
Tum ego te calcibus inceſſerem venefica, & foras plorantem ejicerem.
Aſ. Quid interim me facturum putes? velocem illico fugam capeſſerem. *Exit.*

ACT. IV. SCEN. IX.

Arch. Aſtræa.

Ar. DII boni ut artem natura multis modis exuperat,
Utque ego huic jam fungo ſuam invideo ſtultitiam!
Adeo vitii ſpecies vera virtute, licet non melior fiet,
Aliquando tamen plus conducit: mihi ſi brevis hæc inſania
Perpetuum amorem creet, ſumma deinceps habebitur ſapientia.
Licita fraus eſt amicæ proterviam fallere; amare quæ didicit fœmina,
Miſereri diſcat modo, affectum cito ſentiet rediiſſe priſtinum.
Aſt. Vivis adhuc Archaice vita & voluptas mea, & incolumem

Te

Te huc sistis denuo? faxint hoc mihi numina; nunquam hoc pectusculum
Iræ posthac erit. & suspicioni pervium, quin omnes ego
Injurias deglutiam, & decoquam potius; quid resilis miser? *(he stareth on her*
Ar. Cruenta noctis filia sive Jovis supremi jussu, sive tua magis
Sponte in immeritum sævis, depone has iras, & in tenebras
Te nativas recipe: nam ut dignus tanto cruciatu fuerim,
Non tamen merui qui sic affligar perpetim. *Ast.* Imo ego sum,
Quæ perire debeo, quæ te atque meipsam (nisi Dii utrisque prospiciant melius)
Infœlix perdidi. *Ar.* Ha, pincernam suum demisit Juppiter,
Qui me ad prandium vocet, spondeo, atque iterum revoco,
Saturnus apud illum convivatur hodie mucosus senex,
Hostis is meus est, venire nolo. *Ast.* Archaice Astræa te tua
Ad se atque teipsum revocat, sponde jam huic convivio,
Ubi hospes amica futura est, atque amor ferculum,
Bellaria, prout decet, suavia labiorum affatim perfusa Nectare,
Hostes exulabunt tui, blandæ confabulationes catervatim confluent, *Ar.*

Ar. Videor hanc vidisse faciem, sed nefas videre denuo. *Ast.* Specta dum lubet,
Transpice si potes Archaice,nullam in me rugam videris,
Nisi si quas inaravit dolor. *Ar.* Ha, hercle non audeo.
Ast. Quid times miser? *Ar.* Istos oculos ne in meos scintillent metuo,
Deinde pectus incendant mihi,& sic vivus ardeam. *Ast.* Ne metuas,
Phœnicis rogo cremabere, si flammam ex me conceperis,
Ætatem renovabis, non perdes tuam. *Ar.* Ha, ha, he.
Ast. Quid risisti obsecro? *Ar.* Ha, ha, stultitiam tuam. *Ast.* Et merito,
Quæ quam in manibus tenebam modo demisi ansam fœlicitatis meæ.
Ar. Non ædepol, nam si ego in Phœnicem transeam, fœmina mihi non opus fuerit.
Ar. Si id utique contingat, indignante natura duo phœnices erimus.
Nunc itaque,mel meum, fœdus inter nos amoris æternum Cupido sanciat.
Ar. At irata es mihi? *Ast.* Mecastor minime. *Ar.* Atqui te & Flaviam
Meretrices, lupas, Hiænas, malas bestias appellavi modo.
Ast. Nunquam factum est, aut si factum, ignosco lubens. *Ar.* Atqui alia nescio quæ

Literas ad me dedit amatorias. *Ast.* Et ego illas
intercepi literas.
Ar. Sed festiva es, ludos ut soles facis. *Ast.* Tum dii
me perdant,
Nimio mihi constat jamdudum linguæ lascivia.
Ar. Ergo iterum
Sereno fruar æthere? *Ast.* Confide meum suavium, vultus tuus
Ut affulsit primum omnes facile fugavit nubeculas.
Ar. Quæ autem cautio ne cœlum rursus occupent? *Ast.* Tu diem reges,
Tu Phœbi sellam capies. *Ar.* Bone Diespiter!
qualis Labyrinthus est amor!
Quos flexus, quos anfractus habet? quæ bivia? tandem quam lætum exitum?
Ut ego hunc animum sentio pleno prægnantem
gaudio!
Sic qui perplexæ vicit errorem viæ, confecto
semel
Viator lætus exultat itinere. Quid restat
mea,
Quam ut parentes ambos res palam fiat? Tiberium enim
Te atque Flaviam quæsitum Anconam venisse
audio.
Ast. Patrem meum? infœlix nuncium, vereor ob
fugam meam
Ut redire in gratiam velit. *Ar.* Lidonia etiam
Suspiciones

Suspiciones sinistras alit; sed parum est modo inter nos conveniat,
Similem facile petulantiam expugnatam dabimus.
Tu mecum ad nos ibis, mundum illic muliebrem tibi
Mater mea suppeditabit, & vestes, quas ipsa olim gestare solita est
Tuam cum ætatem ageret. isthæc hodie sufficiant modo,
Posthæc omnia confient nova. *Ast.* Quid vestes moror?
Tecum Archaice saccus byssum superat, & panni sunt potiores purpura.
Ar. Manum mea. *Ast.* Et cor una. Dii nobis propitient parentes hodie.

Cantio.

Eraſtes, Euelpis.

Er. O *Quam ſpinoſis amor incedit viis,*
Quanto voluptas dolore conſtat brevis!
Eu. *Quid refert? annon multis eſt potior avis*
Ærumnas una fœlix quæ claudit dies?
Æſtivas cordis flammas, & brumas odii
Ver ſpei excipit, Autumnus gaudii.

Er. *Quis autem æſtus iſtos, quis brumas feret?*
Quis mentem anxiam, & moram pendentis ſpei?
Eu. *Sibi qui ſavet nihil eſt adverſum ei,*
Sortem meretur mente qui fauſtam gerit.
Mitte timere, metum Cupido neſcit,
Securus fati ſpe nixus acquieſcit.

Act. V. Scen. I.

Babila, Tiberius, Fulvius.

Ba. SIne te exorari pater priuſquam abeas. *Ti.* Tace tu potius,
Mea eſt, meo nubet arbitrio: nolo facilitate mea

Comparare

Comparare mihi pœnitentiam, & ludibrium filiæ. *Ful.* Non opu'ſt,
Ecce me, non diſtortus ſum, diis gratias, non lippio oculis,
Lingua non balbutit admodum, non divaricantur tibiæ;
Natura matrem ſe benignam præbuit, nec fortuna noverca eſt penitus,
Eſt mihi unde honeſte vivam, & non nihil etiam quod ſuperfluat.
Ti. Pergin' oculos meos Archaice in re nota falſitatis arguere?
Si Aſtræa minus deinceps placeat, atque iſtam præoptares tibi,
Quidni diceres? quid nobis pellucidas iſtas objiceres fallacias?
Ful. Archaicus? is nimirum eſt, qui amori viam præcluſit meo,
Ejus ego caninam effigiem gero. Dii illum hodie
Obvium præſentent mihi, faxo nomen ſuum ſibi vindicet,
Mihi Fulvio eſſe relinquet liberum. *Ti.* Satis te Patavii
Jamdiu pugnacem experti ſumus. *Ful.* Patavii? Patavium hercle
Non magis vidi quam pecuniam. *Ba.* Adeo difficilem te *S'eignior*?
Ego tam eleganti nihil poteram prorſus negare ſupplici. *Ti.* Credibile eſt,

Bi. Utinam Jodocus meus decem pedes jam esset sub terra conditus,
Non desiderares diu conjugem. *Ful.* Vide omnes astipulantur mihi,
Hospita causam dicit, virgo me ipsa demoritur,
Tu solus obstas misero, solus qui facere fœlicem potes.
Ti. Egon' ut sim adversus tibi? minime gentium hercle,
Si aliam quam meam habes; minime is injuriam facit,
Qui liberis consultum cupit. *Ful.* Quis melius consulit,
Quam qui amantem dilecto, [& amanti mutuo desponsat filiam?
Ti. At qui fraudem parari sentit, & sibi postea imponi patitur,
Stultus est de industria. Vultus iste tuus Archaice
Linguam convincet falsi. *Ful.* Quam ego nunc in hoc pectusculo
Fenestram optarem fieri, ut citius totus paterem tibi,
Faciem hanc illico falsariam diceres, quæ Archaicum adeo
Mentitur graphice. *Ti.* Tun' persuadebis hic mihi
Ne te norim hodie? *Ful.* Si quid fraudulenter dixerim,

Elige

Elige quem Deum mihi infensum velis. *Ti.* Nul-
lo modo, quin potius tibi
Cuivis per me licebit esse, quam te devoveas: in-
terim
Deliberare, pendere animi, nihil temere sta-
tuere,
Pedetentim res tantas agere, vicissim hæc indul-
gebis mihi,
Istæc hanc ætatem decent; venialis est in sene
culpa morositas.
Ful. Apage illam: frons istæc irrugata; fausta &
luculenta pollicetur omnia.
Ti. Lepide ita me dii ament: vereor ne mellitis
lenociniis
Promissum mihi vel ingratis extorqueat. Ado-
lescens audi sis modo.
Ful. Eloquere, obsecro, aures meæ sitiunt ser-
monem tuum.
Ti. Neque credo quæ dicis mihi, nec tamen pror-
sus displices,
Filiam meam non spondeo tibi, nec interdico
penitus.
Ful. Quid ergo imperas? *Ti.* Sperare patior,
modo ne confidas nimium.
Ful Nempe me diffindi; miserum, atque inter
spem & metum
Mactari dimidiatum jubes. *Ti.* Neutiquam her-
cle, sed agam tecum comiter,
Vide nunc puellam denuo, alloquere, & blandi-
tiator sedulo,

Partes tuas age, illam uti stabilem concilies tibi.
Modo integrum jus mihi paternum maneat, nihil prohibeo protinus,
Quod probi solent. *Ful.* Atque id ratum esse jubebis postea,
Quicquid inter nos convenerit. *Ti.* Pace tua fidem
Obstringo nullam; hodie negotium quiescat volo,
Cras, prout res ceciderit, aut mecum Patavium,
Aut tibi lectum excalefaciet. *Ful.* Dii te sospitent:
Ego intus ad illam propero, ut amabili consortio
Deludam hujus dieculæ tædium. (*Exit.*) *Ti.* Siquid homini
Certum esse potest, quod clara luce oculis aspexit suis,
Scio Archaicum hunc esse, qui filiam majorem meam
Amavit olim Patavii, hujus nullam prorsus rationem habuit;
Mirum ni ille postquam animum mutavit suum,
Atque hanc amare cœpit, nomen dissimulavit etiam,
Ne leviculus amator videri queat.

ACT.

ACT. V. SCEN. II.

Tiberius, Babila, Asellio.

As. QUis me homo fortunatior, cui ea quæ perierunt, in manum redeunt?
Here mi, pallium, ecce recuperavi mihi pallium; *Ba.* Quisnam hic est,
Qui lætitiam parturit? *Ti.* Servus meus est, bene est, tace modo.
As. Taceam, qui recuperavi pallium? adeone hoc leve videtur tibi?
Quin per totum diem celebrabo fortunam meam.
Ba. Obstetricabor homini suum ut exponat gaudium, nulla erit quies,
Nisi uterum expediat onere: unde nunc pallium habes?
As. Nauclerus vidit cum deciderat, sustulit, atque apud se reposuit,
Mihique restituit modo. Iterumne te his ego oculis video pallium meum?
Quod æstatem & hyemem excludis mihi. O festum diem!
Ti. Quin quiescas ergo demum? *As.* Non quiesco, ita fortunam mihi
Semper habeo propitiam, ibo, & sacrificabo diis omnibus,

Jovi summo Deo & Neptuno, ut istum naucle-
rum terra & mari
Conservent sospitem, tandem ingenio meo, qui
illum elegi locum
In quo pallium perderem, & ipsum recuperarem
denuo.
Ti. Hem tibi ut taceas. *As.* Hoccine est rem be-
ne gerere? jam illic jaceat,
Usque dum sustollat aliquis, qui humeris succen-
set suis,
Mihi chariores sunt scapulæ, quam ut vapulare
gestiam.
Ti. Tacen' igitur? *As.* Taceo. Dii te plectant
venefica,
Quæ herum irritasti hic adeo. *Ba.* Hem resume
tibi pallium.
As. Quid tibi malum cum meo? *Ba.* Hercle tu
jam morosus es,
Et nimio nimis irritabilis: Ecquid me vis am-
plius?
Ti. Ut Flaviæ dicas uti caveat ab isto, ne amo-
rem contumelia
Pensatum habeat; manta autem, nam ego Archa-
icum alterum
Adventantem video, & Astræam una; nimium
hæc mihi mira videntur, omnia.

ACT.

Actus V. Scena II.

Tib. Bab. Astrea, Arch.

Ar. IN vado jam sumus, mea: nunc maturos licet
Fructus amoris carpere, multa (quos coxit dies,
Et frequentes rigarunt lachrymæ: sed eccum patrem. *Ast.* Me miseram!
Ar. Seignior Tiberio, tune etiam in vespertino ætatis tuæ
Tanto par es itineri? ita salvus sis ut non poteras
Interesse nobis opportunior. *Ti.* Salutem Archaice,
Eandem, qua me impertis, exopto tibi: sed quid ista desertrix ait,
Quæ vitæ à me acceptæ atque anxie conservatæ hactenus
Beneficium nuper pensavit prodige? Quid te quæso pepulit,
Ut canos hosce, quibus jampridem senectus aspersit cineres,
Mœrori dealbandos dares? *Ast.* Hoc primum est pater quod enixe exopto,
Quid actum sit ne spectes amplius, sed quid me impulerit, Poenas

Potens amor tyrannus, cujus in ipsos imperium est Deos.

Ti. Nunquæ amoris lex est parentes quæ jubet negligi?

Ast. Archaice tua causa feci, quicquid à me peccatum sit modo,

Præsta quod debes patrocinium, & patrem exores mihi.

Ti. Imo sibi hominis officium præstet, & natam restituat mihi

Domum reducendam crastino. *Ar.* Amice charissime

(Quam gestio autem qui te patrem vocem?) per amorem tuum pristinum,

(Neque enim succurrit quo te obtester potius) si quid olim

Placuit in me tibi, cum mensa me ignotum, & sale

Communicares tuo, id nunc uti tibi in mentem veniat,

Ne hanc amoris pœniteat mei, neve mea gratia

Te alienatum sentiat. *Ti.* Suades igitur mihi,

Ut totus in amicum transeam, patrem me esse non meminerim,

Deseri senectutem meam, liberos à me fugam capere

Haud inique feram? At tu posthac spondeo cautius observabere.

Quæ excursas adeo, pedes istos lubricos
Quernæ constringent soleæ, ne deinceps extricentur facile.

Ar. Genium tuum appello jam Tiberi mansuetum illum & exorabilem,
Neq; novum est quod hæc fecit modo, neque insolens omnino facinus,
Vix hercle culpa, si tecum repures; non tui tædio,
Sed quod me deperiret magis (indignum fateor) abscessisse virginem:
Amare qui permittit liberis, cum amicis esse non succensebit nimium.

Ast. Quin ignoscas pater: nam quod te prius, quam exierim domo,
Non consuluerim, fateor id factum quidem esse durius;
At si Archaicum meum (cui vita constitisset ad Paravium reditus)
Absentem excussissem penitus, oppido quam mihi pectus fuisset ferreum.

Ti. Imo nunc ferreum pessima, quæ patrem abjecisti vetulum,
Adamanti ut hæreres tuo; sed esto irarum satis;
Factum est, infectum fieri nequit; tu mihi nunc
Illum qui intus est cum Flavia prodire jubeas, atque illam secum educere.

Ba. Quan-

Ba. Quantum conjicio, bina hæc hodie columbatim coibunt paria.
Jucundum ædepol circa has res ministerium est mihi,
Posteritati prospectum cupio. *(Exit.)* *Ti.* Comparate vos jubeo
Uterque ut rem miram videatis illico; ostendam tibi mox Archaice
Teipsum alterum, hominem tam undiquaque tibi similem,
Ac si tu idem fores: numquid vultum penitus pernosti tuum?
Ar. Opinor equidem ita. *Ti.* Ecce nunc modo, quid istic videtur tibi?

ACT. V. SCEN. IV.

Tib. Arch. Ast. As. Fla. Ful.

Ful. QUis hic se Archaicum muncupet? (mitte me paulisper Flavia)
Distringe gladium. *Ar.* Quale hoc monstrum est? *Ful.* Tibi
Multo quam oportet similius, stringe inquam. *Ar.* Quid stringam ego?
Me non læsisti quod sciam quidem, quid infortunium appetis?

Contine-

Ti. Contine te, quid agis? cur effervis adeo? *Ar.* Libera hominem,
Magni hic alicujus flagitii conscius est, imaginem pertimescit propriam.
Hoccine solenne est adolescens tibi? num ita furis,
Quoties in speculo istud forte contemplas caput?
Ful. Quæso mea; hic ille est vultus meos qui clepsit plagiarius,
Cujus odiosum nomen tantos hic excitavit tumultus heri atque hodie.
Ar. Si quid in te melioris luti sit ferrum recondas denuo,
Ac verba mecum placide permutes paucula *Fla.* Æquum petit.
Ful. Ac tu idem jubes voluptas mea? quid, ais? *Ar.* Expecto.
Quid tibi temperiem perturbavit adeo? *Ful.* Causa non levis,
Heri Anconam veni, hic me ut occurrebat quispiam,
Clara voce Archaicum compellabat statim; nemo erat
Quin familiarem se ingereret, & falso nomine salutaret memoriter;
Ego primum mirari quid vellent sibi, negare me illum esse,
Quem crederent: postmodum ubi nihil præter Archaicum

Undique

Undique sonaret auribus, suspicari, irasci, rigidè responsum dare:
Aderat matrona quæ me filium asserebat suum, renuntiavi protinus,
Anxiam à me remisi fœminam: scholastico commovi animum,
Qui magistrum venditabat se meum, & superciliose increpabat admodum,
(Vapulassem credo hercle nisi quod adoleveram:) tum duas virgines
Indignis tractavi modis, & probris immerentes affeci pessimis;
Sed ignovit jamdiu Flavia; tuq; etiam, quæ (nisi cæcutiunt oculi)
Succincta nuper ambulabas vestitu masculo, postquam hæc
Facierum detecta est fallacia, iram non retinebis amplius.
Ast. Quod ultro supplex tum tibi, ut quod imprudens & tui nescia
Temere aggrediebar facinus, communi huic errori tribuas.
Ful. Facio equidem. *Ar.* Quid horum est adolescens quod succenses mihi?
Ful. Certe cum altius cogito nihil magnæ rei.
Ar. Ego ædepol
Non commisi in te hodie, neq; quid velles, cum me ita provocares athletice,
Conjectare poteram, nisi faciem fortasse hanc; cum tua.

Post.

Posthac ne fratrizaret nimium, cicatricibus distinctam dares.

Ful. Erat id, fateor, in animo, sed jam non opus facto est, quippe nos

Amores dehinc nostri, uterq; qui sumus palam confestim facient.

Fla. Ergo me perire jubes Archaice? *Ar.* Imo fœlicem vivere

Cum eo, quem tibi sors nuper quidem obtulit, at vero numina

Maritum jam olim designarunt futuri præscia.

Ful. Deliciæ meæ, noli obsecro nunc demum amoris nostri telam retexere.

Ast. Tun' hic iterum turbabis omnia, quasi non pridem satis

Turbarum fuerit? *Ti.* Intempestive te interponis Flavia;

Quid? huic jam te obtrudis ingratiis qui amantem amat alteram;

Hercle stulta es; Quin tu illam Archaice, quæ affectu respondet tibi

Habe, & cum diis fruere. *Ar.* O faustam diem! *Ti.* Atque audin'

Hac lege illam despondebo tibi, audin'? *Ar.* Bibulis auribus.

Ti. Ne ego Phœbum peracto gyro recurrentem videam,

Quin hic venter doleat. *Ar.* Luculenta sane conditio.

Ti. Dein

Ti. Deinde puerum prægrandem pariat, qui me avum vocet,
Meamque me defuncto possideat reculam. *Ar.* Nimium me beasti pater;
O quam matrem his verbis interesse cupio? accersi jubebo protinam.
Tick, tick. Phrygio, ehodum, progredere huc ocyssime. *Ph.* Quid est here?
Matrem huc accerse nobis, atque illam ora ut acceleret,
Convenisse me puellæ patrem dicito. *Ti.* Adesdum Flavia,
Quare ego te tristem video? num quod mihi placeat,
Quodque ex æquo factum esse judico, me fecisse, id ægre est tibi?
Fla. Mihi equidem pater, quicquid feceris, æquum videri decet,
Tua sum: at certe, ut aliquantulum doleam, ubi præsente me
Meum illam amplexantem videam, id quod in me fœminæ est, facit.
Ti. Num te hoc pungit? amplexare tu illam etiam si lubet;
Multas mihi curas hic dies demet si vos ambas elocavero,
Jampridem est cum catulientes expertus sum, & timebam continue
Ne quis aliquando genitus audiretur è postico ædium.

Quid

Quid ais? satin' hoc placet? *Fl.* Non equidem displicet.
Ful. Potin' animum inducere voluptas mea ut meo me ames nomine?
Fla. Mecastor facile, quanquam pudet non melius hodie vidisse oculis.
Ti. Vidisti satis si adjunxisti illum tibi, cujus ne pœniteat postea;
Duplici me nunc onere exoneravi, maxime Paravium
Expeditus redibo denuo. Archaice hæccine mater est tua,
Quam ex ædibus exeuntem video? *Ar.* Ipsa eadem.

ACT. V. SCEN. V.

Tiberius, Lid. Archaic. Ast. Ful. Fla. Phrygio.

Ti. SAlve sit præstantissima Domina. *Li.* Tuque etiam diis curæ sis.
Hiccine Paravinus is est senex Archaice, cui tantum tua causa debeo?
Ar. Hic est mater qui me ingratum jussit vivere & mori;
Cujus etiam beneficia memorare si velim nequeā, nedum pensare valeam.

Li.

Li. Istoc ex te jam ptidem audivi, & gratissime recolo. *Ar.* Atqui jam modo
Opus fecit palmarium, quo reliqua sua coronaret beneficia,
Desponsavit mihi filiam. *Ti.* Tibi si id ita placet.
Li. Utinam æque superis ac mihi: nunc Archaice demptum est,
Quod animum tuum inquietavit adeo, eris posthac inter nos hilarior.
Ar. Imo nunc mater lubentiis atque lætitia redundo protinus.
Sed viden' illum hominem? spectrum est meum, contuere obsecro.
Li. Quis tu es itaque? nam ecastor hic meus est Archaicus.
Ar. Nollem equidem, nam si esset, hanc etiam haberet sibi.
Li. Archaice, quid hoc novæ rei est, quem ego meum asseram?
Aqua aquæ non est similior, quam hic est alteri, Archaice.
Ar. Mater. *Li.* Nonne tu es? *Ful.* Ædepol minime.
Ti. Isthæc facierum paritas ingentes hodie turbas dedit.
Ful. Mihi vitæ creavit periculum. *Ar.* Meq; pene homicidam fecerit.
Ti. Flaviæ deliquio sopivit animam. *Ar.* Me ita implicuerit quidem.

Nihil

Nihil ut superesset consilii, quin sanus insanum agerem,
Ut te Astraea reducerem in mentem bonam. *Li.* Quin tu itidem eras,
Qui me heri excussisti tibi, & renuntiasti patrimonium mihi.
Ful. Memini certe, & fateor, & dolet, sed quid facerem qui vos ignorabam penitus?
De meipso dubitare cœperam. *Li.* Certe mira sunt hæc, & intricata satis omnia;
Sed mihi magis quiddam præsagit animus, quodque vos omnes faciat
Lætitia gravidos. numquis dixit adolescens, aut alias, tute ipse scis
Vbi natus fueris? *Ful.* Non me ludibrium facies si dixero?
Li. Nihil minus. *Ful.* Tum hercle quantum novi sum ex genere terrigeno;
Nec patriam, nec parentes habeo, quos sciam. *Li.* Euge, ex sententia
Respondes commode. *Ful.* Nescio an ex sententia, verum hercle
Quod res est dico. *Li.* Vbi igitur educatus, aut quo pacto
Generoso isto tinctu imbutus & suavi indole? sermo, gestus, facies,
Ista tugurium non olent. *Ful.* Nec inde (diis gratias) prodeunt,
At si quid in me est quod ingenue natum arguat, (quanquam vereor)

Ne

Unde te habuerit, quis vendiderit, quot anni fluxerint
Poſtquam illi in poteſtatem veneris. *Ful.* De loco quidem
Nihil unquam prodidiſſe memini, ſed à Judæo ſubdolo
(Qui quidem viliſſimi homines liberorum capitum vulgo mercaturam faciunt)
Emiſſe ſolebat dicere cum eſſem prout ſtaturæ modulus,
Et linguæ nondum expeditæ, balbutiens indiciũ dedit quaſi.
Li. Eia, tempus jam congruit, neſcio quid intus formidat animus,
Vix id quod ſupereſt præcontari audeo, una hæc interrogatiuncula
Si male ceſſerit, quicquid animus fœlicioris ſpei parturit, abortietur illico.
Ful. Si quid eſt interroga, non enim me quicquid hodie pudebit eloqui.
Li. Ut ut contingat itaque (ſed flectant in meliorem partem ſuperi)
Porrige huc manum mihi, at ſiniſtram volo. proh ſuperi!
Hæccine mihi ad ſenectutem ſublevandam reſervaſtis gaudia?
Ti. Euge ſempiterna ſint tibi, ſed imperti ſi noſtra etiam
Interſit ſcire. *Ful.* Exere iſtam denuo Chiromantiam,

Si quid hæc manus portendit boni. *Li.* Nimium quam ut credam facile.

Quid? etiamne eloquar? an suffocabo hanc intus lætitiam,

Dum mihi valvas disrumpat pectoris? *Ful.* Quin eloquere,

Nosq, fœlicitatis tuæ participes habe, nihil exinde decedet tibi.

Li. Ah fili, tene ego iterum suspicio, qui mihi jamdiu mortuorum explesti numerum?

Ah Fulgenti mi dulcissime. *Ful.* Vide ne errori te novo implices;

Neque Fulgentius sum, neq; tuus, quod sciam, filius; utinam origo mihi

Tam honesta fuerit! *Li.* Id quidem oppido manifestum est mihi;

Quod præterquam quod est satis indicat, hæc etiam manus

Ostendit scriptura scriptum indelebili: etiam pessima quandoq; infortunia

Magnas commoditates habent. *Ful.* Apertius quæso proloquere;

Animus in æquilibrio suspensu' st, mihi sentio jampridem in visceribus,

Sermonem tuum fac demum ut intelligam. *Li.* Nihilne tibi in memoriam

Venit de paternis ædibus? *Ful.* Perinde ac si ex Cadmeo semine

Prognatus essem. *Li.* Hodie itaq; prosapiam cognosces tuam.

Eſt in hac urbe potens opibus & affinium numero antiqua Grynæorum familia,
Illam ſua ætate Lodovicus duxit avus tuus, (vir ſuis atque alienis præclarus pariter)
Is moriens duos poſt ſe reliquit filios, quorum qui major natu fuit
Antonius me olim æquali ſanguine & dote inſtructam mediocri
Uxorem duxit: triennium cum eo vixi priuſquam nobis eſſet ſoboles,
Quarto demum anno (ut ſterilitatis à me ſatis amoverem contumeliam)
Pueros gemellos edidi, te atque Archaicum, cujus heri
Te compellavi nomine: nam cum nati eſtis primum, ita prodiiſtis ſimiles
Ut patri ipſi mihique vultus veſtri ſæpe fraudem fecerint.
Ti. Sicut & nobis impoſuerunt modo. *Li.* Tandem vero intempeſtive accidit,
(Quod nunc tamen opportune ſuccurrit mihi) ſervus dum negligenter oſcitat,
Fulgentius in ignem incidens ſiniſtram ambuſſit manum,
Ejus infortunii veſtigium in vola quæſivi & inveni modo,
Videte vos, videſis Archaice. *Ti.* Res palam eſt. *Ar.* Notæ conſentiunt,
Agnoſco benignitatem ſuperûm; chariſſime frater hoccine putas

Sine summa deorum providentia contigisse poterat, quod hic ambo sumus,
Quod hodie primum adulti nobis nascamur invicem? *Ful.* Satis hæc mihi
Videntur verisimilia, sed si ego vester sum, demiror nimium
Quo pacto in Judæi manus inciderim, qui Laberioni me Mediolani vendidit.
Li. Id plane nescio, sed dum Antonii patris tui exornarem funus,
Repente aberas, neque ex illo hesternam ante te conspexi diem.
Ti. Jovem ego ac Venerem hac nocte furtum fecisse jurare audeam,
Simulque conspirasse ut diem hunc lætabilem nobis atque auspicatum darent.
Ar. Imo in rem tantam convenire omnes necesse est deos.
Dixeras ante de Judæo frater, qui te vendiderat; venit in mentem mihi,
Nequissimum quendam habitare hic multos jam annos in vicinis,
Neque homo furacior usquam vivit, aut qui lucello magis inhiat.
Li. Recte tu quidem dicis Archaice, mihique plusquam probabile est
Illum esse plagiatorem, qui Fulgentium olim è turba surripuit.
Ti. Hercle dignum est quod inquiratur penitius.
Li. Accerse hominem Phrygio.
Ph. Extraham

Ph. Extraham ex antro vulpeculam, suffitum aliquis faciat hic interim,
Quam mox enim odiose fœtebit bestia? *Tick, tock,* Eleazer, Eleazer.

Actus V. Scena VI.

El. Tib. Lid. Ar. Ast. Ful. Fla. Phr.

Quid opu' st tibi? vin' pallium emere? *Ph.* Vin' tu restem emere?
Nam hercle fies ante noctem pensilis. amici aliquot tui
Tecum colloquium petunt. *El.* Nimirum de peregrini pallio.
Nolite, obsecro, innocentem vi atq; injuriis obruere.
Ar. Mordet hunc intus conscientia, vultus eum nostri accusant satis.
Ipsus scit quid egerit. *El.* Per spem meam non feci ego,
Neque manticulator ad me detulit, neque novi furem quis siet.
Ti. Ah subdole, non hæc tibi profuerit impudentia: auden' improbe
Pernegare verba quod indicant tua? *Li.* Propudium hominum,
Quam inhumanum fecisti facinus? *El.* Profecto non feci domina.
Nihil boni est quod cervix hodie sic pruriat mihi.

Ar. Non semel est quod feceris, istiusmodi semper apud te prostant mercimonia.

El. Fateor, istoc miserum esset si non liceret homini

Mercatori suas merces vendere. *Li.* Inauditam audaciam!

El. Quid ita? mille ego pallia, mille peplos, mille subuculas

Emisi manu: (atque utinam multa mihi superessent millia)

Hoccine est quod accersitus sum modo? nihilne aliud? valete igitur.

Ful. Siccine nos deludi ab hoc stercorario? quin per Deos

Summitte istam arrogantiam, aut ego te avibus comminuam in jentaculum.

Li. Imo non fœdabis ferrum tam impuro sanguine, respondebit nobis ex eculeo.

El. In Phalaridis taurum si conjiciar, immoriar innocentiæ meæ.

Ful. Quid nobis cum peplis & palliis furcifer? nempe beneficium putas

Quod nudos homines non vendideris? *El.* Quantum audio & video perii.

Li. Specta nos oculis, nemon' est hic quem læsisse te olim succurrit tibi?

El. Viri estis & fœminæ, en quid vultis aliud? *Li.* Intuere hunc adolescentulum.

El. Elegantulus est, sed proceriores vidi quamplurimos. *Li.* Me vide.

El.

El. Fuit cum formosa esses, sed nunc vetula es,
Li. Magno hæ tibi
Constabunt infacetiæ. *El.* Redeo ad rem meam.
Ar. Mature satis,
Ubi plagium confessus fueris, quid ais? quarto abhinc lustro cum Antonii
Duceretur funus, nonne pusionem è tumultu abstulisti parvulum?
Li. Et Laberioni cuidam Mediolanensi venum dedisti pessime?
Ful. Et ducenos ab eo ducatos accepisti pro pretio furcifer?
El. Hem, facinora mea hodie in lucem prodeunt, quæ olim quæque nuper gesta sunt,
Sanguinem meum confestim sugent ethnici. *Ti.* Vide ut
Mendacia apud se meditatur murmurans, sed supplicium cumulas tibi,
Quid tergiversaris adeo? *Ar.* Phrygio cape intus plagiarium,
Et plagigerum facito. *Phr.* Age mecum, pulchre tibi loris distinguam corium,
Lyncem hunc reducam denuo cum oculato tergore,
El. Scelus servuli quid homini libero manum injicis? *Phr.* Pish, pish,
Abstinuisses itaque ab adolescentulo istoc libero manum. *El.* Imperate huic
Ut quiescat modo. *Li.* Fateris itaque? *El.* Fateor. *Li.* Mitte illum Phrygio.

 El. Insipientem.

Insipientem esse me, qui apud vos exierim. *Li.* Iterum cape & quadrupedem
Constringe sis.
El. Fateor præterea. *Li.* Siste itaque. *El.* Me non lavasse hodie.
Li. Aufer. *El.* Fateor adhuc amplius. *Li.* Aufer & virgis onera.
El. Obsecro vos, agnosco, fateor, obsecro. *Li.* Dic semel.
El. Me hujus senis optimi pugnis male mulctasse servulum.
Ti. Hoc quidem gratis, quid autem de surrepto puero?
Ph. Crux dicet, nam hic silet. *Ar.* Flagella hoc ex te flagitabunt illico.
El. Ita est Domina, scelestus sum, & furti manifestus pessimi.
Li. Perge, egere prorsus è memoria vilissimam supellectilem.
El. Ne me adigas obtestor te, gentem ut dehonestem meam. *Li.* Perge inquam.
El. Feci leges quod vetant vestræ, nostræ autem permittunt facile.
Nihil nobis prohibitum sit quamdiu vobiscum agimus,
Furtum non est furtum, si quis furatur quicquam ad homine Ethnico.
Ti. Pia sane sententia. *El.* Hinc est quod multi è nostris subito
Ditescant adeo, quæstus quibus bis mille modis oritur,
Jure,

Jure, injuria, furto, fraude, sycophantia, perjurio, undique.
Vobis unica colligendi via est, qui ex æquo & bono vivitis.
Ti. Hoc nunc verum dicit, quæstuosa ars est improbitas,
Paupertas comitatis comes, raro est quod quispiam opulescit bonus.
El. Ego itaque à pueritia mores amplexus patrios
Versabam artes omnigenas, atque ut res tulit exercebam singulas,
Hanc institoriam obtegumento tantum induxi reliquis.
Duos mihi fundos avus reliquit & pater. opimos maxime,
Usuram & plagium, hos omni studio atque industria colui:
Si quis alius se offerebat quæsticulus, cum ad me statim corrasi obiter.
Ti. E republica est multos esse hujusmodi agricolas. *El.* Ludis, nundinis,
Triumphis in turba aderam tanquam milvus, prædamque ubique circumspiciens,
Si quis oculo qui placebat, sine custodia liber errabat puer,
Eum ad me blandimentis allectum & bellariis domum deducebam illico,
Mox alio deportabam peregre, & grandi vendebam pecunia.

Tu jam legirupa, nisi patibulo te devoveris, cave
E conspectu nostro ne protollas gradum. Custod. nebulonem Phrygio,
Sententiam quam mox audies.

Act. V. Scen. VII.

Tiber. Lid. Arch. Ast. Ful. Fla. Ele. Phrygio, Lesbia, Brilla, Nic.

Ni. UBi est illud par hominum, qui nobiscum de doctrina & pulchritudine
Certamen ineant? tu Lesbia eodem es inter formosas ordine,
Quo ego inter philosophos habeor, maritus tuus. *Ar.* Ha, ha, he.
Magister meus nunc huic se adjunxit fœminæ. *Li.* Fecit more scholastico.
Vulgo homines videre est verba queis olent obsoleta,
Exoletas tamen uxores ducere, quibus gingivæ panem vix comminuant,
Quin turundis pascantur indies quasi saginares anserem.
Nic. Domina non te videram. Archaice, uter es? num pepèristi modo,

Quod bini estis? *Ar.* Hercle nox, sed imago conduplicata est, ut vides, mea.

Ni. Tua? vix credo tibi, aut si tua sit, quicunque illam effinxerit,

Ne latum unguem recessit ab archetypo; quis vestrum est quem ego

Per hos annos quinque jam Græcas literas, & Philosophiam doceo?

Ful. Ille est, in me prius halucinatus es hodie. *Nic.* Tun' igitur eras

Quem increpui modo familiariter? *Ful.* Ipse idem tanto tibi devinctior.

Nic. Vides quam te amem Archaice, si tu sis tamen, quis Astræam amat?

Ar. Qui tenet, neque illam Jovis regno commutaret. *Li.* Nicolae hic dies

Hymenæo consecratus est, & Jovi conjunctim sospiti,

Qui Fulgentium mihi post tot annos reducem dedit Archaico

Fratrem germanum geminum. *Ni.* Putarem ædepol,

Necesse est fratrem esse si non ipsus sit. *Li.* Mihi & Tiberio

Visum est Archaicum inter & Astræam sancire nuptias.

Ni. Salvus sis, gratulor tibi hunc generum discipulum meum;

Præstabo eruditum satis, & instructum libere. *Ti.* Debemus hoc tibi.

Ful.

Ful. Quæ nos nascentes aspexerunt sidera, congesserunt in hunc diem
Nobis fœlicitatem nimiam, conservate hos mihi perpetuos superi,
Successus non exoptem novos: tu primum mater atque optimum
Donum à diis data es, quam ego ignotam heri (sed veniam errori deprecor)
Proterve repuli, nunc corde non minus amanti veneror.
Quam prostrato corpore, tum frater etiam charissimus
Melior mei pars Archaicus; postremo animæ voluptas meæ
Merito dilecta Flavia, cujus mihi amor nunc tandem spectatu'st probe,
Et socer obtigit Tiberius, tu si voto huic communi annuas.
Li. Num idem placet omnibus? num imprimis tibi? *Ti.* Perplacet.
Li. Quid autem virgini? *Fla.* Nurum dixisses utinam.
Li. Quod bene cedat ætati nostræ, & vestræ etiam adolescentiali;
Esto quod libet, nolo hujus diei lætitiam nobis corrumpere.
Ar. O festum diem! *Ast.* Et vere aureum! *Ful.* O lepidam sortem!
Fla. Et nimis bonam! *Ti.* Hucusque festive procedunt omnia,

Ti. Deinde puerum prægrandem pariat, qui me avum vocet,
Meamque me defuncto possideat reculam. *Ar.* Nimium me beasti pater;
O quam matrem his verbis interesse cupio? accersi jubebo protinam.
Tick, tick. Phrygio, ehodum, progredere huc ocyssime. *Ph.* Quid est here?
Matrem huc accerse nobis, atque illam ora ut acceleret,
Convenisse me puellæ patrem dicito. *Ti.* Adesdum Flavia,
Quare ego te tristem video? num quod mihi placeat,
Quodque ex æquo factum esse judico, me fecisse, id ægre est tibi?
Fla. Mihi equidem pater, quicquid feceris, æquum videri decet,
Tua sum: at certe, ut aliquantulum doleam, ubi præsente me
Meum illam amplexantem videam, id quod in me fœminæ est, facit.
Ti. Num te hoc pungit? amplexare tu illam etiam si lubet;
Multas mihi curas hic dies demet si vos ambas elocavero,
Jampridem est cum catulientes expertus sum, & timebam continue
Ne quis aliquando genitus audiretur è postico ædium.

Quid

Quid ais? satin' hoc placet? *Fl.* Non equidem displicet.

Ful. Potin' animum inducere voluptas mea ut meo me ames nomine?

Fla. Mecastor facile, quanquam pudet non melius hodie vidisse oculis.

Ti. Vidisti satis si adjunxisti illum tibi, cujus ne pœniteat postea;

Duplici me nunc onere exoneravi, maxime Paravium

Expeditus redibo denuo. Archaice hæccine mater est tua,

Quam ex ædibus exeuntem video? *Ar.* Ipsa eadem.

ACT. V. SCEN. V.

Tiberius, Lid. Archaic. Ast. Ful. Fla. Phrygio.

Ti. SAlve sit præstantissima Domina. *Li.* Tuque etiam diis curæ sis.

Hiccine Paravinus is est senex Archaice, cui tantum tua causa debeo?

Ar. Hic est mater qui me ingratum jussit vivere & mori;

Cujus etiam beneficia memorare si velim nequeã, nedum pensare valeam.

Li.

Li. Istoc ex te jam pridem audivi, & gratissime recolo. *Ar.* Atqui jam modo
Opus fecit palmarium, quo reliqua sua coronaret beneficia,
Desponsavit mihi filiam. *Ti.* Tibi si id ita placet.
Li. Utinam æque superis ac mihi: nunc Archaice demptum est,
Quod animum tuum inquietavit adeo, eris posthac inter nos hilarior.
Ar. Imo nunc mater lubentiis atque lætitia redundo protinus.
Sed viden' illum hominem? spectrum est meum, contuere obsecro.
Li. Quis tu es itaque? nam ecastor hic meus est Archaicus.
Ar. Nollem equidem, nam si esset, hanc etiam haberet sibi.
Li. Archaice, quid hoc novæ rei est, quem ego meum asseram?
Aqua aquæ non est similior, quam hic est alteri, Archaice.
Ar. Mater. *Li.* Nonne tu es? *Ful.* Ædepol minime.
Ti. Isthæc facierum paritas ingentes hodie turbas dedit.
Ful. Mihi vitæ creavit periculum. *Ar.* Meq; pene homicidam fecerit.
Ti. Flaviæ deliquio sopivit animam. *Ar.* Me ita implicuerit quidem,

Nihil

Nihil ut superesset consi lii, quin sanus insanum agerem,
Ut te Astræa reducerem in mentem bonam. *Li.* Quin tu itidem eras,
Qui me heri excussisti tibi, & renuntiasti patrimonium mihi.
Ful. Memini certe, & fateor, & dolet, sed quid facerem qui vos ignorabam penitus?
De meipso dubitare cœperam. *Li.* Certe mira sunt hæc, & intricata satis omnia;
Sed mihi magis quiddam præsagit animus, quodque vos omnes faciat
Lætitia gravidos. numquis dixit adolescens, aut alias, tute ipse scis
Vbi natus fueris? *Ful.* Non me ludibrium facies si dixero?
Li. Nihil minus. *Ful.* Tum hercle quantum novi sum ex genere terrigeno;
Nec patriam, nec parentes habeo, quos sciam. *Li.* Euge, ex sententia
Respondes commode. *Ful.* Nescio an ex sententia, verum hercle
Quod res est dico. *Li.* Vbi igitur educatus, aut quo pacto
Generoso isto tinctu imbutus & suavi indole? sermo, gestus, facies,
Ista tugurium non olent. *Ful.* Nec inde (diis gratias) prodeunt,
At si quid in me est quod ingenue natum arguat, (quanquam vereor)

Ne

Unde te habuerit, quis vendiderit, quot anni fluxêrint
Postquam illi in potestatem veneris. *Ful.* De loco quidem
Nihil unquam prodidisse memini, sed à Judæo subdolo
(Qui quidem vilissimi homines liberorum capitum vulgo mercaturam faciunt)
Emisse solebat dicere cum essem prout statutæ modulus,
Et linguæ nondum expeditæ, balbutiens indiciũ dedit quasi.
Li. Eia, tempus jam congruit, nescio quid intus formidat animus,
Vix id quod superest præcontari audeo, una hæc interrogatiuncula
Si male cesserit, quicquid animus fœlicioris spei parturit, abortetur illico.
Ful. Si quid est interroga, non enim me quicquid hodie pudebit eloqui.
Li. Ut ut contingat itaque (sed flectant in meliorem partem superi)
Porrige huc manum mihi, at sinistram volo. proh superi!
Hæccine mihi ad senectutem sublevandam reservastis gaudia?
Ti. Euge sempiterna sint tibi, sed imperti si nostra etiam
Intersit scire. *Ful.* Exere istam denuo Chiromantiam,
Si

Si quid hæc manus portendit boni. *Li.* Nimium
quam ut credam facile.
Quid? etiamne eloquar? an suffocabo hanc intus
lætitiam,
Dum mihi valvas disrumpat pectoris? *Ful.* Quin
eloquere,
Nosq, fœlicitatis tuæ participes habe, nihil ex-
inde decedet tibi.
Li. Ah fili, tene ego iterum suspicio, qui mihi
jamdiu mortuorum explesti numerum?
Ah Fulgenti mi dulcissime. *Ful.* Vide ne errori
te novo implices;
Neque Fulgentius sum, neq; tuus, quod sciam,
filius; utinam origo mihi
Tam honesta fuerit! *Li.* Id quidem oppido mani-
festum est mihi;
Quod præterquam quod est satis indicat, hæc eti-
am manus
Ostendit scriptura scriptum indelebili: etiam
pessima quandoq; infortunia
Magnas commoditates habent. *Ful.* Apertius
quæso proloquere;
Animus in æquilibrio suspensu' st, mihi sentio
jampridem in visceribus,
Sermonem tuum fac demum ut intelligam. *Li.*
Nihilne tibi in memoriam
Venit de paternis ædibus? *Ful.* Perinde ac si ex
Cadmeo semine
Prognatus essem. *Li.* Hodie itaq; prosapiam
cognosces tuam.

Est

Eſt in hac urbe potens opibus & affinium numero antiqua Grynæorum familia,
Illam ſua ætate Lodovicus duxit avus tuus, (vir ſuis atque alienis præclarus pariter)
Is moriens duos poſt ſe reliquit filios, quorum qui major natu fuit
Antonius me olim æquali ſanguine & dote inſtructam mediocri
Uxorem duxit: triennium cum eo vixi priuſquam nobis eſſet ſoboles,
Quarto demum anno (ut ſterilitatis à me ſatis amoverem contumeliam)
Pueros gemellos edidi, te atque Archaicum, cujus heri
Te compellavi nomine: nam cum nati eſtis primum, ita prodiiſtis ſimiles
Ut patri ipſi mihique vultus veſtri ſæpe fraudem fecerint.
Ti. Sicut & nobis impoſuerunt modo. *Li.* Tandem vero intempeſtive accidit,
(Quod nunc tamen opportune ſuccurrit mihi) ſervus dum negligenter oſcitat,
Fulgentius in ignem incidens ſiniſtram ambuſſit manum,
Ejus infortunii veſtigium in vola quæſivi & inveni modo,
Videte vos, vide ſis Archaice. *Ti.* Res palam eſt. *Ar.* Notæ conſentiunt,
Agnoſco benignitatem ſuperûm; chariſſime frater hoccine putas

Sine summa deorum providentia contigisse poterat, quod hic ambo sumus,

Quod hodie primum adulti nobis nascamur invicem? *Ful.* Satis hæc mihi

Videntur verisimilia, sed si ego vester sum, demiror nimium

Quo pacto in Judæi manus inciderim, qui Laberioni me Mediolani vendidit.

Li. Id plane nescio, sed dum Antonii patris tui exornarem funus,

Repente aberas, neque ex illo hesternam ante te conspexi diem.

Ti. Jovem ego ac Venerem hac nocte furtum fecisse jurare audeam,

Simulque conspirasse ut diem hunc lætabilem nobis atque auspicatum darent.

Ar. Imo in rem tantam convenire omnes necesse est deos.

Dixeras ante de Judæo frater, qui te vendiderat; venit in mentem mihi,

Nequissimum quendam habitare hic multos jam annos in vicinis,

Neque homo furacior usquam vivit, aut qui lucello magis inhiat.

Li. Recte tu quidem dicis Archaice, mihique plusquam probabile est

Illum esse plagiatorem, qui Fulgentium olim è turba surripuit.

Ti. Hercle dignum est quod inquiratur penitius.

Li. Accerse hominem Phrygio.

Ph. Extraham

Ph. Extraham ex antro vulpeculam, suffitum aliquis faciat hic interim,
Quam mox enim odiose fœtebit bestia? *Tick, tock,* Eleazer, Eleazer.

ACTUS V. SCENA VI.

El. Tib. Lid. Ar. Ast. Ful. Fla. Phr.

QUid opu' st tibi? vin' pallium emere? *Ph.* Vin' tu restem emere?
Nam hercle fies ante noctem pensilis, amici aliquot tui
Tecum colloquium petunt. *El.* Nimirum de peregrini pallio.
Nolite, obsecro, innocentem vi atq; injuriis obruere.
Ar. Mordet hunc intus conscientia, vultus eum nostri accusant satis.
Ipsus scit quid egerit. *El.* Per spem meam non feci ego,
Neque manticulator ad me detulit, neque novi furem quis siet.
Ti. Ah subdole, non hæc tibi profuerit impudentia: auden' improbe
Pernegare verba quod indicant tua? *Li.* Propudium hominum,
Quam inhumanum fecisti facinus? *El.* Profecto non feci domina.
Nihil boni est quod cervix hodie sic pruriat mihi.

Ar. Non ſemel eſt quod fceceris, iſtiuſmodi ſemper apud te proſtant mercimonia.

El. Fateor, iſtoc miſerum eſſet ſi non liceret homini
Mercatori ſuas merces vendere. *Li.* Inauditam audaciam!

El. Quid ita? mille ego pallia, mille peplos, mille ſubuculas
Emiſi manu: (atque utinam multa mihi ſupereſſent millia)
Hoccine eſt quod accerſitus ſum modo? nihilne aliud? valete igitur.

Ful. Siccine nos deludi ab hoc ſtercorario? quin per Deos
Summitte iſtam arrogantiam, aut ego te avibus comminuam in jentaculum.

Li. Imo non fœdabis ferrum tam impuro ſanguine, reſpondebit nobis ex eculeo.

El. In Phalaridis taurum ſi conjiciar, immoriar innocentiæ meæ.

Ful. Quid nobis cum peplis & palliis furcifer? nempe beneficium putas
Quod nudos homines non vendideris? *El.* Quantum audio & video perii.

Li. Specta nos oculis, nemon' eſt hic quem læſiſſe te olim ſuccurrit tibi?

El. Viri eſtis & fœminæ, en quid vultis aliud?

Li. Intuere hunc adoleſcentulum.

El. Elegantulus eſt, ſed proceriores vidi quamplurimos. *Li.* Me vide,

El.

El. Fuit cum formosa esses, sed nunc vetula es. *Li.* Magno hæ tibi
Constabunt infacetiæ. *El.* Redeo ad rem meam. *Ar.* Mature satis,
Ubi plagium confessus fueris, quid ais? quarto abhinc lustro cum Antonii
Duceretur funus, nonne pusionem è tumultu abstulisti parvulum?
Li. Et Laberioni cuidam Mediolanensi venum dedisti pessime?
Ful. Et ducenos ab eo ducatos accepisti pro pretio furcifer?
El. Hem, facinora mea hodie in lucem prodeunt, quæ olim quæque nuper gesta sunt,
Sanguinem meum confestim sugent ethnici. *Ti.* Vide ut
Mendacia apud se meditatur murmurans, sed supplicium cumulas tibi,
Quid tergiversaris adeo? *Ar.* Phrygio cape intus plagiarium,
Et plagigerum facito. *Phr.* Age mecum, pulchre tibi loris distinguam corium,
Lyncem hunc reducam denuo cum oculato tergore,
El. Scelus servuli quid homini libero manum injicis? *Phr.* *Pish, pish,*
Abstinuisses itaque ab adolescentulo istoc libero manum. *El.* Imperate huic
Ut quiescat modo. *Li.* Fateris itaque? *El.* Fateor. *Li.* Mitte illum Phrygio.

 El. Insipientem

Insipientem esse me, qui apud vos exierim. *Li.* Iterum cape & quadrupedem
Constringe sis.
El. Fateor præterea. *Li.* Siste itaque. *El.* Me non lavasse hodie.
Li. Aufer. *El.* Fateor adhuc amplius. *Li.* Aufer & virgis onera.
El. Obsecro vos, agnosco, fateor, obsecro. *Li.* Dic semel.
El. Me hujus senis optimi pugnis male mulctasse servulum.
Ti. Hoc quidem gratis, quid autem de surrepto puero?
Ph. Crux dicet, nam hic silet. *Ar.* Flagella hoc ex te flagitabunt illico.
El. Ita est Domina, scelestus sum, & furti manifestus pessimi.
Li. Perge, egere prorsus è memoria vilissimam supellectilem.
El. Ne me adigas obtestor te, gentem ut dehonestem meam. *Li.* Perge inquam.
El. Feci leges quod vetant vestræ, nostræ autem permittunt facile.
Nihil nobis prohibitum sit quamdiu vobiscum agimus,
Furtum non est furtum, si quis furatur quicquam ad homine Ethnico.
Ti. Pia sane sententia. *El.* Hinc est quod multi è nostris subito
Ditescant adeo, quæstus quibus bis mille modis oritur,
Jure,

Jure, injuria, furto, fraude, sycophantia, perjurio, undique.
Vobis unica colligendi via est, qui ex æquo & bono vivitis.
Ti. Hoc nunc verum dicit, quæstuosa ars est improbitas,
Paupertas comitatis comes, raro est quod quispiam opulescit bonus.
El. Ego itaque à pueritia mores amplexus patrios
Versabam artes omnigenas, atque ut res tulit exercebam singulas,
Hanc institoriam obtegumento tantum induxi reliquis.
Duos mihi fundos avus reliquit & pater opimos maxime,
Usuram & plagium, hos omni studio atque industria colui:
Si quis alius se offerebat quæsticulus, eum ad me statim corrasi obiter.
Ti. E republica est multos esse hujusmodi agricolas. *El.* Ludis, nundinis,
Triumphis in turba aderam tanquam milvus, prædamque ubique circumspiciens,
Si quis oculo qui placebat, sine custodia liber errabat puer,
Eum ad me blandimentis allectum & bellariis domum deducebam illico,
Mox alio deportabam peregre, & grandi vendebam pecunia.

Tu jam legirupa, nisi patibulo te devoveris, cave
E conspectu nostro ne protollas gradum. Custod nebulonem Phrygio,
Sententiam quam mox audies.

Act. V. Scen. VII.

Tiber. Lid. Arch. Ast. Ful. Fla. Ele.
Phrygio, Lesbia, Brilla, Nic.

Ni. UBi est illud par hominum, qui nobiscum de doctrina & pulchritudine
Certamen ineant? tu Lesbia eodem es inter formosas ordine,
Quo ego inter philosophos habeor, maritus tuus. *Ar.* Ha, ha, he.
Magister meus nunc huic se adjunxit fœminæ. *Li.* Fecit more scholastico.
Vulgo homines videre est verba queis olent obsoleta,
Exoletas tamen uxores ducere, quibus gingivæ panem vix comminuant,
Quin turundis pascantur indies quasi saginares anserem.
Nic. Domina non te videram. Archaice, uter es? num peperisti modo,

Ful. Quæ nos nascentes aspexerunt sidera, congesserunt in hunc diem
Nobis fœlicitatem nimiam, conserva e hos mihi perpetuos superi,
Successus non exoptem novos: tu primum mater atque optimum
Donum à diis data es, quam ego ignotam heri (sed veniam errori deprecor)
Proterve repuli, nunc corde non minus amanti veneror.
Quam prostrato corpore, tum frater etiam charissimus
Melior mei pars Archaicus; postremo animæ voluptas meæ
Merito dilecta Flavia, cujus mihi amor nunc tandem spectatu'st probe,
Et socer obtigit Tiberius, tu si voto huic communi annuas.
Li. Num idem placet omnibus? num imprimis tibi? *Ti.* Perplacet.
Li. Quid autem virgini? *Fla.* Nurum dixisses utinam.
Li. Quod bene cedat ætati nostræ, & vestræ etiam adolescentuli;
Esto quod libet, nolo hujus diei lætitiam nobis corrumpere.
Ar. O festum diem! *Ast.* Et vere aureum! *Ful.* O lepidam sortem!
Fla. Et nimis bonam! *Ti.* Hucusque festive procedunt omnia.

Nisi.

Ni. Progrediamur mea, & locum ſponſos intercapiamus novos.
Credo equidem hodiernum ſolem conſervando humano generi
Auxiliarem affulſiſſe, & opportunum maxime. Agite,
Veſtrum ſit generoſam ſtirpem educere, ego interim & Lesbia
Philoſophorum familiam propagabimus. *Li.* Magiſter Nicolae haud crederem tibi
Odii fuiſſe tantum ut vacares veneri. *Ni.* Homines ſumus
Etiam nos Academici. Archaicus è tutela jam exit, illius vice
Lesbiam ego in occulta philoſophia erudiendam ſuſcepi modo.
Ἄνθρωπος ζῶον ὁμιλητικὸν, ut recte Philoſophus.
Li. Nondum interrogo, neque audio ex te ſenex utrique filiæ
Quid dotis aſſignaveris. *Ti.* Imo aliam rem cogito, quæ illam fruſtra faciat
Sollicitudinem. *Li.* Imperti modo. *Ti.* Potes ex Archaico cognoſcere
Mediocres mihi Paravii facultates eſſe. *Ar.* Ampliſſimas.
Ti Vides me corpore atque animo valere, (quod dii mihi perpetuent precor)
Nec incurvum incedere, nec podagroſum eſſe, nec paralyticum.

Li. Imo viridem pugilarem senem. *Ti.* Nihil in me mora'st itaque
Qu in unam hodie faciamus familiam. *Li.* Qui pote fieri,
Cum tibi Patavii consuetudo est, mihi Anconæ? *Ti.* Facile
Si quartæ inter nos fiant nuptiæ, opes, quantulæ sunt meæ,
Cusa constant pecunia, sumptus non adeo gravis vecturæ fuerit.
Ni. Recte pol dicis, sic tu, huic si modo persuadere poteris,
Anconam Patavio commigrabis, omnia tua tecum portans, ut scite philosophus.
Li. At mihi postquam Antonius occidit omnis amatoriæ rei
Diuturna jam est oblivio. *Ti.* Et mihi jamdiu desipuit Venus:
Voluptatis quo minus afferent, tanto plus subsidii dabunt seniles nuptiæ,
Cum senectus ingravescet olim, alter alterutri sublevabit,
Liberis prospectum fuerit, vivis ut fruantur parentibus
Et charitatis mutuæ beneficio, mortuis ne litem de fortunis agat,
Utramque norint & tranquille possideant reculā, quod si forte non penitus
Exaruit robur, tanto vita nobis jucundior fluet.

Si quid hac ætate allubescat, id in mantissam reliquis accedet bonis.

Ni. Prudenter omnia, nempe sic fieri decet, ἅπαντα τῶν φίλων κοινά, ut recte Philosophus.

Ar. Si mihi quod sentiam loqui licet, videtur sententiam socer

Dixisse optimam. *Ful.* Apollo ipse non consuluisset melius.

Ast. Hoc tantum desuit, ut insignem hanc opportunitatem clauderet.

Fla. Hoc si concedas oppido fœlicissimus. *Li.* Phrygio jube Symphoniacos

Ut se confestim parent, & animorum hanc concordiam

Suis alant atque adaugeant numeris: tibi me meaque jam mando omnia.

Ti. Cui ego eadem qua animæ meæ prospiciam fide.

Li. Nicolae, tu & sponsa tua convivæ hodie nostri eritis.

Les. Nisi jejunare velimus, nam felis apud me jamdiu fame contabuit,

Adeo nihil domi est quod ventrem farciat. *Ni.* Ain' Lesbia?

Br. Hercle quod verum est ait, nam ego, nisi me sustentasset ingenium,

Jampridem felis fato fuissem mortuus: ne buccellam quidem præter panis unicam

Domi nostræ per hunc mensem vidi, illam mea quotidie sugebat Domina.

Ni.

Ni. Siccine vero? sumptuosum hunc ornatum geris, & nihil habes?
Br. Prorsus ita. *Ni.* Unde igitur victus nobis ad vitam erit?
Les. Virum hoc spectat, prospicies (uti spero) tu familiæ
Br. Dicam tibi *Seignior*, vitam contemplativam ages,
Hærebis in museo defixus perdiu, nunquam vacabis stomacho,
Philosophia tibi pro cibo fuerit, at ædepol cuilibet
Sectæ te trades alteri, nam Epicuri nunquam augebis gregem.
Ni. Circumvenisti me venefica & perdidisti miserum. *Les.* Quis te accersiit?
Ni. Renuntio contractum tibi, non spospondi hodie, quis testis adfuit?
Br. Qui satis observavit omnia, non sic effugies. *Ti.* Nos etiam
Inaudivimus cum te maritum diceres. *Ni.* Hei mihi!
Detrusi me è servitute in paupertatem optima.
Om. Ha, ha, he. *Ti.* Succurramus homini, si videtur mea,
Stipendium à nobis, perinde ac si operam adhuc præstaret, ferat.
Li. Cogitabam equidem, habeat unde vivat, quanquam prius prospectum oportuit.

Ni.

Ni. Ingentes gratias.

Ti. Asellio ubi est rerum mearum fasciculus? num ad navem deportasti modo?

As. In Fabr tii ædibus, quantum ad me e st, nam ego nihil

Quam nauclero dixi, ut paratus esset in crastinum. *Ti.* Abi

Atque huc illum in istas ædes dominæ Lidoniæ. *As* Jam mihi

Novo nomine cerebellum crucias ; in ædes Dominæ Biboniæ? bene est.

Oh meum pallium! constringam te posthac mihi, vel subnectam fibula.

Phr. Domina, hunccine ego ad Prætorem rapio ut conjiciatur quo dignu s est?

El. Misereminí obsecro, ne ego solus sim hodie mortalis miser.

Li. Quid censeris? penes vos erit improbum homuncionem servare vel perdere.

Br. Pendeat. *El.* Tunc primus sententiam istam mansuetam dicis?

Amicum te jampridem habui, atque expertus sum heri. *Phr.* Ulmis-

Enecetur potius. *El.* Cavete ne Judex ego vester aliquando fiem.

Ti. Dignus est qui ad remos damnetur in perpetuum.

El. Istoc fatetur quidem. *Ar.* Ego ita sentio. *Li.* Hispano Palinuro dabitur,

Qui opus exigat. *Ti.* Placet. *Li.* Quid tu qui iussus es aise.

Ful. Excogitavi supplicium sacrilego. *El.* Quæso te si necesse sit,
De corio satisfaciam, aut sinistra acquiescas auricula.
Ful. Imo majus quoddam est. *El.* Dextram igitur abscindat hic mihi,
Et dimittat statim. *Ful.* Neque hoc sufficit. *El.* Naso carere
Quam pendere malim. *Ful.* Neque sic erit, non sum sanguinolentus adeo,
Cutis manebit integra. *El.* Pecuniam non habeo qua te conciliem.
Ful. Nec illam volo. *El.* Eloquere, nihil est quod recusem facere vel pati.
Ful. Ibis ad convivium. *El.* Hoc certe beneficium est. *Ful.* Ubi
Ad satietatem edes & bibes. *El.* Plusquam soleo, quoties
Ipse opsonor mihi. *Ful.* Atqui per Pollucem nihil
Præter porcinam apponetur tibi. *El.* Porcinam? vah! venenum mavelim.
Egon' ut carnes immundas comedam? Absit, dum vivo non faciam.
Ful. Collige manus Phrygio & obtorto collo per plateas ad Magistratum protrahe.
Phr. Age rapacem illam dextram mihi, nunc sinistram hanc furtificam.
El. Eho fidem vestram! *Ful.* Dictum est; aut imperabis hoc à ventriculo

Ut

Ut crus porcinum comedas, aut frustra ad raucam clamitabis. *El.* Dura lex est,
Sed quidvis faciam ne moriar. *Li.* Adsunt tandem Symphoniaci,
Nicolae. *Ni.* Mea Domina. *Li.* Peracta est fabula,
Tu morem calles Academicum, Spectatores nunc alloquere,
Tantisper sedere ut velint taciti, dum hi scenam clauserint,
Nos interim considebimus.
Ni. Spectatores quietem agite, atque auritam paulisper præstate operam.
Si cui manus micare gestiant, quam mox illas jactabit libere.
'Ευχαίρως πάντα, ut recte Philosophus.

Cantio

Cantio.

NUlla, nulla ſit formido,
Quamvis cæcus ſit Cupido.
Cæcus; puer ſine luce,
Sorte ductus cæca duce;
Per mæandros & errores
Palpat viam ad amores.
Novit mille, mille modos,
Queis Hymenæi ſtringat nodos.

Omnes ſibi ſumit vultus,
Turbas ciet & tumultus.
Nunc in ſcopulos impingit
Iræ, nunc inſaniam fingit.
Bello ſe miſcere audet,
Pace ſemper ſcenam claudit.
Nulla, nulla ſit formido,
Quamvis cæcus ſit Cupido.

EPILOGUS.

EPILOGUS.

QVantilla pars est adhuc quod peractum est fabulæ?
Quæ curta, manca, mutila, in scenam porepsit hodie,
Jacet hic adhuc in conspectu vestro semianimis, lacera,
Anhelans, agens animam, auxiliares implorans manus.
Quin etiam mali conscia est, metuit ne forte displicuerit.
Jubetis illam vivere? suspicacior est; signum, ut credat, petit.
Inprimis sacres supplex deosculatur pedes,
Laudem nec ambit misera, precatur veniam.

FINIS.

